

UNIUNEA EUROPEANĂ

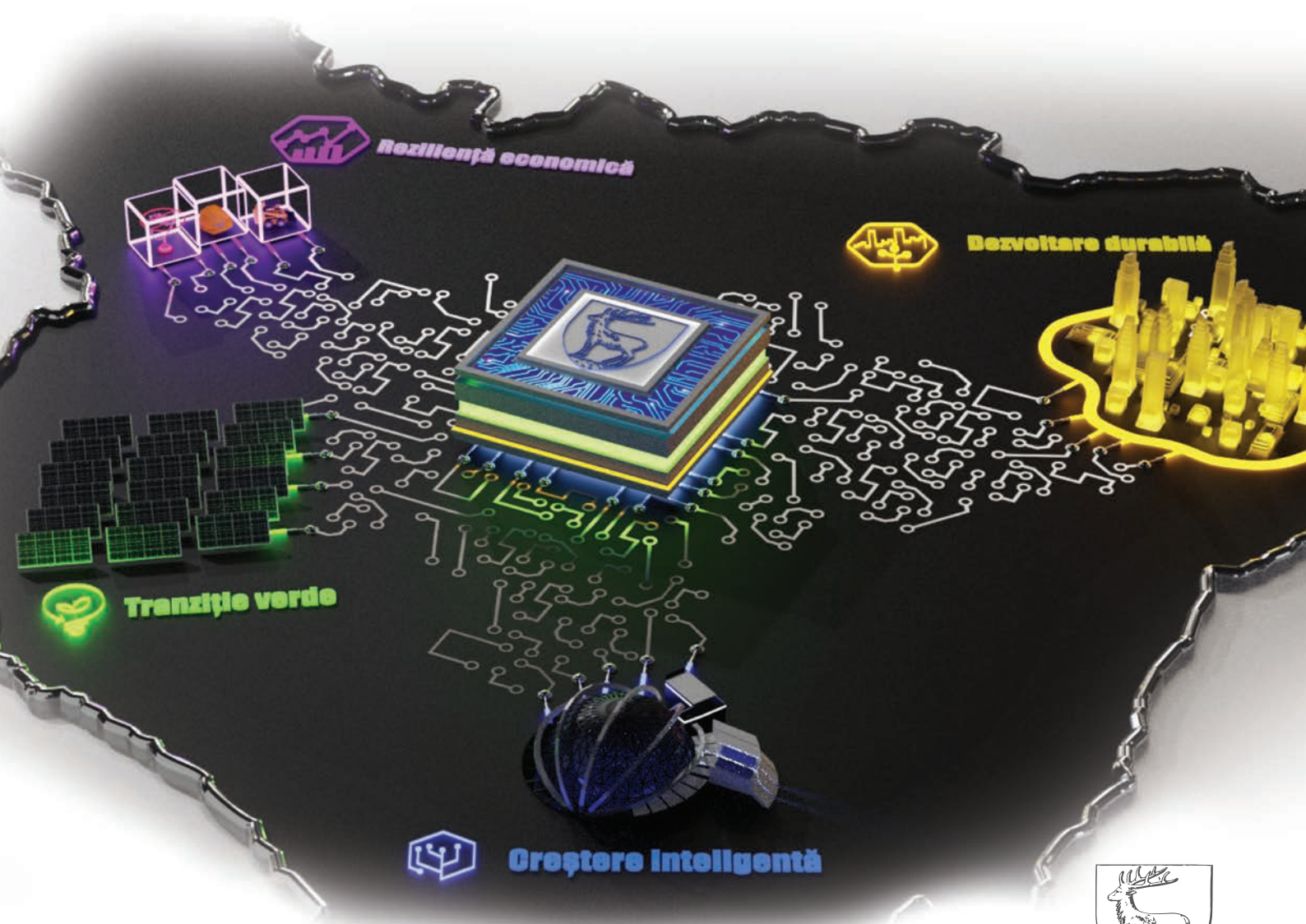

POCA
Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI GORJ 2021-2027

Consiliul Județean Gorj

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

www.poca.ro

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI GORJ 2021-2027

CUPRINS

CAPITOLUL 1: INTRODUCERE	13
CAPITOLUL 2: STRATEGIA DE DEZVOLTARE JUDEȚEANĂ 2021-2027	15
2.1. CONTEXTUL STRATEGIC ȘI DE PROGRAMARE LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN	15
2.1.1. Contextul european de dezvoltare	15
2.1.2. Contextul național de dezvoltare durabilă	18
2.1.3. Contextul regional de dezvoltare durabilă	24
2.1.4. Contextul de dezvoltare în județul Gorj	25
2.2. VIZIUNEA ȘI PRIORITĂȚILE DE DEZVOLTARE ALE JUDEȚULUI GORJ	27
2.2.1. Viziunea de dezvoltare 2027	27
2.2.2. Prioritățile de dezvoltare	27
2.2.3. Misiunea strategiei	27
2.3. OBIECTIVUL GENERAL ȘI PRINCIPALELE DIRECȚII DE ACȚIUNE	28
2.3.1. Obiectivul general	28
2.3.2. Obiective strategice și direcții de acțiune	28
2.4. PLANUL DE ACȚIUNI 2021-2027	32
2.5. PORTOFOLIUL DE PROIECTE 2021-2027	60
2.6. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI	61
CAPITOLUL 3: ANALIZA-DIAGNOSTIC A STĂRII ACTUALE A JUDEȚULUI GORJ	66
3.1. JUDEȚUL GORJ ÎN CONTEXT NAȚIONAL ȘI REGIONAL	66
3.1.1. Cadrul natural al județului Gorj	67
3.1.2. Profilul socio-economic al județului Gorj	75
3.2. DEZVOLTARE TERITORIALĂ. INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI	78
3.2.1. Dezvoltare urbană	79
3.2.2. Dezvoltare rurală	86
3.2.3. Infrastructura și echiparea teritoriului	98
3.2.4. Analiza SWOT - Dezvoltare teritorială și infrastructură	119
3.2.5. Concluzii	120
3.3. CAPITAL UMAN ȘI RESURSELE DE MUNCĂ	122
3.3.1. Demografia	122
3.3.2. Capitalul uman din educație	129
3.3.3. Capitalul uman din sănătate	135
3.3.4. Asistență și incluziune socială	139
3.3.5. Cultură și sport	142
3.3.6. Resursele de muncă	148
3.3.7. Formarea profesională continuă	163
3.3.8. Analiza SWOT - Capital uman și resursele de muncă	166
3.3.9. Concluzii	167

3.4. TURISM, CULTURĂ ȘI PATRIMONIU - CATALIZATORI DE DEZVOLTARE DURABILĂ	168
3.4.1. Resursele turistice naturale	168
3.4.2. Resursele turistice antropice	174
3.4.3. Infrastructura turistică	178
3.4.4. Analiza circulației turistice	187
3.4.5. Tipuri și forme de turism	193
3.4.6. Analiza SWOT - Turism, cultură și patrimoniu	201
3.4.7. Concluzii	203
3.5. SITUAȚIA ȘI TENDINȚELE ECONOMICE ÎN JUDEȚUL GORJ, CU PRIVIRE ÎN SPECIAL ASUPRA SECTORULUI ENERGETIC. DIVERSIFICARE ȘI RECONVERSIE ECONOMICĂ	211
3.5.1. Indicatorii macroeconomici ai județului	211
3.5.2. Analiza principalilor indicatori ai întreprinderilor (cifră de afaceri, investiții străine, număr salariați)	214
3.5.3. Mediul antreprenorial din județul Gorj	223
3.5.4. Analiza SWOT - Economia județului Gorj	237
3.5.5. Concluzii	239
3.6. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR ȘI ECONOMIA CIRCULARĂ ÎN CONTEXTUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE	241
3.6.1. Calitatea factorilor de mediu (aer, apă, sol)	241
3.6.2. Managementul deșeurilor	252
3.6.3. Zone de risc natural	255
3.6.4. Biodiversitatea	258
3.6.5. Surse regenerabile de energie	261
3.6.6. Modalități de atenuare și adaptare la schimbările climatice	264
3.6.7. Analiza SWOT - Mediul înconjurător	269
3.6.8. Concluzii	270
3.7. CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ ȘI IMPACTUL POLITICILOR DE ATRAGERE A FONDURILOR EUROPENE NERAMBURSABILE ÎN PERIOADA 2014-2020	270
3.7.1. Structura administrației publice județene și locale	270
3.7.2. Structuri asociative ale localităților din județul Gorj	273
3.7.3. Grupurile de acțiune locală din județul Gorj	275
3.7.4. Guvernanța electronică și Smart-City	276
3.7.5. Ordinea publică și siguranța cetățenilor	277
3.7.6. Prevenirea și combaterea actelor de corupție	278
3.7.7. Impactul atragerii fondurilor europene în perioada 2014-2020	278
3.7.8. Analiza SWOT - Capacitate Administrativă	280
3.7.9. Concluzii	282
CAPITOLUL 4: CONSULTAREA ACTORILOR LOCALI	283
4.1. REZULTATUL ANCHETEI SOCIOLOGICE	283
4.2. ORGANIZAREA ATELIERELOR DE LUCRU	305
ANEXA NR. 1 LA STRATEGIA DE DEZVOLTARE JUDEȚEANĂ 2021-2027	
PORTOFOLIUL ORIENTATIV DE PROIECTE AL JUDEȚULUI GORJ 2021-2027	306

Listă de figuri

Figura nr. 1 Variația temperaturii medii anuale la stația meteorologică Târgu Jiu	68
Figura nr. 2 Variația cantității anuale de precipitații la stația meteorologică Târgu Jiu	69
Figura nr. 3 Variația grosimii stratului de zăpadă la stația meteorologică Târgu Jiu	70
Figura nr. 4 Evoluția numărului locuințelor existente la sfârșitul anului în mediul urban	77
Figura nr. 5 Evoluție suprafeței locuibilă medie per locuitor	77
Figura nr. 6 Numărul de locuințe finalizate la sfârșitul anului în mediul urban	78
Figura nr. 7 Principalii indicatori economici ai agenților economici din județul Gorj	79
Figura nr. 8 Evoluția suprafeței spațiilor verzi (hectare)	80
Figura nr. 9 Piramida vârstelor în mediul rural din județul Gorj în anul 2020	84
Figura nr. 10 Dinamica populației rurale din județul Gorj în perioada 2014-2020	85
Figura nr. 11 Lungimea străzilor orășenești, din care modernizate, 2019 (km)	100
Figura nr. 12 Evoluția lungimii totale a rețelei simple de distribuție a apei potabile (km)	101
Figura nr. 13 Evoluția lungimii totale a conductelor de canalizare (km)	102
Figura nr. 14 Evoluția lungimii totale a rețelei simple de distribuție gaze naturale (km)	103
Figura nr. 15 Evoluția cantității de energie termică distribuită (gigacalorii)	104
Figura nr. 16 Evoluția numărului de unități sanitare (1)	106
Figura nr. 17 Evoluția numărului de unități sanitare (2)	106
Figura nr. 18 Evoluția numărului de unități sanitare (3)	107
Figura nr. 19 Evoluția numărului de unități sanitare (4)	107
Figura nr. 20 Evoluția unităților școlare	108
Figura nr. 21 Lista furnizorilor de servicii sociale acreditați și a serviciilor sociale licențiate din județul Gorj, în baza Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale - Cămine persoane vârstnice	110
Figura nr. 22 Componenta structurii pentru situații de urgență	113
Figura nr. 23 Serviciul Public Județean Salvamont Salvaspeo Gorj	113
Figura nr. 24 Evoluția numărului de biblioteci	114
Figura nr. 25 Evoluția populației rezidente (număr persoane) la 1 ianuarie în județul Gorj, pe gen și medii de rezidență	120
Figura nr. 26 Evoluția numărului de născuți vii pe medii de rezidență în județul Gorj (2014-2019)	122
Figura nr. 27 Dinamica ratei de natalitate și de mortalitate (‰) în mediul urban, comparativ la nivel național, în Regiunea SV Oltenia și în județul Gorj (2014-2019)	123
Figura nr. 28 Dinamica ratei de natalitate și de mortalitate (‰) în mediul rural, comparativ la nivel național, în Regiunea SV Oltenia și în județul Gorj (2014-2019)	123
Figura nr. 29 Rata sporului natural al populației pe medii de rezidență(‰) comparativ la nivel național, în Regiunea SV Oltenia și în județul Gorj (2014-2019)	125
Figura nr. 30 Durata medie a vieții (ani) pe medii de rezidență și gen în județul Gorj	126
Figura nr. 31 Dinamica populației școlare și a cadrelor didactice (nr. persoane) din județul Gorj pe niveluri de educație și medii de rezidență	127
Figura nr. 32 Evoluția numărului de absolvenți din județul Gorj, pe niveluri de educație	129
Figura nr. 33 Dinamica numărului de elevi din județul Gorj care au promovat examenul de bacalaureat	130
Figura nr. 34 Rata abandonului (%) în învățământul preuniversitar din județul Gorj, pe niveluri de educație	131

Figura nr. 35 Evoluția categoriilor de personal sanitar în județul Gorj	133
Figura nr. 36 Evoluția numărului mediu anual al pensionarilor pe tipuri de asigurări sociale și venituri din pensie în județul Gorj.	138
Figura nr. 37 Evoluția numărului de cititori activi în biblioteci (persoane).	140
Figura nr. 38 Evoluția numărului de cititori activi la bibliotecile din județul Gorj și a personalului angajat în biblioteci	141
Figura nr. 39 Evoluția numărului de spectatori din județul Gorj la categorii de spectacole.	143
Figura nr. 40 Evoluția numărului de vizitatori (nr. persoane) în muzee și colecții publice din județul Gorj și a personalului angajat în muzee	144
Figura nr. 41 Evoluția numărului de sportivi legitimați în județul Gorj	145
Figura nr. 42 Evoluția numărului de șomeri și a ratei șomajului în județul Gorj în perioada nov. 2019-nov. 2020	153
Figura nr. 43 Ponderea categoriilor de șomeri pe grupe de vârstă în județul Gorj în anul 2019	155
Figura nr. 44 Ponderea categoriilor de șomeri după studii în județul Gorj în anul 2019	155
Figura nr. 45 Repartiția salariaților CE Oltenia în funcție de domiciliu	157
Figura nr. 46 Numărul de structuri de primire cu funcțiune de cazare în județul Gorj, pe localități (nr. unități).	177
Figura nr. 47 Capacitatea de cazare turistică în funcțiune la nivelul județului Gorj, pe tipuri de structuri de primire turistică (nr. locuri).	178
Figura nr. 48 Capacitatea de cazare turistică în funcțiune la nivelul județului Gorj pe localități (nr. locuri)	179
Figura nr. 49 Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică	185
Figura nr. 50 Numărul de sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică la nivelul localităților din județul Gorj.	185
Figura nr. 51 Evoluția numărului de sosiri turistice în perioada 2014-2019.	186
Figura nr. 52 Evoluția numărului de sosiri turistice în hoteluri la nivelul județului Gorj	187
Figura nr. 53 Numărul de înnoptări turistice în structurile de primire cu funcțiune de cazare la nivelul județului Gorj - pe localități (nr. turiști)	188
Figura nr. 54 Numărul de înnoptări turistice în structurile de primire cu funcțiune de cazare la nivelul județului Gorj	189
Figura nr. 55 Evoluția gradului de ocupare și a duratei medii a sejurului în județul Gorj (2015-2019)	190
Figura nr. 56 Produsul intern brut al județului Gorj (milioane lei)	209
Figura nr. 57 Proiecția Produsului intern brut la nivel național (mld. lei)	210
Figura nr. 58 Productivitatea muncii, 2017 (euro/persoană ocupată)	211
Figura nr. 59 Cifra de afaceri din unitățile locale active la nivel național, din Regiunea SV Oltenia și județul Gorj	212
Figura nr. 60 Principalii indicatori ai întreprinderilor din județul Gorj	213
Figura nr. 61 Principalii indicatori ai întreprinderilor din județul Gorj, pe activități ale economiei naționale, 2018	215
Figura nr. 62 Evoluția cifrei de afaceri (mil. lei) în unitățile locale active, pe sectoare ale economiei naționale	216
Figura nr. 63 Evoluția personalului (nr. persoane) din unitățile locale active, pe sectoare ale economiei naționale	217

Figura nr. 64 Valoarea soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice (mil. euro)	219
Figura nr. 65 Evoluția înmatriculărilor de societăți cu participare străină la capitalul social.	219
Figura nr. 66 Analiza domeniilor economice după cifra de afaceri (top 20 domenii)	222
Figura nr. 67 Analiza domeniilor economice după numărul de angajați (top 20 domenii)	224
Figura nr. 68 Evoluția mediilor anuale ale poluanților SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , Ni și O ₃ monitorizați în stațiile automate din Târgu Jiu, Rovinari și Turceni în anul 2019	240
Figura nr. 69 Evoluția mediilor anuale ale poluanților Pb, As, Cd, și CO monitorizați în stațiile automate din Târgu Jiu, Rovinari și Turceni în anul 2019	241
Figura nr. 70 Variația temperaturii medii și maxime absolute a aerului la stațiile din județul Gorj în intervalul 2015-2019	264
Figura nr. 71 Numărul zilelor cu temperatura aerului ≥30° C la stația meteorologică	264
Figura nr. 72 Numărul zilelor cu temperatura aerului ≥30° C la stația meteorologică	265
Figura nr. 73 Numărul zilelor cu temperatura aerului ≥30° C la stația meteorologică Târgu Jiu (2015-2019)	265
Figura nr. 74 Numărul zilelor cu temperatura aerului ≥30° C la stația meteorologică Târgu-Logrești (2015-2019).	266
Figura nr. 75 Ponderea răspunsurilor respondenților referitor la instituțiile/organizațiile în care își desfășoară activitatea.	282
Figura nr. 76 Ponderea răspunsurilor respondenților referitor la implementarea soluțiilor de e-guvernare în instituțiile/organizațiile în care își desfășoară activitatea	283
Figura nr. 77 Ponderea răspunsurilor respondenților referitor la principale probleme legate de digitalizarea județului Gorj, atât pentru mediul de afaceri/întreprinderi, cât și pentru autoritățile publice.	284
Figura nr. 78 Ponderea răspunsurilor respondenților cu privire la rolul digitalizării tuturor serviciilor publice în modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale	285
Figura nr. 79 Ponderea răspunsurilor privind la posibilitatea implementării conceptului de Smart-city în localitățile urbane gorjene	286
Figura nr. 80 Ponderea răspunsurilor referitor la modalitatea de comunicare dintre instituții/autorități publice și cetățenii din județul Gorj	287
Figura nr. 81 Ponderea răspunsurilor privind reabilitarea energetică a clădirilor în care funcționează instituția/organizația/întreprinderea din județul Gorj în care-și desfășoară activitatea respondenții	288
Figura nr. 82 Ponderea răspunsurilor privind riscurile naturale cu care se confruntă populația județului Gorj	289
Figura nr. 83 Ponderea răspunsurilor privind satisfacția legată de dimensiunea și calitatea spațiilor verzi din județul Gorj (a) și necesitatea regenerării urbane durabile (b).	290
Figura nr. 84 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a sistemului de termoficare din județul Gorj.	291
Figura nr. 85 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a transportului public urban din județul Gorj.	292
Figura nr. 86 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a infrastructurii de transport (rutieră/feroviară) din județul Gorj.	293
Figura nr. 87 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a sistemului educațional din județul Gorj.	294

Figura nr. 88 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a sistemului de sănătate din județul Gorj.	295
Figura nr. 89 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a serviciilor sociale din județul Gorj	296
Figura nr. 90 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a infrastructurii de turism din județul Gorj.	297
Figura nr.91 Ponderea răspunsurilor privind gradul de satisfacție cu privire la calitatea serviciilor publice oferite în județul Gorj	298
Figura nr. 92 Ponderea răspunsurilor privind prioritizarea celor mai importante probleme din județul Gorj	299
Figura nr. 93 Ponderea răspunsurilor privind considerații asupra gradului de satisfacție privind nivelul de trai al populației (asigurat de venituri, utilități, servicii) din județul Gorj	300
Figura nr. 94 Ponderea răspunsurilor privind considerații asupra problemele cu care se confruntă activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare din județul Gorj	301
Figura nr. 95 Ponderea răspunsurilor privind considerații prioritizarea problemelor care ar trebui rezolvate în regim de urgență în județul Gorj în următorii 7 ani	302

Listă de tabele

Tabel 1 Activitățile economice din mediul urban care concentrează cel mai mare număr de salariați	83
Tabel 2 Evoluția lungimii liniei simple în transportul public local, troleibuze (km)	103
Tabel 3 Evoluția lungimii străzilor orașenești (km)	104
Tabel 4 Număr localități cu rețea de distribuție a apei	105
Tabel 5 Număr localități cu rețea de canalizare publică	106
Tabel 6 Număr localități în care se distribuie gaze naturale	107
Tabel 7 Evoluția numărului unități școlare	113
Tabel 8 Evoluția infrastructurii unităților școlare	113
Tabel 9 Situația societăților cu obiect principal de activitate cercetare-dezvoltare	115
Tabel 10 Durata medie a vieții (ani) pe medii de rezidență și gen în județul Gorj.	129
Tabel 11 Evoluția numărul mediu anual al pensionarilor (nr. persoane) pe tipuri de asigurări sociale și venituri din pensie în județul Gorj	141
Tabel 12 Evoluția numărului de spectatori din județul Gorj la categorii de spectacole	146
Tabel 13 Evoluția numărului de vizitatori (nr. persoane) în muzee și colecții publice din județul Gorj și a personalului angajat în muzee	148
Tabel 14 Evoluția șomajului și a ratei șomajului în județul Gorj în perioada 2014-2020	157
Tabel 15 Categoriile de șomeri din județul Gorj, în perioada 2014-2020	158
Tabel 16 Evoluția numărului de structuri de primire cu funcțiune de cazare în județul Gorj pe tipuri de unități, în perioada 2014-2019 (nr. unități).	180
Tabel 17 Principalii indicatori ai întreprinderilor din județul Gorj, pe activități ale economiei naționale, 2018	218
Tabel 18 Evoluția cifrei de afaceri (mil. lei) în unitățile locale active, pe sectoare ale economiei naționale	220
Tabel 19 Evoluția personalului (nr. persoane) din unitățile locale active, pe sectoare ale economiei naționale	221
Tabel 20 Evoluția unităților locale active din județul Gorj	229
Tabel 21 Dinamica firmelor noi înmatriculate și a firmelor radiate în perioada 2014-2029	229
Tabel 22 Evoluția întreprinderilor pe clase de mărime	230
Tabel 23 Evoluția densității IMM-urilor	230
Tabel 25 Număr de profesioniști înregistrați în registrul comerțului care desfășoară activități autorizate în domeniul industriei creative	235

CAPITOLUL 1: INTRODUCERE

Strategia de dezvoltare a județului Gorj pentru perioada 2021-2027 este construită pe o abordare integrată, coordonată și intersectorială, adaptată noului context socioeconomic, luând în considerare provocările clasice ale secolului XXI, cum ar fi modificările structurale intervenite în funcționarea economiei sau în evoluția socio-demografică, necesitatea gestionării actualei crize declanșată de pandemia mondială de SARS-CoV2 și a efectelor acesteia (șomajul, sărăcia și excluziunea socială), provocările generate de implementarea Pactului Ecologic European.

Consiliul Județean Gorj a inițiat în august 2020 procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare a Județului Gorj pentru perioada 2021-2027, proces ce s-a desfășurat cu experți interni și externi, implicând o largă participare a comunității locale. Realizarea strategiei este un demers vital pentru dezvoltarea județului în actualul ciclu de programare europeană, strategia urmând a fi un instrument de planificare util la dispoziția actorilor de la nivel local, instituționali, privați sau non-guvernamentali, pentru planificarea și corelarea intervențiilor realizate din diferite surse de finanțare.

Etapele principale ale procesului de elaborare a strategiei de dezvoltare au fost:

- identificarea și validarea, într-un cadru participativ larg, a celor mai importante nevoi și probleme de dezvoltare cu care se confruntă județul Gorj și comunitățile locale de la nivelul acestuia, în domeniile de interes: infrastructură de transport și echiparea teritoriului, mediu și energie, dezvoltare economică, capacitate administrativă și cooperare inter-instituțională, incluziune socială, sănătate și educație, turism și cultură, agricultură etc.;
- analiza situației existente prin identificarea punctelor tari, slabe, a oportunităților și amenințărilor la adresa dezvoltării durabile a județului, care să fie valorificate, respectiv diminuate prin măsuri concrete în perioada actuală de programare;
- definirea și validarea unei viziuni și a unor obiective strategice de dezvoltare a județului pentru orizontul anului 2027, asupra cărora există un consens și o asumare din partea tuturor actorilor relevanți de la nivel local în cadrul celor 3 ateliere de lucru organizate;
- identificarea acțiunilor concrete care trebuie implementate pentru atingerea viziunii și țintelor de dezvoltare a județului, în contextul resurselor de care acesta dispune;
- corelarea priorităților de dezvoltare de la nivelul județului cu cele deja stabilite la nivel european, național, regional, dar și local, cuprinse în diferite documente programatice;

- elaborarea unui document județean de planificare strategică, care să traseze liniile directoare pentru dezvoltare durabilă în perioada 2021-2027;
- stabilirea unui portofoliu realist de proiecte mature de investiții, care să permită creșterea gradului de absorbție a surselor externe de finanțare - naționale și europene și să asigure creșterea calității vieții locuitorilor.

Strategia de dezvoltare a județului Gorj 2021-2027 este structurată astfel:

Capitolul 1: Introducere cuprinde o descriere generală a etapelor parcurse pentru realizarea documentului strategic, metodologia și procedurile de lucru utilizate, precum și modul de structurare a strategiei.

Capitolul 2: Strategia de dezvoltare propriu-zisă a județului orientează procesul de dezvoltare și furnizează reperele strategice de dezvoltare ale teritoriului județului pentru orizontul de timp 2027 și include:

- **Viziunea pe termen lung**, obiectivele specifice, țintele și prioritățile asumate la nivel județean pentru orizontul 2027, în strânsă corelare cu nevoile de dezvoltare identificate și cu liniile directoare de la niveluri teritoriale superioare (european, național, regional);
- **Planul de acțiuni** - inventariază și prioritizează acțiunile concrete de întreprins pentru atingerea obiectivelor specifice de dezvoltare stabilite în strategie, identifică sursele de finanțare ale acțiunilor și stabilește sistemul de implementare, diseminare, monitorizare și evaluare al strategiei, bazat pe un sistem de indicatori obiectivi și ușor de măsurat;
- **Portofoliul de proiecte prioritare al județului** pentru perioada 2021-2027 - pe priorități de dezvoltare, obiective specifice și măsuri, de beneficiari (proiecte ale Consiliului Județean, proiecte de infrastructură sectorială ale județului, implementate de alți actori, precum și proiecte ale autorităților publice locale și ale celorlalți actori relevanți de la nivel local) și surse de finanțare, inclusiv cu detalii pentru fiecare dintre intervențiile propuse (cuprins în Anexe).

Capitolul 3: Analiza-diagnostic a stării actuale de dezvoltare a județului Gorj - prezintă detaliat, într-o abordare comparativă și temporală (2014-2019), plecând de la date statistice, informații primite de la autoritățile publice locale și alte instituții relevante, problemele și nevoile de la nivelul fiecărui domeniu de analiză, reprezentările grafice ale evoluției principalilor indicatori de impact la nivelul județului și localităților. Analiza include și *Analiza SWOT* - care identifică principalele puncte tari, slabe, oportunități și amenințări rezultate din analiza situației existente și validate în cadrul grupurilor de lucru și a consultărilor cu actorii relevanți.

Procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare a fost derulat cu implicarea continuă și activă a tuturor actorilor de la nivelul comunității locale și județene, de la instituții publice, instituții deconcentrate, entități locale din subordinea acestora, autorități publice locale, companii și investitori privați, ONG-uri și cetățeni. În acest sens, consultanții externi au aplicat chestionare în rândul populației, al reprezentanților autorităților publice locale și mediului de afaceri, centralizând și integrând opiniile acestora, care au stat la baza elaborării analizei-diagnostic a județului Gorj.

În cadrul **Capitolului 4** sunt prezentate rezultatele anchetei sociologice.

CAPITOLUL 2: STRATEGIA DE DEZVOLTARE JUDEȚEANĂ 2021-2027

2.1. CONTEXTUL STRATEGIC ȘI DE PROGRAMARE LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN

2.1.1. Contextul european de dezvoltare

La nivel european, **Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a ONU**, reprezintă programul de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile - economic, social și de mediu. Prin intermediul celor 17 obiective globale, Agenda 2030 are ca scop eradicarea sărăciei extreme, combaterea inegalităților și a injustiției și protejarea planetei până în 2030.

Cele 17 obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) sunt enumerate mai jos:

1. Fără sărăcie - Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. Foamete „zero” - Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. Sănătate și bunăstare - Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. Educație de calitate - Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
5. Egalitate de gen - Realizarea egalității de gen și emanciparea tuturor femeilor și a fetelor.
6. Apă curată și sanitație - Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. Energie curată și la prețuri accesibile - Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. Muncă decentă și creștere economică - Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
9. Industrie, inovație și infrastructură - Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. Inegalități reduse - Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. Orașe și comunități durabile - Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.

12. Consum și producție responsabile - Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
13. Acțiune climatică - Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
14. Viața acvatică - Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
15. Viața terestră - Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. Pace, justiție și instituții eficiente - Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Cadrul european de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 este completat de:

Pactul Ecologic European prezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor.

Mecanismul de redresare și reziliență al Uniunii Europene va pune la dispoziție granturi și împrumuturi în valoare de 672,5 miliarde euro pentru investiții publice și reforme în cele 27 de state membre, pentru a le ajuta pe acestea din urmă să facă față impactului pandemiei, pentru a promova tranziția verde și cea digitală și pentru a construi societăți reziliente și favorabile incluziunii. Statele membre vor primi sprijin din partea mecanismului pe baza planurilor lor naționale de redresare și reziliență, care sunt în curs de pregătire, care să vizeze șase domenii de politică de relevanță europeană: tranziția verde, transformarea digitală, creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii și ocuparea forței de muncă, coeziunea socială și teritorială, sănătatea și reziliența, politicile pentru generația următoare, copiii și tineretul, inclusiv educația și competențele.

Agenda Digitală pentru Europa, Programul Europa Digitală urmărește să promoveze implementarea și adoptarea la scară largă a unor tehnologii digitale esențiale, precum aplicațiile bazate pe inteligență artificială și instrumentele de ultimă generație din domeniul securității cibernetice, precum și asigurarea unei utilizări pe scară largă a tehnologiilor digitale la toate nivelurile economiei și societății și va sprijini formarea competențelor digitale avansate atât pentru actuala și viitoarea forță de muncă, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii și administrația publică.

Strategia UE privind piața unică digitală, cei trei piloni: asigurarea unui acces mai bun al consumatorilor și întreprinderilor la bunuri și servicii digitale în întreaga Europă, crearea condițiilor adecvate pentru dezvoltarea rețelelor și serviciilor digitale și maximizarea potențialului de creștere al economiei digitale.

Pachetul privind economia circulară (PEC) are următoarele obiective:

- **pregătirea pentru reutilizare și reciclarea deșeurilor municipale** în proporție de 65% din cantitatea totală de deșeuri municipale generate până în 2035;
- **reciclarea deșeurilor de ambalaje** în proporție de 70% până în 2030, cu obiective specifice pe tipuri de materiale;
- **reducerea cantității totale de deșeuri municipale eliminate prin depozitare** până la cel mult 10% din totalul deșeurilor municipale generate (în greutate) până în 2035.

Propunerea privind noul Plan de acțiune pentru economia circulară (în lucru), va avea în vedere ciclul de viață al produselor și materialelor, asigurând utilizarea durabilă a resurselor și abordarea sectoarelor care consumă resurse, precum textile, construcții, electronice și materiale plastice.

Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice are în vedere 13 sectoare: industrie, agricultură și pescuit, turism, sănătate publică, construcții și infrastructură, transporturi, resurse de apă și protecția împotriva inundațiilor, silvicultură, energie, biodiversitate, asigurări, activități recreative și educație.

Strategia Industrială a UE stabilește ca obiectiv necesitatea de a avea o industrie mai verde, mai circulară și mai digitală, care să rămână totodată competitivă pe scena mondială.

Next Generation EU, un nou instrument de redresare, în valoare de 750 de miliarde EUR, care va consolida bugetul UE cu noi fonduri obținute de pe piețele financiare în perioada 2021-2024. Acest instrument va fi crucial pentru a sprijini, printre alte domenii, măsuri pe termen scurt de sprijinire a ocupării forței de muncă, inclusiv ocuparea forței de muncă pentru tineri, precum și investiții în reforme politice pe termen lung legate de piața muncii și sisteme sociale, de educație și formare.

Agenda Europeană a Competențelor pentru competitivitate sustenabilă, echitate socială și reziliență cuprinde următoarele obiective: - Consolidarea competitivității durabile; - Asigurarea echității sociale; - Creșterea rezilienței sociale; - Promovarea învățării pe tot parcursul vieții; - Formarea competențelor pentru un loc de muncă; - Reziliența economiei la nivelul UE.

Transporturi și comunicații: Politica de coeziune a UE în perioada 2021-2027, Strategia pentru o Europă pregătită pentru era digitală, Cartea albă privind inteligența artificială, Strategia europeană privind datele, Strategia UE privind o uniune a securității pentru perioada 2020-2025, Inițiativa Conectarea Europei, Cartea albă - Foaie de parcurs pentru un spațiu European unic al transporturilor; răspunsul UE la Agenda 2030;

Energie, mediu și schimbări climatice: Programul LIFE pentru mediu și politici climatice, Strategia Europeană privind Biodiversitatea pentru 2030, răspunsul UE la Agenda 2030; Politica de coeziune a UE în perioada 2021-2027;

Economie și antreprenoriat: Politica de coeziune a UE în perioada 2021-2027, Politica UE în domeniul turismului, Politica comună în domeniul pescuitului; răspunsul UE la Agenda 2030;

Cercetare-inovare: Politica de coeziune a UE în perioada 2021-2027, Inițiativa „O Uniune a inovării”, Programul Orizont 2020, Consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și al inovării: o abordare strategică;

Social: Politica de coeziune a UE în perioada 2021-2027, Strategia UE privind o uniune a securității pentru perioada 2020-2025, Inițiativa „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”, Inițiativa „Platforma europeană de combatere a sărăciei”, Programul pentru schimbări sociale și inovare socială; Inițiativa „Tineretul în mișcare”; Instrumentul de redresare „Următoarea generație UE”.

Bună guvernare: Politica de coeziune a UE în perioada 2021-2027, Carta Albă privind guvernarea pe mai multe niveluri, răspunsul UE la Agenda 2030.

2.1.2. Contextul național de dezvoltare durabilă

Documentul strategic care privește România și care transpune la nivel național obiectivele trasate de Agenda 2030, este **Acordul de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027**.

Obiectivele strategice ale Acordului de Parteneriat 2021-2027 sunt: o Europă mai inteligentă, o Europă mai ecologică, o Europă mai conectată, o Europă mai socială, o Europă mai aproape de cetățeni, Tranziție echitabilă.

La nivel național există o serie de strategii sectoriale pentru perioada 2021-2027, care vor asigura cadrul de dezvoltare.

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă - 2030 își propune tranziția spre o dezvoltare durabilă bazată pe principiile și în spiritul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, ca membră a unei Uniuni Europene prospere și revigorate.

Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) transpune în plan teritorial obiectivele și direcțiile de dezvoltare ale României pentru orizontul de timp 2035 și are ca scop asigurarea unei dezvoltări policentrice și un echilibru între nevoia de dezvoltare și avantajele competitive ale teritoriului național în context european și global. Cele 5 obiective generale vizează: (1) Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband; (2) Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive; (3) Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane; (4) Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială; (5) Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027 și Planul de acțiuni pe perioada 2021-2027 pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027 are ca obiectiv general creșterea ocupării prin măsuri de activare a persoanelor inactive apte de muncă, a șomerilor, în special a celor de lungă durată, a tinerilor, inclusiv NEETs, prin asigurarea unor tranziții rapide și de calitate în ocupare pentru tinerii absolvenți, prin dezvoltarea resurselor umane, prin stimularea culturii și a inițiativei antreprenoriale și prin stimularea creării de noi oportunități și locuri de muncă.

Strategia Națională pentru Locuri de Muncă Verzi 2018-2025 și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Locuri de Muncă Verzi 2018-2025 au fixate trei obiective

specifice asociate procesului amplu de tranziție la „economia verde”, respectiv: 1) Stimularea antreprenoriatului și creării de locuri de muncă verzi cu accent pe sectoarele de competitivitate crescută identificate în Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020 și Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020; 2) Dezvoltarea competențelor forței de muncă în vederea asigurării unei ocupări de calitate în sectoarele competitive, generatoare de locuri de muncă verzi; 3) Consolidarea cooperării cu actorii relevanți și a dialogului cu partenerii sociali din sectoarele cu potențial pentru crearea de locuri de muncă verzi.

Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027 și Planul de acțiune pentru perioada 2021-2027 fixează noile direcții și măsuri în contextul unei arhitecturi solide a obiectivelor asumate, construite în jurul unui obiectiv general care propune ca, până în anul 2027, numărul de persoane expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială să fie redus cu cel puțin 10% față de anul 2020. Pentru aceasta se propun 4 obiective specifice: 1) combaterea situațiilor tranzitorii de sărăcie monetară; 2) investiții sociale, intervenții directe asupra principalelor cauze de transmitere a sărăciei pe mai multe generații; 3) modernizarea sistemului de protecție socială; 4) îmbunătățirea capacității administrative pentru coordonarea acestor măsuri în acord cu exigențele europene.

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027 are ca obiectiv general „Creșterea calității vieții cetățenilor români aparținând minorității rome, fundamentată pe cetățenie activă, incluziune socioeconomică și valorizarea patrimoniului cultural rom” și propune cinci obiective: 1) îmbunătățirea condițiilor de locuire și a infrastructurii în comunitățile vulnerabile cu romi; 2) asigurarea accesului cetățenilor români de etnie romă la educație inclusivă de calitate; 3) impulsivarea gradului de ocupare a romilor în concordanță cu cerințele pieții, astfel încât să se evite segmentarea competențelor și a oportunităților și să se permită evoluția profesională a acestora; 4) îmbunătățirea stării de sănătate a membrilor comunităților vulnerabile de romi; 5) susținerea cercetării, conservării și promovării patrimoniului cultural rom și al identității rome. Acestea sunt completate de 2 obiective orizontale: Îmbunătățirea cadrului legislativ și normativ existent în materia combaterii discriminării, a discursului și atitudinilor antirome generatoare de discurs incitator la ură sau infracțiuni motivate de ură; Asigurarea unui flux financiar sustenabil măsurilor de incluziune a romilor în vederea implementării planurilor locale de incluziune socială, precum și a măsurilor distincte de incluziune a romilor prevăzute în strategiile de dezvoltare locală.

Strategia Națională de Sănătate 2021-2027 (în curs de elaborare)

Strategia privind Digitalizarea Educației din România 2021-2027 (proiect) propune o serie de politici publice pe următoarele teme, considerate ca fiind prioritare: cariera didactică, echitatea sistemului educațional, profesionalizarea managementului educațional, învățământul profesional și tehnic de calitate, autonomie, internaționalizare și calitate în învățământul superior, educație timpurie, evaluarea elevilor și studenților. Țintele Strategiei SMART.Edu 2021-2027 sunt: alfabetizarea digitală a 90% din populația României, infrastructură și resurse tehnologice adaptate pentru toate unitățile de învățământ din România, inserție de succes pe piața muncii pentru 82% din populația

de vârstă 20-34 de ani formată pentru meserii emergente. Cele două axe prioritare de acțiune ale strategiei sunt: competențe digitale relevante pentru transformarea digitală; ecosistem digital de educație și formare, de înaltă performanță.

Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018-2023 își propune asigurarea unui acces echitabil la medii de învățare sigure și flexibile, care facilitează inovarea în predare și învățare prin utilizarea unui model decizional transparent, bazat pe date concrete.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 are ca obiective naționale: dimensiunea Decarbonare prin care se propune reducerea emisiilor, ce se ridică la aproximativ 44% până în 2030 față de anul 2005; dimensiunea Eficiență energetică prin implementarea celor 11 Programe naționale de eficiență energetică; dimensiunea Securitate energetică; dimensiunea Piața internă a energiei; dimensiunea Cercetare, inovare și competitivitate.

Planul Național de Redresare și Reziliență stabilește domeniile și prioritățile de investiții precum și reformele elaborate pentru fiecare domeniu de investiții, a căror finanțare este asigurată din Facilitatea de Redresare și Reziliență (FRR) care are drept obiectiv general ameliorarea stării economice a României, consolidarea capacității de reziliență în perioade de criză pandemică și asigurarea unei creșteri economice pe termen lung. Programul urmărește finanțarea investițiilor în infrastructură (transporturi, schimbări climatice, energie și energie regenerabilă, mediu, eficiență energetică, modernizarea serviciilor publice locale, sănătate și educație etc), în digitalizare și tranziție verde, în competitivitatea mediului de afaceri și accesul la cercetare și inovare, în creșterea capacității de reziliență a României.

Strategia actualizată de implementare a Master Planului General de Transport al României parte din Planul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030 vizează o schimbare de paradigmă în sensul concentrării eforturilor politice, instituționale și financiare ale României, pe un set clar de priorități, care să conducă la finele decadei 2020-2030 la crearea unei rețele naționale de transport și care să reprezinte coloana vertebrală de dezvoltare a României.

Strategia Națională de Specializare Inteligentă 2021-2027 (SNSI) (în curs de elaborare)

Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2021-2027 (SNCDI) (în curs de elaborare)

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 vizează valorificarea inteligentă și durabilă a potențialului agroalimentar și dezvoltarea spațiului rural, fiind un document suport vizionar, care susține progresul agriculturii și dezvoltării rurale în România.

Planul Național Strategic Multianual pentru Acvacultură 2021-2027 (în curs de elaborare)

Strategia Energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2025 are ca viziune creșterea sectorului energetic în condiții de sustenabilitate prin construirea de noi capacități; re tehnologizarea și modernizarea capacităților de producție, transport și distribuție de energie; încurajarea creșterii consumului intern în condiții de eficiență energetică; export. Cele **opt obiective strategice**

fundamentale care structurează întregul demers de analiză și planificare pentru perioada 2019-2030 și orizontul de timp al anului 2050 sunt: 1) Energie curată și eficiență energetică; 2) Asigurarea accesului la energie electrică și termică pentru toți consumatorii; 3) Protecția consumatorului vulnerabil și reducerea sărăciei energetice; 4) Piețe de energie competitive, baza unei economii competitive; 5) Modernizarea sistemului de guvernare energetică; 6) Creșterea calității învățământului în domeniul energiei și formarea continuă a resursei umane; 7) România, furnizor regional de securitate energetică; 8) Creșterea aportului energetic al României pe piețele regionale și europene prin valorificarea resurselor energetice primare naționale.

Strategia Națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050 are ca obiective: îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri; îmbunătățirea calității vieții pentru toți utilizatorii prin îmbunătățirea confortului termic, a condițiilor de igienă, a siguranței și calității aerului; reducerea nivelului sărăciei energetice și asigurarea unei încălziri accesibile financiar pentru familiile cu venituri modeste; eficientizarea mecanismelor de finanțare privind renovarea fondului construit; dezvoltarea competențelor profesionale privind eficiența energetică în clădiri și susținerea inovării; creșterea calității fondului construit prin îmbunătățirea siguranței clădirilor și asigurarea calității arhitecturale și de integritate în mediul urban a intervențiilor de renovare.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 propune ca obiective naționale următoarele dimensiuni: decarbonare, eficiență energetică, securitate energetică, piață internă a energiei, cercetare, inovare și competitivitate.

Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon 2016-2030 propune **tipuri de măsuri cheie** ce trebuie implementate în fiecare sector pentru reducerea emisiilor GES și pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice.

Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România 2015-2020-2050 are ca obiectiv general protejarea sănătății umane și a mediului de efectele contaminanților rezultați din activitățile antropice cu respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă. Dintre obiectivele specifice menționăm: reducerea suprafeței ocupate de situri contaminate; îmbunătățirea calității factorilor de mediu din zonele de amplasare și implementarea unei gestionări unitare la nivel național; remediarea siturilor contaminate trebuie astfel făcută încât să fie atinsă o stare corespunzătoare pentru folosința ulterioară planificată; asigurarea protecției resurselor de apă, a securității alimentare și a sănătății umane; Promovarea utilizării viitoare a siturilor remediate pentru dezvoltarea economică și socială în detrimentul scoaterii din circuitul agricol și silvic a terenurilor productive.

Planul Național de Gestionare a Deșeurilor are ca scop dezvoltarea cadrului general propice gestionării deșeurilor la nivel național cu efecte negative minime asupra mediului. Principalele

obiective ale Planului sunt: caracterizarea situației actuale în domeniu (cantități de deșuri generate și gestionate, instalații existente), identificarea problemelor care cauzează un management ineficient a deșeurilor, stabilirea obiectivelor și țintelor pe baza prevederilor legale și a obiectelor strategice stabilite prin Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor, precum și identificarea necesităților investiționale. Acest Plan conține și Programul Național de Prevenire a Generării Deșeurilor. Cele trei obiective strategice sunt: (1) Reducerea cantității de deșuri menajere și similare generate pe locuitor în anul 2025 cu cel puțin 10% raportat la anul 2017; (2) Decuplarea creșterii cantității de deșuri de ambalaje de creșterea economică, respectiv creșterea cantității de deșuri de ambalaje în anul 2025 față de anul 2017 cu cel puțin 10% mai mică decât creșterea PIB pentru această perioadă; (3) Promovarea prevenirii generării deșeurilor de la prelucrarea lemnului și din industria chimică, metalurgică și siderurgie.

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 are ca obiectiv imediat formularea unui cadru general al politicilor pentru dezvoltarea și managementul durabil al industriei turismului în ceea ce privește resursele naturale și culturale și prezentarea acestui obiectiv în forma unui Master Plan al dezvoltării turismului pe termen lung, cuprinzând perioada 2007-2026.

Master-Planul investițiilor în turism are ca obiectiv principal dezvoltarea comunităților locale din zonele cu potențial turistic ridicat, prin creșterea investițiilor publice în infrastructura turistică. De asemenea, se urmărește dezvoltarea competitivă a turismului prin identificarea, evaluarea, prioritizarea pe forme de turism și o direcționare eficientă a investițiilor publice, dezvoltarea unei rețele de destinații turistice competitive pe plan internațional, valorificarea durabilă a specificului local și a elementelor de identitate națională prin turism și promovarea unei abordări integrate a politicii turistice la nivelul regiunilor, prin dezvoltarea durabilă a turismului.

Programul național de dezvoltare a turismului „Schi în România” identifică noi zone pentru dezvoltarea turismului, pentru practicarea schiului și a altor sporturi de iarnă, în vederea acordării finanțărilor necesare.

Strategia pentru Dezvoltarea Turismului Balnear prin obiectivul general asigură eficacitatea și coerența demersurilor de dezvoltare a turismului balnear din România, susținând reînnoirea sectorului balnear ca un proces complex întreprins la nivel național, care să articuleze diversele specializări și specificități locale prin integrarea lor în cele 3 poziționări propuse la nivel național: turism balnear „verde” (legat cu ecoturismul), turism balnear medical și turism anti-îmbătrânire.

Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului (SNDE) în România 2017-2026 are ca obiectiv general crearea condițiilor de dezvoltare a ecoturismului la nivelul ariilor naturale protejate și în zonele din vecinătatea acestora, prin dezvoltarea unei rețele de destinații ecoturistice recunoscute și prin realizarea de produse ecoturistice competitive pe plan național și internațional.

Strategia națională în domeniul Tineretului 2021-2027 propune ca domenii principale de intervenție: a) cadrul legislativ și instituțional, infrastructura instituțiilor din domeniu, dezvoltarea resurselor umane; b) educația; c) ocupare și antreprenariat; d) sănătate și stil de viață sănătos; e) cultură; f) participare și cetățenie activă/voluntariat; g) incluziune socială și economică.

Strategia Națională pentru sport 2016-2032 va alinia standardele de performanță internaționale și

a celor de dezvoltare socială prin crearea unei infrastructuri sportive de calitate și a unei culturi a sportului prin unitate, solidaritate, etică și excelență.

Strategia de consolidare și dezvoltare a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență pentru perioada 2016-2025 are ca obiectiv consolidarea și dezvoltarea IGUSU în vederea creșterii capacității operaționale și de răspuns, reducerii impactului efectelor situațiilor de urgență asupra comunităților și îmbunătățirii calității misiunilor executate în folosul populației.

Strategia Națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung 2010-2035 are ca scop definirea cadrului pentru orientarea coordonată, intersectorială a tuturor acțiunilor, în vederea prevenirii și reducerii consecințelor inundațiilor asupra activităților socio-economice, a vieții și sănătății oamenilor și a mediului.

Strategia Forestieră Națională 2018-2027 are ca obiectiv general „Armonizarea funcțiilor pădurii cu cerințele prezente și viitoare ale societății românești prin gestionarea durabilă a resurselor forestiere naționale”, prin intermediul a 5 obiective strategice: 1) Eficientizarea cadrului instituțional și de reglementare a activităților din domeniul forestier; 2) Gestionarea durabilă a fondului forestier național; 3) Creșterea competitivității și a sustenabilității industriilor forestiere, a bioenergiei și bioeconomiei în ansamblul ei; 4) Dezvoltarea unui sistem eficient de conștientizare și comunicare publică; 5) Dezvoltarea cercetării științifice și a învățământului forestier.

Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022 definește, în principiu, politica Guvernului României în domeniu, conturând un orizont al activității publice pentru o dezvoltare culturală echilibrată, durabilă, inteligentă, în beneficiul tuturor celor direct implicați în activități culturale și al societății în ansamblul său. **Strategia națională împotriva traficului de persoane pentru perioada 2018-2022** are ca scop reducerea impactului și a dimensiunilor traficului de persoane la nivel național prin prioritizarea și eficientizarea activităților în lupta împotriva acestuia, astfel încât eforturile actorilor implicați să fie concentrate pe următoarele obiective generale: 1) Consolidarea și diversificarea demersurilor de prevenire a traficului de persoane, 2) Îmbunătățirea calității protecției și asistenței acordate victimelor traficului de persoane în vederea reintegrării sociale, 3) Dezvoltarea capacității de investigare a infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori; 4) Creșterea calității informațiilor diseminate privind fenomenul traficului de persoane; 5) Dezvoltarea și extinderea procesului de cooperare între actorii relevanți, naționali și internaționali, implicați în lupta împotriva traficului de persoane, precum și dinamizarea eforturilor de acțiune diplomatică de prevenire și combatere a traficului de persoane și de protejare a cetățenilor români în țările de destinație.

Strategia națională de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024 urmărește consolidarea cadrului interinstituțional de colaborare, în vederea operaționalizării principiilor anterior promovate, prin H.G. nr. 389/2015, respectiv: continuum de servicii și asistență individualizată, sistematică, adaptată nevoilor, cu adresabilitate pentru categoria persoanelor care au fost sancționate penal.

Strategia Națională privind Imigrația pentru perioada 2019-2022 are ca obiectiv strategic general promovarea dezvoltării canalelor de migrație legală, conștientizarea beneficiilor migrației controlate.

2.1.3. Contextul regional de dezvoltare durabilă

Strategia de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2021-2027 reprezintă instrumentul de planificare strategică prin care regiunea își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic și social. Strategia de dezvoltare este corelată cu politica de coeziune a Uniunii Europene pentru a fructifica la maxim oportunitatea folosirii fondurilor europene. Prioritățile Strategiei de dezvoltare regională Sud-Vest Oltenia 2021-2027 sunt: 1) Creșterea competitivității economice a regiunii; 2) Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii regionale; 3) Dezvoltarea urbană durabilă; 4) Dezvoltarea rurală durabilă și modernizarea agriculturii și pescuitului; 5) Dezvoltarea resurselor umane în sprijinul unei ocupări durabile și a incluziunii; 6) Dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural și a moștenirii cultural-istorice.

Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2021-2027 reprezintă instrumentul de planificare strategică prin care regiunea, plecând de la analiza socio-economică regională și având drept cadru obiectivele tematice, prioritățile de investiții și acțiunile cheie prevăzute de proiectele de regulamente privind fondurile europene, își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic și social. Obiectivul strategic global pentru perioada 2021-2027 este dezvoltarea durabilă și echilibrată a Regiunii Sud-Vest Oltenia, în vederea reducerii disparităților existente între regiunea SV Oltenia și celelalte regiuni ale țării, în scopul creșterii nivelului de trai al cetățenilor.

Programul Operațional Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027 propune o strategie care are rolul de a sprijini obiectivele de politică asumate la nivel de UE prin intermediul unor tipuri de investiții care să contribuie la competitivitatea regională, inovare și digitalizare, eficiență energetică, mobilitate și conectivitate. Viziunea strategică a POR Sud-Vest Oltenia are la bază nevoile și oportunități de dezvoltare, identificate și prioritizate ca fiind cele mai relevante în contextul stadiului actual de dezvoltare socio-economică a regiunii și complementare cu documentele regionale, naționale și europene prin care se stabilesc direcții de acțiune strategică. Axele prioritare și obiectivele specifice strategiei sunt:

Axa prioritară 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

- ✓ Consolidarea capacităților de cercetare și inovare și introducerea de tehnologii avansate;
- ✓ Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor;

Axa prioritară 2 - O regiune cu orașe Smart

- ✓ Sprijinirea transformării digitale a economiei regionale și a domeniilor de interes public și fructificarea beneficiilor sale pentru cetățeni și întreprinderi;

Axa prioritară 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

- ✓ Optimizarea utilizării resurselor prin sprijinirea și promovarea eficienței energetice, reducerea emisiilor de carbon și regenerare urbane prin dezvoltarea infrastructurii verzi în mediul urban;

Axa prioritară 4 - O regiune accesibilă

- ✓ Creșterea mobilității și conectivității prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rutier moderne și durabile;

Axa prioritară 5 - O regiune educată

- ✓ Creșterea accesului și participării la un învățământ de calitate, modern, corelat cu cerințele pieței muncii;

Axa prioritară 6 - O regiune atractivă

- ✓ Creșterea potențialului culturii și turismului ca vehicule de coeziune și dezvoltare economică și socială;

Axa prioritară 7 - Asistență tehnică

- ✓ Dezvoltarea capacității administrative pentru implementarea POR la nivel regional.

Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă RIS3 Sud-Vest Oltenia 2021-2027 urmărește încurajarea spiritului antreprenorial, dezvoltarea companiilor inovative, valorificarea infrastructurilor de cercetare și stimularea parteneriatului dintre universități, institute de cercetare și companii, prin concentrarea resurselor în domenii cu potențial de specializare atent selecționate, în care regiunea deține reale avantaje economice și competențe, pentru a face tranziția la o economie mai verde, mai incluzivă și rezilientă la schimbările climatice. Viziunea RIS: Regiunea Sud-Vest Oltenia va accelera procesele de transformare economică prin sprijinirea investițiilor în cercetare și inovare pentru o creștere durabilă și favorabilă incluziunii. Prioritățile strategice a căror implementare va conduce la îndeplinirea obiectivului general determinat la nivelul strategiei sunt: 1) Sprijin pentru consolidarea capacității de cercetare-inovare la nivel regional; 2) Dezvoltarea capacității de transfer tehnologic și eficiențarea transferului de know-how; 3) Creșterea competitivității mediului de afaceri și sprijinirea tranziției industriale; 4) Sprijin pentru digitalizare; 5) Consolidarea ecosistemului de inovare.

Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) Sud-Vest Oltenia 2016-2025 are ca scop îmbunătățirea corelării dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și de a crește contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2025.

Strategiile de Dezvoltare Locală ale Grupurilor de Acțiune Locală urmăresc menținerea populației în teritoriu și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor acestuia, prin modernizarea infrastructurii și a serviciilor de bază, dezvoltarea mediului de afaceri local, facilitarea incluziunii membrilor minorităților, îmbunătățirea performanțelor sectorului agricol. Astfel, acestea sunt centrate pe trei priorități de dezvoltare rurală și cinci domenii de intervenție, fiecare fiind dezvoltat prin măsuri specifice în domeniul agricol, non-agricol, social, economic, dezvoltare locală. Măsurile propuse au rolul de a sprijini fermele de subzistență, accesul tinerilor în domeniul agricol, transferul de cunoștințe, creșterea competitivității întreprinderilor mici, dezvoltarea de domenii non-agricole, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor de bază, favorizarea incluziunii sociale, protecția mediului, utilizarea de tehnologii moderne și inovatoare.

2.1.4. Contextul de dezvoltare în județul Gorj

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Gorj constituie documentul care transpune în planuri de măsuri programul de dezvoltare socio-economică a județului Gorj. În cadrul documentului sunt

identificate principalele disfuncționalități constatate la nivelul județului și stabilite prioritățile pentru fiecare domeniu de interes.

Planul Teritorial pentru Tranziție Justă al județului Gorj este în acord cu obiectivele Fondului pentru o Tranziție Justă (FTJ) care vizează atenuarea efectelor negative ale tranziției climatice prin acordarea de sprijin celor mai afectate teritorii și lucrătorilor vizați, precum și promovarea unei tranziții socioeconomice echilibrată. Planul Teritorial pentru Tranziție Justă al Județului Gorj are ca obiective: (1) Dezvoltarea antreprenoriatului, creșterea competitivității și a diversificării economice, a cercetării, inovării și a digitalizării; (2) Sprijinirea investițiilor în tehnologii și infrastructuri de energie curată pentru reducerea poluării și consolidarea economiei circulare; (3) Creșterea ratei de angajare.

Planul de menținere a calității aerului în județul Gorj 2019-2023 propune o serie de măsuri necesare a fi realizate astfel încât nivelul fiecărui poluant să se păstreze sub valorile limită/valorile țintă stabilite de Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător. Aceste măsuri vizează: măsuri pentru reducerea emisiilor rezultate din traficul rutier (limitarea și gestionarea mai eficientă a traficului, promovarea, îmbunătățirea, exinderea transportului public, continuarea implementării proiectelor mari de infrastructură, realizarea de piste/benzi dedicate bicicletelor), măsuri pentru reducerea emisiilor rezultate din încălzire în sectorul rezidențial (reabilitarea rețelelor de distribuție a energiei termice, programe de reabilitare termică a blocurilor de locuințe, alternative la cota de cărbune), măsuri pentru reducerea emisiilor rezultate din procesul de eroziune eoliană (întreținerea și extinderea spațiilor verzi, renaturarea terenurilor degradate supuse eroziunii eoliene), măsuri pentru reducerea emisiilor rezultate din industrie (modernizare instalații de ardere).

Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Gorj 2019-2025 are ca obiective tehnice: toată populația județului, atât din mediul urban cât și rural, să fie conectată la serviciul de salubritate; creșterea etapizată a gradului de pregătire pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor municipale; colectarea separată a biodeșeurilor; reducerea cantității depozitate de deșuri biodegradabile municipale; interzicerea la depozitare a deșeurilor municipale colectate separat; depozitarea numai a deșeurilor care au fost supuse operațiilor de tratare; creșterea gradului de valorificare energetică a deșeurilor municipale; depozitarea deșeurilor numai în depozite conforme; reducerea cantității de deșuri municipale depozitate; colectarea separată și tratarea corespunzătoare a deșeurilor periculoase menajere; colectarea separată, pregătirea pentru reutilizare sau, după caz, tratarea corespunzătoare a deșeurilor voluminoase; încurajarea utilizării în agricultură a materialelor rezultate de la tratarea biodeșeurilor (compostare și digestie anaerobă); colectarea separată (de la populație și agenți economici) și valorificarea uleiului uzat alimentară; colectarea separată a deșeurilor textile de la populație.

2.2. VIZIUNEA ȘI PRIORITĂȚILE DE DEZVOLTARE ALE JUDEȚULUI GORJ

2.2.1. Viziunea de dezvoltare 2027

VIZIUNEA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI GORJ 2027:

JUDEȚUL GORJ 2027 - un județ sigur, sănătos și stimulant pentru a trăi, a munci și a investi, cu o economie sustenabilă dezvoltată prin inovare, tradiție și valorificarea resurselor, susținut de o infrastructură modernă și un cadru partenerial dezvoltat, atractiv pentru investitori și turiști

2.2.2. Prioritățile de dezvoltare

PRIORITĂȚI 2021-2027:	
PRIORITATEA 1:	SPRIJINIREA CĂTRE O TRANZIȚIE VERDE
PRIORITATEA 2:	CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI TRANSFORMARE DIGITALĂ
PRIORITATEA 3:	DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI URBANĂ DURABILĂ
PRIORITATEA 4:	DEZVOLTARE ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ

2.2.3. Misiunea strategiei

Misiunea acestei strategii este aceea de a asigura cadrul necesar, astfel încât Județul Gorj, în anul 2027, să se caracterizeze prin:

- accesibilitate facilă pentru cetățeni, turiști și oameni de afaceri, un județ cu legături interne de transport rapide, sigure și sustenabile, conectate la principalele fluxuri de persoane, mărfuri și informații din Europa Centrală și de Est;
- acces nediscriminatoriu al populației la servicii publice de calitate, de utilități și telecomunicații, de educație, sănătate, asistență socială, siguranță publică, cultură și agrement, care să contribuie la reducerea fenomenului migrației interne și externe;
- destinație turistică importantă care să valorifice autenticitatea arhitecturii, meșteșugurile și tradițiile locale bine conservate, gastronomia, muzeele, producția culturală contemporană, dar și unicitatea peisajelor, diversitatea resurselor naturale sau moștenirea istorică a județului;
- un județ cu un mediu curat, spații verzi, oportunități atractive de petrecere a timpului liber și de practicare a sporturilor, capabil să conserve natura, peisajele, flora și fauna generoasă de care se bucură, atractiv pentru locuire, turism și agricultură ecologică;
- un mediu de afaceri dinamic, caracterizat prin atragerea de investiții, antreprenoriat local și inovație, dar și prin colaborarea permanentă cu autoritățile locale și mediul universitar, capabil să genereze locuri de muncă bine plătite și bunăstare pentru cetățeni;

- comunitate de oameni educați, inovativi, încrezători, ospitalieri, toleranți, harnici, onești, deschiși către nou, dar și cu respect pentru tradiții și istorie, implicați în viața publică;
- o piață a muncii dinamică, sustenabilă, rezilientă, pro-activă și bazată pe inovare socială;
- administrație publică pro-activă, eficientă și interesată permanent de reducerea birocrăției, de apropierea serviciilor sale de cetățean și de mediul de afaceri, precum și de implicarea acestora în luarea deciziilor strategice de dezvoltare a județului.

Zona geografică vizată de strategie: județul Gorj și localitățile urbane și rurale componente.

2.3. OBIECTIVUL GENERAL ȘI PRINCIPALELE DIRECȚII DE ACȚIUNE

2.3.1. Obiectivul general

Având la bază modelul de dezvoltare România policentrică 2035, strategia de dezvoltare a județului Gorj propune un scenariu de dezvoltare pentru 2021-2027 care urmărește creșterea conectivității și accesibilității între marile orașe și consolidarea poziției zonelor puternic urbanizate, asigurarea unor servicii optime de bază care să deservească orașele mici și localitățile rurale, promovarea investițiilor în calitatea vieții în zonele cu potențial ridicat de creștere, pentru a spori capacitatea de a atrage și păstra capitalul uman necesar.

OBIECTIV GENERAL:

Dezvoltarea integrată și echilibrată a județului Gorj printr-un proces de creștere economică durabilă, favorabil incluziunii sociale, orientat către îmbunătățirea calității vieții locuitorilor, crearea de noi locuri de muncă, optimizarea serviciilor publice și conectarea la rețelele transeuropene de transport în perioada 2021-2027.

2.3.2. Obiective strategice și direcții de acțiune

PRIORITATEA 1: SPRIJINIREA CĂTRE O TRANZIȚIE VERDE

OS 1.1: Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 15% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
1.1.1.	Reabilitarea clădirilor publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice și consolidare seismică
1.1.2.	Reabilitarea clădirilor rezidențiale în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice
1.1.3.	Îmbunătățirea eficienței energetice, precum și reducerea emisiilor cu efect de seră
1.1.4.	Sprijinirea utilizării surselor alternative de energie în sectorul public și privat

OS 1.2: Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor cu cel puțin 30% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
1.2.1.	Modernizarea infrastructurii de transport, colectare și reciclare a deșeurilor
1.2.2.	Dezvoltarea economiei circulare

OS 1.3: Creșterea numărului de localități conectate la rețelele de apă și apă uzată cu cel puțin 15% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
1.3.1.	Dezvoltarea/modernizarea și extinderea rețelelor de apă și apă uzată

OS 1.4: Creșterea gradului de adaptare a infrastructurii de îmbunătățiri funciare și schimbări climatice cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
1.4.1.	Modernizarea sistemelor de irigații pentru prevenirea și gestionarea riscului de secetă
1.4.2.	Combaterea eroziunii solurilor, riscului de alunecări și degradarea terenurilor
1.4.3.	Dezvoltarea infrastructurii pentru combaterea căderilor de grindină și creșterea precipitațiilor
1.4.4.	Modernizarea sistemelor de desecare-drenaj pentru prevenirea și reducerea riscului la inundații și înmlăștinire
1.4.5.	Creșterea capacității operaționale și de răspuns în situații de urgență

OS 1.5: Protejarea mediului și a biodiversității prin creșterea cu cel puțin 10% a suprafeței spațiilor verzi

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
1.5.1.	Îmbunătățirea calității aerului
1.5.2.	Conservarea biodiversității și protecția naturii
1.5.3.	Regenerarea spațiilor degradate și dezvoltarea infrastructurii verzi

PRIORITATEA 2: CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI TRANSFORMARE DIGITALĂ

OS 2.1: Dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare și inovare a județului și adoptarea tehnologiilor avansate cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
2.1.1.	Îmbunătățirea capacității de cercetare-dezvoltare și inovare
2.1.2.	Susținerea activităților de inovare în companii publice și private

OS 2.2: Creșterea capacității de digitalizare a instituțiilor și companiilor în beneficiul cetățenilor cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
2.2.1.	Digitalizarea în administrația publică locală
2.2.2.	Digitalizarea în companii publice și private
2.2.3.	Digitalizarea serviciilor (educație, sănătate, cultură, sisteme energetice inteligente etc.)
2.2.4.	Interoperabilitatea bazelor de date utilizate de către administrația publică
2.2.5.	Asigurarea securității cibernetice

OS 2.3: Consolidarea competitivității economiei județului Gorj prin creșterea gradului de investiții productive în companii cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
2.3.1.	Dezvoltarea parteneriatului cu mediul de afaceri
2.3.2.	Dezvoltarea infrastructurii de sprijin a afacerilor
2.3.3.	Creșterea competitivității companiilor
2.3.4.	Sprijinirea creării de noi companii

OS 2.4: Creșterea accesului la infrastructura TIC de mare viteză cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
2.4.1.	Investiții în asigurarea accesului la comunicații în bandă largă de foarte mare capacitate și acoperirea rețelelor 5G pe teritoriul județului Gorj

OS 2.5: Creșterea gradului de digitalizare al transporturilor cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
2.5.1.	Investiții în tehnologii ecologice și digitale în sectorul transporturilor

PRIORITATEA 3: DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI URBANĂ DURABILĂ**OS 3.1: Creșterea investițiilor în infrastructura de transport pentru îmbunătățirea conectivității, accesibilității și atractivității județului Gorj cu cel puțin 10% până în 2027**

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
3.1.1.	Investiții în infrastructura rutieră pentru îmbunătățirea conectivității la rețeaua TEN-T
3.1.2.	Investiții în modernizarea infrastructurii feroviare
3.1.3.	Dezvoltarea infrastructurii de transport aerian

OS 3.2: Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor zone urbane și rurale de calitate, mai atractive și incluzive

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
3.2.1.	Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitară
3.2.2.	Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate și pentru situații de urgență
3.2.3.	Dezvoltarea infrastructurii sociale
3.2.4.	Modernizarea infrastructurii educaționale
3.2.5.	Sprijinirea dezvoltării infrastructurii sportive și de tineret

OS 3.3: Creșterea investițiilor în protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și natural și a ecoturismului cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
3.3.1.	Sprijinirea dezvoltării integrate a turismului
3.3.2.	Sprijinirea dezvoltării agroturismului și a produselor tradiționale
3.3.3.	Investiții în infrastructura din domeniul cultural

PRIORITATEA 4: REZILIENȚĂ ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ**OS 4.1: Creșterea gradului de investiții în sectorul agro-alimentar, pescuit și forestier cu cel puțin 10% până în 2027**

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
4.1.1.	Dezvoltarea sustenabilă a agriculturii

OS 4.2: Creșterea gradului de investiții în infrastructura de turism cu cel puțin 10% până în anul 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
4.2.1.	Dezvoltarea economică a turismului

OS 4.3: Creșterea accesului la educație și formare a resurselor umane cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
4.3.1.	Investiții în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții

OS 4.4: Creșterea gradului de ocupare a resurselor umane cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
4.4.1.	Ocupare și mobilitate pe piața forței de muncă

OS 4.5: Creșterea gradului de incluziune socială și combaterea sărăciei cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
4.5.1.	Promovarea economiei sociale și a întreprinderilor sociale
4.5.2.	Investiții integrate în educație, sănătate și ocupare
4.5.3.	Sprijinirea categoriilor de populație aflate în situații de risc

OS 4.6: Creșterea gradului de transparentizare în instituțiile publice locale cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
4.6.1.	Modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale
4.6.2.	Investiții în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii specifice administrației publice locale
4.6.3.	Dezvoltarea resurselor umane și a competențelor digitale

OS 4.7: Creșterea gradului de implicare a partenerilor sociali și cetățenilor în politicile publice cu cel puțin 10% până în 2027

Nr.crt.	DIRECȚII DE ACȚIUNE
4.7.1.	Implicarea cetățenilor în procesul de decizie publică
4.7.2.	Încurajarea parteneriatului public-privat și public-public
4.7.3.	Sprijinirea dezvoltării infrastructurii civice și încurajarea voluntariatului

2.4. PLANUL DE ACȚIUNI 2021-2027

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
PRIORITATEA 1: SPRIJINIREA CĂTRE O TRANZIȚIE VERDE			
Obiectiv strategic 1.1: Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 15% până în 2027			
Direcția de acțiune 1.1.1. Reabilitarea clădirilor publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice și consolidare seismică			
<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea izolației termice și hidroizolarea anvelopei clădirilor, șarpantelor, inclusiv măsuri de consolidare; - reabilitare și modernizare instalații pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere, sistemelor de ventilare și climatizare, sisteme de răcire pasivă; achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea la sistemele de încălzire; - utilizarea resurselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termică; - achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru promovarea și gestionarea energiei electrice; - introducerea de corpuri de iluminat cu eficiență ridicată și durată mare de viață; - consolidarea clădirilor, în special a celor încadrate cu risc seismic. 	Consiliul Județean Gorj Prefectura Gorj APL-uri Alte instituții publice	2021-2027	- Nr. clădiri publice reabilitate termic;
Surse potențiale de finanțare: Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare			
Direcția de acțiune 1.1.2. Reabilitarea clădirilor rezidențiale în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice			
<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea izolației termice și hidroizolarea anvelopei clădirilor, șarpantelor, inclusiv măsuri de consolidare; - reabilitare și modernizare instalații pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere, sistemelor de ventilare și climatizare, sisteme de răcire pasivă; achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea la sistemele de încălzire; - utilizarea resurselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termică; - achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru promovarea și gestionarea energiei electrice; - introducerea de corpuri de iluminat cu eficiență ridicată și durată mare de viață; - alte lucrări adiacente, înlocuirea lifturilor, reparații la fațade etc. 	APL-uri Asociații de proprietari Proprietari	2021-2027	- Nr. clădiri de locuit reabilitate termic;
Surse potențiale de finanțare: Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul național Casa Verde, Buget local, Alte surse de finanțare			

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 1.1.3. Îmbunătățirea eficienței energetice, precum și reducerea emisiilor cu efect de seră			
<ul style="list-style-type: none"> - sprijinirea marilor întreprinderi, respectiv a IMM-urilor, în acțiunile de îmbunătățire a eficienței lor energetice; - investiții în capacități de producție a energiei electrice din surse regenerabile; - investiții în rețele inteligente de transport și distribuție a combustibililor de tranziție și a energiei obținute din surse regenerabile; - realizarea liniilor electrice aeriene; dezvoltarea RET; - instalarea unor mijloace moderne de compensare și retehnologizarea unor stații de transformare; - achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea la sistemele de încălzire centralizate; - construcția/modernizarea/extinderea rețelelor termice primare și secundare din sistemele de alimentare cu energie termică, inclusiv a punctelor termice; - cogenerare de înaltă eficiență în termoficare urbană. 	Companii publice și private Producători energie UAT-uri	2021-2027	-Nr. companii care realizează investiții în îmbunătățirea eficienței energetice; -Reducerea emisiilor cu efect de seră cu 10%
Surse potențiale de finanțare: Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare			
Direcția de acțiune 1.1.4. Sprijinirea utilizării surselor alternative de energie în sectorul public și privat			
<ul style="list-style-type: none"> - investiții în înființarea de parcuri fotovoltaice; - utilizarea surselor regenerabile de energie în consumul de energie al clădirilor; - investiții în valorificarea surselor alternative de energie; - investiții în ferme fotovoltaice pentru promovarea utilizării energiei din surse regenerabile la nivelul operatorilor industriali; - proiecte integrate decontaminare/regenerare/reconversie a terenurilor ce aparțin fostelor mine sau uzine și realizarea de investiții (parcuri fotovoltaice, brownfield/green-field etc). 	Companii publice și private Instituții publice APL-uri	2021-2027	Nr. clădiri care utilizează surse de energie regenerabilă pentru producerea de energie electrică și termică; Nr. unități producătoare de energie regenerabilă; Cantitatea de energie regenerabilă produsă; Cantitatea de energie regenerabilă valorificată; Suprafață de parcuri solare dezvoltată.
Surse potențiale de finanțare: Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare			

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Obiectiv strategic 1.2: Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor cu cel puțin 30% până în 2027			
Direcția de acțiune 1.2.1. Modernizarea infrastructurii de transport, colectare și reciclare a deșeurilor			
- investiții în dezvoltarea sistemului de transport, colectare separată a deșeurilor reciclabile și bio-deșeurilor, instalații de sortare și instalații de tratare a bio-deșeurilor colectate separat, respectiv instalații de digestie anaerobă și instalații de compostare; - investițiile în instalații de tratare mecanico-biologică a deșeurilor înainte de reciclare.	UAT-uri Companii publice și private Operatori de servicii	2021-2027	Nr. centre de colectare selectivă a deșeurilor realizate; Cantitatea de deșeuri colectată selectiv;
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare		
Direcția de acțiune 1.2.2. Dezvoltarea economiei circulare			
- investiții privind valorificarea materială a deșeurilor; - acțiuni de conștientizare a publicului privind economia circulară, colectarea separată a deșeurilor și reciclarea; - investiții pentru utilizarea eficientă a deșeurilor agricole și silvice; - susținerea de investiții în economia circulară pentru ferme și IMM-uri din industria alimentară.	UAT-uri Companii publice și private Operatori de servicii	2021-2027	Cantitatea de deșeuri valorificate; Nr. evenimente de conștientizare privind colectarea selectivă organizate.
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare		
Obiectiv strategic 1.3: Creșterea numărului de localități conectate la rețelele de apă și apă uzată cu cel puțin 15% până în 2027			
Direcția de acțiune 1.3.1. Dezvoltarea/modernizarea și extinderea rețelelor de apă și apă uzată			
- construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea/reabilitarea/modernizarea stațiilor de epurare a apelor uzate; - construirea și reabilitarea de sisteme de captare și aducțiune, stații de tratare, rețele de transport și distribuție a apei destinate consumului uman în contextul proiectelor integrate de apă și apă uzată; - măsuri necesare pentru eficientizarea proiectelor și sustenabilitatea investițiilor în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratare a apei potabile.	UAT-uri Operatori de servicii publice	2021-2027	Nr. km sisteme de canalizare subterană; Nr. stații de epurare noi; Nr. km de conducte de alimentare cu apă; Nr. de gospodării noi racordate la sisteme de alimentare cu apă și canalizare.
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare		

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Obiectiv specific 1.4: Creșterea gradului de adaptare a infrastructurii de îmbunătățiri funciare și schimbări climatice cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 1.4.1. Modernizarea sistemelor de irigații pentru prevenirea și gestionarea riscului de secetă			
- realizarea de investiții specifice în amenajări de irigații.	UAT-uri ANIF	2021-2027	Suprafețe amenajate cu lucrări de irigații.
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare		
Direcția de acțiune 1.4.2. Combaterea eroziunii solurilor, riscului de alunecări și degradarea terenurilor			
- amenajări pentru combaterea efectelor dăunătoare ale fenomenelor meteo extreme, împăduriri și refacerea ecosistemelor forestiere, colectare de torenți pentru combaterea riscului de deșertificare; - lucrări de amenajări de combatere a eroziunii solului; - lucrări de amenajări pentru reducerea riscului de eroziune a solului.	UAT-uri ANIF Direcții silvice	2021-2027	Suprafețe pe care s-au efectuat lucrări de combatere a eroziunii solului.
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare		
Direcția de acțiune 1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii pentru combaterea căderilor de grindină și creșterea precipitațiilor			
- sisteme de protecție antigrindină; - lucrări de regularizare a albiei râurilor și pâraurilor; - lucrări de amenajări pentru combaterea riscului efectelor negative ale fenomenelor extreme.	UAT-uri Direcții silvice Administrația Bazinală Jiu	2021-2027	Nr. sisteme antigrindină amenajate.
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare		
Direcția de acțiune 1.4.4. Modernizarea sistemelor de desecare-drenaj pentru prevenirea și reducerea riscului la inundații și înmlăștinire			
- lucrări de amenajări pentru desecare, drenare și reducerea riscului de înmlăștinire a terenurilor.	UAT-uri	2021-2027	Suprafață teren pe care s-au efectuat lucrări de desecare, drenare.
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare		

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 1.4.5. Creșterea capacității operaționale și de răspuns în situații de urgență			
<ul style="list-style-type: none"> - construire/reabilitare/modernizare clădiri în care se desfășoară activitatea instituțiilor și clădirilor administrative; - dotare cu mijloace tehnice și echipamente; - pregătirea voluntarilor în centrele de pregătire; - schimburi de experiență pentru managementul situațiilor de urgență; - crearea infrastructurii pentru deplasare în situații de urgență. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri ISU Inspectoratul de Jandarmi Județean SALVAMONT	2021-2027	Nr. inspectorate și servicii voluntare pentru situații de urgență dotate cu echipamente; Nr. clădiri reabilitate/modernizate/construite; Nr. echipamente pentru intervenții în situații de urgență achiziționate.
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare	
Obiectiv strategic 1.5: Protejarea mediului și a biodiversității prin creșterea cu cel puțin 10% a suprafeței spațiilor verzi			
Direcția de acțiune 1.5.1. Îmbunătățirea calității aerului			
<ul style="list-style-type: none"> - modernizarea și îmbunătățirea rețelei de monitorizare a calității aerului din județ; - îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/gospodăriilor cu instalații mai performante și nepoluante; - crearea de coridoare ecologice de-a lungul arterelor de circulație pentru reducerea poluării; - înființarea de suprafețe împădurite și perdele de protecție. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Agenția pentru Protecția Mediului Populația Direcția Silvică Ferme	2021-2027	Concentrațiile principalilor poluatori în aer; Suprafață de teren împădurită; Suprafață de spații verzi amenajate; Suprafață de pădure cu amenajament silvic.
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 1.5.2. Conservarea biodiversității și protecția naturii			
<ul style="list-style-type: none"> - elaborarea sau actualizarea Planului de management al siturilor; - actualizarea/extinderea inventarierilor și cartărilor habitatelor și speciilor de interes Comunitar; - menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor prin măsuri de conservare specifice prevăzute în planurile de management ale siturilor Natura 2000/planuri de acțiune pentru specii; - realizarea de studii științifice; - reconstrucția ecologică a ecosistemelor degradate; - remedierea siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității factorilor de mediu; - acțiuni de ecologizare a zonelor; - creșterea suprafețelor împădurite din județ și acordarea de facilități care să stimuleze această acțiune (ex. scutirea de impozit pentru terenurile care se împăduresc și subvenționarea materialului biologic pentru a stimula și proprietarii de terenuri private). 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Agenția pentru Protecția Mediului Parcuri naționale Administratorii arii protejate	2021-2027	Suprafață cu lucrări de ecologizare; Nr. planuri de management a ariilor naturale protejate aprobate și implementate.
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare	
Direcția de acțiune 1.5.3. Regenerarea spațiilor degradate și dezvoltarea infrastructurii verzi			
<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea atractivității și calității vieții în zonele gri ale orașelor (zone industriale, zone de blocuri vechi, zone defavorizate, zone aglomerate cu funcțiuni specifice ș.a.) - investiții în regenerarea terenurilor și clădirilor aflate în stare de degradare; - amenajarea terenurilor degradate/neutilizate/abandonate și reconversia acestora (brownfield/greenfield); - amenajarea și modernizarea centrelor civice; - amenajarea de spații verzi, implementarea de soluții de tip acoperiș verde, pereți verzi sau grădini urbane; - creare coridoare ecologice în mediul urban - alei pietonale, piste pentru biciclete, creare trotuare. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Operatori economici publici și privați	2021-2027	Nr. mp terenuri degradate amenajate; Nr. clădiri aflate în stare de degradare regenerate; Nr. km de piste de biciclete amenajate; Nr. mp spații verzi amenajate.
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
PRIORITATEA 2: CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI TRANSFORMARE DIGITALĂ			
Obiectiv strategic 2.1: Dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare și inovare a județului și adoptarea tehnologiilor avansate cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 2.1.1. Îmbunătățirea capacității de cercetare-dezvoltare și inovare			
<ul style="list-style-type: none"> - investiții în infrastructurile organizațiilor de CDI/IMM-uri; - crearea/participarea la structuri/parteneriate/programe de colaborare a organizațiilor și IMM-urilor de CDI; - pregătirea și implementarea de proiecte în cadrul programelor CDI internaționale. 	Companii publice și private Unități de cercetare-dezvoltare Universități UAT-uri	2021-2027	Nr.de proiecte de cercetare-dezvoltare implementate; Nr. parteneriate între firme - mediul de cercetare - administrațiile locale, create.
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare	
Direcția de acțiune 2.1.2. Susținerea activităților de inovare în companii publice și private			
<ul style="list-style-type: none"> - investiții ale companiilor publice și private în dotări și servicii pentru realizarea de cercetări inovative; - activități de cercetare aplicată și dezvoltare tehnologică; - investiții în domenii de specializare inteligentă; - implementarea procesului de certificare a produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice. 	Companii publice și private	2021-2027	Nr. patente înregistrate; Nr. de firme inovative create; Nr. de companii susținute pentru activitățile de inovare.
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Obiectiv specific 2.2: Creșterea capacității de digitalizare a instituțiilor și companiilor în beneficiul cetățenilor cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 2.2.1. Digitalizarea în administrația publică locală			
<ul style="list-style-type: none"> - dotarea cu echipamente digitale; - dezvoltarea și implementarea soluțiilor soft informatice pentru digitalizarea activităților; - investiții în echipamente și infrastructură specifică - hardware, software, platforme digitale, pentru implementarea conceptului de e-guvernare pentru cetățeni, digitalizare a serviciilor publice locale; - crearea, dezvoltarea semnificativă de platforme pentru managementul documentelor oficiale emise de autorități, colectarea de taxe, management de proiect, arhivare electronică etc. - dezvoltarea de sisteme integrate tip „străzi inteligente”: sisteme de supraveghere video inteligente cu senzori IoT, mobilier urban inteligent, iluminat inteligent ș.a - dezvoltarea, utilizarea de tehnologii video inteligente pentru gestionarea etapei de colectare selectivă a deșeurilor; - crearea, dezvoltarea de sisteme integrate de telegestiune inteligentă pentru iluminat public. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Instituții publice	2021-2027	Nr. de servicii on-line dezvoltate; Nr. de străzi inteligente dezvoltate.
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare	
Direcția de acțiune 2.2.2. Digitalizarea în companii publice și private			
<ul style="list-style-type: none"> - adoptarea tehnologiilor TIC și a instrumentelor digitale care conduc la inovarea modelului de afaceri pentru companii și la transformarea digitală a acestora; - implementarea de sisteme informatice integrate, aplicații electronice de management al afacerilor, soluții de comerț electronic, etc. la nivelul întreprinderilor din județ; - crearea, dezvoltarea de huburi de inovare digitală. 	Companii publice și private	2021-2027	Nr. de companii care utilizează tehnologii TIC și instrumente digitale.
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare, POCIDIF	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 2.2.3. Digitalizarea serviciilor (educație, sănătate, cultură, sisteme energetice inteligente etc.)			
<ul style="list-style-type: none"> - implementarea procesului educațional on-line; - asigurarea accesului la internet în toate școlile din învățământul preuniversitar și asigurarea infrastructurii wireless; - dotarea școlilor și a unităților de învățământ cu echipamente digitale; - digitizarea în mediul universitar și preuniversitar prin crearea și dezvoltarea unor platforme digitale, baze de date și biblioteci virtuale pentru elevi/ studenți, live streaming, echipamente și infrastructură de projection and video mapping etc. 	UAT-uri Universități	2021-2027	Nr. de unități de învățământ care beneficiază de măsuri de digitalizare
<ul style="list-style-type: none"> - investiții în echipamente și infrastructură specifică - hardware, software, platforme digitale; - implementarea de soluții pentru tele-consultații, monitorizarea continuă și managementul pacienților; - dezvoltarea integrată a unor soluții de e-sănătate (arhivare electronică etc.). 	Spitale Unități sanitare Cabinete medicale	2021-2027	Nr. de spitale/unități medicale care beneficiază de investiții în digitalizare
<ul style="list-style-type: none"> - achiziția de dotări moderne pentru activitatea culturală (echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, sisteme integrate, mijloace TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată); - realizarea unei baze de date complete și actualizate privind starea monumentelor din județul Gorj prin utilizarea de mijloace TIC (scanare 3D, istoric, regim juridic); - achiziția de dotări moderne pentru activitatea bibliotecilor și soft-uri pentru digitalizarea volumelor de carte. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri	2021-2027	Nr. de instituții culturale care beneficiază de investiții în digitalizarea activităților.
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027, Buget local, POCIDIF, Alte surse de finanțare		

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 2.2.4. Interoperabilitatea bazelor de date utilizate de către administrația publică			
<ul style="list-style-type: none"> - implementarea funcționalităților pentru migrarea și integrarea în structurile de date existente a tuturor datelor existente necesare pentru asigurarea în timp real a serviciilor publice; - implementarea de sisteme informatice pentru interconectare cu ale instituții publice (ANAF, APIA, OCPI, Registrul Comerțului, școli etc.). 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri	2021-2027	Nr. de protocoale/parteneriate pentru interconectarea bazelor de date dintre instituții Nr. softuri pentru interconectare achiziționate.
Surse potențiale de finanțare:	POCIDIF, POR, Buget local, Alte surse de finanțare		
Direcția de acțiune 2.2.5. Asigurarea securității cibernetice			
<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea securității rețelelor și a sistemelor informatice în cadrul autorităților publice locale; - asigurarea unui nivel adecvat de securitate cibernetică pentru entități publice și private, prin folosirea soluțiilor ce utilizează inteligența artificială; - realizarea infrastructurii specifice pentru protecția cibernetică. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Companii publice și private	2021-2027	Nr. de instituții care și-au îmbunătățit sistemele de securitate.
Surse potențiale de finanțare:	POCIDIF, POR, Buget local, Alte surse de finanțare		
Obiectiv strategic 2.3: Consolidarea competitivității economiei județului Gorj prin creșterea gradului de investiții productive în companii cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 2.3.1. Dezvoltarea parteneriatului cu mediul de afaceri			
<ul style="list-style-type: none"> - inventarierea spațiilor și terenurilor care pot fi puse la dispoziția investitorilor; - identificarea serviciilor publice care pot fi utilizate pentru parteneriate public-privat; - întâlniri periodice cu mediul de afaceri și investitori; - atragerea de investitori în județ prin acordarea de facilități economice și fiscale prin închirierea și concesionarea de terenuri. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri	2021-2027	Nr. de parteneriate public-privat realizate.
Surse potențiale de finanțare:	Buget local, Alte surse de finanțare		

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 2.3.2. Dezvoltarea infrastructurii de sprijin a afacerilor			
<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltare de entități de inovare și transfer tehnologic (parcuri științifice și tehnologice/incubatoare tehnologice și de afaceri); - dezvoltare de parcuri industriale; - dezvoltare de platforme/hub-uri; - dezvoltare a serviciilor aferente; - sprijin financiar pentru dezvoltarea și susținerea activității firmelor incubate. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Companii publice și private	2021-2027	Nr. parcuri industriale/științifice și tehnologice înființate; Nr. incubatoare/acceleratoare de afaceri înființate; Nr. firme localizate în infrastructuri de afaceri; Nr. locuri de muncă nou create.
Surse potențiale de finanțare:	POR, Buget local, Alte surse de finanțare		
Direcția de acțiune 2.3.3. Creșterea competitivității companiilor			
<ul style="list-style-type: none"> - construcția/modernizarea și extinderea spațiilor pentru producție/servicii ale companiilor, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale, activități de marketing și internaționalizare; - investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică; - sprijinirea start-up/spin-off/clustere; - facilitarea investițiilor în noi tehnologii; - susținerea adoptării tehnologiilor IT&C de către companii. 	Companii	2021-2027	Nr. de companii sprijinite.
Surse potențiale de finanțare:	POR, Buget local, Alte surse de finanțare, Programul Operațional Tranziție Justă		
Direcția de acțiune 2.3.4. Sprijinirea creării de noi companii			
<ul style="list-style-type: none"> - sprijin financiar acordat pentru înființarea și dezvoltarea de noi companii; - sprijin pentru crearea de noi întreprinderi (start-up, scale-up); - creșterea numărului IMM-urilor rurale active în domenii neagricole pentru asigurarea unor venituri rezonabile pentru locuitorii din mediul rural. 	UAT-uri ONG-uri/Fundații Patronate Companii Universități	2021-2027	Nr. de firme înființate; Nr. de locuri de muncă nou create.
Surse potențiale de finanțare:	POEO, Buget local, Alte surse de finanțare, Programul Operațional Tranziție Justă		

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Obiectiv specific 2.4: Creșterea accesului la infrastructura TIC de mare viteză cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 2.4.1. Investiții în asigurarea accesului la comunicații în bandă largă de foarte mare capacitate și acoperirea rețelelor 5G pe teritoriul județului Gorj			
<ul style="list-style-type: none"> - modernizarea rețelelor de bandă largă actuale; - cablarea construcțiilor pentru acces la rețelele broadband; - investiții în dezvoltarea rețelelor fără fir; - hotspot-uri wi-fi în localități/spații publice. 	UAT-uri	2021-2027	Nr. km de fibră optică introduși; Nr. gospodării/firme cu acces la rețeaua broadband; Nr. hotspot-uri wi-fi înființate.
Surse potențiale de finanțare:	POCIDIF, Buget local, Alte surse de finanțare		
Obiectiv strategic 2.5: Creșterea gradului de digitalizare al transporturilor cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 2.5.1. Investiții în tehnologii ecologice și digitale în sectorul transporturilor			
<ul style="list-style-type: none"> - investiții în achiziționarea de material rulant pentru transport verde urban; - investiții în rețele de stații de încărcare a autovehiculelor electrice și electrice hibrid; - achiziție mijloace de transport ecologice; - lucrări de amenajare piste pentru biciclete. 	UAT-uri Operatori economici	2021-2027	Nr. stații de încărcare autovehicule electrice și electrice hibrid Nr. mijloace de transport verzi; Nr. km piste pentru biciclete.
Surse potențiale de finanțare:	POTJ, POR, Buget local, Alte surse de finanțare		

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
PRIORITATEA 3: DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI URBANĂ DURABILĂ			
Obiectiv strategic 3.1: Creșterea investițiilor în infrastructura de transport pentru îmbunătățirea conectivității, accesibilității și atractivității județului Gorj cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 3.1.1. Investiții în infrastructura rutieră pentru îmbunătățirea conectivității la rețeaua TEN-T			
<ul style="list-style-type: none"> - investiții în infrastructura căii de rulare pentru mărirea vitezei de deplasare; - modernizarea drumurilor județene și a traseelor compuse din drumuri județene, care asigură conectivitatea directă/indirectă la rețeaua TEN-T; - îmbunătățirea sistemelor și marcajelor de semnalizare și siguranță rutieră; - construire/modernizare/reabilitare pasarele pietonale, pasaje rutiere sau stații pentru transportul public de-a lungul traseului drumului județean; - realizarea de perdele forestiere și parapeti pentru protecție; - îmbunătățirea infrastructurii de transport rutier județean, orășenesc, comunal, drumuri forestiere, drumuri de acces, agricole etc. - reabilitarea și modernizarea drumurilor europene/naționale/județene aflate în administrarea Consiliului Județean/UAT-urilor; - lucrări de construcție, reabilitare, consolidare poduri, punți și treceri peste cursurile de apă, pentru automobile și pietoni; - modernizarea și extinderea infrastructurii rutiere prin dezvoltarea și reabilitarea rețelei stradale, amenajarea și sistematizarea intersecțiilor; - construire centuri ocolitoare. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Ministerul Transporturilor	2021-2027	Nr. km de rețea de transport rutier de mare viteză construiți; Nr. km de drumuri reabilitați/modernizați; Nr. km de artere de circulație modernizate; Nr. km de intersecții sistematizate. Nr. km de variante de ocolire realizați.
<ul style="list-style-type: none"> - reabilitarea, reamenajarea și dotarea corespunzătoare a parcarilor existente; - amenajare stații pentru încărcare mașini electrice/hibrid; - construire/modernizarea de sensuri giratorii, pasaje supraterrane/subterane; - înființarea, amenajarea și dotarea de noi spații de parcare cu terase verzi și spații pentru petrecerea timpului liber; - realizarea sistemului de e-ticketing pentru parcări; - realizarea/reînnoirea de marcaje și indicatoare rutiere; - realizarea de sisteme de monitorizare video bazate pe instrumente inovative și eficiente de management al traficului. 	UAT-uri	2021-2027	Creșterea numărului de spații de parcare amenajate; Reducerea emisiilor de CO2 din oraș; Sisteme de monitorizare video.

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
<ul style="list-style-type: none"> - reabilitarea trotuarelor, aleilor, zonelor pietonale existente; - crearea/amenajarea de noi trotuare, alei și zone pietonale; - lucrări de modernizare a carosabilului și a spațiilor pietonale în vederea asigurării accesibilității persoanelor cu handicap. 	UAT- uri	2021-2027	Creșterea gradului de modernizare a trotuarelor, aleilor și a zonelor pietonale; Creșterea numărului/suprafeței spațiilor pietonale. Creșterea accesibilității persoanelor cu dizabilități.
Surse potențiale de finanțare: Programul Operațional Regional 2021-2027, Bugetul local, Alte surse de finanțare			
Direcția de acțiune 3.1.2. Investiții în modernizarea infrastructurii feroviare			
<ul style="list-style-type: none"> - reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare - gări, halte, autogare, linii de cale ferată etc; - dezvoltarea transportului intermodal și a logisticii aferente. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri CFR SA Operatori privați de transport feroviar	2021-2027	Nr. mp de gară/autogară reabilitați/modernizați. Nr. centre intermodale realizate.
Surse potențiale de finanțare: Programul Operațional Regional 2021-2027, Bugetul local, Alte surse de finanțare			
Direcția de acțiune 3.1.3. Dezvoltarea infrastructurii de transport aerian			
<ul style="list-style-type: none"> - construire aeroport în județul Gorj și infrastructura aferentă; - modernizare/construire infrastructură specifică pentru aerodromuri. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Operatori economici	2021-2027	Nr. pasageri deserviți de aeroport/aerodrom.
Surse potențiale de finanțare: Programul Operațional Regional 2021-2027, Bugetul local, Alte surse de finanțare			

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Obiectiv strategic 3.2: Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor zone urbane și rurale de calitate, mai atractive și incluzive			
Direcția de acțiune 3.2.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitară			
<ul style="list-style-type: none"> - extinderea rețelei de gaze naturale/energie electrică; - racordarea tuturor locuitorilor la rețeaua de gaze naturale/energie electrică; - dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale; - investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii: construcție/consolidare/extindere/reabilitare/modernizare rețele de alimentare cu apă/canalizare/energie electrică/gaze naturale telefonie fixă/mobilă, internet etc.; - investiții în modernizarea și extinderea infrastructurii pentru monitorizarea video la nivelul localităților; - extinderea rețelei de iluminat electric; - modernizarea rețelei de iluminat existentă; - dezvoltarea rețelelor inteligente de monitorizare a iluminatului electric; - introducerea de surse alternative de energie pentru asigurarea iluminatului electric în spații publice; - construire/modernizare stații pentru autobuz/microbuz. 	UAT-uri Furnizori de gaze naturale	2021-2027	<p>Reducerea cantității de emisii CO2 prin sisteme de încălzire clasice (lemn, cărbuni);</p> <p>Sisteme inteligente de distribuție a gazelor naturale implementate;</p> <p>Nr. km conductă de gaze construiți/modernizați;</p> <p>Nr. gospodării racordate la rețeaua de gaze;</p> <p>Nr.km rețea de distribuție a energiei electrice construiți/modernizați;</p> <p>Nr. gospodării noi racordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice;</p> <p>Nr. sisteme de supraveghere video instalate;</p> <p>Nr. km rețea de iluminat modernizați.</p>
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Bugetul local, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 3.2.2. Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate și pentru situații de urgență			
<ul style="list-style-type: none"> - dotarea/extinderea/modernizarea/reabilitarea infrastructurii medicale și sanitare, medico-sociale integrate; - reorganizarea circuitelor/spațiilor acestora pentru a răspunde condițiilor igienico-sanitare în vigoare; - asigurarea unor circuite temporare în caz de epidemii, pandemii și alte situații de urgență, precum și alte măsuri necesare creșterii rezilienței acestora; - înființarea de noi unități sanitare, precum și extinderea infrastructurii existente prin construcția și dotarea clădirilor noi; - investiții în spații administrative, spații cercetare, spații cazare pacienți, spații dedicate formării, alte infrastructuri necesare (ex. infrastructura de utilități), centrul de diagnostic, tratament și cercetare etc; - amenajarea de centre de radioterapie și imagistică, inclusiv laborator de radioterapie cu energii înalte; - amenajarea zonelor pentru heliport/elicopter destinat transportului pacienților; - organizare campanii de informare și conștientizare privind sănătatea populației; - investiții pentru reducerea timpilor de intervenție în situații de urgență. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Ministerul Sănătății	2021-2027	<p>Numar de spitale/unități medico-sanitare/dispensare construite/reabilitate/modernizate/dotate;</p> <p>Număr de ambulatorii (policlinici) înființate/extinse/reabilitate/modernizate/dotate;</p> <p>Nr. echipamente moderne/de specialitate achiziționate;</p> <p>Nr. pacienți care au beneficiat de condiții moderne de tratament;</p> <p>Nr. programe de formare profesională pentru personalul medical organizate;</p> <p>Nr. heliporturi amenajate.</p>
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Bugetul local, Alte surse de finanțare, PO Sănătate	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 3.2.3. Dezvoltarea infrastructurii sociale			
<ul style="list-style-type: none"> - investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii: construcție/extindere/reabilitare/modernizare centre pentru servicii sociale integrate; - dezvoltarea serviciilor cu caracter integrat în comunitățile rurale; - dezvoltarea de noi servicii destinate vârstnicilor, grupurilor vulnerabile; - dezvoltarea de servicii de îngrijire/reabilitare de zi; - dezvoltarea serviciilor de reabilitare în comunitate, prin echipe mobile de servicii; - dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități; - investiții în infrastructura de locuințe sociale/pentru tineri; - servicii de asistență socială, consiliere, suport pentru incluziune; - înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice; - dezvoltarea unui sistem sustenabil privind îngrijirea la domiciliu pentru persoanele vârstnice; - construire/amenajare capele/anexe în cadrul bisericilor, lăcașe de cult/bisericești. 	<p>Consiliul Județean Gorj UAT-uri DGASPC Furnizori privați</p>	2021-2027	<p>Nr. unități de asistență socială înființate/extinse/amenajate; Nr. beneficiari de asistență socială; Nr. locuințe sociale construite; Nr. locuințe pentru tineri construite; Nr. persoane care locuiesc în locuințe sociale; Nr. persoane care locuiesc în locuințe pentru tineri.</p>
Surse potențiale de finanțare:			
Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local, Programe guvernamentale, Agenția Națională pentru Locuințe, Alte surse de finanțare			
Direcția de acțiune 3.2.4. Modernizarea infrastructurii educaționale			
<ul style="list-style-type: none"> - investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii: construcție/consolidare/extindere/reabilitare/modernizare echipare creșe, grădinițe, unități de învățământ publice/private din învățământul primar, gimnazial și liceal, profesional, tehnic, universitar de stat, campusuri; - asigurarea condițiilor de acces pentru persoane cu dizabilități; - dotarea cu echipamente IT; - crearea și dezvoltarea de platforme digitale de comunicare și schimb de documente (inclusiv lecții digitalizate), baze de date și biblioteci virtuale pentru elevi și studenți, părinți și școală, live streaming, dotarea cu echipamente și infrastructura de proiectare și mapare video); - înființare centre de educație bazate pe inovație, creativitate și specializare inteligentă. 	<p>Consiliul Județean Gorj UAT-uri Universități</p>	2021-2027	<p>Nr. unități de învățământ construite/reabilitate/modernizate/dotate; Nr. elevi/studenți beneficiari de condiții moderne de educație; Număr de terenuri de sport amenajate/reabilitate/modernizate; Număr de săli de sport construite/reabilitate/modernizate/dotate; Nr. centre de tip after-school înființate.</p>
Surse potențiale de finanțare:			
Programul Operațional Regional 2021-2027, Bugetul local, Alte surse de finanțare, POEO			

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 3.2.5. Sprijinirea dezvoltării infrastructurii sportive și de tineret			
<ul style="list-style-type: none"> - investiții în terenuri de sport, stadioane, săli de sport, piste pentru ciclism, baze sportive, centre de antrenament și pregătire sportivă; - dezvoltarea în județ a bazelor sportive destinate altor ramuri de sport în afara fotbalului (atletism, ciclism, oină, tenis, handbal, volei, natație etc); - dezvoltarea infrastructurii sportive prin investiții noi din fonduri europene și întreținerea bazelor sportive existente; - susținerea financiară a transportului tinerilor din mediul rural care fac deplasări în interes de practicare a sportului de performanță sau competițional; - susținerea sporturilor de echipă și a sportului, în general, pentru următorii ani, ca urmare a condițiilor de pandemie, pentru a preveni desființarea structurilor sportive, abandonul sportului de performanță de către copii și tineri și creșterea ratei de îmbolnăvire în urma activităților sportive; - sprijinirea dezvoltării activităților sportive în sportul de masă, performanță și înaltă performanță; - crearea și dezvoltarea infrastructurii pentru tineret; - crearea spațiilor de joacă pentru copii, parcuri pentru adulți, în aer liber pentru practicarea sportului etc. 	<p>Consiliul Județean Gorj UAT-uri Direcția Județeană pentru Sport și Tineret</p>	2021-2027	<p>Nr. de competiții sportive organizate; Nr. de participanți la competiții sportive; Nr. de spații pentru activități sportive amenajate; Nr. de terenuri de sport create; Nr. de baze sportive noi; Nr. infrastructuri sportive înființate/modernizate/dotate; Nr. zone de agrement amenajate; Nr. centre pentru tineret amenajate.</p>
Surse potențiale de finanțare:			
Programul Operațional Regional 2021-2027, Bugetul local, Alte surse de finanțare			

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Obiectiv strategic 3.3: Creșterea investițiilor în protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și natural și a ecoturismului cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 3.3.1. Sprijinirea dezvoltării integrate a turismului			
<ul style="list-style-type: none"> - includerea în circuitul turistic a obiectivelor de patrimoniu cultural și natural; - îmbunătățirea infrastructurii publice de turism; - construire/amenajare muzee/spații de expoziție în aer liber, obiective turistice noi, saline, parcuri tematice, patinoare etc; - reabilitare, modernizare și includere în circuitul turistic a culelor; - promovarea obiectivelor turistice; - dezvoltarea infrastructurii de agrement și culturale (cum ar fi amenajarea unor teatre de vară, amfiteatre în aer liber pentru spectacole, concerte, diferite alte evenimente); - dezvoltarea de circuite tematice; - revigorarea tradițiilor culturale, religioase, folclorice și includerea lor în circuitul turistic; - dezvoltarea unor pachete turistice pentru vizitarea muzeelor, caselor memoriale, dezvoltarea calității serviciilor oferite de muzee, expoziții organizate prin metode interactive, prezentare și în limbi străine; - reabilitare/modernizare drumuri de acces către infrastructura de agrement/turistică amenajată, construită, reabilitată, modernizată; - dotarea muzeelor și a altor monumente istorice cu dispozitive pentru crearea realității virtuale, aplicații multimedia dezvoltate pentru tururi virtuale; - dezvoltarea sistemelor de bilete virtuale pentru vizitarea obiectivelor turistice; - crearea de platforme on-line pentru informare și promovare turistică; - construirea, extinderea, modernizarea, reabilitarea parcurilor, scuaruri, grădinilor publice, grădini zoologice, alte zone cu spații verzi, pergole, alei, inclusiv mobilier urban din zonele turistice; - investiții în modernizarea și dezvoltarea stațiunilor turistice; - înființare centre de informare și promovare turistică și modernizarea celor existente. 	<p>Consiliul Județean Gorj UAT-uri Centre Naționale de Informare și Promovare Turistică Agenții de turism</p>	2021-2027	<p>Nr. zone turistice amenajate; Nr. turiști/vizitatori; Nr. evenimente organizate; Nr. participanți la evenimentele organizate; Nr. trasee turistice create; Nr. spații de petrecere a timpului liber.</p>
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Bugetul local, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 3.3.2. Sprijinirea dezvoltării agroturismului și a produselor tradiționale			
<ul style="list-style-type: none"> - înființarea, dezvoltarea, dotarea, inclusiv digitalizarea atelierelor meșteșugărești care păstrează și valorifică tradițiile populare; - dezvoltarea de infrastructuri moderne pentru procesarea produselor alimentare și non alimentare (lână, plante textile etc.); - înființarea de hub-uri alimentare locale de tipul „one-stop”; - încurajarea asocierii micilor producători. 	<p>Consiliul Județean Gorj UAT-uri Operatori economici</p>	2021-2027	<p>Nr. digitalizare ateliere meșteșugărești Nr. infrastructuri modernizate pentru procesarea produselor alimentare și non alimentare Nr. hub-uri alimentare locale de tipul „one-stop”</p>
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Bugetul local, Alte surse de finanțare	
Direcția de acțiune 3.3.3. Investiții în infrastructura din domeniul cultural			
<ul style="list-style-type: none"> - restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice și zonelor incluse în perimetrul protejat; - construirea, extinderea, modernizarea, reabilitarea, dotarea clădirilor cu funcții culturale, biblioteci, muzee, teatre, cămine culturale etc; - dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil; - construirea și dotarea de centre culturale, multifuncționale; - reabilitare, modernizare drumuri de acces către obiective de patrimoniu cultural, ecumenic, istoric; - reabilitarea monumentelor de for public (statui); - reamenajarea peisagistică a zonelor din centrele istorice; - conservarea și revitalizarea patrimoniului cultural și natural; - punerea în valoare a obiectivelor turistice prin iluminat arhitectural; - dotarea cu echipamente moderne și digitalizarea obiectivelor culturale și turistice; - acțiuni pentru valorificarea specificului etnografic și etnic. 	<p>Consiliul Județean Gorj UAT-uri Operatori culturali</p>	2021-2027	<p>Nr. obiective de patrimoniu construite reabilite; Nr. obiective de patrimoniu construite incluse în circuite turistice; Nr. clădiri refațadizate în centrele istorice; Nr. infrastructuri culturale construite/reabilite/modernizate; Nr. spectatori în cadrul infrastructurilor culturale.</p>
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Bugetul local, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
PRIORITATEA 4: REZILIENȚĂ ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ			
Obiectiv strategic 4.1: Creșterea gradului de investiții în sectorul agro-alimentar, pescuit și forestier cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 4.1.1. Dezvoltarea sustenabilă a agriculturii			
<ul style="list-style-type: none"> - organizarea colectării produselor agricole și crearea facilităților de depozitare și valorificare; - înființarea de unități de procesare agroalimentară, îmbunătățirea dotării tehnice a unităților de procesare existente, dezvoltarea tehnologiilor sustenabile de procesare și marketingul produselor; - dezvoltarea piețelor și târgurilor locale; - subvenționarea micilor fermieri, în special a celor care utilizează metode de cultivare tradiționale și ecologice; - stimularea înființării grupurilor de producători; - atragerea tinerilor fermieri; - îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric; - sprijinirea cercetării, tehnologiei și digitalizării în agricultură; - sprijinirea producătorilor locali în vederea certificării produselor tradiționale; - sprijin pentru sectorul pescuit și acvacultură; - investiții în silvicultură; - construirea de parcuri agro-industriale; - modernizarea parcului de utilaje agricole și introducerea de noi tehnologii; - dezvoltarea capacității de depozitare; - înființare, construcție centre de colectare și prelucrare a lăunii/centre de colectare/prelucrare/procesare a fructelor și legumelor. 	UAT-uri Operatori economici Fermieri	2021-2027	Nr. lanțuri integrate de furnizare produse agroalimentare înființate; Nr. de centre de colectare/prelucrare produse înființate; Nr. de întreprinderi sprijinite; Nr. de exploatații agricole sprijinite; Nr. de locuri de muncă nou-înființate; Nr. de firme care beneficiază de servicii; Nr. de grupuri de producători înființate/sprijinite.
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local, PNDR, Programe guvernamentale, Alte surse de finanțare	
Obiectiv strategic 4.2: Creșterea gradului de investiții în infrastructura de turism cu cel puțin 10% până în anul 2027			
Direcția de acțiune 4.2.1. Dezvoltarea economică a turismului			
<ul style="list-style-type: none"> - modernizarea și extinderea infrastructurii turistice (hoteluri, pensiuni, moteluri, campinguri); - construirea de noi spații de cazare și alimentație; - construire zone de agrement. 	Operatori economici	2021-2027	Nr. de unități de cazare modernizate; Nr. de unități de cazare noi; Nr. de locuri de cazare noi; Nr. de locuri de muncă noi.
Surse potențiale de finanțare:		Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local, PNDR, Programe guvernamentale, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Obiectiv strategic 4.3: Creșterea accesului la educație și formare a resurselor umane cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 4.3.1. Investiții în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții			
<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea competențelor la nivelul întreprinderilor/organizațiilor de CDI/entităților; - stagii de practică pentru tranziție industrială și antreprenariat, specializare inteligentă; - formare pentru implementarea standardului: sistem de Management al Inovării în companii; - dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale; - actualizarea și adaptarea ofertei de educație și formare profesională la cerințele pieței muncii; - furnizarea de programe pentru reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii; - formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice pentru o educație incluzivă; - formarea specialiștilor din diverse domenii de activitate (sănătate, asistență socială, administrație publică, situații de urgență, asigurare ordine publică etc); - sprijinirea tinerilor prin măsuri suplimentare de formare/educare și facilitarea integrării pe piața muncii; - dezvoltarea competențelor angajaților din administrația publică locală în domeniul planificării strategice, implementării și monitorizării strategiei de dezvoltare. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Instituții Publice Companii publice și private ONG-uri Fundații Patronate	2021-2027	Nr. de programe de formare profesională în sectoarele specifice de la nivel local organizate; Nr. participanți la programe de formare profesională în sectoarele specifice de la nivel local; Nr. cursuri de formare profesională pentru personalul din instituțiile publice organizate; Nr. participanți la cursuri de formare profesională pentru personalul din instituțiile publice.
Surse potențiale de finanțare:		Buget local, POEO, POCU, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Obiectiv strategic 4.4: Creșterea gradului de ocupare a resurselor umane cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 4.4.1. Ocupare și mobilitate pe piața forței de muncă			
<ul style="list-style-type: none"> - furnizare de servicii integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (tineri, persoane inactice, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reintoarse în țară, migranți etc.), prin pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor; - perfecționarea la locul de muncă a lucrătorilor; - recalificarea și reconversia profesională a persoanelor ocupate; - recalificarea șomerilor și asistență pentru căutarea unui loc de muncă; - pachete de mobilitate; - sprijin financiar pentru persoanele disponibilizate care sunt aproape de vârsta pensionării; - asigurarea forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite; - sprijinirea tinerilor prin includerea în programe de intership, voluntariat, baze de date cu locuri de muncă, parteneriate cu companii din județ. 	UAT-uri Instituții Publice Companii publice și private Furnizori de servicii de ocupare și formare AJOFM Sindicate ONG-uri Fundații Patronate Autorități și instituții publice	2021-2027	Nr. de beneficiari ai serviciilor de ocupare; Nr. persoane care și-au găsit un loc de muncă.
Surse potențiale de finanțare:		Buget local, POEO, POCU, POTJ, Alte surse de finanțare	
Obiectiv strategic 4.5: Creșterea gradului de incluziune socială și combaterea sărăciei cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 4.5.1. Promovarea economiei sociale și a întreprinderilor sociale			
<ul style="list-style-type: none"> - acțiuni de promovare sau formare antreprenorială și acordarea de sprijin financiar pentru inițierea de noi afaceri; - sprijinirea tinerilor pentru dezvoltarea de activități antreprenoriale. 	UAT-uri Operatori economici ONG-uri/Fundații Patronate	2021-2027	Nr. de întreprinderi sociale înființate; Nr. de tineri sprijiniți pentru deschiderea unei afaceri; Nr. de locuri de muncă nou create.
Surse potențiale de finanțare:		POEO, Buget local, POCU, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 4.5.2. Investiții integrate în educație, sănătate și ocupare			
<ul style="list-style-type: none"> - construire/modernizare/reabilitare spații destinate persoanelor defavorizate, zonelor marginalizate în domeniile educație/sănătate/ocupare; - furnizarea de pachete integrate pentru persoanele din grupurile vulnerabile (informare, consiliere, mediere, servicii gratuite medicale și sociale, rechizite, haine, masă caldă, tichete ș.a.); - dezvoltarea de servicii integrate pentru familii/persoane în dificultate (îngrijire, locuințe protejate etc); - dezvoltarea de servicii pentru persoanele cu dizabilități. 		2021-2027	Nr. de clădiri reabilitate/construite pentru asigurarea unor servicii integrate în domeniile educație, sănătate, ocuparea forței de muncă; Nr. locuri de muncă nou create.
Surse potențiale de finanțare:		POEO, Buget local, POCU, Alte surse de finanțare	
Direcția de acțiune 4.5.3. Sprijinirea categoriilor de populație aflată în situații de risc			
<ul style="list-style-type: none"> - servicii suport pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii; - programe de educație și formare pentru incluziune; - programe de mediere și integrare pe piața muncii; - măsuri pentru integrarea migranților, (re)integrare socială a persoanelor private de libertate. 	UAT-uri Operatori economici ONG-uri/Fundații Patronate	2021-2027	Nr. de persoane marginalizate/supuse riscului de excluziune socială integrate pe piața muncii.
Surse potențiale de finanțare:		POEO, Buget local, POCU, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Obiectiv strategic 4.6: Creșterea gradului de transparentizare în instituțiile publice locale cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 4.6.1. Modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale			
<ul style="list-style-type: none"> - investiții în integrarea funcțională a serviciilor publice; - degrevarea instituțiilor publice de resurse implicate în interacțiunea cu cetățenii (timp, informaționale, materiale, financiare, corespondență etc.); - înființarea unor puncte de contact unice în mediul electronic, care vor facilita cetățeanului accesul la majoritatea serviciilor oferite de administrația publică la nivel local; - dezvoltarea facilităților suport pentru administrația publică, care contribuie indirect la simplificarea procedurilor administrative pentru cetățeni, prin optimizarea proceselor interne și crearea unor instrumente/mecanisme de natură să contribuie la reducerea timpilor interni; - optimizarea sistemelor informatice; - implementarea sistemelor de plată on-line a taxelor și impozitelor; - implementarea unor sisteme informatice care să asigure servicii on-line și la distanță cetățenilor; - implementarea de sisteme de management a documentelor la nivel intern pentru eliminarea hârtiilor; - implementarea de sisteme electronice de arhivare a documentelor; - elaborarea de studii, strategii, ghiduri privind activitatea specifică, studii pentru măsurători cadastrale, studii de fezabilitate/DALI, cereri de finanțare, planuri urbanistice etc. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Instituții publice	2021-2027	Nr. utilizatori ai serviciilor online; Nr. de UAT-uri care au înființat puncte unice de contact.
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027, Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027, Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare		

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 4.6.2. Investiții în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii specifice administrației publice locale			
<ul style="list-style-type: none"> - construire/modernizare/extindere/consolidare sedii ale instituțiilor publice; - dotarea cu echipamente moderne și performante; - construire/reabilitare/extindere/consolidare/modernizare spații destinate asigurării serviciilor publice și administrative; - achiziția de mijloace de transport pentru elevi. 	Consiliul Județean Gorj Prefectura Gorj UAT-uri Instituții publice	2021-2027	Nr. de primării/sedii ale instituțiilor modernizate/reabilitate/construite; Nr. de instituții care beneficiază de dotări moderne și echipamente.
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027, Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027, Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare		
Direcția de acțiune 4.6.3. Dezvoltarea resurselor umane și a competențelor digitale			
<ul style="list-style-type: none"> - asigurarea personalului specializat în domeniul IT&C pentru implementarea și susținerea măsurilor de simplificare și e-guvernare; - instruirea personalului cu privire la utilizarea și administrarea sistemelor informatice; - formarea personalului din instituțiile publice pentru: abordarea activităților pe procese, design procese, analiză, dezvoltare, administrare aplicații informatice și administrare, implementarea interoperabilității și e-guvernării în vederea eficientizării activităților; - organizarea de schimburi de experiență; - actualizarea procedurilor de lucru și introducerea unor sisteme moderne de desfășurare a activității (digitalizare). 	Consiliul Județean Gorj Prefectura Gorj UAT-uri Instituții publice	2021-2027	Nr. de programe de formare organizate; Nr. de participanți la programe de formare; Nr. de specialiști angajați.
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional 2021-2027, Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027, Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027, Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027, Buget local, Alte surse de finanțare		

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Obiectiv strategic 4.7: Creșterea gradului de implicare a partenerilor sociali și cetățenilor în politicile publice cu cel puțin 10% până în 2027			
Direcția de acțiune 4.7.1. Implicarea cetățenilor în procesul de decizie publică			
<ul style="list-style-type: none"> - implementarea de soluții informatice prin care cetățenii să fie informați periodic despre politicile publice și procesele decizionale de la nivelul administrației publice; - eficientizarea procesului de consultare publică prin achiziția de soluții/aplicații IT moderne (ex. aplicație telefonică pe care cetățenii să o utilizeze în relația cu primăria/instituția); - organizarea de întâlniri cu cetățenii pentru informare/consultări. 	UAT-uri	2021-2027	Crearea de instrumente moderne pentru informare și consultarea cetățenilor; Campanii anuale de informare/conștientizare/con-sultare a cetățenilor.
Surse potențiale de finanțare:		Buget local, POCA, Alte surse de finanțare	
Direcția de acțiune 4.7.2. Încurajarea parteneriatului public-privat și public-public			
<ul style="list-style-type: none"> - organizarea de întâlniri pentru dezvoltarea de parteneriate public-privat sau public-public; - implementarea de activități pentru dezvoltarea județului în parteneriat public-privat; - formularea de strategii comune cu județele învecinate pentru cooperare și dezvoltare economică; - dezvoltarea de parteneriate cu instituțiile publice și autoritățile publice locale din județ pentru accesarea de fonduri externe nerambursabile; - întâlniri periodice cu mediul de afaceri pentru identificarea investițiilor care pot fi realizate în parteneriat public-privat. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Instituții publice	2021-2027	Nr. de parteneriate public-privat sau public-public înființate.
Surse potențiale de finanțare:		POR 2021-2027, Buget local, POEO 2021-2027, Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027, Alte surse de finanțare	

Acțiuni	Responsabili pentru implementarea acțiunii	Termen de implementare	Indicatori de realizare
Direcția de acțiune 4.7.3. Sprijinirea dezvoltării infrastructurii civice și încurajarea voluntariatului			
<ul style="list-style-type: none"> - întâlniri periodice cu actorii societății civile pentru a identifica problemele comunității locale și a identifica soluții/proiecte comune; - integrarea propunerilor societății civile în politica autorităților publice locale; - implementarea în parteneriat de inițiative de dezvoltare a responsabilității civice, de implicare a comunităților locale în viața publică și de participare la procesele decizionale; - sprijinirea și încurajarea voluntariatului în instituțiile publice și autoritățile publice locale. 	Consiliul Județean Gorj UAT-uri Instituții publice	2021-2027	Nr. de întâlniri cu actorii societății civile; Propuneri ale societății civile integrate la nivelul autorităților publice locale; Nr. de voluntari în instituții publice.
Surse potențiale de finanțare:		Buget local, POCA, Alte surse de finanțare	

2.5. PORTOFOLIUL DE PROIECTE 2021-2027

În portofoliul de proiecte al strategiei au fost incluse propuneri de intervenții aflate în diferite stadii de maturitate - proiecte aflate în diferite faze de pregătire (pre-fezabilitate, fezabilitate, expertiză tehnică, DALI, proiect tehnic, în implementare etc.), respectiv idei de proiecte aflate într-un stadiu incipient și care vor intra în etapa de pregătire propriu-zisă ulterior aprobării documentului strategic. Fiecare promotor al proiectelor propuse le va implementa în funcție de sursele de finanțare disponibile. Propunerile de proiecte au fost obținute direct de la promotorii lor, discuții în cadrul grupurilor de lucru și a interviurilor pe bază de chestionar, fie indirect, fiind preluate din strategii și studii realizate anterior.

Dezvoltarea portofoliului județean de proiecte s-a realizat în strânsă colaborare cu toți actorii cheie de la nivelul județului Gorj, realizându-se o centralizare a tuturor proiectelor propuse sub formă de bază de date în format electronic, pentru a facilita actualizarea ei ulterioară.

Portofoliul județean de proiecte a fost structurat pe priorități și obiective strategice de dezvoltare. Până în luna Iunie 2021 a fost primit un număr de 706 proiecte, cu o valoare estimată cumulată de 6.977.671.108,16 lei, fără a lua în calcul proiectele care nu au avut un buget orientativ.

Situația centralizată a sumelor cumulate pe priorități de dezvoltare ale strategiei este următoarea:

Priorități	Valoarea cumulată proiecte (lei)	%
Total proiecte	6.977.671.108,16	
PRIORITATEA 1: SPRIJINIREA CĂTRE O TRANZIȚIE VERDE	2.085.221.838	30
PRIORITATEA 2: CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI TRANSFORMARE DIGITALĂ	387.792.000	6
PRIORITATEA 3: DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI URBANĂ DURABILĂ	4.367.563.108,16	62
PRIORITATEA 4: DEZVOLTARE ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ	137.094.162	2

Din analiza repartizării bugetului pe priorități de dezvoltare se constată discrepanțe semnificative în ceea ce privește nevoia de finanțare. Astfel, se observă că Prioritatea 3 (*Dezvoltare teritorială și urbană sustenabilă*) însumează 62% din valoarea tuturor proiectelor din portofoliul județului Gorj, urmată de Prioritatea 1 (*Sprijinirea către o tranziție verde*) cu 30% din valoarea totală a proiectelor propuse.

Astfel, se observă o nevoie de dezvoltare în domenii cu grad mai mare de complexitate, Prioritatea 3 incluzând proiecte care vizează: **îmbunătățirea conectivității județului la rețeaua TEN-T, îmbunătățirea infrastructurii de utilități, educaționale, de sănătate și servicii sociale și dotarea acestora, infrastructura sportivă, infrastructura de turism etc.**

Lista orientativă a proiectelor propuse pentru perioada 2021-2027 se regăsește în anexa nr.1 la prezenta strategie.

2.6. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

Implementarea, monitorizarea și evaluarea Strategiei de dezvoltare a județului Gorj se va realiza conform prevederilor Regulamentului de Organizare și Funcționare a Aparatului de specialitate și Aparatului permanent de lucru ale Consiliului Județean Gorj, aprobat prin hotărâre a consiliului județean.

Pentru inițierea și implementarea de proiecte privind dezvoltarea economico-socială și de mediu a județului, cu finanțare din bugetul local, național, european ori altă sursă de finanțare, destinate îmbunătățirii infrastructurii de turism, sănătate, serviciilor publice de interes județean, protecției copilului, persoanelor cu handicap și altor categorii de persoane aflate în nevoie socială, poduri și drumuri publice, învățământ, cultură, sport, educație, protecția și refacerea mediului, protecția, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, situații de urgență sau orice alte activități ce intră în sfera de competență și responsabilitate a Consiliului Județean, corespunzător prevederilor legale în vigoare, Președintele Consiliul Județean va putea desemna, prin dispoziție, grupuri de lucru în scopul finalizării obiectivelor instituționale propuse prin Strategia de dezvoltare a județului Gorj și realizării indicatorilor stabiliți prin documentațiile tehnico-economice aprobate¹.

Monitorizarea strategiei va fi coordonată de către Consiliul Județean Gorj, prin intermediul unui Comitet de Monitorizare format din Direcțiile de specialitate, conform Regulamentului de Organizare și Funcționare al Consiliului Județean Gorj, care au atribuții privind monitorizarea implementării programelor și proiectelor de dezvoltare economico-socială, precum și analiza și monitorizarea rezultatelor implementării strategiilor și programelor elaborate.

Pe toată durata pregătirii, implementării și evaluării proiectelor, Comitetul de Monitorizare va implica autoritățile locale/regionale/naționale, partenerii economici și sociali, societatea civilă (cum ar fi partenerii din domeniul protecției mediului, organizațiile neguvernamentale și organismele responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a drepturilor persoanelor cu handicap, a egalității de gen și a nediscriminării), organizații de cercetare și universități, inclusiv prin participarea la comitetele de monitorizare.

Acțiunile de monitorizare a implementării strategiei se vor realiza periodic, conform calendarului stabilit.

Pentru monitorizarea activităților și a rezultatelor obținute, în perioada 2021-2027, Comitetul de monitorizare va întocmi rapoarte anuale de monitorizare, ce vor conține situația implementării strategiei la sfârșitul fiecărui an. În cadrul acestor rapoarte se va menționa progresul înregistrat în implementarea strategiei, luându-se în considerare indicatorii de monitorizare stabiliți și se vor propune măsuri corective, dacă s-au constatat probleme sau întârzieri.

În exercitarea atribuțiilor specifice, Comitetul de monitorizare solicită informații, efectuează

¹ Art. 51 (lit. w) și art. 60 din ROF

analize, realizează rapoarte de activitate, sinteze sau orice alte lucrări necesare implementării activităților cuprinse în Strategia de dezvoltare a județului și propun măsurile ce se impun pentru îndeplinirea obiectivelor și indicatorilor propuși. Cel puțin o dată pe an Comitetul de monitorizare consultă partenerii în ceea ce privește implementarea proiectelor propuse în strategie sau includerea altora noi, în funcție de necesitățile de dezvoltare.

Evaluarea implementării strategiei se va realiza cu scopul de a urmări atingerea obiectivelor acesteia, precum și a constata durabilitatea proiectelor. Evaluarea va oferi informații în legătură cu ce funcționează și cu ce nu funcționează pentru îmbunătățirea implementării și rezultatelor unei intervenții. Aceasta poate fi: intermediară (pentru a afla dacă strategia își atinge obiectivele și dacă sunt necesare modificări ale acesteia) sau ex-post (analiza impactului implementării strategiei).

Pentru realizarea procesului de monitorizare și evaluare a strategiei au fost identificate seturi de indicatori de monitorizare și evaluare în scopul măsurării progreselor viitoare.

Indicatorii de impact reprezintă un set de indicatori (indicatori ce operaționalizează obiectivele strategice ale documentului) în vederea monitorizării și raportării modalității de evoluție a anumitei problematice identificate, se obțin la câțiva ani după finalizarea proiectelor prioritare aferente fiecărui obiectiv și vor fi urmăriți în cadrul evaluării Strategiei după o anumită perioadă de timp, recomandabil în momentul în care se elaborează Strategia de dezvoltare pentru următoarea perioadă de programare, pentru că în cadrul acesteia se realizează analiza diagnostic a principalilor indicatori socio-economici.

Indicatorii de impact care vor fi monitorizați și evaluați pentru fiecare obiectiv strategic sunt:

Obiectiv strategic	Indicatori de impact
PRIORITATEA 1: SPRIJINIREA CĂTRE O TRANZIȚIE VERDE	
OS 1.1: Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 15% până în 2027	Creșterea ponderii consumului de energii regenerabile în total consum de energie; Îmbunătățirea standardelor de locuit ale populației și creșterea calității vieții populației; Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.
OS 1.2: Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor cu cel puțin 30% până în 2027	Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor; Creșterea gradului de valorificare a deșeurilor.
OS 1.3: Creșterea numărului de localități conectate la rețelele de apă și apă uzată cu cel puțin 15% până în 2027	Creșterea gradului de asigurare a rețelelor tehnico-edilitare la nivelul localităților.
OS 1.4: Creșterea gradului de adaptare a infrastructurii de îmbunătățiri funciare și schimbări climatice cu cel puțin 10% până în 2027	Reducerea suprafețelor afectate de alunecări de teren, inundații, secetă etc.

Obiectiv strategic	Indicatori de impact
OS 1.5: Protejarea mediului și a biodiversității prin creșterea cu cel puțin 10% a suprafeței spațiilor verzi	Reducerea nivelului de poluare a apelor, aerului și solului; Reducerea nivelului de poluare cauzat de transport; Creșterea suprafeței de spații verzi; Creșterea suprafețelor împădurite.
PRIORITATEA 2: CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI TRANSFORMARE DIGITALĂ	
OS 2.1: Dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare și inovare a județului și adoptarea tehnologiilor avansate cu cel puțin 10% până în 2027	Creșterea competitivității mediului de afaceri prin acces la rețehnologizare, automatizări industriale, digitalizare și prin îmbunătățirea calității produselor și serviciilor obținute de acestea; Creșterea aportului activităților de transfer tehnologic la obținerea de produse și servicii inovative competitive pe piață.
OS 2.2: Creșterea capacității de digitalizare a instituțiilor și companiilor în beneficiul cetățenilor cu cel puțin 10% până în 2027	Creșterea gradului de digitalizare a instituțiilor și companiilor.
OS 2.3: Consolidarea competitivității economiei județului Gorj prin creșterea gradului de investiții productive în companii cu cel puțin 10% până în 2027	Creșterea numărului de parteneriate cu mediul privat; Dezvoltarea infrastructurii de sprijin a afacerilor; Creșterea numărului locurilor de muncă; Creșterea numărului mediu al salariaților; Creșterea numărului de firme înmatriculate. Creșterea investițiilor străine în județ;
OS 2.4: Creșterea accesului la infrastructura TIC de mare viteză cu cel puțin 10% până în 2027	Creșterea gradului de acoperire cu internet de mare viteză la nivelul localităților;
OS 2.5: Creșterea gradului de digitalizare al transporturilor cu cel puțin 10% până în 2027	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.
PRIORITATEA 3: DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI URBANĂ DURABILĂ	
OS 3.1: Creșterea investițiilor în infrastructura de transport pentru îmbunătățirea conectivității, accesibilității și atractivității județului Gorj cu cel puțin 10% până în 2027	Creșterea accesului populației și a localităților la rețeaua de transport TEN-T Core & Comprehensive.

Obiectiv strategic	Indicatori de impact
OS 3.2: Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor zone urbane și rurale de calitate, mai atractive și incluzive	Îmbunătățirea standardelor de locuit ale populației și creșterea calității vieții populației; Reducerea ratei abandonului școlar; Reducerea migrației; Susținerea activităților sportive și de tineret.
OS 3.3: Creșterea investițiilor în protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și natural și a ecoturismului cu cel puțin 10% până în 2027	Creșterea numărului de turiști; Creșterea consumului cultural; Creșterea gradului de valorificare a produselor locale și tradiționale; Creșterea gradului de valorificare a patrimoniului cultural și natural al localităților urbane și rurale.
PRIORITATEA 4: REZILIENȚĂ ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ	
OS 4.1: Creșterea gradului de investiții în sectorul agro-alimentar, pescuit și forestier cu cel puțin 10% până în 2027	Creșterea gradului de investiții în agricultura ecologică; Reducerea cantității de pesticide utilizate în agricultură; Creșterea gradului de modernizare a drumurilor forestiere.
OS 4.2: Creșterea gradului de investiții în infrastructura de turism cu cel puțin 10% până în anul 2027	Creșterea numărului de unități de primire turistică acreditate; Creșterea numărului de turiști cazați în unitățile de primire turistică.
OS 4.3: Creșterea accesului la educație și formare a resurselor umane cu cel puțin 10% până în 2027	Creșterea numărului de programe de formare pentru reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii.
OS4.4: Creșterea gradului de ocupare a resurselor umane cu cel puțin 10% până în 2027	Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă; Reducerea șomajului.
OS 4.5: Creșterea gradului de incluziune socială și combaterea sărăciei cu cel puțin 10% până în 2027	Reducerea numărului de persoane sărace; Creșterea numărului de locuri de muncă destinate persoanelor vulnerabile; Creșterea numărului de servicii oferite populației aflate în situații de risc.

Obiectiv strategic	Indicatori de impact
OS 4.6: Creșterea gradului de transparentizare în instituțiile publice locale cu cel puțin 10% până în 2027	Îmbunătățirea calității serviciilor publice prestate; Creșterea gradului de perfecționare a personalului în competențe digitale.
OS 4.7: Creșterea gradului de implicare a partenerilor sociali și cetățenilor în politicile publice cu cel puțin 10% până în 2027	Creșterea gradului de cooperare cu partenerii sociali/privat; Creșterea numărului de voluntari în instituțiile publice/programelor de voluntariat.

Indicatorii de obiectiv vor măsura gradul de realizare a obiectivelor operaționale stabilite în strategia de dezvoltare.

Indicatorii de rezultat vor măsura gradul de realizare a acțiunilor și măsurilor stabilite la nivelul strategiei, indicând rezultatele care se obțin ca urmare a desfășurării unor acțiuni/proiecte și sunt principalii indicatori utilizați în procesul de monitorizarea și evaluarea pe parcurs a Strategiei. Indicatorii propuși pentru fiecare direcție de acțiune se regăsesc în Planul de acțiuni.

CAPITOLUL 3: ANALIZA-DIAGNOSTIC A STĂRII ACTUALE A JUDEȚULUI GORJ

3.1. JUDEȚUL GORJ ÎN CONTEXT NAȚIONAL ȘI REGIONAL

Așezarea, diversitatea reliefului, climatul cu influențe ușoare submediteraneene, alături de o rețea hidrografică bogată și diversă și de o vegetație etajată și variată, fac din județul Gorj un areal cu un remarcabil potențial natural. Analiza socio-economică permite evidențierea potențialului uman și economic al județului Gorj.

Județul Gorj este situat în sud-vestul României și în nord-vestul Olteniei, pe cursul mijlociu al râului Jiu. Teritoriul județului Gorj se desfășoară între paralelele de 44°58' latitudine nordică și 45°38' latitudine nordică și meridianele de 22°06' longitudine estică și 23°39' longitudine estică, străjuit la nord de culmile Munților Godeanu, Vâlcan și Parâng. Județul Gorj se învecinează cu județele Hunedoara (la nord și nord-est), Vâlcea (la nord-est și est), Dolj (la sud-est), Mehedinți (vest și sud-vest) și Caraș-Severin (nord-vest). Județul Gorj aparține Regiunii de dezvoltare Sud-Vest Oltenia, alături de județele Dolj, Mehedinți, Olt și Vâlcea. Suprafața județului este de 5602km², ce reprezintă 2,35% din suprafața României.

Cele mai vechi urme de locuire (unelte și obiecte din silex) de pe teritoriul actual al județului Gorj datează din Paleoliticul mijlociu și au fost descoperite în Peștera Muierilor de lângă Baia de Fier. Descoperirea unor vestigii de edificii și a unor inscripții vechi atestă prezența elementelor dacice și romane pe acest teritoriu. Astfel, în zona Cheilor Oltețului, pe muntele Padeș, a existat o puternică cetate geto-dacică (sec. 2-1 î.Hr.). Din perioada stăpânirii romane, au fost identificate urmele castrelor de la Bumbești-Jiu (unde își avea sediul Cohorta a IV-a, Cypria) și Săcelu, precum și numeroase valuri de pământ și ziduri de împrejmuire a unor cetăți (Pleșa, Săcelu, Glodeni, Vârț). Nenumărate vestigii ale unor așezări omenești din epoca daco-romană (Suseni, Boroșteni, Bălești, Bârșești, Brădiceni, Topești ș.a.) au fost descoperite în apropierea drumului strategic care lega Drobeta (în prezent Drobeta-Turnu Severin) de la Dunăre cu Apulum (în prezent Alba-Iulia), trecând peste Carpați prin pasul Vâlcan. De altfel, izvoarele cu ape minerale de la Săcelu erau cunoscute și utilizate ca ape tămăduitoare de către romani, fapt atestat de descoperirea unor monumente dedicate zeului Esculap (Asclepios) și zeiței Hygieia, considerați zeii tămăduirii, ai sănătății. După retragerea armatelor și a administrației romane din Dacia (anii 271-275), populația autohtonă a continuat să locuiască pe aceste meleaguri, în așezări compacte. Printre vechile așezări omenești consemnate în hrisoavele secolului XIV se numără Tismana, Pocruia, Topești, Ungureni de Jiu, Văləri,

Dăbăcești pe Jaleș (în prezent Runcu), Groșani (azi Vânăta), Bălești, Turcinești, Fărcășești, Roșia - Jiu, Văgiulești, ș.a. Istoricii au concluzionat că, în secolul XIII, pe actualul teritoriu al județului Gorj se întindea Țara Litua (menționată pentru prima dată într-un document din 1247), condusă de voievodul Litovoi. Mănăstirea Tismana, ridicată în perioada 1375-1378 prin efortul călugărului Nicodim cu sprijinul domnitorului Vladislav I (Vlaicu), a jucat un rol important de-a lungul veacurilor, ca principal locaș de cult, școală, spital și cetate. Domeniul mănăstirii Tismana cuprindea, în secolele XIV-XV, peste 30 de sate din Oltenia, fiind cel mai mare din Țara Românească. Cea mai mare parte a satelor incluse în domeniul mănăstiresc erau localizate pe actualul teritoriu al județului Gorj.

În secolul al XVI-lea, numărul așezărilor omenești existente pe actualul teritoriu al județului Gorj și menționate documentar s-a dublat, acestea înmulțindu-se constant și în secolele următoare.

Județul Gorj apare ca unitate administrativă, cu această denumire, la sfârșitul secolului al XV-lea, până atunci fiind atestat ca făcând parte din județul Jaleș (menționat documentar pentru prima dată în 1385 și ultima mențiune fiind datată 1444).

Denumirea de Gorj, cu care apare acest ținut la sfârșitul secolului XV, derivă din slavonă, Gornîi - Jiu însemnând Jiul de munte sau Jiul de sus.

Ca unitate administrativă de sine stătătoare, județul Gorj s-a definit abia la începutul secolului XX, formă sub care s-a menținut, aproximativ în cadrul aceluiași limite, până în 1950, când regimul comunist a reorganizat administrativ teritoriul românesc în regiuni sau raioane. Teritoriul actual al județului Gorj a fost inclus în regiunea Oltenia, cu cinci raioane. Prin Legea nr. 2/februarie 1968, privind organizarea administrativ-teritorială a României, a fost reînființat județul Gorj.

3.1.1. Cadrul natural al județului Gorj

Relieful județului Gorj este variat și prezintă trei trepte distincte ce coboară de la nord spre sud, astfel: Carpații Meridionali, Subcarpații Getici și Podișul Getic.

1. Carpații Meridionali cuprind în partea de nord a județului Gorj, versanții sudici ai munților Parâng, Vâlcan, Godeanu și Mehedinți. Prezența unei litologii foarte rezistente (granite, șisturi cristaline) exprimă netezimea interfluviilor, suspendarea lor față de văile puternic adâncite, înălțimile de peste 200 m, agresivitatea modelării glaciare (circuri, văi glaciare, custuri, morene, roci mutonate, lacuri glaciare) atestă frumusețile de peisaj prezente aici.

O caracteristică a masivelor Godeanu și Parâng o constituie prezența celor trei suprafețe de eroziune bine individualizate și etajate la diferite altitudini: suprafața Borăscu (numită astfel de geograful francez Emmanuel de Martonne după vârful Borăscu, situat la 2158 m altitudine, vârful din Munții Godeanu), aflată la 1800-2000 m altitudine, se prezintă sub forma unei suprafețe reduse ca extindere, dar cu o netezime evidentă, care nivelează multe din culmile ce se desfac din vârfurile principale; suprafața Râu-Șes (numită astfel tot de Emm. de Martonne, după râul cu același nume din Masivul Godeanu) se menține la altitudini între 1400 m și 1600 m; suprafața Gornovița, redusă ca extindere, se prezintă ca o prispă situată la 800-1300 m altitudine, tivind marginile masivelor montane. Existența unei bare sudice de calcare jurasice, explică numeroasele forme carstice, peșteri, avene, izbucuri, doline, muchii, pereți, grohotișuri specifice, care apar la periferia munților și care măresc

atractivitatea turistică, fiind la un loc un paradis al carstologilor și speologilor.

a) Munții Godeanu se desfășoară în partea de nord-vest a județului Gorj și cuprind în special versanții sudici, ale cărei culmi muntoase au altitudini medii între 1800-2000 m (Vf. Godeanu 2229 m, Vf. Scărișoara 2221 m, Vf. Galbena 2194 m).

Culmile muntoase ce se desprind din creasta principală sunt: Culmea Olanului (1648 m), Oslea Românească (1781 m), Balmoșului (1726 m), Radoteasa (1733 m), Cărbunelui (1824 m), Gârdomanului (1701 m), Plaiul Măneasa (1471 m) etc.

Toate aceste înălțimi secundare ce se desprind ca niște nervuri laterale din culmea principală a Godeanului, apar sub forma unor piscuri înalte, înșirate pe creasta alpină, cu căldări și lacuri glaciare, zone stâncoase, alternând cu vestite platouri de altitudine, văi înguste și întretăiate de praguri de nord-vestice și o colecție de cascade înalte și spectaculoase, cum rar se pot întâlni în altă parte în Carpați.

Rocile calcaroase prezente și aici au condus la apariția unor forme carstice deosebite: Cheile Cernei, Cheile Cernisoarei, tezaurul de „megaliți” răspândit pe Muntele Sturu.

Drumetii observă lesne în lungul Văii Cernei un șir de „ciuceve” și de formațiuni sedimentare semețe fragmentate de jgheaburi. E un paradis al fotogeniei, plin de contraste, de lumină și de culori, între aceste piramide: Ciuceava Șarbei (1450 m), Ciuceava Mare (1445 m), Ciuceava Sturului (1305 m), Ciuceava Neagra, Ciuceava Freguș pe stânga Văii Cernișoara.

Realizarea complexului hidroenergetic Cerna-Motru-Tismana cu ale sale lacuri (lacul Iovan și Valea Mare) a mărit gradul de accesibilitate turistică în munții Mehedinți - Vâlcan - Godeanu.

b) Munții Mehedinți, pe direcția sud-vest față de Munții Vâlcan și sud față de Munții Godeanu. Mehedinții apar sub forma unor culmi prelungi, orientată nord-sud, de-a lungul malului stâng al Văii Cerna, unde se prezintă sub forma unui versant abrupt, cu o denivelare de 500-800 m, fiind cuprinși între valea Motrului la nord și Podișului Mehedinți la sud și est. Sunt veritabile frumuseți de calcar cu pitoresc de excepție: Piatra Cloșanilor (1420 m), Piatra Mica a Cloșanilor (1163 m), Ciucevele Cernei cu binecunoscuta legendă a lui Iovan Iorgovan, Peștera Cloșanilor, Peștera Cioaca cu Brebenei, Avenul Foroioaga Ingusta etc.

c) Munții Vâlcan vin în contact cu depresiunea Petroșani în partea de nord, în vest cu Munții Mehedinți, în partea de sud cu depresiunile subcarpatice din Gorj, iar în partea de est limita este dată de Defileul Jiului. Culmile sunt ușor accesibile, cu plaiuri deosebite presărate cu numeroase stâne. Culmea principală, orientată în general est-vest este formată de înălțimi de peste 1600 m, toate separate de șei și curmături, la obârșia văilor care fragmentează masivul. Înălțimile maxime sunt atinse în Vârful Oslea, 1946 m și în Vârful Straja, 1868 m. Șeile din lungul culmii principale au constituit din vechime locuri de trecere între Oltenia și Transilvania, fiind cunoscute ca drumuri de transumanță.

Drumul de plai din satul Sâmbotin și orașul Vulcan, prin pasul Vâlcan (1621 m) a fost multă vreme principalul drum de legătură, evitând Defileul Jiului, și tot aici au trecut o parte din oștirile romane spre cetățile dacice din Munții Orăștie. Alt drum de plai cunoscut și foarte frumos este Plaiul Sohodolenilor, ce face legătura dintre satul Sohodol din comuna Tismana cu casa de vânătoare Câmpușel (Câmpul lui Neag).

Formațiunile calcaroase de pe ramura sudică a munților, între Tismana și Șușița, explică existența unor chei, peșteri și avene cu aspect spectaculos. Sunt foarte cunoscute cheile: Sohodolului, Bistriței, Șușiței, Bălti, Gropului Sec. Din totalul de 2000 de peșteri, pe care le are județul Gorj, majoritatea se afla în munții Vâlcan. Cele mai cunoscute sunt: Peștera cu Corali, Gura Plaiului, Fușteica, Izvarna, Peștera Floriilor, Gârla Vacii, Peștera Popii, Peștera Pârgavului, Peșterea Râpa Vânăță, Peștera de la Mânăstirea Tismana, Peștera Urloi (-60 m) etc. Avene sunt acele peșteri cu dezvoltare pe verticală, cunoscute sunt: Avenul de la Cracul Scurt (-97 m), Avenul Scoaba Sărăturii (-99 m), Avenul Cârca Părățeilor (-149 m), Avenul Bordul Roșu (-118 m), Avenul Cartianul (-142 m) - sub Vârful Straja, Clocoticiul de la Fața Lacului, Avenul Bordul Dobriței (-88 m) etc.

În cadrul acestei unități de muntoase există un număr impresionant de trasee turistice, 10, care permit cunoașterea de către turiști a frumuseților peisajelor.

d) Munții Parâng din județul Gorj sunt constituiți în principal din șisturi cristaline, iar la altitudini mici apare o zonă calcaroasă pe aliniamentul localităților Polovragi, Baia de Fier, Cernădia. Versantul sudic al Munților Parâng este limitat la est de cumpăna apelor Oltețului cu vârfurile Nedeia (2108 m) și Negovanu (2064 m), apoi continuă spre vest cu linia vârfurilor Micaia (2170 m), Galbenul (2137 m), Cioara (2147 m), Mohoru (2337 m), Setea Mare (2365 m), Iesul (2375 m), Gruicul (2358 m), Parângul Mare (2519 m), Mândra (2360 m), Țapul (2110 m), Ciocârliul Grivelor (2028 m), Recii (1468 m), Piatra Argelelor (1421 m). La sudul crestei principale în partea de mijloc se desprind o serie de culmi domoale unde se practică transumanța: Culmea Pleșa (1754 m), Culmea Zănoaga (1776 m), Culmea Tidvele, Corneșul Mare (1686 m), Culmea Corneșul Mic (1696 m), Coasta Crucii-Dâlbănuș (1621 m), Culmea Pleșcoia (1641 m), Culmea Setea Mare (1335 m), Culmea Tarărău-Molidviș (1959 m), Culmea Muncelul (1496 m) etc. Mai jos și la sudul acestor culmi se află: Poiana Seacă, Muntele Cerbul (1585 m), Muntele Plopu (1597 m), Rotunda (1600 m), La Mocirle (1498 m).

Prezența calcarelor pe rama sudică a determinat apariția unor forme carstice: peșterile Muierii, Polovragi, Peștera ledului, Șura Haiducilor precum și Cheile Galbenului și Oltețului.

În anul 1935 a fost construită cea mai înaltă șosea din România, Transalpina (d2145), ce face legătura dintre Oltenia și Transilvania (Bengești - Novaci - Pasul Urdele - Valea Lotrului - Valea Sebeșului - Sebeș). Ea a facilitat foarte mult creșterea turismului în zona Rânca-Corneșul Mare, mai ales după asfaltarea acestui drum în anul 2010.

2. Subcarpații Getici - Subcarpații Gorjului

Subcarpații Gorjului ocupă regiunea dintre Olteț și Motru, fiind formați din două șiruri de dealuri paralele cu lanțul muntos din nord, dublate de două șiruri de depresiuni sau ulucuri depresionare. Primul uluc depresionar se află chiar la poalele muntelui, fiind pus în evidență de abruptul și roca dură a acestuia, și e format de Depresiunile: Polovragi, Baia de Fier, Cernădia, Novaci, Crasna, Stăncești, Bumbesti-Jiu, Porceni, Stănești, Runcu, Brădiceni, Tismana și Padeș. Aceste depresiuni cu aspect plat și cu un climat de adăpost sunt folosite pentru culturi agricole și sunt intens populate.

Primul șir de dealuri cuprinde: Dealul Sporești (402 m - între Tismana și Bistrița), Dealul Brădicenilor, Dealul Târgului, Dealul Voiteștilor (439 m), Dealul Săcelului (503 m), Dealul Ciocadia (564 m), Dealul Mâța (543 m), Dealul Alimpești (508 m).

La sud de acest șir de dealuri se află una dintre cele mai întinse și frumoase depresiuni intracolinare din țară - Depresiunea Târgu Jiu - Câmpu - Mare, care se întinde de la Valea Gilortului, în dreptul localității Albeni și până la râul Tismana, la vest de localitatea Cîlnic.

Cel de-al doilea șir de dealuri se înșiră la contactul cu marginea nordică a Podișului Getic: Dealul Becheni (606 m), Dealul Bran (332 m), Dealul Bujorăscu, Dealul Șomanesti.

3. Podișul Getic de pe teritoriul județului Gorj se află între piemontul Jiului, între Gilort și Motru, și piemontul Oltețului, între Olteț, Amaradia și valea Gilortului. Limita sudică a Piemontului Getic al Gorjului este stabilită de contactul cu câmpia Romană. Altitudinile cele mai mari ale Piemontului Gorjean sunt în dealul Cărbuneștilor (471 m), Dealul Muierii (474 m), Dealul Chiciora lui Iepure (422 m) etc.

Piemontul Getic gorjean este o importantă zonă cu resurse minerale, unde se exploatează petrol, gaze naturale și cărbuni (lignit), dar și o zonă agricolă.

4. Zona montană ocupă 29% din suprafața județului Gorj, având altitudini ce depășesc frecvent 1800 m. Vârful Parângul Mare situat la limita cu județul Hunedoara, cu cei 2519 m altitudine, reprezintă înălțimea maximă a reliefului montan gorjean, urmat de vârful Godeanu cu 2229 m, Tărtăruț cu 1959 m, Oslea cu 1946 m. Relieful montan prezintă numeroase urme glaciare (circuri și lacuri glaciare, custuri, morene etc.) și spectaculoase forme de relief carstic (Cheile Oltețului, Runcului, Motrului și Galbenei, peșterile Polovragi, Muierilor, Cloșani, Cioaca cu Brebenei, Gura Plaiului ș.a.). O caracteristică a masivelor Godeanu și Parâng o constituie prezența celor trei suprafețe de eroziune bine individualizate și etajate la diferite altitudini: suprafața Borăscu (numită astfel de geograful francez Emmanuel de Martonne după vârful Borăscu, situat la 2158 m altitudine, vârf din Munții Godeanu), aflată la 1800-2000 m altitudine, se prezintă sub forma unei suprafețe reduse ca extindere, dar cu o netezime evidentă, care nivelează multe din culmile ce se desfac din vârful principale; suprafața Râu-Șes (numită astfel tot de Emm. de Martonne, după râul cu același nume din Masivul Godeanu), se menține la altitudini între 1400 m și 1600 m; suprafața Gornovița, redusă ca extindere, se prezintă ca o prispă situată la 800-1300 m altitudine, tivind marginile masivelor montane.

Zona Subcarpaților Getici, extinsă în partea centrală a Gorjului, ocupă 34% din suprafața județului. Subcarpații Getici gorjeni se desfășoară între râurile Olteț (la est) și Motru (la vest). Această zonă deluroasă cuprinde depresiunea subcarpatică olteană, aflată imediat sub poalele munților, închisă spre sud de un șir de dealuri cu înălțimi de 400-500 m, axate pe anticlinale: dealurile Săcelu cu 563 m altitudine, Mâța cu 543 m, Mogoș cu 486 m, Copăcioasa cu 433 m, Sporești cu 402 m, Stroiești cu 400 m, Bălani cu 348 m, Câmpu Fomii cu 375 m ș.a.

Depresiunea Târgu Jiu - Cărbunești, constituită din lunci și terase, este situată între aliniamentul dealurilor subcarpatice, care o despart de depresiunea subcarpatică olteană la nord, și Dealu Roșiei, Dealu lui Bran și Dealu Bujorăscu la sud.

Peste o treime din suprafața județului Gorj (37%) este ocupată, în partea de sud, de o porțiune a Piemontului Getic, reprezentat prin subunitățile sale: Dealurile Amaradiei (care aparțin Piemontului Oltețului) și Dealurile Jiului, alcătuite din culmi prelungi cu altitudini de 330-480 m, separate de văi largi, cu aspect de culoare depresionare.

Clima județului Gorj este temperat-continentală, cu slabe influențe submediteraneene și cu aspecte locale determinate de prezența munților înalți și mijlocii, a dealurilor subcarpatice și a depresiunilor. Regimul climatic se caracterizează, în general, prin veri răcoroase, cu precipitații bogate și ierni friguroase (mai ales în sectorul montan), cu frecvente viscole și strat de zăpadă stabil pe o perioadă îndelungată.

În sezonul rece al anului, ținuturile deluroase sunt invadate adesea de un aer mai cald, venit dinspre Marea Mediterană, ce provoacă dezghețul și topirea stratului de zăpadă.

Temperatura medie anuală variază între 10,2°C în zonele depresionare (Târgu Jiu), 6°C în regiunile deluroase, 3,4°C pe munții cu altitudini mijlocii și 0°C pe crestele munților înalți. Temperatura maximă absolută, de 40,6°C, s-a înregistrat la Târgu Jiu în 8 septembrie 1946, iar minima absolută, de -31°C, s-a înregistrat tot la Târgu Jiu, în 24 ianuarie 1942.

Conform datelor meteorologice de la stația meteo Târgu Jiu, în ultimii zece ani temperatura medie a aerului a înregistrat creșteri accentuate, de la 10,8°C în 2011, la 12,3°C în 2019, an în care s-a și înregistrat cea mai mare temperatură medie a aerului la Târgu Jiu.

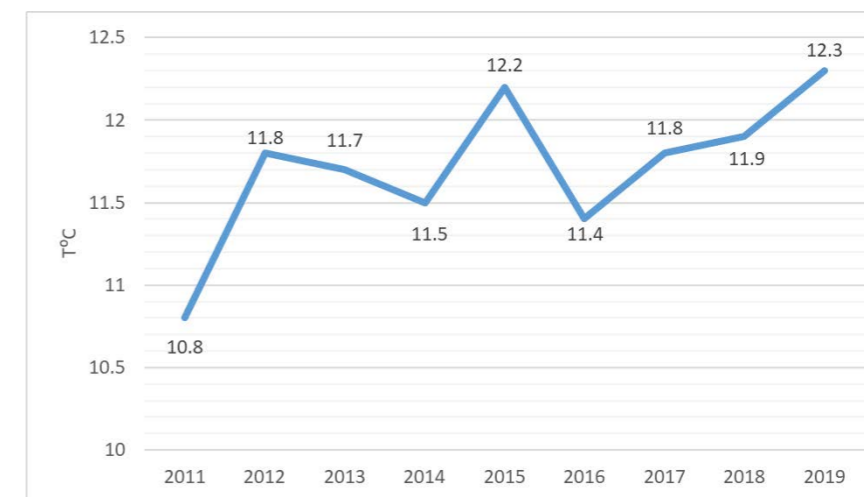

Figura nr. 1 Variația temperaturii medii anuale la stația meteorologică Târgu Jiu

Sursa: Centrul Meteorologic Regional Oltenia

Pe fondul acestor creșteri termice, se constată o diminuare a regimului pluviometric. Astfel, dacă în anul 2014 se înregistra un total anual de 1079,1 mm, cantitatea de precipitații s-a redus semnificativ în anul 2015, când pe fondul unei temperaturi medii a aerului de 12,2°C, suma precipitațiilor a fost de numai 648,3 mm, cu 39,3% mai puțin față de anul 2014. În aceste condiții, seceta a fost un fenomen care a marcat întreg anul 2015, continuându-se și în 2016 (709,1 mm de precipitații și 11,4°C temperatura medie a aerului) și în 2018 (616,8 mm de precipitații și 11,8°C temperatura medie a aerului).

Cea mai scăzută cantitate de precipitații din ultimii zece ani s-a înregistrat în 2011 (513,0 mm), iar cea mai mare în 2014 (1079,1 mm). În 2019, când a fost înregistrată cea mai mare medie a temperaturii aerului, s-au înregistrat 873,4 mm de precipitații.

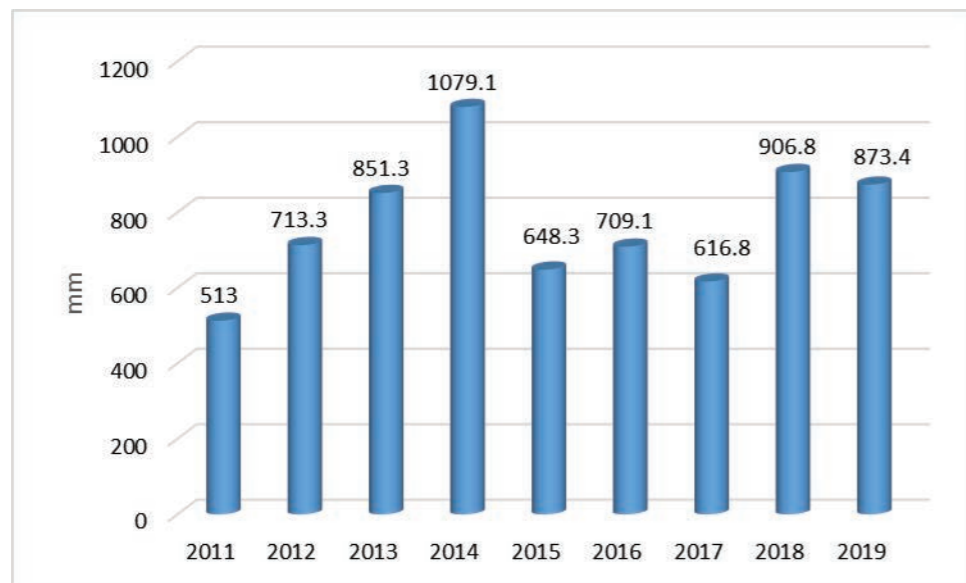

Figura nr. 2 Variația cantității anuale de precipitații la stația meteorologică Târgu Jiu

Sursa: Centrul Meteorologic Regional Oltenia

Precipitațiile medii anuale sunt repartizate neuniform, înregistrând creșteri semnificative pe măsură ce crește altitudinea, de la 585 mm/an în lunca Jiului, la 753 mm/an în zonele depresionare, 925 mm/an în arealul dealurilor subcarpatice și peste 1200 mm/an pe culmile montane înalte.

Vântul, puternic influențat de formele de relief, bate cu o frecvență mai mare dinspre nord (14% din cazuri) în zona depresionară, la Târgu Jiu fiind canalizat pe această direcție prin intermediul văii Jiului. Pe crestele munților, 25% din cazuri indică direcția nord-vest a vântului. Vitezele medii anuale ale vântului oscilează între 1,6-3,2 m/s în depresiuni și 4,0-7,0m/s în zona montană înaltă.

În perimetrul județului Gorj, se remarcă (mai ales în Depresiunea Târgu Jiu) o accentuată stare de calm atmosferic, a cărui frecvență atinge 53,2% și care este datorată adăpostului creat de unitățile de relief mai înalte ce înconjoară depresiunea. Totodată, Depresiunea Târgu Jiu beneficiază de o climă mai blândă, ca urmare a prezenței influențelor mediteraneene ce determină ca pe aliniamentul Tismana - Pocruia, de la poalele Munților Vâlcan, să se dezvolte pe suprafețe compacte arborete de castan comestibil, declarate rezervații naturale.

În ceea ce privește grosimea stratului de zăpadă, analiza indicatorilor monitorizați de către Centrul Meteorologic Oltenia, indică faptul că în perioada 2015-2016 s-a redus considerabil cantitatea de zăpadă, fiind urmată, începând cu anul 2017, până în 2019, de ușoare creșteri.

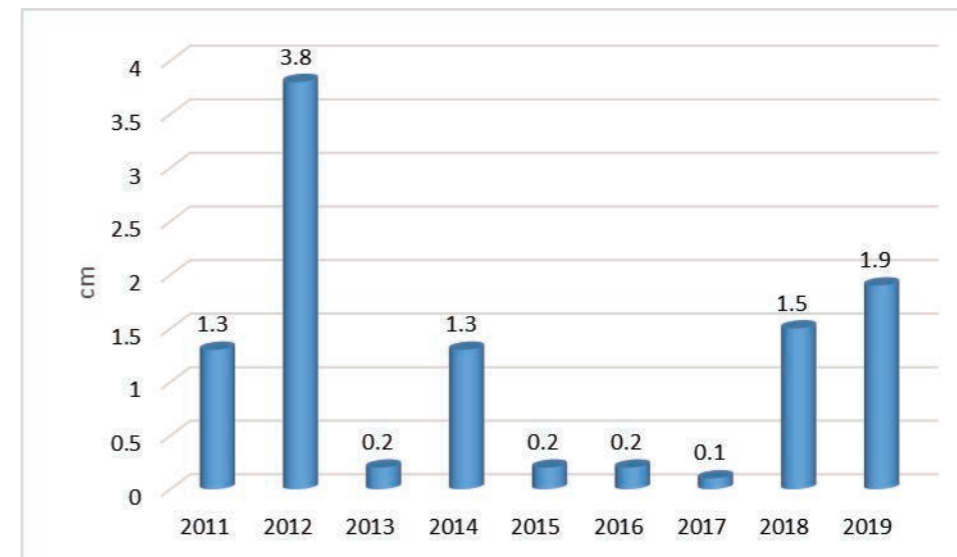

Figura nr. 3 Variația grosimii stratului de zăpadă la stația meteorologică Târgu Jiu

Sursa: Centrul Meteorologic Regional Oltenia

Hidrografia de pe teritoriul județului Gorj are o densitate medie de 0,5km/km² și aparține, aproape în totalitate, unui singur bazin colector, Jiul, care adună apele afluenților săi de pe o suprafață de peste 4000km². Excepție fac două sectoare de vale din zona de izvoare, anume cea a Oltețului în nord-estul județului, cu o lungime de 30 km și care formează chei ce se remarcă printr-un peisaj spectaculos și Cerna, în nord-vestul județului, pe o lungime de 24 km. În drumul său median prin județul Gorj, Jiul străbate, de la nord la sud, 133 km și adună apele a numeroși afluenți: de pe dreapta, colectează apele râurilor Bratcu, Porcu, Șușița, Jaleș, Runcu, Bistrița gorjeană, Tismana, Jițu, Motru ș.a., iar de pe stânga colectează apele râurilor Polatiștea, Sadu, Amaradia, Zlastu, Cioiana, Gilort ș.a.

Extremitatea sud-estică a județului Gorj este drenată de un alt râu important, Amaradia, care se varsă tot în Jiu, dar pe teritoriul județului Dolj, în aval de Ișalnița.

Lacurile naturale sunt de origine glaciară și se află mai ales în Masivul Parâng. Lacurile antropice au fost construite în scop energetic (lacurile Motru, Cerna, Valea lui Ivan etc.) sau pentru atenuarea viiturilor și combaterea inundațiilor (lacul Cerna).

Vegetația prezintă o etajare clară, de la nord la sud și cuprinde peste 2000 de specii de plante superioare. Etajul pădurilor de foioase, extins în zona dealurilor subcarpatice și piemontane, la altitudini ce trec de 300 m, cât și pe pantele munților, până la 1600 m altitudine, este reprezentat de păduri de cer (*Quercus cerris*) și gârniță (*Quercus frainetto*), sau păduri în amestec de cer și gorun (*Quercus petraea*), ce alternează cu pajiști secundare și cu terenuri pe care vegetația spontană a fost înlocuită de culturi agricole. În interiorul pădurilor, se dezvoltă o serie de elemente forestiere termofile, printre care mojdreanul (*Fraxinus ornus*), curpenul de pădure (*Clematis vitalba*), iedera (*Hedera helix*), măceșul (*Rosa micrantha*).

În continuarea primului etaj al pădurilor de foioase, între 300 m și 1600 m altitudine, se extind pădurile de amestec cu gorun și carpen (*Carpinus betulus*), uneori și cu cer și gărniță; pădurile de fag (*Fagus silvatica*) în amestec cu carpen; pădurile de fag în amestec cu brad (*Abies alba*) și molid (*Picea abies*).

Datorită unor condiții topoclimatice, cu ușoare influențe mediteraneene, pe stâncile calcaroase cu expunere sudică ale Munților Vâlcan și Mehedinți, se dezvoltă o serie de specii termofile printre care alunul turcesc (*Corylus colurna*), liliacul sălbatic (*Syringa vulgaris*), scumpia (*Cotinus coggygria*), ghimpele (*Ruscus aculeatus*). În bazinul Sohodolului, apare izolat pinul negru (*Pinus nigra ssp. banatica*), iar local, în zona Tismana - Pocruia, la poalele și adăpostul Munților Vâlcan, condițiile microclimatice cu influențe mediteraneene permit dezvoltarea optimă a castanului comestibil (*Castanea vesca*).

Etajul pădurilor de molid ocupă suprafețe restrânse pe versanții munților înalți, între 1600 și 1900 m altitudine. Pe latura sudică a Munților Vâlcan și Godeanu, dar și în Munții Mehedinți, etajul molidului lipsește, fagul ocupând arealul până la limita actuală a pădurii spre golul subalpin.

Etajul subalpin, extins la peste 1800 m altitudine, este format din pajiști alcătuite din țepoșică (*Nardus stricta*), iarba stâncilor (*Agrostis rupestris*), părușcă (*Festuca supina*), unghia păsării (*Viola declinata*), ce alternează cu tufişuri de jneapăn (*Pinus mugo*), ienupăr (*Juniperus communis ssp. nana*), smirdar (*Rhododendron kotschyi*), afin (*Vaccinium myrthillus*), merișor (*Vaccinium vitis idaea*), coacăzul de munte (*Bruckenthalia spiculifolia*).

Etajul alpin apare doar pe suprafețe mici, cu caracter insular, în Munții Godeanu și Parâng, fiind reprezentat de pajiști de coarnă (*Carex curvula*) și rugină (*Juncus trifidus*).

Fauna este diversă și bogată în specii, elementele predominante fiind cele de pădure reprezentate prin urși, mistreți, căpriori, jderi, cerbi, pisici sălbatică, cocoși de munte, veverițe, râși, huhurezi etc. În partea de vest a județului Gorj se remarcă o pătrundere abundentă a unor elemente faunistice aparținând biocenozelor mediteraneene, printre care vipera cu corn (*Vipera ammodytes*), broasca țestoasă de uscat (*Testudo graeca*), scorpionul (*Euscorpius carpathicus*), călugărița (*Scolopendra cingulata*) ș.a. Fauna alpină are ca element dominant și caracteristic capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), specie protejată prin lege. Apele râurilor de deal și de munte sunt bogate în păstrăv, lipan, scobar, clean, mreană, crap, știucă etc.

Resursele naturale ale județului Gorj sunt bogate și diverse. Lignitul este identificat în 17 strate productive, exploatabil la suprafață în bazinele Motru (la Horăști, Leurda, Motru, Ploștina, Lupoia, Roșița) și Rovinari (Urdari, Mătășari, Roșia-Jiu, Rovinari, Gârla, Beterega, Cicani ș.a.). Petrolul este prezent la Țicleni, Turburea, Bustuchin, Bâlteni, Albeni, Scoarța, Logrești ș.a. Resurse de grafit sunt cantonate la Baia de Fier și Polovragi, dolomit la Tismana, calcar la Suseni și Gureni, granit la Meri, marne la Bârsești, argilă refractară la Schela și Viezuroiu, serpentină la Pocruia, balast la Telești, Bărbătești, Târgu Cărbunești, Țântăreni, iar izvoarele minerale sunt prezente la Săcelu. Acestor resurse naturale se adaugă o importantă resursă forestieră, ce ocupă la nivelul anului 2014, suprafața de 274056 ha, ceea ce reprezintă 31,8% din suprafața ocupată de păduri la nivel regional și 4,1% din cea la nivel național.

Arii naturale protejate

Bogăția peisajului gorjean se reflectă în geologia și biodiversitatea zonei, motiv pentru care au fost declarate 49 arii naturale protejate, din care 40 sunt de interes național și 9 de interes județean. Pe teritoriul județului Gorj se desfășoară sectoare ale Parcului național Domogled - Valea Cernei (RONPA0001, în zona Padeș-Tismana) și ale Parcului național Retezat (RONPA0002, în zona Padeș-Tismana). Acestea li se alătură un sector din Geoparcul RONPA0931 Platoul Mehedinți (pe aliniamentul Cătunele, Glogova, Padeș), arii de importanță comunitară (ROSCI0045, ROSCI0128, ROSCI0188, ROSCI0198, ROSCI0217, ROSCI0359, ROSCI0362, ROSCI0366) completate de cele cu importanță avifaunistică (ROSPA0084), numeroase rezervații științifice, monumente ale naturii și rezervații naturale (RONPA0439 - RONPA0474, RONPA0512). Printre cele mai vizitate arii naturale protejate se numără Peștera Polovragi și Peștera Muierii.

3.1.2. Profilul socio-economic al județului Gorj

Populația județului Gorj număra, la 1 ianuarie 2020, 311918 locuitori, ceea ce reprezintă 16,3% din populația regiunii și 1,6% din populația țării. Dintre locuitorii Gorjului, 49,5% sunt de gen masculin și 50,5% de gen feminin. Populația urbană reprezintă 45,5% din populația județului, iar cea rurală 54,5%. Densitatea populației în județul Gorj este de 55,7 locuitori/km². Structura pe naționalități (la recensământul din 2011, când Gorjul înregistra 341594 locuitori) este următoarea 94,2% români, 1,96% rromi, 0,04% maghiari, 3,8% alte minorități și care nu și-au declarat etnia. Reședința județului Gorj este municipiul Târgu Jiu, alături de care sunt un municipiu (Motru), 7 orașe (Bumbești-Jiu, Novaci, Rovinari, Târgu Cărbunești, Tismana, Turceni, Țicleni), 24 localități componente ale municipiilor și orașelor și 61 comune. Din cele 411 sate, 35 aparțin municipiilor și orașelor.

Județul Gorj se confruntă cu o diminuare a numărului de locuitori, tendință manifestată și pe parcursul ultimilor ani. În plus, județul Gorj a cunoscut și o scădere a populației active, aceasta înregistrând în anul 2019 cea mai scăzută valoare din ultimii 5 ani (61,7 mii persoane).

Soldul migrator în județul Gorj a rămas constant negativ în ultimii 5 ani (-2790 persoane în 2019), ca urmare a unei tendințe asemănătoare urmată atât de plecările, cât și de sosirile din mediul urban (-1272 persoane în 2019) și rural (-1518 persoane în anul 2019).

Principalele aglomerări urbane din județ corespund polilor de dezvoltare economică (26,7% din populația județului este concentrată în municipiul Târgu Jiu, 6,1% în Motru).

Din punct de vedere al structurii populației active, județul Gorj prezintă o diferență notabilă față de structura de la nivel național, cele două sectoare economice dominante (industria extractivă și energetică) fiind suprareprezentate și concentrând și cel mai important număr de persoane active. Conform datelor Institutului Național de Statistică, ponderea salariaților care lucrează în industria extractivă este 11,8% la nivelul anului 2019, de peste trei ori mai mult decât media regională (3,15%) și de peste 12 ori mai mult față de media națională (0,94%). Același lucru se manifestă și în industria energetică, unde ponderea la nivel de județ este 5,0% din totalul salariaților gorjeni la nivelul anului 2019, față de 2,3% la nivel regional și 1% la nivel național.

Economia județului Gorj se caracterizează printr-o structură industrial-agrară. Pe teritoriul județului Gorj la nivelul anului 2018 erau 6784 de unități active.

Din totalul de 75145 salariați câți erau înregistrați în județul Gorj în 2019² (de 1,03 ori mai mulți comparativ cu anul 2018), 2,17% erau în agricultură și silvicultură; 17,1% în industria energetică; 13% în industria prelucrătoare; 12,7% în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; 2,4% în distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor și activități de decontaminare; 8,18% în construcții; 14,7% în comerț cu ridicata și cu amănuntul; 4,9% în transport și depozitare; 3,4% în hoteluri și restaurante; 0,8% în informații și comunicații; 1% în intermedieri financiare și asigurări; 0,3% în tranzacții imobiliare; 2,4% în activități profesionale, științifice și tehnice; 6,7% în activități de servicii administrative și servicii de suport; 4,8% în administrație publică, apărare și asigurări sociale din sistemul public; 7,5% în învățământ; 9,2% în sănătate și asistență socială; 1,1% în activități de spectacole, culturale și recreative; 0,6% în alte tipuri de activități în afara celor menționate.

Diversificarea redusă a sectorului servicii în ansamblu este consecința dezvoltării cu precădere a serviciilor conexe sectoarelor economice dominante (producție de energie și industrie extractivă).

Industria se caracterizează prin preponderența ramurilor extractivă (cărbuni, țiței, gaze naturale, materiale de construcții), cea a construcțiilor de mașini și prelucrarea metalelor, alimentară, construcții etc. Principalele produse finite realizate de industria gorjeană sunt: energie electrică (în termocentralele de la Turceni, Rovinari, hidrocentralele de la Novaci și din complexul hidroenergetic Cerna - Motru - Tismana), utilaje miniere (Târgu Jiu, Motru, Rovinari, Bâlteni), mașini-unelte pentru presare și forjare, articole tehnice și mașini-unelte (Târgu Jiu, Bumbești-Jiu), materiale de construcții (Bârsești, Târgu Jiu, Târgu Cărbunești, Țânțăreni), mobilă, cherestea, parchet și plăci aglomerate din lemn (Târgu Jiu, Novaci, Baia de Fier, Bumbești-Jiu, Tismana, Padeș, Peștișani), confecții (Târgu Jiu, Bumbești-Jiu, Tismana, Motru, Târgu Cărbunești, Brătești, Florești, Glodeni, Gornovița, Padeș, Țânțăreni ș.a.), produse alimentare (Târgu Jiu, Bumbești-Jiu, Bumbești-Pițic, Motru, Novaci, Rovinari, Târgu Cărbunești, Tismana, Țicleni, Alimpești, Arcani, Bălănești, Benghești, Baia de Fier, Bărbătești, Bustuchin, Padeș, Ploșoru, Polovragi, Telești, Turburea etc.). Un loc aparte în economia rurală gorjeană îl ocupă meșteșugurile tradiționale precum ceramica (Glogova, Arcani, Stroiști, Urechești, Peșteana-Jiu), prelucrarea lemnului (Suseni, Runcu, Albeni, Baia de Fier, Polovragi, Hobița), prelucrarea firelor textile etc.

Județul Gorj se bazează pe o industrie bivalentă, având o dezvoltare economică legată de evoluția sectoarelor energetic și minier. Conform principalilor indicatori economici, domeniile energiei și industriei extractive generează 22,1% respectiv 5,1% din cifra de afaceri a județului și angajează 16,9% din salariații județului. Deși un avantaj important al industriei energetice din județul Gorj este dat de capacitatea ridicată de producție de energie și de rezervele de cărbuni existente, productivitatea muncii pentru ambele sectoare se situează sub media națională. Pentru asigurarea sustenabilității acestor sectoare, la termocentrale s-au făcut în mod constant investiții, în timp ce activitățile miniere

² Conform datelor Institutului Național de Statistică

au fost re-orientate către exploatarea viabile din punct de vedere economico-financiar.

Agricultura, ocupație cu îndelungată tradiție în județul Gorj, dispune de o importantă suprafață agricolă (238.559 ha la nivelul anului 2019), ce aparține în cea mai mare parte sectorului privat. Terenul arabil se întinde pe o suprafață de 98.110 ha, pajiștile naturale au o suprafață totală de 131.944 ha, din care pășuni 89.867 ha și fânețe 42.077 ha, suprafața de livezi este de 4.683 ha, iar suprafața ocupată cu viță de vie este de 3.766 ha.

Din păcate, cca. 76% din soluri sunt afectate de eroziune, alunecări de teren sau aciditate. În plus, se constată un grad mare de fărâmițare a terenurilor agricole, în condițiile în care aproape jumătate din ferme au o suprafață de sub un hectar.

În condițiile în care cea mai mare parte a precipitațiilor o reprezintă aversele de ploaie, seceta este un fenomen din ce în ce mai prezent în zonele subcarpatice și de podiș ale județului Gorj. De altfel, grosimea medie a stratului de zăpadă care trece rar de 1 cm (1,3 cm în 2011 și 2014, 1,5 cm în 2018, 1,9 cm în 2019 și maximul în zece ani de 3,8 cm în 2012) nu reușește să asigure suficientă umezeală în sol la începutul primăverii, fiind afectate culturile agricole.

Precipitațiile în aversă din perioada caldă a anului capătă uneori aspect de vijelie și sunt însoțite de căderi de grindină. Chiar dacă anual nu se înregistrează multe cazuri de grindină, aceasta reprezintă un fenomen de risc ce afectează culturile agricole din câmp, dar și serele, solarile și acoperișurile locuințelor.

În cadrul județului Gorj se remarcă un ușor echilibru între valoarea producției vegetale (109,5% în 2018 comparativ cu anul 2017) și cea animală (102,4% în anul 2018 comparativ cu 2017). Sectorul zootehnic cuprinde efective însemnate de bovine (34394 capete), suine (75750 capete), ovine (119383 capete), caprine (25831 capete), păsări (1255201 capete).

Turismul este unul dintre cele mai importante catalizatoare de creștere economică și poate contribui la dezvoltarea durabilă a județului Gorj din punct de vedere economic, social și al protecției mediului.

Dezvoltarea durabilă a Județului Gorj se bazează pe un important potențial turistic, datorită zonelor geografice cu o biodiversitate bogată (zone montane, depresionare, colinare), zonelor naturale protejate, parcurilor naționale, rezervațiilor naturale și monumentelor naturii, unui număr mare de peșteri - peste 2000 reprezentând circa 1/6 din potențialul speologic al României, diversitatea florei și faunei (unele dintre ele specii unice pentru România). Județul Gorj deține un fond cinegetic și piscicol bogat, izvoare de ape minerale cu potențial balnear, oferă condiții favorabile pentru practicarea unei game variate de forme de turism: drumeție, alpinism, speologie, rafting, turism de aventură, turism auto, sporturi de iarnă și de vară, tabere de copii și tineret, tratament balnear. Structurile de cazare sunt variate: pensiuni, cabane, popasuri turistice, campinguri, vile, hoteluri³. Creșterea economiei gorjene a fost confirmată de evoluția favorabilă a PIB-ului pentru perioada 2014-2018, Gorjul înscriindu-se în tendința generală ascendentă care a caracterizat Regiunea Sud-Vest Oltenia. Valoarea de 13687,6 mil. lei a PIB - ului pentru 2018 poziționează județul Gorj pe locul doi

³ Raport privind starea economico-socială a județului Gorj pentru anul 2019

în regiune, după Dolj (20789,4 mil. lei) și înaintea județelor Vâlcea (11559,8 mil. lei), Olt (10937,4 mil. lei) și Mehedinți (6953,6 mil. lei).

Județul Gorj este, din punct de vedere economic, un județ monoindustrial, economia fiind bazată, în mare parte, pe activitatea de producere a energiei electrice pe bază de cărbune, precum și pe activitățile conexe acesteia. Principala entitate economică din județul Gorj este Complexul Energetic Oltenia, producător de energie pe bază de cărbune care are un număr de aproximativ 12.858 de angajați direcți și care angrenează în activitatea economică în mod indirect, alți peste 23.000 de angajați, din cadrul societăților prestatoare de servicii și furnizorilor (producție de ansamble și subsansamble, servicii de alimentație publică, servicii transport, servicii medicale, servicii de pază și protecție etc.), și reprezintă circa 12% din numărul total al salariaților din acest sector la nivel european (Sursa: Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului pentru o tranziție justă) și aproximativ 40% din totalul angajaților din județul Gorj (Sursa: AJOFM Gorj).

Complexul Energetic Oltenia are capacitate instalată totală de 3.570 MW și o producție medie anuală de 14 TWh și deține 22% din piața de producție a energiei electrice din România, energie produsă în urma activității miniere din 9 (nouă) nouă situri de extracție, din care 7 (șapte) aflate pe teritoriul județului Gorj. Conform datelor din Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC), până în anul 2030, cota de piață a producătorilor de energie pe bază de cărbune urmează să scadă de la 25%, cât este în prezent, la 15%. În acest context, Complexul Energetic Oltenia urmează să diminueze capacitatea instalată pe bază de lignit, cu peste 45%, respectiv de la 3.570 MW la 1.605 MW. Implicit, această diminuare presupune închiderea unor perimetre de exploatare a cărbunelui, respectiv Husnicioara (Județul Mehedinți), Peșteana (Județul Gorj) și Lupoia (Județul Gorj) dar și o reducere semnificativă a numărului de personal. Planul de restructurare prevede închiderea a patru din cele 11 cariere pe care le operează compania. Astfel, în 2021 se va închide cariera Rovinari, în 2024 se vor închide carierele Peșteana și Husnicioara, iar în 2027 se va închide cariera Lupoia. În paralel, compania intenționează să investească în capacități de producție a energiei din surse regenerabile, respectiv 8 parcuri fotovoltaice, cu o capacitate instalată totală de 725 MW, amplasate pe depozitele de zgură și cenușă închise. Totodată, Complexul Energetic Oltenia urmează să reabiliteze și să modernizeze o microhidrocentrală cu o putere instalată de 10 MW la SE Turceni și, nu în ultimul rând, să construiască două grupuri energetice pe gaze naturale, cu o putere instalată totală de 1.325 MW.

3.2. DEZVOLTARE TERITORIALĂ. INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI

În cadrul acestui capitol au fost analizate structura administrativă a județului Gorj, cu accent pe mediul urban, sistemul de așezări, sistemul de spații verzi urban, mobilitatea urbană durabilă, structurile asociative existente în județ, dar și spațiul rural, diferitele tipuri de infrastructuri din județ - rutieră, feroviară, aeriană, transport public urban, infrastructura stradală, infrastructura de utilități, infrastructura socială, educațională și de sănătate, cultură, situații de urgență, cercetare dezvoltare și inovare, fondul de locuire.

3.2.1. Dezvoltare urbană

3.2.1.1. Structura administrativ-teritorială urbană

În anul 2019, județul Gorj cuprindea din punct de vedere administrativ 2 municipii, 7 orașe, 61 comune și 411 sate. Profilul urban al județului Gorj arată că prin cele 2 municipii și 7 orașe se acoperă teritorial zonele de nord, vest și centru, însă în partea de est a județului nu sunt centre urbane importante. Municipiul Târgu Jiu, reședința județului, polarizează activitățile economice, sociale și atrage forță de muncă, inclusiv populație. Restul centrelor urbane sunt de mici dimensiuni și monofuncționale, cu excepția municipiului Motru și orașului Rovinari.

În ceea ce privește clasificarea orașelor pe categorii de mărime, se poate observa că, în prezent, predomină orașele mici și foarte mici - 7 orașe (6 sub 10.000 de locuitori și 1 între 10.000 și 19.999 locuitori). În județ, regăsim și 2 orașe cu o populație între 20 000 și 100.000 de locuitori (municipiile Târgu Jiu și Motru).

Evoluția populației urbane a înregistrat în perioada analizată, 2014-2020, o tendință de scădere în toate localitățile urbane ale județului, cele mai mari scăderi ale populației s-au înregistrat în orașele foarte mici (sub 10.000 de locuitori), în orașele mijlocii (între 10.000 -100.000 locuitori). Cele mai mari 2.scăderi, în perioada 2014 vs. 2020, au fost în municipiul Motru (-8,69%), în orașul Bumbești-Jiu (-7,50%), în orașul Țicleni (-6,04%), în orașul Tismana (-5,20%), Rovinari (-5,40%). Restul orașelor a avut o evoluție negativă, însă mai redusă ca pondere în Târgu Cărbunești (-2,94%), Novaci (-3,21%), Turceni (-3,51%). Și în municipiul reședință de județ a fost aceeași evoluție negativă a populației, în anul 2020 înregistrându-se cu -2,97% mai puțin decât în anul 2014. Principala cauză a declinului demografic o constituie migrația populației, cu precădere migrația externă. Multe din localitățile urbane au profil industrial (minier) urmând a fi afectate puternic de restructurarea sau închiderea unor mine în perioada 2021-2030, ca urmare a măsurilor impuse de Uniunea Europeană de reducere a emisiilor de CO2. Pentru eliminarea acestei amenințări se impun măsuri de dezvoltare socio-economică a orașelor industriale, inclusiv reconversie profesională a lucrătorilor.

Din punctul de vedere al așezărilor urbane, în județul Gorj există municipii și orașe care nu îndeplinesc unele criterii minimale pentru categoria în care sunt încadrate, necesitând investiții urgente în dezvoltarea infrastructurii lor urbane, în îmbunătățirea accesibilității, a serviciilor sociale și în sprijinirea mediului de afaceri.

3.2.1.2. Funcția rezidențială și economică a spațiului urban

Localitățile urbane din județul Gorj însumau la sfârșitul anului 2019 un total de 69.361 locuințe, din care 51,26% erau în municipiul Târgu Jiu, 12,33% în municipiul Motru, 7,40% în orașul Rovinari, 6,22% în orașul Bumbești-Jiu, 5,69% în orașul Turceni, 5,60% în orașul Târgu Cărbunești, 5,05% în orașul Tismana, 3,87% în orașul Novaci și 2,56% în orașul Țicleni. Mediul urban din județul Gorj concentra în anul 2019 un procent de 42,99% din totalul locuințelor din județ.

După forma de proprietate, la sfârșitul anului 2019, numărul locuințelor în proprietate privată era de 96,59%, în scădere cu 0,02% comparativ cu anul 2014.

În perioada 2014-2019 numărul de locuințe existente la sfârșitul anului din mediul urban din județul Gorj a avut o evoluție ascendentă în fiecare an, însă redusă ca și număr, o medie de cca 100 locuințe/an.

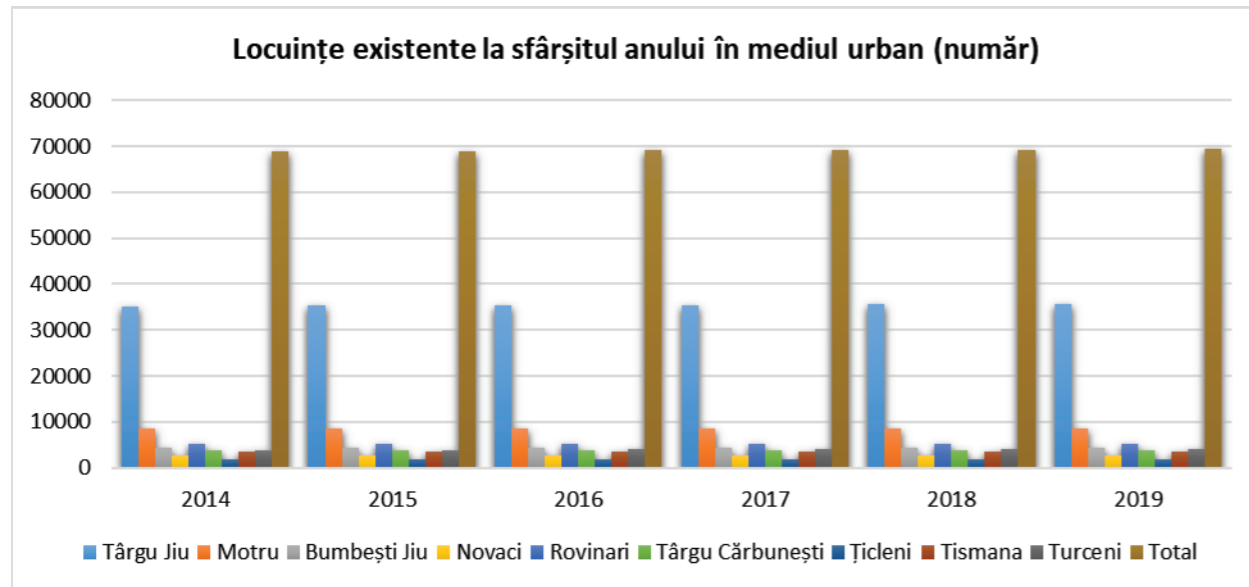

Figura nr. 4 Evoluția numărului locuințelor existente la sfârșitul anului în mediul urban

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo-online

Analiza evoluției suprafeței locuibile medii per locuitor, arată că un locuitor din județul Gorj, dispunea în anul 2019 de o suprafață medie de 18,02 mp locuibili, în creștere cu 0,90 mp față de anul 2014.

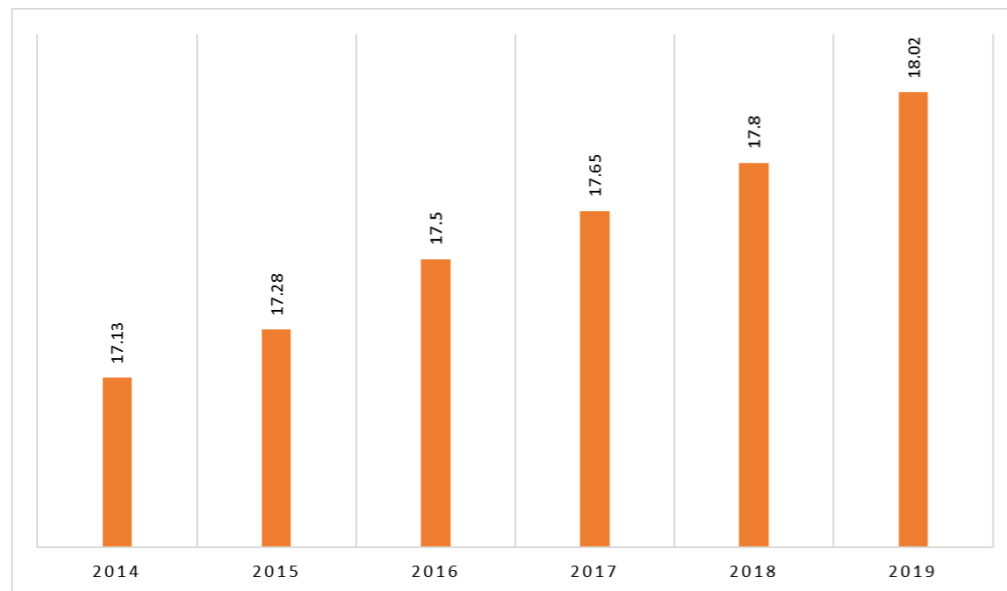

Figura nr. 5 Evoluție suprafeței locuibile medii per locuitor

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo-online

În ceea ce privește locuințele terminate în cursul anului⁴ 2019, în mediul urban din județul Gorj au fost finalizate un număr de 119 locuințe noi, reprezentând 48,18% din totalul locuințelor finalizate la nivelul întregului județ. Dintre acestea, cca 58% erau localizate în municipiul Târgu Jiu. Analiza evoluției numărului de locuințe terminate în cursul perioadei 2014-2019, arată o tendință de scădere în anul 2019 cu 36%, comparativ cu 2014 și cu 9,8%, față de anul 2018.

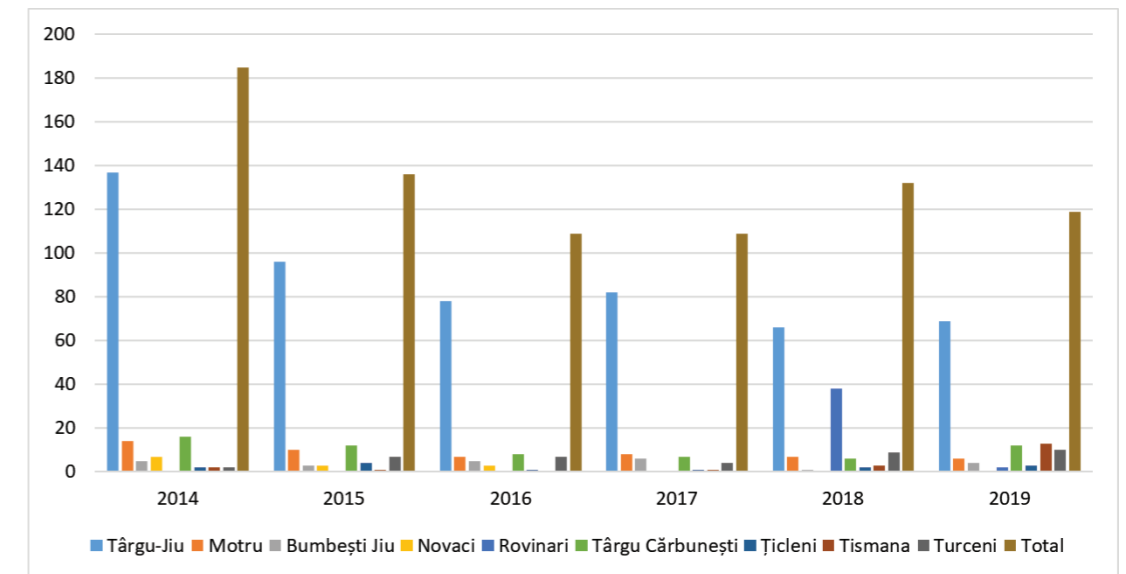

Figura nr. 6 Numărul de locuințe finalizate la sfârșitul anului în mediul urban

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo-online

Din punct de vedere economic, mediul urban din județul Gorj concentrează 62,15% din numărul de agenți economici și 86,81% din cifra de afaceri a județului, însă numai municipiul Târgu Jiu are o pondere de 69,13% în total agenți economici din urban și 81,01% din cifra de afaceri a agenților economici din urban, ceea ce arată o pondere redusă a celorlalte orașe și municipii în economia județului.

⁴ Locuința terminată în cursul unui an este construcția cu această destinație, terminată complet în anul de referință, care nu a existat anterior (ale cărei elemente, inclusiv fundația, s-au construit pentru prima dată) și la care s-au realizat toate categoriile de lucrări prevăzute în documentația de execuție, fiind recepționată de beneficiari.

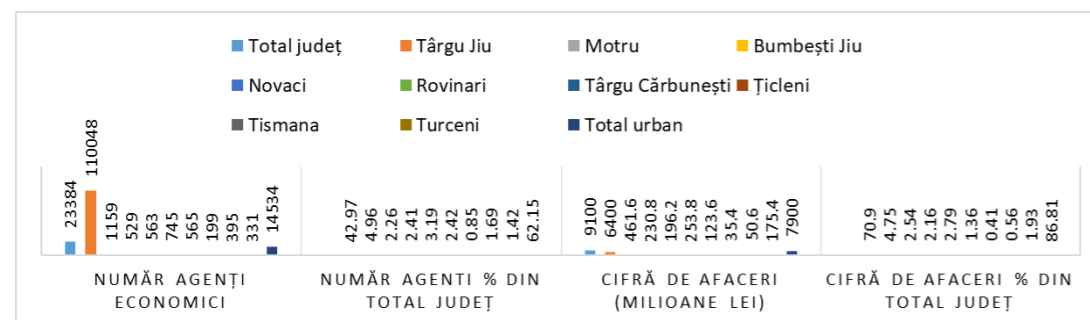

Figura nr. 7 Principalii indicatori economici ai agenților economici din județul Gorj

Sursa datelor: www.topfirme.ro, prelucrate conform ultimelor situații financiare depuse la organul fiscal

Activitățile economice care concentrează cel mai mare număr de salariați din mediul urban sunt: producția de energie electrică (Târgu Jiu - 12.872 angajați), activități de testare și analize tehnice (Rovinari - 866 angajați), fabricarea armamentului și muniției (Bumbești-Jiu - 820 angajați), transporturi rutiere de mărfuri (Novaci - 431 angajați), tăierea și rindeluirea lemnului (Motru - 343 angajați), lucrări de construcție a drumurilor și autostrăzilor (Turceni - 260 angajați).

Tabel 1 Activitățile economice din mediul urban care concentrează cel mai mare număr de salariați

Nr. crt.	Localitate	cod CAEN rev. 2	Număr de salariați
	Total Județ Gorj	3511-Producția de energie electrică	12.872
1.	Târgu Jiu	3511-Producția de energie electrică	12.872
2.	Motru	1610-Tăierea și rindeluirea lemnului	343
3.	Bumbești-Jiu	2540-Fabricarea armamentului și muniției	820
4.	Novaci	4941-Transporturi rutiere de mărfuri	431
5.	Rovinari	7120-Activități de testare și analize tehnice	866
6.	Târgu Cărbunești	9200-Activități de jocuri de noroc și pariuri	95
7.	Țicleni	5510-Hoteluri și alte facilități de cazare similare	46
8.	Tismana	4120-Lucrări construcții clădiri rezidențiale și nerezidențiale	40
9.	Turceni	4211-Lucrări de construcție a drumurilor și autostrăzilor	260

Sursa datelor: www.topfirme.ro, prelucrate conform ultimelor situații financiare depuse la organul fiscal

Data accesare: 05.01.2021

3.2.1.3. Spațiile verzi

În ceea ce privește suprafața spațiilor verzi pe cap de locuitor, în județul Gorj sunt doar 2 localități care depășesc norma europeană privind spațiile verzi din mediul urban de 26 mp/locuitor (orașul Novaci cu 40,76 mp/locuitor și orașul Țicleni cu 40,06 mp/locuitor⁵). Niciuna dintre localitățile urbane nu depășește norma Organizației Mondiale a Sănătății de 50 mp/locuitor pentru spațiul verde. Un număr de 3 localități au peste 10 mp de spațiu verde/locuitor - Târgu Cărbunești (13,90 mp/loc), Tismana (12,91 mp/loc), Bumbești-Jiu (11,35 mp/loc), iar 2 localități au sub 10 mp de spațiu verde/locuitor - Rovinari (3 mp/loc) și Turceni (1,24 mp/loc)⁶.

În conformitate cu prevederile alin. (1) art. 18 din Legea nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din zonele urbane, autoritățile administrației publice locale au obligația să țină evidența spațiilor verzi de pe teritoriul unităților administrative prin înființarea Registrelor Locale ale Spațiilor Verzi. În județul Gorj un număr de 5 localități urbane au înființat Registrul local al spațiilor verzi (mun. Târgu Jiu, Tismana, Bumbești-Jiu, orașul Rovinari⁷, municipiul Motru⁸). Pentru dezvoltarea durabilă a județului, sunt necesare investiții în creșterea suprafețelor de spații verzi pe cap de locuitor și crearea unei imagini favorabile a centrelor urbane, ca element de atractivitate pentru investiții.

Analiza evoluției suprafeței spațiilor verzi în perioada 2014-2020 arată că la nivelul localităților urbane din județul Gorj nu au existat modificări, fiind aceeași suprafață, cu excepția municipiului Târgu Jiu unde a crescut suprafața, în anul 2019, cu 1 hectar, comparativ cu anul 2018.

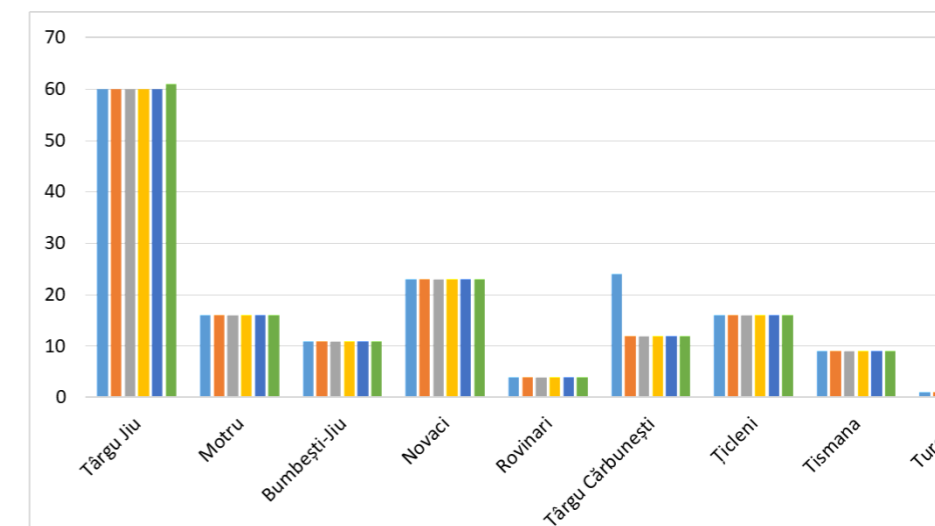

Figura nr. 8 Evoluția suprafeței spațiilor verzi (hectare)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo-online

⁵ Adresa nr. 14058 din 26.10.2020 emisă de Primăria Orașului Țicleni

⁶ Conform datelor statistice existente la nivelul anului 2019, Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo online

⁷ Adresa nr. 36891 din 06.11.2020 emisă de Primăria Orașului Rovinari

⁸ Adresa nr. 35676/09.11.2020 emisă de Primăria Municipiului Motru

3.2.1.4. Mobilitatea urbană durabilă

Instrumentul de planificare strategică teritorială prin care este corelată dezvoltarea spațială a localităților și a zonei periurbane/metropolitane a acestora cu nevoile de mobilitate și transport ale persoanelor și mărfurilor este Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (P.M.U.D.). Principala țintă a P.M.U.D. este, conform legii, îmbunătățirea accesibilității localităților și a relației între acestea, diversificarea și utilizarea sustenabilă a mijloacelor de transport (aerian, acvatic, feroviar, auto, velo, pietonal) din punct de vedere social, economic și de mediu, precum și buna integrare a diferitelor moduri de mobilitate și transport. În județul Gorj, în perioada analizată 2014-2020, din cele 2 municipii și 7 orașe, doar 4 au Plan de mobilitate urbană durabilă și anume Târgu Jiu, Motru, Rovinari și Turceni la care se adaugă comuna Drăguțești. Unul dintre motivele pentru care orașele din județ au decis să nu realizeze Planuri de Mobilitate Urbană este faptul că măsurile/proiectele finanțabile din axa 3.2 din cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020 (orașe și municipii non-reședință de județ) nu corespundeau cu nevoile acestora. Astfel, în cazul orașelor mici, dezvoltarea unui serviciu de transport public este dificil și greu de susținut din punct de vedere economic (densitate redusă a populației, distanțe mici între zonele orașului). Există totuși și orașe care au în componență sate, unde distanțele între principalele instituții/spații centrale sunt mari față de satele respective, cu infrastructură nemodernizată și care ar avea nevoie de elaborarea P.M.U.D.

Legat de dezvoltarea infrastructurii velo, există și aici probleme în special în cazul orașelor mici, traversate de drumuri naționale, unde posibilitatea de a interveni pe profilul acestora este încă limitată. A existat totuși posibilitatea dezvoltării zonelor pietonale, unde în cadrul axei 13 a Programului Operațional Regional (POR) nu se solicita plan de mobilitate urbană. În orașul Turceni, în cadrul proiectului „Îmbunătățirea calității vieții populației Orașului Turceni, județul Gorj prin Modernizare și dotare Școala Gimnazială cu clasele I-VIII Strâmba-Jiu și Realizare teren de sport”, finanțat prin POR 13/13.1, s-a prevăzut construirea a 0,132 km lungime și 445 mp de trasee/one pietonale. În orașul Bumbesti-Jiu, în cadrul proiectului „Îmbunătățirea calității vieții populației în orașul Bumbesti-Jiu, județul Gorj”, finanțat prin POR 13/13.1, s-a prevăzut reabilitarea străzii Gheorghe Dumitrescu Bumbesti și modernizare Aleea Bradului, sistematizare infrastructură rutieră și pietonală centru comercial, reabilitare drum DV 26 Marmura, modernizare drum DV 15. În municipiul Motru, în cadrul proiectului „Îmbunătățirea calității vieții în Municipiul Motru”, finanțat prin POR 13/13.1, s-a prevăzut modernizarea aleilor Violetei, Castanului, Ghiocelului, Griviței, Pinului, Caisului, Lămâitei, Crizantemei. În orașul Tismana, în cadrul proiectului „Reabilitare urbană în orașul Tismana”, finanțat prin POR 13/13.1, s-a prevăzut construirea și dotarea centrului recreativ-educativ și construirea drumului de acces.

În cazul municipiului reședință de județ, Târgu Jiu, au existat proiecte de mobilitate care au contribuit la prioritizarea mijloacelor alternative de transport, spre exemplu: proiect pentru achiziția de troleibuze noi (20 troleibuze, din care 9 cu autonomie extinsă), modernizare autobază și incintă, realizare sistem de e-ticketing, reabilitare stații de așteptare, piste pentru biciclete ș.a.⁹

⁹ Informații extrase din baza de date a Ministerului Fondurilor Europene, <https://mfe.gov.ro/investitii-por-gorj/>

Toate zonele urbane care vor accesa fonduri prealocate trebuie să aibă la bază o Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) și un P.M.U.D., care să includă o listă de proiecte prioritare pentru întregul buget de investiții de capital estimat pentru perioada de implementare 2021-2027.

Congestionarea traficului constituie o problemă în multe zone urbane din județul Gorj, ca urmare a creșterii numărului autoturismelor în proprietate personală și a faptului că nu s-a promovat mobilitatea alternativă și formele de transport alternativ (mersul pe bicicletă, car-pooling, car-sharing etc), dar nici nu s-a creat infrastructura adecvată pentru ciclism (piste pentru biciclete). Programul Operațional Regional pentru Regiunea Sud-Vest Oltenia, pentru perioada de programare 2021-2027, vine în să rezolve aceste probleme, prin măsuri concrete de îmbunătățire a mobilității urbane, simplificând o parte a procesului de finanțare, prin preluarea de către consiliile locale a rolului de Autoritate urbană. Concret, Consiliile locale de la nivelul municipiilor reședință de județ/municipiilor/orașelor vor avea responsabilitatea selecției strategice a proiectelor (identificarea listei de proiecte prioritare), iar Autoritatea de Management va verifica proiectele din punct de vedere al eligibilității și respectării condițiilor de finanțare generale ale programului.

Zonele urbane care accesează fonduri doar prin cereri de propuneri concurențiale (ex: orașele) au obligația de a include proiectele finanțate într-o strategie sau un plan existent aprobat de consiliul local. Aceste strategii se vor concentra pe zona urbană și se pot extinde și în zona metropolitană/ZUF, în funcție de necesitățile și prioritățile de dezvoltare stabilite de fiecare U.A.T. urbană.

Un alt document important la nivel urban este reprezentat de Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor (PJGD). **Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Gorj 2019-2025** are ca scop stabilirea cadrului pentru implementarea unui sistem durabil de gestionare a deșeurilor cu impact cât mai redus asupra mediului și a sănătății umane și cu un consum minim de resurse și energie, care să urmărească aplicarea practică a ierarhiei deșeurilor și să asigure îndeplinirea obiectivelor și a țintelor în conformitate cu prevederile Planului Național de Gestionare a Deșeurilor și ale legislației naționale și europene în vigoare. Obiectivele privind gestionarea deșeurilor care sunt relevante la nivelul județului Gorj și fac obiectul PJGD sunt:

- populația județului, atât din mediul urban cât și rural, să fie conectată la serviciul de salubritate;
- creșterea etapizată a gradului de pregătire pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor municipale; colectarea separată a biodeșeurilor;
- reducerea cantității depozitate de deșeuri biodegradabile municipale;
- interzicerea la depozitare a deșeurilor municipale colectate separat;
- depozitarea numai a deșeurilor care au fost supuse operațiilor de tratare;
- creșterea gradului de valorificare energetică a deșeurilor municipale;
- depozitarea deșeurilor numai în depozite conforme;
- reducerea cantității de deșeuri municipale depozitate;
- colectarea separată și tratarea corespunzătoare a deșeurilor periculoase menajere;

- colectarea separată, pregătirea pentru reutilizare sau, după caz, tratarea corespunzătoare a deșeurilor voluminoase;
- încurajarea utilizării în agricultură a materialelor rezultate de la tratarea biodeșeurilor (compostare și digestie anaerobă);
- colectarea separată (de la populație și agenți economici) și valorificarea uleiului uzat alimentar;
- colectarea separată a deșeurilor textile de la populație.

3.2.2. Dezvoltare rurală

3.2.2.1. Spațiul rural din județul Gorj

Mediul rural din județul Gorj are 61 comune și 411 sate, din care 35 sate aparțin de municipii și orașe, nefiind eligibile pentru fondurile de dezvoltare rurală. Raportat la numărul de locuitori, comunele din județ sunt de dimensiuni mici. Astfel, un număr de 22 de comune au între 2001-3000 locuitori, 13 comune au între 3001-4000 locuitori, 11 comune au între 1501-2000 locuitori, 7 comune au între 4001-5000 locuitori, iar 3 localități au sub 1500 locuitori (Arcani, Ciuperceni, Săcelu). Cea mai mare comună, după numărul de locuitori, este Bălteni cu 7.560 locuitori, urmată de Bălești cu 7.491 locuitori.

Analiza evoluției populației rurale, pentru perioada 2014-2020, realizată în baza datelor statistice preluate de la Institutul Național de Statistică și prezentată detaliat la punctul 3.2.2.2 de mai jos, arată că în anul 2020, comparativ cu anul 2019, în 6 comune din 61, numărul locuitorilor a crescut, iar în restul a avut o evoluție de scădere.

În anexa nr. III la Legea nr. 351/2001, cu modificările și completările ulterioare, punctul 6.1) cuprinde 11 localități din județul Gorj declarate zone lipsite de orașe pe o rază de circa 25-30 km, care necesită acțiuni prioritare pentru dezvoltarea de localități cu rol de servire intercomunală și anume: Berlești, Bustuchin, Căpreni, Crușeț, Dănciulești, Hurezani, Logrești, Stejari, Stoina, Turburea, Țânțăreni.

În cazul comunelor mici și foarte mici se ridică problema eficienței și a sustenabilității funcționării instituțiilor publice de la nivel de UAT, în special a celor cu mai puțin de 1.500 locuitori și care sunt învecinate, ar putea fi studiată oportunitatea unificării lor.

3.2.2.2. Demografia spațiului rural

La nivelul anului 2020, în cele 61 de comune din județul Gorj, locuiește 51,4% din populația gorjeană. Dintre aceștia, 54,16% (95404 locuitori) sunt de gen masculin, restul de 45,84% fiind femei. Analiza piramidei vârstelor populației din mediul rural la nivelul anului 2020, indică o creștere a numărului persoanelor cu vârsta peste 40 ani, prezentând o formă amorfă, caracterizată de o populație cu tendință demografică de îmbătrânire, o pondere redusă a populației tinere comparativ cu celelalte grupe de vârstă.

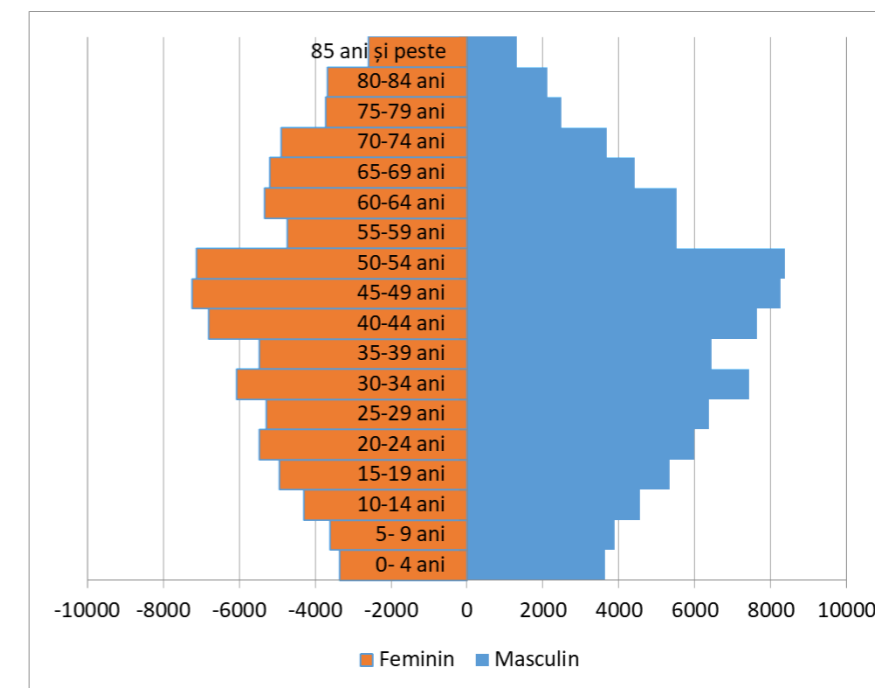

Figura nr. 9 Piramida vârstelor în mediul rural din județul Gorj în anul 2020

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

O radiografie amănunțită a populației rurale din județul Gorj relevă scăderea continuă a numărului de locuitori pentru perioada 2014-2020 în aproape tot spațiul rural, excepție făcând comunele Bălțești (creștere cu 1,01% în 2020 față de 2014), Călnic (creștere de 1,03%), Dănești (de 1,01% mai mult), Lelești (de 1,01%).

Cea mai mare scădere a numărului de locuitori pentru perioada analizată (2014-2020) se constată în comuna Dănciulești (12,65%), urmată de comuna Săcelu (10,6%), Slivilești și Urdari (fiecare cu 9,9%). Pe genuri, în majoritatea comunelor se constată o pondere ușor mai mare a populației masculine față de cea feminină, excepție făcând comunele Crasna, Crușeț, Dănciulești, Drăguțești, Polovragi, Schela, Turburea, Turcinești.

În comuna Albeni, din cele 2837 persoane înregistrate la 1 ianuarie 2020 ca locuitori ai comunei, 1423 sunt bărbați (50,16%), iar femeile reprezintă 49,84% din populație. Numărul de locuitori ai comunei Albeni a scăzut continuu în perioada 2014-2020, de la 2917 locuitori în 2014, la 2837 locuitori în 2020, ceea ce înseamnă o reducere cu 2,7% a populației comunei. La numărul de nou-născuți, comuna a înregistrat cea mai dramatică scădere din tot spațiul rural gorjean, de 64,7% (de la 34 nou-născuți în anul 2014, la 12 persoane în 2019).

În comuna Alimpești, la nivelul anului 2020 sunt înregistrați 1754 locuitori, din care 48,69% sunt bărbați, iar 51,31% femei. Populația a scăzut constant, de la 1870 locuitori în 2014, la 1754 locuitori în 2020, ceea ce reprezintă o scădere cu 6,2%.

La nivelul comunei Aninoasa, numărul de locuitori era de 3914 în 2014, iar în 2020 comuna număra cu 3,7% mai puțini locuitori (3769 locuitori). Dintre aceștia, 52,5% sunt de gen masculin, 47,5% fiind femei. Numărul de nou-născuți în anul 2019 s-a redus cu o treime față de cel din anul 2014 (de la 39 în 2014, la 26 în 2019).

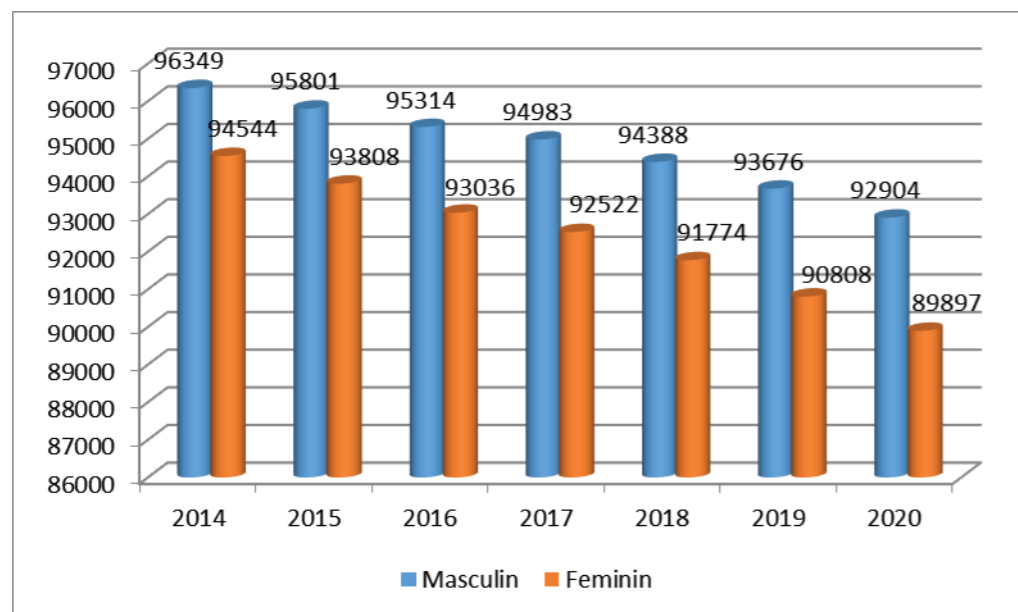

Figura nr. 10 Dinamica populației rurale din județul Gorj în perioada 2014-2020

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

Comuna Arcani număra 1367 locuitori în 2014, iar în 2020 cu 9,6% mai puțin (1236 locuitori). Dintre aceștia, bărbații reprezintă 48,7%, iar femeile 51,3%. La nivelul anului 2019, erau înregistrați numai 7 nou-născuți, ceea ce situează comuna pe penultimul loc în județ la acest indicator. Chiar dacă față de anul 2017 (când s-au înregistrat 3 nou-născuți) se constată o creștere, valoarea acestui indicator demografic rămâne în continuare foarte mică.

În comuna Baia de Fier, din cei 43030 locuitori înregistrați în 2014, la nivelul anului 2020 erau înregistrați cu 2,4% mai puțin (4198 locuitori), din care 50,4% bărbați și 49,6% femei. Numărul de nou-născuți a scăzut cu 35,1% în 2019, comparativ cu anul 2014.

În comuna Bălănești, rata de scădere a populației în perioada 2014-2020 a fost 3,6%, astfel că de la 2150 locuitori în 2014, comuna are în 2020 un număr de 2072 locuitori. Dintre aceștia, cei de gen masculin reprezintă 50,96%, iar femeile 49,04%. Contrar situației din alte comune, în Bălănești se remarcă o creștere a numărului de nou-născuți în perioada 2014-2019. Dacă în 2014 erau înregistrați 9 nou-născuți, în 2019 erau 16, așadar o creștere cu 1,78%.

Comuna Bălești număra 7391 locuitori în 2014 și cu 1,01% mai mult în 2020. Din cei 7491 locuitori înregistrați în anul 2020, bărbații reprezintă 49,85%, iar femeile 50,15%. În perioada de analiză 2014-2020, numărul cel mai mare de locuitori a fost în 2019, când erau înregistrați cu 1,02% mai multe persoane, comparativ cu anul 2014.

În comuna Bălteni, ca în majoritatea localităților rurale din Gorj, numărul de locuitori a scăzut în perioada 2014-2020, de la 7747 persoane în 2014, la 7560 persoane în 2020, așadar o scădere cu 2,41%. Ponderea bărbaților este de 50,36%, femeile reprezentând 49,64%. La nivelul anului 2019, în comună au fost înregistrați 54 de nou-născuți, ceea ce situează comuna pe locul al doilea la acest indicator, după comuna Ploșoru și la același nivel cu comuna Mătășari.

Populația înregistrată în anul 2020 în comuna Bărbătești număra 1575 locuitori, cu 8,16% mai puțini comparativ cu anul 2014. Dintre aceștia, 50,6% sunt de gen masculin, iar 49,4% sunt femei.

Comuna Bengești-Ciocadia a înregistrat o scădere cu 3,6% în 2020 comparativ cu anul 2014, scădere ce s-a manifestat constant pe toată perioada analizată. Din cei 3188 locuitori ai comunei în anul 2020, 50,66% sunt bărbați și 49,34% femei. De remarcat este faptul că numărul de nou-născuți a cunoscut o creștere cu 1,65% în anul 2019, comparativ cu 2014.

Comuna Berlești înregistra, la nivelul anului 2014, 2120 locuitori, iar în 2020 cu 4,6% mai puțin. Cei 2023 locuitori înregistrați în 2020 păstrează ponderea mai mare a genului masculin ca în mai toate localitățile județului Gorj, cu 51% bărbați și 49% femei.

Comuna Bolboși număra 3341 locuitori în 2014 și cu 5% mai puțini în 2020. Din cei 3177 locuitori înregistrați în anul 2020, 52,8% sunt de gen masculin, restul de 47,2% fiind femei.

Numărul locuitorilor din comuna Borăscu înregistrați în anul 2020 este mai mic cu 5,9% față de anul 2014 (3215 locuitori în anul 2020, 3417 locuitori în anul 2014). Când privește împărțirea pe genuri, cifrele relevă o pondere mai mare a persoanelor masculine (51,57%), comparativ cu populația feminină (48,43%). Numărul de nou-născuți a crescut în 2019 comparativ cu anul 2014 cu 1,33%, dar creșterea mai mare a fost în anul 2015, când s-au înregistrat 40 de nou-născuți, așadar o creștere în 2015 față de 2014 cu 1,9%, urmată apoi de o scădere cu 0,7%.

Comuna Brănești număra, în anul 2020, 2246 locuitori, cu 4% mai puțin față de anul 2014 (când erau înregistrați 2340 locuitori). Dintre locuitorii comunei înregistrați la nivelul anului 2020, 51,42% sunt bărbați, iar 48,58% sunt femei.

În comuna Bumbesti-Pițic, cei 2040 locuitori înregistrați în anul 2020 reprezintă doar 94,22% față de populația comunei înregistrată în 2014. Pe genuri, bărbații reprezintă 50,6%, iar femeile 49,4%. Numărul de nou-născuți a înregistrat o creștere cu 0,63% în 2019 comparativ cu 2014.

La nivelul anului 2014, comuna Bustuchin număra 3379 locuitori, iar în anul 2020 cu 2,8% mai puțini. Ponderea pe genuri relevă un procent mai mare de bărbați (51,49%) comparativ cu populația feminină (48,51%). Indicatorul privind numărul de nou-născuți a înregistrat o scădere cu 0,77% în anul 2019 comparativ cu 2014.

Comuna Călnic înregistra, la nivelul anului 2014, 2176 locuitori, față de 2238 locuitori câți număra comuna în anul 2020, așadar o creștere a populației cu 1,03%. 51,56% din locuitori sunt bărbați și 48,44% femei. Numărul de nou-născuți a scăzut cu 36,9% în 2019, comparativ cu anul 2014.

În comuna Căpreni, numărul locuitorilor a scăzut în perioada 2014-2020, de la 2139 locuitori în 2014, la 1988 locuitori în 2020, așadar se constată o diminuare cu 7,1%. Din totalul locuitorilor înregistrați în anul 2020, 50,3% sunt bărbați și 49,7% sunt femei. Numărul celor nou-născuți în 2019 a fost cu

1,36% mai mare decât în 2014, dar cu 29% mai mic decât cel din 2018.

În comuna Cătunele, populația înregistrată în anul 2020 este cu 3,2% mai mică față de cea din anul 2014. Din cei 2643 locuitori ai comunei înregistrați în anul 2020, 52% sunt de gen masculin și 48% sunt de gen feminin. Numărul nou-născuților înregistrați în 2019 a fost cu 15,4% mai mic decât în anul 2014.

Comuna Ciuperceni a înregistrat o scădere a populației cu 5,5% în anul 2020 (1466 locuitori) comparativ cu anul 2014 (1551 locuitori). Dintre locuitorii comunei, 51,16% sunt bărbați și 48,84% femei. Numărul nou-născuților a fluctuat mult în perioada 2014-2019, de la 11 persoane în 2014, la 4 în 2016 și 10 în 2019.

Comuna Crasna avea, în anul 2014, 4961 locuitori, iar în 2020 cu 5,14% mai puțini (4706 locuitori). În această comună ponderea femeilor este ușor mai mare decât cea a bărbaților (50,2% femei, față de 49,8% bărbați). Numărul nou-născuților a crescut în 2019 față de 2014 cu 1,41%, cel mai mare număr de nou născuți fiind în anul 2017, când s-au înregistrat cu 1,6% mai multe persoane comparativ cu anul 2014. Față de 2017, în 2019 s-a înregistrat o scădere cu 14% a numărului de nou-născuți.

În comuna Crușet, cei 3057 locuitori înregistrați în anul 2020 reprezintă cu 8,28% mai puțin decât numărul celor înregistrați în anul 2014. Din cele 3057 persoane ce locuiesc pe raza comunei în anul 2020, 49,6% sunt de gen masculin și 50,4% femei. Numărul nou-născuților s-a diminuat în intervalul 2014-2019 cu 15,9%.

În anul 2020, la nivelul comunei Dănciulești sunt înregistrați 1865 locuitori, în scădere cu 12,65% comparativ cu populația înregistrată în 2014. Dintre locuitorii comunei, 49,7% sunt bărbați și 50,3% femei. Scăderea semnificativă a numărului de locuitori este și mai evidentă în scăderea dramatică a altui indicator demografic, numărul de nou-născuți. În anul 2019, se înregistrau doar 6 nou-născuți, ceea ce plasează comuna pe ultimul loc în județ la acest indicator (cu o scădere de 53,8% în 2019 comparativ cu anul 2014), alături de comuna Săcelu.

Comuna Dănești număra, la nivelul anului 2014, 3665 locuitori și 3690 locuitori în anul 2020, ceea ce înseamnă o creștere a numărului de persoane cu 1,01%. Dintre locuitorii comunei, 51,2% sunt bărbați și 48,8% sunt femei. Numărul celor nou-născuți nu a fluctuat mult, de la 21 persoane în 2014, la 24 în anul 2019, cu un minim al perioadei în 2015, când s-au înregistrat 19 persoane nou-născute.

La nivelul anului 2014, comuna Drăgotești număra 2614 locuitori, numărul lor fiind în scădere continuă până în 2020, când sunt înregistrați 2482 locuitori (cu 5% mai puțini comparativ cu anul 2014). Dintre aceștia, 51,9% sunt bărbați și 48,1% sunt femei. Numărul nou-născuților a scăzut cu 15% în 2019 comparativ cu anul 2014.

Comuna Drăguțești avea, în anul 2014, 5042 locuitori, iar în 2020 cu 1,2% mai puțin. Numărul locuitorilor de gen masculin este, în anul 2020, de 2462 persoane, ceea ce reprezintă 49,4% din populația comunei, restul de 50,6% fiind femei. Scăderea semnificativă, cu 33% a numărului de nou-născuți în 2019 comparativ cu anul 2014 este și mai clară dacă se face comparația cu anul 2018, când s-au înregistrat 41 de nou-născuți, ceea ce înseamnă o scădere cu 37%. Locuitorii comunei Fărcășești numărau 3325 persoane în anul 2014 și numărul lor a scăzut constant, astfel că în anul

2020 sunt înregistrate 3107 persoane, așadar cu 6,6% mai puține. Dintre acestea, 51,2% sunt de gen masculin, 48,8% de gen feminin. Numărul celor nou-născuți a fluctuat relativ mult, de la 16 în anul 2014 la 27 în anul 2016, pentru ca apoi să scadă cu 16% și să ajungă la 20 de persoane în 2019.

Comuna Glogova numără, la nivelul anului 2020, 1889 persoane, cu 2,7% mai puțin față de anul 2014. Raportul pe genuri arată o pondere ușor mai mare a bărbaților (50,7%) comparativ cu femeile (49,4%). Numărul nou-născuților a fost în 2019 cu 33% mai mic față de anul 2014 și cu 50% mai mic față de anul 2015.

În comuna Godinești erau înregistrate, în 2014, 1999 persoane, numărul acestora scăzând constant până în 2020, când sunt înregistrate 1923 persoane (o scădere cu 3,8%). Persoanele de gen masculin reprezintă 50,29% din populația comunei, iar cele de gen feminin 49,71%. Numărul nou-născuților a variat în limite largi, de la 14 în anul 2014, la 3 în anul 2018 și a crescut apoi la 11 în anul 2019.

Comuna Hurezani se înscrie în aceeași tendință cvasigenerală a spațiului rural gorjean, cu o scădere a numărului de locuitori (cu 6,5%) în 2020 (când sunt 1580 persoane), comparativ cu anul 2014 (1690 persoane). Bărbații reprezintă 52,66%, iar femeile 47,34%.

Comuna Ionești a înregistrat o scădere a numărului de locuitori cu 4,1% în anul 2020 comparativ cu anul 2014. Ponderea pe gen a persoanelor înregistrate în această comună relevă existența a 50,2% persoane de gen masculin și 49,8% a celor de gen feminin. Numărul nou-născuților a fost în anul 2019 cu 33,3% mai mic decât în anul 2014.

Comuna Jupânești nu face excepție de la tendința generală de scădere a numărului de locuitori. Astfel dacă în 2014 erau înregistrate 2188 persoane, până în 2020 numărul acestora a scăzut cu 6,6%. Bărbații reprezintă 50,2%, iar femeile 49,8%. Numărul celor nou-născuți a crescut cu 1,19% în 2019 față de 2014 și cu 1,46% în 2019 față de 2018.

Pe raza comunei Lelești sunt înregistrate în anul 2020 un număr de 1751 persoane, cu 1,01% mai mult comparativ cu anul 2014. 51,1% dintre locuitorii comunei sunt bărbați, 48,9% sunt femei. Numărul celor nou-născuți a scăzut alarmant la 6 în anul 2015, după ce în 2014 fuseseră înregistrați 20. Din 2016 numărul nou-născuților a crescut ușor, până la 14 în anul 2019.

Comuna Licurici a înregistrat scăderea numărului de locuitori în perioada 2014-2020, de la 2283 persoane în anul 2014 la 2114 persoane în anul 2020 (scădere cu 7,4%). Ponderea persoanelor de gen masculin este 51,9%, iar a femeilor 48,1%. Fluctuația numărului de nou-născuți a avut un maxim în anul 2016 (20 persoane) și un minim în 2017 (6 persoane). În 2019 comparativ cu anul 2014, scăderea a fost de 30%.

Datele demografice pentru comuna Logrești evidențiază o scădere a numărului de locuitori de la 2694 persoane în 2014 la 2507 persoane în 2020, așadar o scădere cu 7%. Populația de gen masculin are o pondere de 51,1%, iar cea feminină de 48,9%. Numărul nou-născuților a cunoscut o scădere dramatică, de la 20 de persoane în 2014, la 8 persoane în 2019, așadar o diminuare cu 60%.

În comuna Mătășari, numărul de locuitori în perioada 2014-2020 a scăzut cu 8,8%, de la 5419 persoane în anul 2014, la 4944 persoane în anul 2020. Persoanele de gen masculin reprezintă 51,1%, iar cele de gen feminin 48,9%. Numărul de nou-născuți a fost de 54 la nivelul anului 2019, ceea ce clasează

comuna pe locul al doilea în județ, după Plopșoru, și la același nivel cu comuna Bâlteni.

Comuna Mușetești se înscrie în aceleași coordonate demografice ca cea mai mare majoritate a comunelor din Gorj: scăderea numărului de locuitori de la 2017 în anul 2014, la 1891 în anul 2020, așadar o diminuare cu 6,2%. Bărbații dețin o pondere de 51,4%, iar femeile din comună reprezintă 48,6%. Numărul de nou-născuți este foarte mic, doar 7 în anul 2019, cu o scădere dramatică față de anul 2014 (când erau înregistrați 15 nou-născuți), de 53,3%.

La nivelul anului 2020, comuna Negomir are 3474 locuitori, cu 4,8% mai puțin decât avea în 2014. Persoanele de gen masculin reprezintă 51,5%, iar cele de gen feminin 48,5%. Numărul celor nou-născuți a fluctuat mult, de la 32 persoane în 2014 la 42 în anul 2016, o scădere cu 46% în 2017, urmată de o revenire în 2018 și 2019, la 28 de nou-născuți. Față de anul 2014, în 2019 scăderea numărului de nou-născuți a fost de 12,5%.

În comuna Padeș, la nivelul anului 2014 erau înregistrate 4960 persoane. Numărul de locuitori ai comunei a scăzut cu 3,6%, astfel că populația în anul 2020 se ridică la 4779 locuitori, din care 50,5% bărbați și 49,5% femei. Numărul de nou-născuți a crescut cu 1,19% în 2019 față de anul 2014.

În comuna Peștișani, scăderea numărului de locuitori a fost de 3,9%, de la 3852 locuitori înregistrați în 2014, la 3700 locuitori în anul 2020. Dintre aceștia, 50,4% sunt de gen masculin și 49,6% de gen feminin. Numărul de nou-născuți a scăzut considerabil în 2019 față de 2014, cu 48% și cu 58,6% în 2019 față de anul 2018.

Comuna Plopșoru a înregistrat o diminuare a numărului de locuitori cu 1,7%, de la 6702 persoane în 2014, la 6590 persoane în anul 2020. 50,99% dintre locuitori sunt bărbați și 49,01% femei. În această comună, numărul de nou-născuți, 67 la nivelul anului 2019, este cel mai mare din întreg spațiul rural gorjean.

Comuna Polovragi a cunoscut de asemenea o scădere a numărului de locuitori (cu 3,3%), de la 2792 în anul 2014, la 2699 locuitori în anul 2020. Ponderea mai mare o deține populația feminină cu 51,2%, iar cea masculină reprezintă 48,8%. Numărul celor nou-născuți a scăzut mult în 2018 comparativ cu 2017, cu 47%, dar a crescut de 1,52 ori în 2019 față de 2018.

Comuna Prigoria număra, la nivelul anului 2014, 3052 locuitori. Numărul acestora a scăzut treptat (cu 7%) până în anul 2020, când sunt 3010 locuitori înregistrați, 50,9% dintre ei fiind bărbați și 49,1% femei. Numărul celor nou-născuți a scăzut cu 20% în 2019 față de 2014 și cu 35% în 2019 față de anul 2017.

Roșia de Amaradia nu face excepție de la tendința aproape generală de diminuare a numărului de locuitori din zona urbană. Dacă în anul 2014 erau 3206 locuitori, numărul acestora a scăzut cu 6,1%, astfel că în anul 2020 sunt în comună 3010 persoane. Dintre acestea, 52% sunt bărbați și 48% femei. Numărul celor nou-născuți a fost, în anul 2019, cu 18,2% mai mic comparativ cu anul 2014.

Comuna Runcu a înregistrat o scădere cu 2% a numărului de locuitori. Din cei 5021 locuitori înregistrați la nivelul anului 2020, 51% sunt bărbați și 49% femei. Numărul nou-născuților a crescut în 2019 de 1,39 ori față de anul 2014.

La nivelul anului 2020, în comuna Săcelu sunt înregistrați 1354 locuitori, numărul lor fiind cu 10,6%

mai mic față de cel din anul 2014. 50,7% dintre locuitori sunt bărbați, 49,3% sunt femei. Numărul de nou-născuți la nivelul anului 2019, de 6 persoane, situează comuna pe ultimul loc în județ, alături de comuna Dănciulești. Față de anul 2017, când s-au înregistrat 13 nou-născuți, în 2019 scăderea a fost dramatică, de 53,8%.

Comuna Samarinești se înscrie în tendința majorității comunelor gorjene, cu o scădere treptată (cu 5,2%) a numărului de locuitori din 2014 (când erau înregistrați 1800 locuitori) până în 2020 (1707 locuitori) și cu o populație ușor majoritar masculină: 51,8%, față de 48,2% femei. Din păcate, la indicatorul privind numărul de nou-născuți, comuna ocupă penultimul loc în județ, loc pe care se află și comunele Arcani și Mușetești. Diminuarea la acest indicator demografic a fost apreciabilă: dacă în 2014 erau 12 nou-născuți înregistrați, în 2019 erau doar 7, ceea ce înseamnă o scădere cu 41,7%.

În comuna Săulești, populația înregistrată la nivelul anului 2014 era de 2332 locuitori. Numărul acestora s-a redus cu 7,8% până în 2020, când comuna mai număra 2151 locuitori. 51,79% dintre acești locuitori sunt bărbați, 48,21% femei. Numărul celor nou-născuți a fost în 2019 de 1,27 ori mai mare comparativ cu cel din anul 2014.

Locuitorii comunei Schela s-au diminuat numeric, de la 1793 persoane în anul 2014, la 1684 persoane în 2020, ceea ce înseamnă o scădere cu 6,1%. Dintre locuitorii comunei, 48,6% sunt bărbați și 51,4% femei. Numărul de nou-născuți a crescut în 2019 de 1,44 ori comparativ cu cel din anul 2014.

La nivelul anului 2014, în comuna Scoarța trăiau 4655 locuitori, număr care a scăzut foarte puțin, cu numai 1% până în 2020, când comuna număra 4609 locuitori. Este cea mai mică scădere a numărului de locuitori dintr-o comună gorjeană. Bărbații sunt majoritari (55,4%) comparativ cu femeile (44,6%), cea mai mare proporție masculină în spațiul rural gorjean. Numărul celor nou-născuți a fost în 2019 de 1,14 ori mai mare comparativ cu cel din anul 2014.

În comuna Slivilești, dacă în anul 2014 erau înregistrați 3415 locuitori, numărul acestora a scăzut cu 9,9%, ajungând la 3078 persoane în anul 2020. Dintre aceste persoane, 53% sunt bărbați și 47% femei. În anul 2019, numărul celor nou-născuți a fost de 1,29 ori mai mare decât cel înregistrat în anul 2014.

Comuna Stănești număra, în anul 2014, 2266 locuitori, iar în anul 2020 2174 locuitori, așadar cu 4,1% mai puțini. Repartiția pe genuri relevă o pondere ușor mai mare a persoanelor de gen masculin (51,79%) față de cele de gen feminin (48,21%). Numărul celor nou-născuți în anul 2019 este identic cu cel din 2014, după ce au existat fluctuații pentru perioada analizată: doar 7 nou-născuți în 2015 și 23 de nou-născuți în anul 2017.

În comuna Stejari, din anul 2014, când comuna număra 2466 locuitori, numărul acestora a scăzut treptat până în anul 2020, cu 6%, astfel că în anul 2020 numărul locuitorilor se ridică la 2319 persoane. Dintre acestea, 51,36% sunt bărbați și 48,64% femei. Numărul de nou-născuți a fost în 2019 de 1,13 ori mai mare decât cel din 2014, cu un vârf al perioadei analizate în anul 2018, de 24 nou-născuți. Față de anul 2018, în 2019 se constată o scădere cu 29,1%.

Situația demografică din comuna Stoina relevă o scădere treptată a numărului de locuitori, de la 2379 persoane în anul 2014, la 222 persoane în anul 2020 (scădere cu 6,6%). Repartiția pe genuri arată ponderea ușor mai mare a bărbaților (50,63%), comparativ cu femeile (49,37%). Numărul celor

nou-născuți a fost de 1,19 ori mai mare în 2019 comparativ cu anul 2014.

În comuna Telești, în anul 2014 erau înregistrați 2781 locuitori, numărul acestora scăzând nesemnificativ până în anul 2020, când comuna număra cu 1,7% mai puțini locuitori (2735 persoane). Bărbații sunt ușor majoritari (51,7%), comparativ cu femeile (48,3%). Numărul celor nou-născuți a fost în 2019 cu 35,7% mai mic decât al celor înregistrați în anul 2014.

Situația se prezintă la fel și în comuna Turburea, unde scăderea numărului de locuitori a fost de 1,5% (de la 2781 locuitori în anul 2014, la 2735 locuitori în anul 2020). Pe genuri, se constată o preponderență ușor mai mare a femeilor (50,24%), comparativ cu femeile (49,76%). În 2019, s-au născut cu 25% mai puțini copii decât în anul 2014.

Comuna Turcinești a cunoscut o scădere ușoară a numărului de locuitori, de la 2145 persoane în anul 2014, la 2076 persoane în anul 2020, așadar o scădere cu 3,3%. Și în această comună, ponderea populației masculine este ușor mai mică (49,52%) față de cea feminină (50,48%). Numărul celor nou-născuți a fost de 1,71 ori mai mare în 2019 față de anul 2014.

Comuna Țânțăreni se remarcă printr-o scădere cu 6,4% a populației în perioada 2014 (5725 locuitori) - 2020 (5515 locuitori). Pe genuri, ponderea ușor mai mare aparține genului masculin (50,79%), față de cel feminin (49,21%). Numărul de nou-născuți a scăzut în 2019 cu 22,8% comparativ cu anul 2014. La nivelul comunei Urdari, numărul de locuitori s-a diminuat ușor din 2014 până în 2020 (cu 3,7%), de la 3196 persoane în anul 2014, la 3079 persoane în anul 2020. Bărbații reprezintă 51,2% din locuitorii comunei, iar femeile 48,8%. Numărul celor nou-născuți a fost cu 31% mai mic în 2019 comparativ cu anul 2014.

Comuna Văgiulești se înscrie în tendința aproape generală a Gorjului, scăderea numărului de locuitori fiind însă mai mare față de alte comune. Astfel, pentru perioada 2014-2020 de la 2650 locuitori în anul 2014, numărul acestora a scăzut cu 9,9%, ajungând la 2405 locuitori în anul 2020. Pe genuri, ponderea mai mare revine bărbaților (51,77%), comparativ cu femeile (48,23%). În anul 2019 s-au născut de 2,27 ori mai mulți copii comparativ cu anul 2014.

În fine, comuna Vladimir se caracterizează tot prin scăderea numărului de locuitori, număr care în 2020 a fost cu 7,8% mai mic decât cel înregistrat în anul 2014. Populația de gen masculin reprezintă 51,1% din totalul de locuitori al comunei, iar cea feminină 48,9%. Numărul nou-născuților a fost în anul 2019 cu 21,1% mai mic față de cel din anul 2014.

Cât privește situația migrației demografice în spațiul rural gorjean, unde au fost analizate atât schimbările de reședință prin plecări cât și cele prin sosiri, sunt o serie de elemente cu caracter cvasigeneral și o serie de excepții de la regulă. În privința stabilirilor de domiciliu, față de anul 2014 se remarcă o creștere semnificativă în localitățile Arcani (creștere de 4,8 ori a stabilirilor de reședință în 2019 comparativ cu anul 2017), Baia de Fier (creștere de 2,17 ori în 2019 față de 2014), Bălești (creștere de 1,75 ori), Bărbătești (creștere de 1,7 ori), Berlești (creștere de 1,8 ori), Brănești (creștere de 3,2 ori), Bumbăști-Pițic (creștere de 2,38 ori), Călnic (creștere de 3,67 ori), Ionești (creștere de 2,33 ori), Peștișani (creștere de 2,64 ori), Prigoria (creștere de 4 ori), Roșia de Amaradia (creștere de 4,5 ori), Samarinești (creștere de 4,5 ori), Schela (creștere de 7 ori), Scoarța

(creștere de 3 ori) și Telești (creștere de 3 ori). Chiar dacă nu a înregistrat o creștere semnificativă, în Runcu se înregistrează cele mai multe stabiliri de domiciliu pentru perioada 2014-2019, de la 129 cazuri în 2014, la 145 cazuri în 2019. Cele mai semnificative scăderi privind stabilirea de reședință se constată în Bălănești (de la 21 stabiliri în 2016 la doar 6 în anul 2019), Bustuchin (de la 68 de stabiliri de reședință în 2016 la doar 18 în 2019), Ciupereni (de la 31 de stabiliri în 2016 la numai 9 în 2019), Crușet (de la 19 stabiliri în 2014 la doar 7 în 2019), Stoina (de la 15 stabiliri în 2014 la 9 în 2019).

Cele mai importante fluctuații s-au înregistrat la Săcelu, unde numărul de stabiliri de domiciliu a fost de 132 în anul 2016, în creștere de 9,43 ori față de anul 2014 și urmat de scăderea de 16,5 ori în 2019. La Turburea, de la 31 de stabiliri de reședință în anul 2014 numărul acestora a crescut la 60 în 2016, a scăzut mult în 2017 la numai 26 de stabiliri, apoi în 2019 a mai crescut ușor, la 30 de stabiliri de reședință. În Hurezani, de la 20 stabiliri în anul 2014 s-a ajuns la 55 în 2016, după care numărul a scăzut semnificativ la doar 16 în anii 2017 și 2019, cu un minim de 13 în anul 2018. O situație similară s-a înregistrat la Dănciulești, cu un vârf de stabiliri de reședință în anul 2016 (39) și minime în 2018, de 8 stabiliri și 2019, de 12 stabiliri. La Drăguțești s-a înregistrat un maxim al stabilirilor de reședință în anul 2017 (64 cazuri) și minime în 2015 (12 cazuri) și 2019 (13 cazuri).

În multe comune, fluctuația de la un an la altul în perioada 2014-2019 a fost relativ mică, sub 1,7 ori (Albeni, Aninoasa, Bâlteni, Benghești-Ciocadia, Căpreni, Cătunele, Dănești, Dragotești, Fărcășești, Glogova, Jupânești, Lelești, Mușetești, Negomir, Padeș, Plopșoru, Săulești, Slivilești, Polovragi, Stănești, Stejari, Turcinești, Urdari, Văgiulești și Vladimir).

Scăderi constante s-au înregistrat în comunele Alimpești (de la 7 stabiliri în 2014 la 2 în anul 2019), Plopșoru, Polovragi, Țânțăreni.

Pe ansamblu, se constată un flux al stabilirilor de domiciliu în anul 2016, cu valori mult peste cele din alți ani (135 la Runcu, 132 la Săcelu, 94 la Scoarța).

Cazurile de plecări cu reședința din zona rurală a județului Gorj sunt, în multe situații, mai mari decât cele ale stabilirilor de domiciliu. Cu plecări peste 100 de persoane la nivelul anului 2019 se înscrie comuna Țânțăreni (150 de cazuri) și Plopșoru (107 cazuri); între 75 și 99 de cazuri de plecări cu reședințe sunt comunele Bâlteni (77 cazuri), Crușet (98 cazuri) și Padeș (81 cazuri); între 50 și 74 cazuri sunt comunele Baia de Fier (60 cazuri), Bălești (62 cazuri în 2019, cu un vârf al plecărilor de 115 cazuri în 2018), Borăscu (51 cazuri), Brănești (50 cazuri), Crasna (58 cazuri), Mătășari (62 cazuri), Runcu (53 cazuri), Stoina (58 cazuri), Turburea (68 cazuri) și Văgiulești (53 cazuri).

În toate celelalte comune, numărul plecărilor la nivelul anului 2019 este sub 50 de cazuri, dar se constată o creștere a plecărilor în anul 2018 și mai ales în 2019. Acest aspect, împreună cu scăderea numărului de locuitori mai ales din grupele de vârstă 0-29 ani și creșterea numărului de persoane cu vârsta de peste 65 ani, produce efecte sociale privind educația (scade numărul unităților de învățământ și al cadrelor didactice), asistența sanitară (crește numărul persoanelor care necesită îngrijire), asigurarea forței de muncă în mediul rural (scade numeric grupa de vârstă activă), dar și probleme privind reziliența în ansamblu a zonei rurale la transformările economico-sociale.

3.2.2.3. Activități economice în mediul rural

Activitățile economice din mediul rural din județul Gorj concentrau un număr de 8.850 de agenți economici, reprezentând 37,85% din total agenților economici din județ și o cifră de afaceri de 1,2 miliarde lei, reprezentând 13,19% din cifra totală de afaceri din județ.

Pe categorii de activități ale economiei naționale, în mediul rural din județul Gorj predomină, în funcție de numărul de salariați, comerțul, lucrările de construcții, silvicultura și exploatarea forestieră, transporturile rutiere de mărfuri, fabricarea pâinii, hoteluri și alte facilități de cazare similare, putându-se observa un nivel scăzut de diversificare al activităților economice. Prezentăm mai jos, pentru câteva localități rurale, principalele activități economice care concentrau cel mai mare număr de salariați.

Bâlteni - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (73 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (64 angajați), activități de testare și analize tehnice (19 angajați), transporturi rutiere de mărfuri (17 angajați), comerț cu amănuntul prin standuri, chioșcuri, piețe (15 angajați).

Drăguțești - Comerț cu ridicata material lemnos (26 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (26 angajați), Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (23 angajați), comerț cu ridicata al fructelor și legumelor (10 angajați), alte transporturi terestre de călători n.c.a. (10 angajați).

Runcu - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (33 angajați), lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (31 angajați), exploatare forestieră (22 angajați), comerț cu amănuntul piese și accesorii pentru autovehicule (12 angajați), școli de conducere (12 angajați).

Peștișani - Exploatare forestieră (83 angajați), silvicultură și alte activități forestiere (52 angajați), comerț cu amănuntul carburanți (48 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (34 angajați), tăierea și rindeluirea lemnului (17 angajați).

Padeș - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (50 angajați), exploatare forestieră (42 angajați), comerț cu amănuntul al textilelor (13 angajați), silvicultură și alte activități forestiere (12 angajați), lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (10 angajați).

Polovragi - Transporturi rutiere de mărfuri (62 angajați), exploatare forestieră (55 angajați), silvicultură și alte activități forestiere (28 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (8 angajați), alte lucrări speciale de construcții (6 angajați).

Scoarța - Silvicultură și alte activități forestiere (15 angajați), transporturi rutiere de mărfuri (15 angajați), întreținerea și repararea autovehiculelor (11 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (11 angajați), baruri și alte activități de servire a băuturilor (11 angajați).

Mătășari - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (56 angajați), administrarea imobilelor pe bază de comision (39 angajați), recuperarea materialelor reciclabile sortate (16 angajați), lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (13 angajați), comerț cu amănuntul nespecializat de produse alimentare (9 angajați).

Țicleni - Hoteluri și alte facilități de cazare (46 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (41 angajați), alte transporturi terestre de călători n.c.a. (32 angajați), fabricarea betonului (28 angajați), extracția nisipului și pietrișului (16 angajați).

Dănești - Transporturi rutiere de mărfuri (31 angajați), alte transporturi terestre de călători n.c.a. (26 angajați), școli de conducere (18 angajați), lucrări de instalații electrice (11 angajați), recuperarea materialelor reciclabile sortate (5 angajați).

Ploșoru - Transporturi rutiere de mărfuri (39 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (30 angajați), restaurante (15 angajați), lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (13 angajați), alte activități recreative și distractive (7 angajați).

Stănești - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (46 angajați), comerț cu amănuntul al cărnii și produselor din carne (27 angajați), alte servicii de rezervare și asistență turistică (14 angajați), restaurante (8 angajați).

Turcinești - Fabricarea de articole confecționate din textile (37 angajați), facilități pentru cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată (15 angajați), alte servicii de cazare (10 angajați), lucrări de instalații electrice (9 angajați), comerț cu ridicata al produselor din ceramică (5 angajați).

Mușetești - Fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie (27 angajați), tăierea și rindeluirea lemnului (20 angajați), fabricarea pâinii, prăjiturilor și produselor de patiserie (19 angajați), transporturi rutiere de mărfuri (15 angajați), exploatare forestieră (10 angajați).

Prigoria - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (10 angajați), lucrări de tâmplărie și dulgherie (6 angajați), creșterea ovinelor și caprinelor (5 angajați), asistență stomatologică (5 angajați).

Turburea - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (11 angajați), lucrări de pregătire a terenului (5 angajați), întreținerea și repararea autovehiculelor (5 angajați), activități veterinare (5 angajați), fabricarea pâinii, prăjiturilor și produselor de patiserie (4 angajați).

Lelești - Transporturi rutiere de mărfuri (14 angajați), lucrări de instalații electrice (11 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (9 angajați), întreținerea și repararea autovehiculelor (8 angajați), fabricarea de mobilă n.c.a. (7 angajați).

Arcani - Alte lucrări speciale de construcții (15 angajați), cultivarea cerealelor (4 angajați), activități de închiriere și leasing cu bunuri recreative și echipament sportiv (3 angajați), asistență stomatologică (3 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (2 angajați).

Cătunele - Transporturi rutiere de mărfuri (37 angajați), restaurante (14 angajați), alte activități recreative și distractive n.c.a. (11 angajați), fabricarea produselor obținute din prelucrarea țiteiului (8 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (8 angajați).

Bustuchin - Lucrări de construcții de clădiri rezidențiale și nerezidențiale (28 angajați), fabricarea pâinii, prăjiturilor și produselor de patiserie (13 angajați), captarea, tratarea și distribuția apei (12 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (7 angajați), transporturi rutiere de mărfuri (7 angajați).

Bumbești-Pițic - Transporturi rutiere de mărfuri (37 angajați), exploatare forestieră (19 angajați), comerț cu ridicata al echipamentelor și furniturilor de fierărie pentru instalații sanitare și de încălzire (19 angajați), activități de pompe funebre și similare (16 angajați), lucrări de construcții de clădiri rezidențiale și nerezidențiale (11 angajați).

Aninoasa - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (33 angajați), transporturi rutiere de mărfuri (23 angajați), fabricarea pâinii, prăjiturilor și produselor de patiserie (16 angajați), activități de consultanță în tehnologia informației (6 angajați), lucrări de construcții a unor proiecte ingineresti n.c.a. (3 angajați).

Telești - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (10 angajați), transporturi rutiere de mărfuri (9 angajați), exploatare forestieră (3 angajați), lucrări de construcții (4 angajați).

Fărcășești - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (13 angajați), fabricarea pâinii, prăjiturilor și produselor de patiserie (9 angajați), transporturi rutiere de mărfuri (7 angajați), baruri și alte activități de servire a băuturilor (6 angajați), lucrări de construcții (2 angajați).

Bălănești - Fabricarea pâinii, prăjiturilor și produselor de patiserie (21 angajați), extracția pietrei (18 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (8 angajați), alte transporturi de călători n.c.a. (8 angajați), demontarea (dezasamblarea) mașinilor și echipamentelor (4 angajați).

Țânțăreni - Lucrări de construcții de clădiri rezidențiale și nerezidențiale (35 angajați), comerț cu amănuntul în magazine nespecializate (10 angajați), transporturi rutiere de mărfuri (5 angajați), alte activități de servicii privind tehnologia informației (4 angajați), restaurante (3 angajați).

3.2.3. Infrastructura și echiparea teritoriului

3.2.3.1. Infrastructura de transport rutier

Teritoriul Regiunii Sud-Vest Oltenia este traversat de 3 Axe prioritare ale rețelei europene de transport (TEN-T):

- Axa prioritară 7 (rutieră) - fostul Coridor Pan-european IV
- Axa prioritară 18 (fluviul Dunărea) - fostul Coridor Pan-european VII
- Axa prioritară 22 (feroviară).

De asemenea, regiunea este traversată de EuroVelo 6 - Atlantic - Marea Neagră prin județele Dolj și Mehedinți¹⁰.

Analiza în profil teritorial a infrastructurii rutiere, relevă faptul că în județul Gorj sunt:

- 6 trasee de drumuri naționale cu o lungime totală de 421 km (DN 6B, DN66, DN 66A, DN 67, DN 67B, DN 67C, DN 67D);
- 34 rețele de drumuri de interes județean (lungimea totală - 835 km);
- 194 rețele sunt de drumuri comunale, având o lungime totală de 1018 km.

În anul 2019, lungimea totală a drumurilor publice din județul Gorj era de 2274 km, reprezentând

¹⁰ <https://en.eurovelo.com/ev6/romania>

20,11% din lungimea totală a drumurilor publice din regiunea Sud-Vest Oltenia. Din lungimea totală a drumurilor publice, 421 km sunt drumuri naționale (18,51%), 835 km sunt drumuri județene (36,72%) și 1018 km sunt drumuri comunale (44,76%). Analiza evoluției lungimii totale a drumurilor publice arată o scădere cu 0,30% a lungimii totale a drumurilor publice în anul 2019, comparativ cu anul 2018.

În ceea ce privește drumurile naționale, se observă că acestea sunt în procent de 87,17% modernizate. Lungimea drumurilor naționale cu îmbrăcămînți ușoare a scăzut în anul 2019 la 2 km, față de 8 km cât era în anul 2014, iar lungimea drumurilor naționale pietruite a rămas aceeași în toată perioada analizată.

Drumurile județene sunt modernizate în procent de 56,76%, în creștere cu 54 de km în anul 2019, comparativ cu 2014. Lungimea drumurilor județene cu îmbrăcămînți ușoare a scăzut în anul 2019 la 313 km, față de 354 km cât era în anul 2014, la fel și cea a drumurilor județene pietruite și de pământ, care s-a redus la 37 km, respectiv 11 km, comparativ cu 48 km, respectiv 16 km în anul 2014.

Drumurile comunale sunt modernizate în anul 2019 în procent de 28,38%. Din totalul lungimii drumurilor comunale de 1018 km, 289 km sunt modernizați, 280 km au îmbrăcămînți ușoare, 334 km sunt pietruite și 115 km sunt drumuri de pământ. Comparativ cu anul 2014, se observă că a crescut lungimea drumurilor modernizate cu 61 km, a celor cu îmbrăcămînți rutiere ușoare cu 32 km, și s-a redus lungimea drumurilor comunale pietruite și de pământ, cu 77 km, respectiv 15 km.

Având în vedere că un procent de 87,17% din drumurile naționale din județ sunt modernizate și că 56,76% din drumurile județene sunt modernizate, se poate concluziona că sunt necesare investiții în modernizarea drumurilor comunale, dar și a celor județene.

Regiunea Sud-Vest Oltenia nu dispune de o rețea de drumuri rapide și autostrăzi. În anul 2020 s-au început lucrările la drumul expres Craiova-Pitești, care va avea o lungime de 121,18 km și urmează să fie finalizate în anul 2023. Legătura județului Gorj cu municipiul Craiova se realizează prin intermediul E 79 (DN 66): Oradea - Beiuș - Deva - Petroșani - Târgu Jiu - Filiași - Craiova - Calafat, care are o limită maximă de viteză de 100 km/h în afara localității și maxim 50 km/h în localități. Având în vedere că drumul european traversează localități rurale în județul Gorj și viteza de deplasare este limitată, se impune realizarea unor rețele de drumuri rapide care să conecteze județul cu drumul expres Craiova-Pitești, inclusiv centuri de ocolire.

În **Planul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pe perioada 2020-2030** în regiunea Sud-Vest Oltenia sunt prevăzute realizarea de investiții în infrastructura de transport pentru îmbunătățirea mobilității populației și a traficului aferent transportului de mărfuri în cadrul rețelei TEN-T de bază și a rețelei extinse, prin construcția unei rețele de drumuri expres. Astfel, regiunea Sud-Vest Oltenia este traversată de:

- **Coridorul de conectivitate 5 (Coridorul Danubius)** - compus din trei proiecte de drum expres care conectează Muntenia, Oltenia de Banat și mai departe de Europa Centrală. Coridorul de conectivitate are o lungime de aproximativ 441 km din care doar 11 km se află în operare, corespunzător legăturii autostrada A1 - varianta de ocolire Lugoj. Coridorul de conectivitate rutieră se suprapune atât rețelei europene TEN-T Core cât și celei TEN-T Comprehensive, după cum urmează: sectoarele București -

Alexandria - Craiova și Dr. Tr. Severin - Lugoj aparțin TEN-T Core respectiv sectorul Craiova - Filiași - Dr. Tr. Severin care aparține rețelei TEN-T Comprehensive. De asemenea, nivel continental această axă se suprapune coridorului european Orient East-Med care unește Europa Centrală cu porturi de la Marea Nordului, Marea Baltică, Marea Neagră și Marea Mediterană. Intervențiile necesare pentru realizarea coridorului de conectivitate Danubius sunt: drum expres București - Alexandria - Craiova, drum expres Craiova - Dr. Tr. Severin, drum expres Dr. Tr. Severin - Caransebeș - Lugoj.

- **Inter-Coridorul de conectivitate C (Inter-coridorul Oltenia)** - constituit de proiectul drumului expres Pitești - Craiova și compus din cinci proiecte aflate în diverse faze de execuție, pe o lungime de 121 km. Inter-coridorul se suprapune rețelei europene TEN-T Comprehensive și va crește mobilitatea între coridoarele de conectivitate CC 1 *Transcarpați* și CC 5 *Danubius*. Pe de altă parte va constitui o axă de descongestionare a traficului în lungul DN65, în special la nivelul orașelor Slatina și Balș.

- **Coridorul transfrontalier CTF 2 (Coridorul Tracia)** - conectează coridorul de conectivitate CC 5 *Danubius* în nord (Dr. Tr. Severin/Craiova), cu Bulgaria prin PTF Calafat în sud. Lungimea coridorului este de aproximativ 151 km. Mobilitatea rutieră națională și transfrontalieră se face în lungul coridorul TEN-T Core, prin intermediul a trei proiecte rutiere: Dr. Tr. Severin - Calafat (72 km), respectiv Craiova - Calafat (78 km), drumul expres Craiova - Târgu Jiu (cca 100 km).

În județul Gorj rețeaua de transport rutier este *secundară* (constituită atât într-o rețea de complementaritate a rețelei primare dar și într-o rețea de legătură între aceasta și rețeaua rutieră terțiară) și *terțiară* (reprezentată de drumurile care se conectează direct la rețeaua rutieră secundară și asigură legătura sistemică a orașelor mici cu celelalte rețele).

Rețeaua secundară rutieră deservește municipiul reședință de județ, Târgu Jiu și asigură conexiunea acestuia la rețeaua rutieră primară.

Lista proiectelor rutiere incluse în planul investițional cuprinde atât proiecte localizate pe rețeaua primară, cât și cea secundară. Dintre proiectele care pot asigura conectivitatea județului Gorj amintim: autostrada Sibiu - Brașov, drumurile expres Craiova - Filiași - Drobeta Turnu-Severin, Craiova - Calafat, Drobeta Turnu-Severin - Caransebeș - Lugoj. Lista sectoarelor rutiere de pe rețeaua secundară este compusă din *drumuri expres*, *drumuri transregio* și *eurotrans*. În județul Gorj sunt prevăzute mai multe drumuri de tip Trans regio: Filiași - Tg. Jiu - Petroșani - Hațeg - Deva - A1, Dr. Tn. Severin - Tg. Jiu - Rm. Vâlcea.

3.2.3.2. Infrastructura feroviară

Principala magistrală de cale ferată din regiune este București - Timișoara și traversează regiunea de la est la vest fiind și singura linie dublă din regiune. A doua ca importanță este Craiova - Simeria și traversează regiunea de la sud la nord.

Județul Gorj are o conectare relativ bună la rețeaua de cale ferată, fiind alcătuită din: linia 116 - linie simplă electrificată Petroșani - Bumbesti-Jiu - Tg. Jiu - Lunca Budieni (traversează județul de la nord la sud), linia dublă electrificată Lunca Budieni - Copăcioasa, linia simplă electrificată Copăcioasa - Târgu Cărbunești - Filiași, linia 143 - linie simplă electrificată Târgu Jiu - Rogojelu și linia dublă electrificată Rogojelu - Turceni - Gura Motrului - Filiași.

În anul 2019, rețeaua de căi ferate din județul Gorj reprezenta 2,22% din totalul rețelei de căi ferate pe țară și 24,14% din totalul rețelei de căi ferate pe regiunea Sud-Vest Oltenia. Comparativ cu restul județelor din regiune, județul Gorj este singurul care are toată lungimea liniilor de cale ferată electrificate (239 km). În perioada analizată, 2014-2019, nu au fost realizate lucrări de extindere a lungimii liniilor de cale ferată, nici modificări ale categoriilor de linii ferate.

Densitatea căilor ferate este de 42,7 km/1000 km², situând județul printre primele locuri din țară și, de asemenea, peste densitatea din Regiunea Sud-Vest (33,89 km/1000 km²).

Rețeaua feroviară secundară din județ asigură conectivitatea unor zone economice importante: calea ferată 202 dublă/simplă electrificată Filiași - Tg. Jiu - Petroșani - Simeria asigură accesibilitatea spre și de la bazinele lignitifer Motru - Rovinari și huilifer Petroșani.

Lista proiectelor feroviare incluse în planul investițional pentru perioada 2020-2030 include atât tipuri de intervenție de modernizare a infrastructurii feroviare existente, pentru liniile deja electrificate (Filiași - Tg. Jiu - Petroșani - Simeria), dar și pentru cele neelectrificate (Pitești - Craiova).

Principalele probleme identificate sunt gările nemodernizate, lipsa de inter-modalitate cu rețeaua rutieră și în special cu transportul public, și existența a numeroase zone cu restricții de viteză datorate stării precare a căilor de rulare.

3.2.3.3. Infrastructura aeriană

În regiune există un singur aeroport, în județul Dolj, municipiul Craiova, aflat la o distanță de 109 km față de reședința județului Gorj, municipiul Târgu Jiu. Județul Gorj beneficiază de infrastructura aeriană din județul Dolj (mun. Craiova), județ Hunedoara (Deva, 145 km), județ Caraș-Severin (Caransebeș, 183 km), județul Sibiu (Sibiu, aflat la 244 km), județ Cluj (Cluj-Napoca, 290 km), județ Timiș (Timișoara, 294 km), București (287 km).

3.2.3.4. Conectivitatea la rețeaua TEN-T

Acordul dintre CE, Consiliul și Parlamentul European privind noua rețea transeuropeană de transport prevede ca treptat, până în 2050, cea mai mare parte a cetățenilor și a întreprinderilor din Europa să se afle la cel mult 30 de minute distanță, ca timp de deplasare, de rețeaua globală TEN-T.

Regiunea Sud-Vest Oltenia este traversată de Axa prioritară 7 TEN-T care se află în județele Dolj și Mehedinți. Poziționarea axei prioritare 7 TEN-T față de județul Gorj arată o accesibilitate ridicată atât cu județele Dolj și Mehedinți, dar și cu județul Vâlcea. În perioada 2014-2020 în județul Gorj au fost realizate mai multe investiții pentru creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și indirect a zonelor urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin atragerea de fonduri co-finanțate prin Programul Operațional Regional.

Dacă analizăm accesul la aeroporturile TEN-T (Craiova, București, Deva, Sibiu etc.) remarcăm că întregul județ este izolat de nodurile rețelei aeriene. Cel mai apropiat aeroport este la o distanță de 1,40 ore de municipiul Târgu Jiu. La o distanță relativ apropiată de aeroportul din Craiova (40 minute) se află comuna Țânțăreni.

3.2.3.5. Conectivitatea intermodală

În județul Gorj se remarcă municipiul reședință de județ Târgu Jiu cu cel mai sporit nivel de intermodalitate, beneficiind de gară, autogară, sistem de e-ticketing, proiect Infotrafic etc. Transportul intermodal din județul Gorj este la un nivel incipient de dezvoltare. Intermodalitatea presupune interacțiunea mai multor moduri de transport pentru a asigura optimizarea lanțului logistic de mărfuri, iar la nivel local, terminalele intermodale trebuie să îndeplinească un rol strategic cheie de catalizator al dezvoltării economice, generând creșterea atractivității județului pentru industrie (prin cost redus de transport), precum și creșterea accesului către piețele de transport domestice și internaționale.

3.2.3.6. Conectivitate transfrontalieră

Regiunea Sud-Vest Oltenia este conectată cu Bulgaria (județele Dolj, Olt) și Serbia (Mehedinți). Există puncte de trecere a frontierei la Drobeta Turnu Severin spre Serbia, la Calafat și Bechet spre Bulgaria. Accesul la coridoarele TEN-T ale județului Gorj sunt asigurate prin intermediul E79 și E70 către punctele de trecere a frontierei.

3.2.3.7. Transportul public local

Din cele 2 municipii și 7 orașe ale județului Gorj, doar municipiul Târgu Jiu are transport public în comun la nivel local. Lungimea liniei simple de transport public local pentru troleibuze este de 27,2 km, aceeași în toată perioada analizată, 2014-2019. În ceea ce privește numărul de autobuze și microbuze utilizate pentru transportul public local de pasageri din mun. Târgu Jiu a rămas constant la 23 de unități, iar numărul de troleibuze a scăzut de la 17, cât era în 2014, la 13 în anul 2019. Municipality intenționează să achiziționeze prin intermediul unui proiect finanțat din fonduri europene un număr de 20 de troleibuze noi, din care 9 cu autonomie extinsă. În perioada 2021-2027 și orașul Turceni intenționează să ofere acest tip de serviciu populației.

Tabel 2 Evoluția lungimii liniei simple în transportul public local, troleibuze (km)

Nr.crt.	Regiune/Județ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	România	433,9	448,1	468,1	470,9	466,4	471,9
2.	Sud-Vest Oltenia	27,2	27,2	27,2	27,2	27,2	27,2
3.	Gorj	27,2	27,2	27,2	27,2	27,2	27,2

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

Conform orientărilor strategice europene vizând dezvoltarea transportului ecologic, se pune accent pe contribuția la dezvoltarea sustenabilă a județului, prin modernizarea transportului public local în conformitate cu politicile UE, în special prin procurarea de vehicule electrice.

Transportul public județean este organizat conform traseelor cuprinse în Planul de transport rutier contra cost de persoane prin servicii regulate și acoperă toate localitățile județului Gorj.

3.2.3.8. Infrastructura stradală urbană

Lungimea totală a străzilor din municipiile și orașele județului a totalizat 468 km în anul 2019, reprezentând 1,48% din totalul național și 15,26% din totalul regional, în creștere cu 75 km comparativ cu anul 2014 și 6 km comparativ cu anul 2018. Procentual, în județul Gorj peste 86,32% din rețeaua stradală este modernizată (404 km din total 468 km).

Tabel 3 Evoluția lungimii străzilor orășenești (km)

Nr. crt.	Regiune/Județ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	România	30535	31138	31101	31262	31548	31691
	din care, modernizate:	20208	20598	20972	21413	21780	22355
2.	Sud-Vest Oltenia	2934	2957	3014	3018	3055	3066
	din care, modernizate:	1941	1953	2052	2072	2193	2261
3.	Gorj	393	396	449	450	460	468
	din care, modernizate:	336	337	373	377	403	404

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

Cei mai mulți kilometri de străzi orășenești sunt în mun. Târgu Jiu (44,23%), urmat de mun. Motru (14,52%) și orașul Tismana (9,61%). Cele mai multe străzi modernizate sunt în mun. Târgu Jiu (42,08%), Motru (15,59%), Țicleni (8,91%), Novaci (8,66%), Turceni (7,67%). În anul 2019, comparativ cu 2018, a crescut numărul de kilometri de străzi modernizate în orașele Motru, Novaci, Țicleni și Turceni.

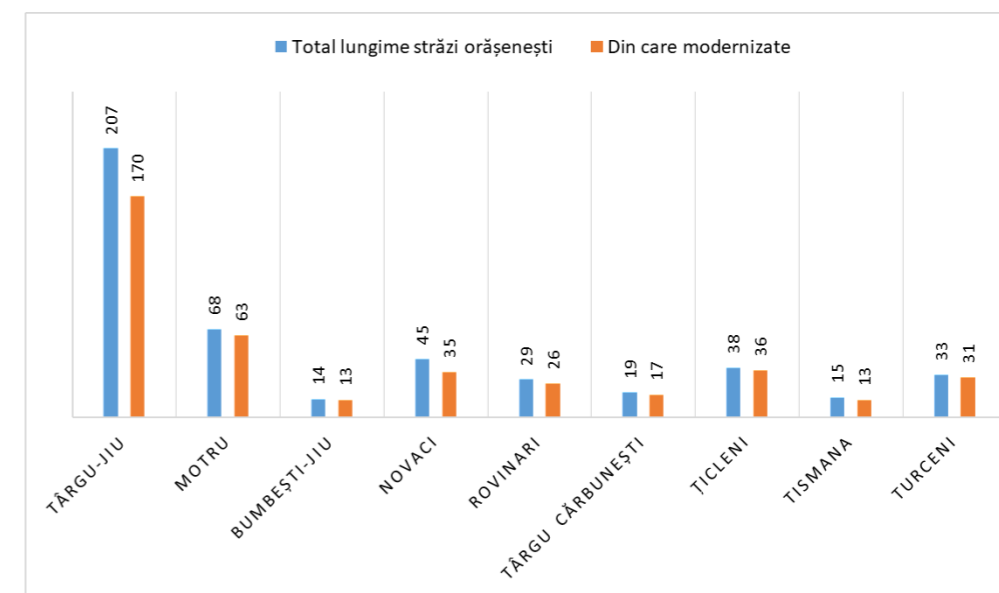

Figura nr. 11 Lungimea străzilor orășenești, din care modernizate, 2019 (km)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

Un accent tot mai mare se pune pe promovarea transportului cu bicicleta, nu numai în orașe, dar și pe trasee interurbane. În județul Gorj au fost construite piste pentru biciclete în orașul Turceni (cca 4 km), în paralel cu traseul drumului de acces 673.

3.2.3.9. Infrastructura de utilități (alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu gaze naturale, termoficare, energie electrică etc.)

Alimentare cu apă

În anul 2019, numărul localităților din județul Gorj care aveau rețea de distribuție a apei era de 55 (din care 9 în mediul urban și 46 în mediul rural). Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din județ a avut o evoluție ascendentă în perioada 2014-2019, crescând de la 1.784,7 km (în 2014), la 1.952,4 km (în 2019). Procentual, în județul Gorj, în anul 2019 din totalul de 1.952,4 km rețea simplă de distribuție a apei potabile, 33,19% se află în mediul urban.

Tabel 4 Număr localități cu rețea de distribuție a apei

Nr. crt.	Județ/Mediu	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Gorj	52	52	54	54	54	55
	Urban	9	9	9	9	9	9
	Rural	43	43	45	45	45	46

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

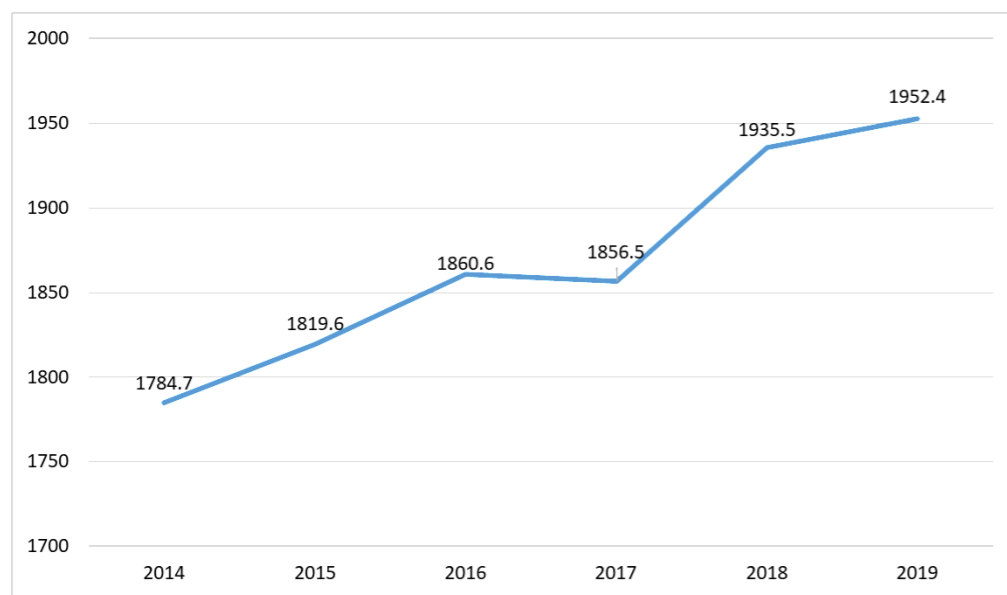

Figura nr. 12 Evoluția lungimii totale a rețelei simple de distribuție a apei potabile (km)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

Rețea de canalizare

În anul 2019, în județul Gorj toate cele 9 localități urbane dispuneau de rețea de canalizare și doar 16 comune (din totalul de 61) aveau rețea de canalizare publică. Deși lungimea conductelor de canalizare a avut o evoluție ascendentă (de la 271,5 km în anul 2014, la 381,9 km în 2019), numărul mic de localități care au rețea de canalizare semnalează decalaje majore față de cerințele Uniunii Europene de îmbunătățire a condițiilor de viață pentru locuitori.

Tabel 5 Număr localități cu rețea de canalizare publică

Nr. crt.	Județ/Mediu	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Gorj	21	21	21	22	23	25
	Urban	9	9	9	9	9	9
	Rural	12	12	12	13	14	16

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

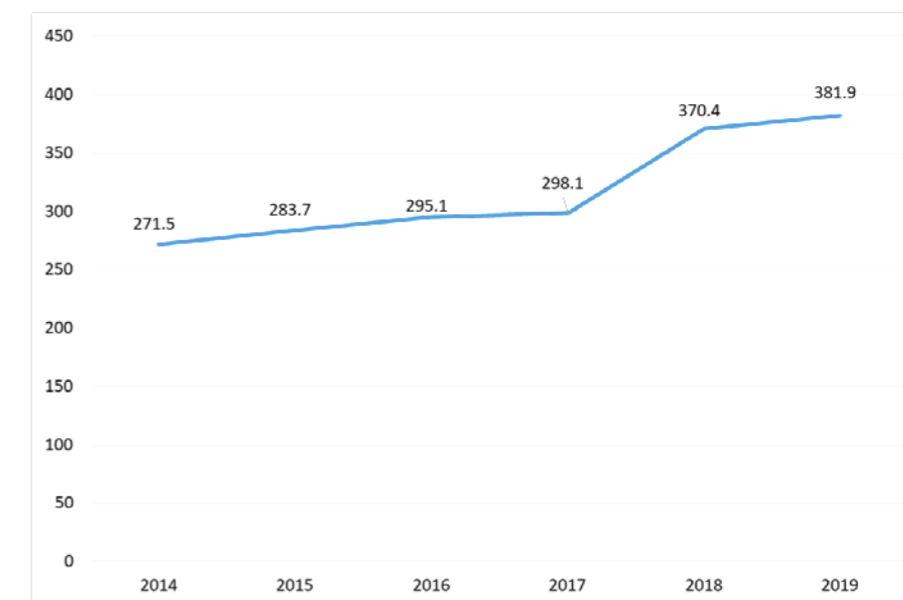

Figura nr. 13 Evoluția lungimii totale a conductelor de canalizare (km)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

Alimentarea cu gaze naturale

Numărul localităților alimentate cu gaze naturale din județul Gorj, era în anul 2019 de 30, din care 7 în mediul urban (cu excepția orașelor Tismana și Novaci) și 23 în mediul rural. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor naturale a fost 890,1 km în 2019, în creștere față de anul anterior cu 3,8 km, însă în scădere față de anul 2014 cu 17,2 km. Volumul gazelor naturale livrate consumatorilor prin rețelele de distribuție a fost de 86.705 mii mc în anul 2019, în creștere față de anul 2014 cu 31%.

Tabel 6 Număr localități în care se distribuie gaze naturale

Nr. crt	Județ/Mediu	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Gorj	28	28	28	28	30	30
	Urban	7	7	7	7	7	7
	Rural	21	21	21	21	23	23

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

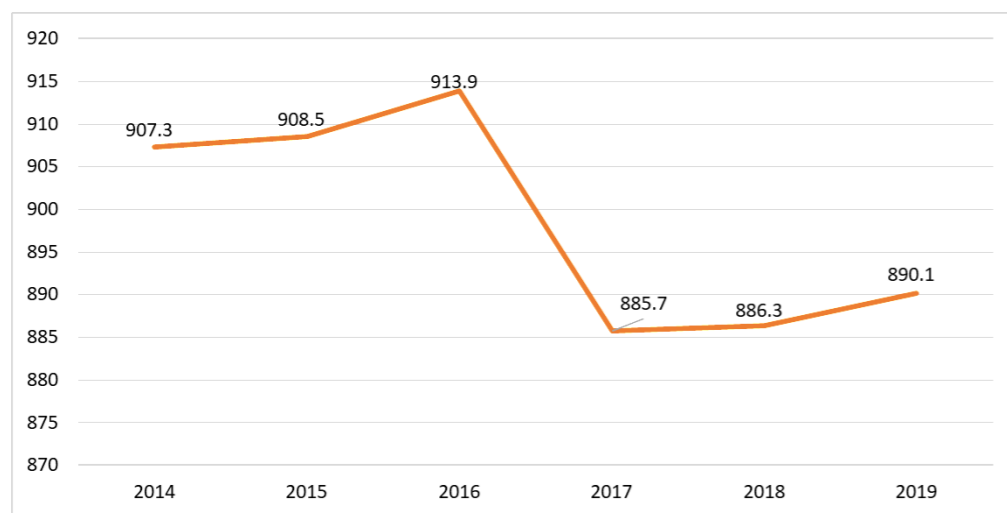

Figura nr. 14 Evoluția lungimii totale a rețelei simple de distribuție gaze naturale (km)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

Rețeaua de termoficare

În anul 2019 în județul Gorj se distribuia energie termică doar într-o singură localitate urbană - municipiul Motru. Cantitatea de energie termică distribuită în anul 2019 s-a ridicat la 56.187 Gcal, în scădere față de anul anterior.

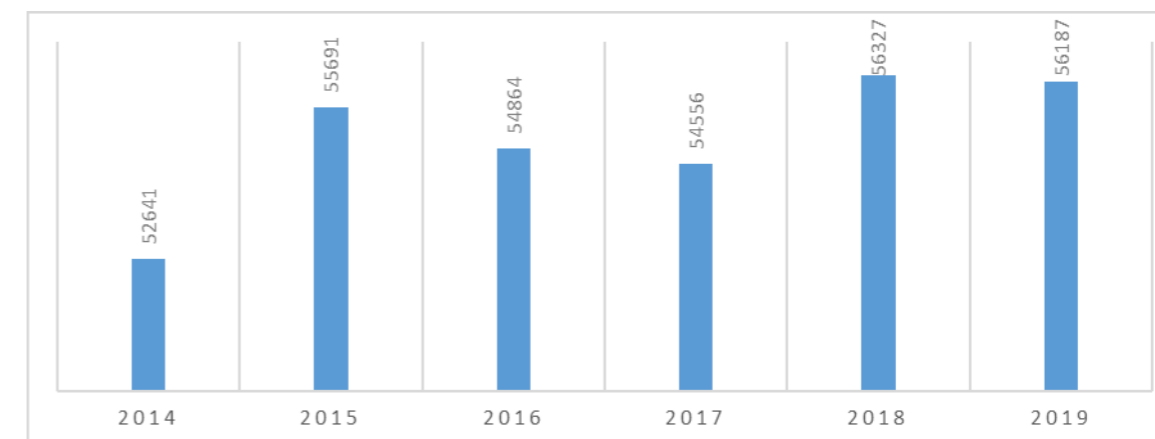

Figura nr. 15 Evoluția cantității de energie termică distribuită (gigacalorii)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

Alimentarea cu energie electrică

Principalele surse de energie electrică sunt reprezentate de Complexul Energetic Turceni, cu o putere instalată de 1980 MW, Complexul Energetic Rovinari, cu o putere instalată de 1320 MW, precum și de Sucursala Hidrocentrale Târgu Jiu, cu o putere instalată de 200 MW, care prelucrează potențialul energetic al apelor din cadrul bazinelor hidrografice Cerna, Motru, Tismana, Bistrița și Jiu.

Operatorul principal de distribuție energie electrică din județul Gorj este DISTRIBUȚIE OLTENIA S.A.

3.2.3.10. Infrastructura de telecomunicații

Prin Axa prioritară 2 a Programului Operațional Competitivitate 2014-2020, Acțiunea 2.1.1 „Îmbunătățirea infrastructurii în bandă largă și a accesului la internet”, obiectivul specific O.S 2.1 „Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză”, s-au alocat fonduri publice pentru construirea de rețele de comunicații electronice și, eventual, de infrastructuri fizice asociate acestora, necesare în vederea furnizării de servicii de comunicații electronice broadband de mare viteză în localitățile defavorizate din acest punct de vedere.

Pe harta „zonelor albe NGN” reprezentând localitățile care nu sunt acoperite de rețele de generație viitoare (Next Generation Network), publicată în anul 2018 de ANCOM, au fost identificate zone albe NGN cu rețea fixă <30 Mbps (albastru) și zone albe NGN fără rețea fixă (roșu) din județul Gorj. Lista localităților incluse în categoria zone albe NGN nedeservite 30Mbps cuprinde 40 de localități rurale din județul Gorj și un număr de 2702 gospodării. În lista localităților incluse în zone albe NGN fără rețea fixă sunt incluse 22 de localități, majoritatea din partea de est a județului (Stoina, Stejari, Căpreni, Berlești, Bustuchin, Albeni etc.)¹¹.

¹¹ www.ancom.ro

3.2.3.11. Infrastructura de sănătate

În anul 2019, în județul Gorj funcționau 8 spitale (toate proprietate publică), 8 ambulatorii integrate spitalului, 4 dispensare medicale, 2 centre de sănătate, 1 centru de sănătate mintală, 1 centru medical de specialitate, 1 centru medical de specialitate cu paturi de spital (proprietate privată), 2 puncte de lucru ale centrelor de dializă, 6 cabinete medicale de medicină generală (proprietate privată), 18 cabinete medicale școlare, 195 cabinete medicale de familie (din care 1 public și 194 private), 178 cabinete stomatologice (din care 1 public și 177 private), 5 cabinete stomatologice școlare, 165 cabinete medicale de specialitate, 93 farmacii (din care 8 publice și 85 private), 68 puncte farmaceutice (din care 3 publice și 65 private), 7 depozite farmaceutice, 87 laboratoare medicale (din care 41 publice și 46 private), 38 laboratoare de tehnică dentară (din care 1 public și 37 private), 1 centru de transfuzie, 19 alte tipuri de cabinete medicale (din care 18 publice și 1 privat). Din cele 2.333 de paturi de spital (inclusiv centre de sănătate), doar 90 de paturi de spital sunt în centre de specialitate private. În perioada analizată se observă că numărul de paturi de spital a crescut cu doar 10 paturi (2019 vs. 2014), dar a scăzut numărul de cabinete medicale de medicină generală, farmacii, puncte farmaceutice, laboratoare de tehnică dentară. În aceeași perioadă a crescut ușor numărul de cabinete medicale de specialitate, cabinete stomatologice, cabinete medicale de familie.

Analiza pe localități a unităților medicale arată o distribuție neuniformă între mediul urban și cel rural, acesta din urmă beneficiind doar de unități sanitare de bază (farmacie sau cabinet medicină de familie). În fiecare localitate urbană (cu excepția orașului Tismana și Țicleni) funcționează un spital și unul în comuna Runcu. Cabinete medicale de familie funcționează în toate localitățile.

Unitățile sanitare din județul Gorj au beneficiat în perioada 2014-2020 de investiții pentru reabilitare și modernizare a clădirilor, dar și pentru înnoirea echipamentelor medicale. Prin Programul Operațional Regional, Axa 3 „Îmbunătățirea infrastructurii sociale”, Domeniul Major de Intervenție 3.1. „Reabilitarea/modernizarea/echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate” și prin Axa 8 „Ambulatorii”, județul Gorj a contractat 5 proiecte (Spitalul Județean de Urgență Târgu Jiu, Spitalul Orășenesc Novaci, Spitalul Orășenesc Turceni, Ambulatoriul Spitalului Orășenesc „Sfântul Ștefan” Rovinari, U.P.U. Spitalul Județean de Urgență Târgu Jiu).

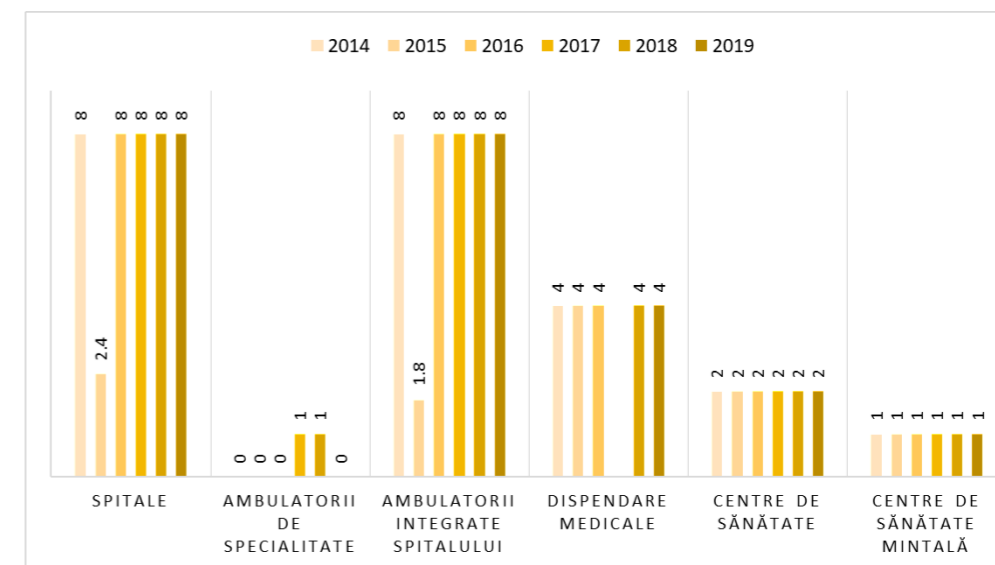

Figura nr. 16 Evoluția numărului de unități sanitare (1)
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

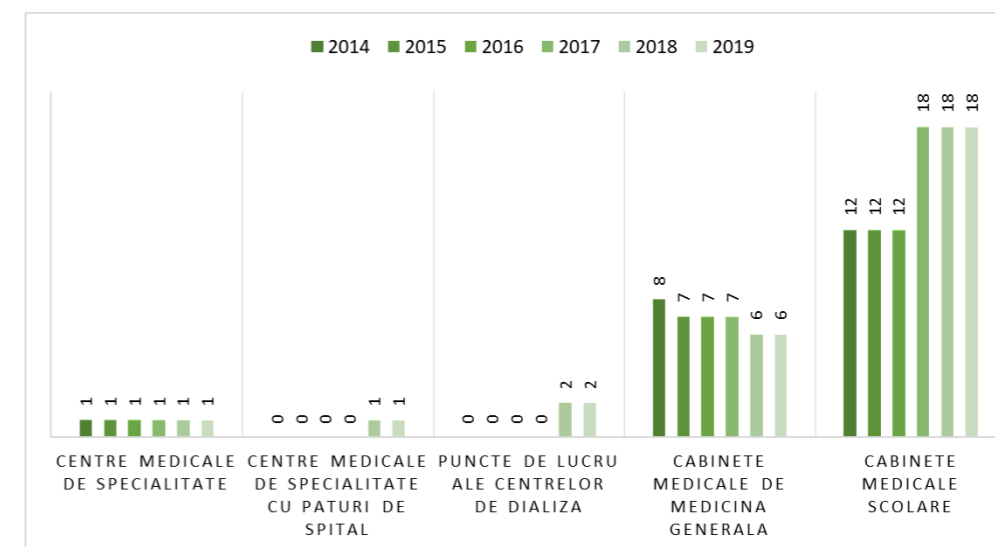

Figura nr. 17 Evoluția numărului de unități sanitare (2)
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

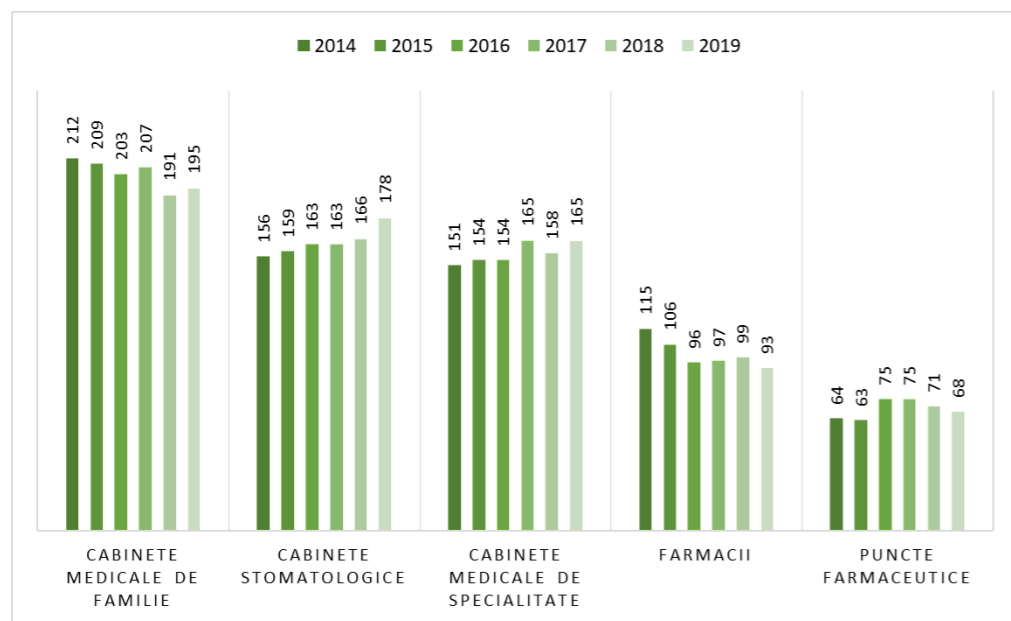

Figura nr. 18 Evoluția numărului de unități sanitare (3)
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

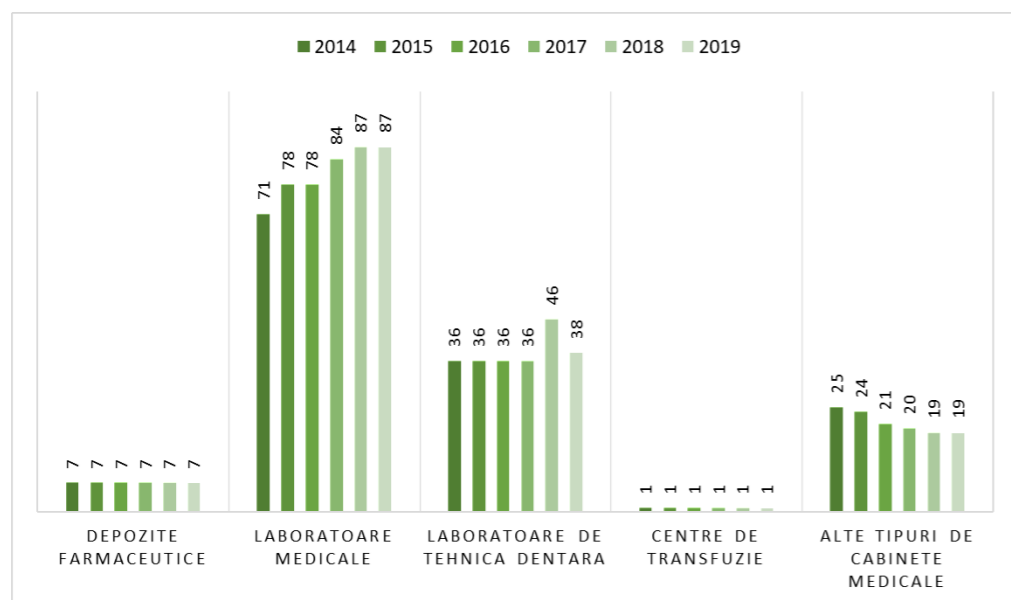

Figura nr. 19 Evoluția numărului de unități sanitare (4)
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

Strategia Națională de Sănătate 2021-2027 urmărește îmbunătățirea eficacității serviciilor medicale de urgență, dezvoltarea treptată a serviciilor din asistența primară, respectiv asistența medicală comunitară și serviciile din ambulatoriul clinic de specialitate, a serviciilor de reabilitare/recuperare,

îngrijire paliativă, servicii de îngrijire pe termen lung, investiții în cercetare și digitalizarea sistemului medical, utilizarea metodelor moderne și inovative de investigație, intervenție și tratament.

Dotarea cu echipamentele necesare a unităților medicale din județ este încă departe de standardele din țările Uniunii Europene, în sistemul public de sănătate încă există aparate mai vechi de 10 ani, uzate moral și care necesită a fi înlocuite. Totodată, în contextul pandemiei cauzată de virusul COVID-19, se au în vedere proiecte de consolidare a capacității de gestionare a crizei sanitare COVID-19, inclusiv pentru crearea unor capacități medicale mobile la nivelul unor spitale de urgență județene.

3.2.3.12. Infrastructura de învățământ

Numărul de unități școlare cu personalitate juridică din județ a fost în anul 2019 de 116, din care 109 în proprietate publică și 7 în proprietate privată. În perioada 2014-2019 se observă o tendință de scădere a numărului de unități școlare, datorată cel mai probabil reorganizării rețelei școlare. Rețeaua unităților școlare din învățământul preuniversitar pentru anul 2019-2020 cuprinde un număr de 499 unități școlare, cu personalitate juridică sau arondate. La nivel universitar există o singură instituție de învățământ superior.

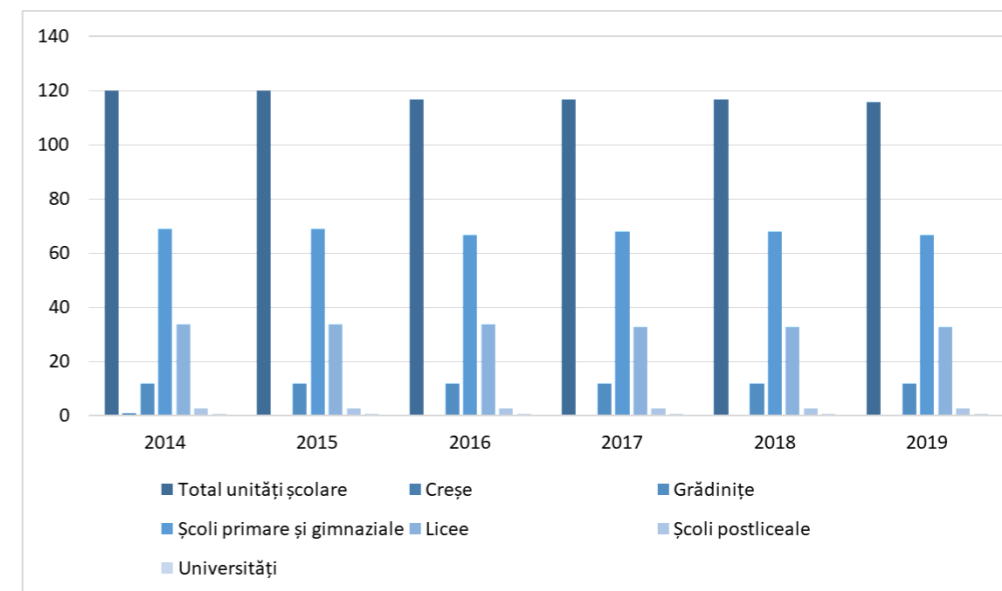

Figura nr. 20 Evoluția unităților școlare
Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo on-line

Tabel 7 Evoluția numărului unități școlare

Nr. crt.	Categoriile de unități școlare	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Total Gorj, din care:	120	120	117	117	117	116
2.	Creșe	1	1	:	:	:	:
3.	Grădinițe de copii	12	12	12	12	12	12
4.	Școli din învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	69	69	67	68	68	67
5.	Unități școlare din învățământul secundar ciclul 2	34	34	34	33	33	33
6.	Școli postliceale	3	3	3	3	3	3
7.	Instituții de învățământ superior	1	1	1	1	1	1

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

În ceea ce privește infrastructura unităților școlare, județul Gorj a avut în anul 2019 un număr de 2476 săli de clasă (în scădere cu 0,76% față de 2018), 402 de laboratoare școlare (în scădere cu 1,47% față de 2018), 86 săli de gimnastică (cu 1 unitate mai mult decât în 2018), 101 ateliere școlare (în scădere cu 2 unități față de 2018), 128 terenuri de sport, 1 bazin de înot.

În anul 2019, în unitățile de învățământ erau 6.169 de calculatoare, în creștere cu 46 unități față de anul 2018 și cu 359 față de 2014. Numărul de calculatoare din mediul urban reprezintă 62,72% din total calculatoare la nivel de județ, cele mai multe fiind în unitățile de învățământ din mun. Târgu Jiu, urmat de Motru și Turceni.

În mediul rural peste 100 de calculatoare au unitățile de învățământ din Bălteni (131), Baia de Fier (101), Peștișani (105), Runcu (120). Se observă o tendință de creștere a numărului de computere cu care sunt dotate unitățile de învățământ, ceea ce reprezintă un aspect pozitiv.

Tabel 8 Evoluția infrastructurii unităților școlare

Nr. crt	Categoriile de infrastructură școlară	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Săli de clasă	2616	2562	2557	2545	2495	2476
2.	Laboratoare școlare	397	406	412	413	408	402
3.	Săli de gimnastică	89	85	88	85	85	86
4.	Ateliere școlare	106	108	107	103	103	101
5.	Terenuri de sport	112	115	121	128	128	128
6.	Bazine de înot	1	1	1	1	1	1
7.	PC-uri	5810	6019	6052	6134	6123	6169

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo online

3.2.3.13. Infrastructura socială

În județul Gorj erau în anul 2019 un număr de 65 de furnizori de servicii sociale, din care 10 erau din domeniul privat și 55 din domeniul public.

În structura organizatorică a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Gorj funcționează 11 complexe de recuperare/îngrijire pentru copii și adulți, din care 5 în municipiul Târgu Jiu (Complexul de Recuperare pentru Copii cu Dizabilități, Complexul de Servicii Comunitare pentru Copilul cu Handicap, Complexul de Servicii Alternative la Protecția Rezidențială, Complexul de Servicii Comunitare pentru Copilul cu Nevoi Speciale, Complexul de Servicii Comunitare pentru Copilul în Dificultate), 2 în orașul Târgu Cărbunești (Centrul de Recuperare și Reabilitare, Centrul de Servicii Comunitare pentru Copilul în Dificultate), 1 în Suseni (Complexul de Îngrijire și Asistență), 1 în Dobrița (Complexul de Îngrijire și Asistență), 1 în Bălteni (Complexul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică pentru Adulți), 1 în Novaci (Complexul de Servicii Comunitare pentru Copilul în Dificultate)¹².

La data de 04.01.2021 erau licențiați în baza Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale 4 furnizori privați de servicii sociale pentru cămine persoane vârstnice (1 în Bălești, 2 în Târgu Jiu și 1 în Novaci), cu o capacitate de 120 locuri¹³, 1 furnizor public pentru cantină socială în localitatea Țânțăreni (Primăria Comunei Țânțăreni), 1 furnizor public pentru servicii de îngrijire la domiciliu în mun. Târgu Jiu - Direcția Publică de Protecție Socială.

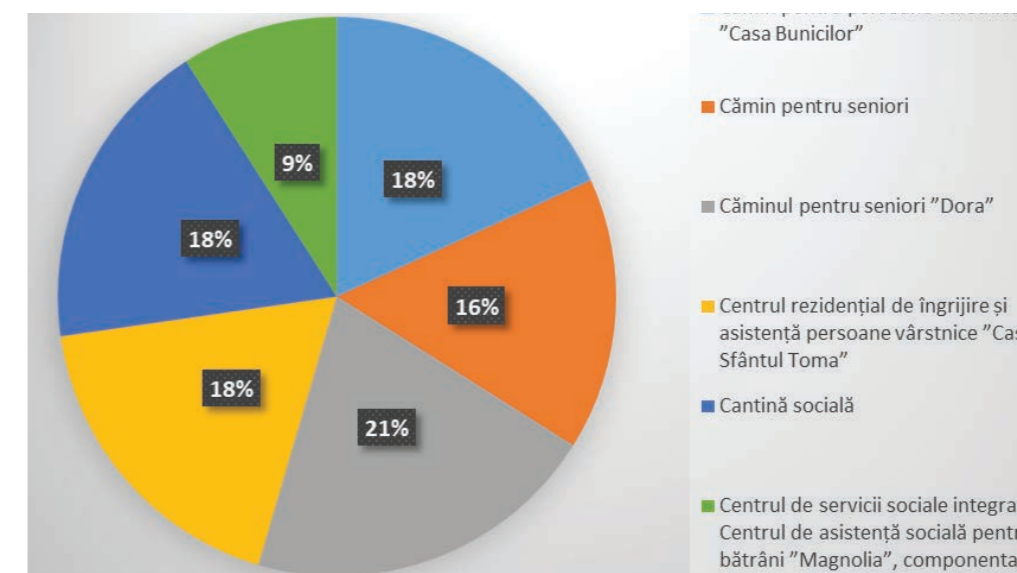

Figura nr. 21 Lista furnizorilor de servicii sociale acreditați și a serviciilor sociale licențiate din județul Gorj, în baza Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale - Cămine persoane vârstnice

Sursa datelor: <https://www.servicii-sociale.gov.ro/ro/registrul-electronic-unic>, 04.01.2021

¹² <http://www.dgaspcgorj.ro/category/centre/>

¹³ <https://www.servicii-sociale.gov.ro/ro/registrul-electronic-unic>

Structura serviciilor sociale licențiate la data de 04.01.2021 din județul Gorj arată că sunt: 4 centre de asistență și îngrijire pentru persoane vârstnice, 3 centre de zi pentru persoane vârstnice, 1 unitate de îngrijire la domiciliu și 1 cantină socială.

3.2.3.14. Infrastructura de cercetare-dezvoltare și inovare

Unități de cercetare-dezvoltare-inovare

Unitățile de cercetare-dezvoltare incluse în sistemul național de cercetare-dezvoltare¹⁴ care se regăsesc în județul Gorj sunt:

Unitățile și instituțiile de drept public¹⁵ din județ sunt de următoarele tipuri:

- 1 universitate publică acreditată (Universitatea „Constantin Brâncuși” Târgu Jiu);
- 1 stațiune de cercetare-dezvoltare (Stațiunea de Cercetare și Producție Pomicolă Târgu Jiu);
- Oficiul pentru Studii Pedologice și Agrochimice Gorj funcționează, din anul 1978, ca instituție publică extrabugetară cu personalitate juridică, având ca obiect de activitate studii și cercetări de sol, analize de plante și îngrășăminte.

În cadrul unităților și instituțiilor de drept privat¹⁶ sunt incluse întreprinderile și ONG-urile care au activitate principală de cercetare, cât și întreprinderi care au activitate secundară de CDI. În județul Gorj erau în funcțiune în anul 2021 un număr de 112 societăți care au obiect principal sau secundar de activitate autorizat cercetare-dezvoltare (codurile CAEN 7211, 7219 sau 7220). Ponderea societăților cu obiect de activitate în domeniul cercetare-dezvoltare din total unități active din județul Gorj este de 1,65%.

¹⁴ Sistemul național de cercetare-dezvoltare este reglementat în baza OG nr.57/2002 privind cercetarea științifică și tehnologică, modificată și completată prin OG nr/6/2011, aprobată ulterior prin Legea nr 222/2018.

¹⁵ Unitățile și instituțiile de drept public sunt formate din: a) institute naționale de cercetare-dezvoltare; b) institute, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare din subordinea Academiei Române, Academiei Oamenilor de Știință din România sau a academiilor de ramură; c) alte institute, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare organizate ca instituții publice ori de drept public, inclusiv institutele de cercetare-dezvoltare cu personalitate juridică ale instituțiilor de învățământ superior de stat acreditate; d) instituții de învățământ superior de stat acreditate, institute sau structuri de cercetare-dezvoltare ale acestora, fără personalitate juridică, constituite conform Cartei universitare; e) centre internaționale de cercetare-dezvoltare, cu sau fără personalitate juridică, înființate în baza unor acorduri internaționale; f) institute sau centre de cercetare-dezvoltare organizate în cadrul societăților naționale, companiilor naționale și regiilor autonome, cu sau fără personalitate juridică; g) alte instituții publice sau de drept public care au ca obiect de activitate și cercetarea-dezvoltarea ori structuri ale acestora legal constituite, cu sau fără personalitate juridică

¹⁶ Unitățile și instituțiile de drept privat sunt formate din: a) institute sau centre de cercetare-dezvoltare fără scop patrimonial, recunoscute de utilitate publică; b) instituții de învățământ superior particulare acreditate, institute sau structuri de cercetare-dezvoltare ale acestora, cu sau fără personalitate juridică; c) alte institute, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare organizate ca persoane juridice de drept privat, fără scop patrimonial; d) alte organizații neguvernamentale, fără scop patrimonial, care au ca obiect de activitate și cercetarea dezvoltarea sau structuri ale acestora legal constituite; e) societăți comerciale care au ca principal obiect de activitate cercetarea dezvoltarea; f) societăți comerciale care au în obiectul de activitate și cercetarea-dezvoltarea sau structuri ale acestora legal constituite.

Tabel 9 Situația societăților cu obiect principal de activitate cercetare-dezvoltare

Nr. crt.	Obiect de activitate	Număr societăți
1.	CAEN 7211- Cercetare-dezvoltare în biotehnologie	21
2.	CAEN 7219 - Cercetare-dezvoltare în alte științe naturale	65
3.	CAEN 7220 - Cercetare-dezvoltare în științe sociale și umaniste	26

Sursa datelor: Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Gorj

3.2.3.15. Entități de inovare și transfer tehnologic

În registrul național al entităților de inovare și transfer tehnologic acreditate nu se regăsesc entități din județul Gorj. În sistemul de acreditare național nu se află niciun parc științific și tehnologic, structură complexă, considerată parte din entitățile de cercetare-dezvoltare-inovare. În județul Gorj în anul 2020 era înființat un singur parc industrial în orașul Bumbesti-Jiu.

3.2.3.16. Infrastructura pentru situații de urgență

Situațiile de urgență sunt gestionate de Inspectoratul pentru Situații de Urgență Lt. Col. Dumitru Petrescu al județului Gorj și structurile subordonate acestuia de la nivel teritorial. Inspectoratul are în componență 1 centru operațional, 2 detașamente de pompieri (Târgu Jiu și Motru) și 1 stație de pompieri (Turceni) și 4 gărzii de intervenție (Bumbesti-Jiu, Novaci, Tismana și Hurezani) care acoperă tot județul Gorj¹⁷.

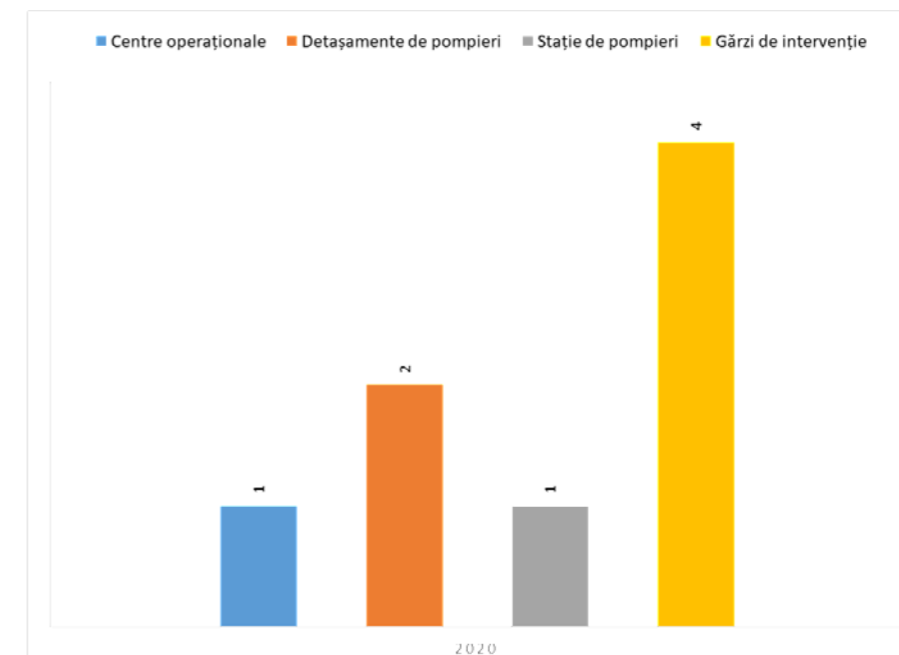

Figura nr. 22 Componența structuri pentru situații de urgență

Sursa datelor: www.isugorj.ro

¹⁷ <http://www.isugorj.ro/structura-isu-gorj/>

Serviciul Mobil pentru Urgențe, Reanimare și Descarcerare (SMURD)

SMURD funcționează în organigrama inspectoratelor pentru situații de urgență, respectiv a Unității Speciale de Intervenție în Situații de Urgență, având ca operator aerian structurile de aviație ale Ministerului Afacerilor Interne, precum și, concomitent, după caz, în structura autorităților publice locale și/sau a unor spitale județene și regionale de urgență.

Serviciile Salvamont și Salvaspeo

În județul Gorj funcționează Serviciul Public Județean Salvamont Salvaspeo Gorj care operează în 2 baze (Târgu Jiu și Rânca), și în zonele montane din munții Parâng (8 trasee), munții Vâlcan (10 trasee), Munții Mehedinți (1 traseu), Munții Godeanu (4 trasee), Munții Căpățânei (2 trasee).

În prezent serviciul este alcătuit din 16 angajați, la care se adaugă 6 colaboratori și 8 voluntari.

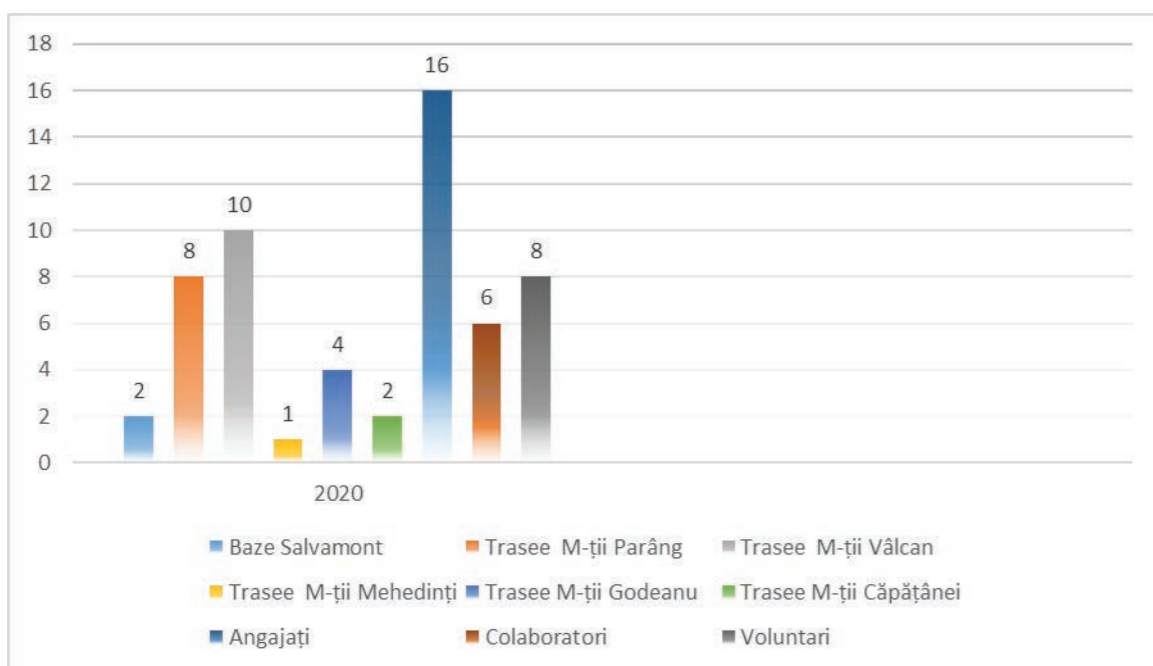

Figura nr. 23 Serviciul Public Județean Salvamont Salvaspeo Gorj
Sursa datelor: Serviciul Public Județean Salvamont Salvaspeo Gorj

3.2.3.17. Infrastructura de cultură

Cele 182 de biblioteci din județul Gorj au înregistrat în anul 2019 un număr de 58.551 cititori activi, în scădere cu 4,48% față de anul anterior. Cei mai mulți cititori activi sunt în bibliotecile școlare (49,20%), iar în cele municipale și orașenești se observă un număr mic de cititori (6.790) comparativ cu cel din bibliotecile comunale (14.155).

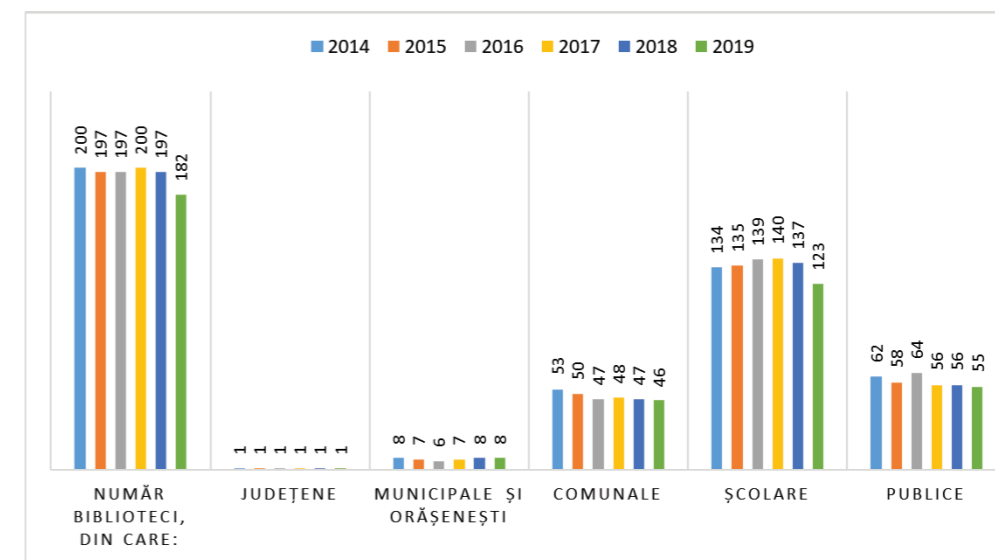

Figura nr. 24 Evoluția numărului de biblioteci

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo-online

În anul 2019, spectacolele și concertele susținute în cele 6 instituții și companii de spectacole, au atras un număr de 165.697 spectatori (în creștere cu 4,42% față de 2018), iar cele 32 de muzee și colecții publice au atras 292.561 de vizitatori (în creștere cu 10,79% față de 2018). În ceea ce privește cinematografia, în județ erau 2 cinematografe, cu o capacitate de 1239 locuri (în anul 2018), care au atras 133.000 de spectatori, în scădere față de anul 2017. Sălile de spectacole și concerte din județul Gorj aveau în anul 2019 o capacitate de 200 locuri, fiind aceeași în toată perioada analizată (2014-2020), ceea ce înseamnă că nu s-au realizat investiții în dezvoltarea infrastructurii de spectacole. Cele mai multe muzee și colecții muzeale sunt în mun. Târgu Jiu și orașul Tismana, cu câte 3, în Bumbesti-Jiu, Polovragi, Târgu Cărbunești și Țanțăreni erau câte 2, iar în alte 18 localități era câte un muzeu/colecție muzeală.

3.2.3.18. Infrastructura de locuire

În anul 2019, în județul Gorj fondul locativ cuprindea 161.305 locuințe (în creștere cu 116 locuințe/an comparativ cu 2018), din care 97,58% erau locuințe în proprietate privată și 2,42% erau în proprietate publică. Din totalul de locuințe existente în județul Gorj, un procent de 42,99% sunt în mediul urban. Cele mai multe locuințe sunt în mun. Târgu Jiu, care concentrează un procent de 22,04% din totalul fondului locativ din județ, urmat de mun. Motru (5,30%), iar cele mai puține sunt în comuna Samarinești (0,52%).

Suprafața locuibilă existentă de la nivelul județului Gorj a fost în anul 2019 de 6.964.738 mp, în creștere cu 0,23% față de anul anterior, pe fondul construcției de noi locuințe, precum și a extinderii celor existente.

În Strategia Națională a Locuirii 2017-2030 eficiența energetică sau eficiența încălzirii fondului de locuințe reprezintă un domeniu prioritar pentru Guvernul României, astfel că au fost alocate o serie

de fonduri europene pentru creșterea eficienței energetice. În județul Gorj, în perioada 2014-2020 au fost atrase mai multe fonduri europene de către autoritățile publice pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor publice (școli, grădinițe, sedii administrative ale primăriilor etc.), dar și de către populație în cadrul programelor naționale (Casa verde etc.).

În cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, axa prioritară 3/3.1 au fost alocate fonduri pentru UAT Rovinari (reabilitare sediu grădiniță, reabilitare termică blocuri de locuințe, sediu primărie, sistem de iluminat public), UAT Județul Gorj (reabilitate energetică Spitalul Județean de Urgență Târgu Jiu), UAT Novaci (eficientizare energetică Spitalul Orășenesc Novaci), UAT Turceni (reabilitare termică Spital Orășenesc Turceni), UAT Motru (reabilitare termică Casa de cultură), UAT Mun. Târgu Jiu (creșterea eficienței sistemului de iluminat public, reabilitare grădinițe).

Prin Programul național multianual privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe au fost obținute fonduri pentru eficientizarea energetică a blocurilor de locuințe din orașul Rovinari.

3.2.4. Analiza SWOT - Dezvoltare teritorială și infrastructură

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - investiții în creșterea gradului de accesibilitate rutieră prin modernizarea drumurilor județene; - infrastructura de transport rutier modernizată (87,17% din drumurile naționale modernizate, 56,76% din drumurile județene modernizate); - evoluție pozitivă în creștere a suprafeței locuibilă medie per locuitor; - comparativ cu restul județelor din regiune, județul Gorj este singurul care are toată lungimea liniilor de cale ferată electrificate (239 km); - investiții în transportul public local din municipiul Târgu Jiu; - grad mare de modernizare a infrastructurii stradale urbane (86,32% din rețeaua stradală este modernizată - 404 km din total 468 km); - investiții pentru reabilitarea și modernizarea clădirilor spitalelor, dar și pentru înnoirea echipamentelor medicale; - investiții pentru modernizarea unităților școlare. 	<ul style="list-style-type: none"> - discrepanțe semnificative de dezvoltare teritorială între municipiul reședință de județ și restul orașelor și municipiilor, între orașe și mediul rural; - grad redus de modernizare a infrastructurii de transport rutier din zonele rurale (28,38% din drumurile comunale sunt modernizate); - lipsa centurilor de ocolire a localităților; - județul este izolat de nodurile rețelei aeriene (cel mai apropiat aeroport este la o distanță de 1,40 ore de municipiul Târgu Jiu); -lipsa infrastructurii rutiere de mare viteză; -interes scăzut pentru activitatea de cercetare dezvoltare și inovare; - număr redus de localități care îndeplinesc normativele comunitare și mondiale pentru suprafața spațiilor verzi/locuitor; - stadiu incipient privind dezvoltarea mobilității urbane, investiții insuficiente pentru transportul alternativ; - infrastructura de utilități publice în județul Gorj continuă să rămână sub nivelul comunitar - număr mic localități care au rețea de distribuție a apei (55 localități), rețea de canalizare (25 localități), rețea de gaze naturale (30 localități); - insuficiente investiții în infrastructura de telecomunicații (40 de localități rurale din județul Gorj și un număr de 2702 gospodării nu dețin rețea de bandă largă de mare viteză); - lipsa investițiilor în infrastructura verde - piste de biciclete; - lipsa de diversificare a serviciilor sociale; - insuficiente investiții în dotări și echipamente performante în unitățile sanitare, în special în mediul rural; - distribuție neuniformă a furnizorilor de servicii medicale la nivelul județului; - sistemele vechi și ineficiente de încălzire centrală, regim de funcționare neeficient din punct de vedere energetic; - inexistența unui drum de mare viteză, expres sau autostradă în regiune.

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none">-accesarea fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027;-dezvoltarea infrastructurii rutiere, feroviare, aeriene;- realizarea unor rețele de drumuri rapide;- proiectele incluse în Planul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pe perioada 2020-2030 pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere și feroviare care traversează județul Gorj;- dezvoltarea de terminale intermodale de transport;- dezvoltarea infrastructurii de transport aerian.	<ul style="list-style-type: none">- scăderea consumului cultural;- municipiul Târgu Jiu, reședința județului, polarizează activitățile economice, sociale și atrage forță de muncă, inclusiv populație. Restul centrelor urbane sunt de mici dimensiuni și monofuncționale, cu excepția orașului Motru;- scăderi semnificative ale populației în orașele foarte mici (sub 10.000 de locuitori) și în orașele mijlocii (între 10.000 -100.000 locuitori).

3.2.5. Concluzii

Analiza dezvoltării teritoriale a județului Gorj arată că există discrepanțe semnificative între municipiul reședință de județ Târgu Jiu și restul orașelor, dar și între mediul urban și mediul rural, resursele umane, forța de muncă, activitățile economice, serviciile fiind concentrate în mediul urban, cu precădere în municipiul reședință de județ.

Din punctul de vedere al așezărilor urbane, în județul Gorj există municipii și orașe care nu îndeplinesc unele criterii minimale pentru categoria în care sunt încadrate, necesitând investiții urgente în dezvoltarea infrastructurii lor urbane, în îmbunătățirea accesibilității, a serviciilor sociale și în sprijinirea mediului de afaceri.

Acordul de la Paris privind schimbările climatice, politicile și strategiile promovate de Uniunea Europeană acordă o importanță deosebită creșterii suprafeței **zonelor verzi din orașe**, reducerii emisiilor de dioxid de carbon și a consumului de energie. Mediul urban din județul Gorj nu îndeplinește normativele comunitare și ale Organizației Mondiale a Sănătății pentru spațiile verzi, în prezent doar două localități depășesc norma europeană privind spațiile verzi din mediul urban de 26 mp/locuitor (orașul Novaci cu 40,76 mp/locuitor și orașul Țicleni cu 40,06 mp/locuitor).

Dezvoltarea mobilității urbane la nivelul județului Gorj este la stadiu incipient, în municipiul Târgu Jiu flota de autobuze s-a mărit prin achiziționarea de mijloace de transport cu emisii scăzute prin POR 2014-2020. În ceea ce privește infrastructura pentru transportul alternativ (biciclete, autoturisme electrice etc.) și aceasta este în stadiu incipient. Noul cadru financiar va pune accent pe mijloacele de transport favorabile mediului, cu evidențierea priorității transportului public și oferirea de facilități de opțiune pentru mijloacele alternative de transport: mersul pe jos, cu bicicleta. În acest context, sunt necesare investiții integrate în coridoarele de mobilitate pentru traficul auto public și privat și mijloace de transport alternativ, care să cuprindă pe același segment de stradă mai multe componente pentru îmbunătățirea mobilității și care să creeze legătura cu instituții publice, școli, servicii. Totodată, Planurile de Mobilitate Urbană trebuie să vizeze cu prioritate investiții în infrastructura rutieră de tipul variantelor ocolitoare, pasajelor rutiere subterane și supraterane, parcări, realizarea legăturilor între rețelele de transport pentru fluxuri de mărfuri.

Infrastructura și echiparea teritoriului necesită investiții în modernizarea drumurilor județene și comunale, construirea de legături rutiere secundare către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T, continuarea procesului de accesibilizare a județului și de creștere a competitivității, dezvoltarea infrastructurii aeriene, dezvoltarea proiectelor de investiții în sectorul de utilități publice (alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu gaze naturale ș.a.).

Calitatea și serviciile oferite de infrastructura de utilități publice în județul Gorj continuă să rămână sub nivelul comunitar, din cauza finanțării insuficiente, gradului de uzură sau a refuzului populației de a se conecta (la nivelul anului 2019 erau 55 localități care aveau rețea de distribuție a apei, 25 localități care dispuneau de rețea de canalizare, 30 localități care dispuneau de rețea de gaze naturale).

Infrastructura de telecomunicații necesită investiții pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice broadband de mare viteză în localitățile defavorizate din acest punct de vedere.

Infrastructura de sănătate necesită investiții în: eficientizarea energetică a clădirilor publice cu funcțiuni medicale, dezvoltarea soluțiilor de e-guvernare în domeniul medical (e-sănătate), investiții în dotarea cu echipamente moderne și performante, dezvoltarea resurselor umane.

Infrastructura de învățământ se confruntă cu utilități școlare neadecvate (sistemele de încălzire, ventilație, canalizare, colectare deșeuri și condiții sanitare), lipsa dotărilor moderne și tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), lipsa dezvoltării soluțiilor de e-guvernare, lipsa dispozitivelor digitale în rândul elevilor în special în mediul rural și comunitățile marginalizate. La nivelul învățământului sunt necesare investiții pentru reabilitarea, îmbunătățirea și extinderea infrastructurii educaționale pentru a sprijini dezvoltarea unor metode și tehnologii de predare inovatoare și eficiente, digitalizarea procesului de învățământ, biblioteci digitale, aplicații digitale personalizate, eficiente și securizate.

Infrastructura socială este concentrată în principal în municipiul Târgu Jiu, fiind un număr redus de furnizori de servicii sociale. Totodată, tipurile de servicii sociale asigurate nu sunt diversificate, în județ fiind acreditate cămine persoane vârstnice, cantină socială și servicii de îngrijiri la domiciliu.

Infrastructura de cercetare dezvoltare și inovare se raportează la un număr redus de unități de cercetare dezvoltare și inovare. Cheltuielile cu activitatea de cercetare-dezvoltare au o pondere mică în PIB, regiunea Sud-Vest Oltenia și implicit și județul Gorj are performanțe slabe în ceea ce privește inovația. Există un număr mic de întreprinderi care desfășoară activități de cercetare dezvoltare și inovare. Sistemul de cercetare dezvoltare este slab dezvoltat la nivelul județului Gorj, iar cooperarea între întreprinderi și unitățile de cercetare dezvoltare este limitată.

Infrastructura pentru cultură este limitată la nivelul județului Gorj, existând decalaj între mediul urban și cel rural. În județ sunt 6 instituții și companii de spectacole, 32 de muzee și colecții publice, 2 cinematografe, majoritatea concentrate în mediul urban insuficiente pentru oferirea de servicii culturale raportate la numărul de locuitori. Infrastructura de servicii digitale în cultură nu este dezvoltată și există încă numeroase clădiri și monumente istorice aflate în stare de degradare.

Viziunea dezvoltării turismului în regiunea Sud-Vest Oltenia vizează trei direcții de acțiune în

domeniul culturii, respectiv regenerarea orașelor și a regiunilor prin patrimoniul cultural, promovarea reutilizării adaptive a clădirilor de patrimoniu și echilibrarea accesului la patrimoniul cultural prin turism cultural durabil și patrimoniu natural.

Infrastructura de locuire este formată în majoritate din case unifamiliale și clădiri de tip bloc în mediul urban. Majoritatea clădirilor rezidențiale au fost construite înainte de anul 1980 și nu dispun de izolare termică și soluții pentru eficiență energetică. Clădirile nerezidențiale ocupate de administrația publică, instituții publice, clădirile educaționale și cele comerciale au aceeași problemă legată de lipsa reabilitării și modernizării termice. În perioada 2014-2020, au fost atrase fonduri europene/guvernamentale pentru reabilitarea blocurilor de locuințe și clădirilor publice din județul Gorj, însă în continuare sunt necesare astfel de investiții.

Furnizarea agentului termic în sistem centralizat se realizează doar în municipiul Motru. Principalele probleme vizează sistemele vechi și ineficiente de încălzire centrală, regim de funcționare neeficient din punct de vedere energetic.

3.3. CAPITAL UMAN ȘI RESURSELE DE MUNCĂ

Capitalul uman reprezintă motivația elaborării documentelor strategice, însăși rațiunea pentru care se stabilesc obiective, priorități și măsuri de acțiune, deoarece analizele strategice se fac de oameni pentru oameni.

3.3.1. Demografia

Profilul demografic al județului Gorj evidențiază o scădere continuă a numărului de locuitori pentru intervalul 2014-2020, de la 334.849 locuitori în 2014, la 311.918 locuitori în 2020. Populația rezidentă a județului Gorj înregistrată la 1 ianuarie 2020 reprezintă 1,6% din populația națională și 16,3% din cea a Regiunii Sud-Vest Oltenia.

Pe medii de rezidență, populația urbană reprezintă 141.866 locuitori la 1 ianuarie 2020, în scădere cu 6,2% față de anul 2014. Populația urbană a județului Gorj reprezintă, la nivelul anului 2020, 1,35% din cea la nivel național și 16% din cea la nivel regional.

Sub raportul împărțirii pe genuri, populația masculină a județului Gorj a înregistrat o scădere continuă din 2014 până în 2020, astfel că la 1 ianuarie 2020 reprezintă doar 93,1% din cea înregistrată în 2014. Locuitorii de gen masculin din mediul urban gorjean reprezintă, la nivelul anului 2020, 44,3% din populația masculină înregistrată la nivel de județ.

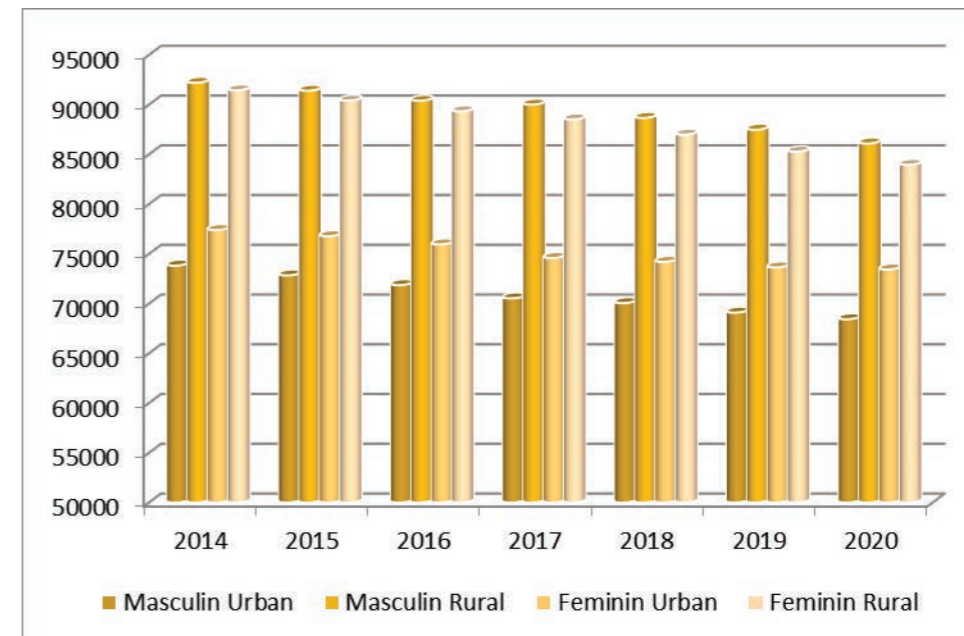

Figura nr. 25 Evoluția populației rezidente (număr persoane) la 1 ianuarie în județul Gorj, pe gen și medii de rezidență

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Pe grupe de vârstă, numărul copiilor între 0 și 4 ani a scăzut cu 13% în 2020 comparativ cu 2014, această grupă de vârstă reprezentând 3,89% din populația județului Gorj. Dintre acești copii, 51,6% locuiesc în mediul urban și 48,4% în mediul rural. Pe genuri, din grupa de vârstă 0-4 ani băieții reprezintă 51,5%, iar fetele 48,5%. Analiza evoluției populației pe grupe de vârste, arată că, în anul 2020, comparativ cu anul 2014, cele mai mari scăderi au fost pentru: grupa de vârstă 25-29 ani (-27,4%), grupa de vârstă 35-39 ani (-23,7%), grupa de vârstă 75-79 ani (-23,6%), grupa de vârstă 5-9 ani (-21,6%), grupa de vârstă 15-19 ani (-19%). Lipsa unor locuri de muncă atractive și a unei vieți economice ofertante a determinat scăderea numărului de locuitori dintr-o categorie de vârstă foarte importantă pentru susținerea unei dezvoltări durabile a județului. Din această cauză, un rol determinant în direcțiile strategice de dezvoltare trebuie să-l aibă măsurile de creștere a gradului de interes pentru activitatea economică gorjeană în rândul tinerilor activi pe piața muncii.

Cele mai mari creșteri ale populației s-au înregistrat pentru grupele de vârstă: 85 ani și peste (+28,2%), grupa de vârstă 45-49 ani (+18,8%), grupa de vârstă 80-84 ani (+12,8%).

Cât privește populația rezidentă înregistrată la nivelul județului Gorj la data de 1 iulie pentru perioada 2014-2019, se remarcă tendința generală de scădere a numărului de persoane, în acord cu tendința înregistrată atât la nivel național, cât și la nivel regional. În România, numărul de persoane înregistrate la data de 1 iulie a scăzut în 2020 cu 0,7% comparativ cu anul 2014. În Regiunea Sud-Vest Oltenia, numărul celor înregistrați la aceeași dată a fost în 2019 cu 3,5% mai mic decât în 2014. La nivelul județului Gorj, indicatorul demografic analizat a înregistrat o scădere cu 3,6% în 2019, comparativ cu anul 2014.

Distribuția pe medii de rezidență reliefează o situație aproape în oglindă atât la nivel național și regional, cât și județean. Astfel, la nivel național în 2019 erau cu 0,7% mai puțini locuitori în mediul urban comparativ cu anul 2014, în Regiunea Sud-Vest Oltenia cu 3,2% mai puțini în 2019 față de 2014, iar la nivel județean s-a înregistrat o scădere cu 3,6%. În mediul rural, față de numărul de locuitori din 2014, în 2019 au fost cu 0,6% mai puțini la nivel național, cu 3,8% mai puțini la nivel regional și cu 3,6% mai puțini la nivelul județului Gorj.

Distribuția pe genuri evidențiază tot o tendință descrescătoare în perioada analizată (2014-2019). Astfel, la nivel național populația de gen masculin a scăzut cu 0,6% în 2019 față de anul 2014, cea din regiune cu 3,5%, iar cea gorjeană tot cu 3,5%. Persoanele de gen masculin, la nivel național și în anul 2019, în proporție de 55,1% locuiesc în mediul urban, pondere ce atinge valoarea de 48,7% la nivel regional și 47,3% la nivelul județului Gorj. În privința persoanelor de gen feminin, situația la nivel național relevă o scădere treptată și constantă, cu 0,7% la nivel național în 2019 față de 2014, cu 3,5% la nivelul Regiunii Sud-Vest Oltenia și cu 3,7% la nivelul județului Gorj. În mediul urban, în cazul genului feminin se constată că, față de anul 2014, la nivel național numărul de persoane a scăzut cu 0,5% în 2019, scădere care a înregistrat o pondere de 2,7% la nivel regional și de 3,2% la nivelul județului Gorj. Analizând datele din mediul rural, în 2019 la nivel național se înregistrau cu 1% mai puține persoane de gen feminin comparativ cu anul 2014, cu 4,3% mai puțin în regiune și cu 4,2% mai puțin la nivelul județului Gorj.

Pe ansamblu, diminuarea numerică a populației României se reflectă, la scară proporțională, și în Regiunea Sud-Vest Oltenia dar și în județul Gorj. Analiza altor indicatori demografici vine să sublinieze scăderea constantă a numărului de locuitori din județul Gorj, ale căror cauze și efecte pe termen mediu și lung au implicații profunde în activitatea economică și bunăstarea comunităților, indiferent de mediul de rezidență sau de gen.

Analiza principalilor indicatori demografici - populația rezidentă, distribuția pe medii de rezidență și gen, joacă un rol important în procesul de elaborare a politicilor de dezvoltare, întrucât oferă informații relevante cu privire la gradul de atractivitate al județului Gorj, atât pentru locuitori cât și pentru potențialii investitori. Astfel, indicatorii demografici reflectă în mare măsură problemele existente pe piața forței de muncă din regiune, disparitățile socio-economice, gradul de acces la servicii de sănătate, sociale, educaționale etc., calitatea vieții locuitorilor sau calitatea infrastructurii de bază.

În privința numărului de născuți vii, acesta a crescut pentru perioada 2014-2016 atât la nivel național (cu 3,4%), cât și la nivel regional (cu 10,2%) și județean (cu 10,6%). Din anul 2017, s-a înregistrat o scădere accentuată a numărului de născuți vii atât la nivel național (cu 10,3% în 2019 comparativ cu 2017), cât și regional (cu 11,3% în 2019 comparativ cu 2017) și județean (cu 13,1% în 2019 comparativ cu 2017). Pentru județul Gorj, scăderea a fost mai mică în 2019 chiar și comparativ cu 2014 (cu 9,9%). Pe medii de rezidență, în mediul urban gorjean numărul celor născuți vii în 2019 a fost cu 9,8% mai mic comparativ cu anul 2014 și cu 19% mai mic față de maximum perioadei de analiză, respectiv 2017. În mediul rural, la nivelul Regiunii Sud-Vest Oltenia cei 7.763 născuți vii în 2019 au reprezentat o scădere cu 11,7% față de anul 2014, tendință manifestată în tot intervalul analizat (2014-2019). În

județul Gorj, numărul celor născuți vii în mediul rural a crescut ușor în 2017 comparativ cu 2014 (cu 0,3%), după care a scăzut semnificativ din 2018 în 2019 (cu 7,3%).

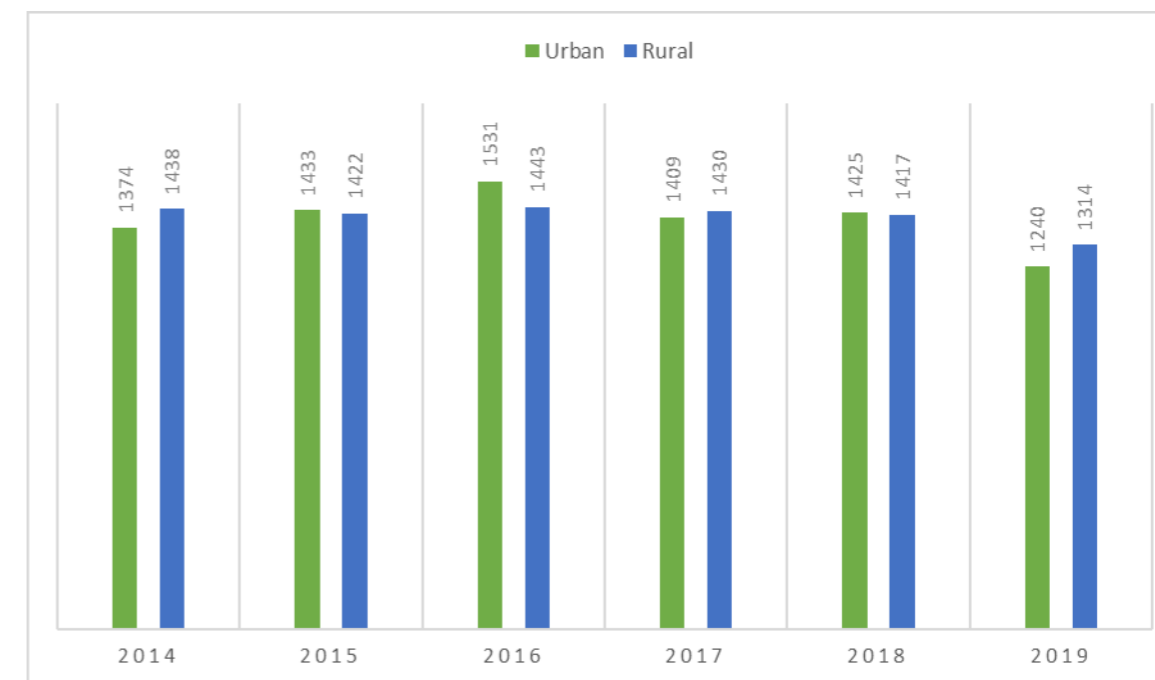

Figura nr. 26 Evoluția numărului de născuți vii pe medii de rezidență în județul Gorj (2014-2019)

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Rata de natalitate a cunoscut în 2019 cele mai scăzute valori din intervalul analizat (2014-2019) atât la nivel național (8,5 născuți vii la 1000 locuitori), cât și la nivel regional (7,4 născuți vii la 1000 locuitori) și județean (7,2 născuți vii la 1000 locuitori). Se constată că la nivel regional, în anul 2019 rata de natalitate a fost cu 13% mai mică decât cea națională, iar cea din județul Gorj cu 15,3% mai mică decât cea națională și cu 2,7% mai mică decât rata la nivel regional. Pe medii de rezidență, în anul 2019 atât în mediul urban cât și în cel rural din județul Gorj, rata de natalitate a avut aceeași valoare, 7,2 născuți vii la 1000 locuitori. Maximum acestui indicator demografic a fost atins în anul 2016 în mediul urban gorjean, cu 8,6 născuți vii la 1000 locuitori, iar în mediul rural anii 2016 și 2017 au consemnat o rată de 7,7 născuți vii la 1000 locuitori, cu 6,5% mai mare față de cea din 2019.

Cât privește numărul născuților morți, în județul Gorj cifra este în scădere pentru perioada de analiză 2016-2019, după ce în 2014 și 2015 a crescut ușor. Astfel, dacă în 2014 se înregistrau 7 născuți morți, în 2019 numărul acestora a scăzut la 4, ceea ce reprezintă 10,3% din cazurile la nivelul Regiunii Sud-Vest Oltenia.

Rata mortalității (număr de persoane decedate la mia de locuitori) înregistrează valori mai mici comparativ cu cele regionale. Astfel, în 2014 era de 11,6‰ fiind mai mică decât rata regională (12,8‰) și ușor mai mare decât cea națională (care a fost 11,5‰). Valoarea cea mai mică a ratei mortalității în județul Gorj a fost în 2017 (11,1‰), cu 8,2‰ în mediul urban și 13,8‰ în zona rurală. La nivelul anului 2019, rata mortalității în județul Gorj se cifra la 11,5‰, mai mică decât cea regională

(12,6‰) și de cea națională (11,6‰). Pe medii de rezidență, în 2019 rata mortalității urbane în Gorj a fost 8,6‰, valoare sub cea regională și națională (9,3‰, respectiv 10‰). În mediul rural, cu o rată de 14,2‰ județul Gorj se află sub valoarea regională (15,9‰), dar puțin peste cea națională (14‰).

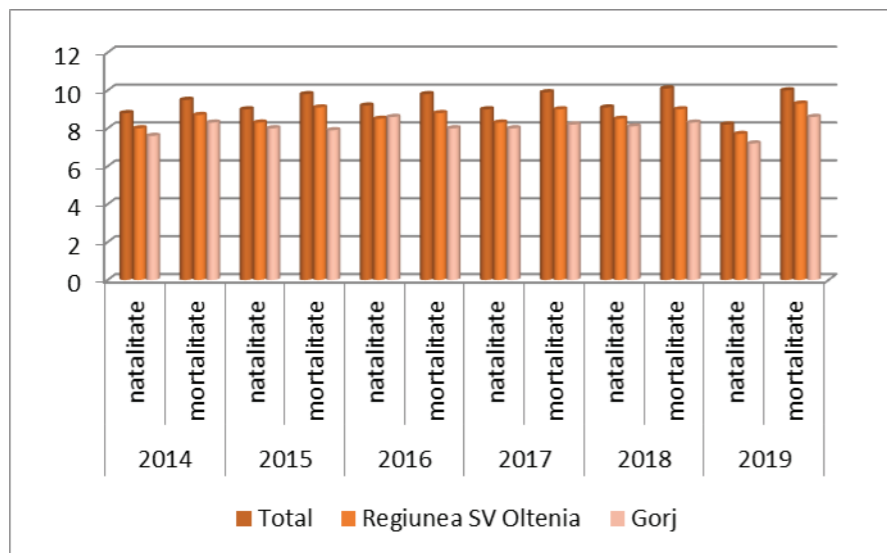

Figura nr. 27 Dinamica ratei de natalitate și de mortalitate (‰) în mediul urban, comparativ la nivel național, în Regiunea SV Oltenia și în județul Gorj (2014-2019)

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

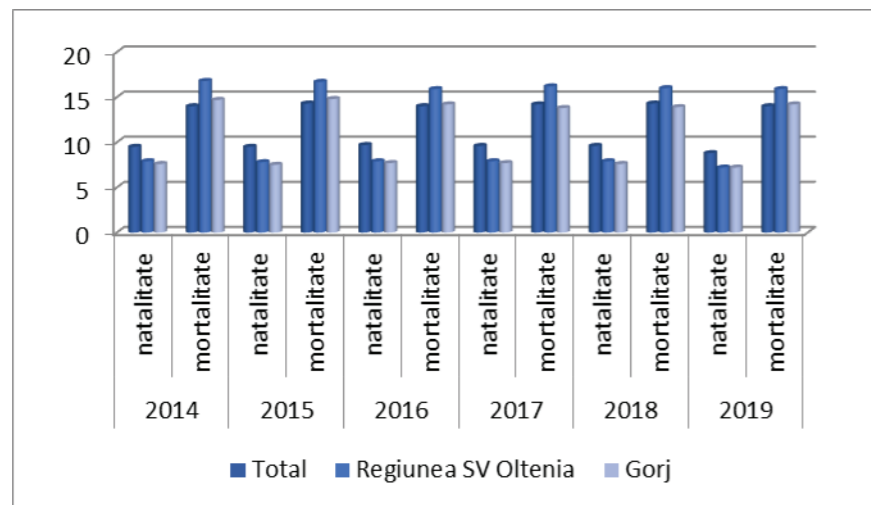

Figura nr. 28 Dinamica ratei de natalitate și de mortalitate (‰) în mediul rural, comparativ la nivel național, în Regiunea SV Oltenia și în județul Gorj (2014-2019)

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Referitor la numărul căsătoriilor înregistrate în perioada de referință 2014-2019, se constată o creștere pentru intervalul 2014-2017, urmată de o scădere în 2018 și 2019, păstrând tendința de la nivel regional și parțial pe cea națională. Cele mai multe căsătorii la nivelul județului Gorj au fost

în 2017, când au totalizat 2258 căsătorii. Cele mai puține au fost în 2014, cu numai 1981 căsătorii. În 2019, s-au înregistrat cu 7% mai multe căsătorii ca în 2014 și cu 5,6% mai puține comparativ cu anul 2017. Dintre căsătoriile încheiate în județul Gorj la nivelul anului 2019, 48% au fost în mediul urban și 52% în cel rural, inversând proporția pe medii de rezidență de la nivel regional și național (în Regiunea Sud-Vest Oltenia, în 2019 au fost încheiate 54,3% dintre căsătorii în mediul urban, la nivelul țării fiind 60% în urban).

În aceste condiții, rata de nupțialitate (număr de căsătorii la 1000 locuitori) în județul Gorj a fost de 5,4‰ în 2014, cu 5,9‰ în urban și 4,9‰ în rural, iar în 2019 a fost de 6‰, cu 5,9‰ în arealul urban și 6‰ în zona rurală.

Pentru perioada 2014-2019, numărul de divorțuri în județul Gorj a înregistrat o creștere mai mult sau mai puțin accentuată. Dacă în 2014 s-au înregistrat 531 divorțuri (15,6% din cele regionale și 1,6% din cele naționale), numărul acestora a crescut la 689 în anul 2018 (ceea ce reprezintă 30,9% din cele regionale și 2,2% din cele naționale), apoi a scăzut ușor astfel că, în 2019 divorțurile se cifrau la 680 cazuri (28% din numărul regional și 2,3% din cel național). În anul 2019 și pe medii de rezidență, urbanul deține o pondere mai mare la numărul de divorțuri (58,7%) din județul Gorj comparativ cu mediul rural, aceeași tendință fiind și la nivel regional (55,7%) în mediul urban regional și 63,3% la nivel național. Rata de divorțialitate are valori sensibil mai mari comparativ cu cea regională și națională pentru toată perioada analizată, de la 1,55‰ în 2014 la 1,91‰ în 2019. În plus, numărul de divorțuri la mia de locuitori a crescut aproape continuu, excepție făcând anul 2018, când rata de divorțialitate a fost ușor mai scăzută comparativ cu 2017 (1,87‰ în 2018, 1,9‰ în 2017), pentru ca în 2019 să crească din nou (1,91‰) la o valoare mai mare față de cea din 2017. La nivel regional și național rata de divorțialitate are valori mai mari în mediul urban (1,26‰, respectiv 1,53‰ în anul 2019), fapt ce se constată și în cazul județului Gorj (2,3‰ în mediul urban și doar 1,53‰ în cel rural).

Sporul natural al populației cunoaște scăderi îngrijorătoare, atât la nivel județean, cât și regional și național. Dacă în 2014, în județul Gorj sporul natural era de 1466 persoane, în 2019 a ajuns la -1539 persoane, după o perioadă cu o ușoară creștere (-1106 persoane în 2016, -1176 persoane în 2017, -1180 persoane în 2018). Pe medii de rezidență, scăderea este drastică la nivelul urban al județului Gorj, de peste 11 ori în 2019 comparativ cu 2018 (de la -22 persoane în 2018, la -243 persoane în 2019) și de peste 2 ori față de anul 2014 (de la -114 persoane, la -243 persoane). În mediul rural gorjean, după o creștere ușoară în 2015 față de 2016 (cu 1,1%), a urmat o scădere până în 2018 (cu 14,3%), apoi din nou o creștere la -1296 persoane în 2019. Pe baza acestor date, este evidentă rata negativă a sporului natural la nivelul județului Gorj (-4,3‰), amplificată mult peste cea națională (care are valoarea de -3,2‰) dar situată sub cea regională (a cărei valoare este -5,2‰).

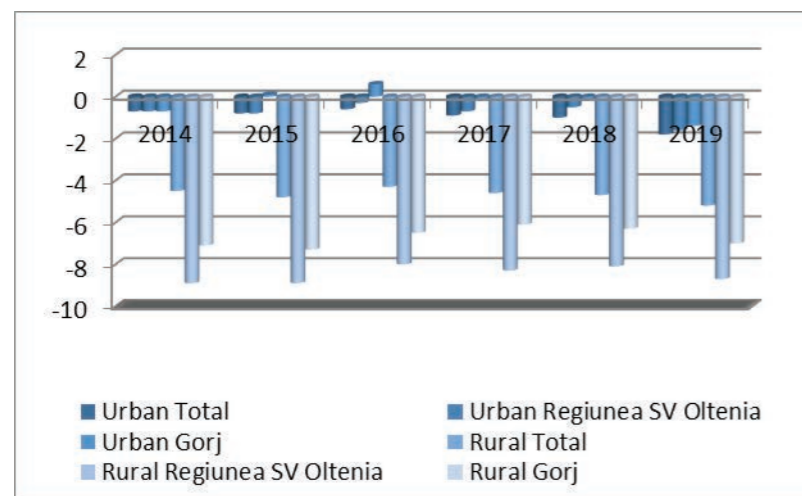

Figura nr. 29 Rata sporului natural al populației pe medii de rezidență(%) comparativ la nivel național, în Regiunea SV Oltenia și în județul Gorj (2014-2019)

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Durata medie a vieții a crescut constant la nivelul județului Gorj, urmând traiectoria ascendentă înregistrată atât la nivel regional cât și național. Astfel, dacă în 2014 durata medie de viață pentru un gorjean era 74,98 ani, în anul 2019 s-a ajuns la 76,45 ani, peste media regională (76,22 ani) și națională (75,99 ani). Pentru populația de gen masculin a județului Gorj, se constată, de asemenea, o creștere a duratei de viață de la 71,8 ani în 2014 la 73,45 ani în 2019 (când la nivel regional se înregistra o medie de viață pentru populația masculină de 72,84 ani, iar la nivel național 72,48 ani). Durata de viață pentru genul feminin gorjean a crescut de la 78,32 ani în 2014, la 79,55 ani în 2019, fiind ușor sub media națională (79,56 ani) și ceva mai mult sub media regională (79,73 ani). La nivelul anului 2019, bărbații din mediul urban trăiesc, în medie, 74,26 ani, iar femeile 80,25 ani. Tot la nivelul anului 2019, în mediul rural gorjean speranța de viață a bărbaților este 75,78 ani, iar a femeilor este 79,16 ani.

Tabel 10 Durata medie a vieții (ani) pe medii de rezidență și gen în județul Gorj

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Masculin, din care:	71,8	71,62	72,02	72,18	72,82	73,45
urban	73,01	73,06	73,69	73,2	73,4	74,26
rural	70,64	70,33	70,55	71,29	72,32	72,78
Feminin, din care:	78,32	78,7	78,81	78,73	79,39	79,55
urban	79,18	79,69	80,19	80,15	80,18	80,25
rural	77,62	77,9	77,99	77,93	78,93	79,16

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

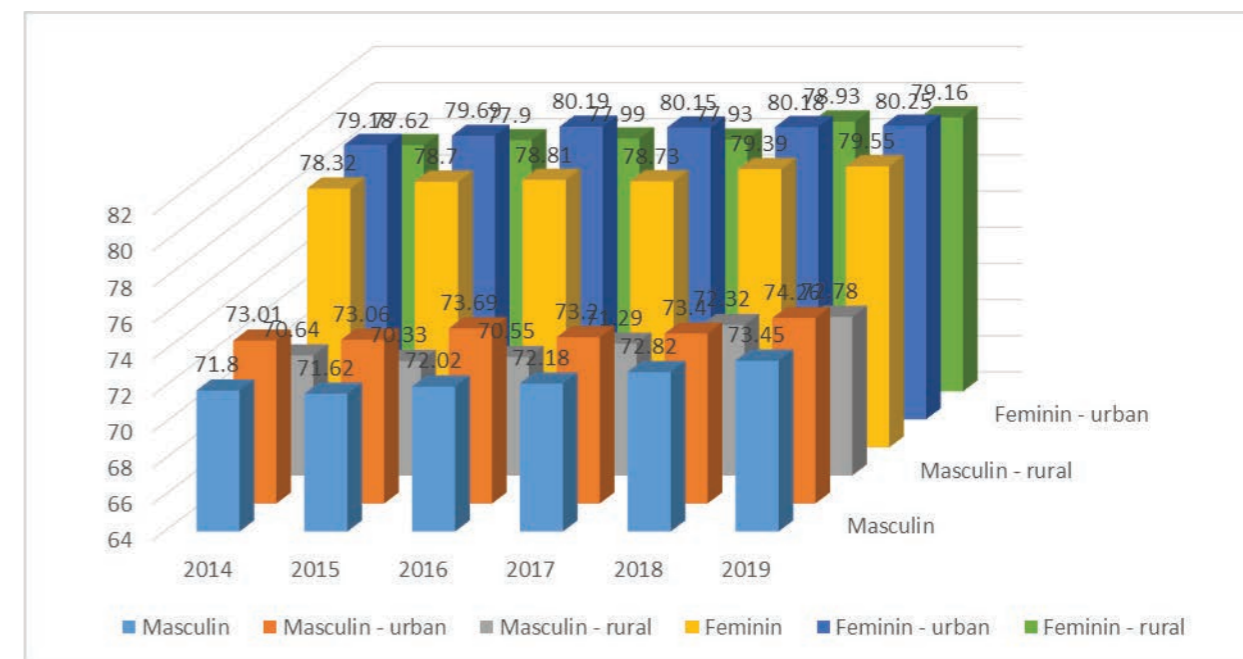

Figura nr. 30 Durata medie a vieții (ani) pe medii de rezidență și gen în județul Gorj

Sursa datelor: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

3.3.2. Capitalul uman din educație

Numărul de cadre didactice pe toate nivelurile de educație a scăzut, însă e îmbucurător că a scăzut și rata abandonului școlar.

3.3.2.1. Nivelul de educație al populației

Populația școlară din județul Gorj, pe total niveluri de educație, totaliza 53585 persoane în 2019. Numărul acestora a scăzut constant din 2014 în 2019, cu 16,9%. Evoluția populației școlare pe categorii de unități școlare, arată că în perioada 2014-2019, cele mai mari scăderi ale numărului de elevi au fost în: învățământul postliceal și de maiștri (-35,6%), învățământul liceal (-24,3%), învățământul liceal și profesional (-18,3%), învățământul preșcolar (-12,3%), învățământul primar și gimnazial (-16,3%), învățământul universitar (-10,35%).

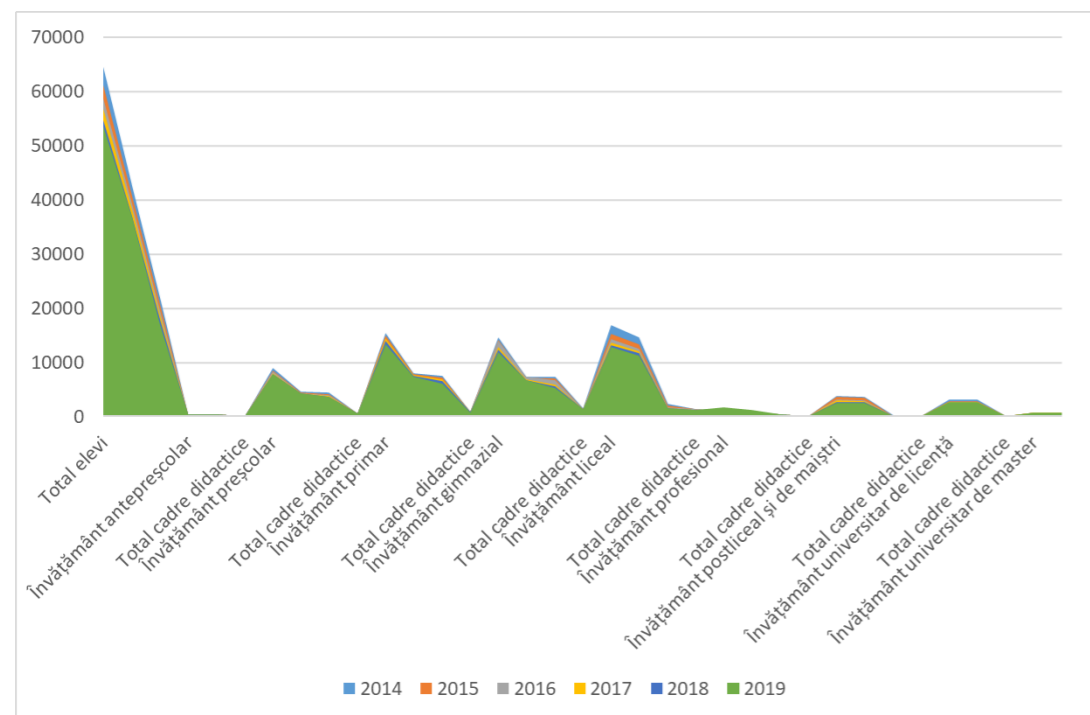

Figura nr. 31 Dinamica populației școlare și a cadrelor didactice (nr. persoane) din județul Gorj pe niveluri de educație și medii de rezidență

Sursa datelor: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

La nivel de localități, în Târgu Jiu populația școlară s-a diminuat numeric cu 10,6%, de la 27662 persoane în 2014 la 24722 persoane în 2019. În Motru, numărul celor înregistrați pe total niveluri de educație a scăzut cu 19,8%, de la 4719 persoane în 2014, la 3785 persoane în 2019. Scăderile cele mai mari din zona urbană gorjeană s-au înregistrat la Rovinari (22,9%), de la 2177 persoane în 2014 la 1678 persoane în 2019 și Țicleni (23,2%), de la 918 persoane în 2014, la 731 persoane în 2019.

Populația școlară din zona rurală a județului Gorj a scăzut constant și accentuat, în medie cu 20-25%, dar au existat și comune unde scăderea a depășit 30%. Astfel, la Albeni scăderea a fost de 31,3% în 2019 comparativ cu anul 2014, la Bălănești 33,6%, la Bâlteni 30,1%, la Benghești-Ciocadia 35,8%, la Ciuperceni cu 39,6%, la Drăguțești cu 30,8%, Licurici 31,2%, Mătășari 33,3%, Peștișani 30,7%, Roșia de Amaradia 38,4%, Slivilești 39,1%, Stejari 33,9%, Stoina 43,5% (cea mai mare scădere din întreg județul) și Vladimir 37%. Au fost înregistrate însă și situații în care scăderea numerică a populației școlare a fost sub media pe județ: la Fărcășești 5,7%, la Prigoria 9,2% și Scoarța 6,4%, iar la Turburea s-a manifestat chiar creștere a populației școlare de la 511 persoane în 2014 la 665 persoane în 2019, așadar o creștere de 1,3 ori.

Numărul absolvenților din județul Gorj pe total niveluri de educație a scăzut și el în perioada 2014-2019 cu 22,2%, mult sub media regională (14,7%) și națională (9,7%). La nivelul anului 2018, dintre absolvenții gorjeni 49,9% erau de gen masculin și 50,1% de gen feminin.

Cele mai semnificative scăderi ale numărului de absolvenți, în anul 2018 comparativ cu anul 2014,

s-au înregistrat în: învățământul liceal (-30,6%), învățământul secundar liceal și profesional (-25,8%), învățământul postliceal și de maștri (-23,6%), învățământul preuniversitar (-21,2%), învățământul primar și gimnazial (-14,8%). S-a redus considerabil și numărul celor înregistrați în învățământul universitar (licență, master, cursuri postuniversitare, doctorat și programe postdoctorale de cercetare avansată) din județul Gorj, de la 1013 persoane în 2014, la 689 persoane în 2018, cu un minim al perioadei de 637 studenți în 2017. Numărul studenților înregistrați la nivelul de licență în universitatea gorjeană s-a redus de la 720 în 2014, la 465 în 2018, așadar o scădere dramatică cu 35,4%. S-a redus considerabil (cu 23,5%) în 2018 comparativ cu anul 2014 și numărul celor înscriși la programele de master ale universității gorjene.

În liceele tehnice ale județului Gorj erau înmatriculați, în 2018, 846 elevi, cu 47,3% mai puțini decât în 2014. În liceele tehnice cu profil resurse naturale și protecția mediului erau 279 elevi în 2018, cu doar 4,8% mai puțini față de anul 2014. Acesta este un lucru îmbucurător, în condițiile în care județul Gorj are nevoie de specialiști în protecția mediului, mai ales în condițiile decarbonizării zonelor miniere. În liceele tehnice cu profil agricol învățau, în 2014, 29 de elevi. Numărul lor a scăzut la 13 în 2015, după care s-a renunțat la această specializare. Același lucru se constată și în cadrul claselor cu profil silvic, unde din cei 13 elevi care frecventau cursurile în 2014 și 2015, în perioada 2016-2018 nu se înregistrează nici un elev la această specializare. În schimb, au apărut clase cu profil agromontan, care din păcate nu au avut elevi înscriși decât în perioada 2015-2018 (18 elevi în 2015, 29 elevi în 2016 și 23 elevi în 2017), după care și această specializare a devenit neinteresantă și s-a renunțat la ea. În condițiile în care agricultura și mai ales cea din zona montană este un domeniu important pentru județul Gorj, considerăm că o reevaluare a ofertei educaționale coroborată cu cerințele de pe piața muncii ar fi necesară. Liceele veterinare au înregistrat și ele o scădere a numărului de elevi, de la 19 în 2014, la 13 în 2018, după un maxim al perioadei de raportare de 31 elevi în 2017. Cum sectorul zootehnic este unul dezvoltat în județul Gorj, este necesară promovarea acestei specializări și orientarea tinerilor spre astfel de meserii. Liceele economice au cunoscut un declin al numărului de elevi, de la 503 în 2014, la doar 295 elevi în 2018, așadar o scădere cu 41,4%. Tot în declin sunt și clasele ce pregătesc specialiști în administrație și servicii. Dacă în 2015 erau 43 de elevi la această specializare, în 2016 erau 52 elevi după care specializarea nu mai consemnează elevi înscriși. A scăzut interesul și pentru liceele pedagogice, care au înregistrat o diminuare ușoară a numărului de elevi de la 29 în 2014, la 25 elevi în 2018. Licee cu clase de arte plastice consemnează doar 15 elevi în 2014, după care la nivelul județului Gorj s-a renunțat la această specializare. Destin oarecum similar au și clasele de muzică, al căror număr de elevi a scăzut de la 31 în 2014, la 25 în 2018, după un vârf al perioadei analizate de 33 elevi în 2017. A crescut în schimb interesul pentru arte vizuale, astfel că de la 12 elevi înscriși la această specializare în 2014 s-a ajuns la 25 elevi în 2018. Clasele de teatru din liceele gorjene au înregistrat o scădere a numărului de elevi, de la 33 persoane în 2014, la 23 în 2018, după un minim în 2015 cu numai 15 elevi. În aceeași linie se înscriu și liceele cu program de educație fizică și sport, care înregistrau în 2014 un număr de 123 elevi, iar în 2018 116 elevi, cu un minim în 2015 de 105 elevi. Seminarile teologice nu fac excepție, scăderea de la 77 elevi în 2014 la 51 elevi în 2018 fiind marcată de un minim în 2017, când erau înregistrați 40 de elevi.

Învățământul profesional a cunoscut o creștere în perioada 2016-2018, după ce în 2015 erau consemnați doar 102 elevi, cu 50,5% mai puțini comparativ cu anul 2014. Cei 346 elevi înregistrați în 2018 în învățământul profesional gorjean marchează o creștere de 3,39 ori față de anul 2015 și de 1,68 ori față de anul 2014. Școlile profesionale au înregistrat fluctuații majore în perioada 2014-2018. Astfel, în 2015 erau doar 60 de elevi înregistrați, cu 52% mai puțini decât în 2014, apoi s-a înregistrat o creștere spectaculoasă în 2016, când erau înregistrați 302 elevi, de 5 ori mai mulți ca în 2015 și de 2,4 ori mai mulți ca în 2014. Numărul acestora s-a redus în 2017 cu 9,3%, dar a crescut în 2018 când erau înregistrați 315 elevi, de 1,15 ori mai mulți ca în 2017 și de 5,25 ori mai mulți ca în 2015. Școlile profesionale de tip a doua șansă au înregistrat scăderi substanțiale în privința numărului de elevi, de la 81 în anul 2014, la doar 19 în anul 2018, așadar o scădere cu 76,5%. Necesitatea învățării pe tot parcursul vieții se impune, astfel că prin programe dedicate și finanțate din fonduri europene astfel de școli profesionale ar trebui reactivate și dezvoltate.

Numărul absolvenților pe total niveluri de educație în localitățile județului Gorj arată că, la nivelul anului 2018, peste jumătate (52,1%) proveneau din municipiul Târgu Jiu, urmat de Motru, cu 7,8%, Turceni cu 3,6% și Rovinari cu 3,3%. Totalul absolvenților din mediul urban reprezintă, la nivelul anului 2018, 75,85% din totalul absolvenților la nivel de județ. Comunele cu cel mai mic număr de absolvenți sunt Arcani (4 persoane), Jupânești (6 persoane), Bălănești și Schela (fiecare cu câte 7 persoane), Mușetești și Runcu (fiecare cu câte 9 persoane). Comunele cu cel mai mare număr de absolvenți sunt Mătășari (157 persoane), Bălteni (124 persoane), Bustuchin (111 persoane) și Fărcășești (108 persoane).

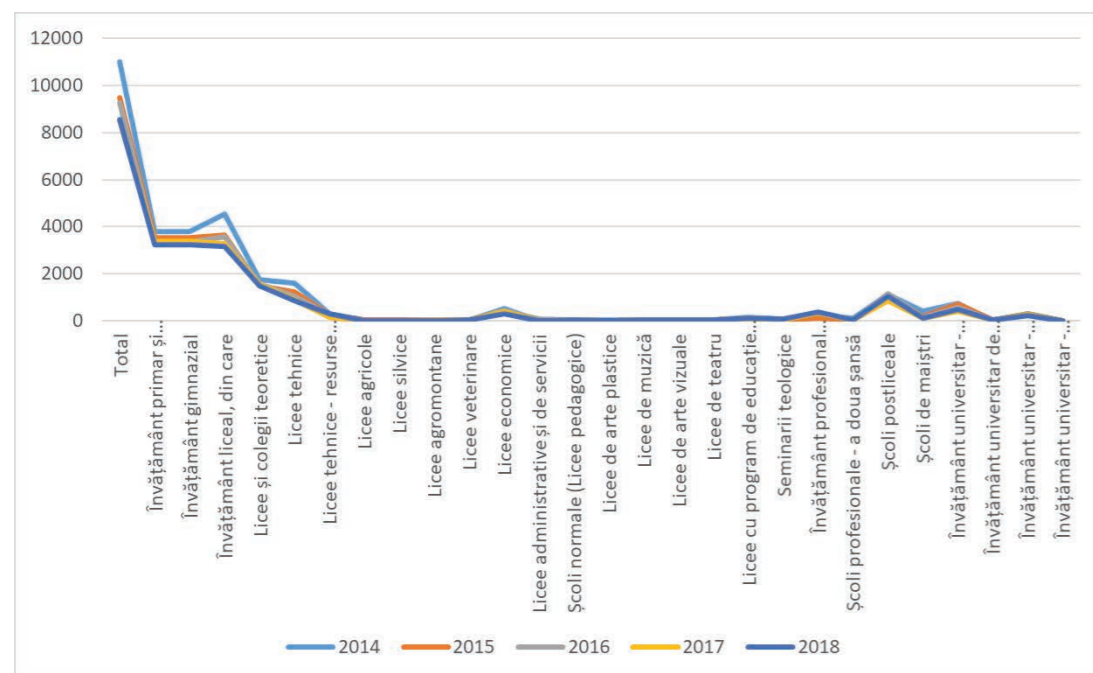

Figura nr. 32 Evoluția numărului de absolvenți din județul Gorj, pe niveluri de educație

Sursa datelor: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Numărul elevilor care au promovat examenul de bacalaureat a variat în intervalul 2014-2018 de la 2506 elevi în 2014, la 2253 elevi în 2018, cu un minim al perioadei în 2015 (2094 persoane). Numărul absolvenților din învățământul universitar a scăzut continuu (32%), de la 1013 în anul 2014, la 689 în anul 2018, cu un minim al perioadei în 2017, când au fost înregistrați 637 absolvenți. În perioada 2014-2018 a crescut semnificativ numărul absolvenților de studii superioare care au examenul de bacalaureat în altă țară decât România, semn că o parte dintre copiii celor plecați în străinătate, definitiv sau temporar, revin în țară pentru a studia și a-și desăvârși pregătirea în limba maternă. Astfel, dacă în 2014 era un singur caz, în 2018 erau înregistrați 24 de asemenea absolvenți, 18 dintre aceștia absolvenți de licență și 6 de master.

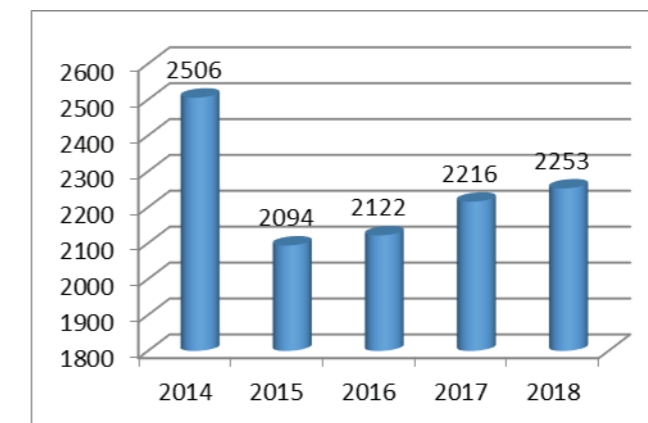

Figura nr. 33 Dinamica numărul de elevi din județul Gorj care au promovat examenul de bacalaureat

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Rata abandonului în învățământul primar și gimnazial gorjean a fluctuat între 1,1% (în 2017) și 0,7% (în 2014), în 2018 fiind de 0,8%, valoare mai bună decât media regională (1,8%) și cea națională (1,6%). În învățământul primar gorjean, la nivelul anului 2018 rata abandonului școlar era mult mai mică (0,5%) decât cea la nivel regional (1,8%) și național (1,6%). Același lucru este valabil și pentru învățământul gimnazial, cu o rată de abandon de 1,1% la nivel de județ, mai mică decât rata de abandon școlar din Regiunea Sud-Vest Oltenia (1,8%) sau decât cea medie pe țară (1,7%). Din păcate însă, rata de abandon pentru ciclul secundar de învățământ (liceal și profesional) din județul Gorj (2,8%) o depășește pe cea regională (2,5%) și națională (2,6%). În învățământul postliceal și de măști rata abandonului gorjean a fost de 8,5%, valoare situată peste media pe regiune (8%) și sub cea pe țară (9,7%). Este important însă că, din 2014 și până în 2018, atât media abandonului în învățământul secundar cât și în cel postliceal a scăzut continuu, de la 3,1% în 2014 la 2,8% în 2018, cu o minimă de 2% în 2017, respectiv de la 10,3% în 2014 la 8,5% în 2018.

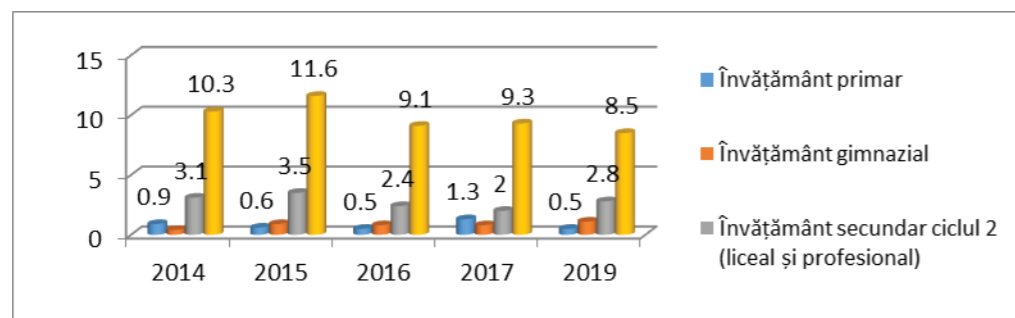

Figura nr. 34 Rata abandonului (%) în învățământul preuniversitar din județul Gorj, pe niveluri de educație

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

3.3.2.1. Resurse umane și indicatori de calitate

Personalul didactic implicat în diversele niveluri de educație s-a restrâns numeric, astfel că față de 2014, în 2019 erau cu 12,8% mai puține cadre didactice în județul Gorj, tendință manifestată de altfel atât la nivel regional (cu 10% mai puține cadre didactice în 2019 comparativ cu 2014) cât și la nivel național (scădere cu 4% în 2019 față de 2014).

La nivelul județului Gorj, în 2019 personalul didactic era în majoritate format din femei (77,4%). În învățământul antepreșcolar, din cele 5 cadre didactice înregistrate în Gorj în anul 2019 toate erau femei, la fel și în învățământul preșcolar, unde erau înregistrate 507 persoane, toate de gen feminin. Numeric, personalul didactic preșcolar a scăzut din 2014 în 2019 cu 7,2%.

Pe niveluri de instruire, cele mai mari scăderi ale numărului cadrelor didactice, în anul 2019 comparativ cu anul 2014, au fost în: învățământul postliceal și de maiștri cu 32%, învățământul preșcolar cu 13,7%, învățământul primar cu 13,4%, învățământul gimnazial cu 9,4%, învățământul secundar (liceal și din școli profesionale) cu 17,2%, învățământul liceal cu 19,8%, învățământul universitar cu 12,1%. În liceele cu profil tehnic rata de diminuare a numărului de cadre didactice a fost mult mai mare, de 29,9% pentru aceeași perioadă de referință. Liceele cu profil resurse au avut o rată de scădere de doar 2,5%, în schimb în cele cu profil servicii, scăderea a fost semnificativă, cu 34,4%. Liceele cu profil artistic au înregistrat de asemenea scăderi ale numărului de cadre didactice în perioada 2014-2017 cu 6,2%, urmată de o creștere de 1,13 ori, astfel că în 2019 erau înregistrate 51 cadre didactice în aceste licee, cu 3 mai multe față de anul 2014. Liceele cu program de educație fizică și sport au cunoscut o creștere ușoară a numărului de cadre didactice (cu 11,1%), în schimb seminariile teologice au înregistrat scăderi cu 10,7% a numărului de cadre didactice.

În învățământul profesional activau, în anul 2019, un număr de 13 cadre didactice, de 6,5 ori mai multe comparativ cu anul 2015 (pentru anul 2014 nu sunt date statistice). În școlile profesionale gorjane creșterea a fost și mai spectaculoasă, de la 3 cadre didactice în 2015 la 30 cadre didactice în 2019 (de 10 ori mai mult), 6 dintre acestea activând în școli profesionale speciale.

La nivelul anului 2019, cele mai multe cadre didactice gorjane erau din Târgu Jiu (41%), Motru (5,7%),

Turceni (3,1%) și Rovinari (2,9%). În celelalte centre urbane ale județului Gorj erau înregistrate 8,6% dintre cadrele didactice, astfel că pe total zonă urbană ponderea cadrelor didactice este de 61,3%. În comunele gorjane, cele mai multe cadre didactice erau, la nivelul anului 2019, în Bâlteni (62 persoane), Bustuchin (57 persoane), Fărcășești și Mătăsari (fiecare cu 54 persoane), Baia de Fier (52 persoane) și Plopșoru (50 persoane). Tendința generală a fost de scădere a numărului de cadre didactice în perioada 2014-2019, cu câteva excepții unde scăderea s-a manifestat în perioada 2014-2018, apoi o creștere ușoară în 2019: comuna Licurici, cu 16 cadre didactice în 2018 față de 24 cadre didactice în 2014, dar cu o creștere la 23 cadre didactice în 2019, Schela cu 10 cadre didactice în 2018 față de 18 cadre didactice în 2014, dar cu o creștere la 15 cadre didactice în 2019, la fel în Țânțăreni unde de la 49 cadre didactice în 2014 numărul acestora a scăzut la 40 în 2018 și a urcat la 45 în 2019 sau la Telești, unde de la 19 cadre în 2014 mai erau 17 în anul 2017, apoi s-a ajuns la 22 cadre didactice în 2019.

Tot excepții sunt și comunele în care creșterea numărului de cadre didactice a fost constatată pentru toată perioada de referință. Astfel în Alimpești creșterea a fost de 2,1 ori față de 2014, în Călnic de 1,3 ori, în Brănești de 1,11 ori sau Turcinești de 1,07 ori.

Prin diferite programe naționale și europene, se încearcă creșterea ratei de participare a populației adulte la formarea profesională continuă. Numai în octombrie 2020, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Gorj a organizat opt cursuri de formare profesională și anume: comunicare în limba germană; inspector resurse umane; operator introducere, validare și prelucrare date; zidar - pietrar - tencuitor; lucrător în comerț; confecționer articole textile; lucrător în cultura plantelor; dulgher - tâmplar - parchetar. Gorjenii care beneficiază de indemnizație de șomaj sunt obligați să participe la programele de formare profesională oferite și organizate de AJOFM. Persoanele îndreptățite pot beneficia de servicii de formare profesională gratuite, o singură dată, pentru fiecare perioadă în care se află în căutarea unui loc de muncă. În luna septembrie 2020, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Gorj a organizat trei cursuri de formare profesională, fiecare curs având în vedere o grupă de 25 de persoane: frizer, contabil și administrator pensiune turistică.

3.3.3. Capitalul uman din sănătate

Personalul medical cu studii superioare și medii acoperă în întregime localitățile din județ, chiar dacă este evidentă necesitatea suplimentării cu servicii medicale de specialitate în special a zonelor rurale.

Situația sistemului de sănătate la nivel județean este relativ stabilă în ceea ce privește unitățile sanitare din sectorul majoritar de stat. Conform tendințelor de la nivel național, unitățile sanitare din sectorul majoritar privat au cunoscut o evoluție crescătoare. În ceea ce privește evoluția unităților sanitare din sectorul privat în intervalul 2014-2019 a fost înregistrată o creștere semnificativă a cabinetelor medicale, a cabinetelor stomatologice și a farmaciilor.

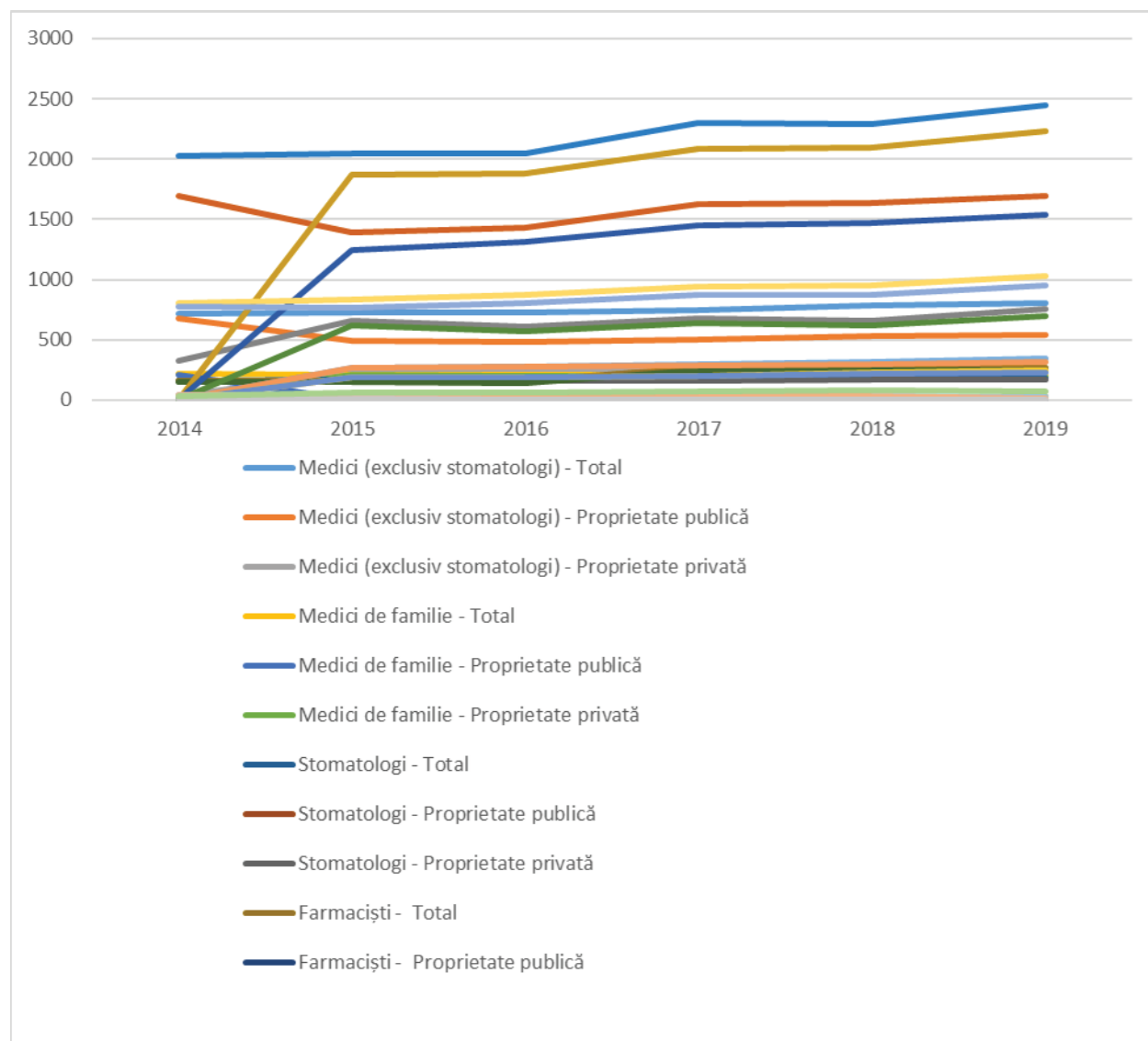

Figura nr. 35 Evoluția categoriilor de personal sanitar în județul Gorj

Sursa datelor: Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Personalul medico-sanitar a înregistrat fluctuații numerice care au evoluat în aceeași tendință ca cea manifestată la nivel regional și național.

În intervalul 2014-2019, numărul medicilor (exclusiv stomatologi) a crescut de 1,15 ori la nivel național, de 1,25 ori la nivel regional și de 1,13 ori la nivelul județului Gorj. Din cei 807 medici care activau pe raza județului Gorj în 2019, 67,54% erau în sistemul public și 32,46% în sistemul privat. În 2019, din totalul de medici gorjenii 70,26% erau de gen feminin. Numărul medicilor de familie a scăzut în județul Gorj cu 9,3%, de la 213 persoane în 2014, la 196 persoane în 2019. Doar 6 dintre medicii de familie activau în cabinete de stat, restul (96,9%) în unități aflate în proprietate privată. Numărul medicilor stomatologi a crescut în județul Gorj, de la 159 persoane în 2014, la 178 persoane

în 2019, așadar o creștere de 1,12 ori. Dintre aceștia, 53,9% sunt femei. Doar 8 stomatologi activează în cabinete aflate în proprietate publică, cei mai mulți (95,5%) desfășurându-și activitatea în spații aflate în proprietate privată.

Numărul farmaciștilor a crescut în județul Gorj, de la 161 persoane în 2014, la 263 persoane în 2019, așadar o creștere de 1,6 ori. Această evoluție se înscrie în tendința regională și în cea națională, însă mult mai accentuată. Dintre farmaciștii gorjenii, doar 5,7% funcționează în unități aflate în proprietate publică, majoritatea covârșitoare (94,3%) fiind în farmacii aflate în proprietate privată.

În județul Gorj, numărul asistenților medicali cu studii superioare a crescut de la 184 persoane în 2015 la 246 persoane în 2019, așadar o creștere de 1,33 ori. Această creștere este asemenea celei regionale (de 1,34 ori) și superioară celei naționale (creștere de 1,25 ori). Dintre asistenții medicali cu studii superioare ce activează în județul Gorj, 92,3% sunt femei, iar 92,7% își desfășoară activitatea în unități sanitare din sectorul public.

În perioada analizată (2014-2019) a crescut și numărul personalului sanitar mediu, de la 2023 persoane în 2014, la 2450 persoane în 2019, creșterea fiind de 1,2 ori. Această creștere se înscrie în coordonatele regionale (creștere de 1,17 ori) și naționale (de 1,16 ori), însă cu valori mai mari. Din totalul personalului sanitar cu studii medii, femeile reprezintă 92,7%. În plus, 69,14% din personalul sanitar mediu deservește unitățile sanitare aflate în proprietate publică. Din personalul sanitar cu studii medii, cei mai mulți (91,18%) sunt asistenți medicali, numărul lor fiind în creștere cu 16,2% în 2019 comparativ cu 2014. Din păcate, numărul asistenților medicali de obstetrică - ginecologie (moașe) a scăzut în perioada analizată, de la 43 persoane în 2014, la doar 20 persoane în 2019, 16 dintre acestea fiind în sistemul public de sănătate. Personalul sanitar auxiliar a înregistrat o creștere numerică de 1,27 ori la nivelul județului Gorj, peste media regională (de 1,12 ori în 2019 față de anul 2014) și națională (creștere de 1,19 ori). Din personalul medical auxiliar gorjean, în anul 2019 activau în unități sanitare ale sistemului public 92,68%, iar femeile reprezentau 86,15% din totalul acestei categorii de personal.

3.3.3.1. Starea de sănătate a populației

În anul 2018, starea de sănătate a populației era asigurată, la nivelul județului Gorj, de 783 de medici, stomatologi și farmaciști, la care se adaugă 2291 cadre sanitare cu studii medii.

La nivelul localităților gorjene, cele mai multe cadre medicale cu studii superioare și medii deservesc municipiul reședință de județ, Târgu Jiu. La nivelul anului 2018, din totalul de 530 de medici câți activau în sistemul sanitar public din județul Gorj, 250 funcționau în unități sanitare aflate în proprietate publică în Târgu Jiu (47,17%), cărora li se adaugă 102 medici (19,24%) ce activau în unități aflate în proprietate privată. Dintre medicii înregistrați în Târgu Jiu, 7 sunt medici de familie cu activitatea în unități sanitare publice, 50 de medici de familie activează în sistemul privat, 6 stomatologi în sistemul public de sănătate și 103 stomatologi în sistemul privat, 7 farmaciști în sistemul public și 204 farmaciști în sistemul medical privat. Personalul sanitar mediu număra, în anul 2018, 743 cadre sanitare în sistemul public de sănătate și 393 cadre sanitare în sistemul privat.

În municipiul Motru activau, în 2018, 55 de medici în sistemul public de sănătate, 12 medici în sistemul

privat din care 11 medici de familie, 1 stomatolog în unități sanitare publice și 12 stomatologi în sistemul privat, 1 farmacist în sistemul public și 9 în cel privat. Lor li se adaugă 112 cadre sanitare medii în unitățile sanitare ale sistemului public și 18 în sistemul privat.

În Bumbesti-Jiu, celor 28 de medici din sistemul sanitar public li se adaugă 5 medici de familie în unități aflate în proprietate privată, 1 stomatolog în unitate sanitară publică și 5 în cabinete private, 1 farmacist în unitate publică și 7 farmaciști în unități private. Acestora li se adaugă 70 cadre sanitare medii în unitățile sanitare publice și 18 în cel privat.

Orașul Novaci beneficia, în 2018, de serviciile medicale asigurate de 23 medici în unitățile sanitare din sectorul public, 4 medici în cele private din care 3 medici de familie, 6 stomatologi cu cabinete private, 2 farmaciști în unități sanitare din sistemul public și 3 farmaciști în sectorul privat. Lor li se adaugă 81 de cadre medicale cu studii medii ce-și desfășoară activitatea în sectorul sanitar de stat și 8 cadre medii în unitățile sanitare private.

Serviciile medicale din orașul Rovinari erau asigurate, în 2018, de 30 medici care activau în sistemul de stat, 9 medici în sistemul privat din care 8 medici de familie, 1 stomatolog în sistemul public sanitar și 3 în cel privat, 1 farmacist în sectorul public și 6 în cel privat. Cele 106 cadre sanitare cu studii medii din sectorul de stat și 22 din cel privat întregesc personalul medical ce asigură starea de sănătate a locuitorilor orașului.

Numărul medicilor din Târgu Cărbunești care asigurau servicii sanitare în unitățile de profil aflate în proprietate publică era, în 2018 de 96. Acestora li se adaugă 5 medici în unitățile sanitare private din care 4 medici de familie, 3 stomatologi în unități sanitare private, 1 farmacist în sectorul sanitar public și 2 în cel privat. În unitățile sanitare de stat din oraș activează 241 cadre sanitare cu studii medii, la care se adaugă cele 6 care-și desfășoară activitatea în unități sanitare private.

În Țicleni și Tismana toți medicii (câte 3 medici în fiecare dintre aceste orașe) care profesau pe raza orașelor își desfășurau activitatea în unități sanitare din sectorul privat. Dintre acești medici, 2 sunt medici de familie în Țicleni și 3 medici de familie în Tismana. În Tismana activau 2 stomatologi, iar în Țicleni unul, toți fiind din sistemul medical privat. Cei 3 farmaciști din Țicleni și cei 2 din Tismana activau în unități din sectorul privat. În Tismana sunt 2 cadre medii în sistemul sanitar public și 7 în cel privat, iar în Țicleni 4 cadre medicale în sectorul de stat și 8 cadre medicale cu studii medii ce activează în unități sanitare private. Împreună cu personalul medical cu studii superioare (medici, stomatologi, farmaciști) aceștia asigură servicii medicale de specialitate pentru o bună stare de sănătate a populației.

În orașul Turceni, serviciile medicale în 2018 erau asigurate de 5 medici care activau în sistemul sanitar privat, 4 dintre aceștia fiind medici de familie. Lor li se adaugă 1 stomatolog ce activa în sistemul public sanitar și încă unul în sistemul privat, 1 farmacist în sistemul public și 3 în cel privat, 66 de cadre medicale cu studii medii ce își desfășoară activitatea în sectorul de stat și alte 14 în sectorul privat.

În 2018, localitățile rurale care beneficiau de servicii medicale în unități aflate în proprietate publică erau Căpreni (1 medic), Cătunele (1 medic), Logrești (2 medici), Mătășari (3 medici), Runcu (12

medici) și Urdari (1 medic). Cât privește numărul medicilor aflați în unități sanitare private, aceștia sunt câte 4 medici în fiecare din comunele Bălești, Bălteni și Mătășari (toți fiind medici de familie), câte 3 medici în comunele Căpreni, Drăguțești, Padeș, Peștișani, Scoarța, Turburea și Țânțăreni. În celelalte comune sunt 2 medici sau unul, mai puțin în comunele Albeni, Ionești, Lelești și Roșia de Amaradia, unde nu activează nici un medic.

Aproape toate comunele din județul Gorj beneficiau, în 2018, de servicii ale medicilor de familie din sectorul privat. Excepție fac comunele Albeni, Lelești și Roșia de Amaradia, care nu au asigurate servicii ale medicilor de familie. Câte 3 medici de familie activau în comunele Drăguțești, Padeș, Peștișani, Scoarța, Țânțăreni și Turburea, câte 2 medici de familie în comunele Alimpești, Aninoasa, Arcani, Baia de Fier, Bărbătești, Benghești-Ciocadia, Bolboși, Borăscu, Brănești, Cătunele, Crasna, Crușet, Dănești, Licurici, Mușetești, Plopșoru, Polovragi, Prigoria, Runcu, Schela, Slivilești, Stănești, Telești, Turcinești și Văgiulești, restul comunelor beneficiind de serviciile unui medic de familie.

Medicii stomatologi asigură servicii de specialitate în cca. o treime din comunele gorjene, după cum urmează: 1 stomatolog la Alimpești, Bumbesti-Pițic, Bustuchin, Crușet, Drăguțești, Mușetești, Peștișani, Polovragi, Stănești și Telești; 2 stomatologi în comunele Dănești, Mătășari, Padeș, Plopșoru, Turburea și Țânțăreni; 3 stomatologi în Bălteni și 4 stomatologi în Baia de Fier. Pentru asigurarea unor servicii specializate este necesară funcționarea cabinetelor stomatologice în mai multe comune, mai ales în cele cu număr mare de locuitori.

Singura comună cu farmacist care activează în sectorul medical public este Runcu. În celelalte comune unde există farmaciști, aceștia activează în unități aflate în proprietate privată. Câte un farmacist activează în Aninoasa, Baia de Fier, Bălteni, Bustuchin, Crușet, Dănciulești, Lelești, Mătășari, Plopșoru, Polovragi, Scoarța și Turburea. Din păcate numărul farmaciștilor nu acoperă necesarul de asistență de specialitate, puțin peste un sfert din comune beneficiind de servicii asigurate de farmaciști.

În sectorul sanitar de stat din comunele din Gorj activau, în 2018, 76 cadre medii în Runcu, 17 cadre medii în Mătășari, câte 6 în fiecare din comunele Fărcășești și Logrești, 5 cadre medicale cu studii medii în fiecare din comunele Bălești, Căpreni, Cătunele și Urdari, în restul comunelor fiind între 1 și 3 cadre medicale cu studii medii. Excepție face comuna Jupânești, unde nu este nici un cadru medical mediu în sistemul de stat, însă este unul în sistemul privat. Cadrele medicale din sistemul privat care asigură starea de sănătate a populației din zonele rurale gorjene variază numeric între 6 (în Bălești, Bălteni, Mătășari și Țânțăreni), 5 (în comunele Căpreni și Padeș), 4 (în Aninoasa, Bolboși, Drăguțești și Runcu), în toate celelalte comune numărul personalului medical mediu fiind între 1 și 3. Important este faptul că, deși personalul este insuficient, nici o comună nu a rămas în afara sistemului medical, asistența sanitară fiind asigurată de cel puțin o persoană specializată în acest domeniu.

3.3.4. Asistență și incluziune socială

Copiii din medii defavorizate și adulții asistați sociali din județul Gorj beneficiază de ajutor financiar. Pensionarii gorjeni dispun de o pensie lunară peste media națională, datorită veniturilor ridicate ale unor categorii de persoane din domeniul industriei extractive.

Numărul mediu anual al pensionarilor care beneficiază de diverse tipuri de asigurări sociale relevă

o dinamică fluctuantă. Astfel, din cele 78612 persoane care primeau asigurări sociale de stat în județul Gorj în anul 2014, în 2019 erau 77651 persoane, cu un minim al perioadei 2014-2019 de 76688 persoane în 2016, după care numărul acestora a crescut ușor. Comparativ cu anul 2016, numărul celor care beneficiau de asigurări sociale de stat în 2019 era cu 1,2% mai mare, iar față de 2014 cu 1,1% mai mare. Aceste valori contravin tendinței naționale, unde la nivelul anului 2019 erau cu 0,2% mai puține persoane care primeau asigurări sociale de stat comparativ cu anul 2014. Situația la nivel regional relevă că în 2019 erau cu 1,7% mai puține persoane decât în 2014 care primeau astfel de tipuri de asigurări sociale. Numărul celor care primeau asigurări sociale de agricultori era în 2014 de 5264 persoane, număr ce s-a redus semnificativ, ajungând la 2971 persoane în 2019, așadar cu 43,6% mai puțin.

Tabel 11 Evoluția numărului mediu anual al pensionarilor (nr. persoane) pe tipuri de asigurări sociale și venituri din pensie în județul Gorj

Categorii de pensionari/Tip pensie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Numărul pensionarilor cu asigurări sociale de stat	76812	76696	76688	77096	77740	77651
Pensia medie lunară de asigurări sociale de stat	879	928	982	1096	1211	1362
Numărul pensionarilor agricultori	5264	4716	4206	3749	3335	2971
Pensia medie lunară de agricultor (lei)	315	332	351	387	426	471

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Această scădere este în acord cu situația de la nivel regional (cu 42,2% mai puține persoane primeau asigurări de agricultori în 2019 față de anul 2014) și național (cu 41,8% mai puține persoane primeau asigurări de agricultori în 2019 comparativ cu 2014). Cuantumul lunar al asigurărilor sociale de stat a crescut de 1,48 ori în 2019 față de 2014 la nivel național, de 1,5 ori la nivel regional și de 1,55 ori la nivel județean. În 2019, suma primită de o persoană prin asigurări sociale de stat se ridica la 1362 lei în județul Gorj, cu 174 lei mai mult decât suma medie pe regiune și cu 115 lei mai mult decât suma medie la nivel de țară. Asigurarea pentru agricultori a crescut ca valoare în județul Gorj 471 lei în 2019 față de 315 lei în 2014, dar se află sub valoarea regională (512 lei) și sub cea națională (511 lei).

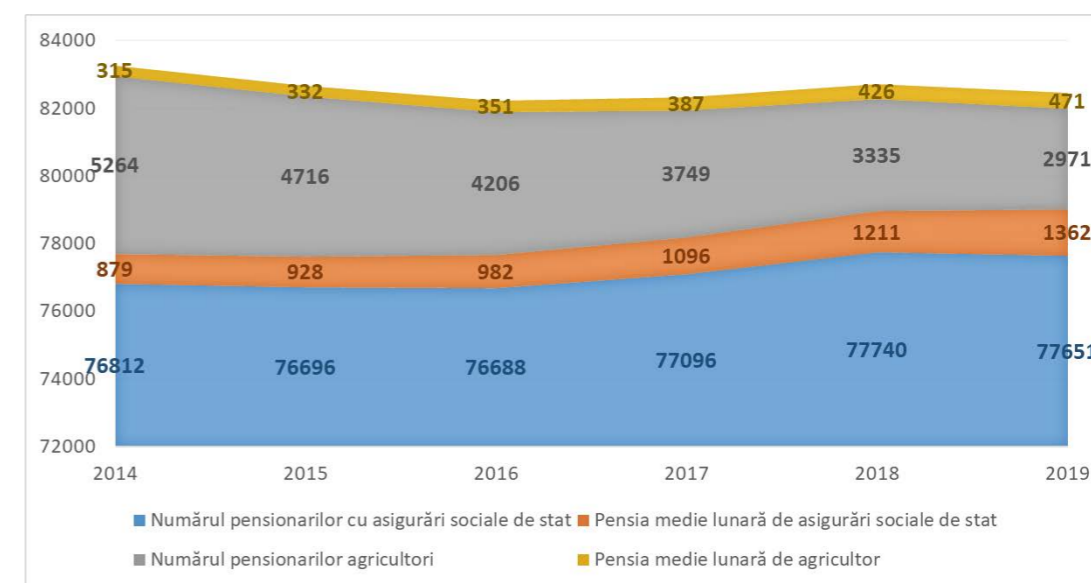

Figura nr. 36 Evoluția numărului mediu anual al pensionarilor pe tipuri de asigurări sociale și venituri din pensie în județul Gorj

Sursa datelor: Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Persoanele vârstnice beneficiază de cămine administrate de sectorul public sau de cel privat. În 2014 funcționau în județul Gorj 2 cămine publice cu 56 de locuri în care erau 40 de beneficiari, în 2015 tot 2 cămine cu 56 de locuri în care erau 48 de beneficiari, iar în 2016 funcționau 3 cămine publice cu 80 de locuri în care erau 54 de beneficiari. În anul 2017 aceste cămine publice s-au închis și s-au deschis 4 cămine private, cu un număr total de 120 locuri, de care beneficiau 71 persoane.

Pentru persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA se acordă lunar o indemnizație de hrană, de care beneficiau, la nivelul anului 2018, 48 de persoane din județul Gorj, ce reprezintă 6,3% din numărul de persoane infectate cu HIV sau bolnave de SIDA din regiune și 0,45% din cele de la nivel național. Numărul acestora a crescut de 1,3 ori comparativ cu anul 2014 în județul Gorj, valoare mai mare decât creșterea ce s-a manifestat la nivel de regiune (creștere de 1,11 ori) și la nivel național (creștere de 1,22 ori). Dintre bolnavii gorjeni, 2 sunt copii și 46 adulți. Valoarea indemnizației de hrană se ridica, în 2018, la 10950 lei pentru copii și 265712 lei pentru adulți.

3.3.4.1.. Protecția copilului

Numărul de beneficiari ai alocației pentru copii din județul Gorj a scăzut în intervalul 2014-2018, de la 63118 persoane în 2014, la 55225 persoane în 2018, așadar o scădere cu 12,5%. Această diminuare se regăsește atât la nivel regional (scădere cu 8,6% a numărului de beneficiari de alocație în 2018 comparativ cu anul 2014) cât și național (scădere cu 3,1%). Dintre acești beneficiari, copiii cu vârsta mai mică de 2 ani în anul 2018 reprezentau 8,38%, copiii cu handicap cu vârsta între 2 și 3 ani (35 persoane) reprezentau 0,06%, copiii cu vârsta între 2 și 18 ani fără handicap reprezentau 86,8%, cei cu vârsta între 3 și 18 ani dar cu o formă de handicap reprezentau 1,8%, iar copiii beneficiari de alocație a căror vârstă este mai mare de 18 ani reprezentau 2,95%.

Sumele plătite pentru alocații au crescut de la 43117761 lei în 2014, la 65673536 lei în 2018, ceea ce înseamnă o creștere de 1,5 ori.

O categorie din ce în ce mai extinsă de risc este reprezentată de copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, majoritatea dintre aceștia fiind în îngrijirea rudelor până la gradul IV și nu beneficiază în prezent de măsuri de protecție suplimentară.

3.3.4.2. Serviciile și prestațiile sociale privind protecția adulților

Pentru persoanele aflate în nevoie, există o serie de ajutoare sociale pentru asigurarea venitului minim garantat. Numărul familiilor sau al persoanelor singure care au beneficiat de aceste ajutoare a scăzut din 2014 în 2018 cu 13,1%. Sumele plătite acestor persoane au scăzut și ele cu 5,8% în 2018 comparativ cu 2014. Persoanele cu venituri mici sau fără venituri pot apela și la serviciile cantinelor de ajutor social. Dacă în 2014 existau în județul Gorj 3 astfel de cantine cu 250 de locuri și un total de 239 beneficiari zilnic, în 2017 funcționau 2 cantine cu un număr de 80 de locuri și care asigurau hrană caldă zilnic pentru 120 de beneficiari. Suma pentru cheltuielile de funcționare ale cantinelor provenea de la bugetul local și se ridica, în anul 2017, la 940914 lei.

3.3.5. Cultură și sport

Patrimoniul cultural remarcabil, de importanță internațională, facilitează accesul la cultură. Apetitul pentru lectură, spectacole și muzee ar trebui susținut prin digitalizarea colecțiilor, prin asigurarea unor tururi virtuale ale monumentelor și exponatelor de importanță culturală majoră. Activitățile sportive completează educația individuală și asigură starea de sănătate a comunității.

3.3.5.1. Cultură

Bazele culturii se stabilesc în familie și în școală. Nevoia de lectură a scăzut din păcate, însă rolul cărților în viața fiecărui individ este important pentru dezvoltarea sa intelectuală. Cele mai multe cereri de carte sunt în bibliotecile școlare, însă activitățile de promovare și lansări de carte, de întâlniri cu autorii, concursuri pe teme culturale, pot revitaliza activitatea bibliotecilor.

Numărul de cititori activi în bibliotecile gorjene a scăzut semnificativ, de la 74896 persoane în 2014, la 58551 persoane în 2019, așadar o scădere cu 21,8%, valoare mai mică decât media regională (scădere cu 33%), dar mai mare decât națională (scădere cu 18,5%). Pe categorii de biblioteci, numărul cititorilor activi în bibliotecile instituțiilor de învățământ superior din județul Gorj reprezentau, la nivelul anului 2019, doar 8,38% din totalul cititorilor activi la nivel județean. Cei ai bibliotecilor specializate reprezentau numai 0,64%, cei ai bibliotecilor școlare reprezentau 49,2%, iar cititorii activi ai bibliotecilor publice reprezentau 46,5%. Din cei 27202 cititori activi ai bibliotecilor publice gorjene la nivelul anului 2019, doar 23% sunt cititori înregistrați în biblioteca județeană, 25% dintre cititorii activi sunt înregistrați în bibliotecile municipale și orașenești, iar 52% sunt cititori activi ai bibliotecilor comunale. Numărul cititorilor activi ai bibliotecilor publice a scăzut de la 37998 persoane în 2014 la 27202 persoane în 2019, așadar o scădere cu 28,4%, scădere resimțită și în cazul bibliotecilor comunale, unde față de anul 2014 numărul cititorilor activi în 2019 a fost mai

mic cu 29,4%. Numărul de cititori ai bibliotecii județene a scăzut cu 30% în 2019 față de 2014, iar ai bibliotecilor municipale și orașenești cu 24,6%. Cu siguranță că o ofertă de carte nouă, cu o promovare profesionistă, ar atrage mai mulți cititori. În condițiile actuale de pandemie, o soluție ar fi digitalizarea unor cărți care s-au dovedit mai solicitate de cititori și asigurarea unor abonamente online.

Pe localități, cei mai numeroși cititori activi sunt, cum era de așteptat, în municipiul Târgu Jiu. Aceștia reprezentau, la nivelul anului 2019, 36,3% din totalul cititorilor activi ai județului Gorj. Chiar dacă numărul acestora a scăzut cu 18,5% din 2014 în 2019, lectura rămâne una din preferințele gorjenilor care găsesc în bibliotecile din Târgu Jiu titluri interesante și utile. Cititorii din Motru reprezintă 9,7% din cititorii activi gorjeni la nivelul anului 2019, iar orașele județului contribuie cu 15,3% la numărul cititorilor activi. Se remarcă orașele Novaci (2838 cititori activi), Târgu Cărbunești (1399 cititori activi) și Țicleni (1183 cititori activi). Dintre comunele cu număr mare de cititori la nivelul anului 2019, se pot menționa Bălești cu 1622 cititori activi, Bustuchin cu 945 cititori activi și Plopșoru cu 726 cititori activi. La polul opus, dintre comunele cu cel mai mic număr de cititori se remarcă Ciuperceni cu doar 20 de cititori activi, Bălănești cu 41 de cititori activi și Călnic cu 51 de cititori activi.

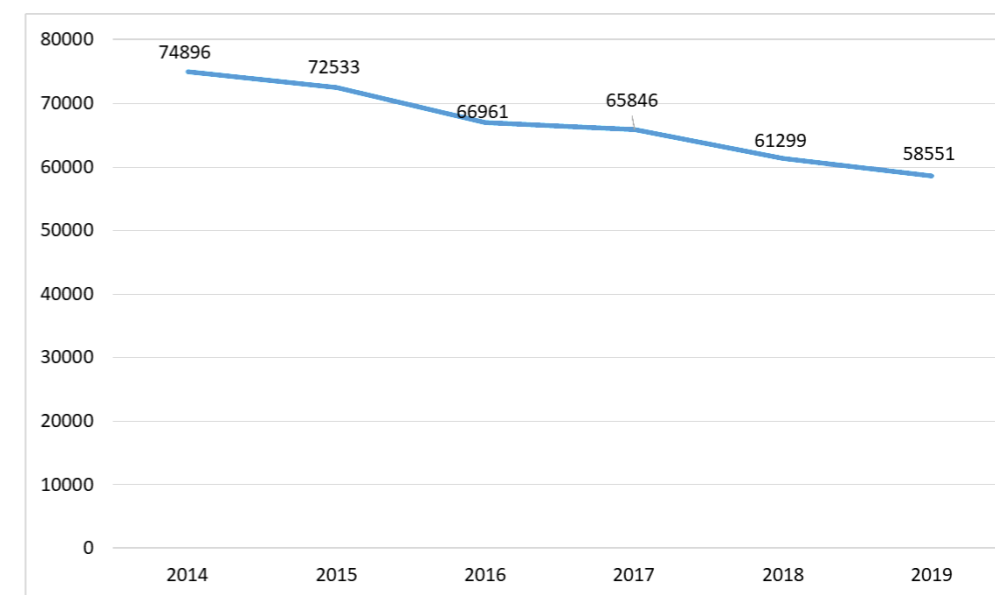

Figura nr. 37 Evoluția numărului de cititori activi în biblioteci (persoane)
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo-online

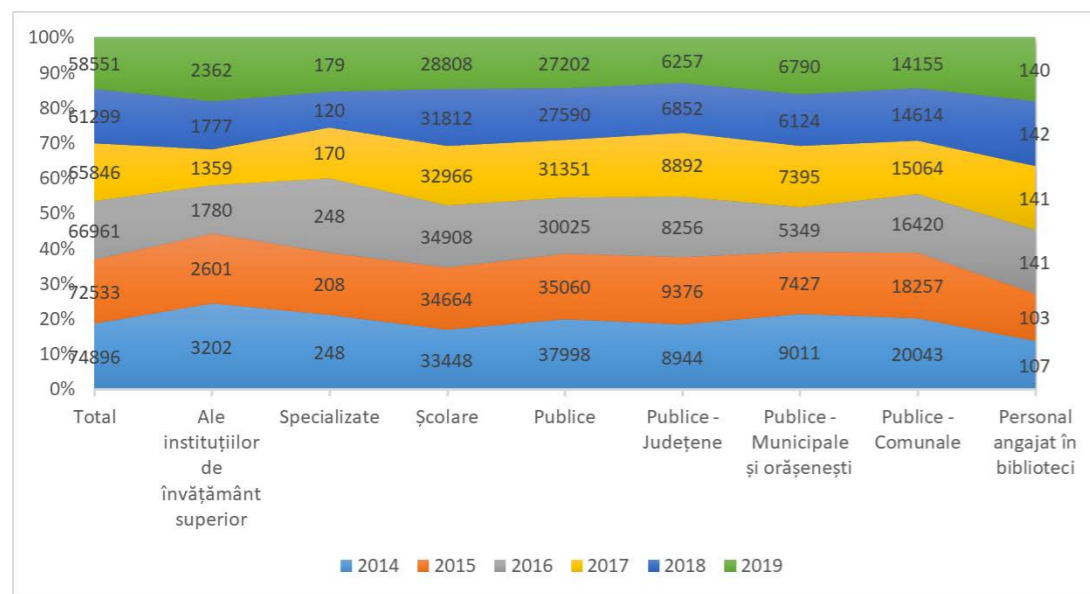

Figura nr. 38 Evoluția numărului de cititori activi la bibliotecile din județul Gorj și a personalului angajat în biblioteci

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo-online

Personalul angajat în bibliotecile gorjane a cunoscut fluctuații numerice semnificative: în 2014 erau 107 bibliotecari la nivelul județului, număr ce a scăzut la 103 în anul 2015, după care a crescut semnificativ la 141 bibliotecari în 2016 și a atins maximum perioadei de raportare în 2018, cu 142 bibliotecari. Cei 140 bibliotecari angajați în bibliotecile gorjane în 2019 reprezintă o creștere de 1,31 ori față de 2014 și de 1,36 ori față de 2015. Pe localități, cei mai mulți bibliotecari sunt în Târgu Jiu (63 bibliotecari în 2019), numărul lor crescând din 2014 în 2019 de 1,5 ori. Numărul bibliotecarilor din Târgu Jiu reprezintă 45% din totalul angajaților din bibliotecile județului Gorj la nivelul anului 2019. În Motru sunt 7 bibliotecari (5%), iar în orașele gorjane 19 bibliotecari (13,6%). În bibliotecile din mediul rural este, cel mai adesea, un bibliotecar, excepție făcând comunele Bălești, Bustuchin, Ionești și Pestișani, fiecare cu câte 2 bibliotecari și comunele Alimpești, Căpreni, Ciuperceni, Hurezani, Licurici, Polovragi, Samarinești, Săulești, Slivilești și Telești, fără bibliotecar.

Un act de cultură este și vizionarea spectacolelor cinematografice. Chiar dacă, adesea, locul cinematografelelor a fost luat de vizionarea filmelor în confortul casei, la televizor, cinematografele continuă să aibă spectatori, mai ales din rândul tinerilor. Numărul spectatorilor a crescut în județul Gorj de la 91 mii în 2014, la 133 mii în 2018, cu un vârf al perioadei de analiză în 2017, când s-au înregistrat 140 mii spectatori în cinematografele gorjane. Față de 2014, creșterea a fost de 1,46 ori, semn că nevoia de filme vizionate pe marile ecrane este încă prezentă.

Numărul spectatorilor la reprezentații artistice, spectacole și concerte a cunoscut, în județul Gorj, fluctuații semnificative: de la creșterea în intervalul 2014-2016 cu 23,4% a numărului de spectatori (de la 129334 persoane în 2014 la 168899 persoane în 2016), a urmat un declin brusc în 2017 cu 18% față de anul 2016, apoi din nou o creștere până în 2019, când se înregistrau 165697 spectatori, de

1,28 ori mai mulți față de anul 2014 și cu 1,9% mai puțini față de vârful perioadei analizate, atins în 2016.

Numărul spectatorilor de teatru în județul Gorj a variat de la 24924 persoane în 2014, la 33663 persoane în 2019, așadar o creștere de 1,35 ori. Minimum perioadei de raportare a fost în 2015, când spectacolele de teatru au fost vizionate de numai 15072 persoane, iar maximum perioadei l-a constituit anul 2019, cu un număr de spectatori de 2,23 ori mai mare ca în 2015.

La nivelul anului 2019, spectatorii de teatru reprezentau 20,3% din totalul spectatorilor gorjeni, cei ai teatrelor de păpuși și marionete 13,1%, cei ai spectacolelor susținute de filarmonică și orchestre simfonice 0,74%, cei ai altor tipuri de unități culturale fiind majoritari, 65,8%.

Personalul angajat în instituțiile și companiile de spectacole din județul Gorj, chiar dacă a crescut numeric de 1,2 ori în 2019 față de 2014 (ușor peste media regională care a înregistrat o creștere de 1,1%), reprezintă doar 14,2% din angajații acestei categorii la nivel regional.

Tabel 12 Evoluția numărului de spectatori din județul Gorj la categorii de spectacole

Categorii de spectacole	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Cinematograf	91000	129000	124000	140000	133000	
Spectacole dramatice	129334	138474	168899	138501	158673	165697
Teatru de păpuși și marionete	10210	26402	40862	19429	17231	21710
Filarmonica și orchestre simfonice	1200	2000	2037	2235	2300	1224
Alte tipuri de activități culturale	93000	95000	100000	90000	107000	109100

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

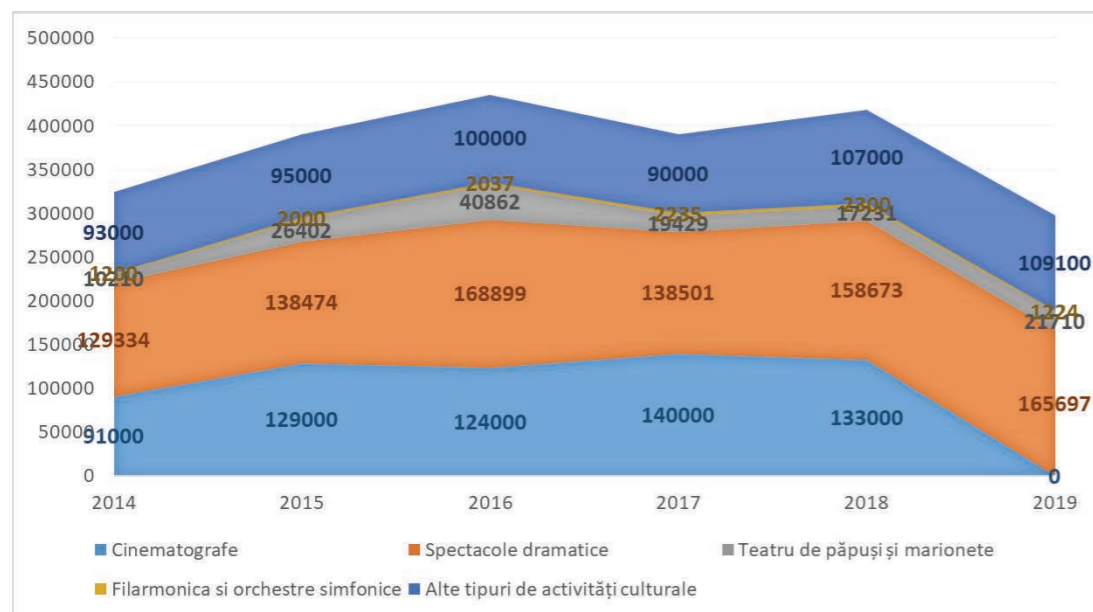

Figura nr. 39 Evoluția numărului de spectatori din județul Gorj la categorii de spectacole
Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo-online

În privința vizitatorilor în muzee și colecții publice, numărul acestora a crescut de 1,29 ori în perioada 2014-2019, de la 227480 persoane în 2014, la 292561 persoane în 2019. Interesul de care se bucură în special operele lui Brâncuși a determinat un aflor de vizitatori, însă promovarea mai eficientă a creațiilor marelui sculptor ar fi benefică pentru relansarea turismului cultural, a investițiilor în cultură și patrimoniu. Contrar așteptărilor, nu municipiul Târgu Jiu este principalul polarizator al vizitatorilor care au ajuns la muzeele și colecțiile publice în anul 2019, ci Baia de Fier cu 36,5% (106800 persoane), urmată de Bumbesti Jiu, care a avut 20,2% (59063 persoane) din totalul vizitatorilor înregistrați la nivelul județului. Aceste localități sunt urmate de Polovragi cu 19% (55469 persoane), Tismana cu 11,9% (34680 persoane), de municipiul Târgu Jiu cu 9,2% (16932 persoane) și Pestișani cu 3,9% (11292 persoane). Între 1000 și 1500 vizitatori au fost la Bărbătești (1500 persoane) și Târgu Cărbunești (1147 persoane), iar sub 100 de vizitatori au fost la Dănciulești (30 persoane) și Lelești (60 persoane). Personalul angajat în muzeele gorjene a scăzut numeric de la 68 persoane în 2017 și 2018 la 63 persoane în 2019, cu un minim al perioadei analizate de 62 persoane în 2014 și 2016. Pe localități, la nivelul anului 2019 municipiul Târgu Jiu deține cel mai mare număr de angajați în muzee (50,8%), urmat de Bumbesti Jiu cu 22,2%, Baia de Fier cu 6,3%, Polovragi cu 4,8% și Pestișani cu 3,2%. Spațiile muzeale din Târgu Cărbunești, Tismana, Turceni, Bălănești, Benghești-Ciocadia, Bumbesti-Pițic, Turcinești și Vladimir beneficiază, fiecare, de un angajat (1,6% fiecare).

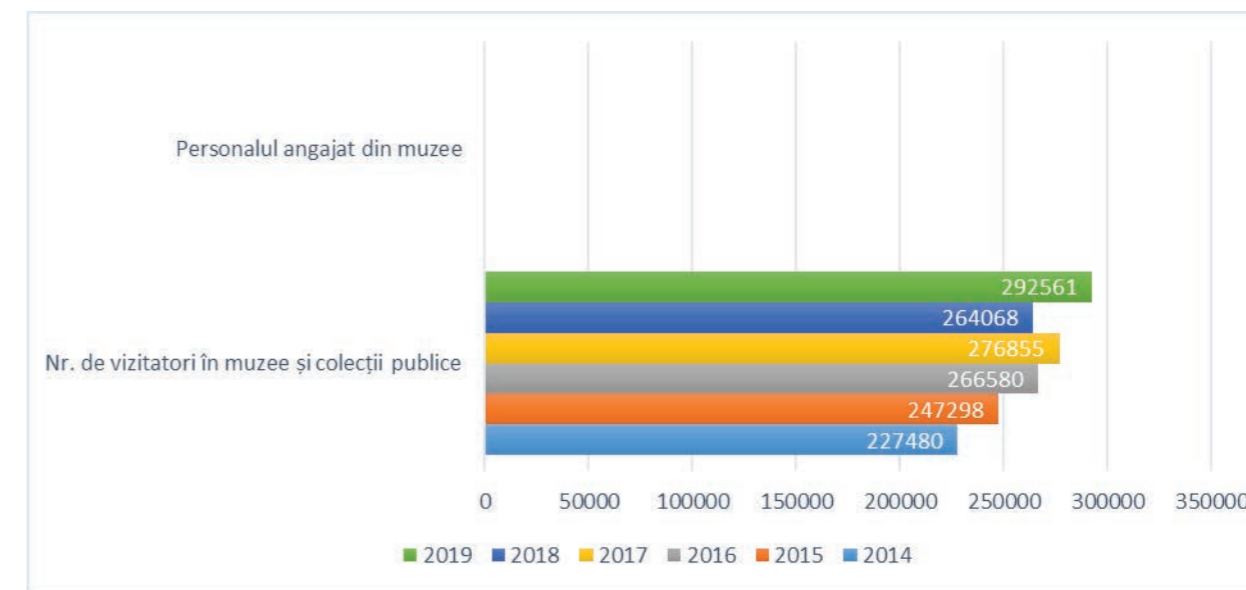

Figura nr. 40 Evoluția numărului de vizitatori (nr. persoane) în muzee și colecții publice din județul Gorj și a personalului angajat în muzee
Sursa datelor: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Tabel 13 Evoluția numărului de vizitatori (nr. persoane) în muzee și colecții publice din județul Gorj și a personalului angajat în muzee

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nr. de vizitatori în muzee și colecții publice	227480	247298	266580	276855	264068	292561
Personalul angajat din muzee	62	64	62	68	68	63

Sursa: Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Tempo on-line

Valoarea patrimoniului natural și antropic de care beneficiază județul Gorj poate căpăta dimensiuni naționale și europene cu condiția unei valorificări pe principii moderne și a unei promovări profesionale.

3.3.5.2. Sport

Beneficiind de o bază sportivă de calitate inclusiv de un stadion modern, de o tradiție în sport, județul Gorj avea, la nivelul anului 2018, un număr de 3053 sportivi legitimați, cu 4,3% mai puțini față de vârful perioadei analizate, anume anul 2017, dar de 1.2 ori mai mulți față de minimumul perioadei 2014-2018, anume anul 2016. Sportivii legitimați în Gorj reprezintă, la nivelul anului 2018, 14,3% din sportivii legitimați la nivelul regiunii și 1,1% din cei naționali.

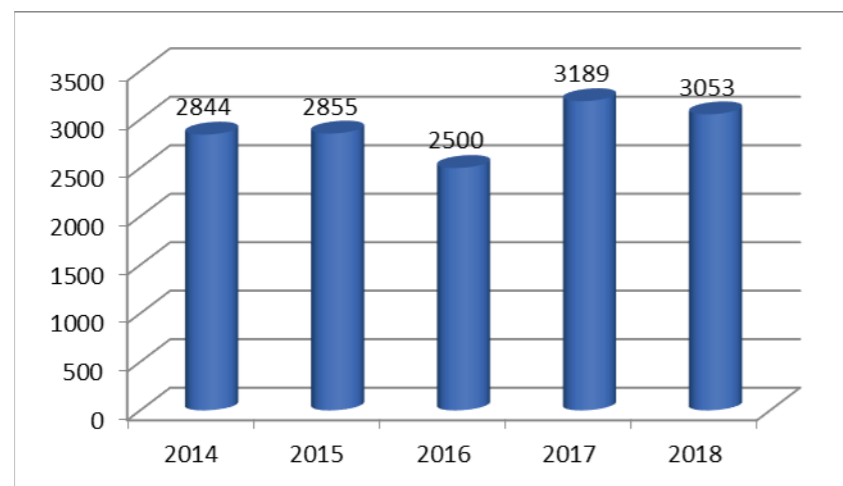

Figura nr. 41 Evoluția numărului de sportivi legitimați în județul Gorj

Sursa: date prelucrate www.insse.ro, Tempo online

Numărul antrenorilor sportivi a crescut în județul Gorj de la 78 persoane în 2014, la 156 în 2018, așadar o creștere de 2 ori, mult mai mare comparativ cu media regională (creștere de 1,3 ori) și națională (creștere de 1,1 ori). Numărul instructorilor sportivi însă a scăzut vertiginos, de la 83 în 2014 la doar 7 în 2018, deci cu 84%. Tendința de scădere este prezentă și la nivelul regiunii (scădere cu 25,4%) sau la nivel național (scădere cu 17,7%), însă nu cu accente dramatice cum e cazul județului Gorj. Numărul arbitrilor sportivi gorjeni a scăzut de asemenea, de la 153 persoane în 2014 la 99 persoane în 2018, cu un minim al perioadei de analiză de 96 persoane în 2017 și un maxim în 2015, cu 190 de persoane. Este necesară o analiză profundă a sportului gorjean și accentuarea caracterului de masă al acestei activități, cu beneficii pe termen mediu și lung privind sănătatea populației.

3.3.6. Resursele de muncă

Deși pe piața muncii resursa de muncă a înregistrat scăderi, rata de ocupare a crescut în perioada 2014-2018. Transformările din plan economic ce se prevăd pentru perioada următoare în județul Gorj aduc în atenție problema șomajului, a recalificării și reconversiei profesionale.

Resursele de muncă din județul Gorj au urmat o tendință descrescătoare, de la 214,4 mii persoane în 2014, la 203,9 persoane în 2018 (scădere cu 4,9%). Resursa de muncă masculină a înregistrat o scădere mai mare, de la 113,2 mii persoane în 2014, la 106,5 mii persoane în 2018, așadar cu 5,9%, în timp ce resursa de muncă feminină a înregistrat o scădere mai mică între 2014 și 2018, de la 101,2 mii persoane în 2014, la 97,4 mii persoane în 2018, așadar o scădere cu 3,8%. La nivel regional, resursa de muncă a scăzut cu 4,5% în 2018 comparativ cu anul 2014, iar la nivel național s-a înregistrat o scădere cu 2,8%.

Rata de ocupare a resurselor de muncă relevă o creștere atât la nivel național (68,7% în 2018 față de 66,9% în 2014), cât și la nivel regional (de la 63% în 2014 la 64,6% în 2018) și județean (de la 59,3% în 2014, la 60,6% în 2018). În cazul resurselor de muncă feminine, creșterea la nivelul județului Gorj a

fost mai mare (cu 1,3% mai mult în 2018 comparativ cu 2014) decât cea regională (cu 1,1% mai mult în 2018 față de 2014) și națională (0,8 mai mult în 2018 față de anul 2014). În schimb, în cazul resursei masculine creșterea a fost ceva mai mare în 2018 față de 2014: 3,5% la nivel județean, valoare însă mai mică decât cea regională și națională (fiecare având o creștere cu 4,1%).

3.3.6.1. Piața muncii și forța de muncă

Populația activă din județul Gorj a înregistrat o scădere numerică cu 4,4% în perioada 2014-2018, de la 142 mii persoane în 2014, la 135,8 mii persoane în 2018, scădere manifestată atât la nivel regional (cu 6,7% mai puține persoane active în 2018 față de 2014) și național (2,4%). Numărul persoanelor active de gen feminin a cunoscut o scădere cu 4,5%, iar populația activă masculină din Gorj a scăzut numeric cu 4,3%. Rata de activitate a resurselor de muncă gorjene a crescut ușor, de la 66,2% în 2014 la 66,6% în 2018, creștere manifestată și la nivel regional (cu 4,1% mai mare în 2018 față de 2014) și național (cu 0,4% mai mult).

Numărul de persoane civile ce constituie resursa de muncă din activitățile economiei naționale a scăzut la nivelul județului Gorj de la 131,4 mii persoane în 2014, la 129,9 mii persoane în 2018, așadar o scădere cu 1,1%. Numărul salariaților din județul Gorj era, în 2019, de 75145 persoane, de 1,1 ori mai mult față de anul 2014. Salariații din Gorj reprezentau în 2019, 18,5% din salariații Regiunii Sud-Vest Oltenia și 1,46% din salariații țării. Câștigurile salariale medii în județul Gorj au crescut în perioada 2014-2019, de la 1761 lei la 2657 lei, adică de 1,51 ori. Această rată de creștere este mai mică decât cea pe regiune, unde creșterea a fost de 1,71 ori și decât cea pe țară, unde creșterea a fost de 1,76 ori. Chiar dacă salariul mediu în județul Gorj aferent anului 2019 este mai mare cu 1% față de cel regional, veniturile sunt cu 11% mai mici decât cele medii la nivelul țării.

În agricultură silvicultură și pescuit activau, la nivelul anului 2018, 28,8 mii persoane, ceea ce reprezintă 22,2% din populația ocupată a județului Gorj. Numărul persoanelor ocupate în agricultura județului Gorj a scăzut în perioada 2014-2018 cu 20%, de la 36 mii persoane la 28,8 mii persoane. În industrie, în anul 2018 erau ocupate 32,2 mii persoane, ceea ce reprezintă 24,8% din populația ocupată a județului Gorj. Din cei 1638 salariați în agricultura județului Gorj la nivelul anului 2019, 693 lucrau în agricultură și 945 persoane în silvicultură și exploatare forestieră. În perioada 2014-2019, numărul salariaților a crescut de 2,6 ori în agricultură în 2019 comparativ cu anul 2014, iar în silvicultură de 1,26 ori. Salariul mediu în agricultura gorjeană era, în anul 2019, de 2092 lei, cu 41,7% mai mare ca în 2014, iar în silvicultură de 2389 lei, cu 43,9% mai mare în 2019 comparativ cu anul 2014.

Numărul celor ocupați în industrie a fluctuat cu 1,9% în 2018 comparativ cu anul 2014, însă în această perioadă minimul a fost de 30,8 mii persoane în 2016, iar maximul în 2018, de 32,2 mii persoane. Industria extractivă gorjeană a cunoscut scăderi consistente și continue privind populația ocupată în acest sector, de la 12,5 mii persoane în 2014, la 9,1 mii persoane în 2018, așadar o scădere cu 27,2%. În industria prelucrătoare însă, se remarcă o creștere de 1,37 ori a numărului de persoane ocupate de la 12,1 mii persoane în 2014 la 16,6 mii persoane în 2018.

Salariații din industria gorjeană erau, în 2019, 24275 persoane, cu un câștig salarial mediu de 2954 lei.

În industria extractivă, numărul salariaților a scăzut de la 12595 persoane în 2014 la 8888 persoane în 2019 (scădere cu 29,4%). Câștigul mediu salarial a crescut de la 2774 lei în 2014 la 3960 lei în 2019 (creștere de 1,43 ori).

În extracția de cărbune erau, în 2019, 7447 salariați, care aveau un venit mediu lunar de 3873 lei, iar în extracția petrolului și a gazelor naturale erau 642 salariați, care aveau un salariu mediu în 2019 de 4505 lei. Numărul salariaților din extracția cărbunelui a scăzut cu 23% în 2019 față de anul 2014, iar în extracția petrolului și gazelor naturale tot cu 23%. A scăzut și numărul salariaților din activități de servicii anexe extracției cu 36,7% în 2019 față de anul 2014, care aveau în 2019 un venit mediu de 4925 lei, de 1,23 ori mai mare decât salariul din 2014. A crescut în schimb numărul angajaților din alte activități extractive de 1,32 ori în 2019 față de anul 2014, salariul acestora fiind în 2019 de 1,92 ori mai mare decât cel din anul 2014.

În industria prelucrătoare gorjeană erau, în 2019, 9776 salariați, cu 25,2% mai mulți decât în 2014. Câștigurile medii în acest sector industrial au crescut de la 1212 lei în 2014 la 2004 lei în 2019.

Cele mai mari creșteri ale numărului de salariați au fost în industria textilă (cu 34,7% mai mult în 2019 față de anul 2014), în prelucrarea lemnului (creștere cu 51,1% în 2019 față de anul 2014), fabricarea de mașini, utilaje și echipamente (creștere cu 24%), fabricarea autovehiculelor de transport rutier, remorcilor și semiremorcilor (creștere cu 71,5% în 2019 față de anul 2017), în industria alimentară (creștere cu 14,6%). A scăzut numărul de salariați în fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (scădere cu 20% în 2019 față de anul 2014), fabricarea hârtiei și a produselor de hârtie (scădere cu 71,8%), fabricarea produselor de cauciuc și mase plastice (scădere cu 4,1%), fabricarea echipamentelor electrice (scădere cu 34,3%), fabricarea mobilei (scădere cu 16,1%), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (scădere cu 18,7% în 2019 față de anul 2014).

Chiar dacă salariul a crescut în aproape toate ramurile industriei prelucrătoare în perioada 2014-2019, acesta este încă sub salariul mediu în multe sectoare. Excepție face fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țiteiului, unde s-a înregistrat o scădere considerabilă a salariului în 2015 față de cel din 2014 (de la 5246 lei în 2014 la 1266 lei în 2015, apoi o creștere variabilă până în 2019, unde câștigul salarial se cifra la 1714 lei (cu 67,4% mai mic decât salariul mediu din 2014).

Cele mai mici câștiguri salariale în 2019 au fost în fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie (1282 lei), în tipărire (1395 lei), în fabricarea de mobilă (1460 lei), în industria alimentară (1510 lei), fabricarea textilelor (1547 lei), fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (1551 lei). Cele mai mari câștiguri salariale au fost în repararea și întreținerea mașinilor și echipamentelor, de 2743 lei în anul 2019. Cele mai mari creșteri salariale au fost în prelucrarea lemnului (de 2,12 ori mai mare venitul mediu în 2019 față de 2014), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (de 1,87 ori mai mare în 2019 față de 2014), tăbăcirea și finisarea pieilor, fabricarea articolelor de marochinărie (de 3,27 ori mai mare salariul din 2018 față de cel din 2014), în fabricarea produselor chimice (creștere de 1,57 ori), industria construcțiilor metalice (creștere de 1,97 ori).

Populația gorjeană ocupată în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă

și aer condiționat era, la nivelul anului 2018, de 3,8 mii persoane, ceea ce reprezintă o scădere față de anul 2014 cu 15,6%. Acest segment de angajați reprezenta, în 2018, 2,93% din totalul populației ocupate din județul Gorj. Numărul de salariați era, în 2019, de 3780 persoane, cu 12,6% mai puțin decât în 2014. Câștigurile salariale medii în acest sector economic au scăzut cu 8% în 2019 față de anul 2014, ajungând la 3439 lei.

În distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor și activități de decontaminare erau angajate în județul Gorj, în anul 2018, 2,7 mii persoane, de 1,1 ori mai multe față de 2014. Populația ocupată în acest sector economic reprezenta, în 2018, 2,08% din totalul populației ocupate la nivel de județ. În acest sector economic erau, în 2019, 1831 salariați, cu 5,6% mai puțini decât în 2014. Salariul mediu al unui angajat varia de la 1864 lei pentru cei angajați în colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor, recuperarea materialelor reciclabile și servicii de decontaminare, până la 2505 lei pentru salariații din activități legate de captarea, tratarea și distribuția apei.

Sectorul construcțiilor a cunoscut o dezvoltare din 2014 în 2018, populația ocupată crescând de 1,13 ori în acest interval. În 2018, cele 16,4 mii persoane ocupate în sectorul construcțiilor din județul Gorj reprezentau 12,63% din populația ocupată la nivel de județ. Numărul salariaților din construcții era, la nivelul anului 2019, de 6145 persoane, de 1,2 ori mai mulți decât în 2014. Salariul celor din construcție a crescut de la 1076 lei în 2014, la 2716 lei în 2019 (creștere de 2,5 ori).

În comerțul cu ridicata și cu amănuntul, în repararea autovehiculelor și a motocicletelor, populația ocupată în 2018 reprezenta 12,39% din totalul populației ocupate în județul Gorj. Numărul celor care activează în acest sector economic a crescut de la 15,8 mii persoane în 2014, la 16,1 mii persoane în 2018, așadar o creștere de 1,02 ori. Numărul salariaților a crescut de la 9079 persoane în 2014 la 11009 persoane în 2019, iar salariul mediu în acest sector a crescut de la 897 lei în 2014 la 1719 lei în 2019 (creștere de 1,9 ori).

Activitatea de transport și depozitare era asigurată, în 2018, de 6,2 mii persoane care reprezentau 4,8% din populația ocupată la nivelul județului. Față de anul 2014, în 2018 erau de 1,19 ori mai multe persoane ocupate în acest sector economic. Salariații din acest sector economic erau, în 2019, cu un număr de 1,26 ori mai mare decât în 2014. Creșterea cea mai mare s-a înregistrat în serviciile de depozitare și activități auxiliare pentru transporturi (de 1,41 ori mai mulți salariați în 2019 față de 2014). Cu siguranță datele pentru anul 2020 vor arăta diferit, pentru că pandemia a determinat o creștere cu 30-40% la nivel național a serviciilor de curierat. În privința salariului mediu pentru acest sector în Gorj la nivelul anului 2019 în activitățile de transport și depozitare veniturile au crescut de la 3151 lei în 2014 la 3693 lei în 2019 (creștere de 1,17 ori). Cele mai mari creșteri au fost în activitățile de depozitare și transport auxiliar, de la 2284 lei în 2014 la 3079 lei în 2019, așadar o creștere de 1,35 ori.

În hoteluri și restaurante, numărul persoanelor ocupate a crescut în perioada 2014-2018, astfel că în județul Gorj erau înregistrate, în 2018, 3,1 mii persoane în acest sector economic, de 1,48 ori mai multe față de 2014. Ponderea populației gorjene ocupate în acest sector în totalul populației ocupate, la nivelul anului 2018, este de 2,4%. Salariații acestui sector erau, în 2014, în număr de 1481

persoane, iar în 2019 de 1,73 ori mai multe persoane, ajungându-se la 2557 salariați. Chiar dacă în perioada analizată salariul mediu aproape s-a dublat (creștere cu 45,7%, de la 781 lei la 1438 lei), acest sector al economiei rămâne unul dintre cele unde veniturile salariale sunt foarte mici.

Sectorul informații și comunicații era deservit, în 2014, de 0,5 mii persoane, iar în 2018 de 0,6 mii persoane, așadar o creștere de 1,2 ori. Ponderea populației ocupate în acest sector, la nivelul anului 2018, era 0,46% din populația ocupată a județului Gorj. Numărul salariaților din acest sector a crescut de la 436 persoane în 2014, la 606 persoane în 2019. În telecomunicații, creșterea a fost de 1,5 ori mai mare în 2019 față de 2014, iar în activitățile de servicii informatice de 2,55 ori (de la 128 salariați în 2014, la 326 salariați în 2019). Creșterea numărului de salariați se datorează și salariului motivant obținut, care în telecomunicații a crescut de 1,1 ori, iar în servicii informatice de 2,1 ori, de la 1183 lei în 2014 la 2478 lei în 2019.

În activitatea de intermediari financiare și asigurări populația ocupată a rămas la aceleași valori numerice, de 0,9 mii persoane, în perioada 2014-2018. Din totalul populației ocupate în județul Gorj la nivelul anului 2018, cea din acest sector reprezintă 0,69% din populația ocupată la nivelul județului. Numărul salariaților din acest sector economic s-a redus, scăderea cea mai mare fiind în activitățile de asigurare/reasigurare, unde scăderea a fost de 49,4%, la 85 salariați în 2014 la 43 salariați în 2019. A scăzut și numărul salariaților din intermediari financiare cu 8,6%, în schimb a crescut numărul salariaților din activitățile auxiliare intermediarilor financiare (inclusiv cele privind fondurile de pensii) de la 96 salariați în 2014 la 136 salariați în 2019 (creștere de 1,42 ori). Câștigurile salariale au crescut în perioada 2014-2019, de la 2053 lei în 2014, la 2938 lei în 2019 (de 1,43 ori). Cel mai bine s-a câștigat, în 2019, în activitatea de intermediari financiare (3263 lei, cu 30% mai mult decât în 2014), apoi în cea de asigurări/reasigurări (3135 lei, de 1,7 ori mai mult comparativ cu anul 2014). Creșterea salarială cea mai mare a fost însă în activitățile auxiliare intermediarilor financiare, unde salariul a crescut de la 744 lei în 2014 la 1524 lei în 2019, așadar cu 51,2%.

Referitor la sectorul tranzacțiilor imobiliare, populația civilă ocupată reprezenta 0,23% din totalul populației ocupate din județul Gorj, la nivelul anului 2018. Numărul celor care activau în acest sector a crescut ușor, de la 0,2 mii persoane în 2014, la 0,3 mii persoane în 2018. Numărul salariaților a fluctuat în limite mici, de la 226 salariați în 2014 la 221 salariați în 2019, cu un minim al perioadei de 196 salariați în 2017 și un maxim de 245 salariați în 2018. Câștigurile salariale au crescut de la 1351 lei în 2014 la 1924 lei în 2019, așadar o creștere cu 29,8%.

Activitățile profesionale, științifice și tehnice au marcat creșteri ale numărului celor ocupați în acest sector economic, de 1,57 ori în 2018 față de 2014, cei 2,2 mii persoane reprezentând 1,69% din totalul populației ocupate în județul Gorj la nivelul anului 2018. Numărul salariaților gorjeni din acest domeniu a crescut de la 814 persoane în 2014, la 1794 persoane în 2019. Din păcate, numărul salariaților implicați direct în cercetare-dezvoltare rămâne foarte mic, 22 cercetători în 2019, cu 4 mai mulți decât în 2014 și cu un maxim al perioadei de interes de 29 cercetători în 2015. Explicația este simplă: salariile neatractive, care ajung în medie, la nivelul anului 2019, la suma de 1310 lei, chiar dacă față de anul 2014 veniturile au înregistrat o creștere de 1,79 ori. Salariul mediu pentru activitățile profesionale, științifice și tehnice era, în 2019, de 2179 lei, cu 16,6% mai mare decât cel

din anul 2014.

Activitățile de servicii administrative și activitățile de servicii suport au marcat fluctuații între 3,8 mii persoane ocupate în 2016 la 5,1 mii persoane ocupate în 2014. În 2018, comparativ cu anul 2014, în acest sector de activitate erau cu 5,9% mai puține persoane față de anul 2014. În 2018, din totalul populației ocupate în județul Gorj, cea din acest sector reprezenta 3,7%. Numărul salariaților din acest sector a crescut cu 13,2%, de la 4384 persoane în 2014 la 5051 persoane în 2019, cu un minim de salariați în 2015 (3562 persoane). Câștigurile salariale aproape s-au dublat (creștere cu 45,3%), de la 831 lei în 2014 la 1520 lei în 2019.

Administrarea publică, apărarea și asigurările sociale din sistemul public au avut un număr relativ constant de persoane ocupate în județul Gorj, variațiile fiind de la 3,7 mii persoane în 2014, 2015 și 2018, la 3,8 mii persoane în 2016 și 2017. Populația ocupată în acest sector de activitate, reprezenta, în anul 2018, 2,9% din totalul populației ocupate din județul Gorj. Numărul salariaților din acest sector a înregistrat fluctuații foarte mici: 3612 persoane în 2014 și tot atâtea în 2019, cu un maxim de salariați în 2017 (3659 persoane). Câștigul salarial a crescut semnificativ, de la 2810 lei în 2014, la 4552 lei în 2019, așadar o creștere cu 38,3%.

Învățământul a cunoscut scăderi ale numărului de persoane ocupate în perioada analizată, de la 3,7 mii persoane în 2014 și 2015, la 6,2 mii persoane în 2018, ceea ce reprezintă o scădere cu 7,5% în 2018 față de anul 2014. Populația ocupată în activitatea de învățământ a județului Gorj reprezenta, în 2018, 4,8% din totalul populației ocupate la nivel de județ. Numărul salariaților din învățământ a scăzut continuu, de la 6114 salariați în 2014, la 5655 salariați în 2019 (scădere cu 7,5%). Salariile au crescut cu 42,1% în 2019 față de 2014, respectiv de la 1844 lei la 3187 lei.

Sănătatea și asistența socială contribuie cu 5,2% în totalul populației ocupate din Gorj, la nivelul anului 2018. Față de 2014, numărul persoanelor ocupate în acest sector a crescut de 1,2 ori, fapt ce a determinat o mai bună gestionare a sării de sănătate și asistență socială a gorjenilor. Numărul salariaților din sănătate a crescut de la 5359 persoane în 2014, la 6881 persoane în 2019 (creștere cu 22,1%). Una din cauze ar fi creșterile salariale de 57,9%, de la 1490 lei în 2014 la mai mult decât dublu în 2019, adică 3535 lei. Acest lucru este încurajator pentru rămânerea medicilor și asistenților medicali în țară.

Activitățile de spectacole, culturale și recreative au cunoscut scăderi ale numărului de persoane ocupate de la 1 mii persoane în 2014, la 0,9 mii persoane în 2018. Același lucru s-a petrecut și cu populația ocupată în alte activități de servicii în afara celor deja analizate, care a avut scăderi de la 1,1 mii persoane în 2014, la 0,7 mii persoane în 2018. Cele două sectoare de activitate contribuie, împreună, cu 1,23% la totalul populației ocupate în județul Gorj la nivelul anului 2018. Numărul salariaților din activități culturale a fluctuat de la 810 persoane în 2014 la 794 persoane în 2019, cu un minim al perioadei în 2017 (765 persoane) și un maxim în 2015 (892 persoane). Fluctuații a cunoscut și numărul salariaților din alte activități și servicii, de la un minim de salariați în 2014 de 350 persoane, la un maxim în 2019 de 469 persoane. Salariile din activitatea de spectacole au crescut cu 50,4% în 2019 comparativ cu 2014 (de la 1012 lei la 2309 lei), iar cele din alte activități de servicii au crescut cu 46,2%, de la 762 lei la 1417 lei.

La nivelul anului 2018, numărul total al salariaților din județul Gorj era de 72903 persoane, mai mult cu 5,5% față de anul 2014.

Cei mai mulți salariați din Gorj sunt în Târgu Jiu (42,8% la nivelul anului 2018), urmat de Rovinari (8,18% în 2018 din totalul salariaților gorjeni). Dacă în Târgu Jiu numărul salariaților a crescut în perioada 2014-2018, în Rovinari acest număr a scăzut de la 6640 persoane în 2014 la 5968 persoane în 2018, așadar o scădere cu 10,1%. Tot scăderi ale numărului de salariați s-au înregistrat și în alte orașe unde industria extractivă reprezintă ramura economică de bază. Astfel în Motru, de la 5880 salariați în 2014, s-a ajuns în 2018 la 5518 salariați, cu 6,2% mai puțin. Salariații din Motru reprezintă în anul 2018, 7,6% din totalul salariaților gorjeni. În Țicleni, de la 1334 salariați în 2014, s-a ajuns la 1179 salariați în 2018, cu 11,6% mai puțin. În Turceni, de la 3345 salariați în 2014, numărul acestora a scăzut cu 10,3%, astfel că în 2018 mai erau 3000 salariați.

În Bumbesti Jiu, numărul salariaților a crescut în 2018 față de anul 2014, de la 2063 salariați la 2718 salariați, cu un minim al perioadei analizate de 1889 salariați în 2015. Creșteri ale numărului de salariați au mai fost și în Tismana, de 1,5 ori în 2018 față de 2014 și în Târgu Cărbunești, de 1,14 ori. Cele două municipii gorjene contribuie cu puțin peste jumătate (50,4%) din numărul total al salariaților gorjeni la nivelul anului 2018, orașele cu 23,3%, iar arealul rural cu 26,3%.

Dintre comunele cu cei mai mulți salariați în anul 2018 se remarcă Mătășari (1847 salariați), Fărcășești (1071 salariați), Runcu (982 salariați), Bâlteni (796 salariați), Câlnic (794 salariați). La polul opus, cei mai puțini salariați sunt în Godinești (65 salariați), Jupânești (70 salariați), Ionești (78 salariați), Berlești (81 salariați), Săcelu (84 salariați).

Cel mai mare angajator din județul Gorj este Complexul Energetic Oltenia SA, cu sediul în Târgu Jiu. Chiar dacă numărul salariaților a scăzut continuu în perioada 2014-2019, de la 18438 angajați în 2014, la 12858 angajați în 2019, Complexul Energetic Oltenia S.A. rămâne lider pe piața muncii gorjene.

3.3.6.2. Șomajul

Conform datelor statistice, evoluția șomajului în perioada iulie 2014 - iulie 2020 a înregistrat diminuări considerabile în județul Gorj, de la 11381 șomeri înregistrați în 2014 la 5073 șomeri în 2020, așadar o scădere cu 55,4%. Scăderi s-au înregistrat și la nivel regional (cu 36,1% mai puțini șomeri în 2020 față de 2014) și la nivel național (cu 38,4% mai puțini șomeri în 2020 comparativ cu anul 2014). Numărul șomerilor în iulie 2020 în județul Gorj, de 5073 persoane, reprezintă 11% din totalul șomerilor regiunii și 1,8% din șomerii înregistrați la nivel național. Ponderea șomerilor din totalul resurselor de muncă din județul Gorj a scăzut constant din 2014 în 2019, de la 4,3% la 2%, adică un procent de 53,5%.

Pe localități, cei mai mulți șomeri din județul Gorj, la nivelul anului 2019, erau din Târgu Jiu, adică 720 șomeri, reprezentând 15,2% din totalul șomerilor gorjeni. Urmează în ordine Motru cu 199 șomeri (4,2%), Ploșoru (3,5%), Polovragi (2,7%) și Borăscu (2,4%). Cei mai puțini șomeri erau în 2019 la Schela (0,2%), Lelești (0,3%), Arcani, Bumbesti-Pițic și Turcinești (fiecare cu 0,4%), Godinești și Prigoria (fiecare cu 0,5%).

Față de anul 2014, în Târgu Jiu numărul șomerilor a scăzut cu 63,5%, în Motru cu 53,2%, în Bumbesti Jiu cu 64,2%, în Novaci cu 60%, în Rovinari cu 72,5%, în Târgu Cărbunești cu 55%, în Țicleni cu 67,1%, în Tismana cu 32,4%, iar în Turceni cu 66,3%.

Activitățile miniere și de producere a energie au imprimat o puternică identitate în jurul acestor sectoare de activitate, reprezentând principalele domenii economice cu potențial de angajare ridicat. Datorită restructurărilor majore din domeniul industriei extractive și celei prelucrătoare, recalificarea forței de muncă în județ a reprezentat și continuă să fie o necesitate imediată. Angajamentele României cu privire la decarbonizarea zonei miniere din Gorj ridică serioase probleme cu privire la disponibilizări, de aceea trebuie asigurate toate condițiile de tranziție justă spre o economie mai prietenoasă cu mediul.

Pe baza datelor furnizate de AJOFM Gorj prin intermediul Consiliului Județean Gorj¹⁸, la 30 noiembrie 2020 Gorjul avea o populație de 366261 persoane, din care resursele de muncă reprezentau 55% (201500 persoane). Populația activă civilă număra 135200 persoane, din care populația civilă ocupată reprezenta 96,1% (129875 persoane). Numărul de salariați reprezenta 59,7% din populația civilă ocupată și 57,4% din populația activă civilă a județului Gorj. La aceeași dată, numărul șomerilor gorjeni era de 5325 persoane, ceea ce înseamnă o rată a șomajului de 3,94%.

Analiza dinamicii șomajului în perioada 2014 - noiembrie 2020 în județul Gorj arată scăderea continuă a numărului de șomeri pentru perioada 2014-2019 și o ușoară creștere din decembrie 2019 în noiembrie 2020. La sfârșitul anului 2014, erau înregistrați în județul Gorj 10581 șomeri, din care 4599 femei (43%). Rata șomajului în 2014 era 7,22%, iar locuri vacante pentru cei aflați în căutarea unui loc de muncă erau 53 la nivelul județului. În 2019, erau înregistrați 4735 șomeri, din care 2244 femei (47,4%). Rata șomajului era 3,49%, iar locurile vacante se ridicau la 12. În noiembrie 2020, a crescut numărul șomerilor la 5325, cu 11,1%, din care 46,4% erau femei. Rata șomajului a atins valoarea de 3,94%. A crescut semnificativ numărul de locuri vacante, la 65 de locuri, așadar de 5,4 ori mai multe ca la sfârșitul anului 2019. Dinamica pe ultimele 12 luni ale șomajului (noiembrie 2019-noiembrie 2020) relevă următoarele: numărul șomerilor a crescut de la 4725 persoane în noiembrie 2019 la 4735 în decembrie 2019, apoi a scăzut la 4557 în ianuarie 2020 și a continuat să scadă până în mai 2020, când s-au înregistrat 3612 șomeri, cu 20,7% mai puțin decât în ianuarie 2020 și cu 23,6% mai puțin decât în noiembrie 2019. Din iunie 2020, numărul șomerilor a început să crească până în august 2020, când s-au înregistrat 5271 șomeri, cu 31,5% mai mult decât în mai 2020. După o scădere de la 5271 șomeri la 4979 șomeri în septembrie, numărul șomerilor a crescut la 5129 persoane în octombrie și 5325 persoane în noiembrie. Cel mai mic număr de femei șomere a fost în mai 2020, de 1841 persoane, adică 51% din totalul șomerilor înregistrați în această lună în județul Gorj. Cel mai mare număr de femei din rândul șomerilor a fost în august 2020, de 2542 persoane, ceea ce a reprezentat 48,2% din totalul șomerilor înregistrați în august 2020.

¹⁸ Sursa INS (Balanța Forței de muncă la 1 ianuarie 2020), recalculată pentru anul 2020

Tabel 14 Evoluția șomajului și a ratei șomajului în județul Gorj în perioada 2014-2020

Anul	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	30.11. 2020
Nr. șomeri, din care	10581	10540	10095	8600	5914	4735	5325
Femei	4599	4523	4001	3836	2671	2244	2469
Rata șomaj	7,22	7,42	7,34	6,32	4,35	3,49	3,94
Locuri vacante	53	14	70	49	17	12	65

Sursa: date prelucrate AJOFM Gorj și CJ Gorj

Rata șomajului a oscilat în perioada noiembrie 2019 - noiembrie 2020, de la 2,67% în august 2020 la 3,94% în noiembrie 2020. Locurile vacante din județul Gorj au avut un maxim (100 locuri) în lunile noiembrie 2019, februarie și iulie 2020 și un minim (10 locuri) în aprilie 2020.

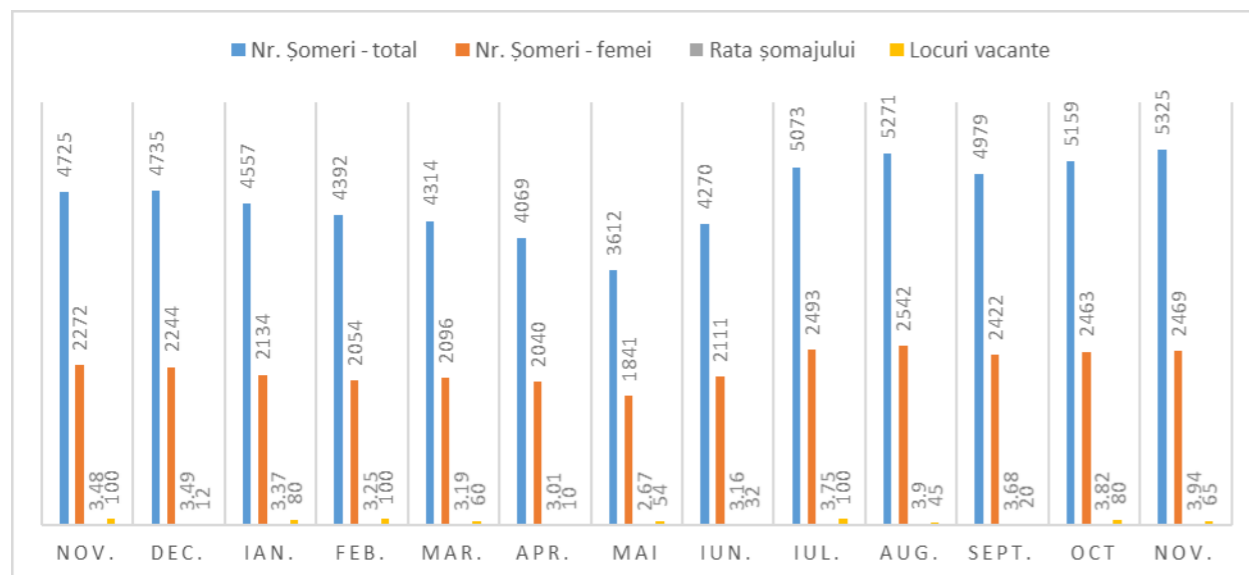

Figura nr. 42 Evoluția numărului de șomeri și a ratei șomajului în județul Gorj în perioada nov. 2019-nov. 2020

Sursa: date prelucrate AJOFM Gorj și CJ Gorj

În perioada 2014-noiembrie 2020, structura șomerilor din județul Gorj s-a modificat, după cum urmează: în 2014, din cei 10581 șomeri, cei aflați în plată cu ajutor de șomaj 75% reprezentau 26,8% din totalul șomerilor gorjeni, cei aflați în plată cu ajutor de 50% reprezentau 9,6%, cei neindemnizați reprezentau 63,5%. În 2014, șomerii aflați în evidență și plată reprezentau 36,5%, la o rată a șomajului de 7,22%. În 2019, când rata șomajului a atins valorile cele mai mici (3,49%) din perioada analizată, șomerii aflați în evidențe și în plată reprezentau 33,8% din totalul de 4735 șomeri din județul Gorj. Dintre aceștia, 288 șomeri erau în plată de ajutor 50%, 1311 șomeri beneficiau de plata de ajutor de

șomaj de 75%, iar 3136 șomeri erau neindemnizați. În noiembrie 2020, la o rată a șomajului de 3,94%, erau 3138 șomeri neindemnizați și 2187 șomeri în evidență și plată, din care 305 șomeri beneficiau de plata de ajutor de 50%, iar 1882 de plata de ajutor de 75%.

Tabel 15 Categoriile de șomeri din județul Gorj, în perioada 2014-2020

	31.12. 2014	30.12. 2015	30.12. 2016	31.12 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	30.11. 2020
Total șomeri	10581	10540	10095	8600	5914	4735	5325
Șomeri în plată ajutor de șomaj (75%)	2840	3141	3080	2659	1805	1311	1882
Șomeri în plată ajutor de int. pr. (50%)	1020	839	523	405	225	288	305
Șomeri în plată alocație de sprijin	0	0	0	0	0	0	0
Șomeri neindemnizați	6721	6560	6492	5536	3884	3136	3138
Șomeri în evidență și plată - total	3860	3980	3603	3064	2030	1599	2187
Beneficiari de indemnizații cf. Ord.98/99	0	0	0	0	0	0	0
Rata șomajului (%)	7,22	7,42	7,34	6,32	4,35	3,49	3,94

Sursa: date prelucrate AJOFM Gorj și CJ Gorj

În noiembrie 2020, din cei 5325 șomeri gorjeni, 14% aveau vârsta sub 25 de ani (din care 42,5% erau femei), 5% aveau vârsta între 25 și 29 de ani (49,5% dintre acești șomeri erau femei), 16% aveau vârsta între 30 și 39 ani (53,8% femei), cu vârsta între 40 și 49 de ani erau 26% dintre șomeri (48,6% femei), 19% dintre șomeri se încadrau în grupa de vârstă 50-55 ani (49,8%), iar 20% în grupa de vârstă de peste 55 ani (din care 36,6% femei). Din cei 736 șomeri la categoria de vârstă sub 25 de ani, 40,2% primeau ajutoare bănești iar 59,8% erau șomeri neindemnizați. La grupa de vârstă 25-29 ani, șomeri cu plată erau 45,4%, iar neindemnizați 54,6%. Pentru categoria de vârstă 30-39 ani, evidențele arătau că 51% dintre șomeri primeau ajutor de șomaj și 49% erau neindemnizați. La categoria de vârstă 40-49 ani, din cei 1380 șomeri luați în evidență, 44,1% primeau o formă de sprijin financiar, iar 55,9% nu aveau indemnizații. Șomerii din categoria de vârstă 50-55 ani beneficiau, în proporție de 41% de indemnizații de șomaj, iar 59% nu aveau indemnizații. În fine, pentru șomerii cu vârsta de peste 55 ani erau asigurate indemnizații pentru 29,2%, majoritatea de 772 șomeri nefiind indemnizați.

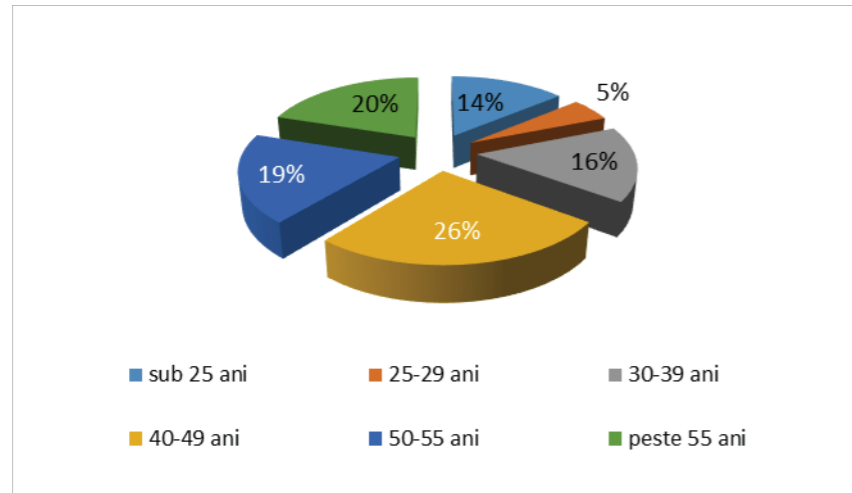

Figura nr. 43 Ponderea categoriilor de șomeri pe grupe de vârstă în județul Gorj în anul 2019

Sursa: date prelucrate AJOFM Gorj și CJ Gorj

Din cei 5325 șomeri înregistrați în 2019, 391 aveau studii superioare (7,3%), din aceștia 253 fiind femei. Cu studii postliceale erau 3,9%, dintre aceștia șomeri 141 fiind femei. Cu studii liceale erau, în 2019, 1804 șomeri (33,9%), din care 50% femei. Studii profesionale aveau 22,1%, din care 31% femei. Cu studii gimnaziale erau, în 2019, 1009 șomeri (19,3%), 461 dintre aceștia fiind femei (45,7%). Cu studii primare erau 734 șomeri (14%), 346 dintre aceștia fiind femei (47,1%). Dată fiind precaritatea pregătirii, este dificilă integrarea acestor șomeri pe piața muncii, mai ales a celor care au absolvit doar cursurile primare.

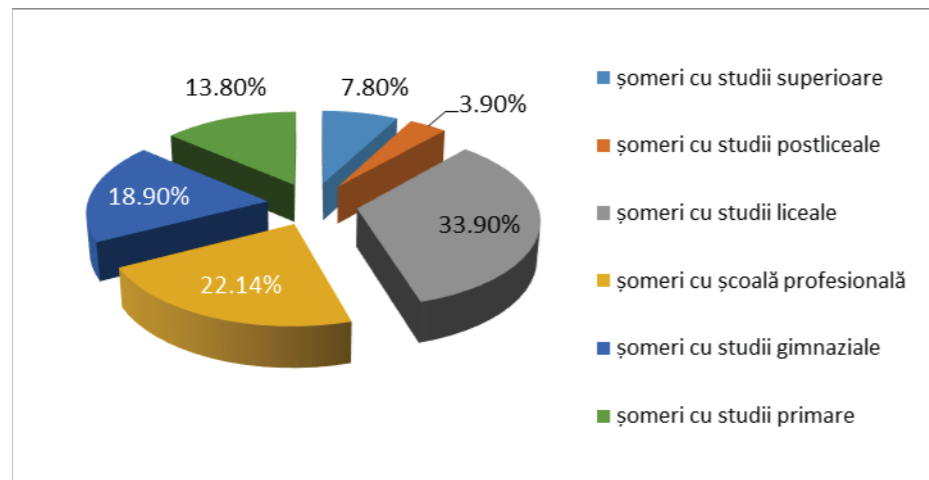

Figura nr. 44 Ponderea categoriilor de șomeri după studii în județul Gorj în anul 2019

Sursa: date prelucrate AJOFM Gorj și CJ Gorj

3.3.6.3. Resursele de muncă în tranziția justă

În 2017, Comisia Europeană a lansat „Platforma pentru regiuni carbonifere în Tranziție”, cu scopul de sprijini statele membre și regiunile în efortul lor de a menține creșterea economică și locurile de muncă în comunitățile afectate de închiderile planificate și în curs de desfășurare ale minelor de cărbune, precum și angajamentul asumat de o serie de state membre de a elimina treptat utilizarea cărbunelui pentru producerea de energie.

O provocare suplimentară pe termen lung pentru sectorul energetic românesc va fi aceea de a contribui la realizarea obiectivului Uniunii Europene de a deveni primul continent neutru din punct de vedere al climei, cu emisii „net zero” la orizontul anului 2050, însemnând ca toate emisiile degajate să fie absorbite, fie pe căi naturale, fie pe căi artificiale, precum tehnologii de stocare a carbonului.

Acest obiectiv face parte din noua strategie de dezvoltare a Uniunii către o economie verde și durabilă, în cadrul pachetului de politici și măsuri „Pactul ecologic european”, care presupune o revizuire cuprinzătoare a acquis-ului comunitar în domeniu. În acest sens, obiectivele Strategiei vor fi de aliniere la țintele Uniunii la orizontul anului 2050, cu scopul de a gestiona în mod echitabil tranziția sectorului energetic românesc către producerea de energie curată, din surse regenerabile.

Raportul de Țară 2020 include Anexa D în care Comisia propune orientările în materie de investiții privind FTJ (Fondul pentru o tranziție justă), dar și o listă a zonelor geografice din România identificate de Comisia Europeană ca potențiali beneficiari ai acestor intervenții. Județul Gorj este unul din județele cele mai afectate și va trebui să abordeze consecințele sociale și economice ale acestei tranziții.

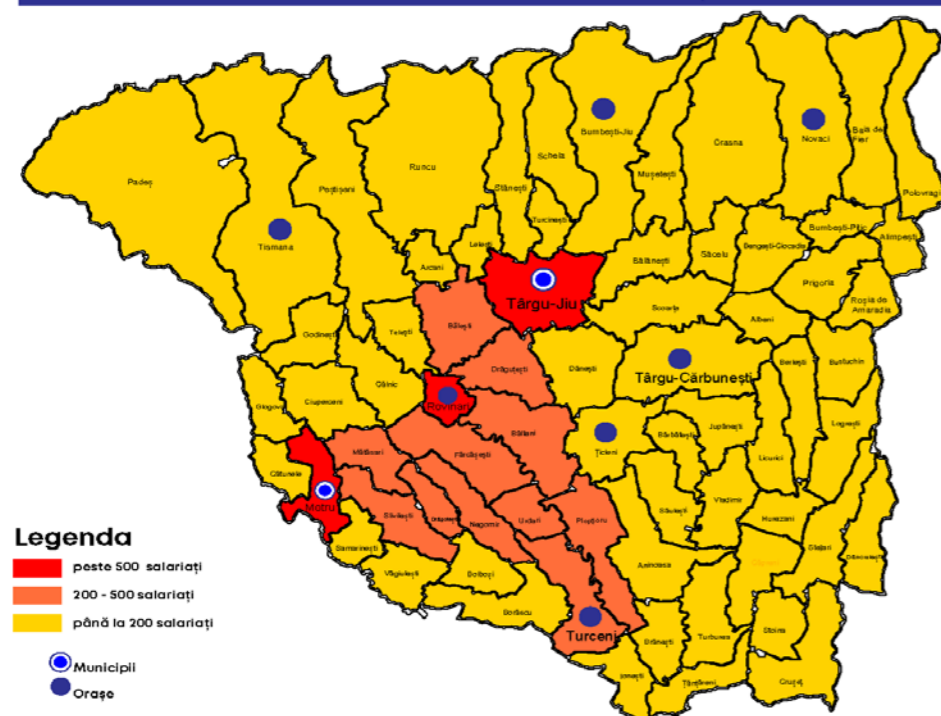
Județul Gorj este, din punct de vedere economic, un județ monoindustrial, economia fiind bazată, în mare parte, pe activitatea de producere a energiei electrice pe bază de cărbune, precum și pe activitățile conexe acestora. Principala entitate economică din județul Gorj este Complexul Energetic Oltenia, producător de energie pe bază de cărbune care are un număr de aproximativ 12.858 de angajați direcți și care angrenează în activitatea economică în mod indirect, alți peste 23.000 de angajați, din cadrul societăților prestatoare de servicii și furnizorilor (producție de ansamble și subansamble, servicii de alimentație publică, servicii transport, servicii medicale, servicii de pază și protecție etc.), și reprezintă circa 12% din numărul total al salariaților din acest sector la nivel european (Sursa: Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului pentru o tranziție justă) și aproximativ 40% din totalul angajaților din județul Gorj (Sursa: AJOFM Gorj).

În localitățile județului Gorj există un număr considerabil de persoane (până la 200 persoane/localitate) care lucrează în cadrul Complexului Energetic Oltenia sau în cadrul activităților conexe. Închiderea activităților de extracție și utilizare a cărbunelui, pentru producția de energie electrică și termică, din cadrul Complexului Energetic Oltenia, precum și din cadrul activităților conexe (activități de livrări produse, lucrări și prestări servicii) afectează cea mai mare parte a populației județului Gorj. Persoanele angajate în activități de exploatare minieră, de producere a energiei electrice bazate pe combustibili fosili solizi, precum și în activitățile conexe acestora, sunt în pericol să-și piardă locurile

de muncă, ca urmare a tranziției către neutralitatea climatică.

Potrivit informațiilor furnizate de Complexul Energetic Oltenia, salariații care lucrează atât la companie cât și la firmele prestatoare de servicii la care acesta este acționar majoritar (Minprest Serv, Medserv Min și Unitatea de Execuție Foraje Motru - UEF), provin din toate localitățile județului Gorj. Conform reprezentării grafice de mai jos, concentrația cea mai mare, de peste 500 de salariați, este în Municipiul Târgu Jiu (1950 salariați), Municipiu Motru (1397 salariați) și orașul Rovinari (926 salariați). De asemenea, în 11 localități, printre care și orașul Turceni, numărul de salariați este între 200 și 500, în restul localităților compania având până la 200 de angajați.

Repartiția în funcție de domiciliu a salariaților CE Oltenia și a subunităților (Minprest Serv, Medserv Min, Unitatea de Execuție Foraje Motru)

Sursa: Complexul Energetic Oltenia

Județul Gorj

Figura nr. 45 Repartiția salariaților CE Oltenia în funcție de domiciliu

Sursa: Consiliul Județean Gorj

Din punct de vedere al repartizării persoanelor angajate pe sectoare economice, la nivelul județului Gorj se remarcă faptul că ponderea cea mai mare o are producția de energie electrică (12.107 angajați), precum și activitățile conexe. Conform informațiilor furnizate de CE Oltenia, compania a avut, în 2019, relații comerciale cu aproximativ 180 de firme, acestea însumând peste 7.600 de salariați. Se remarcă, astfel, diversificarea economică redusă, ca o consecință a dezvoltării cu precădere a serviciilor conexe sectoarelor economice dominante (producție de energie și industrie extractivă).

Impactul direct al procesului de restrângere a activității de producție a energiei pe bază de cărbune, va fi o scădere cu aproximativ 64% a numărului de salariați ai Complexului Energetic Oltenia, față de anul 2020. Conform estimărilor companiei, reducerea de personal din activitățile energetice și miniere va fi de aproximativ 7849 de angajați, la finalul procesului de restructurare, în 2030, Complexul Energetic Oltenia urmând să aibă doar aproximativ 4.400 de angajați. Procesul de restructurare este preconizat să înceapă din anul 2021 și să se desfășoare în două etape: o reducere a numărului de personal cu 41% până în 2025, față de anul 2020 și o reducere până la 64% până în 2030, raportat la numărul de angajați din prezent.

Având în vedere dimensiunea companiei și complexitatea serviciilor pe care le angrenează, ponderea indirectă asupra economiei județului se extinde până la aproximativ 70% și implică un număr extrem de mare de societăți private interdependente una de cealaltă, de pe raza întregului județ. Cu titlu explicativ, doar serviciile de transport al cărbunelui din exploatarea miniere presupun un contract de circa 22 de milioane de euro anual (Sursa: SICAP), transport efectuat în proporție de 70% cu autovehicule rutiere, ceea ce atrage după sine un întreg lanț de servicii conexe (întreținere, reparații, asigurări etc.) și, implicit, un număr la fel de mare de salariați a căror activitate depinde, indirect, de Complexul Energetic Oltenia.

Conform informațiilor publice la această dată, Complexul Energetic Oltenia ar urma să reducă numărul de personal de la 12.268 la finele anului 2020, la 4.419 în 2030. Astfel, 7.849 salariați ar urma să fie disponibilizați sau pensionați în următorii ani. Datele actuale indică faptul că 3.860 de salariați se vor putea pensiona, rămânând, astfel, circa 4.570 de persoane fără un loc de muncă. La nivelul anului 2019, venitul mediu al salariaților CE Oltenia era de aproximativ 3.250 de lei. În acest context, impactul direct al disponibilizărilor ar fi o scădere a puterii de cumpărare la nivel de județ cu 14,8 milioane de lei lunar, respectiv 178,5 milioane de lei anual. Totodată, disponibilizarea presupune și sistarea plăților accesorii către bugetul de stat aferente salariilor, adică o diminuare cu circa 10,2 milioane de lei lunar, respectiv 123,3 milioane de lei anual. Având în vedere că există autorități locale care depind în mod direct de aceste venituri (ex: Primăria Turceni, Primăria Rovinari, Primăria Urdari etc.), primul efect negativ va fi apariția disfuncționalităților în administrația publică, aflată în imposibilitatea de a funcționa, urmare a lipsei încasărilor.

Primii 120 de colaboratori ai Complexului Energetic Oltenia însumează 7.280 de angajați. În același context al reducerii activității companiei cu 50%, direct proporțional cu reducerea activității Complexului Energetic Oltenia, impactul social direct va fi disponibilizarea a minim 3.600 de salariați și chiar desființarea multora dintre acestea. La un venit mediu de 2.200 de lei, asta înseamnă o reducere a puterii de cumpărare cu 7,9 milioane de lei lunar, respectiv 95,04 milioane de lei anual și, totodată, o reducere a încasărilor la bugetul de stat de 5,9 milioane de lei lunar, respectiv 71,06 milioane de lei anual.

Per total, impactul asupra economiei județului, doar prin prisma puterii de cumpărare și încasărilor la buget, va fi de circa 467,9 milioane de lei anual.

Ori, aceste sume se reflectă în activitatea economică a tuturor agenților economici din județ, de la

sectorul de alimentație publică până la cel de furnizare de produse, construcții, servicii etc.

În acest context, se va avea în vedere dezvoltarea unor competențe profesionale/recalificarea pentru angajații companiilor care vor realiza investiții în sectoarele cu potențial de transformare pentru preluarea/adoptarea noilor tehnologii în domeniile de specializare.

Complexul Energetic Oltenia are în plan și diversificarea afacerii, diversificare care va necesita și forță de muncă cu calificări specifice. Totodată, trecerea pe un alt tip de combustibil pentru furnizarea energiei electrice, respectiv gaz și panouri fotovoltaice este unul din factorii care pot influența impactul socio-economic. Totuși, influența se reflectă mai mult asupra prestatorilor de servicii și asupra furnizorilor și mai puțin asupra companiei în sine.

Concret, Complexul Energetic Oltenia are în plan construcția a opt parcuri fotovoltaice cu o capacitate totală de 725 MW, după cum urmează: pe depozitele de zgură și cenușă închise aferente S.E. Ișalnița, pe depozitele de zgură și cenușă închise aferente S.E. Rovinari, pe depozitele de zgură și cenușă închise aferente S.E. Turceni, pe halda interioară din cadrul carierei Tismana - E.M.C. Roșia-Rovinari, pe Halda Interioară Tismana 2 - E.M.C. Roșia, pe Halda Pinoasa - U.M.C. Pinoasa, pe Halda Bohorelu - U.M.C. Jilț. Pe de o parte, aceste noi instalații presupun reconversia profesională pentru o parte din personalul deservent al actualelor grupuri energetice sau exploatări miniere, astfel că se va reduce cu un oarecare procent numărul de disponibilizări. Procentul este, însă, destul de mic, având în vedere că un singur grup energetic de 330 de MW presupune un lanț întreg de activități (extracție cărbune, transport, depozitare, concasare, ardere, întreținere și monitorizare producție, depozitare cenușă și zgură în sistem șlam dens etc.) și angrenează până la 1200 de persoane (12.268 salariați/11 grupuri energetice). Ori, aceeași capacitate de producție, dar utilizând panourile solare, angrenează cel mult 20 de persoane (0,6% față de numărul actual de deservenți), având în vedere că procesul este, în cea mai mare parte, automatizat. Aceeași regulă se aplică și în cazul grupurilor pe gaz, întregul proces de producție, până la punerea în mișcare a turbinei fiind extrem de mult simplificat și angrenând, implicit, un număr semnificativ mai mic de personal deservent decât în prezent. Este de menționat faptul, că pe perioada de implementare a noilor capacități energetice, numărul de angajați ai firmelor constructoare poate să ajungă, punctual, până la 1.000 de persoane.

Având în vedere aspectele menționate mai sus, reiese un necesar de recalificare a cel puțin 7.200 de angajați, conform cerințelor pieței, generate de diversificare economică.

De asemenea, pe termen mediu și lung oferta educațională trebuie să se adapteze la noile procese și tehnologii, având în vedere schimbarea structurii economice, ce se va produce în următorii ani la nivelul județului Gorj.

3.3.7. Formarea profesională continuă

Formarea profesională continuă este o modalitate de dezvoltare personală a angajaților, dar și o investiție superioară în dezvoltarea capitalului uman, cu impact asupra creșterii calității muncii. În acest context, prioritățile în domeniu vizează concepte precum: învățarea continuă; valorizarea învățării non-formale și informale; recunoașterea competențelor și a calificărilor; asigurarea calității în formare; creșterea adaptabilității și facilitarea mobilității; ameliorarea rețelei de informare, consiliere și orientare profesională; creșterea participării la formare; dezvoltarea pieței furnizorilor de programe de formare profesională continuă.

În prezent, există o ofertă diversificată de cursuri de recalificare în județul Gorj. Prin accesarea fondurilor europene, furnizorii de formare profesională a adulților pot organiza cursuri în domenii deficitare pe piața muncii din județul Gorj. În 2019 s-au organizat 32 de cursuri, iar în 2020 31 de cursuri. Numărul de persoane cuprinse în aceste cursuri a fost de 849 în 2019 și 720 în 2020.

La cursurile din 2019 au participat 632 șomeri beneficiari de indemnizații și 213 șomeri neindemnizați, iar 4 persoane au plătit aceste cursuri. Din cele 32 de cursuri organizate în 2019 s-au finalizat 26, cu un număr de 606 persoane care au absolvit aceste cursuri. Dintre aceștia, 73,2% erau șomeri indemnizați, 26,1% șomeri neindemnizați, iar 0,7% au plătit cursurile. În urma acestor cursuri, 445 șomeri au fost plasați pe piața muncii. În 2019 s-au cheltuit 48698,77 lei pentru derularea acestor cursuri. Cursurile s-au adresat în primul rând șomerilor, astfel că locurile disponibile la aceste cursuri au fost ocupate aproape în totalitate de șomeri. Excepție face cursul de dulgher - parchetar-tâmplar, unde din cele 22 locuri disponibile, 21 au fost ocupate de șomeri și a participat și un cursant care nu era șomer și la cursurile de lucrător în comerț, unde 3 dintre cursanți nu erau șomeri, cele 135 locuri disponibile fiind ocupate în principal de 132 șomeri. Meseriile pentru care s-au organizat cursuri în 2019 au fost: agent de securitate (50 locuri, ocupate integral de șomeri), bucătar (28 locuri, ocupate numai de șomeri), contabil (56 locuri, 100% ocupate de șomeri). Ocupate integral de șomeri au fost și locurile la cursurile de cameristă (26 locuri), cofetar-patiser (49 locuri), comunicare în limba engleză (28 locuri), comunicare în limba germană (28 locuri), confecționar tâmplărie aluminiu și PVC (24 locuri), electrician-constructor (22 locuri), frizer, coafor, manichiură, pedichiură (56 locuri), inspector resurse umane (84 locuri), instalator instalații tehnice sanitare și de gaz (28 locuri), ospătar (81 locuri), operator introducere, prelucrare și validare date (84 locuri), sudor (28 locuri) și pietrar, zidar, tencuitor (28 locuri).

În 2020, situația participării la cursuri a fost următoarea: din cele 720 locuri la cursuri, 562 au fost ocupate de șomeri beneficiari de indemnizații, 154 șomeri neindemnizați și 4 participanți cu plată. Aceștia din urmă au ales cursurile de contabil (din cele 23 locuri disponibile, 21 au fost ocupate de șomeri și 2 cursanți cu plată), iar la cursul de lucrător în comerț au participat 80 de cursanți, 79 de șomeri și 1 cursant cu plată. Din cele 31 cursuri începute în 2020, până în noiembrie 2020 au fost finalizate 18 cursuri, iar din cei 720 de cursanți înscriși, 372 au absolvit cursurile. Meseriile pentru care s-au organizat cursuri în 2020 au fost: agent de securitate (50 locuri, ocupate integral de șomeri), administrator de pensiune (30 locuri, ocupate numai de șomeri). Ocupate integral de șomeri

au fost și locurile la cursurile de cameristă (21 locuri), cofetar - patiser (26 locuri), comunicare în limba engleză (28 locuri), comunicare în limba germană (15 locuri), confecționar asamblor de articole textile (15 locuri), electrician-constructor (24 locuri), frizer, coafor, manichiură, pedichiură (56 locuri), fasonator mecanic (28 locuri), inspector resurse umane (96 locuri), instalator instalații tehnice sanitare și de gaz (28 locuri), ospătar (28 locuri), operator introducere, prelucrare și validare date (77 locuri) și sudor (20 locuri). Din cele 720 persoane cuprinse în cursurile puse la dispoziție de formatori, 562 au fost ocupate de șomerii beneficiari de indemnizații, 154 șomeri neindemnizați și 4 cursanți cu plată. Au absolvit cele 18 cursuri încheiate până în 30 noiembrie 2020 un număr de 372 cursanți, din care 274 șomeri indemnizați, 95 șomeri fără indemnizație și 3 cursanți cu plată. În urma finalizării cursurilor, 287 șomeri au fost plasați pe piața muncii.

Județul Gorj dispune de o strategie de incluziune socială care se concentrează asupra integrării sociale și profesionale a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului, precum și a celorlalte grupuri vulnerabile. Cheltuielile anuale determinate de indemnizații și ajutoare bănești pentru protecția socială a șomerilor au scăzut din 2014 în 2019 cu 1,5%, de la 40119305 lei la 39520751 lei. Cele mai mici sume alocate acestei categorii au fost în 2016, (38496893 lei), iar cele mai mari în 2017 (43415366 lei).

Cheltuielile privind indemnizațiile de șomaj pentru șomerii din județul Gorj cu experiență în muncă au scăzut cu 40,2% în 2019 față de anul 2014, de la 20692915 lei la 12380369 lei. În perioada analizată, suma cea mai mare a fost în anul 2017, de 28107993 lei, de 2,27 ori mai mare decât cea din 2019.

Indemnizațiile pentru șomerii gorjeni fără experiență în muncă au scăzut cu 76,3% în 2019 comparativ cu anul 2014, de la 1999621 lei la doar 469419 lei, scăderea fiind continuă pentru întreg intervalul analizat, 2014-2019.

Cât privește cheltuielile pentru formarea profesională, acestea au crescut cu 15,7% din 2014 în 2019, cu un minim al perioadei în 2017 când suma s-a ridicat la 108671 lei, ceea ce înseamnă 51,1% din suma alocată în 2019, de 212539 lei.

Cheltuielile cu plata absolvenților au însumat 926277 lei în 2014 și au crescut cu 6,7% în 2019, adică la 992545 lei. În 2016 au fost cele mai mici cheltuieli cu plata absolvenților, suma ridicându-se la 716073 lei (cu 27,9% mai puțin comparativ cu anul 2019). Plățile pentru stimularea absolvenților au fluctuat mult, de la 66454 lei în 2014, la un minim de 2667 lei în 2018. În 2019, suma cheltuită la acest indicator a fost cu 37,9% mai mică decât cea din 2014, dar de 15,5 ori mai mare decât cea din 2018.

Plățile pentru stimularea șomerilor care se angajează înainte de expirarea perioadei de șomaj au însumat, în 2014, un total de 289231 lei, iar în 2019 un total de 241084 lei, cu 16,6% mai puțin față de anul 2014. Cele mai mici sume alocate acestui indicator au fost în 2016, de 187767 lei, iar cele mai mari în 2015, de 350247 lei.

Combaterea marginalizării sociale a adus cheltuieli de 65334 lei în 2014 și cu 53,9% mai puțin în 2019, când cheltuielile s-au ridicat la 30100 lei. În perioada 2014-2019, fluctuațiile pentru această categorie de cheltuieli au fost foarte mari, cu un minim de 204 lei în 2015, care a crescut apoi de

101,5 ori (20708 lei), a continuat să crească până la 55444 lei în 2018, apoi a scăzut cu 45,7% în 2019. Plățile pentru stimularea mobilității forței de muncă au însemnat sume de la 277500 lei în 2014, de aproape zece ori mai puțin (o diminuare de 9,2 ori, până la suma de 25567 lei) în 2019.

Plățile pentru stimularea angajatorilor care angajează șomerii din categorii defavorizate au crescut spectaculos, de la 970503 lei în 2014, la 4390523 lei în 2019, o creștere de 4,52 ori. Acest lucru este încurajator pentru diminuarea riscului de sărăcie în localitățile gorjene. Prima de activare a variat semnificativ, de la 305500 lei în 2017 la 95500 lei în 2018, apoi o creștere la 166000 lei în 2019. Prima de relocare a crescut continuu, de la 9459 lei în 2017, la 64763 lei în 2018 și 103860 lei în 2019.

Pentru formarea profesională continuă, un rol important îl are activitatea de cercetare-dezvoltare, care însuma în 2018, la nivelul județului Gorj, doar 30 de cercetători, 4 tehnicieni și 20 de persoane din alte categorii decât cele menționate. Numărul cercetătorilor este foarte mic, el reprezentând doar 3,7% din cercetătorii regiunii și 5,6 salariați la 10000 persoane ocupate civile.

Realitatea anului 2020 a arătat necesitatea digitalizării activității în toate domeniile, de la educație la administrație locală. Un element important a fost telemunca și activitatea de la domiciliu, la fel și școala online. Ori toate acestea nu se pot face în lipsa unei infrastructuri adecvate, de aceea este importantă dobândirea competențelor de utilizare a calculatorului și de asigurare a mijloacelor necesare pentru informatizare. În învățământul gorjean, pe total niveluri de educație, în anul 2019 erau 6169 PC-uri, ceea ce reprezenta doar 5,1% din totalul computerelor la nivel regional.

Dacă analizăm numărul de PC-uri pe localitățile din Gorj, constatăm că 42,3% din totalul PC-urilor se află în municipiul Târgu Jiu (2609 PC-uri), urmat de municipiul Motru, cu 4,8% (299 PC-uri). În orașul Turceni sunt 250 de PC-uri (4,1%), restul orașelor din Gorj contribuind cu 11,5% din totalul PC-urilor existente la nivelul județului în 2019.

Dintre comunele cu peste 100 de unități PC, se remarcă Baia de Fier (101 PC-uri), Bâlteni (131 PC-uri), Pestișani (105 PC-uri), (120 PC-uri) și Runcu. Comunele cu cele mai puține unități PC sunt Arcani (8 PC-uri) și Lonești (2 PC-uri).

Necesitatea digitalizării a fost evidentă mai ales în 2020, când o serie de activități au putut fi desfășurate în mediul online pentru siguranța comunității.

3.3.8. Analiza SWOT - Capital uman și resursele de muncă

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - distribuție echilibrată pe sexe a populației județului; - omogenitate relativă a populației în ceea ce privește componența etnică; - creșterea proporției persoanelor ocupate care au absolvit instituții de învățământ superior; - durata medie a vieții relativ ridicată; - rată scăzută a abandonului școlar; - volum ridicat al resurselor de muncă; - câștigul salarial nominal mediu net înregistrează valori mai ridicate în unele domenii comparativ cu media regională; 	<ul style="list-style-type: none"> - scăderea demografică și amplificarea procesului de îmbătrânire demografică; - reducerea numerică a populației tinere cu vârsta cuprinsă între 25-34 de ani; - spor natural negativ atât în mediul urban, cât și în mediul rural; - rata de migrație externă în creștere; - rate reduse de activitate și de ocupare a populației în vârstă de muncă; - accentuarea disparităților intra-județene în ceea ce privește ocuparea forței de muncă active; - ponderea populației școlare în scădere, la nivelul fiecărei trepte de școlarizare; - scăderea numărului mediu de salariați în contextul în care Complexul Energetic Oltenia ar urma să reducă numărul de personal de la 12.858, în 2021, la 4.419 în 2030; - câștigul salarial nominal mediu net înregistrează valori mai scăzute față de alte județe din regiune; - nivel scăzut al oportunităților de angajare în mediul rural; - nivel educațional scăzut în mediul rural; - necesar de recalificare a cel puțin 7.200 de angajați, conform cerințelor pieței, generate de diversificare economică.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - finanțări europene prin programe de tranziție justă; - perfecționarea și recalificarea lucrătorilor și a persoanelor în căutarea unui loc de muncă; - incluziunea activă a persoanelor în căutarea unui loc de muncă; - recalificarea și reconversia profesională, conform cerințelor pieței; - perfecționarea/specializarea formatorilor; - integrarea socială a grupurilor vulnerabile (ex. pensionari ca efect al restructurării activității miniere și de producere a energie electrice și termice pe combustibili fosili etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> - accentuarea scăderii demografice și accelerarea ritmului de îmbătrânire a populației; - accentuarea fenomenului de migrație externă, cu precădere a populației tinere și a celei înalt calificate; - necorelări între oferta educațională și nevoile de pe piața muncii, participare scăzută a forței de muncă la programe de formare continuă; - scăderea numerică a populației tinere va genera efecte negative pe piața muncii prin reducerea resurselor de muncă.

3.3.9. Concluzii

Domeniul pieței muncii, al problemelor sociale și demografice reprezintă efectele cele mai tangibile ale schimbării, pentru că oamenii sunt esența oricărui proces de schimbare.

Schimbarea combină o dimensiune de învățare și o dimensiune de inovare (parțială sau radicală) și chiar și în cazul schimbărilor benefice, există tranziții care încep prin a renunța la ceva. În domeniul pieței muncii situația este alta, aproape în toate fostele zone miniere. Cele mai multe dintre numeroasele programe de instruire nu au o performanță reală și corespunzătoare obiectivelor. Feedback-ul include stabilirea unor obiective măsurabile: s-au pregătit, instruit, recalificat mii de oameni din zonele miniere intensiv carbonifere, dar câți s-au angajat și folosesc noile competențe? Câți își asigură existența lor și a familiilor lor din alte joburi pentru care s-au reinstruit? În zonele miniere cu mii de disponibilizați, care au devenit „o reală problemă socială” uneori nesesizată, în statisticile din indicatorii pieței muncii există dificultatea de formare țintită pe locuri de muncă existente sau create prin noile tehnologii, afaceri noi etc. care să valorifice acest potențial uman.

Impactul resimțit individual, organizațional și în societate, în condițiile în care omul are competențe cerute de piața muncii și le folosește într-un loc de muncă, aduce un plus de valoare în organizația unde este angajat, crește nivelul de trai individual dar și al comunității, reușește să se stabilizeze local și să împiedice valul de migrație și depopulare a acestor zone miniere. Reconversia profesională a fost soluția pentru problemele sociale din toate zonele miniere carbonifere.

Acest demers nu se poate opri doar la derularea unor cursuri prin care cei disponibilizați să obțină două-trei calificări sau certificări, însă fără a-și găsi locuri de muncă de unde să-și asigure existența lor și a familiilor lor. Este nevoie de locuri de muncă asigurate, altfel problema socială poate căpăta aspecte grave. Din cauza lipsei de educație financiară, antreprenorială și de consiliere în carieră pe de-o parte și, pe de altă parte, din cauza discrepanței dintre cadrul legislativ, strategii, politici și programe de dezvoltare a zonelor miniere necorelate, este dificilă identificarea de investitori sau localnici dornici să înființeze firme care să asigure locuri de muncă pentru cei disponibilizați. Un acord unanim, implicare, colaborare și coerență în acțiuni a tuturor părților interesate, confirmă că nu atât modelul contează, cât modul în care părțile interesate văd schimbarea și ea va fi implementată cu succes doar atunci când părțile interesate vor fi parte a acestui proces, participând și expunându-și părerile.

În facilitarea unei tranziții de succes și acceptabile din punct de vedere social, o etapă este abordarea strategică pas cu pas a pieței muncii și a procesului de transformare socială, abordare personalizată pe fiecare regiune cu consum de cărbune, luând în considerare moștenirea socio-culturală a comunității.

În contextul tranziției către energia din surse regenerabile, numărul șomerilor ar urma să ajungă la cel puțin 13.000 (5.300 în prezent, la care se adaugă aproximativ 7.600, rezultați în urma restrângerii activității miniere), ceea ce ar duce la o creștere a ratei șomajului la 12,5-13%, poziționând județul Gorj pe primul loc la nivel național, cu cel mai mare număr de șomeri.

3.4. TURISM, CULTURĂ ȘI PATRIMONIU - CATALIZATORI DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Principalele strategii (studii) referitoare la abordarea dezvoltării turismului în județul Gorj elaborate până în prezent sunt: Studiu pentru valorificarea potențialului turistic al județului Gorj, 2010; Studiu privind dezvoltarea turismului regional, ADR Sud- Vest Oltenia; Studiu privind valorificarea patrimoniului natural, cultural și istoric, 2011; Strategia de dezvoltare durabilă a județului Gorj pentru perioada 2011 - 2020, 2012, care în cadrul obiectivului strategic „Valorificarea potențialului turistic”, a stabilit următoarele domenii prioritare și direcții de intervenție: susținerea unei dezvoltări coerente a sectorului turistic; promovarea turistică a județului Gorj la nivel regional, național și internațional; crearea unor produse turistice integrate.

Județul Gorj dispune de un potențial turistic diversificat, reprezentat printr-un cadru natural pitoresc, prin monumente de artă și arhitectură de mare valoare artistică, la nivel național și internațional, precum și de un valoros patrimoniu folcloric și etnografic.

Pornind de la analiza potențialului turistic natural și antropoc al județului Gorj, prezentul capitol, care se dorește o sinteză a turismului, culturii și patrimoniului (în strategiile enumerate au fost realizate studii pe larg, corespunzătoare unor perioade de referință), își propune să analizeze, prin prisma dezvoltării durabile, principalele probleme cu care se confruntă domeniile abordate (analiza SWOT) și desprinderea unor concluzii pertinente.

3.4.1. Resursele turistice naturale

În cadrul acestui subcapitol a fost realizată o scurtă analiză a potențialul turistic natural al județului Gorj, a resurselor turistice pe care le oferă cadrul natural, prin componentele sale: relief, condiții climatice, hidrografie, elemente de vegetație și faună.

3.4.1.1. Potențialul turistic al reliefului

Din examinarea întregului potențial turistic se detașează câteva concentrări de atracții și obiective turistice majore care vor determina și direcțiile de dezvoltare a turismului în județ: arealul turistic Vâlcan-Motru; arealul turistic Parâng-Olteț; arealul turistic Târgu Jiu; arealul turistic Dealurile Getice.

Analiza zonelor turistice cuprinse în cele patru areale turistice ale județului Gorj evidențiază specificul general al acestora pe baza căruia următoarele zone pot fi considerate omogene din punct de vedere natural și antropoc: Cerna, zona Văii Motrului și Motrului Sec, zona carstică Tismana-Pocruia, bazinul râului Bistrița, zona Runcu - Cheile Sohodolului, zona Șușița - Schela Valea Șușița, zona Defileul Jiului, Crasna, zona sudică a Munților Parâng, Polovragi, depresiunea Târgu Jiu cu orașul Târgu Jiu, zona dealurilor vestice subcarpatice, zona dealurilor estice subcarpatice și Gorjul de Sud.

Relieful județului, cu precădere cel carpatin, se înscrie ca fiind cel mai variat și important avantaj turistic, prezentând interes atât prin valoarea sa peisagistică, dar mai ales prin posibilitățile diferențiate de amenajare și dotare turistică și, în general, de desfășurare a activității de turism.

Județul prezintă o mare diversitate a peisajului, generată de felurite structuri geologice și forme

de relief, de alternanța culmilor montane și deluroase cu depresiunile și culoarele de văi și de diferențierile altitudinale ce se completează cu diferite componente ale vegetației, faunei și apelor, sporindu-i complexitatea.

Pe culmile carpatine cele mai înalte, o atracție turistică deosebită o prezintă peisajele alpine de pe platourile munților, cu relief glaciar, impunător prin grandiozitatea și simetria formelor sale (circuri și văi glaciare, piscuri golașe, creste zimțate, lacuri glaciare și custuri).

Arealele calcaroase, îndeajuns răspândite, se remarcă prin peisajele carstice, de mare spectaculozitate, cu o gamă largă de forme și fenomene carstice de suprafață și de adâncime. Importante pentru turism sunt și platourile cu doline și lacuri carstice temporare, cheile Jiului, abrupturile, izburile, stâncăriile, crestele, precum și peșterile sau râurile subterane cu cascade.

Județul dispune și de un important potențial speologic de mare valoare științifică și estetică, multe dintre peșteri fiind ocrotite de lege ca monumente ale naturii, rezervații naturale, sau incluse în parcuri și arii protejate. Patrimoniul natural protejat este constituit din: parcuri naturale naționale și regionale, rezervații ale biosferei, rezervații naturale, peisaje naturale, monumente ale naturii, arii protejate și avifaunistice.

Existența unor roci foarte rezistente, granite, șisturi cristaline, calcare, în zona montană au creat numeroase văi și culoare extrem de spectaculoase devenite obiective de interes turistic. Expunerea sudică a zonei creează cadru favorabil dezvoltării turismului, cu perspective pentru turismul montan, sportiv și de vânătoare, turismul rural și agroturismul sau ecoturismul.

Numeroasele lacuri glaciare din bazinele superioare ale Jiețului, Lotrului, Gilortului, măresc valoarea peisagistică a ariilor montane. Pe latura sudică apar roci calcaroase unde s-au dezvoltat cheile Oltețului, Galbenului, peșterile Polovragi, Muierii, precum și alte forme carstice mai deosebite (doline, polii, ș.a.). Masivul Vâlcan, este recunoscut prin mulțimea peșterilor și grotelor atât în bazinul Motru, Tismana, Jaleș cât și prin Cheile Sohodolului înscrise în patrimoniul turistic național. Munții Godeanu se desfășoară pe o arie îngustă în partea de nord-vest a județului, rocile calcaroase prezente aici au condus la apariția unor forme carstice deosebite precum cheile Cernei, cheile Cernișoarei, Peștera cu Corali. Realizarea complexului hidroenergetic Cerna-Motru-Tismana a mărit gradul de accesibilitate turistică în Munții Vâlcan și Godeanu.

Munții Mehedinți sunt reprezentați în județul Gorj prin sectoarele estic și mai ales cel nordic, unde se diferențiază zone carstice cu elemente de interes turistic: Cheile Corcoaia și Ciucevele Cernei. Atractive rămân, de asemenea, localitățile unde se face simțită existența apelor minerale sau a unor obiective cultural-istorice deosebite.

3.4.1.2. Potențialul turistic al climei

Resursele climatice și bioclimatice au o tot mai mare importanță în dezvoltarea turismului pe teritoriul județului Gorj. Cunoașterea acestor tipuri de resurse determină valorificarea lor în promovarea turismului de agrement, de recreere sau de odihnă. În principal clima este temperat continentală, cu

ușoare influențe mediteraneene, cu o mare varietate de nuanțe, ca urmare a poziției geografice, a circulației atmosferice și a componentelor de relief prezente.

Fenomene de risc climatic sunt viscoalele dinspre est, vest și nord-vest. Fenomenele meteo-climatice de risc sunt cu atât mai periculoase, cu cât contrastul termo-baric este mai mare și cu cât se produc mai mult în afara sezonului lor caracteristic, având și o influență negativă asupra activităților turistice.

Stratul de zăpadă are o repartiție neuniformă, în zona montană înaltă la peste 1500 - 1600 m durează 180-200 zile, iar grosimea lui poate atinge în zonele adăpostite 7-8 m, permițând dezvoltarea sporturilor de iarnă (în anumite zone sezonul turistic de iarnă poate dura din lunile decembrie până în aprilie).

Direcția vânturilor este orientată de-a lungul Văii Jiului. Vânturile dominante, pe culmile înalte sunt cele de nord-vest, iar în zonele depresionare se face simțită prezența maselor de aer din sud și sud-est de origine tropicală. Existența foehnului pe versanții sudici ai munților produce în condițiile unor temperaturi de 0 grade C, declanșarea avalanșelor. În depresiunile deluroase climatul este de adăpost, calmul atmosferic fiind predominant.

Evenimentele climatice, în special cele catalogate ca fiind extreme, au atras atenția în ultima perioadă, deoarece este o certitudine faptul că societatea, în general, și țările în curs de dezvoltare, în particular, se confruntă cu o vulnerabilitate crescută impusă de schimbările climatice, efectele acestora având un impact important în derularea activității turistice.

Stațiunea turistică Râncea (1600 m), amplasată într-un culoar depresionar, cu un climat de adăpost, beneficiază de un număr mai mare de zile a stratului de zăpadă, favorabil sporturilor de iarnă. În ansamblu, principalele efecte ale schimbărilor climatice (temperaturile în creștere, reducerea stratului de zăpadă, frecvența și intensitatea sporită a evenimentelor extreme, reducerea biodiversității, incendiile mai mari și mai dese ale pădurilor etc.) vor avea următoarele efecte negative asupra sectorului turistic: activitățile turistice vor avea o sezonalitate diferită; vor exista mai multe riscuri pentru sănătate; stațiunile vor avea un grad de ocupare variabil în funcție de specific; stațiunile destinate sporturilor de iarnă vor avea mai puțină zăpadă și vor înregistra costuri suplimentare pentru producerea zăpezii artificiale; sezonul turistic de iarnă va fi mai scurt; evenimentele meteorologice extreme pot afecta atracțiile turistice naturale, ca și infrastructura, patrimoniul istoric și arhitectural.

Elementele climatice de risc cu impact asupra frecvenței turistice sunt: diferențele sezoniere pluviometrice; variațiile termice diurne; nivelul umidității atmosferice; maladiile climatice; vântul; luminozitatea și cromatică atmosferei; indicii de confort balneo-heliotrop.

3.4.1.3. Potențialul turistic al hidrografiei

Rețeaua hidrografică aparține în majoritate unui singur bazin colector, Jiul, care adună apele mai multor afluenți (Sadu, Tismana, Jilț, Motru, Gilort, Amaradia etc.) de pe o suprafață de peste 10 mii km². Excepție fac extremitățile NE și NV ale județului, care sunt drenate de cursurile superioare ale Oltețului și Cernei. Rețeaua hidrografică este completată de o serie de lacuri antropice, rezultate în

urma amenajărilor hidroenergetice (Valea lui Iovan/Cerna, Valea Mare, Vâja, Târgu Jiu, Sâmbotin), în urma unor activități de exploatare a cărbunelui (Beterega, Poiana) sau de amenajări ale cursurilor de apă (Moi, Peșteana), ca și de ape subterane cum ar fi apele de carst sau cele freatice sau minerale. Apele de adâncime sunt de mai multe tipuri: termale, semi-termale bicarbonatate, carbogazoase, feruginoase, sulfatate cloruro-sodice, fiind insuficient valorificate în scopuri curative.

3.4.1.4. Potențialul turistic al faunei și florei

La nivelul județului Gorj există frumuseți ale peisajului sau specii floristice și faunistice aflate în regim de ocrotire și care atrag anual numeroși turiști. În corelație cu unitățile de relief s-a realizat și etajarea vegetației. Etajul pajiștilor alpine, propice pentru drumețiile montane, cuprinde marile înălțimi, culmi calcaroase, abrupturile stâncoase și grohotișurile. Aici sunt prezente specii de jnepeni, ienuperi, tufe de afin, coacăz, smirdar și multe alte specii ierboase de tipul gramineelor sau al unor plante cu flori colorate. Etajul pădurilor de conifere se desfășoară între 1400-1700 m, mai ales pe versanții nordici, speciile predominante fiind molidul, bradul. Prezența acestor păduri completează valorile de peisaj și creează o ionizare negativă a aerului, benefică în climatoterapie. Etajul pădurilor de foioase acoperă îndeosebi versanții sudici unde se găsesc în amestec cu exemplare de conifere. Pe culmile sudice ale Munților Parâng și Vâlcăni apar făgetele pure sau pe alocuri în amestec cu gorun, carpen. Un loc aparte îl ocupă prezența pe pantele calcaroase adăpostite, însoțite, a castanului comestibil (*Castanea vesca*, *Castanea sativa*) asociat uneori cu alunul turcesc, cu specii mezotermofile, xerotermofile (corn, mojdrean, lemn câinos, dârmox, păducel, scumpie, liliac sălbatic, etc.). Vegetația județului Gorj cuprinde aproximativ 2000 de specii din care 110 mediteraneene, 13 pontice, 36 balcanice, 26 balcano-dacice, cu un rol esențial în diversificarea formelor de turism care pot fi practicate în județ (drumeție, recreere și odihnă, științific, rural, ecoturism ș.a.). Pe formele cele mai înalte, întâlnim zona pădurilor alpine. Fondul forestier, dezvoltat la nivelul județului Gorj (43,5% din suprafață este acoperită de păduri), creează un mediu ambiant atractiv, curat, recomandat pentru vacanțe active.

Fauna prezintă interes din punct de vedere cinegetic, fiind bogată și variată, aici întâlnindu-se cerbi, căprioare, vulpi, urși, mistreți, râși, pisica sălbatică, capra neagră prezentă pe culmile alpine și circurile glaciare, cocoșul de munte etc. În pâlcurile de păduri trăiesc păsări ce cuibăresc în coroanele arborilor precum fâsa, grauri etc. Dintre răpitoare amintim șoimul rândunelelor, vânturelul de seară.

Apar și unele specii caracteristice faunei mediteraneene, cum ar fi vipera cu corn sau broasca țestoasă de uscat. Apele lacurilor de munte, atât cele glaciare cât și cele de baraj sunt bogate în păstrăv și crap, iar cursurile superioare și mijlocii ale râurilor Jiu, Gilort, Olteț sunt unanim considerate un paradis al pescarilor sportivi prin prezența speciilor de păstrăv, mreană, moioagă, clean, scobar.

3.4.1.5. Patrimoniul natural protejat: parcuri naturale naționale și regionale, ariile naturale protejate (rezervații naturale), rezervații ale biosferei

Județul Gorj se remarcă prin cele 49 de arii protejate și monumente ale naturii situate pe Valea Cernei, între care cinci zone speologice, deținând cel mai mare potențial din România în acest sens,

cu peste 2.000 de peșteri. Un fenomen interesant poate fi observat în zona lacurilor Zătoane, unde apa apare și dispare spontan.

În drumul spre mănăstirea Tismana, lângă satul Runcu, este accesul înspre Cheile Sohodolului. Nărilor, Fusteica, Inelul sau Peștera Popii sunt doar câteva dintre formațiunile carstice de aici. La poalele Carpaților Meridionali, în partea lor de vest, se află Tismana, o zonă marcată de influența climatului mediteranean, care găzduiește cea mai mare pădure naturală de castani comestibili din țară, precum și o rezervație de alun turcesc.

Trebuie amintite, de asemenea, Peștera Muierilor (lângă Baia de Fier), una dintre cele mai cunoscute și vizitate și Peștera Polovragi (în Cheile Oltețului), unde legenda spune că ar fi trăit Zalmoxis, zeul suprem al dacilor (apa ce picură din ținuturile de piatră ar fi lacrimile vărsate de el după cucerirea Daciei de către romani; peștera este electrică, are un circuit accesibil tuturor și este deservită de ghizi).

În județul Gorj există în prezent arii naturale protejate componente a două rețele: rețeaua națională de arii naturale protejate cu un număr de 49 de arii naturale protejate, din care 2 parcuri naționale:

- *Parcul Național Domogled Valea-Cernei* cu o suprafață totală de 61.000 ha amplasat pe raza a trei județe Caraș-Severin, Mehedinți și Gorj, din care 29.801 ha pe teritoriul administrativ al județului Gorj. Incluse în parcul național se află și rezervațiile: Piatra Cloșanilor, comuna Padeș (1.730 ha); Peștera Martel - Comuna Padeș (2 ha); Cheile Corcoavei, pe o lungime de 40 km - Comuna Padeș, satul Cerna-Sat (34 ha); Ciucevele Cernei - Comuna Padeș, satul Cerna-Sat (1.166 ha).

- *Parcul Național Defileul Jiului* cu o suprafață de 11.650 ha, amplasat pe teritoriul administrativ a două județe: Hunedoara și Gorj, din care cca. 10.600 ha pe teritoriul administrativ al județului Gorj. În cuprinsul Parcului Național sunt delimitate încă din anul 2001 trei rezervații naturale: Pădurea Chitu -Bratcu (1319 ha), Stâncile Rafaila (1 ha), Piatra Sfinxul Lainicilor (1 ha). Cea de-a doua este rețeaua ecologică europeană NATURA 2000 reprezentată în județul Gorj de mai multe arii naturale protejate.

Singura rezervație a biosferei regăsită pe teritoriul județului Gorj este *rezervația biosferei Munții Retezat*. Parcul Național Retezat s-a înființat în anul 1935 la inițiativa profesorului Alexandru Borza, fondatorul Grădinii Botanice din Cluj-Napoca și Emil Racoviță. În prezent parcul are statut de arie naturală protejată de interes național și internațional, fiind recunoscut ca Rezervație a Biosferei din anul 1979. Prin constituirea Parcului Național Retezat s-a urmărit protecția și conservarea unor eșantioane reprezentative pentru spațiul biogeografic național, cuprinzând elemente naturale cu valoare deosebită sub aspect fizico-geografic, floristic, faunistic, hidrologic, geologic, paleontologic, speologic, pedologic și peisagistic.

Parcul Național Retezat, rezervație a biosferei, se află în partea de vest a Carpaților Meridionali, cuprinzând o suprafață de 38.138 ha din Masivul Retezat-Godeanu și adăpostind aproape 1.190 specii de plante superioare, 90 taxoni endemici, 130 de plante rare sau vulnerabile, 50 specii mamifere, 168 specii de păsări, 9 specii de reptile, 5 specii amfibieni. În rezervație se întâlnesc plante ocrotite de lege: garofița, floarea de colț, smirdarul, ghințura galbenă, zâmburul etc. Printre animalele ce au ca

habitat natural arealul protejat se numără capra neagră, ursul, râsul, cerbul, căpriorii, mistrețul etc. Printre păsările ce au ca habitat natural arealul protejat se numără cocoșul de munte, ciocănitorea neagră etc. Începând din anul 1999, Parcul Național Retezat are administrație proprie. Din luna septembrie 2004 Parcul Național Retezat a devenit membru al fundației PAN Parks, iar din anul 2007 este protejat ca propunere de sit pentru rețeaua ecologică europeană Natura 2000, în vederea conservării habitatelor naturale și a speciilor de plante și animale sălbatice de interes comunitar.

Monumentele naturii conțin unul sau mai multe elemente naturale care au valoare unică, datorită rarității sau reprezentativității, calității estetice sau semnificației culturale. Pentru a include o arie protejată în această categorie, trebuie să se țină seama de prezența unor aspecte, ca: formațiuni geologice; situri naturale unice; specii animale sau vegetale periclitate sau amenințate cu dispariția. Monumentele naturii nu ocupă o întindere mare și nu conțin o diversitate de elemente sau ecosisteme reprezentative care să justifice includerea lor în categoria de parc național; ele se bucură de un rol deosebit pentru educația ecologică a populației și prezintă un real interes recreativ și turistic. Gestionarea lor trebuie să aparțină sau să fie administrate de organisme de drept public, organizații sau societăți care pot garanta protecția lor pe termen lung.

La frumusețile peisagistice din județul Gorj contribuie poziționarea geografică în vecinătatea masivelor muntoase Parâng, Godeanu și Cernei. Numeroase peșteri și chei, păduri cu plante endemice, sunt locuri în care turiștii revin, atrași de frumusețea specificului local. Datorită interesului lor științific, unele obiective naturale au fost declarate monumente ale naturii. Valea Cernei se întinde de-a lungul unui culoar tectonic, străbătând munții Godeanu și Mehedinți, la o altitudine cuprinsă între 500 și 700 m. Se remarcă prin importante formațiuni carstice, dintre care se rețin: Culmea Geanturilor Cernei, sectorul Ciucevelor, Cheile Corcoavei, Muntele Piatra Cloșanilor. Cheile Corcoavei, situate la circa 40 de kilometri amonte de Băile Herculane, sunt tăiate într-un mic masiv de calcare situat pe albia Cernei. Deși se întind pe o lungime de doar 200 m, ineditul Cheilor Corcoavei este dat de multitudinea de forme pe care le cuprind. Cheile Sohodolului, formate de râul cu același nume, se întind pe circa 10 kilometri, fiind unice prin tunelele săpate de apă în pereții stâncilor, precum și prin curioasa formă carstică rămasă suspendată, „Inelul”. Cheile Oltețului, impresionante prin sălbăcia și îngustimea lor, sunt considerate printre cele mai pitorești din țară. Pe malul stâng al râului, la intrarea în chei, se află Peștera Polovragi, situată la 670 de metri și la 20 metri diferență față de apele râului. Numeroasele peșteri din județul Gorj au fost declarate fie rezervații speologice, fie științifice, fie monumente ale naturii. Astfel, Peștera Cioaca cu Brebenei este ocrotită pentru cristalele de calcită pură vermiforme și transparente. O rezervație speologică de 10,2 hectare se găsește în comuna Padeș. Faima de cea mai frumoasă peșteră din țară este atribuită Peșterii de la Cloșani, declarată rezervație științifică, unde s-a amenajat și singurul laborator speologic subteran din țară. În marginea sudică a Carpaților Meridionali se află Peștera Muierii (18,75 hectare), conținând un adevărat cimitir de oase ale ursului de cavernă, precum și importante orizonturi de culturi paleolitice. Numeroase sunt și rezervațiile forestiere sau mixte, în majoritate păduri bătrâne, cum sunt: Pădurea Tismana - Pocruia (1251,9 ha) și Dumbrava Tismanei, pădurile Răchițeaua (1200 ha) și Chițu - Bratcu (1319 ha), precum și pădurea Botorogi, de lângă Tg. Jiu.

Ariile de protecție specială avifaunistică (SPA) sunt arii naturale protejate de interes comunitar (situri Natura 2000) desemnate pentru protecția speciilor de păsări sălbatice de interes comunitar, ce au drept scop conservarea, menținerea și, acolo unde este cazul, readucerea într-o stare de conservare favorabilă a speciilor de păsări și a habitatelor specifice, conform Directivei Păsări (Directiva Consiliului Europei 79/409EEC privind conservarea păsărilor sălbatice).

Pe teritoriul județului Gorj au fost decretate următoarele arii speciale de protecție avifaunistică (denumirea sitului, unitățile administrativ-teritoriale în care este localizat situl și suprafața unității administrativ-teritoriale cuprinsă în sit): Munții Retezat (Padeș <1%), Tismana (2%); Domogled - Valea Cernei: Padeș (72%), Tismana (10%).

3.4.2. Resursele turistice antropice

În acest subcapitol sunt prezentate valorile patrimoniului cultural material și imaterial gorjean. Potențialul antropic sau cultural-istoric este dat de varietatea vestigiilor (ale culturilor neolitice, plus vestigiile romane, dacice ș.a.) și a monumentelor istorice, arhitectonice și de artă (caracteristice tuturor marilor perioade istorice și culturale), de numeroase muzee și case memoriale și, nu în ultimul rând, de foarte buna conservare a civilizației populare (folclor, etnografie, artă populară).

3.4.2.1. Obiective culturale cu funcții turistice

Patrimoniul cultural, atât cel material, cât în special cel imaterial, al județului Gorj este foarte bogat. Ansamblurile locuibile specifice acestui ținut s-au individualizat de-a lungul timpului, în funcție de condițiile istorice și social-economice. Există numeroase exemple de case țărănești lucrate cu măiestrie artistică, transformate astfel în adevărate monumente de arhitectură în lemn și zidărie. Județul Gorj cuprinde zone etnografice cu o individualitate artistică de mare expresivitate, unde întâlnim o mare diversitate de tipuri de costume populare. Portul popular oltenesc, prin varietatea pieselor ce-l compun, al tehnicilor și materialelor folosite, al organizării decorurilor pe suprafața pieselor și motivelor decorative utilizate, reprezintă unul din cele mai complexe domenii ale artei populare.

Patrimoniul cultural imobil al județului Gorj are înscrise în Lista monumentelor istorice, aprobată de ministrul culturii și cultelor în 2010, peste 500 de monumente istorice. Statistic, acestea reprezintă aproximativ a șasea parte din totalul monumentelor din Regiunea Sud-Vest Oltenia.

Unele dintre siturile arheologice localizate pe teritoriul județului Gorj reprezintă descoperiri foarte importante pentru preistoria europeană, așa cum este descoperirea musteriană din Peștera Cioarei, comuna Peștișani sau locuirea preistorică din Peștera Muierilor, unde s-a descoperit un craniu de femeie datat în paleoliticul superior.

Mănăstirile și schiturile constituie o componentă importantă a patrimoniului cultural al județului. De numele lor se leagă evenimente importante din istoria națională, dar și personalități marcante ale culturii, istoriei și civilizației românești.

O caracteristică a arhitecturii din Oltenia sunt culele. Acestea au fost construite începând cu secolul XVII reprezentând locuințe fortificate care au permis micii boierimi să se apere și să își supravegheze domeniile. În județul Gorj istoriografia vorbește de 24 de astfel de construcții din care astăzi, în forma originală, se mai păstrează 3 obiective - Cula Cornoiu de la Curtișoara, Cula Cioabă-Chintescu de la Șiacu și Cula Crăsnaru de la Groșerea, comuna Aninoasa. Aceste construcții au un caracter de unicitate dat de restrângerea pretențiilor de confort în favoarea celor privind apărarea, precum și de faptul că în România se întâlnesc numai în Oltenia și în Argeș, iar în restul Europei construcții similare apar doar în Balcani. Dintre casele memoriale, cele mai vizitate sunt: Casa memorială Constantin Brâncuși de la Hobița, Casa memorială Ecaterina Teodoroiu situată în Vădeni, Casa memorială Tudor Vladimirescu în satul Vladimir ș.a.

Principalele manifestări cultural-artistice cu participare națională și internațională organizate la nivelul județului Gorj sunt: Festivalul Internațional de Folclor și Târgul meșterilor populari din România, Târgu Jiu; Festivalul Interjudețean de Folclor pastoral și Bâlciul de „Prinsul muntelui/Urcatul Oilor la munte”; Festivalul cântecului și portului popular Tismana; Festivalul Interjudețean de Folclor pastoral „Coborâtul oilor de la munte” Baia de Fier.

De calendarul pastoral sunt legate și o serie de sărbători, denumite nedei, prilej de interferență între ciobanii dintr-o anumită zonă și cei din zonele învecinate. Se păstrează parada cântecului și a portului popular autentic, dar produsele comercializate cu această ocazie nu sunt specifice și foarte rar sunt legate de activitatea pastorală. Nedeile care se mai păstrează sunt: Urcatul oilor la munte („Prinsul muntelui”), care se ține în a treia duminică din mai la Novaci; „Coborâtul oilor de la munte”, a treia duminică din luna septembrie la Baia de Fier; Nedeia de Sfântul Ilie pe 20 iulie la Polovragi; Drăgaica la Crasna.

Obiceiurile și sărbătorile tradiționale specifice regiunii județului Gorj, respectiv locația în care se desfășoară aceste evenimente, sunt enumerate în continuare: Stoina (Mărțișoare folclorice, 6 martie); Stănești (Pastorală Floriilor); Târgu Jiu și Novaci (Liviu Dafinescu, 8-10 aprilie); Rovinari (Tinere talente, 26 mai); Târgu Jiu (Pe fir de baladă, 27-29 mai); Hurezani (Amaradia, 30 mai); Negomir (Vatra satului, 2 iunie); Crasna (Răsună munții sub Parâng, 12 iunie); Căpreni (Sofia Drăghici, 26 iunie); Ciupereni (Plai de cântec și de dor, 29 iunie); Stejari (La stejarul din răscruce, 20 iulie); Bustuchin (Iustina Băluțeanu, 23-24 iulie); Drăgotești (Cântecul văilor, 27 iulie); Cătunele (27 iulie); Godinești (Festivalul Tineretului, 31 iulie-1 august); Logrești (Hora din străbuni, 6-7 august); Tismana (Festivalul cântecului, jocului și portului popular gorjenesc, 14-15 august); Târgu-Cărbunești (Gena Bârsan, muzică lăutărească, 26 august); Rânca (Festivalul toamnei, 2-4 septembrie); Runcu (Maria Apostol, 7-8 septembrie); Bolboși (Festivalul lăutarilor gorjeni, 15 septembrie); Târgu Jiu (Festivalul cântecului popular românesc „Maria Lătărețu”, 7-10 noiembrie); Drăgotești (Memorial Nicolae Vlad, 4-5 decembrie); Târgu Jiu (Alaiul obiceiurilor de iarnă, 21 decembrie).

Printre obiectivele turistice culturale existente în județul Gorj enumerăm: Coloana Infinită (Coloana Infinitului); Poarta Sărutului; Masa Tăcerii; Muzeul arhitecturii populare de la Curtișoara; Mănăstirea Tismana și schiturile Cioclovina de Sus și Cioclovina de Jos, bisericile de lemn Pocruia, Gornovița;

Mănăstirea Lainici, schitul Locurele, mănăstirea Vișina, schit Plai Bumbști, biserica de lemn Sârbești; Mănăstirea Polovragi; Mănăstirea Crasna; Muzeul de Istorie și Arheologie „Alexandru Ștefulescu”; Muzeul de Artă din Târgu Jiu; Teatrul dramatic „Elvira Godeanu” - Târgu Jiu; Casa Barbu Gănescu; Casa Glogoveanu; Casa Memorială „Tudor Vladimirescu”; Cula Cioabă-Chintescu; Cula Cornoiu; Liceul „Tudor Vladimirescu”; Palatul Comunal din Târgu Jiu.

Monumentele istorice, cetățile și muzeele reprezintă importante surse de interes turistic. Printre cele care se regăsesc pe teritoriul județului Gorj se numără: *Casa Barbu Gănescu, din municipiul Târgu Jiu*, este o construcție în stil neoromânesc care are la origine nucleul unei locuințe ridicate în 1790; *Casa memorială Tudor Vladimirescu* se află la 50 km de Târgu Jiu în satul Vladimir, comuna Vladimir și se înscrie în categoria monumentelor comemorative din Lista monumentelor istorice. A fost reconstituită de arhitectul Iulius Doppelreiter după o fotografie publicată la începutul secolului XX; *Mănăstirea Polovragi* a fost construită în secolul al XVI-lea;

Atracțiile turistice adresate în mod special elevilor și tinerilor sunt centrele de agrement unde se pot organiza tabere de agrement sau tabere tematice (mixte - agrement și elemente educaționale, cum sunt învățarea meșteșugurilor populare sau studierea limbilor străine), dar și alte produse educaționale speciale pentru acest segment (tabere tematice organizate de muzee sau de spații de cazare private, cursuri de turism montan ecologic, schi). Rețeaua de tabere școlare din regiune este distribuită în municipiul Târgu Jiu și Săcelu.

La nivelul județului Gorj sunt organizate diverse tabere tematice sau tabere sociale. Activitățile sportive și educative se organizează prin Direcția Județeană pentru Sport și Tineret. Dintre evenimentele organizate enumerăm: Tabăra tematică „Școala de Cercetași” - activități de orientare turistică - Târgu Jiu; Tabăra tematică „O poveste de vacanță” - activități de animație, Târgu Jiu; Serbările Zăpezii în Rânca (jocuri cu specific de iarnă); Centrul de Tineret Târgu Jiu.

Suprafețele întinse de păduri favorizează atragerea segmentelor de turiști către activități caracteristice silvoturismului. Pasionații pot accesa un fond de vânătoare ce include cerbi, urși și mistreți (atât pe domenii ale statului, cât și private) și pot alege dintr-o gamă variată de posibilități pentru practicarea pescuitului (lacuri, heleșteie, păstrăvăriile din localitățile: Baia de Aramă, Tismana).

În județ sunt autorizate următoarele asociații sportive de vânătoare și pescuit: Asociația de Vânătoare și Pescuit Sportiv „Egreta” din Târgu Jiu; Asociația „Cerbul Carpatin” din Târgu Jiu; Asociația de Vânătoare și Protecția Mediului „Acvila Cernei” din Padeș, sat Motru Sec.

Meșteșugurile practicate în zonă au fost promovate în ultima perioadă în cadrul târgurilor, expozițiilor organizate de autorități. Zona Gorjului se evidențiază prin ceramica utilitară, mai puțin ornamentată, dar păstrând tehnici utilizate și în perioada daco-romană ca de exemplu tehnica îmbrânării (aplicarea unui brâu în relief pe pereții ulcioarelor și oalelor). Ceramica gorjeană este majoritar o ceramică roșie, smălțuită cu smălț transparent. Motivele recurente sunt spicul de grâu, brăduțul, florile de salcâm, valul, semicercul, arcul, grupurile de puncte și frunzele. Dintre centrele din secolul al XIX-lea se mai păstrează Găleșoia, Glogova, Ștefănești și Târgu Jiu. Centrul ceramic Sișești produce următoarele obiecte: oale, ulcele, borcane, urcioare, străchini, saccii, olane. Unele obiecte ceramice

se utilizează la anumite sărbători și evenimente importante din viața localnicilor.

În câteva comune ale județului au existat centre artizanale cu tradiție care și-au pierdut importanța în ultimii 20 de ani și care pot fi revigorată prin implicarea nucleelor de meșteri populari care mai produc articole tradiționale: Tismana - țesături, Pocruia - țesături, Câlnic - Găleșoia - olărit, Padeș, Polovragi, Baia de Fier - împletituri, Telești obiecte casnice din lemn.

Gospodăria țărănească specifică anumitor localități s-a individualizat de-a lungul timpului, în funcție de condițiile istorice și social-economice. Există numeroase exemple de case țărănești lucrate cu măiestrie artistică, adevărate monumente de arhitectură în lemn și zidărie. Lemnul de stejar a fost principalul material de construcție, iar, soclul înalt, coloanele precum și arcadele sunt lucrate din piatră și cărămidă.

Produsele românești valorificate la potențialul lor maxim reprezintă în primul rând o zestre culturală, care trebuie păstrată și promovată la adevărata ei valoare. Calitatea și diversitatea producției agroalimentare reprezintă unul dintre punctele forte ale economiei, constituind un avantaj concurențial pentru producătorii din România, dar și din Uniunea Europeană, contribuind în mod semnificativ la patrimoniul cultural și gastronomic actual. Un rol important în păstrarea culturii tradiționale a producției de alimente, specifice zonei gorjene îl are înregistrarea pe scheme de calitate voluntare a produselor agroalimentare autohtone. Beneficiile certificării/atestării/recunoașterii produselor agroalimentare, pe scheme de calitate naționale și europene, care vizează anumite specificații tehnice ale produselor alimentare sunt: oportunități de accesare a pieței europene și nu numai; oportunități de accesare a fondurilor europene; instrumente de identificare și promovare a produselor cu caracteristici specifice; asigurarea unui raport calitate/preț echilibrat, al produselor din această categorie; o bună poziționare a operatorilor economici români în confruntarea cu ceilalți competitori din domeniu; conștientizarea consumatorului european asupra calității produselor agroalimentare românești cu tradiție; eliminarea barierelor de pătrundere pe piețele externe și întărirea schimburilor comerciale în domeniul industriei alimentare; îmbunătățirea compatibilității, calității și performanței produselor agroalimentare și a serviciilor ș.a.

Principalele caracteristici ale aportului alimentar și ale dietei alimentare sunt indisolubil legate de cultura și obiceiurile alimentare, prin urmare, MADR promovează orientarea consumatorilor către consumul de produse alimentare tradiționale, contribuind, astfel, la conservarea valorilor legate de patrimoniul cultural tradițional și, deopotrivă, la dezvoltarea economiei locale.

La nivel național au fost identificate de către specialiști ai Direcțiilor pentru Agricultură Județene un număr de aproximativ 300 de produse, care se pot încadra pe sistemele de calitate naționale și europene (naționale - produse tradiționale, rețetă consacrată și pe cele europene - Denumire de Origine Protejate (DOP), Indicații Geografice Protejate (IGP) și Specialități Tradiționale Garantate (STG).

La nivelul județului Gorj au fost înregistrate cca 26 de persoane/asociații familiale sau microîntreprinderi ca producători locali, prezenți în Registrul național al produselor tradiționale (R.N.P.T.) sau în Registrul național al produselor montane (R.N.P.M.), în special la categoriile: carne

și produse din carne, lapte și produse din lapte și produse vegetale și apicole. Este necesar ca în viitor să fie înregistrat un număr mai mare de producători locali, printr-o mai strânsă colaborare între aceștia și instituțiile abilitate.

3.4.2.2. Patrimoniul Brâncuși

O personalitate marcantă a județului Gorj, care și-a lăsat amprenta incontestabilă asupra moștenirii culturale și artistice naționale este Constantin Brâncuși, sculptor de valoare mondială - membru al Academiei Române.

Constantin Brâncuși este un brand al universalității, un artist a cărui operă nu ține de locul nașterii, dar care va avea mereu rădăcinile în Gorj, pentru că întreaga sa creație este inspirată din experiențele anilor săi de tinerețe. Din 1963 până azi au apărut la nivel mondial peste 50 de cărți și monografii și mii de studii și articole despre Brâncuși, stabilind în mod definitiv locul lui ca artist genial și unul din cei mai mari creatori ai tuturor timpurilor.

Figură centrală în mișcarea artistică modernă, Brâncuși este considerat unul din cei mai mari sculptori ai secolului al XX-lea. Sculpturile sale se remarcă prin eleganța formei și utilizarea sensibilă a materialelor, combinând simplitatea artei populare românești cu rafinamentul avangardei pariziene. Verticalitatea, orizontalitatea, greutatea, densitatea cât și importanța acordată luminii și spațiului sunt trăsăturile caracteristice ale creației lui Brâncuși. Opera sa a influențat profund conceptul modern de formă în sculptură, pictură și desen. Alături de opera brâncușiană, la Târgu Jiu întâlnim și lucrări ale elevilor acestuia, dar și elemente de artă plastică dedicate sculptorului, respectiv bustul lui Constantin Brâncuși - lucrare a lui Ion Irimescu din 1976 sau mausoleul Ecaterinei Teodoroiu.

Ansamblul monumental Calea Eroilor realizat de Constantin Brâncuși, este complexul sculptural prin care orașul Târgu Jiu și-a creat o faimă internațională, operele de artă create și ridicate aici fiind unice în lume și cele mai valoroase din întreaga carieră a sculptorului. Ansamblul este alcătuit dintr-o suită de sculpturi, fiecare cu valoare de simbol, fiind singurele opere de artă ale marelui sculptor expuse în aer liber: Masa Tăcerii, Poarta Sărutului, Coloana fără Sfârșit sau Coloana Infinitului, lucrări prin care eminentul sculptor a adus un omagiu victimelor Primului Război Mondial, la care se adăugă sculptura Aleea Scaunelor.

Operele de artă cuprinse în patrimoniul cultural mondial au fost ridicate sub directa supraveghere a artistului între anii 1936-1938 și sunt plasate pe un ax ce străbate orașul pe o distanță de 1759 m.

3.4.3. Infrastructura turistică

În cadrul acestui subpunct a fost analizată infrastructura turistică specifică, cu accent pe baza tehnico-materială de cazare, analiza stațiunilor turistice de interes local, traseele turistice, pârtiile de schi omologate, agențiile de turism clasificate și centrele de informare turistică acreditate la nivelul județului Gorj.

Infrastructura turistică (baza tehnico-materială) cuprinde: capacitățile de cazare și alimentație publică; rețeaua de servicii complementare aferente turismului, mijloacele de tratament și agrement (pârtii de schi, trasee turistice etc.).

De calitatea infrastructurii turistice depinde: modul de valorizare (redus/ridicat) a fondului turistic; gradul de satisfacere (complet/incomplet) al cererii turistice în funcție de diversitatea serviciilor turistice oferite; asigurarea unui consum turistic (inferior/superior).

De asemenea, centrele de informare turistică și agențiile de turism din județ au un rol important în promovarea și comercializarea serviciilor turistice locale. Serviciile de intermediere, precum rezervările de locuri în mijloace de transport, în hoteluri și restaurante, la manifestările culturale - artistice și sportive etc., închirierile (de mijloace de transport, de echipamente sportive), asigurările pe timpul călătoriilor, serviciile de salvamont etc. sunt, de asemenea, componente importante care întregesc produsul turistic.

3.4.3.1. Capacitatea de cazare și de alimentație

În urma analizei structurilor de primire turistică la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia, se observă creșterea numărului acestora în perioada 2014-2019 cu 44,7%. La nivelul județului Gorj evoluția structurilor de primire turistică în aceeași perioadă de referință a fost în general una în continuă creștere, nesincopată de fluctuații mari. Numărul de structuri de primire cu funcțiune de cazare a crescut în anul 2019 cu 83,9% față de anul 2014. Numărul hotelurilor și al motelurilor a rămas constant. La nivelul anului 2019, pensiunile agroturistice sunt cele care dețin ponderea cea mai mare în totalul structurilor de primire turistică, respectiv 47,5% din numărul total, urmate de pensiunile turistice cu o pondere de 23,1%. Creșterea numărului de pensiuni agroturistice în perioada de referință cu 171,4% poate fi explicată prin dezvoltarea agroturismului, ca una din formele de turism care pot contribui la dezvoltarea durabilă locală.

Tabel 16 Evoluția numărului de structuri de primire cu funcțiune de cazare în județul Gorj pe tipuri de unități, în perioada 2014-2019 (nr. unități)

Structuri de primire cu funcțiune de cazare	Număr total de unități					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Structuri de primire cu funcțiune de cazare, din care:	87	85	87	102	144	160
Hoteluri	17	16	16	17	17	17
Hosteluri	4	4	4	5	5	5
Moteluri	7	6	7	7	7	7
Vile turistice	3	3	3	5	8	8
Cabane turistice	7	7	6	6	8	8
Popasuri turistice	1	1	1	1	1	1
Căsuțe turistice	:	:	:	:	1	1
Pensiuni turistice	20	22	20	23	35	37
Pensiuni agroturistice	28	26	30	38	62	76

Sursa: insse.ro, date prelucrate Tempo online, 2020

Cu excepția orașului Tismana, în celelalte localități numărul de structuri de primire cu funcțiune de cazare, a crescut cel mai mult în localitățile Mușetești, Crasna, Polovragi, Arcani și Novaci, iar în alte localități a rămas constant (Bumbești-Jiu, Țicleni, Turceni, Călnic, Peștișani).

Numărul de structuri de primire cu funcțiune de cazare în localitățile din județul Gorj a cunoscut în perioada 2014-2019 următoarea evoluție: la nivelul municipiului Târgu Jiu a crescut cu 20%; la nivelul municipiului Motru a crescut cu 50%; la nivelul orașului Bumbești - Jiu a rămas constant; la nivelul orașului Novaci a crescut cu 153,8%; la nivelul orașului Țicleni a rămas constant; la nivelul orașului Tismana a scăzut cu -25%; la nivelul orașului Turceni a rămas constant; la nivelul localității Arcani a crescut cu 200%; la nivelul localității Baia de Fier a crescut cu 50%; la nivelul localității Călnic a rămas constant; la nivelul localității Cătunele a crescut cu 100%; la nivelul localității Crasna a crescut cu 300%; la nivelul localității Mușetești a crescut cu 400%; la nivelul localității Peștișani a rămas constant; la nivelul localității Polovragi a crescut cu 250%; la nivelul localității Runcu a crescut cu 300%.

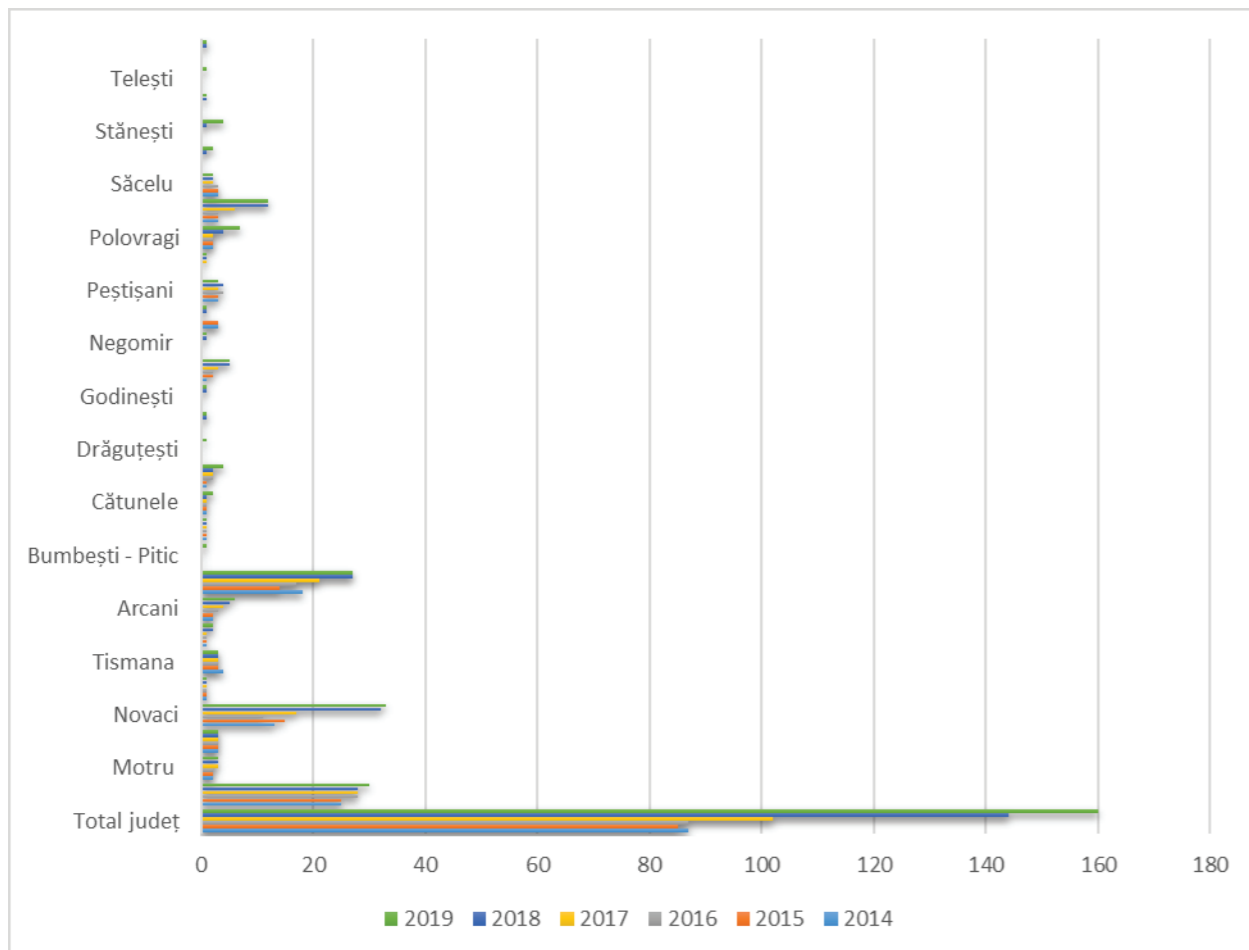

Figura nr. 46 Numărul de structuri de primire cu funcțiune de cazare în județul Gorj, pe localități (nr. unități)

Sursa: insse.ro, date prelucrate Tempo online, 2020

În ceea ce privește capacitatea de cazare turistică în funcțiune (nr. de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de primire turistică, ținând cont de numărul de zile cât acestea sunt deschise) la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia, între 2014 și 2019, aceasta a crescut cu 21,9%.

Numărul de locuri în structurile de primire cu funcțiune de cazare la nivelul județului Gorj a crescut în anul 2019, când capacitatea de cazare reprezenta 17,6% din cea la nivel regional, cu 44% față de anul 2014, când reprezenta 14,9% din capacitatea la nivelul Regiunii Sud-Vest.

În funcție de tipul structurii de primire turistică, numărul de locuri de cazare a cunoscut în perioada 2014-2019 următoarea evoluție: în hoteluri a scăzut cu -6,1%; în hosteluri a crescut cu 29,9%; în moteluri a crescut cu 32,3%; în vile turistice a crescut cu 181,4%; în cabane turistice a scăzut cu -5,7%; în popasuri turistice a crescut cu 181,4%; în pensiuni turistice a crescut cu 73,4%; în pensiuni agroturistice a crescut cu 129,2%.

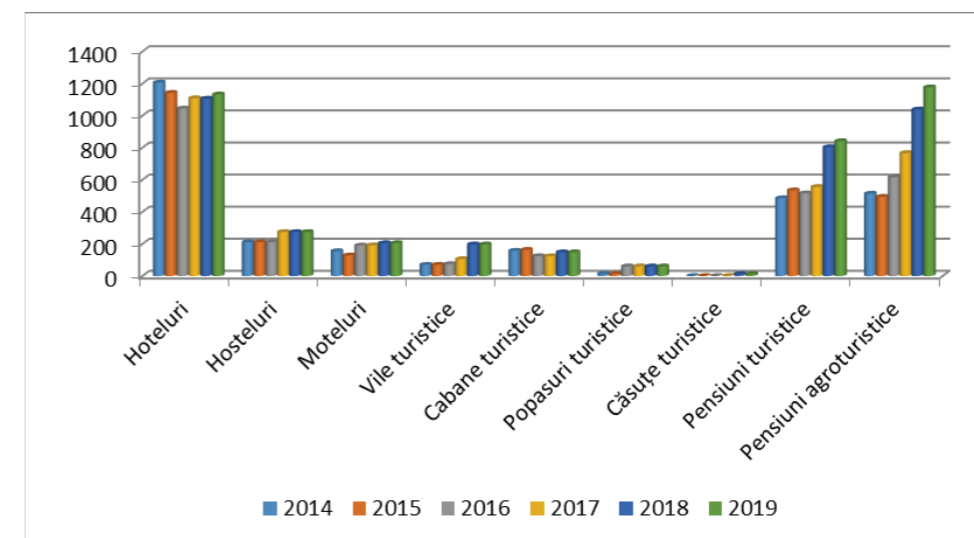

Figura nr. 47 Capacitatea de cazare turistică în funcțiune la nivelul județului Gorj, pe tipuri de structuri de primire turistică (nr. locuri)

Sursa: insse.ro, date prelucrate Tempo online, 2020

Numărul de locuri de cazare în structurile de primire cu funcțiune de cazare la nivelul județului Gorj în localitățile din județul Gorj a evoluat în perioada 2014-2019. Cu excepția localităților Tismana, Padeș și Săcelu, unde s-a înregistrat o scădere a numărului de locuri de cazare, în celelalte localități numărul de locuri a crescut, din care cele mai mari creșteri s-au înregistrat în orașele Novaci și Turceni și în localitățile Arcani, Crasna, Polovragi și Runcu.

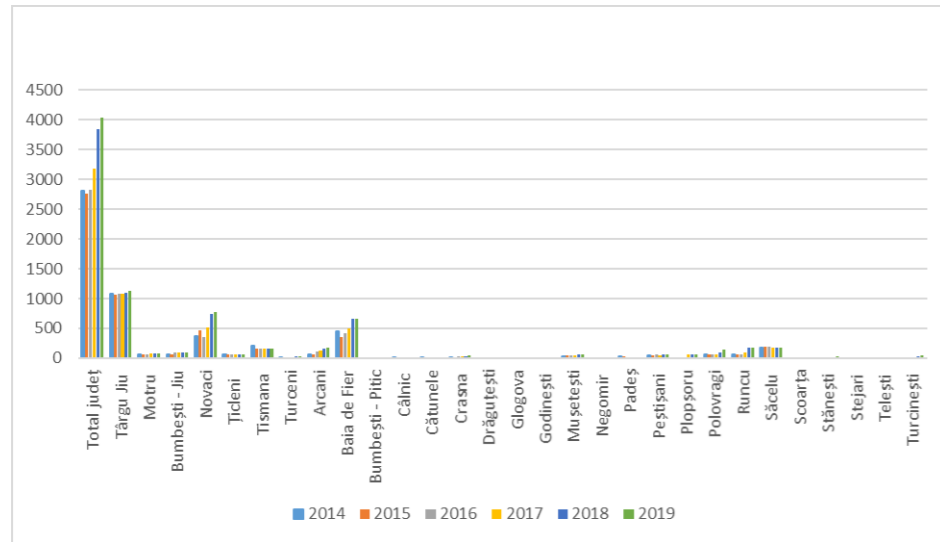

Figura nr. 48 Capacitatea de cazare turistică în funcțiune la nivelul județului Gorj pe localități (nr. locuri)

Sursa: inse.ro, date prelucrate Tempo online, 2020

3.4.3.2. Stațiuni turistice de interes local

Baia de Fier - este situată în Subcarpații Getici, fiind la o distanță de 49 de kilometri de Târgu Jiu și la o altitudine de 700 de metri. Baia de Fier dispune de un potențial turistic destul de ridicat, fiind inclusă în special pe lista locurilor de vizitat a celor care preferă turismul de weekend. Din acest motiv, oferta de cazare din localitate nu este foarte dezvoltată, locurile de cazare disponibile fiind oferite de pensiunile și vilele turistice ridicate în ultimii ani în această zonă, enumerate în subcapitolul anterior.

Localitatea Baia de Fier nu are obiective turistice de sine stătătoare, fiind o zonă de tranzit. Turiștii care doresc să viziteze această localitate au la dispoziție însă câteva monumente ale naturii de o importanță deosebită, cum este Peștera Muierii. Alte puncte de atracție turistică pentru cei aflați în vacanță în Baia de Fier sunt Munții Căpățâni cu multitudinea de trasee turistice, Cheile Oltețului sau Pădurea și Peștera Polovragi din apropiere.

Novaci - localitatea gorjeană Novaci deține un potențial turistic deosebit prin amplasarea sa în partea de sud a celei mai înalte șosele din țară, Transalpina, care leagă localitățile aflate la nord de Munții Căpățâni și Parâng cu cele aflate în partea de sud a acestora, spre Podișul Getic. Amplasarea localității în zona pitorească de la baza muntelui face din orașul Novaci o destinație ideală de weekend și pentru practicarea turismului sportive și de aventură, ecoturism și turism rural, fiind totodată și un important punct de trecere dinspre Transilvania spre sudul țării. În sine, orașul Novaci nu dispune de obiective turistice de sine stătătoare, însă localizarea strategică de care beneficiază favorizează accesul turiștilor la numeroase puncte de atracție natural, cum ar fi: Masivul Parâng, Peștera Muierii, Cheile Oltețului, Cheile Galbenului, Coloanele lui Hercule sau Peștera Polovragi ș.a. Pentru cei aflați

într-un pelerinaj religios, în împrejurimile orașului Novaci se pot vizita Mănăstirea Polovragi sau Biserica din lemn ce poartă hramul "Sfântul Dumitru". La toate acestea se adaugă și Transalpina, devenită un obiectiv turistic important și un adevărat simbol al turismului românesc.

Rânca - este situată la altitudinea de 1520 - 1580 m pe versantul sudic al Muntelui Corneșu Mare (sectorul Parâng - Sud), fiind cea mai întinsă stațiune turistică din arealul munților Parâng. Capacitatea de cazare a cunoscut o creștere constantă în perioada de referință 2014-2019.

Turiștii sunt atrași de această locație în special în sezonul de iarnă, în Rânca funcționând mai multe pârtii de schi, cu diferite lungimi și grade de dificultate situate până la altitudini de 2000m. Stratul de zăpadă din stațiune este satisfăcător pe perioada de iarnă, fiind întreținut de precipitațiile dese sub formă de ninsoare, sezonul de schi durând între 4-5 luni pe an. Rânca este o zonă excelentă pentru practicarea sporturilor montane sau extreme (parapantism, ciclism, plimbări cu atv-ul, off-road, canyoning, rafting, pescuit sportiv și vânatoare, water walking ball și summer tubing etc.), dar și un cadru natural ideal pentru recreere, drumeții etc. datorită aerului curat și peisajelor deosebite.

Săcelu - Băile „Sacellum” sunt cunoscute din epoca romană, fapt ce conferă o premisă de valorificare superioară în viitor a potențialului turistic. Băile Săcelu sunt așezate în depresiunea intracolinară a Văii Blahniței, în zona subcarpatică, cu aspect de defileu, dispunând de numeroase izvoare minerale cu efect terapeutic în cura externă, la care se adaugă și nămolul sapropelic, cât și de ape minerale cu o concentrație mai scăzută de săruri, folosite în cura internă. Zona balneară, cât și împrejurimile dispun de peste 84 de izvoare minerale ce apar la suprafață, printre fisurile rocilor de conglomerate. Cele mai multe izvoare se găsesc în zona centrală a băilor, în cele 4 lacuri amenajate, pâraul lencioasa și la poalele dealului Săcelu pe malul stâng, lângă lacurile principale. Pe malul drept apar numeroase izvoare minerale pe pâraiele adiacente.

Polovragi - comuna Polovragi este așezată în Depresiunea Polovragi, care face parte din Depresiunea Subcarpatică Olteană, cuprinsă între Bistrița Vâlcii și Tismana, și aflată la mijlocul distanței dintre Târgu Jiu și Râmnicu Vâlcea. Zona se caracterizează printr-o străveche locuire, fapt dovedit de numeroase cercetări arheologice. Săpături arheologice făcute la Polovragi au dat la iveală urmele unei cetăți și ale unui cimitir de pe vremea dacilor. S-a descoperit o așezare dacică cu două nivele, datând din sec. II - I î.Hr.; un nivel al așezării era situat la înălțime pe Platoul Padeșului și al Crucii lui Ursache și funcționa ca o cetate de refugiu; cel de al doilea situat mai jos, în apropiere de ieșirea Oltețului din Chei, în punctul numit „Gura Pietrei”, nivel ce funcționa ca așezare civilă. Localitatea este datată de pe vremea lui Radu cel Frumos (1462-1475). Aici se găsesc izvoare de apă minerală clorosodică, sulfuroasă, identice cu cele de la Pociovașiștea, de lângă Novaci, cu debite mari. Comuna Polovragi este cunoscută ca centru etnografic și istoric, ca zonă de practicare a pomiculturii, creșterea animalelor, artă populară tradițională (cusături - țesături, sculptură în lemn, cioplitură în lemn, împletituri), exploatarea și prelucrarea lemnului. Creșterea ovinelor și bovinelor continuă să reprezinte emblema locului. La Polovragi, în fiecare an în ziua de 20 iulie, are loc o mare nedeie, unde se adună gorjeni, vâlceni dar și transilvăneni. Comuna are o celebră formație artistică de fluierași, rapsozi populari, soliști vocali, un grup vocal feminin, cântăreți din instrumente populare vechi. De asemenea, trebuie remarcată poziția privilegiată din nordul Olteniei unde există cea mai

mare concentrare de mănăstiri din țară. Dintre obiectivele turistice se remarcă: **Crucea Căpitanului Ursache** (monument memorial ridicat la 1800 în amintirea unui vătaf al plaiului Novacilor, **Peștera Polovragi sau Peștera lui Pahomie**, **Fortificațiile geto-dacice** (singura cetate dacică cu zid din Oltenia), **Cheile Oltețului**, **Castanul Comestibil de 400 de ani** (arbore ocrotit cu circumferința trunchiului de aproape 8 metri, aflat la intrarea în Cheile Oltețului), **Mănăstirea Polovragi** (complex construit în stil bizantin, datată 1643, ridicată de logofătul Danciu Pârâianu sub domnia lui Matei Basarab); aici se regăsește Biserica Adormirea Maicii Domnului (1648), pictată în 1702-1703 și biserica bolniței Sfântul Nicolae (1731-1732), cu pictura din 1738, care include și un tezaur muzeal, reunind o colecție de icoane vechi pe sticlă și lemn, dar și peste 3000 de volume de carte veche).

Peștișani - comună situată în zona de nord a județului Gorj, formată din satele Boroșteni, Brădiceni, Frâncești, Gureni, Hobița, Peștișani și Seuca. Cele 8 lacuri cu o acoperire de peste 10 ha luciu de apă dau posibilitatea reînființării unor bazine piscicole, cu posibilitatea practicării pescuitului de agrement. Fiind declarată zonă ecologică, formele de turism rural și ecoturism pot contribui la dezvoltarea durabilă, cu posibilități de înființare a unor centre de vânatoare, omologarea unor trasee turistice, vizite la Peștera Ciorii, care este declarată rezervație naturală, circuite sportive, existând și posibilitatea amenajării unei pârtii de schi. Pe lângă Casa Memorială „Constantin Brâncuși” a sculptorului de valoare mondială - membru al Academiei Române și *Muzeul Etnografic Peștișani*, pot fi vizitate bisericile și monumentele istorice din satele aparținătoare (biserica de lemn din Gureni, construită în 1735; biserica de lemn „Sfântul Gheorghe” din cătunul Boașca, sat Frâncești, construită în anul 1823; biserica „Sf. Cuvioasa Paraschiva” din Suseni, construită în 1735; biserica de lemn „Intrarea în Biserică” din Hobița, construită în 1775 și apoi refăcută în 1829); biserica de lemn din Peștișani; biserica Sfântul Nicolae din Brădiceni ș.a.).

3.4.3.3. Itinerarii specifice

Zona montană beneficiază de numeroase trasee turistice ce întregesc potențialul de dezvoltare al turismului montan în județul Gorj, în special în munții de la vest de Jiu (Godeanu și Vâlcan), dar și în munții Parâng, dar cu dificultate mai mare, nefiind indicate pentru marea masă a turiștilor. Munții Vâlcan, Godeanu și Mehedinți sunt puternic penetrați de căi de acces rutiere, din categoria celor forestiere, multe dintre ele fiind folosite încă din perioada daco-romană.

Principalele trasee care pot fi practicate în zonă sunt:

- Orașul Horezu - Vaideeni (centru etnografic) - Polovragi (Mănăstirea Polovragi, Cheile Oltețului, Peștera Polovragi) - Baia de Fier (Cheile Galbenei, Peștera Muierii) - orașul Novaci - Crasna (centru etnocultural, Schitul Crasna) și retur prin stațiunea balneoclimatică Săcelu;
- Polovragi - Mănăstirea Polovragi - Cheile Oltețului - Peștera Polovragi - Luncile Oltețului și retur;
- Orașul Novaci - Complexul turistic Rânca și retur;
- Târgu Jiu - Bumbesti Jiu - Defileul Jiului - Mănăstirea Lainici - Parcul Național Defileul Jiului;
- Baia de Fier - Peștera Muierii - Târgu Jiu (Coloana Infinitului, Masa Tăcerii, Poarta Sărutului) - Mănăstirea Tismana. Din aceste căi se desprind poteci de culme ce pot constitui trasee atractive;

- Lainici - Schitul Lainici (Locurele) și retur (marcaj „cerc roșu”): durata 1 zi;
- Bumbesti Jiu - valea Porcului - pasul Vâlcan (marcaj „triunghi albastru”) - Casa Buliga, înnoptare - Poiana lui Mihai - Schela - Sâmbotin - Târgu Jiu (marcaj „cerc albastru”): durata 2 zile;
- Târgu Jiu - Bârsești - Stănești - Vaidei - valea Șușiței - Culmea Straja (marcaj „triunghi albastru”) înnoptare - creasta Vâlcan - vârful Muncelu (marcaj „bandă roșie”) - valea Jaleș - Cheile Pătrunsa - Cheile Sohodolului - Runcu (marcaj „triunghi roșu”): durata 2 zile;
- Peștișani - Gureni - Cheile Bistriței - lacul Vâja - vârful Oslea, înnoptare - culmea Păltinișul - Schiturile Cioclovina II și Cioclovina I - valea Tismana - mănăstirea Tismana (triunghi roșu): durata 2 zile;
- Padeș - Călugăreni - Cloșani - valea Motru - lacul Valea Mare - Izvoarele Cernei (marcaj „triunghi roșu”) - lacul Valea lui Iovan, înnoptare - Cheile Corcoaia (marcaj „cerc roșu”) - valea Balmezu - culmea Balmezu (marcaj „cruce roșie”) - vârful Godeanu - vârful Micușă - Pasul Cerna (marcaj „bandă roșie”), înnoptare - Izvoarele Cernei (marcaj „cerc roșu”) - creasta Munților Mehedinți (marcaj „bandă roșie”) - valea Motrului Sec - loc. Motru Sec - Padeș (marcaj „triunghi roșu”): durata 3 zile;
- Padeș - Călugăreni - Cloșani - valea Motru - lacul Valea Mare - Izvoarele Cernei (marcaj „triunghi roșu”) - Pasul Cerna (marcaj „cerc roșu”), înnoptare - creasta munților Vâlcan - vârful Oslea - vârful Arcanu - izvoarele Jaleșului, înnoptare - vârful Micușă - Vârful Straja - Pasul Vâlcan - Casa Buliga (marcaj „bandă roșie”), înnoptare - Poiana lui Mihai - Schela - Sâmbotin - Târgu Jiu (marcaj „cerc albastru”): durata 4 zile.

În ceea ce privește Munții Parâng și Căpățâni traseele de vale se desfășoară pe valea Gilortului și valea Oltețului, ca zone mai accesibile, restul fiind trasee de creastă la peste 2000 m altitudine, de dificultate ridicată, posibile pentru practicarea în perioada de vară:

- Novaci - drumul alpin 67 C - stațiunea Turistică Rânca, înnoptare - valea Gilortului - Cheile Gilortului - Novaci (marcaj „triunghi roșu”): durata 2 zile;
- Polovragi - Cheile Oltețului - Lunca Oltețului - Pasul (Curmătura) Oltețului (marcaj „triunghi albastru”), înnoptare - Creasta Parâng - Pasul Urdele (marcaj „bandă roșie”) - stațiunea turistică Rânca, înnoptare - drumul alpin 67 C - vârful Cerbul (marcaj „triunghi roșu”) - Peștera Muierii - Baia de Fier, (marcaj „triunghi albastru”): durata 3 zile;
- Polovragi - Cheile Oltețului - Lunca Oltețului - Pasul (Curmătura) Oltețului (marcaj „triunghi albastru”), înnoptare - creasta munților Parâng - Pasul Urdele - creasta munților Parâng - vârful Urdele - vârful Parângul Mare (marcaj „bandă roșie”), înnoptare - vârful Piatra Argelelor - Lainici (marcaj „triunghi roșu”): durata 3 zile.

Pe site-ul de specialitate al Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri¹⁹ nu apar trasee

¹⁹ Sursa datelor: <http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

turistice montane omologate din județul Gorj, ceea ce implică o serie de măsuri pentru realizarea acestui deziderat în perioada următoare.

3.4.3.4. Pârții de schi omologate

Pe site-ul de specialitate al Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului apar ca omologate următoarele pârții de schi:

- M1, administrată de S.C. CTM Rânca S.R.L., Baia de Fier, cu o lungime de 700 m;
- M2, administrată de S.C. CTM Rânca S.R.L., Novaci, cu o lungime de 500 m;
- Teleschi M3, administrată de SC CTM Rânca SRL, M-ții Parâng, cu o lungime de 300 m (grad de dificultate ușoară);
- Teleschi M4, administrată de SC CTM Rânca SRL, M-ții Parâng, cu o lungime de 900 m (grad de dificultate medie);
- Junior, administrată de Escalad Service S.R.L., Novaci, cu o lungime de 200 m (grad de dificultate ușoară);
- Păpușa 2, administrată de CTM Rânca S.R.L., Muntele Păpușa, cu o lungime de 1535 m (dificultate medie).

Pentru celelalte pârții de schi, administratorii vor trebui să întreprindă măsurile necesare în vederea omologării.

3.4.3.5. Agenții de turism. Centre de informare turistică

Piața produsului turistic specifică județului Gorj include și bunuri și servicii concepute să satisfacă cererea de vacanțe și călătorii de afaceri. Majoritatea agențiilor de turism se limitează la vânzarea de bilete de tratament sau de pachete turistice de servicii, pe litoralul românesc sau în străinătate, evitând crearea de produse turistice atractive pentru turiștii doritori să viziteze destinațiile din județ. Distribuția serviciilor turistice, respectiv ansamblul activităților menite să pună la dispoziția consumatorului produse turistice, întrebunțează mai multe canale precum agenții de turism, centre de informare turistică, centrale de rezervări, rețele sociale, internetul, sau chiar spațiile de cazare propriu-zise.

În prezent, internetul constituie preponderent o sursă de informare asupra produselor turistice comercializate, iar atât rezervările on-line cât și utilizarea rețelelor sociale, au crescut considerabil în ultima perioadă. Numărul ghizilor locali sau naționali este redus și, în ciuda varietății și unicității atracțiilor, există, de asemenea, un număr mic de ghizi specializați, monitori și instructori sportivi. Personalul din turism, în special în zona rurală, deține puține informații cu privire la modalitatea de administrare și promovare a spațiilor de cazare (marketing, revenue management etc.), respectiv de creare de produse turistice noi, majoritatea pensiunilor oferind numai servicii de bază (de cazare și în măsură mai mică și de masă).

Agențiile de turism care sunt înregistrate pe site-ul Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de

Afaceri, în prezent sunt: Gorj Turism, Travel Brands, Dertour, Christian Tour Târgu Jiu, Elegant Travel, Kerkena Tour, Univers Exchange, Euphoric Travel, Green Day Tour din Telești ș.a.

Centrele de informare turistică acreditate sunt: Centrul Național de Informare și Promovare Turistică din Târgu Jiu²⁰; Centrul Național de Informare și Promovare Turistică din Novaci²¹; Centrul Național de Informare și Promovare Turistică din Tismana²².

3.4.4. Analiza circulației turistice

În acest subcapitol au fost analizați următorii indicatori ai circulației turistice: numărul de sosiri și de înoptări turistice pe localități și pe tipuri de structuri de primire cu funcțiune de cazare, indicele de utilizare a capacității de cazare, durata medie a sejurului.

Evoluția numărului de sosiri turistice la nivelul județului Gorj se oglindește în evoluția generală a sosirilor turistice la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia, cu excepția anului 2019, când numărul de sosiri turistice a scăzut față de anul 2018.

În ceea ce privește ponderea sosirilor la nivel de județ în totalul sosirilor din regiunea Sud-Vest Oltenia, județul Gorj deținea o pondere a sosirilor de 14, 2% în 2019, față de 16,1% în anul 2014.

Numărul de sosiri turistice în localitățile din județul Gorj a evoluat, în perioada 2014-2019, după cum urmează: la nivelul județului Gorj a crescut cu 42,5%, din care cu 45,1% la turiștii români și cu 25,4% la turiștii străini; în municipiului Târgu Jiu a crescut cu 20%; la nivelul municipiului Motru a crescut cu 163%; în orașul Bumbești - Jiu a crescut cu 28,9%; în orașul Novaci a crescut cu 304%; la nivelul orașului Țicleni a scăzut cu - 25,5%; în orașul Tismana a scăzut foarte mult, de la 9246 turiști la 611 turiști, în schimb la nivelul localității Arcani a crescut substanțial, de la 58 la 2107 turiști; la nivelul localității Baia de Fier a crescut cu 149,4%, iar la nivelul localității Călnic a crescut cu 67,1%; în Cătunele a crescut cu 436,8%, în Crasna a crescut substanțial de la 12 la 188 turiști, în Mușetești a crescut cu 171,1%, la nivelul localității Peștișani a crescut cu 253,5%, în Polovragi a crescut cu 3,4%, dar a scăzut față de anii 2016 - 2018, iar la nivelul localității Runcu a crescut cu 655,5%.

Cele mai mari creșteri au avut loc în localitățile Novaci, Baia de Fier, Arcani, Cătunele, Motru, Peștișani și Runcu, în timp ce scăderi importante au înregistrat localitățile Țicleni, Tismana și Săcelu.

²⁰ www.targujiu.info www.cnipt-targujiu.ro/cnipt.targujiu@gmail.com

²¹ primaria_novaci@yahoo.com/www.info-turism-novaci.ro

²² info@infoturism-tismana.ro,office@infoturism-tismana.ro/www.infoturism-tismana.ro

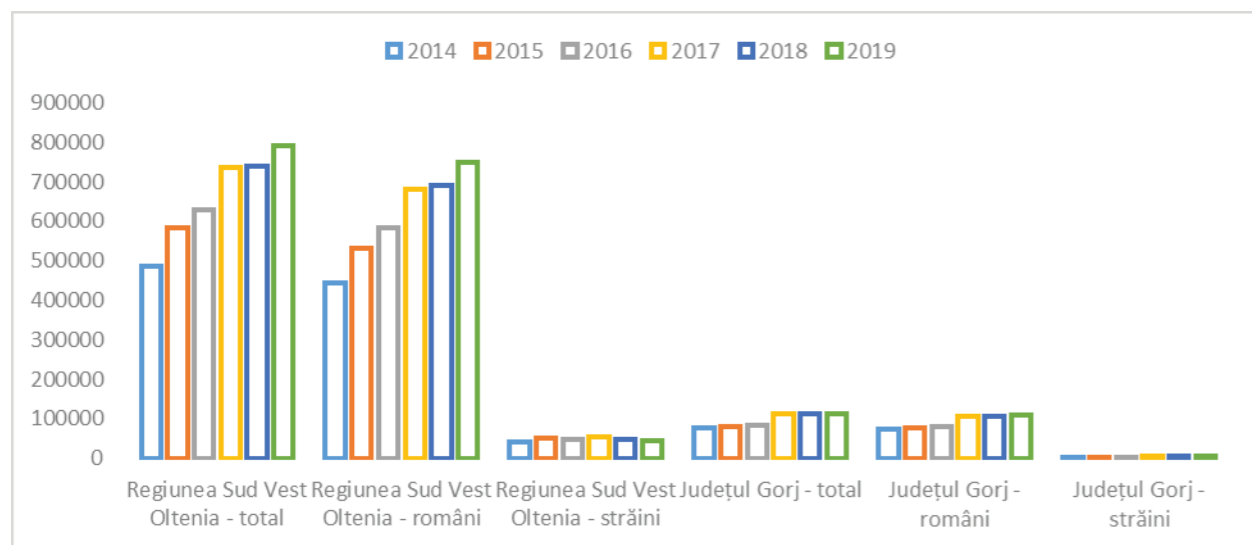

Figura nr. 49 Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate Tempo online, 2020

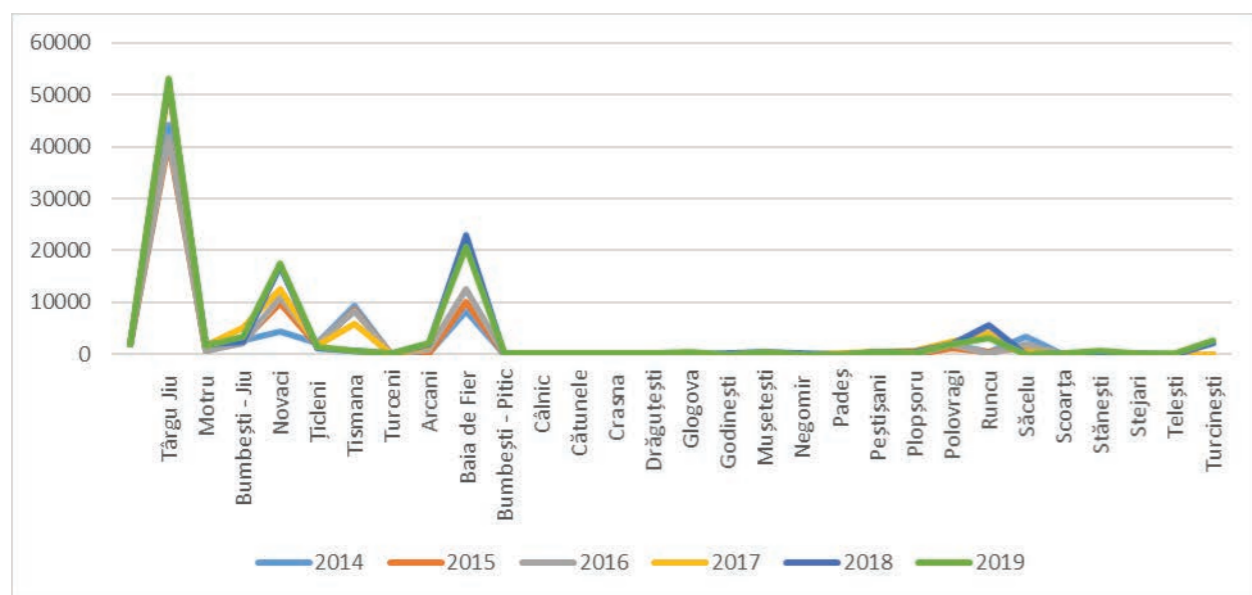

Figura nr. 50 Numărul de sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică la nivelul localităților din județul Gorj

Sursa: Institutul Național de Statistică, date prelucrate Tempo online, 2020

Ponderea turiștilor străini în numărul total de sosiri turistice a fost în județul Gorj în anul 2019 de doar 3,7% (în regiunea Sud-Vest Oltenia a fost de 5,4%), în scădere față de 4,2% în anul 2014 (în regiunea Sud-Vest Oltenia a fost de 8,4%). Din analiza datelor statistice din perioada 2014-2019, se observă că numărul total de sosiri turistice în structurile de primire cu funcțiune de cazare turistică, pe tipuri de structuri și localități, a cunoscut un trend ascendent. Astfel, în anul 2019 numărul de

sosiri turistice a crescut față de anul 2014 în cadrul următoarelor tipuri de structuri de primire: în hoteluri cu 11,7%, în special în municipiul Târgu Jiu cu 14,7% (spre deosebire de numărul de înoptări care a înregistrat o scădere), în Baia de Fier cu 63%, în Novaci o creștere substanțială cu 546,5%; în moteluri cu 29,7%; în vile turistice a crescut substanțial cu 381,1%; în cabane turistice cu 38,7%; în pensiuni turistice a crescut cu 94,3%; în pensiuni agroturistice a crescut substanțial cu 271,4%, în special în localitățile Baia de Fier, Novaci și Polovragi.

Numărul de sosiri turistice a scăzut, însă, în cadrul hostelurilor cu -67,1%, în special în orașul Tismana, înregistrându-se o creștere doar în municipiul Târgu Jiu de 20,6% și în localitatea Ploșoru.

Cele mai mari creșteri ale numărului de turiști s-au înregistrat în cadrul vilelor turistice, pensiunilor turistice și agroturistice.

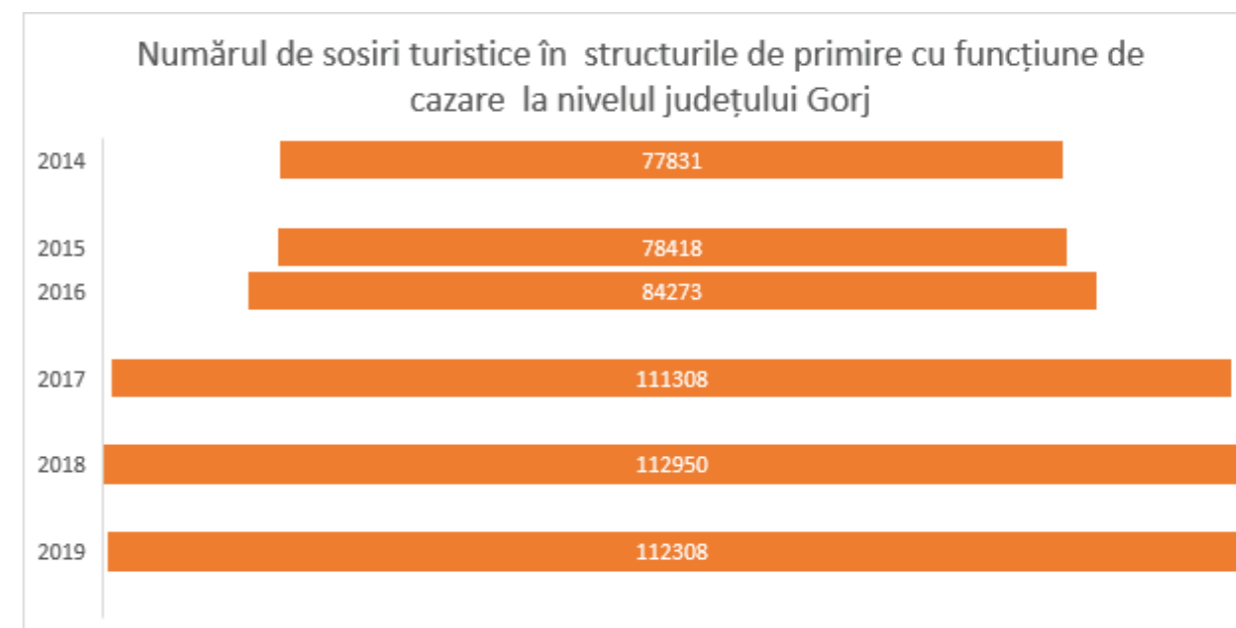

Figura nr. 51 Evoluția numărului de sosiri turistice în perioada 2014-2019

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

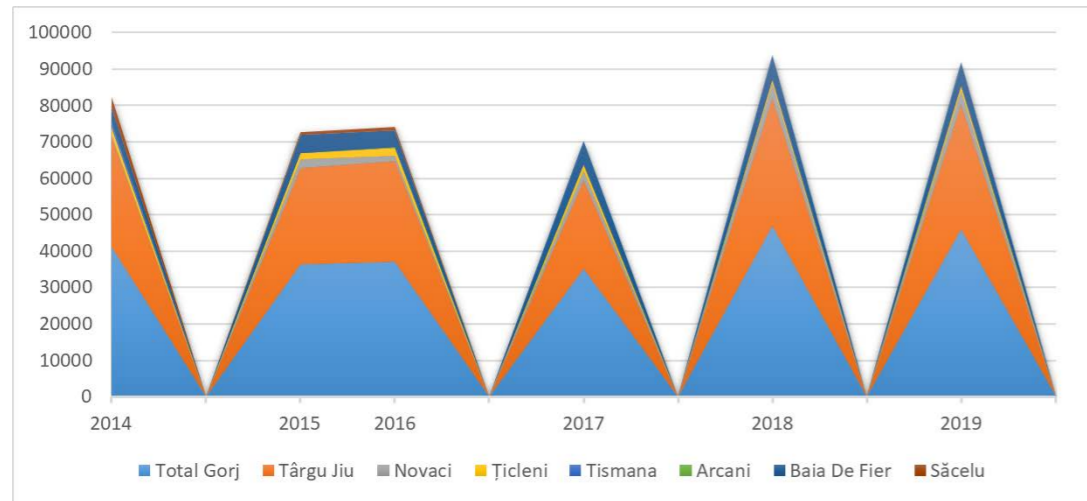

Figura nr. 52 Evoluția numărului de sosiri turistice în hoteluri la nivelul județului Gorj
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Evoluția numărului de înnopțări turistice la nivelul județului Gorj se oglindește în evoluția generală a înnopțărilor turistice la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia, unde s-a înregistrat o creștere cu 46,4 față de anul 2014. În ceea ce privește ponderea numărului de înnopțări turistice la nivel de județ în totalul înnopțărilor turistice din regiunea Sud-Vest Oltenia, județul Gorj deținea o pondere de 9,1% (față de 14, 2% în cazul numărului de sosiri) în 2019, față de 11% în anul 2014 (16,1% în cazul numărului de sosiri turistice) în anul 2014. Astfel, în anul 2019 numărul de înnopțări turistice în județ a crescut cu 21,4% față de anul 2014. Ponderea mai mică a numărului de înnopțări, comparativ cu cea a numărului de sosiri turistice, arată că în perioada de referință, turiștii au petrecut mai multe nopți în alte județe din regiune, decât în județul Gorj, înregistrându-se o scădere la ambii indicatori ai circulației turistice.

Numărul de înnopțări turistice în localitățile din județul Gorj a evoluat în perioada 2014-2019 după cum urmează: la nivelul municipiului Târgu Jiu a scăzut cu -7,7%, deși numărul de sosiri a crescut cu 20%, ceea ce arată că turiștii stau un număr mic de nopți în oraș; la nivelul municipiului Motru a crescut cu 100,5%, ca și numărul de sosiri, dar în mai mică măsură; în orașul Bumbesti - Jiu a crescut cu 11,3%; la nivelul orașului Novaci a crescut cu 323,4%, în concordanță cu numărul de sosiri, în orașul Țicleni a crescut cu 4,7%, deși numărul de sosiri a scăzut, iar în orașul Tismana a scăzut foarte mult, de la 13.390 turiști la 977 turiști, ca și numărul de sosiri. La nivelul localității Arcani a crescut substanțial de la 77 la 3471, ca și numărul de sosiri, în Baia de Fier a crescut cu 109,8%, în Călnic a crescut cu 88,6%, la nivelul localității Cătunele a crescut substanțial, cu 647,9%, în Crasna a crescut substanțial de la 36 la 712 turiști, în Mușetești a crescut cu 130,2%, în Peștișani a crescut cu 268,1%, în concordanță cu numărul de sosiri, la nivelul localității Polovragi a crescut cu 30,2%, iar în Runcu a crescut substanțial, cu 434,3%.

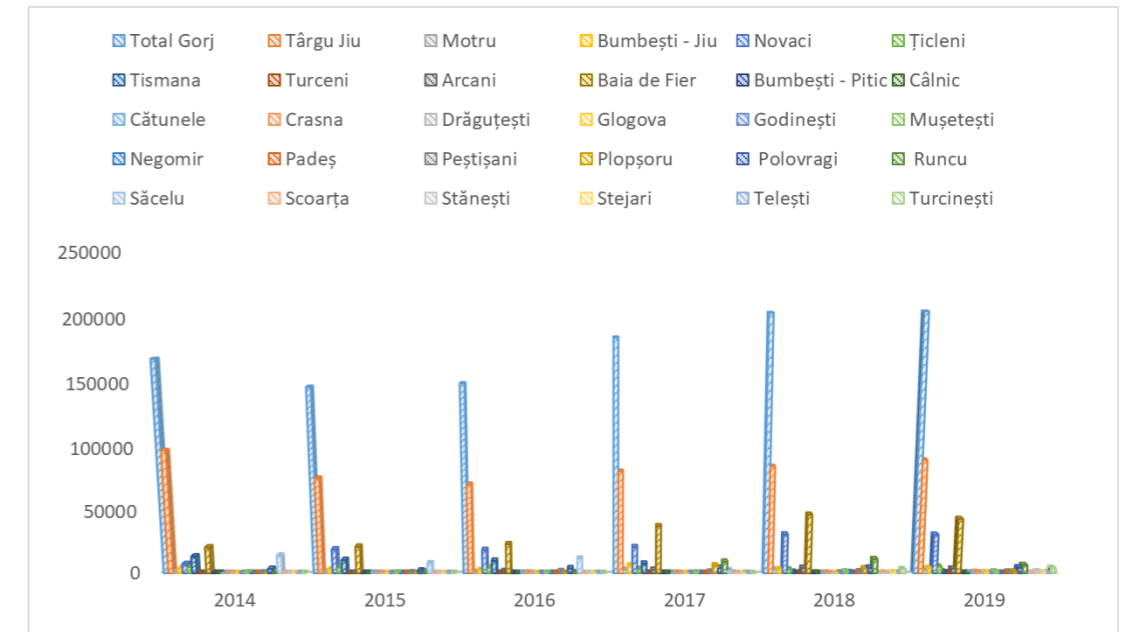

Figura nr. 53 Numărul de înnopțări turistice în structurile de primire cu funcțiune de cazare la nivelul județului Gorj - pe localități (nr. turiști)
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Din analiza datelor statistice se observă ca numărul total de înnopțări în unitățile de cazare a cunoscut un trend ascendent, începând cu anii 2017 și 2018, după o scădere în anii 2015 și 2016. Astfel, în anul 2019, numărul de înnopțări a crescut față de anul 2014 în cadrul următoarelor tipuri de structuri de primire: în moteluri cu 90,3%; în vile turistice a crescut substanțial cu 378,8%; în cabane turistice cu 52,3%; în pensiuni turistice a crescut cu 121,8%; în pensiuni agroturistice cu 150%.

Numărul de înnopțări a scăzut, însă, în cadrul următoarelor tipuri de structuri de primire: în hoteluri cu -27,4%, în special în municipiul Târgu Jiu cu -32,2% (în celelalte localități s-au înregistrat creșteri); în hosteluri cu -66,8%, în special în orașul Tismana.

Scăderile importante care au avut loc în unitățile de mai sus, se explică prin creșterea, în schimb, a numărului de înnopțări în celelalte tipuri de structuri de primire turistică, turiștii preferând asemenea tipuri de cazare (vile, pensiuni turistice și agroturistice).

Pe de altă parte, o defalcare a indicelui de utilizare netă a capacității în funcțiune, scoate în evidență rezultatele slabe contabilizate în județul Gorj. Conform datelor statistice disponibile, în ultimii ani aproape trei sferturi din capacitatea în funcțiune nu a fost utilizată.

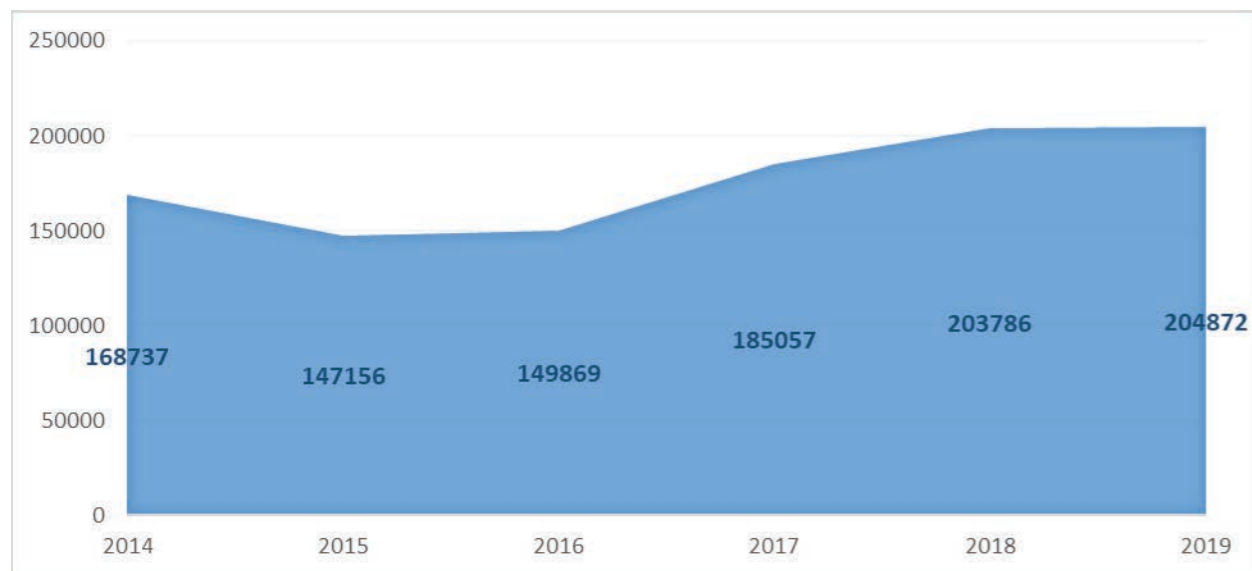

Figura nr. 54 Numărul de înoptări turistice în structurile de primire cu funcțiune de cazare la nivelul județului Gorj

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Din datele statistice analizate rezultă că, în anul 2017, a fost înregistrat cel mai mare grad mediu de utilizare al capacității de cazare (15,93%). În unele luni calendaristice, indicele de utilizare netă a locurilor de cazare turistică în funcțiune a înregistrat valori mai mari, de exemplu, în luna februarie 2018 a fost de 20,1%, fiind mai mare cu 0,5 puncte procentuale decât indicele de utilizare netă înregistrat în luna ianuarie 2018 și cu 0,3 puncte procentuale mai mare față de luna februarie 2017. Indici de utilizare netă a locurilor de cazare, mai mari s-au înregistrat la pensiuni turistice urbane (24,9%), pensiuni agroturistice (24,3%), cabane turistice (22,8%) și hoteluri (21,8%). Indicele de utilizare netă a locurilor de cazare turistică în funcțiune pe total structuri de cazare turistică din județul Gorj, în luna martie 2018 a fost de 16,0%, fiind mai mic cu 4,1 puncte procentuale decât indicele de utilizare netă înregistrat în luna martie 2018 și mai mare cu 2,6 puncte procentuale față de luna de martie 2017. Indici de utilizare netă a locurilor de cazare, mai mari s-au înregistrat la pensiuni turistice urbane (24,9%), pensiuni agroturistice (24,3%), cabane turistice (22,8%) și hoteluri (21,8%).

Indicele de utilizare netă a locurilor de cazare turistică în funcțiune pe total structuri de cazare turistică din județul Gorj, în luna aprilie 2020 a fost de 18,6% (înregistrând o creștere cu 4,1 puncte procentuale față de luna aprilie 2019), mai mare cu 6,2 puncte procentuale față de luna de martie 2020. Indici de utilizare netă a locurilor de cazare mai mari s-au înregistrat la hoteluri (21,6%), moteluri turistice (20,7%) pensiuni turistice urbane (22,2%) și hosteluri (3,1%).

Durata medie a sejurului este un indicator al circulației turistice, care semnifică numărul mediu de zile de ședere a turiștilor într-o anumită zonă turistică. Din datele prezentate în figura de mai jos

se poate observa că în perioada de referință durata medie a sejurului a înregistrat o scădere. În anii 2015, 2018 și 2019 durata medie a sejurului a fost de peste 1,8 zile. Cea mai mare valoare în perioada analizată s-a înregistrat în anul 2015 (1,88 zile), datorată numărului mare de înoptări în unitățile de cazare.

Durata medie a sejurului a scăzut de la 1,88 zile în anul 2015, la 1,82 zile în 2019. Durata medie a sejurului a înregistrat valori mai ridicate în anumite luni calendaristice, de exemplu, în luna februarie 2018 a fost de 1,9 zile (1,9 zile la turiștii români și 2,8 zile la turiștii străini). Durata medie a sejurului în luna aprilie 2020 a fost de 3,08 zile (2,95 zile la turiștii români și 8,84 zile la turiștii străini).

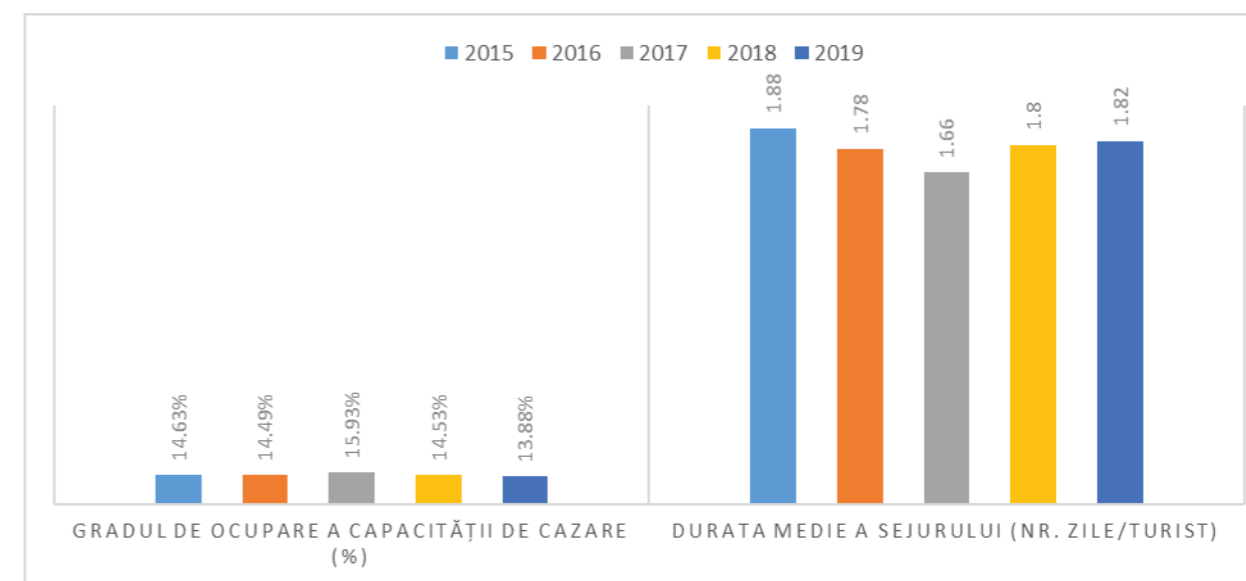

Figura nr. 55 Evoluția gradului de ocupare și a duratei medii a sejurului în județul Gorj (2015-2019)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

3.4.5. Tipuri și forme de turism

În acest subcapitol au fost analizate formele de turism care prezintă o importanță deosebită pentru turismul gorjean. Cu ocazia cercetărilor de piață aprofundate pentru realizarea Studiului de Brand și de Marketing al României (Ministerul Turismului, 2018), au fost evidențiate avantajele competitive ale României, care au relevat formele de turism cheie: turismul rural, turismul în natură și de aventură, circuitele turistice sau turismul cultural, turismul de sănătate, turismul de tip city break, a căror dezvoltare și promovare poate determina consolidarea poziției de destinații turistice atractive pe piața turistică. În conformitate cu aceste studii de piață, dar ținând cont de particularitățile județului Gorj, considerăm că în perspectivă, odată cu ieșirea din pandemia de Covid 19, se pot dezvolta formele de turism analizate în studiul prezent.

Turismul reprezintă pentru județul Gorj un sector economic care dispune de un valoros potențial de dezvoltare, neexploatat încă suficient și care poate deveni o sursă de atractivitate atât a investitorilor cât și a turiștilor (români și străini). Potențialul existent este dat de prezența resurselor naturale și

culturale de o mare diversitate și armonios repartizate în teritoriu care dau posibilitatea practicării unei game variate de forme de turism. Investițiile pentru modernizarea infrastructurii generale și a celei turistice specifice, pot revigora cu siguranță turismul în zonă, iar acesta la rândul său poate ajuta la dezvoltarea economică durabilă a comunităților locale.

Atracțiile turistice din județ sunt foarte variate, începând de la formele de relief reprezentate de zonele alpine (Munții Parâng) cu lacuri glaciare, creste spectaculoase și, nu în ultimul rând, Transalpina, continuând cu peșterile (Muierilor, Polovragi ș.a.), cheile și defileele (Oltețului, Gilortului, Jiului) și cu domeniile schiabile de la Rânca. De asemenea, trebuie amintite și bisericile și lăcașurile de cult, turismul monahal (religios) având un potențial imens de dezvoltare. Din examinarea întregului potențial turistic se detașează câteva concentrări de atracții și obiective turistice majore care determină și formele de turism practicabile: arealele turistice Vâlcan-Motru, Parâng-Olteț, Târgu Jiu și Dealurile Getice.

Analiza zonelor turistice cuprinse în cele patru areale turistice ale județului Gorj evidențiază specificul general al acestora, pe baza cărora au fost considerate zone turistice omogene: zona Cerna, zona Văii Motrului și Motrului, zona carstică Tismana-Pocruia, bazinul râului Bistrița, zona Runcu-Cheile Sohodolului, zona Șușița-Schela, zona Defileul Jiului, zona Crasna, zona sudică a Munților Parâng, zona Polovragi, depresiunea Târgu Jiu, zona dealurilor vestice subcarpatice, zona dealurilor estice subcarpatice, Gorjul de Sud.

Turismul cultural și istoric

Cultura este moștenirea vie pe care o lasă oamenii în locurile unde trăiesc. Fie că vorbim despre monumente istorice sau despre cultură imaterială, România a fost întotdeauna la intersecția marilor civilizații europene, care au transformat-o într-un teren fertil pentru gândire și creație, ce încă așteaptă să fie descoperit și apreciat la justa valoare. Turismul cultural și istoric este o formă de turism centrată pe mediul cultural (incluzând peisajele destinației), valorile și stilurile de viață, patrimoniul local, arta plastică și cea a spectacolelor, tradițiile și resursele comunității, respectiv atracțiile turistice de o importanță majoră pentru patrimoniul istoric al județului și implicit al regiunii. În mod incontestabil și bine cunoscut, județul Gorj beneficiază de o identitate culturală importantă prin intermediul universului și operelor realizate de Constantin Brâncuși (complexul sculptural din municipiul Târgu Jiu), la care se adaugă și numeroasele obiective religioase. Printre clădirile de patrimoniu din Târgu Jiu se află: casa Cornea Brăiloiu, Prefectura Județului Gorj, Prefectura Veche, Casa Iunian Grigore, Casa Vasile Moangă, Casa slugerului Barbu Gănescu, Casa pitarului Dumitru Măldărăscu, Liceul „Tudor Vladimirescu”, Palatul Finanțelor-azi Universitatea „Constantin Brâncuși”, Casa memorială Ecaterina Teodoroiu.

Semnificative obiective turistice sunt și monumentul Proclamației de la Padeș, casa memorială Constantin Brâncuși și expoziția de sculptură de la Hobița, monumentul lui Mihai Viteazu de la Schela, casa memorială Tudor Vladimirescu, casa de tip culă de la Aninoasa, un număr important de case și biserici vechi, cu statut de monumente de arhitectură în orașul Târgu Jiu, Muzeul Arhitecturii Populare Gorjene și vechea culă a familiei Cornoiu de la Curtișoara, cula Cartianu la Turcinești-

Cartiu, cula și biserica Glogovenilor cu elemente de arhitectură oltenească din 1764, casa memorială Maria Lătărețu, muzeele sau colecțiile etnografice sătești din localitățile Lelești, Arcani, Tismana, Dobrița.

În momentul de față, în județ se găsesc răspândite inegal un număr de 511 monumente cultural-istorice, grupate astfel: monumente și situri arheologice; monumente și ansambluri de arhitectură; monumente și ansambluri de artă plastică și cu valoare; clădiri memoriale; zone istorice urbane și rurale.

De importanță deosebită sunt obiectivele turistice situate în localitățile: Padeș (com. Padeș) - monumentul Proclamației lui Tudor Vladimirescu de la 1821, ridicat în 1921 de arh. S. Balosin; Glodeni (com. Bălănești)- casa memorială I. Popescu Voitești, mare geolog român; Hobița (com. Peștișani) - casele memoriale ale sculptorului C. Brâncuși și I. Blendea; Curtișoara - Muzeul de arhitectură populară înființat în 1946, ce dispune de o expoziție pavilionară și un parc etnografic de 1,5 ha.

Localitățile în care încă se remarcă arhitectura populară cu casele cu parter înalt, pe pivnițe, cu prispă în afară și cu acoperiș în patru ape necesită ample lucrări de renovare și întreținere. Aceste urme ale vieții tradiționale se mai găsesc în satele: Cerna-Sat, Motru Sec, Cloșani, Padeș, Izvarna, Tismana, Topești, Boroșteni, Gureni, Valea Mare, Bâlta, Bâlțișoara, Runcu, Dobrița, Suseni, Curpen, Vaidei, Văləri, Arcani, Curtișoara, Glogova, Găvănești, Seuca, Pârâu de Vale, Boboești, Vârtopu, Novaci, Baia de Fier, Polovragi, Alimpești, Albeni, Prigoria, Glodeni.

În Gorj ca și în restul Olteniei poate fi cunoscută arta laică a caselor boierești, reprezentate mai ales prin cule fortificate, la Glogova, Cartiu, Curtișoara, Vladimir, Groșerea, amintiri ale unor vremuri dominate de invazii temporare ale turcilor; arta prelucrării artistice a lemnului constituie un frumos și străvechi meșteșug, prezent în localitățile: Crasna, Novaci, Padeș, arta ceramicii cu mai multe centre binecunoscute: Târgu Jiu, Găleșoia, Stejerei, Stroești, Arcani, Rosova, Glogova, Ștefănești, ponderea cea mai mare o reprezentând-o ceramica roșie, nesmălțuită, în forme foarte diverse de vase și ulcioare, arta țesuturilor, broderiilor, costumului popular, cu o străveche tradiție dominate de culori vii și motive geometrice, creații artistice ce pot fi admirate în gospodăriile din localitățile Crasna, Novaci, Polovragi, Runcu, Lelești.

Turismul monahal (ecumenic, religios)

Turismul monahal poate fi practicat ca urmare a prezenței valoroaselor mănăstiri de la Tismana, Polovragi, Lainici, Vișina, Crasna, etc., schiturile Mănăstirii Tismana (Cioclovina de Jos și Cioclovina de Sus), Locurele, Lainici. Mănăstirea Tismana, situată la 40 de kilometri de Târgu Jiu, ridicată în anul 1378, a servit ca loc de refugiu în cursul istoriei și a atras de-a lungul secolelor, prin pitoresc și istoric, personalități de prim rang ale culturii românești, dar și pelerini din alte țări. Mănăstirea Lainici este o altă construcție monahală din spațiul gorjean. Ea cuprinde două biserici, una din secolul al XVIII-lea și cealaltă contemporană, fiind situată pe Defileul Jiului, alături de schitul Locurele. La ieșirea din defileu este localizată Mănăstirea Vișina.

Turiștii care vin de la Râmnicu Vâlcea spre Târgu Jiu pot vizita pe traseu Mănăstirea Polovragi,

așezământ de maici, construit la începutul secolului al XVI-lea. În orice sat poate fi găsită câte o bisericuță din lemn. Astfel, Gorjul se poate mândri cu cel mai mare număr de biserici din lemn (peste 100) din întreaga țară. Localitatea Peștișani are o vechime de peste 500 de ani, aici existând biserici de lemn în mai multe sate ale comunei: Peștișani, Frânțești, Brădiceni. Localitatea Schela are o biserică din lemn, din anul 1776, declarată monument de arhitectură, fiind unică prin cele mai vechi reprezentări, în imagini, ale portului gorjean (sec.18). De interes sunt și bisericile de lemn din localitățile Cărpiniș și Stănțești-Larga, ca și biserica "Toți Sfinții" din Baia de Fier, care conservă excelent picturi de frescă în stil bizantin, din anul 1753. Pe Valea Bistriței, în comuna Telești, se află o biserică înălțată în 1747 de familia Bălăcescu, monument de arhitectură, având picturi în frescă din acea perioadă. Alte obiective sunt de asemenea reprezentative pentru turismul religios: Novaci - biserică de lemn Sf. Dumitru, sec. XVII; Glodeni (com. Bălănești): biserică de lemn „Adormirea Maicii Domnului”, 1772, biserică de lemn „Cuvioasa Paraschiva”, 1728, pivnițe de deal din lemn, sec. XIX; Hobița (com. Peștișani): biserică de lemn „Intrarea în biserică”, 1828, printre ctitori se numără și bunicul lui C. Brâncuși; Pocruia (com. Tismana): biserică de lemn „Sf. Andrei”, sec. XVIII; Pojogeni (oraș Tg. Cărbunești): trei biserici de lemn, sec. XVIII-XIX, bine conservate.

Cele mai cunoscute lăcașe de cult cu valoare turistică sunt, în ordinea importanței acordate: Mănăstirea Tismana și schiturile Cioclovina I și II; Mănăstirea Lainici și schitul Locurele; Mănăstirea Polovragi; Mănăstirea Crasna; Mănăstirea Tg. Cărbunești; Mănăstirea Strâmba; Biserici de zid și lemn din sec. XVIII-XIX; Biserica Catedrală din municipiul Târgu Jiu.

Turismul în natură și de aventură, sportiv și de vânătoare

Acest tip de turism include și turismul de aventură, în contextul în care formele de relief permit practicarea unor activități cu grad de risc sporit și eforturi fizice mai intense, precum: alpinism, escaladă, speologie, rafting, coborârea cu parapanta etc. Principalele zone de practicare a raftingului sunt pe râurile: Cerna, Tismana, Jiu și Gilort. Alpinismul și escalada pot fi practicate în: Cheile Sohodolului - Runcu, Cheile Galbenului - Baia de Fier și Cheile Oltețului - Polovragi. Pentru sporturile aeriene (deltaplan, parapantă) zonele favorabile sunt: Godeanu-Stârminosul, Pocruia, Cloșani, Runcu-Platoul Pleșa, Runcu-Dealul Tufoaia, Lainici, Parângul Mare-Valea lui Sân, Rânca, Vârful Păpușa-Parâng și Vârful Cerbul-Parâng. Cicloturismul poate fi practicat în zona Văii Cernei, Valea Motrului, Valea Tismana, Valea Bistriței, Valea Sohodol, Pasul Vâlcan, Valea Jiului, Valea Gilortului și Valea Oltețului pentru zona montană și în toate zonele de deal și depresiuni. Rânca este, datorită diversificării infrastructurii de agrement și de transport, un punct de atracție turistic gorjean ce înregistrează fluxuri de turiști crescând în fiecare an, predominant în sezonul de iarnă. De asemenea, dezvoltarea turismului sportiv este favorizată de existența peisajelor naturale formate pe cursul râului Sohodol (Cheile Sohodolului). Versanții sudici ai munților Vâlcan dețin potențial schiabil nevalorificat în partea de nord a văii Șușița la sud de vârful Straja. Domeniul schiabil este dezvoltat doar în zona Rânca - Corneșu Mare, la peste 1600 m cu mari posibilități de dezvoltare către golul alpin până la circa 2200m. Domenii schiabile se pot dezvolta și în zona sudică a vârfului Parângul Mare către Valea Polatiștea (cu părții până la 2200m și o durată a sezonului de peste 90 de zile), în zona vârful

Molidviș (la 1500-1600m altitudine, unde părțile de schi pot coborî până la altitudini de 1200m, dar cu o durată a sezonului de schi de doar 45-60 zile/an), sau în zona domeniului Straja Sud. Alpinismul se poate practica în Cheile Oltețului, Galbenului, Corcoaiei și Ciucevele Cernei, cheile de pe Valea Bistricioarei, unde există peste 50 de trasee de alpinism și escaladă omologate (peșteri, abrupturi, hornuri cu grohotișuri ș.a.). Zona montană Oslea-Paltinișul poate fi considerată o zonă ideală pentru drumeție montană și turism sportiv, având accesibilitate bună. Prezența lacurilor antropice de pe Valea Cernei (Valea lui Iovan poate fi valorificat prin agrement nautic și pescuit sportiv), Motrului (Valea Mare), Valea Bistriței (lacul Vâja, Clocotiș), cu un fond piscicol important, păstrării la Tismana, Arcani și Runcu și important fond cinegetic în aria munților Vâlcan și a Subcarpaților Getici reprezintă alte puncte de atracție ale zonei.

Existența unor importante areale împădurite ce dețin un fond cinegetic deosebit de valoros pentru practicarea vânătorii sportive completează potențialul turistic natural al zonei, completat de bogăția faunei piscicole din apele Oltețului, Gilortului, Motrului.

Turism balnear, medical și de wellness

Încă din vremuri antice, băile și izvoarele minerale erau recunoscute în Imperiul Roman pentru calitățile lor curative. Astăzi, turiștii care doresc relaxare și îngrijire prin metode de întreținere locale, tratamente unice, bazate pe produse naturale, cu un raport atractiv calitate - preț, redescoperă aceste nestemate ale subsolului (băile și izvoarele minerale) ce aduc echilibrul atât de necesar vieții cotidiene. Turismul balnear poate fi practicat în stațiunea turistică de interes local Săcelu, datorită prezenței în această localitate a apelor minerale și termale. Băile „Sacellum” sunt cunoscute din epoca romană. Apele sunt recomandate pentru afecțiuni reumatice, iar izvoarele cu ape minerale și termale sunt situate în apropierea bazinelor. Din punct de vedere al peisajului, stațiunea este înconjurată de aglomerări de rocă, la care accesul se face cu ajutorul unui ghid specializat. În albia râului Blahnița, ce străbate stațiunea Săcelu, se pot găsi cu ușurință fosile.

În satul Magherești, cătunul Popești apar numeroase izvoare minerale cât și nămol sapropelic, loc în care Institutul de Cercetări geologice a forat în anul 1952 dând la iveală de un strat bogat în ape minerale însoțite de gaze naturale, care se emană odată cu apariția apelor la suprafață și pot lua foc când se aprind. De asemenea, în urma forajelor dintre anii 1950-1954 s-au scos la iveală ape minerale în zona Păsărin, Parghel, Pleșoianu, pârâul Balca, în satul Surupați în punctul la „Mimoiu” cât și la „Bușe”. Interesantă este apariția izvoarelor minerale și nămolului sapropelic și în satul Corobești sau în punctul Lespezi, satul Bereasca, sau Ulmet și Magherești. Pe pârâul Valea Morii și pârâul Drăcoaia apar numeroase izvoare cu o concentrație de săruri mai mică ape ce se folosesc în cura internă ex: izvorul „Săcelata” singurul izvor amenajat ce datează din 1886. La Polovragi se găsesc izvoare de apă minerală clorosodică, sulfuroasă, identice cu cele de la Pociovaliștea, de lângă Novaci, cu debite mari, care nu sunt valorificate. Importante rezerve de ape minerale și terapeutice se găsesc la Mătăsari și Glogova.

Există izvoare de apă minerală ce pot fi exploatate și în interes turistic sau amenajate pentru recreere și odihnă la Izvoarele, comuna Plopșoru, pe șoseaua Filiași - Târgu Jiu.

Turism rural, agroturism și ecoturism

Avantajul competitiv principal al acestor forme de turism este legat de autenticitate/originalitate. În județul Gorj aceste forme de turism sunt practicate în special în zona de la baza lanțului muntos din partea de nord a județului, fiind strâns legate de detașarea de viața accelerată a prezentului, prin accesarea timpului lent și relaxant al satului românesc gorjean și prin reconectarea cu rădăcinile sănătoase ale umanității. Existența pădurilor de castan comestibil și liliac sălbatic de la Pocruia, Tismana, Peștișani, Lelești conferă acestui sector un specific aparte al peisajelor. Dezvoltarea ecoturismului este derulată de-a lungul drumurilor forestiere care asigură accesul la mai multe puncte de interes în zona montană în lungul văilor și cheilor Oltețului, Galbenului, Gilortului, Sohodolului, Motrului, bazinul superior al văii Cernei, sau în rezervațiile mixte - Piatra Cloșanilor, cu rol peisagistic și cea forestieră - pădurea Gorganu. Fondul forestier și peisagistic bogat este completat de Dumbrava Tismana, rezervația Cioclovina, Cotul cu aluni, Cornetu Pocruiei, Izvoarele Izvernei și pădurea Răchițeaua, pădurile de fag și molid de la Măcăria-Novaci și Bărcului-Cernădia, Gornăcel și Chitu-Bratcu (ultimele două declarate rezervații naturale). Unele dintre aceste drumuri prezintă în lungul lor peisaje deosebite, precum și numeroase poteci turistice. În arealele turistice definite întâlnim două tipuri de bioclimat benefice: unul tonic și stimulant în zona montană, celălalt de cruțare, sedativ specific unităților colinare și depresionare.

Parcul Național Domogled-Valea Cernei, prin diversitatea tipurilor de peisaje (abrupturi calcaroase cu Pin Negru de Banat, canioane cu pâraie cu debit puternic fluctuant, vârfuri calcaroase cu vegetație submediteraneană, păduri întinse de fag de vârste mari, goluri alpine cu jnepeniș, lacuri de acumulare montane, chei și prăpăstii calcaroase, cătune izolate în munte, pajiști subalpine cu lapiezuri), peșteri termale unice în România, izvoare termominerale, endemisme și rarități de floră și faună oferă tuturor iubitorilor de natură experiențe inedite.

În parcul național se află și rezervațiile: Piatra Cloșanilor, Peștera Martel, Cheile Corcoaiei, Ciucevele Cernei - aflate pe teritoriul comunei Padeș. În cadrul Parcului Național „Defileul Jiului” sunt delimitate încă din anul 2001 trei rezervații naturale: Pădurea Chitu-Bratcu (1319 ha), Stâncile Rafaila (1 ha), Piatra Sfinxul Lainicilor (1 ha). Reprezentative sunt și muzeele sau colecțiile etnografice sătești - Bărbătești, Borăscu, Vladimir, Lelești, Arcani, Călugăreni, Tismana (centru al artei populare, al portului popular și în special al covoarelor gorjenești țesute), Dobrița etc., micile nuclee în care se practică vechi meșteșuguri ale artei și creației populare: Tismana - țesături, Găleșoia și Glogova - olărit, Telești - prelucrarea obiectelor casnice din lemn. Localitățile din preajma muntelui, precum Polovragi, Gureni, Boroșteni, Runcu-sat (oieri și pomicultori), depresiunea Novaci cu specific pastoral și prelucrarea lemnului; depresiunea Baia de Fier cu specific pastoral și pomicol; Arcani - localitate viticolă, Lelești - pomicultură și viticultură, Suseni, Bâlta, Valea Mare - dețin un potențial ridicat pentru dezvoltarea turismului rural și agroturismului, unele dintre acestea fiind și importante centre de creștere a animalelor. Localitatea Novaci s-a făcut cunoscută în țară printr-o sărbătoare populară de veche tradiție: Prinsul muntelui (Urcatul oilor la munte/Ziua oierilor), organizată în pădurea Hirîșești, aici adunându-se ciobani din ambele părți ale Carpaților. La Polovragi, în fiecare an, în

ziua de 20 iulie, are loc o mare nedeie, unde se adună gorjeni, vâlceni dar și transilvăneni. Comuna are o celebră formație artistică de fluierași, rapsozi populari, soliști vocali, un grup vocal feminin, cântăreți din instrumente populare vechi. În localitățile Dobrița și Arcani, se pot vizita expoziții despre trecutul și prezentul zonei. În multe localități se păstrează elemente ale vieții tradiționale și meșteșuguri legate de prelucrarea lemnului (Buduhala-Telești), fibrelor vegetale, lânii, creșterea animalelor. La Curpen, Rugi, Vaidei încă se mai țin hore după obiceiuri vechi, iar oamenii încă se mai îmbracă în vechiul port, alcătuit din haine țesute și cusute în case. Satele Găvănești, Seuca, Pârâu de Vale, Boboești, Vârtopu sunt așezări unde se mai pot vedea case din secolul trecut, construite în întregime din lemn de gorun, acoperite cu șindrilă, pardosite cu scânduri sau lipite cu pământ, cu paturi de lemn cu scoarțe sau rogojini, ladă de zestre, icoane, sobe de cărămidă și țeștul oltenesc. Olăritul este un meșteșug străvechi, care se păstrează ca o adevărată artă, în localități precum Glogova, Găleșoia, Vârtop și Ștefănești. În domeniul artei decorative pe sticlă, sunt bine-cunoscute lucrările realizate de sculptorul Mihai Topescu, recunoscute inclusiv la nivel internațional în țări precum Germania, Grecia, Statele Unite, Japonia, Danemarca sau Olanda. Ansambluri de arhitectură rurală se întâlnesc și la Alimpești, Săcelu, Bengești și meșteșuguri și manifestări populare în Albeni, Bălcești și Alimpești.

Defileul Jiului este unul dintre cele mai spectaculoase și sălbatice defilee din Carpați. Șoseaua și calea ferată ce trec peste sectoare de vale adâncă, trecând prin mai multe sectoare cu viaducte și tunele constituie ele însele o atracție turistică, ca și cele două monumente naturale: Stâncile Rafaila și Sfinxul Lainicilor.

Turism gastronomic și oenologic

Practicarea acestui tip de turism la nivelul județului Gorj este asigurată de existența numeroaselor locații și puncte de atracție turistică ce oferă vizitatorilor interesați posibilitatea de a degusta bucătăria tradițională dezvoltată la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia. Mâncăruri tradiționale sunt oferite atât în restaurantele cu specific din zonele urbane precum Târgu Jiu, Turceni, Motru, Rovinari, cât în special în cadrul pensiunilor turistice construite în zonele unde se practică agro- și ecoturismul: Baia de Fier, Novaci, Rânca, Polovragi etc.

Cerințele în creștere ale consumatorilor pentru produsele locale, autentice, cu o puternică amprentă tradițională românească, determină întoarcerea la consumul de produse autohtone/proaspete, „ca la mama acasă”, „pâinea de țest”, „cârnați de casă afumați, proaspeți și suculenți”, „păstrăv copt și afumat în cobză de brad”, „fructe și legume proaspăt culese, din grădină”, „produse gustoase, din bucătăria bunicii”. O serie de produse agroalimentare din zona județului Gorj au fost înscrise în registrul național al produselor tradiționale (R.N.P.T.): carne și produse din carne (pastă de mici Angus, pastramă Angus, cârnați grill Angus, cârnați picanți Angus, salam montan Angus, parizer Angus, burger Angus, ceafă afumată „La Toma”, pastramă porc „La Toma”, cârnați tradiționali „La Toma”, caltaboși „La Toma”, șunculiță cu boia și ardei „La Toma”, piept țărănesc „La Toma”, șunculița „La Toma”, tocană de oaie, pastramă oaie „Stâna Ștefanu”, sloi oaie, tocană de oaie „Stâna ursului”), lapte și produse din lapte (telemea oaie, balmoș „Stâna ursului”, telemea de oaie „Stâna ursului”,

brânză telemea de la Novaci, unt de la Novaci, urdă de la Novaci, bulzul Regelui, brânză telemea), *produse vegetale* (zmeură, sirop de trandafiri, sirop de: muguri de brad, muguri pin, brad, soc, afine; mentă, merișor, pătlagină, păpădie; dulceață de: mure, afine, cireșe amare, trandafiri; fructe de soc; cireșe albe; coacăze negre; păpădie; ardei iuți; căpșuni; roșii; vinete; cartofi; dovlecei de plăcintă; prune; mere; pere; gutui; piersici; mure THORNFREE gorjenești), *produse apicole* (miere polifrolă, miere de salcâm), *alte produse* (tăiței de casă „Stâna Ștefanu”).

Turism de tip „City-break”

La nivelul județului Gorj sunt organizate diverse evenimente precum: Festivalul Internațional de Folclor și Târgul meșterilor populari din România, Târgu Jiu; Festivalul Interjudețean de Folclor pastoral și Bâlciul de „Prinsul muntelui/Urcatul Oilor la munte”; Festivalul cântecului și portului popular Tismana; Nedeia și Bâlciul de „Sf. Ilie” Polovragi; Festivalul Interjudețean de Folclor pastoral „Coborâtul oilor de la munte” Baia de Fier, ce creează premisele necesare dezvoltării acestui tip de turism.

De asemenea, județul Gorj beneficiază de existența a numeroase obiective turistice concentrate pe o suprafață ce asigură accesul și călătoria între acestea într-un timp relativ scurt, aspect ce favorizează dezvoltarea turismului de week-end de tip „City-break”. Turismul de tip „City-break” este favorizat de existența unor importante capacități de cazare în cadrul centrelor urbane importante ale județului, dintre acestea distingându-se reședința județului, Târgu Jiu.

Turism științific (speologic)

În județul Gorj se află peste 25 de trasee turistice montane pedestre, între care și două trasee turistice europene de lung parcurs (E3 și E7), trei zone de alpinism: Complexul Cheile Runcului (Cheile Sohodolului, Cheile Vidrelor, Cheile Bulzurilor), Cheile Galbenului - Baia de Fier, Cheile Oltețului - Polovragi, cinci zone speologice ce alcătuiesc cel mai mare potențial speologic din România, o stațiune de schi (Rânca), precum și zone destinate vânătorii și pescuitului, ce atrag anual un număr mare de turiști. Se remarcă prezența reliefului carstic cu numeroase chei și peste 2.000 de peșteri - Cheile Corcoaia, Galbenului, Gilortului, Motrului, Oltețului, Sohodolului (tunelul natural al Nărilor), Șușiței Verzi și peșterile Motru Sec, Cloșani (formată din două galerii fosile, totalizând 1100 m. lungime, declarată rezervație pentru cercetări), Lazului, Martel, Cioaca cu Brebenei, Gura Plaiului, Tismana („Peștera Tezaurului”) ș.a., dintre care două sunt amenajate și introduse în circuitul turistic (Peștera Polovragi și Peștera Muierii); platourile calcaroase Pleșa și dealul Tufoaia (deși sunt spectaculoase, sunt neintegrate în complexul carstic din lipsa căilor de acces spre acestea; aici se pot vedea unele din cele mai remarcabile câmpuri de lapiezuri și avenei din Carpații Meridionali). În zona de deal există un fenomen de relief rar, reprezentat de relief pe argile roșii tăiate de ravene, cu o mare varietate de forme sculpturale. Peștera Muierilor, situată la 40 km de Târgu Jiu, pe teritoriul comunei Baia de Fier, s-a format cu milioane de ani în urmă, într-un masiv calcaros, în urma eroziunii rocilor provocată de cursul râului Galbenul. Având o lungime de peste 3.600 de metri, este dispusă pe patru niveluri de carstificare, etajul superior (960 m) fiind electrificat și introdus în circuitul turistic, în timp ce etajele inferioare au statut de rezervație științifică speologică.

Complexul carstic Runcu-Bâlta cuprinde sectoare de chei - Cheile Sohodolului, Cheile Vidrelor, Cheile Bulzurilor, Cheile Bâlței (Gropului Sec); peșteri - Peștera Pătrunsă, peștera Popii, Peștera Gârla Vacii, Peștera cu liliaci, Năriile; avene; izbucuri - Jaleșului, Pătrunsa și Picuiel Mușchiat, Vâlcea; ponoare - Fușteica, Gârla Vacii și platouri de o deosebită frumusețe peisagistică - Lunca Prilejelor.

3.4.6. Analiza SWOT - Turism, cultură și patrimoniu

Analiza SWOT, așa cum este prezentată în continuare, reprezintă un fundament just în baza căruia pot fi identificate nevoile de dezvoltare ale județului Gorj în domeniul turismului, culturii și patrimoniului.

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Biodiversitatea zonelor geografice (zone montane, depresionare, colinare) cu un potențial turistic însemnat: arii protejate (de tip SCI - Situri de Importanță Comunitară și SPA - Situri de Protecție Specială Avifaunistică incluse în rețeaua europeană Natura 2000), parcuri naturale, munți cu forme de relief deosebite (abrupturi, stâncării, chei, peșteri, plaiuri, gol alpin, puncte de belvedere), zone rurale nepoluate, fond cinegetic și piscicol bogat, atracții culturale, mănăstiri în zone pitorești; - Resurse pentru turismul montan, trasee montane marcate, existența șoselei Transalpina care traversează o zonă de mare biodiversitate și care permite practicarea unor forme diversificate de turism în zonă: de aventură, de week-end, activități în aer liber, drumeție, cicloturism, alpinism, rafting (Defileul Jiului), observarea faunei și a păsărilor etc.; - Resurse pentru turismul speologic, unele peșteri având statut de rezervații naturale (Peștera Polovragi, Peștera Muierilor ș.a.); - Poluare redusă în majoritatea zonelor rurale; - Resurse pentru turismul rural și agroturism, existența unui tezaur etnografic și folcloric de mare originalitate, meșteșuguri, artizanat și gastronomie bazată pe produse naturale și ingrediente locale; - Evenimente și atracții diverse: festivaluri, spectacole de teatru, concerte, expoziții, concursuri sportive ș.a.; - Existența vestigiilor culturale și istorice, a numeroase monumente istorice de importanță națională și internațională, care pot reprezenta puncte de interes major pentru circuite tematice; - Resurse pentru cercetarea științifică - existența Universității „Constantin Brâncuși” (realizarea de parteneriate public - privat, proiecte de cercetare cu mediul de afaceri etc.); - Structuri de primire cu funcțiune de cazare (în special pensiuni turistice și agroturistice), alimentație și agrement diversificate - Localități cu oameni primitori și cu ospitalitate tradițională recunoscută, cu specific pastoral, păstrătoare de tradiții populare (Polovragi, Baia de Fier, Crasna, Mușetești, Novaci, Schela ș.a.) - Diversitatea obiectivelor de patrimoniu; - Brandul multicultural Brâncuși; - Așezări rurale în care se poate experimenta stilul de viață tradițional; - Muzeu - pe diverse tematici; - Gamă largă de sărbători populare, festivaluri de tradiții și folclor; - Legende. 	<ul style="list-style-type: none"> - Un număr limitat de branduri turistice și un pachet de acțiuni menit să valorifice aceste branduri într-un sistem integrat; - Număr redus de turiști străini care vizitează județul; - Inexistența unei autostrăzi în regiune și a unor drumuri expres; - Nivel redus al indicelui de utilizare a capacității de cazare și a duratei medii a sejurului în destinații, în raport cu potențialul turistic existent; - Activități de marketing turistic și management al destinației turistice insuficient dezvoltate - un număr redus de centre și puncte de informare turistică în arealele turistice de mare interes; un număr redus de studii de piață; - Dificultăți în implementarea unui sistem de management integrat al deșeurilor în zonele turistice; - Insuficiența cooperării între diferiții operatori din turism și asociațiile profesionale (de tipul ANTREC, ANAT, AJT, AER); - Infrastructura de agrement și animație este insuficient dezvoltată; - Infrastructura turistică de cazare de tip camping, parcele de campare pentru corturi și rulote auto slab dezvoltată; - Grad redus de implementare a sistemului de management al calității în sectorul turistic (în cadrul hotelurilor și agențiilor de turism); - Trasee turistice și pârtii de schi neomologate la nivel de autoritate centrală (Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri); - Depopularea satelor ca urmare a procesului de urbanizare, cu implicații directe în pierderea patrimoniului cultural imaterial/material existent; - Acces limitat pentru persoanele cu dizabilități la numeroase puncte de atracție turistică; - Decalaj între pregătirea școlară și cerințele pieței muncii în domeniul turismului; - Insuficiența valorificării a monumentelor istorice prin amenajări arhitecturale specifice; - Dificultăți legate de valorificarea turistică a meseriilor tradiționale și autorizarea producătorilor locali; - Dificultăți legate de administrarea facilităților turistice existente în interiorul ariilor naturale protejate; vandalizarea panourilor indicatoare sau informative, a plăcilor și stâlpilor de pe traseele turistice; distrugerea elementelor geologice și geomorfologice; degradarea obiectivelor turistice (naturale sau antropice) prin inscripții; deranjarea speciilor florale și faunistice; degradarea potecilor prin eroziune în zonele intens circulate; punerea în pericol a zonelor naturale de trafic motorizat (ATV, offroad ș.a.); accesul cu mijloacele de transport în comun spre majoritatea ariilor protejate majore este limitat; - Grad ridicat de poluare în zone apropiate lucrărilor din minieră; - Lipsa sau capacitatea insuficientă a parcarilor și a grupurilor sanitare în zone cu obiective turistice sau pe traseele de circulație (chei, peșteri, în defilee etc.); - Un număr mic de parteneriate public-privat în scopul dezvoltării turistice și culturale; - Promovarea insuficientă a potențialului turistic local, cauzată de neimplicarea operatorilor de turism din județ în dezvoltarea și promovarea pe piața turistică națională și internațională a unor programe turistice specifice județului Gorj; participări slabe la târgurile de turism. - Starea de degradare a numeroase clădiri și monumente istorice.

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Construcția unor drumuri expres (ex. Craiova - Târgu Jiu); - Acordarea unor ajutoare de stat în condițiile restructurărilor (planuri de restructurare și de decarbonare, disponibilizări etc.), care afectează o parte a populației; - Accesarea de fonduri europene în perioada 2021-2027, mai ales prin programele europene: Programul Operațional Regional pentru regiunea Sud-Vest Oltenia 2021-2027 (POR Sud-Vest), în concordanță cu Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 2030; - Prin intervențiile selectate, POTJ va promova diversificarea economică a celor mai afectate zone din județ, împreună cu măsuri active de recalificare și incluziune active a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, sprijinind totodată și transformarea proceselor industriale necesare pentru o tranziție spre o economie neutră și pentru menținerea sau creșterea numărului locurilor de muncă din aceste sectoare; - Existența unui potențial turistic favorabil dezvoltării unui turism durabil; - Existența unor elemente de imagine care pot deveni componente ale brand-urilor turistice; - Valorificarea surselor de finanțare (Programul Operațional Educație și Ocupare în perioada 2021-2027) pentru dezvoltarea resurselor umane din domeniu, la nivel liceal, universitar și la nivelul formării profesionale continue a adulților; - Turismul cultural și de agrement, turismul de tranzit, agroturismul, cel ecologic ș.a., ar putea fi dezvoltate pe un termen mai lung, în conformitate cu viziunea de marketing a ministerului de resort și cu Programul Operațional Dezvoltare Durabilă - PODD în perioada 2021 - 2027; - Interes crescut pentru domeniul turismului din partea ONG-urilor locale; - Intensificarea traficului pe traseul Transalpina; - Exploatarea și valorificarea universului artistic al operelor lui Constantin Brâncuși. 	<ul style="list-style-type: none"> - Efectele pandemiei de Covid 19 în prezent și în viitor (disponibilizări, creșterea ratei șomajului, scăderea cifrei de afaceri a companiilor de turism, insolvențe, falimente ș.a.) - Concurența puternică din partea altor județe din țară și din regiunea Sud-Vest Oltenia, mai ales în ceea ce privește durata medie a sejurului unui turist; - Continuarea procesului de migrare a angajaților calificați din turism; - Degradarea patrimoniului arhitectural rural prin depopularea localităților și a comunităților rurale; - Efecte ale schimbărilor climatice (calamități naturale, inundații, eroziunea zonelor de versant, secete ș.a.); - Creșterea disparităților inter și intraregionale; - Problemele acumulate în industria extractivă a cărbunelui, încă greu de rezolvat; - Monumente istorice și de arhitectură care sunt în stare de degradare sau nu sunt puse în valoare; - Pierderea autenticității locale legate de obiceiuri, modul de viață al colectivității locale, tradiții, meșteșuguri ș.a. - Migrarea tinerilor la oraș și depopularea satelor; - Poluarea și lipsa de măsuri pentru protejarea zonelor de patrimoniu.

3.4.7. Concluzii

Acest subcapitol cuprinde o serie de măsuri (acțiuni) centrate pe o serie de forme de turism cu potențial crescut de dezvoltare, pornind de la tendințele desprinse din strategiile elaborate la nivel european și național și din analiza activităților desfășurate în perioada de referință. Colaborarea dintre autorități (care dispun de instrumente legislative, economice, sociale), agenți economici

(care inițiază proiecte de amenajare și servicii turistice), actori importanți care militează pentru protecția mediului și păstrarea moștenirii culturale, prestatori locali de servicii turistice, tour-operatori și agenții de turism și, nu în ultimul rând, turiști, ca beneficiari, este absolut necesară pentru dezvoltarea sustenabilă a turismului în județul Gorj.

Conform O.M.T., „dezvoltarea turismului sustenabil satisface necesitățile turiștilor prezenți și ale regiunilor-gazdă, în același timp cu protejarea și creșterea șanselor și oportunităților pentru viitor. Acesta este văzut ca o modalitate de management a tuturor resurselor, astfel încât nevoile economice, sociale și estetice să fie pe deplin satisfăcute, menținând integritatea culturală, dimensiunile ecologice esențiale, diversitatea biologică și sistemul de viață.”

Recunoașterea și promovarea patrimoniului natural și cultural al județului Gorj, în special a zonelor reprezentative incluse în ariile naturale protejate (parcurile naționale, naturale, rezervațiile, siturile Natura 2000), resurse minerale, ape și păduri, diversitate floristică și faunistică reprezintă o șansă reală de dezvoltare durabilă pe termen mediu și lung. În septembrie 2009, „Comisia Prezidențială pentru Patrimoniul construit, siturile istorice și naturale” a conturat principiile fundamentale de acțiune recomandate pentru adoptarea și punerea în practică a unei viziuni asupra protecției patrimoniului, în absența cărora nu va fi posibilă stoparea degradării și distrugerii acestuia: definirea patrimoniului cultural și natural ca prioritate națională și ridicarea acestei priorități la rang de principiu constituțional; punerea în pericol sau distrugerea patrimoniului cultural și natural național să fie calificată drept infracțiune care aduce atingere intereselor naționale și securității naționale. Ariile naturale protejate, au un rol deosebit de important în menținerea valorilor naturale și culturale, a serviciilor de mediu și în promovarea unor modele viabile de dezvoltare locală durabilă. În concordanță cu viziunea Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri), în vederea dezvoltării durabile a turismului în județul Gorj, este necesară întreprinderea unor măsuri (acțiuni) axate pe formele de turism abordate.

A. Eficientizarea acțiunilor de promovare

Eficientizarea acțiunilor de promovare vizează optimizarea modului de utilizare a instrumentelor și canalelor de comunicare, într-un mod coerent, adaptând conținutul și mesajele cheie necesităților, preferințelor și tendințelor de consum de pe fiecare piață vizată.

Se impun următoarele măsuri (direcții):

a) Având în vedere că alegerea pachetelor de vacanță se face cu precădere direct din mediul online, care a cunoscut o creștere spectaculoasă datorită comerțului pe site-urile online, creșterii numărului de motoare de căutare, apariției aplicațiilor pe smartphone, precum și ofertelor flash deal și last minute, facilitarea accesului la informații de calitate necesare turistului în toate etapele călătoriei și creșterea vizibilității destinațiilor turistice ale județului Gorj în mediul online reprezintă priorități strategice pentru creșterea notorietății.

b) Utilizarea poveștilor locale despre oameni și locuri, atât în interacțiunea dintre turiști și populația locală, cât și în acțiunile de promovare în mediul online, prin difuzarea de materiale video pe

propriile website-uri, conturi oficiale youtube, video sau pe rețelele sociale, podcast-uri, sau alte rețele similare, dar și în mediul offline, în broșuri sau ghiduri turistice.

c) Efectuarea de cercetări de piață și studii de marketing pentru a analiza dinamica și structura pieței precum și tendințele în comportamentul de cumpărare și de consum al turiștilor, puncte de reper în elaborarea programelor de dezvoltare turistică.

d) Creșterea rolului Centrelor de Informare și Promovare Turistică, care joacă un rol fundamental în strategiile de marketing al destinației și în politicile de fidelizare a turiștilor, oferind informații complete acestora în mai multe momente de interacțiune cu vizitatorul: înainte de vizită, prin website/portal de informare, telefonic sau prin email, în timpul vizitei, prin contact direct cu vizitatorii la centru sau în diverse alte puncte de contact de pe teritoriu, precum și permanent, prin aplicații mobile sau alte canale digitale.

e) Optimizarea modului de utilizare a instrumentelor mobile prin: menținerea conținutului aplicațiilor mobile la un nivel cât mai ridicat și interconectarea listei centrelor de promovare turistică și a datelor de contact a acestora; integrarea unităților de cazare clasificate și a agențiilor de turism în aplicațiile mobile; dezvoltarea soluțiilor tehnice care să ofere prin instrumente mobile posibilități diverse și moderne de promovare: gaming App, Virtual Tour, suport/sprijin real-time călători, centralizarea istoricului destinațiilor vizitate, servicii de ghid turistic, cu accent pe hărți digitale cu reliefașul punctelor de interes și atracții turistice ș.a.

f) Pornind de la structura site-urilor de promovare, platformele de promovare turistică vor trebui upgrdate și extinse prin: dezvoltarea de componente software adiționale, crearea și transmiterea de newslettere sau știri către o bază de date (abonați); actualizarea conținutului site-urilor și întreținerea permanentă; crearea de legături (link-uri) cu alte site-uri sau motoare de căutare (ex. Google AdWords), prin postarea articolelor de pe site pe diverse pagini ale rețelelor sociale, prin schimb de link-uri cu alte site-uri din același domeniu de activitate și care au un trafic foarte mare, prin comentarii pe blog-uri și forumuri sau prin campanii Google AdWords; creșterea vizibilității pe rețelele de socializare (Facebook, Instagram, LinkedIn, Pinterest, Tumblr, Google+, Twitter, Youtube).

g) Un plan de postări mix: de concursuri (ex.: concurs „Experiențe autentice în natură”, fiind selectate clipurile video care primesc cele mai multe aprecieri pe rețelele sociale, identificarea a „Top 3 Simboluri județene” etc.); de evenimente online, mix de tip foto/video/text, acțiuni de monitorizare și de interacțiune cu comunitatea, fiind necesară generarea de conținut media nou atât în limba română, cât și în alte limbi de circulație internațională; împărtășirea experiențelor de către turiști, prin încurajarea acestora de a posta materiale foto/video/text în mediul online.

h) Creșterea vizibilității prezenței în cadrul târgurilor de profil interne și externe (în cadrul standului României) prin îmbunătățirea permanentă a gradului de diversitate și atractivitate a standului, a modului de abordare și informare a clienților, a calității ofertei și informațiilor diseminate, a ospitalității reprezentanților și expozanților de la stand, a programelor culturale prezentate în astfel de ocazii.

i) Organizarea de presstrip-uri cu ziariștii de pe piața locală, precum și organizarea de infotrip-uri pentru touroperatori, lideri de opinie, alți posibili parteneri, post-eveniment, în vederea cunoașterii potențialului turistic local.

j) Colaborarea cu canalele de televiziune cu specific de turism, sport și călătorii, care reprezintă un instrument important prin intermediul căruia mesajul de promovare ajunge la potențialii turiști, fiind cunoscută influența pe care mass media vizuală o are în rândul publicului.

k) Intensificarea acțiunilor de PR, prin utilizarea instrumentelor tradiționale și neconvenționale prin: identificarea bloggerilor de călătorii, invitarea unor asociații de prestigiu din domeniul turismului cum ar fi Federația Internațională a Scriitorilor și Jurnaliștilor de Turism (FIJET), Asociația Jurnaliștilor și scriitorilor de Turism din România (AJTR), care pot promova destinații turistice și forme de turism, prin intermediul povestirii experiențelor proprii, legate de „locurile” vizitate din județul Gorj.

l) Promovarea Județului Gorj în asociere cu simbolurile sale autentice - portul popular, legendele și simbolurile specifice regiunii/zonelor - în cadrul unor evenimente (exemple: Anul Brâncuși, Ziua lei ș.a.) sau cu obiective turistice, diverse evenimente culturale etc.

B. Dezvoltarea ofertei de produse turistice în cadrul formelor de turism abordate

a) *Creșterea gradului de atractivitate a turismului rural.* Viața satului românesc este animată mai ales de miturile și poveștile transmise de mii de ani. Ele îmbogățesc și, în același timp oferă o aură de mister unor zone încărcate de semnificații necunoscute pentru cei desprinși de aceste locuri. Bucătăria tradițională românească, folosirea produselor crescute în propria gospodărie, gusturile „de odinioară”, metodele inedite de preparare a mâncării (pe vatră, la ceainic), rețetele arhaice, toate acestea transformă componenta culinară în vector principal de îmbunătățire a experienței generale la destinație.

Se impun următoarele măsuri (acțiuni):

- Sprijinirea dezvoltării agroturismului, prin simplificarea actelor normative necesare avizării/autorizării pensiunilor agroturistice, având ca scop încurajarea investițiilor în agroturism, înregistrarea unităților de cazare private, precum și perpetuarea rețetelor culinare, produselor tradiționale specifice regiunilor, prin prepararea și servirea meselor pentru turiști, din produse din propria gospodărie, obținute prin cultivarea pământului și creșterea animalelor domestice.
- Valorificarea meșteșugurilor, supuse riscului dispariției sub impactul tehnologizării, având ca efect creșterea prosperității localnicilor prin: identificarea (de către instituțiile specializate) satelor cu producție mare de artizanat, pentru a asigura asistență pentru dezvoltarea meșteșugurilor, selecționarea meșteșugurilor populare, identificarea pieței de export și sprijin pentru crearea, promovarea și comercializarea artizanatului tradițional; susținerea creării de centre de producție, expunere și comercializare a produselor artizanale etc., în principalele zone etnografice; stimularea antreprenoriatului socio-cultural, în vederea păstrării și transmiterii meșteșugurilor și a tradițiilor populare; susținerea reglementărilor privind comercializarea în zona obiectivelor turistice a obiectelor artizanale, tradiționale, cu specific românesc.

- Valorificarea creației artizanale, prin dezvoltarea de rute culturale ale meșteșugurilor tradiționale gorjene, oferind posibilitatea vizitării atelierelor autentice; promovarea artiștilor populari în cadrul târgurilor de turism, a festivalurilor, expozițiilor de profil, organizate în centre turistice; susținerea organizării de târguri și festivaluri cu specific local în zone cu potențial turistic; sprijinirea dezvoltării pieței de artă populară și a rețelelor de distribuție.
- Specializarea tematică a pensiunilor turistice și agroturistice în colaborare cu Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural din România (A.N.T.R.E.C), urmărind diversificarea ofertei turistice (de exemplu: pensiuni specializate pe produse din pește, zona viticolă, familii cu copii, meșteșuguri artistice, arhitectură tradițională ș.a.).
- Susținerea gastronomiei și produselor locale, dezvoltarea unui parteneriat cu Ministerul Agriculturii și Ministerul Sănătății pentru încurajarea unităților de primire turistică de a utiliza ingrediente și produse organice, obținute de la producătorii locali, adăugând noi componente ale turismului verde.
- Identificarea și promovarea produselor locale specifice.
- Sprijinirea și încurajarea de a dezvolta planuri de urbanism la nivelul fiecărei destinații care să stabilească reguli de urbanism în favoarea păstrării arhitecturii locale și folosirea responsabilă a spațiului public.
- Susținerea inițiativelor private sau comunitare privind crearea de muzee ale satelor/regiunilor la nivel rural.

b) Creșterea gradului de atractivitate a ecoturismului și turismului de aventură

România este una dintre puținele țări care a elaborat și implementează un sistem de evaluare și certificare a destinațiilor de ecoturism la nivel guvernamental (bazat pe criteriile Consiliului Global al Turismului Durabil - GSTC) și are un sistem de evaluare a produselor ecoturistice la nivel național dezvoltat de o asociație profesională (sistemul de certificare Eco-România coordonat de Asociația de Ecoturism din România).

Pornind de la potențialul turistic natural specific (arii naturale protejate, parcuri naturale, rezervații științifice, monumente ale naturii și rezervații naturale, situri de Protecție Specială Avifaunistică (SPA), situri de Importanță Comunitară (SCI), diversitatea florei și faunei, din care numeroase specii unice sau cu cea mai mare densitate din Europa, în special carnivore mari, condiții naturale bune pentru activități de turism în aer liber - drumeție, sporturi, observarea faunei și a păsărilor, turism ecvestru etc.), se recomandă următoarele activități:

- Dezvoltarea rețelei de destinații de ecoturism conform Strategiei Naționale de Ecoturism, prin conectarea județului Gorj la infrastructura turistică europeană pentru turism activ, prin dezvoltarea rutelor pedestre europene în Carpații și conectarea lor la rutele europene și dezvoltarea și promovarea traseelor turistice în Munții Carpați (*Planul de Acțiuni, prevăzut în Convenția Carpatică*).

- Îmbunătățirea infrastructurii aferente destinațiilor de ecoturism și ariilor protejate prin: îmbunătățirea infrastructurii traseelor turistice, pentru deservirea monumentelor naturale și istorice, a facilităților pentru vizitatori, cum sunt zonele de primire, centrele de informare/interpretare/vizitare, refugiile, astfel încât dezvoltarea infrastructurii de turism din zonele protejate să nu dăuneze mediului, iar vizitatorii și locuitorii să poată beneficia în mod direct de investițiile respective; crearea cadrului legal pentru realizarea unei rețele de trasee de drumeție și plimbare în zone nemontane.
- Dezvoltarea și promovarea unei rețele de drumuri verzi ce pot fi parcurse *nemotorizat* - bicicletă, pe jos, cu caii călare sau la căruță - care să permită experimentarea stilului de viață local din zone etnofolclorice tradiționale și explorarea obiectivelor de patrimoniu - mănăstiri, situri arheologice, biserici fortificate cu o amprentă identitară pentru județul Gorj ca destinație turistică.

c) Dezvoltarea turismului sportiv prin: valorificarea resurselor naturale și modernizarea infrastructurii existente pentru organizarea, susținerea și promovarea competițiilor sportive de tip indoor/outdoor (escaladă pe gheață, retromobil, regate etc.); susținerea investițiilor în infrastructura necesară practicării diferitelor sporturi și desfășurării competițiilor sportive; atragerea organizării competițiilor cu participare internațională de cicloturism, rafting, schi, biatlon și alte sporturi care se pot practica în județ. La nivel județean în zonele de interes pentru activități recreative motorizate de tip *off-road* se vor crea trasee sau zone care să fie adecvate și dedicate pentru aceste activități și se va interzice practicarea acestui tip de activitate în afara acestora. În sprijinirea implementării acestui concept de zonare pentru recreere și turism se va promova un cadru legal la nivel național și local care va ușura transpunerea în practică a acestor concepte și norme.

d) Valorificarea potențialului speologic și al salinelor prin: amenajarea de noi peșteri și îmbunătățirea amenajărilor existente, atât în interiorul, cât și în exteriorul peșterilor (finanțare europeană nerambursabilă prin noul Program Operațional Regional pe perioada 2021-2027); dezvoltarea serviciilor de suport pentru vizitare.

e) Creșterea atractivității turismului cultural, pornind de la: unicitatea moștenirii culturale, latine și bizantine (Tismana), deopotrivă; diversitatea obiectivelor de patrimoniu - mănăstiri, situri arheologice, cule, biserici etc. și a obiectivelor culturale materiale și imateriale; susținerea inițiativelor de dezvoltare a circuitelor turistice prin promovarea circuitelor tematice in extenso, prin interconectarea diverselor tipuri de oferte sub forma unui pachet integrat, care astfel va asigura, pe lângă o reducere a costului total, o experiență turistică completă (exemplu: un sejur city - break poate include abonament de transport sau reducere la anumite servicii și facilități etc.); piața de artă este într-o continuă dezvoltare, având artiști bine cotați la nivel internațional, designeri premiați și recunoscuți la nivel mondial, manifestările artistice și evenimentele culturale cu participare internațională devenind o constantă pe agenda marilor orașe. În acest sens, se impune crearea unor noi circuite tematice, ca de exemplu *Circuit Sate Autentice*, *Circuit Peisaje Nealterate*, *Circuit Biserici/Mănăstiri*, *Circuit Brâncuși*, *Circuit monumente construite în stiluri arhitecturale tradiționale*, fiind necesară elaborarea și promovarea de ghiduri ale itinerariilor tematice regionale, pe baza lungimii în termeni de zile, temă selectată, precum și a modalității de acces preferate.

f) Dezvoltarea turismului gastronomic și oenologic prin: identificarea structurilor de primire turistică cu funcțiuni de alimentație, care prezintă specialități ale gastronomiei tradiționale, apelând la creativitate și modernitate; dezvoltarea și promovarea tururilor tematice gastronomice; valorificarea și promovarea patrimoniului material și imaterial, al culturii vinului și viței de vie și continuarea dezvoltării și promovării rutelor europene, naționale și regionale ale vinului.

g) Creșterea gradului de atractivitate a turismului de sănătate la cerințele turiștilor, prin: favorizarea procesului de modernizare a capacităților de cazare și centrelor de tratament; crearea cadrului legislativ pentru restaurarea clădirilor de patrimoniu lăsate în paragină, prin legiferarea și aplicarea unui proiect de lege privind unele măsuri pentru reabilitarea structurilor de primire turistică situate în stațiunile turistice de interes local din județ; îmbunătățirea formării profesionale a personalului din stațiuni implicat în activitatea turistică și medicală, care trebuie să fie adaptată necesităților consumatorului acestui tip de produse turistice; dezvoltarea și promovarea turismului medical/stomatologic/estetic prin asigurarea standardelor de calitate, care se realizează în colaborare cu Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate; elaborarea *Ghidurilor de Practică privind recuperarea/reabilitarea unor afecțiuni, care beneficiază de valențele terapeutice ale factorilor naturali*; sprijinirea dezvoltării componentei de divertisment a stațiunilor prin lărgirea ofertei și alinierea acesteia la trendurile internaționale (oferta de relaxare și tratament poate fi completată cu opțiuni de cluburi tematice de yoga, fotografie, grădinărit, desen, echitație, seri folclorice gorjene, ateliere de meșteșuguri, workshop-uri de creație etc.); încurajarea dezvoltării termoludismului, care se bazează pe o formă modernă, non-medicală a termalismului (utilizare și exploatare terapeutică a apelor minerale), punând accentul pe relaxare și distracție (cei care vizitează aceste centre se pot bucura de toate facilitățile: piscine termale, jacuzzi, saune, facilități de fitness, tratamente, zone de relaxare ș.a., fără a primi neapărat o experiență cu scop curativ, de tratare a unei afecțiuni); dezvoltarea produselor comune turismului balnear și ecoturismului prin: completarea ofertei de servicii specifice cu opțiuni de explorare a patrimoniului natural din stațiunile balneare (o practică inovatoare o reprezintă utilizarea pădurii, ca spațiu natural pur, pentru a propune terapii complementare cu tratamente de tip balnear într-un cadru al purității și echilibrului, reprezentat de natură); includerea stațiunilor balneare în circuite turistice cu profil natural și/sau cultural cu degustări de vinuri, cu mănăstirile sau parcurile naționale, cu ariile naturale protejate din regiune etc.

h) Creșterea atractivității turismului de tip city-break prin: dezvoltarea și valorificarea centrelor istorice (susținerea necesității conservării sau refacerii centrelor vechi ale orașelor; dezvoltarea unei zone centrale, outdoor, de tip piațetă pentru concerte, spectacole, manifestări; atragerea și organizarea de târguri, manifestări, concerte, evenimente care să pună în valoare centrul istoric și să creeze o atractivitate anuală a destinației; susținerea creării și promovării tururilor pietonale din centrele istorice, prin realizarea de zone exclusiv pietonale și de tururi turistice în aceste areale, pentru valorificarea optimă a potențialului local, mediatizarea acestora în materialele de promovare, disponibile în variantele tipărite și electronice); dezvoltarea infrastructurii pentru ușurarea circulației în zonele turistice din centrele localităților de interes, care să fie dedicate

exclusiv practicării turismului (finanțare prin noul POR); promovarea turismului pentru tineret, prin dezvoltarea și promovarea pachetelor turistice de tip city break, în marja unor evenimente culturale și artistice de referință prin organizarea unor evenimente culturale de notorietate, fie că vorbim despre concerte de muzică clasică, concerte pop, festivaluri, expoziții etc.; promovarea conceptului de „Orașe inteligente”, astfel încât acestea să devină atractive, din punct de vedere turistic. Pentru succesul pachetelor city break este necesară identificarea fiecărui oraș cu o anumită temă, prin crearea unei mărci și atribuirea de slogane de promovare, care să definească și să diferențieze varietatea de city break, de către actorii implicați la nivel local în turism. Provocarea nu o reprezintă definirea unei identități, ci mai degrabă, perceperea atributului unic, care atrage către destinația respectivă care caracterizează orașul și îl diferențiază de alte destinații turistice (ex. Brâncuși). Auditul identitar se poate realiza și în urma unei analize a imaginii de sine a locuitorilor orașului.

Întrucât în ultimii ani au luat amploare activitățile recreative în aer liber ce pot genera experiențe negative altor categorii de vizitatori este nevoie să se abordeze la nivel de destinații turistice o zonă a teritoriului pe tipuri de experiențe și activități recreative și turistice.

În acest sens, destinațiile turistice vor fi sprijinite să își creeze trei tipuri de zone: zone cu acces public exclusiv nemotorizat în care accesul cu vehicule motorizate este interzis (cu excepția stărilor de urgență de tip intervenții accidente, incendii); zone cu acces public preponderent nemotorizat, în care este permis accesul cu vehicule motorizate dar se descurajează accesul vehiculelor proprietate privată în scopuri recreative și se favorizează transportul public; zone cu acces public motorizat în care este permis accesul și practicarea de activități recreative motorizate.

Totodată, pentru zonele nemotorizate se vor delimita areale dedicate pentru anumite activități ce pot produce disconfort și accidente altor categorii de utilizatori acolo unde este cazul (exemplu: zona arealelor/traseelor pentru utilizarea săniilor sau altor mijloace de alunecare pe pârtiile de schi).

În vederea creșterii calității experienței vizitatorilor și turiștilor, se impune dezvoltarea și aplicarea principiului *dreptul la liniște* pentru vizitatori, turiști și localnici, prin: promovarea unor norme pentru păstrarea unui nivel redus de zgomot la nivelul spațiilor publice din destinații; crearea cadrului legislativ pentru promovarea zonelor de liniște în care se interzice un nivel crescut de zgomot atât din activități turistice, cât și din alte activități și realizarea unui orar minim de liniște specific fiecărei tip de destinație; realizarea unui program de conștientizare și educare a prestatorilor de servicii turistice și al autorităților publice cu privire la importanța realizării unui cadru adecvat de liniște în acord cu specificul fiecărei destinații.

Conservarea resurselor naturale și antropice se poate realiza prin schimbarea mentalităților privind „cultura serviciului turistic”, urmărind: constituirea unor grupuri de lucru, în vederea elaborării unui set de indicatori, care să reflecte efectele politicilor și strategiilor implementate pentru dezvoltarea turismului durabil în Munții Carpați, conform Planului de Acțiuni al Convenției Carpatice, prin colaborarea cu reprezentanții unităților administrativ teritoriale, pentru a descuraja practicarea turismului într-un mod haotic, în zonele limitrofe orașelor, având repercusiuni iremediabile asupra echilibrului natural; colaborarea cu Ministerul Educației și Cercetării, în vederea continuării derulării

campaniilor de educare și conștientizare în școli, cu privire la importanța turismului și a protejării mediului; educarea vizitatorilor cu privire la potențialul impact pe care îl poate avea vizita lor asupra societăților ce îi găzduiesc și la responsabilitățile lor față de acestea, prin derularea campaniilor de conștientizare, în parteneriat cu Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și cu asociațiile ecoturistice din județ; utilizarea instrumentelor și stimulentele legate de piață, cum ar fi concursuri, premii, certificate, proiecte-model, etichete de calitate cu dimensiuni culturale, care să acopere, atât durabilitatea de mediu, cât și durabilitatea socială.

O altă măsură de dezvoltare a turismului sustenabil o reprezintă segmentarea mai eficientă a piețelor, prin țintirea și atragerea turiștilor cu interes pentru experiențe autentice și cu preocupări pentru conservarea mediului, care preferă calitatea și valoarea. Profilul turistului „alocentric” stă la baza dezvoltării turismului responsabil, în zone mai puțin cunoscute, îmbunătățind stilul de viață al locuitorilor și ameliorând inegalitatea distribuției veniturilor. De cele mai multe ori, turistul alocentric promovează acțiuni de pionierat, inducând un trend ascendent de dezvoltare a specificităților zonale.

Contribuirea la bunăstarea comunităților locale, prin conservarea și promovarea autenticității culturale se poate realiza și prin reconversia forței de muncă din zonele naturale unde a avut loc exploatarea agresivă a mediului natural (minerit, balastiere), prin îndreptarea forței de muncă către zona turistică; contribuirea la crearea unei platforme dedicate fermierilor interesați de antreprenoriatul în turism (care urmează să fie integrată în platforma comună online privind turismul durabil în Carpați, conform Convenției Carpatice).

3.5. SITUAȚIA ȘI TENDINȚELE ECONOMICE ÎN JUDEȚUL GORJ, CU PRIVIRE ÎN SPECIAL ASUPRA SECTORULUI ENERGETIC. DIVERSIFICARE ȘI RECONVERSIIE ECONOMICĂ

În cadrul acestui capitol sunt analizați o serie de indicatori macroeconomici relevanți, precum contribuția la Produsul Intern Brut (PIB), sectorul antreprenorial -dinamica întreprinderilor, rezultate economice, specializare funcțională, investiții străine, informații privind gradul de specializare funcțională pe zone și pe sectoare de activitate, concentrările economice zonale, specializare inteligentă.

3.5.1. Indicatorii macroeconomici ai județului

În intervalul de analiză 2014-2017, în termeni nominali, **Produsul intern brut** a crescut cu 36,84%, având o creștere medie anuală de 12%. În anul 2017, Produsul Intern Brut al județului Gorj reprezenta 21,41% din PIB-ul regiunii Sud-Vest Oltenia și 1,59% din PIB-ul României. Regiunea Sud-Vest Oltenia a înregistrat, în anul 2018, o valoare a Produsului Intern Brut (PIB) de 15.269,36 milioane euro, ceea ce reprezintă 7,46% din PIB-ul României și doar 0,11% din PIB-ul UE 28. La nivel regional se remarcă o creștere a valorii PIB în anul 2018 cu 39,73%, față de anul 2014. Produsul intern brut a avut o evoluție pozitivă în perioada de referință, susținută de consumul individual al populației, determinat de factori precum: creșterea salariului minim pe economie (1050 lei în 2016, 1450 lei în 2017, 1900 lei în 2018, 2080 lei în 2019 și 2230 lei în 2020), creșterea succesivă a salariilor bugetarilor, a punctului de pensie, reducerea cotei pentru taxa pe valoarea adăugată, alte măsuri de ordin fiscal.

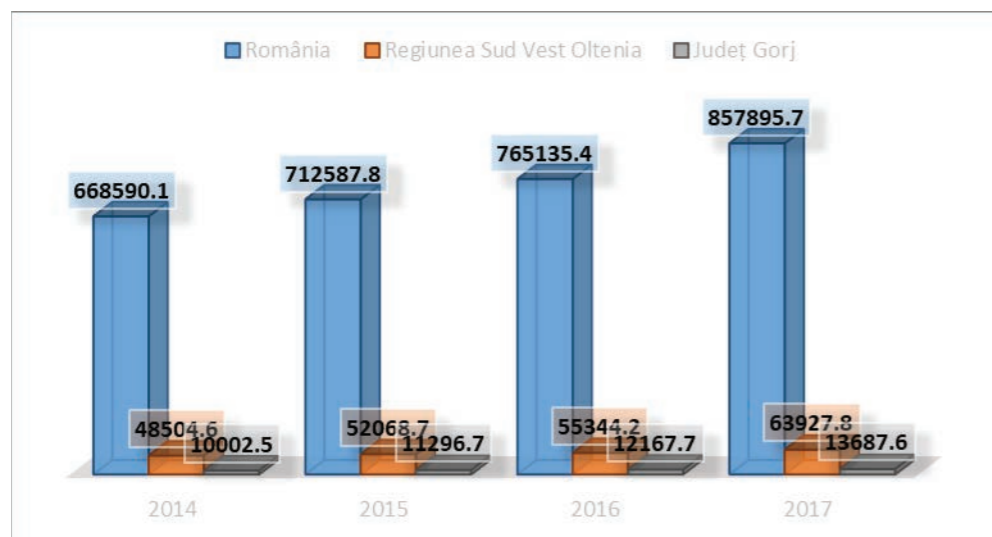

Figura nr. 56 Produsul intern brut al județului Gorj (milioane lei)

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

Cu toate acestea, începând cu anul 2020, economia județului Gorj se confruntă cu o serie de probleme datorate pandemiei cauzată de virusul SARS-CoV2, care afectează sever consumul individual, producția, investițiile, comerțul intracomunitar și fluxurile de capital. O bună parte din populație, se confruntă cu o reducere severă a veniturilor, datorită măsurilor de șomaj tehnic sau a disponibilizărilor operate. În aceste condiții, proiecțiile economice arată că Produsul intern brut la nivel național va înregistra în anul 2020 o scădere a ritmului real de creștere cu 3,8%, iar în anul 2021 va crește cu 4,9%²³.

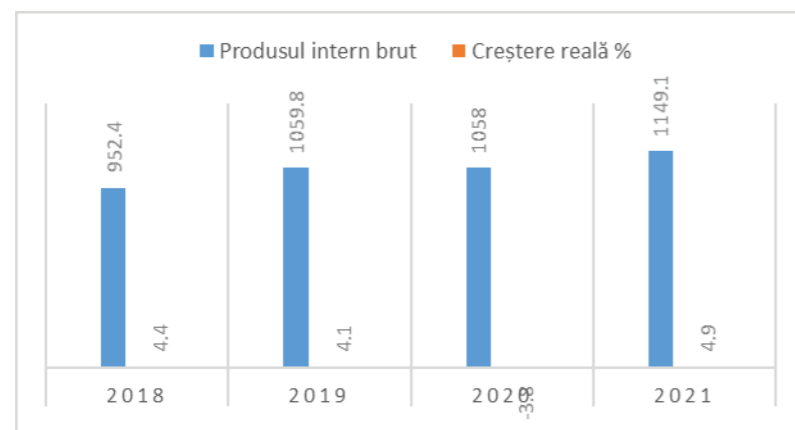

Figura nr. 57 Proiecția Produsului intern brut la nivel național (mld. lei)

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

²³ Prognoza principalilor indicatori macroeconomici, varianta de vară 2020, Comisia Națională de Strategie și Prognoză, <http://www.cnp.ro/ro/prognoze>

Valoarea adăugată brută (VAB) la nivelul județului Gorj reprezenta în anul 2017 un procent de 21,30% din VAB a regiunii Sud-Vest Oltenia. Regiunea Sud-Vest Oltenia a înregistrat rate reale de creștere VAB negative (excepție anul 2016, cu o creștere de 0,3%). Ponderea VAB Sud-Vest Oltenia în VAB național era în 2017 de 7,3%. La nivelul județelor regiunii Sud-Vest Oltenia fiecare județ are o anumită structură a economiei pe ramuri de activitate. Deși VAB în sectorul industrial în regiune reprezintă 30,4% din VAB regional, regiunea Sud-Vest Oltenia are cea mai slabă reprezentare a industriei prelucrătoare în sectorul industrial. Chiar dacă ponderea sectorului industrie în VAB a județului Gorj este de 36,8% (cea mai ridicată din regiune), doar un sfert din aceasta provine din industria prelucrătoare (9,45% din total VAB pe județ). În regiunea Sud-Vest Oltenia, VAB este constituită în proporție semnificativă din aportul serviciilor (55,2%), însă acest aspect nu reprezintă un element de diferențiere și de specificitate regională. Județul Gorj are un sector agricol mai puțin dezvoltat, care în anul 2017 contribuia cu doar 4,5% la formarea VAB județeană, construcțiile cu 7,9% și serviciile cu 50,8%.

Productivitatea muncii a înregistrat în anul 2017 cele mai ridicate valori (peste media regională) în următoarele domenii: Industrie (32.032 euro/persoană), mai ales pe baza industriei extractive; Activități financiare (25.913 euro/persoană); Informații și comunicații (25.600 euro/persoană); Comerț, transport, alimentație (23.297 euro/persoană); Activități în sectorul public - 22.658 euro/persoană.

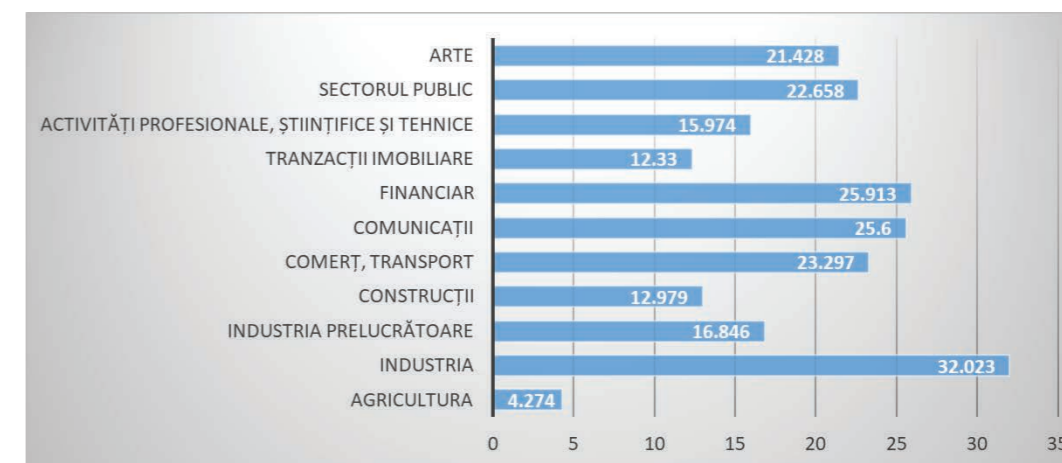

Figura nr. 58 Productivitatea muncii, 2017 (euro/persoană ocupată)

Sursa: RIS3 Sud-Vest Oltenia

Dacă în anul 2014 volumul cheltuielilor totale pentru **activitatea de cercetare-dezvoltare** în Regiunea Sud-Vest Oltenia era de 73.198 mii lei, în anul 2017, volumul cheltuielilor totale pentru activitatea de cercetare-dezvoltare a ajuns la 128.247 mii lei, deținând o pondere de doar 0,29% din totalul la nivel național. Ponderea în PIB a cheltuielilor de cercetare-dezvoltare în sectorul guvernamental în regiunea Sud-Vest Oltenia, a fost în 2017 de 0,14% (10,1 euro/locuitor), aproape de media națională (0,16% din PIB, 15,6 euro/locuitor). Cifrele demonstrează că nivelul cheltuielilor este destul de

scăzut, atât ca evoluție în județ, cât și în regiune. În județul Gorj cheltuielile totale cu activitatea de cercetare-dezvoltare (prețuri curente) au înregistrat o tendință de scădere pe întreaga perioadă analizată, de la 2.436 mii lei în anul 2014, la 2.231 mii lei în anul 2017. În categoria celor 6 unități de cercetare-dezvoltare care activează la nivelul județului se regăsesc și societățile, atât cele cu capital de stat, cât și cele cu capital privat. Cele mai multe societăți care desfășoară activități de cercetare-dezvoltare sunt situate în mediul urban.

În județul Gorj, numărul de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare a scăzut de la 236 persoane în anul 2005, la 82 persoane în 2014 și doar 66 în anul 2017 (ponderea în total regiune în acest an fiind de doar 3%). Numărul de cercetători a crescut de la 26 în anul 2014, la 49 în 2015 și a scăzut la 28 în anul 2017, aceste cifre fiind în corelație și cu evoluția cheltuielilor alocate pentru cercetare-dezvoltare în județ.

3.5.2. Analiza principalilor indicatori ai întreprinderilor (cifra de afaceri, investiții străine, număr salariați)

În continuare sunt analizați principalii indicatori de performanță ai întreprinderilor din județul Gorj (cifra de afaceri, investițiile inclusiv cele străine, fluxurile comerciale, numărul de salariați).

În perioada 2014-2018, cifra de afaceri a unităților locale active din județul Gorj a înregistrat o evoluție pozitivă, crescând de la 7.694 milioane lei (în 2014) la 10.376 milioane lei în anul 2018. Comparativ cu valorile înregistrate la nivel național și regional, cifra de afaceri a unităților locale active din județul Gorj reprezenta în anul 2018, un procent de 0,68% din cifra de afaceri la nivel național și 11,34% din cifra de afaceri la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia.

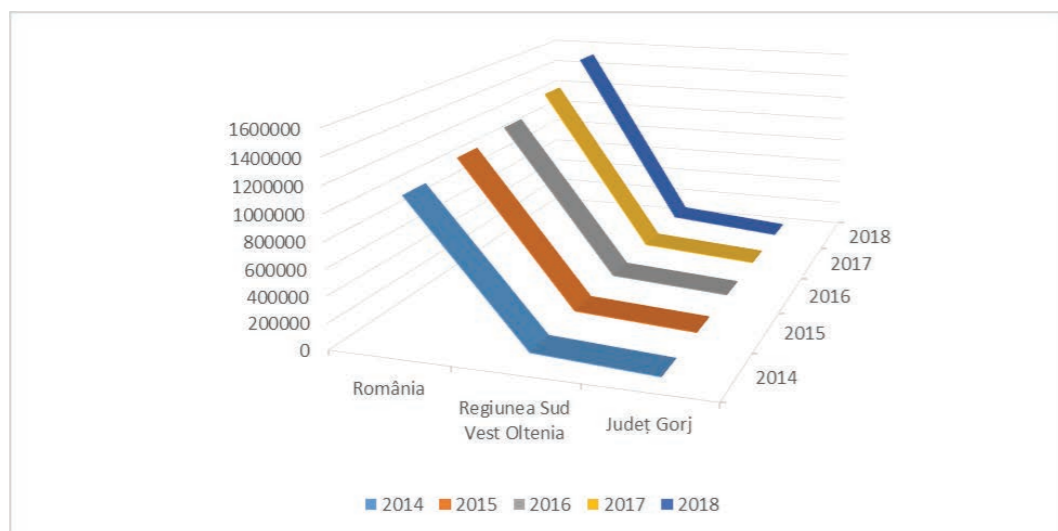

Figura nr. 59 Cifra de afaceri din unitățile locale active la nivel național, din Regiunea SV Oltenia și județul Gorj

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

În anul 2018, deși valoarea investițiilor nete a crescut în perioada 2016-2017, procentul era de 55% din valoarea înregistrată în 2014. Efectivul de personal al unităților locale active a avut o evoluție pozitivă crescând cu 1% comparativ cu anul 2017, însă în scădere față de 2014 cu cca 3%.

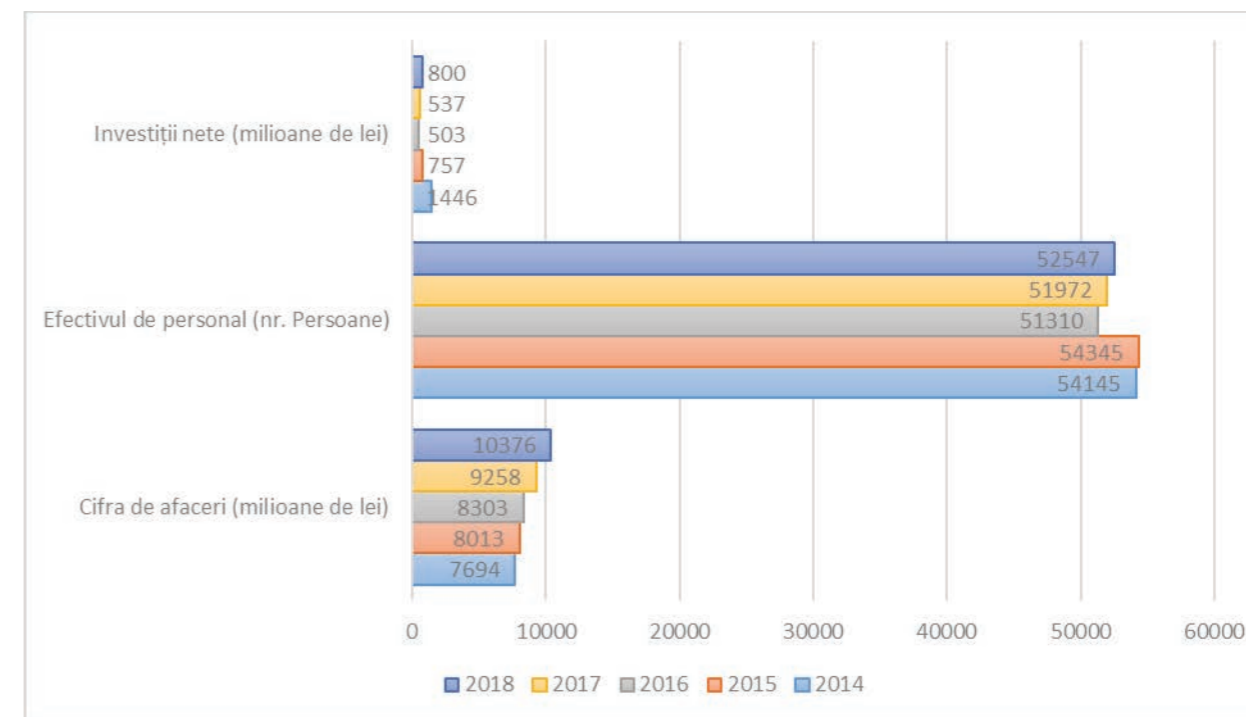

Figura nr. 60 Principalii indicatori ai întreprinderilor din județul Gorj

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

Din perspectiva aportului sectoarelor economice la cifra de afaceri, Comerțul contribuie cel mai mult la economia județului Gorj, reprezentând 37,79% din cifra de afaceri totală a județului (cu 2623 firme active, care antrenau un număr de 11.225 salariați și realizau o cifră de afaceri de 3921 milioane lei), urmat de Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat cu 22,14%. Un alt sector economic cu o pondere însemnată este Industria prelucrătoare cu un aport de 14,73%, iar firmele din Construcții și Industria extractivă contribuie cu 5,53%, respectiv 5,09%. Firmele din domeniul Transport și depozitare au un aport de 5,04% la formarea cifrei de afaceri a județului Gorj în anul 2018.

Tabel 17 Principali indicatori ai întreprinderilor din județul Gorj, pe activități ale economiei naționale, 2018

Sector economic	Număr de firme	Cifra de afaceri	Număr salariați	Investiții nete
Industria extractivă	45	528	8806	239
Industria prelucrătoare	575	1528	9465	58
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	15	2297	4267	246
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	82	175	1708	9
Construcții	582	574	3864	44
Comerț	2623	3921	11.225	77
Transport și depozitare	729	523	3317	51
Hoteluri și restaurante	430	162	1696	14
Informații și comunicații	174	144	689	24
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	815	304	5641	22
Învățământ	44	7	207	2
Sănătate și asistență socială	231	73	760	9
Alte activități de servicii	322	143	902	7
Total:	7000	10376	52.547	800

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

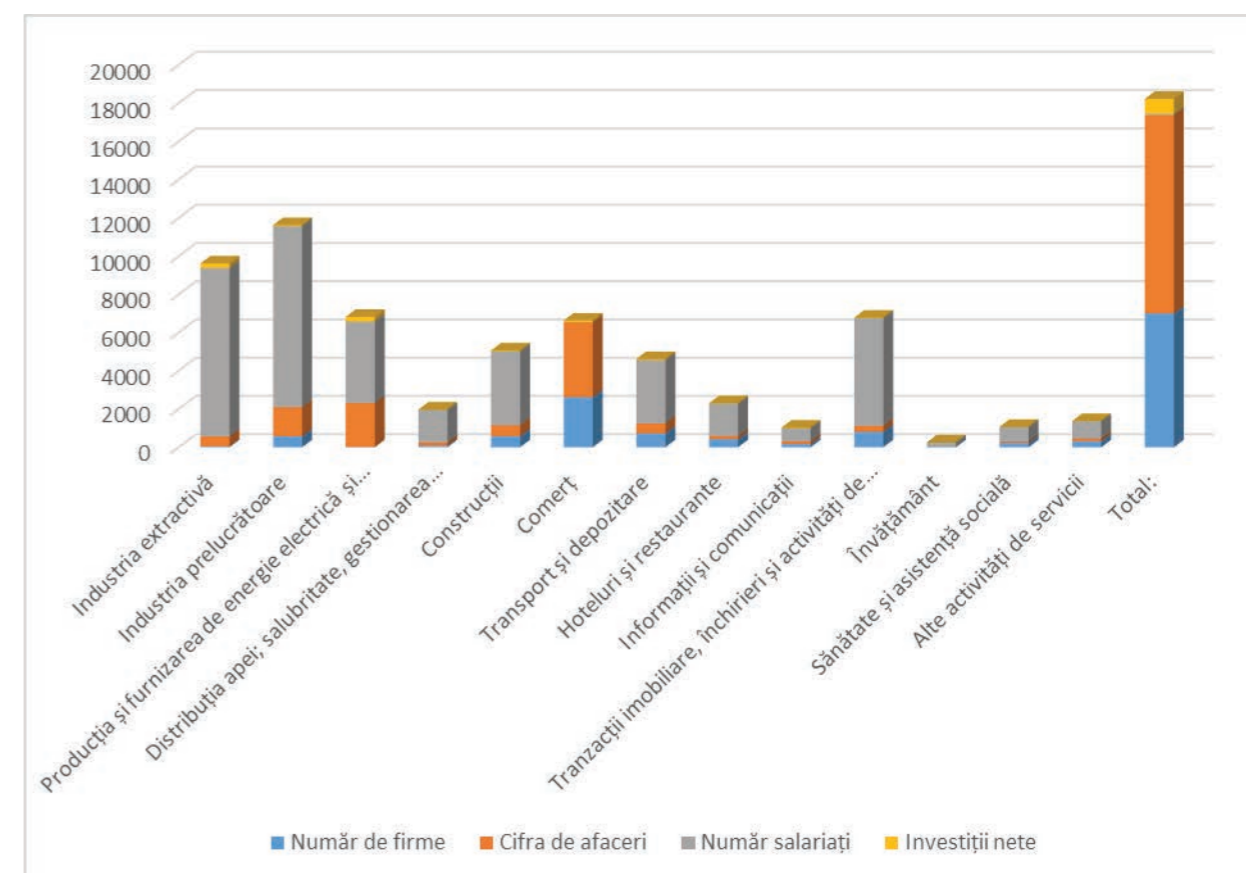

Figura nr. 61 Principali indicatori ai întreprinderilor din județul Gorj, pe activități ale economiei naționale, 2018

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

Comerțul, care are ponderea cea mai mare în cifra de afaceri din județ, a înregistrat în perioada 2014-2018, o creștere a cifrei de afaceri cu 53,8% și o scădere a numărului de salariați cu 3,8%.

Tabel 18 Evoluția cifrei de afaceri (mil. lei) în unitățile locale active, pe sectoare ale economiei naționale

Sector economic	2014	2015	2016	2017	2018
Industria extractivă	772	350	725	720	528
Industria prelucrătoare	971	978	1033	931	1528
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1650	1805	1680	2168	2297
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	184	142	139	154	175
Construcții	488	494	404	474	574
Comerț	2550	3149	3324	3665	3921
Transport și depozitare	501	381	406	449	523
Hoteluri și restaurante	101	115	130	135	162
Informații și comunicații	99	107	105	115	144
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	270	247	225	260	304
Învățământ	2	3	4	5	7
Sănătate și asistență socială	28	32	41	55	73
Alte activități de servicii	79	210	86	125	142

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

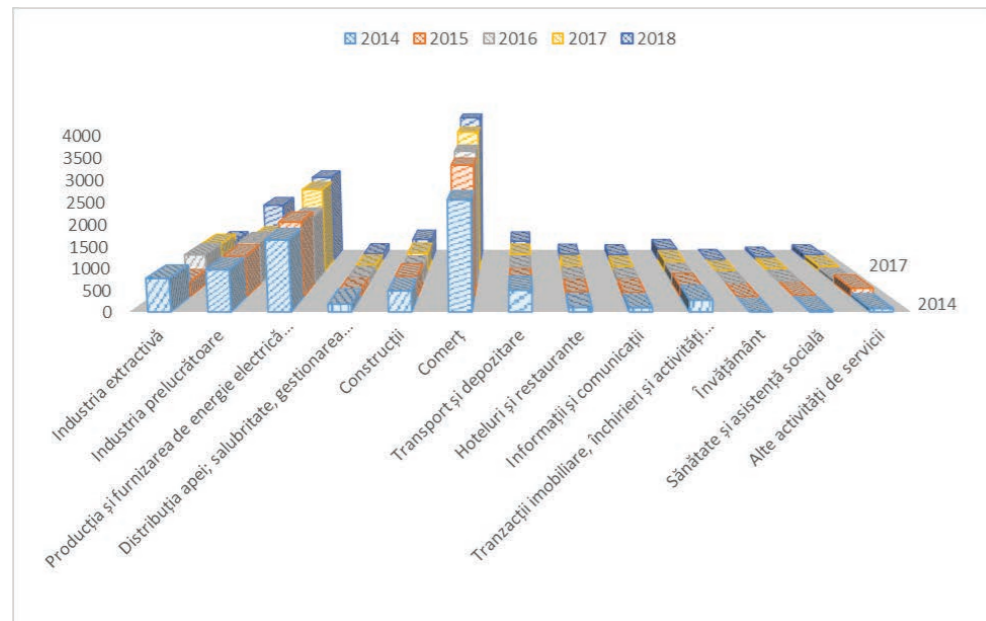

Figura nr. 62 Evoluția cifrei de afaceri (mil. lei) în unitățile locale active, pe sectoare ale economiei naționale

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

Tabel 19 Evoluția personalului (nr. persoane) din unitățile locale active, pe sectoare ale economiei naționale

Sector economic	2014	2015	2016	2017	2018
Industria extractivă	8159	11813	10010	10000	8806
Industria prelucrătoare	8671	8730	8396	8500	9465
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	4569	4205	4020	3857	4267
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1815	1657	1646	1682	1708
Construcții	3951	4277	3605	3615	3864
Comerț	11673	11445	11591	11598	11225
Transport și depozitare	6254	3010	3159	3297	3317
Hoteluri și restaurante	1616	1742	1783	1741	1696
Informații și comunicații	685	704	667	689	689
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	5201	5083	4710	5064	5641
Învățământ	161	183	156	191	207
Sănătate și asistență socială	535	569	673	754	760
Alte activități de servicii	855	927	894	984	902

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

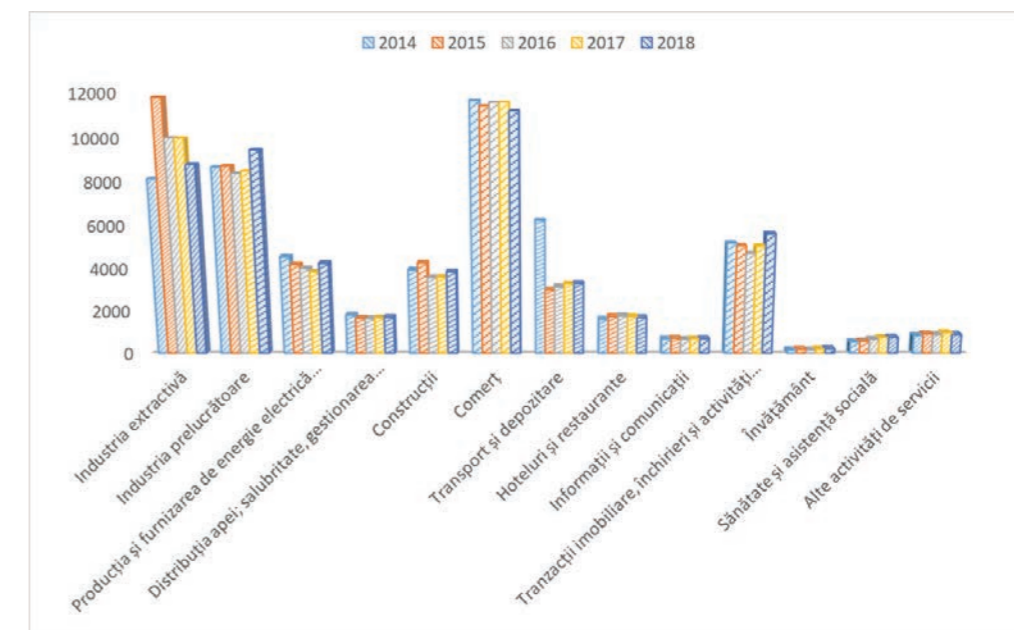

Figura nr. 63 Evoluția personalului (nr. persoane) din unitățile locale active, pe sectoare ale economiei naționale

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat a înregistrat în perioada 2014-2018 o creștere a cifrei de afaceri cu 39,2% și o scădere cu 6,6% a personalului din unitățile locale active din domeniu, contribuind cu 22,1% la cifra de afaceri totală a județului.

Industria prelucrătoare a înregistrat o creștere a cifrei de afaceri cu 57,4% și a numărului de salariați cu 9,2%, contribuind cu 14,7% la cifra de afaceri totală.

Industria extractivă a înregistrat o scădere a cifrei de afaceri cu 26,7% și cu 11,9% a numărului de salariați, contribuind cu 14,7% la cifra de afaceri totală.

În ceea ce privește populația ocupată în industrie, regiunea Sud-Vest Oltenia se situează pe antepenultimul loc la nivel național (21,4%). În interiorul regiunii, cea mai redusă pondere a populației ocupate în industria prelucrătoare este înregistrată de județul Gorj (11,95%) unde activitățile industriale sunt axate preponderent pe ramura extractivă.

Cifra de afaceri din **sectorul construcțiilor** a crescut cu 17,6%, fiind însoțită de o scădere cu 2,2% a numărului de salariați, contribuind cu 5,5% la cifra de afaceri totală a județului.

Firmele din domeniul **Transport și depozitare** au un aport de 5,1% la formarea cifrei de afaceri a județului.

Investițiile sunt esențiale pentru creșterea economică a județului Gorj. În anul 2018, cele mai mari investiții au fost realizate în sectorul *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat*, care reprezenta 30,75% din total investiții nete la nivel de județ, urmat de sectorul *Industria extractivă* cu 29,89%. Valoarea investițiilor străine directe ale regiunii Sud-Vest Oltenia era în anul 2018 de 2.478 milioane euro, ceea ce reprezintă 3,1% din totalul național. Conform studiului realizat de Banca Națională a României, regiunea se situează pe penultimul loc din perspectiva acestui indicator.

Valoarea investițiilor nete în județul Gorj a crescut în perioada 2016-2017, ca și la nivel regional (în anul 2017 se observă o creștere importantă comparativ cu anul anterior, cu 49,4%), dar a înregistrat un procent de doar 55% din valoarea înregistrată în 2014. În anul 2018, cele mai mari investiții au fost realizate în sectorul *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat*, deținând 30,75% din totalul investițiilor nete la nivel de județ, urmat de sectorul *Industria extractivă* cu 29,9%.

În Regiunea Sud-Vest Oltenia, **ISD/locuitor** are valori reduse, sub 50% din cele înregistrate în medie pe țară, regiunea situându-se pe penultimul loc, cu numai 3,2% pondere în soldul ISD pe țară. Din prisma **investițiilor străine directe**, se observă o scădere a valorii soldului investițiilor străine în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice din județul Gorj, de la 7 milioane euro în 2016, la 3 milioane de euro în 2019. La finalul anului 2017, județul Gorj avea o participare nesemnificativă în ponderea ISD regională, respectiv 0,17 și 0,12% în anul 2018.

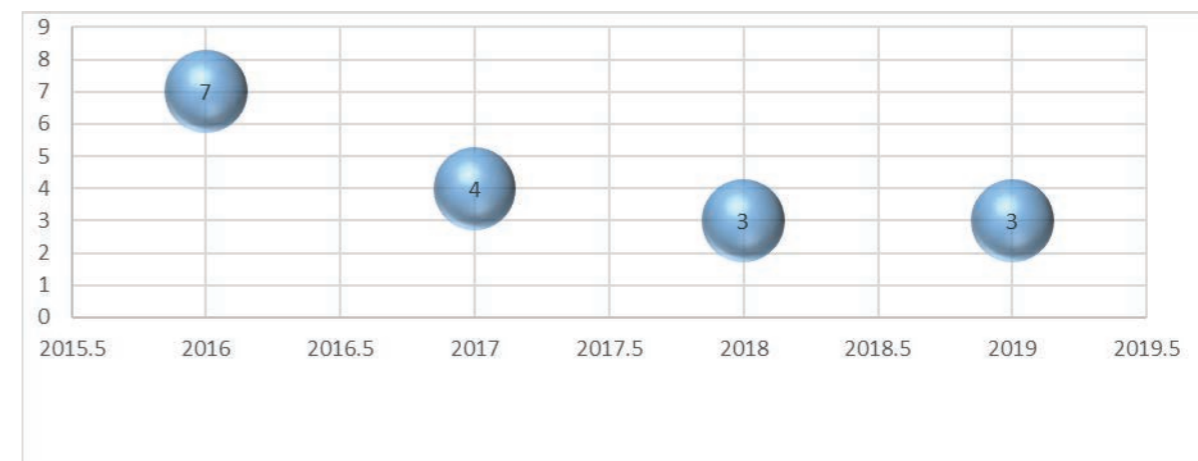

Figura nr. 64 Valoarea soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice (mil. euro)

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

Regiunea este una dintre cele mai slabe în atragerea de investiții străine directe din România (3,2% din fluxul național de investiții străine în 2017), conform unui raport al BNR din 2018.

În ceea ce privește **numărul de firme cu capital străin** înregistrate în registrul comerțului în perioada 2014-2019, se observă o tendință de scădere a numărului de înmatriculări de societăți cu participare străină la capitalul social. Astfel, în anul 2019 erau cu 25% mai puține înmatriculări decât în anul 2014, iar în anul 2018 au fost doar 6 înmatriculări de societăți cu participare străină la capitalul social, în scădere cu 71,4% comparativ cu anul anterior.

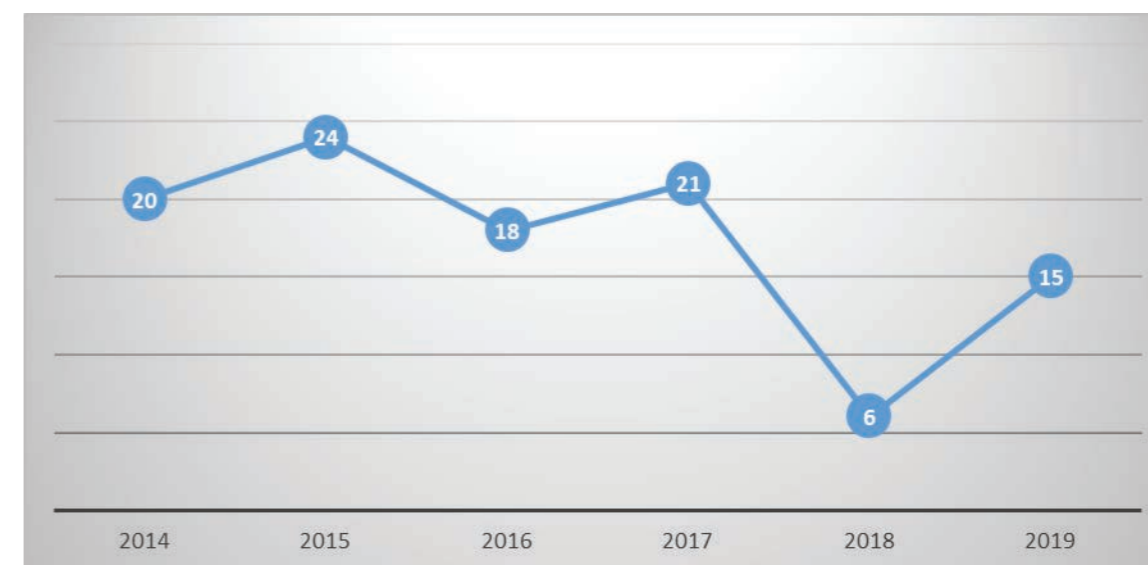

Figura nr. 65 Evoluția înmatriculărilor de societăți cu participare străină la capitalul social

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

Evoluția numărului societăților comerciale cu participare străină la capitalul social, în regiune, în perioada 2014-2018, nu evidențiază trenduri negative (au fost radiate mai puține societăți comerciale cu participare străină la capitalul social subscris decât cele înmatriculate), dar subliniază ponderea foarte mică pe care județele regiunii o au în totalul național. Astfel, județul Gorj deține o pondere de sub 0,5%, înregistrând însă o creștere a numărului de firme cu participare străină la capitalul social de la 566 în 2014, 654 în 2017, la 663 în 2018. Dintre aceste firme se evidențiază: ERP MONDIAL Invest Properties SRL, Moldova, din Rovinari, având ca obiect de activitate „Cumpărarea și vânzarea de bunuri imobiliare proprii”, cu o cifră de afaceri de 872.504 lei, care reprezintă 0,07% din cifra de afaceri din județul Gorj și 41,19% din cifra de afaceri din Rovinari; ANKHELVENA Quality SRL, Elveția, din Târgu Jiu, care deține 0,07% din cifra de afaceri din județul Gorj. Alte firme care au realizat investiții străine importante în județul Gorj, cu un capital social mai mare decât echivalentul a 1000 lei, în perioada 2014-2018, sunt: TECNOWORK SERVICI SRL (2014, capital social total, inclusiv investiția străină 44.200 lei); GENERA EUROPE SRL (2015, 75.480 lei); SISTEM INFORMATIC INTEGRAT E-ADMINISTRATIE SRL (2015, 16.550 lei); WESTPOL TEEUWISSEN RO SRL (2017, 50.000 lei); Fabrica de mașini agricole AGRO EUROSPORT SRL (2017, 90.000 lei).

Cu referire la valoarea capitalului social subscris, regiunea Sud-Vest Oltenia înregistrează o valoare egală cu 1.424.129,4 mii euro, sold existent la 31 decembrie 2018. Soldul valorii capitalului social subscris de societățile comerciale cu participare străină la capitalul social, în perioada 2014-2018, evidențiază un trend negativ pentru județul Gorj, în anii 2017 (-13.732, 7 mii euro) și 2018 (-14.064,9 mii euro). Județul Gorj se află pe ultimul loc la nivel național din punct de vedere al valorii capitalului social subscris de societățile comerciale cu participare străină la capitalul social, în fiecare an din perioada 2014-2018.

Un element important al nivelului de dezvoltare județean este reprezentat de evoluția comerțului exterior, reflectat prin volumul exporturilor și importurilor, precum și structura acestora pe piețe de desfacere și produse. În 2019 valoarea exporturilor în regiunea Sud-Vest Oltenia a înregistrat față de anul precedent o scădere de 2,1%, fiind de 4.703.616 mii euro, iar cea a importurilor a fost de 3.490.653 mii euro. Ponderea exporturilor regiunii Sud-Vest Oltenia în totalul național a fost de 7,1% în 2018 și 6,82% în 2019, realizând 7,78% din exportul național de tehnologie medie-înaltă, 11,33% din exportul de tehnologie medie-joasă și 2,97% din exportul național de joasă tehnologie.

Județul Gorj înregistrează cea mai mare valoare a balanței comerciale pentru domeniul **40. Cauciuc și articole din cauciuc** (din grupa VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea).

Alte domenii în care balanța comercială înregistrează excedent de peste 1000 mii euro, în județul Gorj sunt: 94. Mobila; aparate de iluminat și alte articole similare (inclusiv componente), 07. Legume, plante, rădăcini și tuberculi, 05. Alte produse de origine animală, 62. Articole și accesorii din îmbrăcăminte altele decât tricotate sau croșetate, grupa XXII. Bunuri necuprinse în alte secțiuni din Nomenclatorul Combinat.

Specializarea județului Gorj din punct de vedere al produselor sau grupelor de produse a fost măsurată în cadrul Strategiei Regionale pentru Specializare Inteligentă RIS3 Sud-Vest Oltenia 2021-2027. Astfel,

la nivelul județului Gorj, au fost obținute **avantaje comparative pentru următoarele grupe de produse:**

- Articole și accesorii din îmbrăcăminte altele decât tricotate sau croșetate, din grupa XI. Textile și articole din textile;
- Cauciuc și articole din cauciuc din grupa VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea;
- Preparate din legume, fructe;
- Preparate din carne și pește, din grupa IV. Produse alimentare, băuturi și tutun;
- Legume, plante, rădăcini și tuberculi, din grupa II. Produse vegetale;
- Vehicule și echipamente pentru căile ferate și de comunicații, din grupa XVII. Mijloace și materiale de transport;
- Alte produse de origine animală, din grupa I. Animale vii și produse animale;
- Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale, din grupa XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale;
- Mobilă; aparate de iluminat și alte articole similare (inclusiv componente), din grupa XX.;
- Mărfuri și produse diverse grupa XXII. Bunuri necuprinse în alte secțiuni din Nomenclatorul Combinat²⁴.

Numărul de salariați din unitățile locale active din județul Gorj a avut o evoluție pozitivă în perioada 2016-2018, însă valoarea din 2018 este mai mică cu 2,95% comparativ cu 2014, observându-se că nivelul de creștere din anii anteriori nu a fost suficient pentru a se ajunge la valoarea de acum 7 ani.

3.5.3. Mediul antreprenorial din județul Gorj

3.5.3.1. Zonele de concentrare economică

Conform datelor statistice colectate din ultimele situații financiare înregistrate la organul fiscal teritorial în anul 2019, în județul Gorj erau **22.487 agenți economici**, reprezentând 1,1% din totalul agenților economici din România. Cifra de afaceri realizată de agenții economici însuma 9 miliarde lei (2 miliarde euro), reprezentând 0,56% din cifra de afaceri a României.

Analiza pe sectoare ale economiei naționale, arată că, în anul 2019, activitățile economice cu cea mai mare cifră de afaceri din județul Gorj sunt:

- producția de energie electrică (CAEN 3511);
- comerțul cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun (CAEN 4711);

²⁴ Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă RIS3 Sud-Vest Oltenia, 2021-2027, varianta Octombrie 2020

- transporturi rutiere de mărfuri (CAEN 4941);
- comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare (CAEN 4673);
- lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (CAEN 4120);
- fabricarea altor produse din cauciuc (CAEN 2219);
- comerț cu amănuntul al carburanților pentru autovehicule în magazine specializate (CAEN 4730);
- comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun (CAEN 4639);
- comerț cu amănuntul al produselor din tutun, în magazine specializate (CAEN 4726);
- lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor (CAEN 4211).

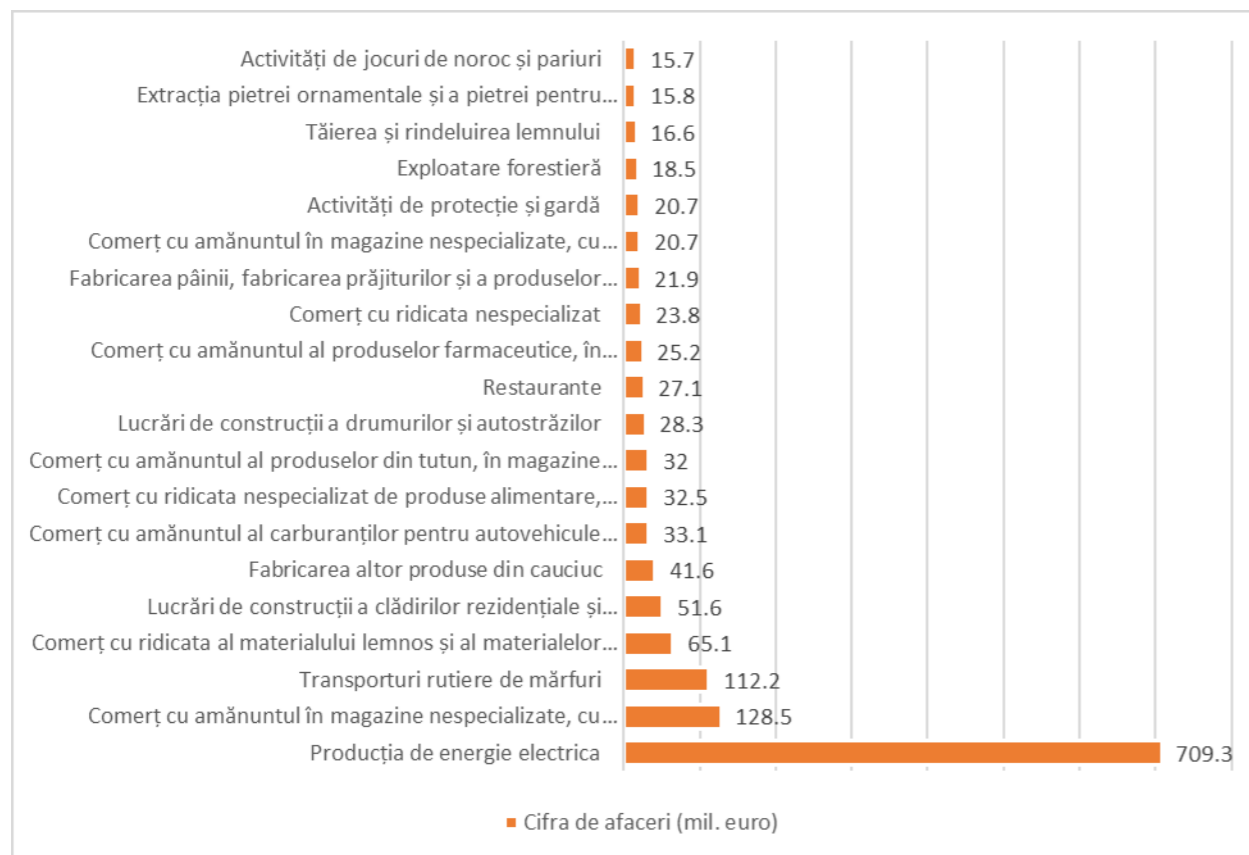

Figura nr. 66 Analiza domeniilor economice după cifra de afaceri (top 20 domenii)

Sursa: date prelucrate din topuri realizate de companii de specialitate

Analiza domeniilor cu cei mai mulți angajați din întreprinderi arată că predomină aceleași sectoare economice ca și în cazul cifrei de afaceri:

- producția de energie electrică (12.872 angajați);
- activități de protecție și gardă (2.504 angajați);
- comerț amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun (2.198 angajați);
- transporturi rutiere de mărfuri (1.857 angajați);
- lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (1.534 angajați);
- fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie (932 angajați);
- activități de testare și analize tehnice (911 angajați);
- fabricarea altor produse din cauciuc (877 angajați);
- restaurante (850 angajați);
- fabricarea armamentului și muniției (820 angajați);
- colectarea deșeurilor nepericuloase (798 angajați);
- captarea, tratarea și distribuția apei (643 angajați).

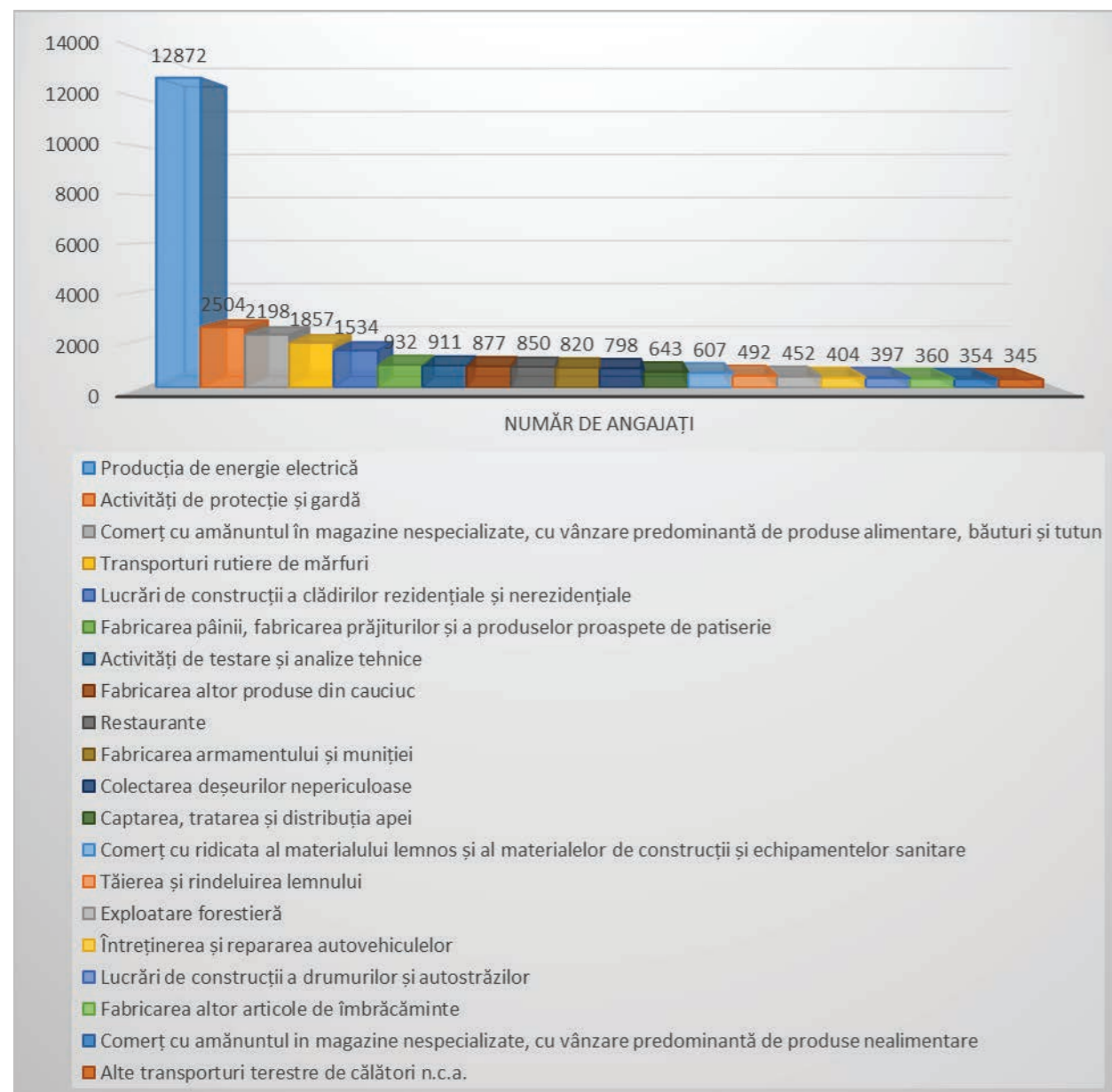

Figura nr. 67 Analiza domeniilor economice după numărul de angajați (top 20 domenii)

Sursa datelor: date prelucrate din topuri realizate de companii de specialitate

În județul Gorj se remarcă faptul că 43,1% din economia județului se realizează în municipiul reședință de județ, care înregistrează 68,3% din numărul de angajați și realizează 71,1% din cifra de afaceri a județului.

Zonele de concentrare a activității economice includ municipiul Târgu Jiu, care atrage cei mai mulți agenți economici 43,13% (9.699), urmat de municipiul Motru (1.107), Rovinari (710), Novaci (555), Târgu Cărbunești (550), Bumbăști Jiu (519). Restul orașelor și localităților rurale concentrează un număr mai mic de 500 de agenți economici.

Domeniile economice cu cei mai mulți angajați pentru fiecare localitate sunt producția de energie electrică și comerțul, activități tehnice și de testări, dar și transporturile rutiere de mărfuri.

3.5.3.2. Activitatea antreprenorială din județul Gorj

În ceea ce privește activitatea antreprenorială, în anul 2018, în județul Gorj erau active un număr de 7000 de unități locale, din care 6784 erau întreprinderi, cu o pondere de 96,91% în totalul unităților locale active²⁵.

Tabel 20 Evoluția unităților locale active din județul Gorj

Indicator	2014	2015	2016	2017	2018
Unități locale active (număr)	6139	6152	6310	6743	7000
Din care, întreprinderi:	5921	5932	6085	6525	6784

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

Dinamica întreprinderilor din județul Gorj, analizată pentru perioada 2014-2019, arată că au fost înmatriculate un număr de 9431 de firme noi, adică o medie de 1572 firme/an. În aceeași perioadă, au fost radiate un număr de 7892 firme, reprezentând o medie de 1315 firme/an.

Analiza evoluției numărului de înmatriculări arată că numărul firmelor a crescut cu 57,4%, de la 1184 în 2014 la 1864 în anul 2019, iar numărul de firme radiate a crescut cu 44,1%, de la 1225 în 2014 la 1765 în 2019.

Tabel 21 Dinamica firmelor noi înmatriculate și a firmelor radiate în perioada 2014-2019

Indicator	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr de firme înmatriculate	1184	1515	1463	1862	1543	1864
Număr de firme radiate	1225	1344	1414	1076	1068	1765

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului

În funcție de clasele de mărime, în județul Gorj ponderea cea mai mare era deținută în anul 2018 de microîntreprinderi (91,4%), întreprinderile mici (10-49 angajați) reprezintă 7,4% din totalul întreprinderilor active, întreprinderile mijlocii (50-249 angajați) reprezintă 1,01% din totalul întreprinderilor active, iar întreprinderile mari au o pondere de 0,16% din totalul întreprinderilor la nivel de județ.

Tabel 22 Evoluția întreprinderilor pe clase de mărime

²⁵ Unitate legală reprezintă orice agent economic sau social care dispune de un patrimoniu propriu, poate să încheie în nume propriu contracte cu terți și să-și apere interesele în justiție (are personalitate juridică). Unitățile legale sunt fie persoane fizice autorizate sau întreprinderi familiale (în calitatea lor de întreprinzători), fie persoane juridice.

Clase de mărime ale întreprinderilor	2014	2015	2016	2017	2018
Total	5921	5932	6085	6525	6784
0-9 persoane	5327	5330	5490	5904	6203
10-49 persoane	508	518	515	541	501
50-249 persoane	73	70	69	70	69
250 persoane și peste	13	14	11	10	11

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

În perioada 2014-2018 a fost înregistrată următoarea evoluție a numărului de întreprinderi:

- numărul de microîntreprinderi a crescut cu 16,4%, de la 5327 la 6203;
- numărul de întreprinderi mici a scăzut cu 1,4%, de la 508 la 501;
- numărul de întreprinderi mijlocii a scăzut cu 5,5%, de la 73 la 69;
- numărul de întreprinderi mari a scăzut cu 15,4%, de la 13 la 11.

Densitatea IMM-urilor în anul 2018 înregistra 18,80 firme la 1000 de locuitori, în creștere față de anul 2014, când funcționau 15,97 firme/1000 locuitori. Începând cu anul 2014, numărul microîntreprinderilor active în domeniul comerțului, în regiune, a fluctuat de la an la an, ajungând la 43,1% în 2014, 39,98% în 2016 și 38,7% în 2017. Astfel că, în 2017, în regiune 10,58% din microîntreprinderile active prestau activități de transport și depozitare, 8,2% activități profesionale științifice și tehnice, 7,5% activau în construcții și industria prelucrătoare, 5,2% în activități HoReCa și 4,1% în agricultură, silvicultură și pescuit.

Tabel 23 Evoluția densității IMM-urilor

Clase de mărime ale întreprinderilor	2014	2015	2016	2017	2018
Număr IMM-uri	5908	5918	6074	6515	6773
Număr locuitori	369857	367581	365255	362747	360245
Densitate IMM/1000 locuitori	15,97	16,10	16,63	17,96	18,80

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

Numărul de unități locale active din județul Gorj a crescut de la 6139 unități în 2014, la 7000 în anul 2018, cu 14%, din care numărul de întreprinderi de la 5921 la 6784, cu 14,6%. Distribuția unităților locale active pe principalele sectoare de activitate indică faptul că, în anul 2018, din totalul de 7000 de firme (unități locale active) din județul Gorj, 38,6% activau în sectorul serviciilor, 37,5% în sectorul Comerț, 10,24% în sectorul Industrie, 8,3% în sectorul Construcții și 2,9% în sectorul Agricultură.

Tabel 24 Evoluția numărului de unități locale active pe activități ale economiei naționale

Sector economic	2014	2015	2016	2017	2018
Agricultură, silvicultură și pescuit	166	166	168	200	200
Industria extractivă	48	52	50	51	45
Industria prelucrătoare	542	531	536	562	575
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	14	10	12	7	15
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	96	75	73	72	82
Construcții	533	535	531	561	582
Comerț	2528	2445	2473	2607	2623
Transport și depozitare	551	578	608	661	729
Hoteluri și restaurante	411	418	422	433	430
Informații și comunicații	145	160	167	172	174
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	561	595	619	674	710
Învățământ	72	72	77	88	105
Sănătate și asistență socială	136	148	180	204	231
Alte activități de servicii	184	196	230	268	322

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo-online

Analiza dinamicii pe sectoare arată că, în perioada 2014-2018, cu excepția sectorului Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, toate domeniile de activitate au înregistrat creșteri ale numărului de firme. Creșterea cea mai mare a numărului unităților locale active în județul Gorj în perioada 2014-2018 a fost înregistrată în sectoarele Învățământ (45,8%), Sănătate și asistență socială (69,85%) și Alte activități de servicii (75%), Activități de spectacole culturale și recreative (113%).

3.5.3.3. Specializare inteligentă și tranziție industrială

Specializarea inteligentă presupune investiții intensive în cunoștințe, folosind pârgurile specifice cercetării-dezvoltării-inovării, asupra unui număr limitat de domenii-cheie, în care județul Gorj să aibă avantaje competitive/comparative axate pe performanțe economice demonstrate, resurse disponibile și forță de muncă specializată/calificată.

Strategia de specializare inteligentă a regiunii Sud-Vest Oltenia pentru perioada 2021-2027 urmărește încurajarea spiritului antreprenorial, dezvoltarea companiilor inovative, valorificarea infrastructurilor de cercetare și stimularea parteneriatului între universități, instituții de cercetare și companii, în domeniile cu potențial de specializare identificate în perioada precedentă, precum: *inginerie industrială și transporturi, energie durabilă și mediu, medicină inovativă fundamentală și aplicativă, agricultură și industrie alimentară, turism și identitate culturală.*

Analiza sectoarelor cu potențial de specializate inteligentă s-a făcut raportat la: tendințele antreprenoriale, performanța firmelor, tendințe de specializate predominante (date de cifra de afaceri, numărul de unități locale active, personalul din unitățile locale active, investițiile nete în unitățile locale active), infrastructura de cercetare dezvoltare.

În județul Gorj sectoarele cu potențial de specializare inteligentă sunt:

- **Sisteme de transport - Tehnologii de operare**, care include fabricarea materialului rulant, fabricarea de echipamente electrice de iluminat; fabricarea dispozitivelor de conexiune pentru fire și cabluri electrice și electronice, fabricarea aparatelor de control și distribuție a electricității, fabricarea de cabluri cu fibră optică etc. Cea mai ridicată valoare a cifrei de afaceri la sfârșitul anului 2019 între firmele producătoare de aparate de distribuție și control a electricității din județul Gorj, a fost înregistrată de ENOVA Automation & Services SRL (28.737.069 ron) și ENOVA Electric SRL din Rovinari (3.956.766 ron).

- **Inginerie industrială - Sisteme, Instalații, Echipamente, Mașini/Utilaje pentru construcții și alte industrii**, care include fabricarea motoarelor, generatoarelor și transformatoarelor electrice, fabricarea de motoare și turbine, fabricarea aparatelor de control și distribuție a electricității, echipamente și utilaje pentru construcții.

În județul Gorj în domeniul *Piese și accesorii pentru electrotehnică* își desfășoară activitatea ARTEGO S.A. Firmele active sunt și în domeniul fabricării motoarelor, generatoarelor și transformatoarelor electrice, fabricării echipamentelor de ridicat și manipulat, fabricarea altor mașini și utilaje de utilitate generală (SERES Prod Com SRL Bumbesti-Jiu a avut o cifră de afaceri în 2019 de 3.544.247 ron). În domeniul fabricarea utilajelor și a mașinilor-unelte pentru prelucrarea metalului își desfășoară activitatea 4 firme. În domeniul fabricarea de mașini și utilaje cu destinație specifică cea mai mare cifră de afaceri în 2019 au avut GAMIA TRICOS COM SRL din Târgu Jiu (17.535.987 ron) și TREFO SRL Rovinari (9.401.227 ron).

- **Inginerie industrială - Sisteme, procese, instalații, Echipamente, Tehnologii de mediu/Protecția mediului**, care include producția și furnizarea de energie electrică (termocentrale, hidrocentrale, parcuri fotovoltaice), furnizarea de energie pentru sarcini electronice și pentru gestionarea și managementul site-urilor, furnizarea de apă și gaze naturale către consumatori, distribuția combustibililor gazoși, prin conducte, activități de decontaminare, tratare și epurare ape uzate, biotehnologii.

Sectorul protecției mediului și energiei durabile prezintă un potențial de dezvoltare însemnat, având la bază disponibilitatea pe termen mediu și lung a resurselor, precum și ampla activitate de cercetare desfășurată de institutele și centrele de specialitate. În județul Gorj, în domeniul Tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase, cea mai mare cifră de afaceri a fost înregistrată de POLARIS MEDIU SRL, Târgu Jiu. În județ au fost identificate și firme care activează în domeniul recuperării și reciclării materialelor.

Dezvoltarea și consolidarea sectorului energetic și în special cel al energiei durabile, reintegrarea

ecologică, economică și socială a terenurilor afectate de exploatărilor miniere s-a materializat prin punerea în funcțiune, în colaborare cu I.C.P.A. București și S.N.L. Oltenia, a unei stații pilot de producere a îngrășămintelor organo-minerale pe bază de praf de lignit el însuși fertilizant. Astfel, pe haldele de lignit au fost înființate diverse plantații pentru redarea în circuitul economic a terenurilor degradate.

În cele mai multe cazuri, atunci când s-au făcut lucrări de redare în circuitul economic, pe terenurile degradate provenite din exploatarea lignitului în județul Gorj, au fost înființate plantații cu salcâm. În timp însă s-a constatat că în multe locuri nu au fost respectați indicatorii proiectați, împădurirea nu s-a făcut corespunzător, iar în unele cazuri au continuat alunecările de teren.

Plantații de Miscanthus pe haldele de lignit

- prima cultură de *Miscanthus Giganteus* în județul Gorj a fost înființată în anul 2011 pe depozitul de cenușă de la Cicani pe suprafața de 2.500 m², la E.M.C. Rovinari;
- în anul 2013, s-a înființat o cultură de *Miscanthus* cu o suprafață de 10 ha, pe depozitul de cenușă de la Beterega;
- în anul 2014 s-a înființat o plantație de *Miscanthus* pe o suprafață de 10 ha la U.M.C. Pinoasa, halda Negomir;
- 2011 s-au efectuat plantații pe 1 ha cu *Miscanthus* pe haldele de la Rovinari: 0,5 ha pe halda de zgură și cenușă provenite de la termocentrală și 0,5 ha pe halda de steril brut provenit din exploatarea de suprafață a cărbunilor.

- **Inginerie industrială - Sisteme, Echipamente, Tehnologii pentru sectorul agro-alimentar** care include procese, tehnologii pentru culturi, adaptare la fenomene meteorologice extreme, biotehnologii industriale agro-alimentare, sisteme irigații, procese și tehnologii horticoale și forestiere, eficiență energetică în agricultură, dezvoltare durabilă în agricultură. În județ există o unitate de cercetare-dezvoltare- Stațiunea de Cercetare și Producție Pomicolă din Tg. Jiu.

- **Inginerie industrială - Sisteme, Echipamente, Tehnologii pentru sănătate** care include fabricarea de dispozitive, aparate și instrumente medicale și stomatologice, fabricarea de echipamente pentru radiologie, electrodiagnostic și electroterapie, fabricarea de biciclete și de vehicule pentru invalizi.

În județul Gorj își desfășoară activitatea agenți economici care activează în domeniul fabricării de dispozitive, aparate și instrumente medicale și stomatologice. În domeniul fabricării de biciclete și vehicule pentru invalizi, în județ activează BIKEELECTRIC QUADRINI SRL (Drăgoieni) care, la sfârșitul anului 2019 avea o cifră de afaceri de 6.261.562 ron și un număr de 10 angajați.

- **Ingineria materialelor - Materiale avansate, compozite, materiale recuperate, material din bioresurse** care include: producția de materiale folosite în industria prelucrătoare (hârtie, cauciuc și mase plastic, minerale nemetalice, produse chimice organice și anorganice, lemn, filamente sintetice sau artificiale, fire speciale, țesături, piatră, metale comune și articole din acestea), zăcăminte, recuperare deșeuri, material avansate, aliaje, etc.

Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, are trei de programe de studii pentru licență și masterat în industria aluminiului.

În județ activează agenți economici în sectoarele: fabricarea produselor textile (17 unități locale), fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie (4 unități locale), fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice (39 unități locale), fabricarea altor produse din minerale nemetalice (43 unități locale).

- **ITC și digitalizare - Hardware** (soluții, produse și servicii), **Software** (soluții, produse și servicii), **Networking** (soluții, produse și servicii), **Cybersecurity** (soluții, produse și servicii), **Gaming** (produse și servicii), **Comunicații** (fixe și mobile cu un accent major pe tehnologia 5G), care include: editare de produse software, soluții și servicii web, activități de telecomunicații prin rețele cu cablu, consultanță în tehnologia informației, activități legate de bazele de date, activități de cercetare-dezvoltare, software, automatizări și sisteme IT la cheie; **unități de cercetare-dezvoltare ca suport pentru afaceri și inovare, cercetare dezvoltare pentru inginerie, proiectare asistată de calculator, activități de editare, producție cinematografică, video și activități de televiziune; telecomunicații, servicii în tehnologia informației și servicii informatice.**

În județul Gorj, pentru activități de Fabricarea subansamblurilor electronice (module), cea mai mare cifră de afaceri a obținut-o Mehrlicht SRL Târgu Jiu (cifra de afaceri în 2019 a fost de 1.666.050 lei), iar pentru fabricarea altor componente electronice (plăci cu circuite imprimate asamblate, montarea componentelor pe plăci de circuite imprimate, fabricarea cardurilor de interfață) - ROVIMOB SRL Rovinari. În sectorul tehnologiei informațiilor și comunicațiilor își desfășurau activitatea un număr de 81 de unități locale.

- **Agro-alimentar - Smart farming, agricultura de precizie**, care include: agricultură, silvicultură și pescuit, industria alimentară, fabricarea băuturilor etc.

În județul Gorj, în industria alimentară erau 135 de unități locale, iar în domeniul agricultură, silvicultură și pescuit erau 200 de unități locale, la nivelul anului 2018.

- Industriile culturale și creative

Sectoarele culturale au fost împărțite în următoarele tipuri, conform documentului *Cartea Albă a Industriilor Culturale și Creative din România (2016): Cultură și arte* (caracterizate de activități culturale și artistice non-industriale), *Sectoare culturale* (care au ca rezultat expresia culturală), *Sectoare creative* (orientate pe principiul funcționalității, dar au o dimensiune culturală), *Sectoare transversale* (se bazează pe creativitate și inovație, sunt orientate spre funcționalitate, dar sunt folosite în special ca suport pentru celelalte subsectoare). Acestea reunesc următoarele 11 subdomenii: (1) Biblioteci și arhive; (2) Patrimoniu cultural; (3) Meșteșuguri și artizanat; (4) Artele spectacolului; (5) Arhitectură; (6) Carte și presă; (7) Arte vizuale; (8) Audiovizual și multimedia; (9) Publicitate; (10) IT, software și jocuri electronice; (11) Cercetare-dezvoltare.

În județul Gorj, conform datelor statistice înregistrate în registrul comerțului la nivelul anului 2020, din punct de vedere al firmelor cu domeniu de activitate în industriile culturale și creative, predomină

subdomeniul IT, software și jocuri electronice cu 1581 profesioniști în funcțiune, urmat de Carte și presă cu 1060 profesioniști, **Artele spectacolului/Arte interpretative (muzică, dans, teatru, arte combinate și alte spectacole live)** cu 921 profesioniști. Alte domenii cu număr mare de firme care activează în industriile culturale și creative sunt: **Audiovizual și media (film, radio, televiziune, video, fonograme, opere multimedia, videograme)** - 748 profesioniști, **Arte vizuale (arte plastice, fotografie, design)** - 627 profesioniști, Publicitate - 467 profesioniști, Artizanat și meșteșuguri - 454 profesioniști. La polul opus, se regăsește subdomeniul **Biblioteci și Arhive** cu 20 profesioniști.

Tabel 25 Număr de profesioniști înregistrați în registrul comerțului care desfășoară activități autorizate în domeniul industriei creative

Nr. crt.	Sectoare culturale și creative	Codul CAEN corespunzător	Număr profesioniști cu CAEN autorizat
1	Arhive și biblioteci	9101 Activități ale bibliotecilor și arhivelor	20
2	Carte și presă	1811 Tipărirea ziarelor	23
		1812 Alte activități de tipărire	138
		1813 Servicii pregătitoare pentru pre-tipărire	49
		1814 Legătorie și servicii conexe	79
		1820 Reproducerea înregistrărilor	17
		5811 Activități de editare a cărților	51
		5812 Activități de editare de ghiduri, compendii, liste de adrese și similare	25
		5813 Activități de editare a ziarelor	42
		5814 Activități de editare a revistelor și periodicelor	35
		5819 Alte activități de editare	131
3	Arte vizuale (arte plastice, fotografie, design)	4761 Comerț cu amănuntul al cărților, în magazine specializate	83
		4762 Comerț cu amănuntul al ziarelor și articolelor de papetărie, în magazine specializate	387
		7410 Activități de design specializat	169
4	Artele spectacolului/Arte interpretative (muzică, dans, teatru, arte combinate și alte spectacole live)	7420 Activități fotografice	344
		8552 Învățământ în domeniul cultural (limbi străine, muzică, teatru, dans, arte plastice, alte domenii)	114
		7430 Activități de traducere scrisă și orală (interpreți)	58
		9001 Activități de interpretare artistică	315
		9002 Activități suport pentru interpretarea artistică	264
		9003 Activități de creație artistică	189
		9004 Activități de gestionare a sălilor de spectacole	95

Nr. crt.	Sectoare culturale și creative	Codul CAEN corespunzător	Număr profesioniști cu CAEN autorizat		
5	Audiovizual și media (film, radio, televiziune, video, fonograme, opere multimedia, videograme)	2680 Fabricarea suporturilor magnetice și optice destinați înregistrărilor	0		
		4763 Comerț cu amănuntul al discurilor și benzilor magnetice cu sau fără înregistrări audio/video, în magazine specializate	116		
		5911 Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune	79		
		5912 Activități post-producție cinematografică, video și de programe de televiziune	67		
		5913 Activități de distribuție a filmelor cinematografice, video și a programelor de televiziune	24		
		5914 Proiecția de filme cinematografice	10		
		5920 Activități de realizare a înregistrărilor audio și activități de editare muzicală	73		
		6010 Activități de difuzare a programelor de radio	14		
		6020 Activități de difuzare a programelor de televiziune	31		
		6209 Alte activități de servicii privind tehnologia informației	307		
		6391 Activități ale agențiilor de știri	17		
		7722 Închirierea de casete video și discuri (CD-uri, DVD-uri)	10		
		6	Software, IT, jocuri	5821 Activități de editare a jocurilor de calculator	33
				5829 Activități de editare a altor produse software	123
6201 Activități de realizare a soft-ului la comandă	366				
6202 Activități de consultanță în tehnologia informației	420				
6311 Prelucrarea datelor, administrarea paginilor web și activități conexe	380				
6312 Activități ale portalurilor web	259				
7	Arhitectură	7111 Activități de arhitectură	189		
8	Publicitate	7311 Activități ale agențiilor de publicitate	344		
		7312 Servicii de reprezentare media	123		
9	Patrimoniu cultural (muzee, monumente istorice, situri arheologice, patrimoniu intangibil)	9102 Activități ale muzeelor	1		
		9103 Gestionarea monumentelor, clădirilor istorice și a altor obiective de interes turistic	3		
		9104 Activități ale grădinilor zoologice, botanice și ale rezervațiilor naturale	1		

Nr. crt.	Sectoare culturale și creative	Codul CAEN corespunzător	Număr profesioniști cu CAEN autorizat
10	Artizanat și meșteșuguri	1629 Fabricarea altor produse din lemn; fabricarea articolelor din plută, paie și din alte materiale vegetale împletite	149
		2313 Fabricarea articolelor din sticlă	8
		2341 Fabricarea articolelor ceramice pentru uz gospodăresc și ornamental	14
		2349 Fabricarea altor produse ceramice n.c.a.	4
		3212 Fabricarea bijuteriilor și articolelor similare din metale și pietre prețioase	15
		3213 Fabricarea imitațiilor de bijuterii și articole similare	28
		3220 Fabricarea instrumentelor muzicale	1
		3240 Jocuri și jucării	15
		3299 Fabricarea altor produse manufacturiere n.c.a.	220
		11	Cercetare-dezvoltare
7219 Cercetare-dezvoltare în științe naturale și inginerie	65		
7220 Cercetare-dezvoltare în științe sociale și umaniste	26		

Sursa: Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Gorj

3.5.3.4. Structuri de sprijinire a afacerilor

În județul Gorj au fost identificate următoarele entități care asigură o serie de facilități și/sau spații pentru desfășurarea activităților economice de producție și de prestare servicii²⁶:

- Camera de Comerț și Industrie Gorj (Târgu Jiu);
- Parcul industrial Gorj S.A. (Bumbești-Jiu);
- Incubatoare de afaceri: Centrul de afaceri pentru dezvoltarea IMM-urilor din Gorj (Târgu Jiu);
- Fundația pentru Dialog Social - Centrul pentru Dezvoltare Locală Tg. Jiu;
- Oltenia HUB (Târgu Jiu)
- Clustere regionale și locale

Camera de Comerț și Industrie Gorj reprezintă și apară interesele comunității de afaceri din județul Gorj în raport cu autoritățile române și cu organizații similare din străinătate.

Parcul Industrial Gorj S.A. este amplasat pe teritoriul orașului Bumbești-Jiu, pe o suprafață de

²⁶ <https://cursformatori.ro/ministerul-pentru-mediul-de-afaceri-comert-si-antreprenariat/>

186200 mp, pe care se află amplasate suprafețe construite de 38000 mp, iar în prezent sunt ocupate aproximativ 20000 mp.

Oltenia HUB este un HUB digital de inovare, localizat în municipiul Târgu Jiu dedicat formării în domeniul resurselor umane care ajută IMM-urile să devină mai competitive pe piața globală în ceea ce privește afacerea lor sau procesele lor utilizând tehnologiile digitale²⁷. HUB - ul este un mediu de afaceri controlat, în care rezidenții au acces la oportunități pentru creșterea accelerată a businessului propriu, atât pe verticală, cât și pe orizontală; un spațiu de „co-working” care încurajează colaborarea și beneficiile reciproce între membri.

La nivel regional, politica de cluster este susținută de Agențiile de dezvoltare și de partenerii regionali. În regiunea Sud-Vest Oltenia, la nivelul **clusterelor formate** este încurajată colaborarea între întreprinderi, instituții de cercetare, unități de învățământ și autorități publice, cu scopul de a sprijini dezvoltarea sustenabilă a unor sectoare cheie ale mediului economic regional, atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu și lung. Din cele 58 de cluster creditate de Secretariatul European pentru Analiza Clusterelor, care au primit eticheta de bronz, 7 sunt din Regiunea Sud-Vest Oltenia: AGROPRO Oltenia Cluster - Agricultură și dezvoltarea mediului rural, Agro-food; Construct Cluster Oltenia - Construcții; Health in South West Oltenia Region - Sănătate și științe medicale; Health Tourism in The South West Oltenia Region - Sănătate și științe medicale; ITC - Regional Competitiveness Pole Oltenia Cluster - TIC; Oltenia Tourism competitiveness Pole - Inovare și Tradiții în Turism; South West Oltenia Automotive Competitiveness Pole - Transport și mobilitate. Conform evidențelor Ministerului Economiei, la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia există un număr de 12 cluster în domeniile automotive, turism, IT&C, agro-alimentar și construcții, medaliat cu bronz, dintre care 2 sunt membre ale Asociației Clusterelor din România. Alte cluster din regiune sunt: ASOCIAȚIA CLUSTER INOVATIV MANAGEMENTUL ENERGIEI ȘI DEZVOLTĂRII DURABILE (Târgu Jiu), TRANSALPINA-DRUMUL REGELUI - Turism, Sectorul creativ, Agro-food; Mobility Urban logistic Cluster DOROTHY - Logistică; Polul de Competitivitate Turism Oltenia - TurOlt InoTT - Turism sustenabil și inovator; TURINN Cluster - Turism; INOVTRANS Pole - Mecanică.

²⁷ <http://olteniahub.ro/>

3.5.4. Analiza SWOT - Economia județului Gorj

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - în perioada 2014-2018 produsul intern brut județean a crescut cu 36,8%, urmând o creștere medie anuală de 12%, ca și PIB-ul la nivel regional (PIB-ul înregistrat în anul 2018 avea o valoare cu 39,7% mai mare decât în anul 2014); județul Gorj deținea în anul 2017 o pondere de 21,4% din totalul produsului intern brut înregistrat la nivelul regiunii (valoarea PIB, în prețuri curente, înregistrată de Regiunea de dezvoltare Sud-Vest a fost de 63.927,8 milioane lei, ceea ce reprezintă 7,45% din PIB al României și 0,1% din PIB al UE 28); - în anul 2017, contribuția județului Gorj la formarea VAB regionale a fost de 21,39%, înregistrând un trend ascendent în perioada de referință; - în anul 2017 cele mai ridicate valori ale productivității muncii au fost înregistrate în următoarele domenii: Industrie (32.032 euro/persoană), mai ales pe baza industriei extractive; Activități financiare (25.913 euro/persoană); Informații și comunicații (25.600 euro/persoană); Comerț, transport, alimentație (23.297 euro/persoană); Activități în sectorul public (22.658 euro/persoană); - în perioada de referință, cifra de afaceri a unităților locale active din județ a înregistrat o evoluție pozitivă, crescând de la 7.694 milioane lei în 2014, la 10.376 milioane lei în anul 2018, cu 34,9%;) cifra de afaceri din comerț a crescut cu 53,8%; Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat a înregistrat în perioada 2014-2018 o creștere a cifrei de afaceri cu 39,2%; Industria prelucrătoare a înregistrat o creștere a cifrei de afaceri cu 57,36%; cifra de afaceri din sectorul construcțiilor a crescut cu 17,6%; - resurse pentru cercetarea științifică - existența Universității „Constantin Brâncuși” (realizarea de parteneriate public - privat, proiecte de cercetare cu mediul de afaceri etc.); - numărul de microîntreprinderi a crescut în perioada 2014-2018 în județul Gorj cu 16,4%, de la 5327 la 6203; - densitatea IMM-urilor în anul 2018 înregistra 18,80 firme la 1000 de locuitori, în creștere față de anul 2014, când funcționau 15,97 firme/1000 locuitori; - în perioada 2014-2019 au fost înmatriculate un număr de 9431 de firme noi, adică o medie de 1572 firme/an, înregistrând o creștere de 57,4%; - sold excedentă al balanței comerciale în perioada 2014-2019. 	<ul style="list-style-type: none"> - existența unei dependențe a economiei județului Gorj de sectorul industrial (minier), în defavoarea altor sectoare; - inexistența unei autostrăzi în regiune și a unor drumuri expres; - în perioada de referință a scăzut valoarea soldului investițiilor străine în județul Gorj, de la 7 milioane euro în 2016, la 3 milioane de euro în anul 2019; investițiile greenfield și cele din categoria fuziuni și achiziții (M&A) au urmat tendința din ultimii ani, înregistrând un nivel foarte redus al fluxului de ISD; - infrastructura de sprijin a afacerilor este insuficient dezvoltată și diversificată, nu este distribuită uniform în teritoriu (un singur parc industrial în Bumbești-Jiu); - distribuția IMM în teritoriu indică o repartitie neuniformă și semnificative disparități pe axe: urban - rural și nord - sud: zona urbană polarizează cele mai multe firme (municipiile Târgu Jiu și Motru aveau în anul 2019 aproape 50% din numărul total de agenți economici din județ și realizau peste 75% din cifra de afaceri a județului); există o concentrare a firmelor în jumătatea nordică a județului, situație favorizată de forța de polarizare a orașului Târgu Jiu, (9699 agenți economici), în Novaci, Rovinari, Bumbești-Jiu și comunele Padeș, Peștișani, Runcu etc.; - ponderea scăzută a întreprinderilor mari și mijlocii, în detrimentul celor mici și micro: în anul 2018 funcționau 69 de întreprinderi mijlocii și peste 6000 de întreprinderi mici și micro; - depopularea satelor ca urmare a procesului de urbanizare; - volumul redus al exporturilor; firmele exportă în principal materii prime și mult prea puțin tehnologii sau produse cu valoare adăugată mare, tendință înregistrată și al nivel regional (doar 0,24% din exporturile regiunii în 2019, au reprezentat exporturi de tehnologie înaltă; 7,78% din exporturile naționale de tehnologie medie-înaltă în 2019 sunt realizate de regiunea Sud-Vest Oltenia); - un grad redus de inovare la nivel județean și regional (regiunea Sud-Vest Oltenia se află pe locul 6 din cele 8 regiuni de dezvoltare în ceea ce privește gradul de inovare); - numărul redus de unități locale active care desfășoară activități de CDI existente la nivelul regiunii (70 de firme care desfășurau activități de cercetare-dezvoltare și inovare); număr redus de entități acreditate de inovare și transfer tehnologic (3 institute de cercetare-dezvoltare în regiune); - nivel redus de investiții străine directe atrase la nivel regional și județean; - în județul Gorj cheltuielile totale cu activitatea de cercetare-dezvoltare (prețuri curente) au înregistrat o tendință de scădere pe întreaga perioadă analizată, de la 2.436 mii lei în anul 2014, la 2.231 mii lei în anul 2017; - un număr redus de salariați și de cercetători în activitatea de cercetare-dezvoltare (numărul salariaților din activitate de cercetare-dezvoltare de la nivelul Regiunii Sud-Vest Oltenia a scăzut în perioada 2010-2017, de la 2.315 la 2.132 de persoane, în județul Gorj; numărul de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare a scăzut în județ de la 236 persoane în anul 2005, la 82 persoane în 2014 și doar 66 în anul 2017 (ponderea în total regiune în acest an fiind de doar 3%); numărul de cercetători a crescut de la 26 în anul 2014, la 49 în 2015 și a scăzut la 28 în anul 2017, aceste cifre fiind în corelație și cu evoluția cheltuielilor alocate pentru cercetare-dezvoltare în județ; - număr redus de parteneriate public-privat (la nivel județean s-a realizat o asociere între sectorul public și cel privat doar pentru înființarea GAL-urilor); - investițiile insuficiente pentru refacerea solului în zonele miniere au condus la existența unor suprafețe degradate extinse; - grad ridicat de poluare în zone apropiate lucrărilor din minieră.

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - construcția unor drumuri expres (ex. Craiova - Târgu Jiu); - existența fondurilor pentru finanțare de proiecte de infrastructură rutieră prin Programului Operațional Infrastructură Mare/POT 2021-2027; - acordarea unor ajutoare de stat în condițiile restructurării (planuri de restructurare și de decarbonare, disponibilizări etc.), ce afectează o mare parte a populației; - implementarea Strategiei de Specializare Inteligentă la nivelul Regiunii Sud-Vest Oltenia și tendințele la nivel european de digitalizare și automatizare; - accesarea de fonduri europene în perioada 2021-2027, mai ales prin programele europene: Programul Operațional Tranziție Justă - POTJ și Programul Operațional Regional pentru regiunea Sud-Vest Oltenia 2021-2027 (POR Sud-Vest - obiectivul de politica nr. 1 - „O Europă mai inteligentă - transformare industrială inovatoare și inteligentă”), în concordanță cu Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 2030; - prin intervențiile selectate, POTJ va promova diversificarea economică a celor mai afectate zone din județ, împreună cu măsurile active de recalificare și incluziune active a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, sprijinind totodată și transformarea proceselor industriale necesare pentru o tranziție spre o economie neutră și pentru menținerea sau creșterea numărului locurilor de muncă din aceste sectoare; - valorificarea surselor de finanțare (Programul Operațional Educație și Ocupare în perioada 2021-2027) pentru dezvoltarea resurselor umane din domeniu, la nivel liceal, universitar și la nivelul formării profesionale continue a adulților; - facilități fiscale oferite agenților economici care desfășoară activități în domeniul cercetării-dezvoltării; implementarea Strategiei Naționale de Cercetare, Dezvoltare și Inovare; - noi oportunități de finanțare dedicate cercetării și inovării în lupta cu virusul Covid 19; - încheierea de parteneriate între universități și IMM-uri în vederea depunerii de proiecte comune în domeniul CDI; crearea de baze de date cu parteneri din Uniunea Europeană care să conecteze IMM-urile, universitățile, institute pentru valorificarea potențialului CDI din regiune; promovarea de competiții prin încheierea de parteneriate în vederea dezvoltării de produse, tehnologii și servicii inovative; - instrumente financiare pentru susținerea antreprenoriatului; instrumente propuse prin SNCDI 2021-2027 dedicate acceleratoarelor de afaceri (beneficiari: ONG-uri și/sau IMM-uri organizatoare ale programelor de accelerare). 	<ul style="list-style-type: none"> - continuarea efectelor negative economice și sociale cauzate de virusul SARS-CoV2 (disponibilizări, reducere severă a veniturilor datorită măsurilor de șomaj tehnic sau a disponibilizărilor operate, scăderea cifrei de afaceri a companiilor, insolvențe, falimente ș.a.) care afectează sever consumul individual, producția, investițiile, comerțul intracomunitar și fluxurile de capital; - efecte ale schimbărilor climatice (calamități naturale, inundații, eroziunea zonelor de versant, secete ș.a.); - creșterea disparităților inter și intraregionale; - problemele acumulate în industria extractivă a cărbunelui, încă greu de rezolvat; județul Gorj trece în prezent printr-un proces de tranziție industrială, urmare a implementării Planului de restructurare și decarbonare în cadrul Complexului Energetic Oltenia S.A.; - migrarea tinerilor la oraș și depopularea satelor; îmbătrânirea populației; - migrarea forței de muncă înalt calificate; - nivel redus de experiență în accesarea și implementarea proiectelor CDI cu finanțare internațională.

3.5.5. Concluzii

În urma analizei indicatorilor macroeconomici relevanți (PIB, VAB, productivitatea muncii) și ai întreprinderilor (cifra de afaceri, valoarea investițiilor nete, investițiile străine directe, numărul de firme cu capital străin, dinamica exporturilor, numărul de salariați din unitățile locale active), a sectorului antreprenorial (dinamica întreprinderilor, densitatea IMM-urilor, distribuția unităților locale active pe principalele sectoare de activitate), informații privind gradul de specializare funcțională pe zone și pe sectoare de activitate, concentrările economice zonale, specializare inteligentă, se pot desprinde o serie de concluzii, măsuri și acțiuni necesare dezvoltării economice durabile a județului Gorj în următoarea perioadă.

Dezvoltarea economică durabilă și îmbunătățirea standardului de viață al populației, ca obiective economice generale, sunt determinate de creșterea competitivității economice în județul Gorj în contextul actual. La nivel macroeconomic, aceste obiective se exprimă în creșterea valorii PIB, PIB-ului pe cap de locuitor, a Valorii Adăugate Brute (VAB), a productivității muncii la nivel județean, iar la nivelul mediului antreprenorial în creșterea cifrei de afaceri a firmelor, a volumului investițiilor brute și nete, a investițiilor străine directe, a numărului de firme cu capital străin, a cheltuielilor alocate pentru cercetare-dezvoltare, a exporturilor, a numărului de agenți economici și de salariați din unitățile locale active, a start-up-urilor înființate în cadrul programelor de finanțare.

În județul Gorj au fost identificate următoarele entități care asigură o serie de facilități și/sau spații pentru desfășurarea activităților economice de producție și de prestare servicii: Camera de Comerț și Industrie Gorj (Târgu Jiu); Parcul industrial Gorj S.A. (Bumbești-Jiu); Centrul de afaceri pentru dezvoltarea IMM-urilor din Gorj (Târgu Jiu); Fundația pentru Dialog Social - Centrul pentru Dezvoltare Locală Tg. Jiu; Oltenia HUB (Târgu Jiu); Incubatoare de afaceri: clustere. La nivel de clustere, principalele obiective care vizează economia regiunii Sud-Vest Oltenia și a județului Gorj sunt: creșterea competitivității companiilor în sectorul TIC, promovarea produselor electronice și software, inovarea, rezultatele cercetării în domeniul transferului de tehnologie și dezvoltarea politicii instituționale, dezvoltarea regională prin interconectarea cunoștințelor, tehnologiilor și oamenilor; atragerea investițiilor străine în județ, prin realizarea de misiuni economice în vederea identificării de parteneri economici și atragerea de misiuni economice în vederea stabilirii de parteneriate de afaceri și realizării de investiții cu capital străin; dezvoltarea colaborării și creșterea relațiilor comerciale între membri, în vederea dezvoltării economice și sociale a regiunii; facilitarea intrării agenților economici din regiune pe noi piețe prin acțiuni complexe de internaționalizare și participarea la evenimente (burse) de afaceri; atragerea de fonduri europene pentru dezvoltarea activităților de producție dar și a serviciilor; calificarea, perfecționarea și specializarea forței de muncă în sectorul construcțiilor și în domeniile adiacente, în special în producția materialelor de construcții; îmbunătățirea procesului de distribuție a bunurilor la nivelul mediului urban prin reducerea numărului de vehicule și consolidarea standardelor de mediu ș.a. Un alt instrument propus prin SNCDI 2021-2027 este dedicat acceleratoarelor de afaceri. Beneficiarii instrumentului de finanțare pot fi ONG-uri și/sau IMM-uri organizatoare ale programelor de accelerare.

Universitatea „Constantin Brâncuși” poate contribui la dezvoltarea unui ecosistem prin implicarea directă în crearea spin-off-urilor, prin programe de educație antreprenorială sau prin incubatoare și programe de accelerare, în parteneriat cu sau prin sprijin din partea actorilor publici și privați. Strategia de specializare inteligentă pentru perioada 2021-2027 urmărește încurajarea spiritului antreprenorial, dezvoltarea companiilor inovative, valorificarea infrastructurilor de cercetare și stimularea parteneriatului între universități, instituții de cercetare și companii, în domeniile cu potențial de specializare identificate în perioada precedentă, precum: inginerie industrială și transporturi, energie durabilă și mediu, medicină inovativă fundamentală și aplicativă, agricultură și industrie alimentară, turism și identitate culturală.

Printre prioritățile Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2015-2020 s-au numărat susținerea acțiunilor parteneriale între mediul public și mediul privat și sprijinirea factorilor și serviciilor suport, dezvoltarea activităților de cercetare-dezvoltare și inovare proprii ale întreprinderilor, inclusiv prin promovarea unor măsuri de sprijin finanțate din fonduri naționale și europene.

Deși în perioada de referință a avut loc o creștere continuă a PIB, începând cu anul 2020, economia județului Gorj se confruntă cu o serie de probleme datorate pandemiei cauzată de virusul SARS-CoV2, care afectează sever consumul individual, producția, investițiile, comerțul intracomunitar și fluxurile de capital. O bună parte din populație, se confruntă cu o reducere severă a veniturilor, datorită măsurilor de șomaj tehnic sau a disponibilizărilor operate. O evoluție semnificativă în ultimii ani este continuarea tendinței de polarizare economică la nivel regional. Majoritatea activităților economice și îndeosebi cele cu o valoare adăugată brută ridicată este concentrată în orașele mari și în jurul acestora, în timp ce multe localități urbane mici (îndeosebi foste localități miniere sau orașe monoindustriale) și numeroase localități rurale au o situație economică precară și în curs de deteriorare rapidă.

Județul Gorj trece în prezent printr-un proces de tranziție industrială, urmare a implementării Planului de restructurare și decarbonare în cadrul Complexului Energetic Oltenia S.A. Acest fenomen poate avea un impact negativ asupra dezvoltării economice a județului, putând duce la creșterea ratei șomajului, cu un impact teritorial neuniform. În general, zonele aflate în proces de tranziție industrială dețin de regulă nu doar resurse importante în producție și activități avansate de inovare în cadrul industriilor locale, dar și o forță de muncă bine instruită. Cu toate acestea, pot fi și provocări specifice, în special cele legate de dezindustrializare și lipsa competențelor necesare ocupațiilor pentru noua generație, dar și niveluri scăzute de producție în afara domeniilor tradiționale. Sectorul protecției mediului și energiei durabile prezintă un potențial de dezvoltare însemnat, având la bază disponibilitatea pe termen mediu și lung a resurselor, precum și activitatea de cercetare desfășurată de institutele și centrele de specialitate. Dezvoltarea și consolidarea sectorului energetic și în special cel al energiei durabile, reintegrarea ecologică, economică și socială a terenurilor afectate de exploatarea minieră, sunt câteva din problemele care urmează să fie rezolvate în perioada următoare.

Soluțiile sunt legate de oportunitățile de finanțare, de accesarea de fonduri europene în perioada

2021-2027, mai ales prin programele europene: Programul Operațional Tranziție Justă - POTJ și Programul Operațional Regional pentru regiunea Sud-Vest Oltenia 2021-2027 și Programul Operațional Educație și Ocupare în perioada 2021-2027. Prin intervențiile selectate, POTJ va promova diversificarea economică a celor mai afectate zone din județ, împreună cu măsuri active de recalificare și incluziune active a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, sprijinind totodată și transformarea proceselor industriale necesare pentru o tranziție spre o economie neutră și pentru menținerea sau creșterea numărului locurilor de muncă din aceste sectoare.

Acordarea unor ajutoare de stat în condițiile restructurărilor (planuri de restructurare și de decarbonare, disponibilizări etc.), care afectează o mare parte a populației, precum și de facilități fiscale agenților economici care desfășoară activități în domeniul cercetării-dezvoltării, celor afectați de pandemia Covid 19 și altor categorii, implementarea Strategiei de Specializare Inteligentă, încheierea de parteneriate între universități și IMM-uri în vederea depunerii de proiecte comune în domeniul CDI, instrumentele financiare pentru susținerea antreprenoriatului propuse prin SNCDI 2021-2027 dedicate acceleratoarelor de afaceri, sunt tot atâtea mijloace și pârgii financiare, care să susțină economia în următoarea perioadă care se anunță foarte dificilă.

Pentru a putea profita de oportunitățile tranziției industriale ce rezultă din trendurile globale (digitalizare, automatizare) și în același timp pentru a putea minimiza efectele negative și costurile sociale ale acesteia, vor fi necesare intervenții care se bazează pe capacitățile și avantajele comparative ale județului, ceea ce presupune o specializare funcțională și teritorială (având în vedere că sunt mai multe localități din județ implicate).

3.6. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR ȘI ECONOMIA CIRCULARĂ ÎN CONTEXTUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Indicatorii de analiză a calității mediului din județul Gorj permit evaluarea situațiilor concrete, în comparație cu țintele de calitate stabilite de reglementări. Principalele obiective ale politicii naționale de mediu sunt create pentru a garanta un mediu curat la nivelul fiecărei entități administrativ-teritoriale și urmăresc să asigure o viață sănătoasă populației, să contribuie la limitarea/stoparea degradării mediului, să regenereze economia pe baza principiilor de dezvoltare durabilă și să armonizeze legislația națională privind protecția mediului cu cea a Uniunii Europene.

3.6.1. Calitatea factorilor de mediu (aer, apă, sol)

Calitatea factorilor de mediu este caracterizată de dinamica indicatorilor statistici de calitate a aerului, apei și solului și evoluția lor în timp.

Aerul atmosferic este cel mai larg și cel mai imprevizibil vector de propagare al poluanților, ale căror efecte sunt resimțite în mod direct și indirect de om și de către celelalte componente ale mediului. De aceea, prevenirea poluării atmosferei reprezintă o problemă de interes major. Poluarea aerului are efecte pe termen scurt, mediu și lung. Starea de calitate a aerului atmosferic este evidențiată

prin monitorizarea poluării de impact cu diferite noxe, calitatea precipitațiilor atmosferice, situația ozonului atmosferic, dinamica emisiilor de gaze cu efect de seră și manifestări ale schimbărilor climatice. Analizele emisiilor, distribuția sectorială, dinamica spațială și temporală a acestor emisii reprezintă elementele cheie în stabilirea priorităților de mediu, în identificarea țintelor ce trebuie atinse și politicilor ce trebuie adoptate la nivel național și adaptate la nivel local.

În județul Gorj, **calitatea aerului** este monitorizată prin măsurări continue în puncte fixe prin intermediul a 3 stații automate amplasate în Tg. Jiu, în Rovinari și în Turceni. Cele trei stații automate de tip industrial fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA), constituită la nivelul țării din peste 140 de stații.

Poluanții monitorizați prin intermediul acestora sunt: SO₂, NO, NO_x, NO₂, CO, O₃, pulberi (PM₁₀). De asemenea, în scopul interpretării datelor privind calitatea aerului, sunt monitorizați și o serie de parametri meteorologici: temperatura, precipitații, direcția și viteza vântului, umiditatea relativă, presiunea, radiația solară. Complementar celor trei stații, APM Gorj deține echipamente de laborator utilizate pentru măsurarea concentrațiilor de plumb și alte metale grele, precum și pentru determinarea prin metoda gravimetrică a concentrațiilor de pulberi (PM₁₀).

Conform Raportului de mediu din 2019 pentru județul Gorj, la stația de monitorizare din Târgu Jiu s-au constatat depășiri ale valorilor în 24 de ore la PM₁₀ gravimetric de 20 de ori față de limita admisă și depășiri de 9 ori la PM₁₀ automat. La stația din Rovinari au fost constatate depășiri ale valorilor în 24 de ore la PM₁₀ gravimetric de 34 de ori față de limita admisă și depășiri de 27 de ori la PM₁₀ automat. Stația de monitorizare a calității aerului din Turceni a înregistrat depășiri de 3 ori pentru SO₂, depășiri ale valorilor la PM₁₀ gravimetric și PM₁₀ automat de 6 de ori față de limita admisă.

Din analiza evoluției mediilor anuale ale poluanților monitorizați la stațiile automate din Târgu Jiu, Rovinari și Turceni, se constată că cele mai mari valori la SO₂ s-au înregistrat în 2019 (17,99 micrograme/mc la Târgu Jiu și 17,78 μg/mc la Turceni), iar cele mai mici în 2017 (8,14 μg/mc la Târgu Jiu și 8 μg/mc la Rovinari). Analizele pentru NO₂ relevă că cele mai mari valori au fost în 2019 la în toate cele trei stații de monitorizare (23,66 μg/mc la Târgu Jiu, 12,62 μg/mc la Rovinari și 20,12 μg/mc la Turceni), iar cele mai mici au fost înregistrate în 2015 (7,21 μg/mc la Târgu Jiu). Pentru restul poluanților monitorizați în anul 2019 nu au fost depășite valorile limită/țintă pentru poluanții monitorizați la cele trei stații automate de monitorizarea calității aerului.

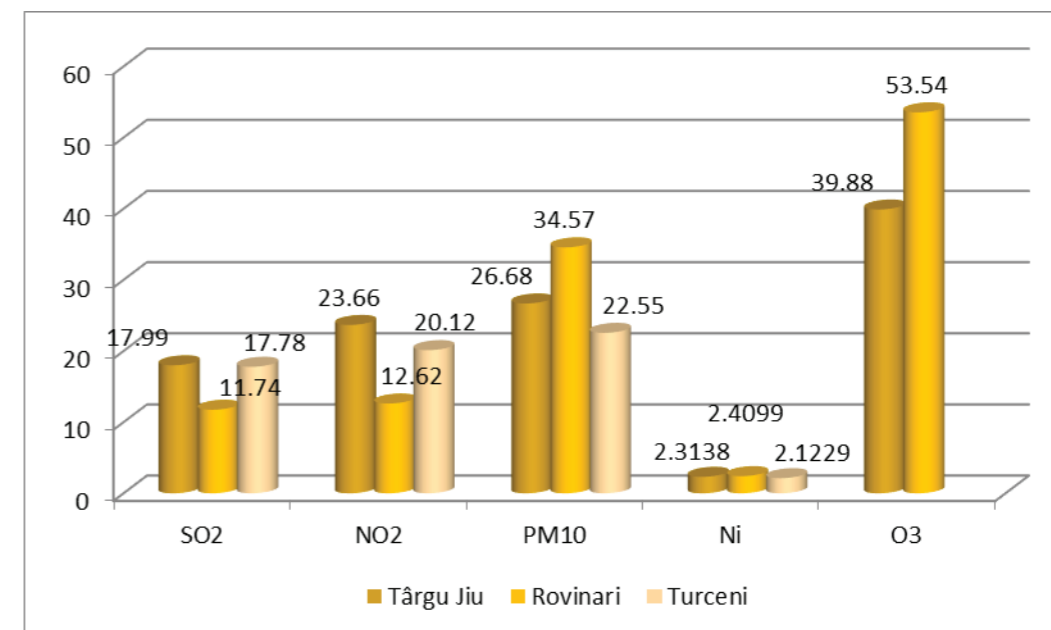

Figura nr. 68 Evoluția mediilor anuale ale poluanților SO₂, NO₂, PM₁₀, Ni și O₃ monitorizați în stațiile automate din Târgu Jiu, Rovinari și Turceni în anul 2019

Sursa: date prelucrate Raportul de Mediu APM Gorj, 2019

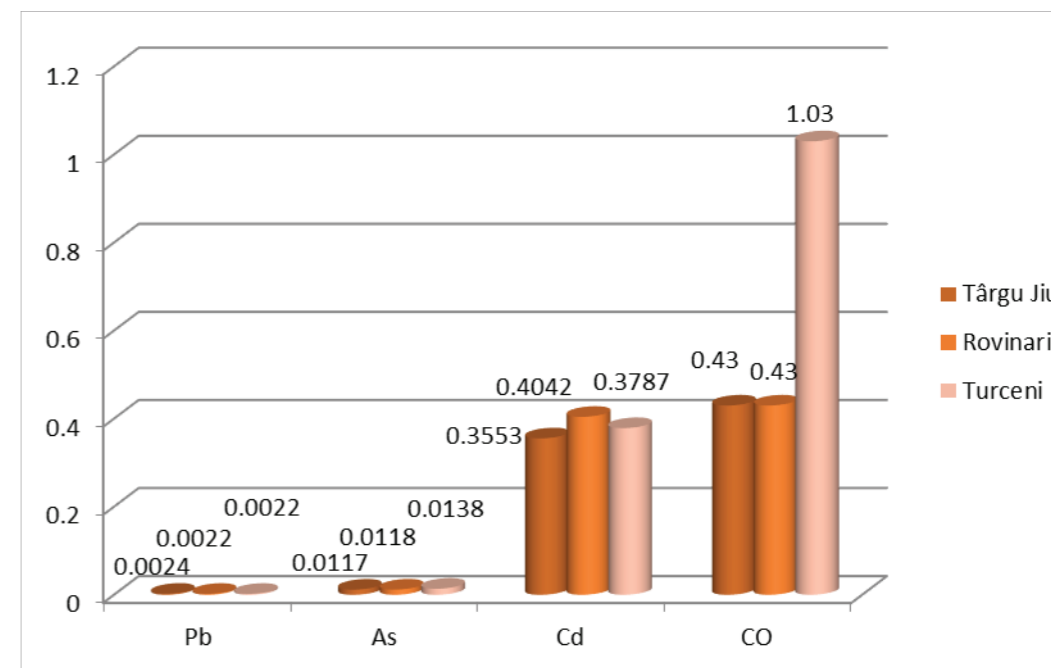

Figura nr. 69 Evoluția mediilor anuale ale poluanților Pb, As, Cd, și CO monitorizați în stațiile automate din Târgu Jiu, Rovinari și Turceni în anul 2019

Sursa: date prelucrate Raportul de Mediu APM Gorj, 2019

În județul Gorj, Consiliul Județean Gorj a elaborat Planul de menținere a calității aerului 2019-2023, care cuprinde un set de măsuri ce trebuie luate astfel încât nivelul poluanților să se păstreze sub valorile-limită admise pentru poluanții dioxid de sulf, dioxid de azot, oxizi de azot, particule în suspensie (PM_{10}), benzen, monoxid de carbon, plumb sau valorile - țintă pentru arsen, cadmiu, nichel, benzo(a)piren și $PM_{2,5}$, conform legislației în vigoare.

Calitatea aerului, în special în zonele cu densitate mare a populației, este foarte importantă în relația cu starea de confort și sănătate a comunității. În județul Gorj, cea mai mare aglomerare urbană este municipiul Târgu Jiu, reședința de județ.

Studiile epidemiologice au demonstrat existența unei asocieri statistice semnificative între expunerea pe termen scurt și lung la concentrații ridicate de particule în suspensie și morbiditatea crescută și prematură. Nivelurile de particule PM care sunt semnificative pentru sănătatea umană (de obicei exprimate sub formă de PM_{10} și $PM_{2,5}$) rezultă din emisiile directe (particule primare PM_{10}) și din emisiile de precursori ai particulelor (oxizi de azot, dioxid de sulf, amoniac și compuși organici), care sunt parțial transformați în particule prin reacțiile chimice din atmosferă (particule secundare PM_{10}). Numărul de depășiri ale valorii limită zilnice pentru particulele în suspensii PM_{10} la stațiile automate de monitorizare a calității aerului din județul Gorj, în anul 2019 au fost în număr de 20 în Târgu Jiu, 34 în Motru și 6 în Rovinari, așadar sub numărul maxim de 35 depășiri, conform Legii 104/2011. Depășirile valorii limită pentru PM_{10} în județul Gorj au avut ca surse potențiale traficul rutier; activitatea generată de exploatarea minieră de suprafață; instalațiile mari de ardere existente la Rovinari și Turceni; lucrările de construcție/demolare; încălzirea rezidențială cu combustibil solid (cărbune, lemn); aplicarea materialului antiderapant, în perioada de iarnă, pe șosele; alte activități industriale din județ.

Numărul de depășiri ale valorii limită orare pentru SO_2 la stațiile automate de monitorizare a calității aerului din județul Gorj, în anul 2019, au relevat depășiri în 3 cazuri la Turceni, mult sub limita legală admisă, care este 24. Evoluția indicelui general de calitate a aerului, înregistrată în anul 2019 la cele trei stații automate la care s-au măsurat cel puțin trei indicatori, conform Ordinului nr. 1095/2007, indică încadrarea în parametrii de bună calitate a aerului.

Determinările sonometrice efectuate în cursul anului 2019 la nivelul județului Gorj au indicat depășiri ale nivelului de zgomot în 11 din cele 26 de determinări efectuate asupra traficului și în 21 din cele 72 de monitorizări asupra zgomotului exterior locuințelor. Din totalul de 173 determinări efectuate în cursul anului 2019, 135 determinări au fost efectuate pentru monitorizare și 38 determinări ca urmare a solicitărilor persoanelor fizice și operatorilor economici.

Din evidențele Biroului de Biostatistică medicală al Direcției de Sănătate Publică Gorj, morbiditatea corespunzătoare anului 2019 prin boli cronice favorizate de expunerea la zgomot (cazuri noi), este: boli psihice 4314 cazuri, boli endocrine 9412 cazuri, boli cardio-vasculare 17532 cazuri, hipoacuzie 399 cazuri. Pentru protejarea sănătății în rândul populației, administrațiile publice locale trebuie să stabilească programe urbanistice care să vizeze în special reducerea, până la eliminare, a nivelului de zgomot mai ales în zonele de locuit. În județul Gorj, în anul 2019, Agenția pentru Protecția

Mediului Gorj a efectuat 173 determinări sonometrice în zonele Tg. Jiu, Rovinari, Turceni, Motru, Porceni, Rogojelu, Mătășari, Lupoia, Bălești, Bumbăști-Jiu, Răchiți, Bălănești, amplasate la limita unor zone funcționale ale agenților economici, la exteriorul locuințelor cetățenilor sau la bordura trotuarului pe străzi de diferite categorii. Determinările au fost efectuate în scopul monitorizării nivelului de zgomot în vecinătatea incintelor industriale, la solicitarea operatorilor economici sau a persoanelor fizice precum și pentru monitorizarea zgomotului datorat activităților industriale sau traficului rutier. S-au înregistrat 9 depășiri ale limitei de zgomot admise la limita spațiilor funcționale ale incintelor industriale (comerciale). Cele mai ridicate valori au fost înregistrate la limita spațiului funcțional al Termocentralei Turceni, cu o maximă de 71.5 dB (A). S-au înregistrat 21 depășiri ale limitei de zgomot admise, respectiv la exteriorul locuințelor situate în imediata vecinătate a unor zone industriale din mediul urban și rural. Cele mai ridicate valori au fost înregistrate în zona Rogojelu în apropierea Termocentralei Rovinari (stație desulfurare). S-au înregistrat 11 depășiri ale limitei de zgomot admise la bordura trotuarului pe străzi de categoria a II-a, cea mai ridicată valoare măsurată fiind în zona intersecției Piața Mare din Târgu Jiu.

Mijloacele de transport, al căror număr este în continuă creștere, la care se adaugă și activitatea industrială, reprezintă cele mai importante surse de zgomot care determină poluarea fonică. Municipiul Târgu Jiu nu se află printre municipiile cu peste 100.000 de locuitori din România care trebuie să respecte prevederile legislației cu privire la nivelul de zgomot admisibil. Totuși, pentru preîntâmpinarea unor posibile neajunsuri, sunt necesare: determinarea expunerii la zgomotul ambiant prin realizarea cartării zgomotului; asigurarea accesului publicului la informațiile cu privire la zgomotul ambiant și a efectelor sale; adoptarea, pe baza rezultatelor cartării zgomotului, a planurilor de acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului ambiant. Realizarea hărților de zgomot este una din metodele moderne de evaluare a poluării acustice urbane. Hărțile de zgomot au ca scop evidențierea zonelor locuite unde nivelul de zgomot se ridică peste anumite limite impuse de legislație și astfel folosește la elaborarea de planuri de acțiune de protecție a locuitorilor împotriva expunerii și reducerea nivelurilor de zgomot. Elaborarea hărților strategice de zgomot pentru aglomerări presupune cartarea separată, pentru indicatori ai nivelului de zgomot L_{zsn} (nivelul de zgomot zi - seară - noapte) și L_n (nivelul de zgomot noapte), a următoarelor surse de zgomot: traficul rutier, traficul feroviar, zonele industriale în care se desfășoară activități privind prevenirea și controlul integrat al poluării. În urma evaluării rezultatelor cartografierii acustice, pentru zonele unde se constată depășiri ale nivelurilor limită, autoritățile responsabile au obligația să ia măsuri de reducere a emisiei. Începând cu anul 2007, la sediul Agenției pentru Protecția Mediului Gorj funcționează o stație automată de monitorizare a radioactivității, mai precis a debitului de doză gama din aer, stație ce face parte din Rețeaua Națională de Avertizare. Debitul dozei gama absorbită în aer este înregistrat din oră în oră, la Stația automată Târgu Jiu efectuându-se analize permanente și calcularea mediilor zilnice. În cursul anului 2019 valorile înregistrate s-au încadrat în limitele de variație ale fondului natural. Astfel, cele 17362 de determinări efectuate în cursul anului 2019 s-au încadrat în intervalul 0,043 $\mu Sv/h$ - 0,187 $\mu Sv/h$. De asemenea, în perioada 2014-2019, nivelurile medii anuale ale dozei gama absorbite în aer au fluctuat în limite normale.

Din informațiile anuale furnizate de Serviciul de Gestionare a Apei Gorj a rezultat că, în urma monitorizării apelor de suprafață, nu au fost depășite limitele claselor de calitate, pentru această categorie de apă. Monitorizarea **calității apei potabile** furnizate în anul 2019 relevă următoarele:

- Instalația de apă **Tg. Jiu**: apa produsă și distribuită în rețea corespunde normelor de calitate (conform analizelor la parametrii bacteriologici precum bacterii coliforme, Escherichia Coli, enterococi, parametri chimici de tip nitriți, nitrați și prin parametrii indicatori de culoare, gust, miros, amoniu, pH, clor rezidual liber și total, conductivitate, indice de permanganat, aluminiu, cloruri și turbiditate). La instalațiile mici de apă din municipiul Tg. Jiu, anume Preajba și Polata, în urma monitorizării calității apei s-au înregistrat depășiri ale C.M.A. pentru parametrul indicator amoniu în mai mult de 5% din probele analizate. Restul parametrilor analizați, respectiv pH, conductivitate, culoare, gust, miros, indice de permanganat, nitrați, nitriți, cloruri, clor rezidual liber și total, bacterii coliforme, Escherichia Coli și Enterococi corespund normelor de potabilitate. Cu toate că stațiile de tratare a apei dețin instalații moderne de reducere biologică a amoniului teluric, neconformitatea calitativă înregistrată s-a datorat exploatării necorespunzătoare și apariției unor deficiențe funcționale ale treptei de reducere a amoniului.

- Instalația de apă **Motru**: apa furnizată de operator corespunde parametrilor de calitate, respectiv încadrarea în concentrația admisă pentru parametrii bacteriologici, parametrii chimici și parametrii indicatori de culoare, gust, miros, amoniu, pH, clor rezidual liber și total, conductivitate, indice de permanganat, cloruri și turbiditate. Operatorul instalației de apă exploatează corespunzător un sistem public reabilitat și modernizat.

- instalația de apă **Rovinari**: apa produsă și distribuită în rețea nu a corespuns prin parametrul indicator amoniu în mai mult de 5% din probele analizate (valoarea max. înregistrată fiind de 1,01 mg/l). Neconformitatea calitativă a apei s-a datorat utilizării necontrolate a sursei de rezervă, respectiv sursa de profunzime, comparativ cu sursa principală (captare magistrală Isverna - Tismana - Craiova), sursă de bună calitate. Restul parametrilor bacteriologici, chimici și indicatorii de culoare, gust, miros, pH, oxidabilitate, clor rezidual liber și total, turbiditate și conductivitate corespund normelor de potabilitate.

- instalația de apă **Târgu Cărbunești**: operatorul instalației furnizează apă corespunzătoare parametrilor analizați, respectiv parametrii bacteriologici Bacterii Coliforme, Escherichia Coli, Enterococi, parametrii chimici nitriți, nitrați și prin parametrii indicatori: culoare, gust, miros, amoniu, pH, clor rezidual liber și total, conductivitate, indice de permanganat, cloruri și turbiditate. Instalația de apă potabilă deține un sistem modern și performant de reducere biologică a amoniului teluric. Pe baza monitorizării realizate la instalațiile mici urbane din localitățile componente ale orașului Târgu Cărbunești (Pojogeni, Cojani, Curteana, Măceșu, Floreșteni și Crețești), s-a stabilit că apa procesată și distribuită consumatorilor corespunde parametrilor bacteriologici, chimici și indicatori analizați.

- instalația de apă **Bumbești-Jiu**: apa furnizată corespunde, prin parametrii bacteriologici (bacterii coliforme Escherichia Coli și Enterococi) parametrilor chimici (nitriți, nitrați), dar și prin parametrii

indicatori (culoare, gust, miros, pH, conductivitate, indice de permanganat, amoniu, clor rezidual liber și total și turbiditate). Operatorul sistemului public de alimentare cu apă potabilă respectă în mod permanent procedurile de supraveghere și de verificare a funcționalității instalației de aprovizionare centralizată cu apă potabilă.

- instalația de apă **Tismana**: în peste 5% din probe s-a înregistrat neconformitatea parametrului indicator turbiditate (valoarea maximă înregistrată a fost de 12,5 NTU). Restul parametrilor analizați, respectiv bacterii coliforme, Escherichia Coli și Enterococi, culoare, gust, miros, conductivitate, indice de permanganat, clor rezidual liber și total, amoniu, nitriți și nitrați au corespuns normelor de potabilitate. Neconformitatea calitativă înregistrată s-a datorat tratării necorespunzătoare a apei provenite din sursa de suprafață.

- instalația de apă **Godinești - Mătășari**: apa procesată de stația de tratare Godinești și distribuită în rețea nu a corespuns, prin parametrul indicator turbiditate, în mai mult de 5% din probele analizate (valoarea maximă înregistrată fiind 21 NTU). Neconformitatea calitativă prin parametrul turbiditate s-a datorat tratării necorespunzătoare a apei brute provenite din sursa de suprafață. Restul parametrilor analizați, respectiv bacterii coliforme, Escherichia Coli, Enterococi, pH, conductivitate, indice de permanganat, amoniu, nitriți, nitrați și clor rezidual liber și total au corespuns normelor de potabilitate.

- instalația de apă **Novaci**: apa produsă și furnizată în rețea corespunde prin parametrii analizați, respectiv culoare, gust, miros, bacterii coliforme, Escherichia Coli, Enterococi, clor rezidual liber și total, turbiditate, pH, conductivitate, indice de permanganat, amoniu, nitriți și nitrați.

- instalația de apă **Turceni**: stația de tratare a apei nu deține treapta de reducere a amoniului teluric, motiv pentru care s-a înregistrat neconformitatea calitativă prin parametrul indicator amoniu și prin parametrul chimic nitriți la mai mult de 5% din probele analizate. Restul parametrilor analizați au corespuns normelor de potabilitate.

- instalația de apă **Țicleni**: datorită prezentei amoniului în apa brută din sursă și tratării necorespunzătoare s-au înregistrat neconformități ale parametrului bacteriologic bacterii coliforme și ale parametrilor indicatori amoniu și clor rezidual liber și total, în mai mult de 5% din probele analizate. Restul parametrilor analizați au corespuns normelor de potabilitate.

Referitor la monitorizarea aprovizionării cu apă potabilă a zonelor rurale, nu au fost constatate neconformități calitative ale parametrilor chimici, bacteriologici și indicatori analizați la sistemele publice din localitățile: Alimpești, Arcani, Bălănești, Bălești (Ceauru, Cornești, Tălpășești), Bâlneni, Bustuchin (Poiana-Seciuri, peste Apă, Cionți-Motorci, Poienița, Valea Pojarului, Nămete), Călnic, Cătunele, Ciuperceni - Vârtop, Crasna - Dumbrăveni, Dănești - Sașa, Drăguțești - Urechești, Logrești - GA2, Glogova, Lelești, Plopșoru, Polovragi, Prigoria, Runcu - Suseni, Săcelu, Săulești, Țânțăreni - Florești, Telești (Buduhala, Șomănești).

Din analiza rezultatului monitorizării calității apei furnizate de instalațiile rurale, reiese că au fost operatori de apă care nu au realizat o tratare corespunzătoare a apei distribuite în rețea și anume: instalațiile de apă Bărbătești, Bustuchin - Zevelcești, Bumbești-Jiu - Tetila, Dănciulești,

Crasna - Aniniș, Crușeț Miericeaua, Crușeț Maiag, Crușeț Văluța, Drăguțești - Cîrbești, Drăguțești - Tîlvești, Hurezani, Logrești GA1, Peștișani, Prigoria, Mătăsari, Mușetești, Runcu-Bâlta, Runcu-PNF, Săulești, Schela - Sâmbotin, Schela - Arsuri, Scoarța - Bobu, Scoarța - Cerăt de Copăcioasa, Scoarța - Copăcioasa, Slivilești - Miculești, Stejari, Stănești, Stoina, Turcinești, Turburea, Urdari și Văgiulești nu au asigurat, în mod permanent, o dezinfecție corespunzătoare a apei cu substanța clorigenă; instalațiile de apă Aninoasa, Bălănești - Cînepești, Bălănești - Stațiunea pomicolă, Bengești-Ciocadia, Căpreni, Crușeț Miericeaua, Dănciulești, Dănești - Brătuia - Merfulești, Stănești, Stoina, Urdari și Văgiulești nu realizează, în mod permanent, o tratare corespunzătoare a apei brute prin reducerea amoniului de proveniență telurică, iar instalațiile de apă Albeni, Cărbunești Sat, Crușeț - Maiag, Crușeț - Văluța, Bălănești - Cînepești, Bustuchin - Zevelcești, Bărbătești, Drăguțești - Cârbești, Drăguțești - Tâlvești, Ionești, Logrești - GA1, Plopșoru, Stănești, Turceni, Țicleni, Turburea, Turcinești, Scoarța Bobu, Slivilești-Miculești și Stejari nu dețin echipamente pentru reducerea amoniului teluric; nu s-au conformat prevederilor europene și Directivei 98/83/CE, privind conformarea apei la parametrul amoniu, următoarele instalații: Târgu Jiu - Polata, Târgu Jiu - Preajba, Rovinari, Turceni, Țicleni, Albeni, Aninoasa, Bălănești-stațiune pomicolă, Bălănești-Cînepești, Bărbătești, Bengești-Ciocadia, Bustuchin Zevelcești, Căpreni, Cărbunești-Sat, Crușeț Miericeaua, Crușeț Maiag, Crușeț Văluța, Dănești - Brătuia - Merfulești, Dănciulești, Drăguțești - Cârbești, Drăguțești - Tâlvești, Ionești, Logrești-GA1, Scoarța-Bobu, Stejari, Stănești, Slivilești -Miculești, Stoina, Turburea, Turcinești, Urdari și Văgiulești. În anul 2019 nu s-au înregistrat neconformități ale parametrului chimic nitrați, instalația de apă Dănești - Ungureni, care a înregistrat neconformități în anul 2018, a fost reabilitată prin schimbarea sursei de apă (în localitatea Ungureni se distribuie apa din instalația Dănești - Bucureasa).

În cadrul Programului Național II - Domeniul 1.1.1.5, la instalațiile de apă potabilă Bălești- Ceauru, Bălești-Corneștii Noi, Bălănești-Cînepești, Târgu Jiu - Preajba, Târgu Jiu - Polata, Turcinești, Călnic, Drăguțești - Iași - Cârbești, Dănești - Bucureasa și Stănești s-au analizat și parametrii mangan, fier, seleniu și stibiu, iar la instalațiile Călnic, Bălești-Ceauru, Bălești-Corneștii Noi, Dănești-Bucureasa și Drăguțești - Iași - Cârbești s-a analizat și parametrul pesticide organo-clorurate, parametrii suplimentari fiind analizați prin Laboratorul CRSP Timișoara, care nu a înregistrat neconformități calitative ale parametrilor suplimentari analizați.

În județul Gorj sunt localități care dețin sisteme de alimentare cu apă, având diferite deficiențe structurale și funcționale și care nu asigură în rețea apă conform legislației privind apa potabilă (Baia de Fier, Padeș, Peștișani, Rânca). Aceste administrații locale au obligația de a analiza situația existentă și a demara proiecte de reabilitare și de modernizare a sistemelor de apă existente, pentru asigurarea către consumatori a apei corespunzătoare parametrilor naționali de potabilitate. În plus, în anul 2019, o serie de sisteme de aprovizionare cu apă potabilă nu au deținut/operatorii nu au vizat autorizațiile sanitare de funcționare: Aninoasa, Albeni, Baia de Fier, Bălănești - stațiune pomicolă, Cătunele, Crușeț Miericeaua, Crușeț Maiag, Crușeț Văluța, Dănciulești, Drăguțești - Cârbești, Drăguțești - Tâlvești, Glogova, Hurezani, Ionești, Padeș, Peștișani, Rânca, Runcu-Bâlta, Schela - Sâmbotin, Schela - Arsuri, Scoarța - Bobu, Slivilești -Miculești, Stejari, Stănești, Săulești, Turburea, Urdari și Văgiulești. Nu dețin autorizație sanitară de funcționare nici instalațiile de apă ale

localităților componente orașului Târgu Cărbunești, respectiv Pojogeni, Cojani, Curteana, Măceșu, Floreșteni, Crețești și Cărbunești-Sat.

Pentru instalațiile Bengești-Ciocadia, Logrești-GA1, Turceni și Turcinești s-au respins solicitările operatorilor pentru autorizarea sanitară sau viza anuală, datorită neconformității calitative a apei.

În cadrul Programului național de monitorizare a factorilor determinanți din mediul de viață și muncă - Domeniul 1.1.1.3. s-a realizat și activitatea de supraveghere și de verificare a calității apei la 50 de surse publice locale din localitățile Slivilești, Negomir, Licurici, Bolboși, Logrești, Padeș, Roșia de Amaradia, Vladimir, Bumbesti-Pițic și Bengești - Ciocadia. Laboratorul de diagnostic și investigație în sănătate publică al D.S.P. Gorj a analizat 181 probe de apă din surse locale, publice și individuale din județul Gorj. Rezultatul analizei probelor de apă din sursele locale a demonstrat existența unor neconformități calitative datorită întreținerii necorespunzătoare a acestor surse locale de apă și a activităților umane necontrolate, care au determinat poluarea/contaminarea apei din stratul freatic. Serviciul de Sănătate Publică a comunicat neconformitățile înregistrate în activitatea de verificare a apei surselor publice locale și a făcut recomandări sanitare necesare potabilizării apei.

Referitor la utilizarea apei de fântână, în perioada 2015-2019, secțiile de pediatrie ale unităților spitalicești nu au raportat cazuri de intoxicație acută cu nitrați la sugari, prin consumul de apă de fântână.

În perioada 2014-2019, în județul Gorj nu au fost identificate zone naturale de îmbăiere, conforme cu caracteristicilor stabilite prin metodologia națională.

Resursele de apă din bazinul hidrografic Jiu la nivelul anului 2019, comparativ cu perioada anterioară (2014-2018), evidențiază un debit de 92,7 m³/s, mai mic cu 17% față de media debitelor din perioada 2014-2019 (127 m³/s). Pe râurile interioare din județul Gorj sunt o serie de acumulări, dintre cele mai importante fiind Vădeni-Târgu Jiu (cu un volum total de 2623 mil. m³) și Turceni (cu un volum total de 9,9 mil. m³). În județul Gorj, în anul 2019 au fost monitorizate 92 de instalații de aprovizionare cu apă potabilă (18 instalații urbane și 74 instalații rurale). Pe baza datelor colectate în anul 2019, în județul Gorj nu au fost înregistrate epidemii hidrice în rândul consumatorilor de apă din sistemele publice și nu au fost acordate derogări de la parametrii valorici chimici stabiliți prin legislația în vigoare. În procedura de monitorizare a calității apei, instalațiile de aprovizionare cu apă potabilă au fost împărțite în zone de aprovizionare cu apă potabilă mari (ZAP- mari) și în zone de aprovizionare cu apă mici (ZAP- mici), în funcție de volumul mediu de apă furnizat/zi. În județul Gorj, ZAP-urile mari care furnizează >1000 mc/zi sunt Târgu Jiu - Dealul Târgului, Motru, Târgu Cărbunești, Rovinari, Bumbesti-Jiu, Tismana și Godinești - Mătăsari.

Calitatea solurilor din județul Gorj pe clase de folosință relevă ponderea mare a terenurilor din clasa IV de calitate, cu 59,11% utilizare ca teren arabil din totalul de 98239 ha al județului, 51,48% pășuni și fânețe din totalul de 128897 ha, 62,18% vii dintr-un total de 4191 ha și 46,14% livezi de pomi, dintr-un total de 7473 ha. Urmează, ca pondere, solurile din clasa III de calitate, cu 26,2% arabil, 22,91% pășuni și fânețe, 24,48% vii și 46,65% livezi. În clasamentul solurilor după gradul de calitate urmează, ca pondere, cele din categoria V, cu 8,30% arabil, 17,82% pășuni și fânețe, 10,41%

vii și 5,89% livezi. Solurile din clasa a II-a de calitate sunt utilizate ca teren arabil pe 6,39% din totalul arabil al județului, pășuni și fânețe pe 7,79%, vii pe 1,32% și livezi pe 6,92% din totalul pe județ aferent acestei categorii de utilizare.

Calitatea solului este afectată de o serie de activități antropice, precum: exploatarea lignitului (ce afectează 13034 ha), exploatarea de petrol și gaze (940 ha afectate); industria energetică, ce limitează calitatea solului prin prezența de zgură și cenușă pe aproximativ 250 ha și pulberi pe 50000 ha; poluări accidentale, determinate de poluări cu apă sărată (din exploatarea petroliere) și avarii la conducte de transport petrol.

Calitatea solurilor din județul Gorj este în continuare afectată de extinderea exploatărilor miniere în perimetrele de exploatare, amplasarea de noi obiective de foraj și de exploatarea forestieră nerațională. Drept consecință, au fost identificate suprafețe de teren deteriorate: de eroziune pe 167990 ha, de alunecări pe 89118 ha, 300 ha de terenuri colmatate, 5005 ha afectate de revărsări de ape, exces de umiditate de suprafață și freatic pe 82029 ha și aciditate pe 130184 ha.

La nivelul județului Gorj se constată o diminuare a suprafeței de teren arabil lucrat. În plus, datorită intensificării activităților economice ce exercită presiuni puternice asupra mediului, anumite tipuri de habitate, în special cele aflate în apropierea zonelor unde au loc activități umane, pot suferi modificări lente dar ireversibile, caracterizate în principal prin schimbarea tipului de habitat. În general, tendința este de schimbare a habitatelor naturale în habitate seminaturale, iar mai apoi în habitate antropizate/artificiale. Acolo unde terenuri noi sunt ocupate de activități industriale sau de exploatare a resurselor naturale neregenerabile, habitatele existente sunt distruse în totalitate, iar de multe ori cele din vecinătate suferă o degradare lentă. Presiunile antropice se manifestă prin creșterea gradului de ocupare a terenurilor, a numărului populației, dezvoltarea agriculturii și economiei, modificarea peisajelor și a ecosistemelor, distrugerea spațiului natural, utilizarea nerațională a solului, supra-concentrarea activităților pe zone sensibile cu valoare ecologică ridicată.

Suprafața fondului funciar din județul Gorj însumează 560174 ha, ceea ce reprezintă 19,2% din suprafața fondului funciar la nivel regional, iar 57,7% din fondul funciar gorjean este în proprietate privată. Din totalul suprafeței fondului funciar din județul Gorj, suprafața agricolă reprezintă 42,6%, din care 41,1% este teren arabil. Pășunile ocupă 36,5% din suprafața agricolă a județului, fânețele 17,5%, viile și pepinierele viticole 1,8%, iar livezile și pepinierele pomicole se întind pe 3,3% din suprafața agricolă gorjeană. Suprafața terenurilor pe care s-au aplicat pesticide a variat relativ puțin în perioada 2014-2019, după cum urmează: insecticide s-au aplicat pe 3070 ha în 2019, față de 3098 ha în 2014 (scădere cu 1%), fungicide s-au aplicat pe 1885 ha în 2019, cu 3,1% mai puțin ca în 2014, erbicide s-au aplicat pe o suprafață de 15543 ha în 2019, cu 1% mai puțin comparativ cu anul 2014. Reducerea cantității de pesticide ar trebui să aibă un ritm mai susținut, pentru a nu avea influențe negative asupra florei melifere și astfel să existe posibilitatea ca apicultorii gorjeni să poată face tranziția de la apicultura convențională la cea ecologică. În plus, există modalități biologice de combatere a bolilor și dăunătorilor, modalități mult mai prietenoase cu mediul.

Solul este supus acțiunii îngrășămintelor chimice care, chiar dacă au efecte aparent benefice în

sporirea productivității, pe termen mediu afectează grav calitatea solului. Recomandările de utilizare a îngrășămintelor naturale nu au avut prea larg ecou în rândul agricultorilor gorjeni, dimpotrivă se constată o scădere a suprafețelor pe care s-au aplicat astfel de îngrășăminte, atât în totalul suprafețelor (scădere de la 9001 ha în 2014 la 8982 ha în 2019), cât și a suprafețelor aflate în proprietate privată (8997 ha în 2014 și 8981 ha în 2019). Din totalul de 41833 ha pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice în 2019, pe 6 ha s-au aplicat îngrășăminte fosfatice și azotoase, iar pe 41833 ha s-au aplicat îngrășăminte azotoase. Precipitațiile transportă parțial acești compuși chimici în sol și în arterele hidrografice aflate în imediata vecinătate a suprafețelor pe care s-au utilizat astfel de amendamente, contribuind la poluarea solului, a pânzei freatice și a apelor curgătoare. Chiar dacă în perioada 2014-2019 suprafața pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice s-a diminuat (de la 42056 ha în 2014 la 41833 ha în 2019), ritmul este mult prea lent și impactul asupra stării de sănătate a solului și apei este imediat.

Pădurile și vegetația forestieră ocupă, la nivelul anului 2019, suprafața de 249,5 mii ha, ceea ce reprezintă 48,9% din suprafața fondului funciar al județului Gorj și 30,7% din suprafața ocupată cu păduri și vegetație forestieră la nivel regional. Din cele 243,9 mii ha ocupate de pădure la nivelul anului 2019 în județul Gorj, pădurile de foioase ocupă 89,3%, iar rășinoasele 10,7%. În perioada 2014-2019, suprafața pădurilor a crescut cu doar 1%. Suprafața terenurilor pe care s-au executat regenerări artificiale a scăzut de la 100 ha în 2014, la 43 ha în 2019. Regenerările în pădurile gorjene de rășinoase au însemnat scăderi de la 52 ha în 2014 la 25 ha în 2019, iar în pădurile de foioase de la 48 ha în 2014, la 18 ha în 2019. La nivelul anului 2019 comparativ cu anul 2014, a scăzut și volumul de lemn recoltat în județul Gorj, la rășinoase cu 35,5% (de la 38,9 mii m³ în 2014 la 25,1 mii m³ în 2019) și la fag cu 15% (de la 327,5 mii m³ în 2014 la 278,6 mii m³ în 2019). În schimb, a crescut volumul de lemn la stejar, de la 56,9 mii m³ în 2014 la 80,4 mii m³ în 2019, la alte specii de esență tare de la 36 mii m³ în 2014 la 48 mii m³ în 2019 și la speciile de esență moale, de la 16,4 mii m³ în 2014 la 17,7 mii m³ în 2019.

Din păcate, o suprafață de 19426 ha, reprezentând 3,47% din suprafața fondului funciar al județului Gorj, este ocupată de terenuri degradate și neproductive. Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului din județul Gorj a însumat, în 2019, un total de 51213 ha, din care 49683 ha suprafață agricolă amenajată. Din această suprafață agricolă amenajată, 28,1% o reprezintă suprafața arabilă, 27,3% pășunile naturale, 31,8% fânețele naturale, 0,66 ha vii și pepiniere viticole, iar 12,2% livezile și pepinierele pomicole. Lucrările de drenaj s-au făcut, în județul Gorj la nivelul anului 2019, pe 459 ha, toată fiind suprafața agricolă amenajată, din care 294 ha teren arabil.

Suprafața totală a terenurilor amenajate cu lucrări de desecare însuma, la nivelul anului 2019, 9524 ha, din care suprafața agricolă amenajată era de 9290 ha. Din aceasta, 6887 ha erau teren arabil, 1420 ha pășuni naturale și 983 ha de fânețe naturale.

3.6.2. Managementul deșeurilor

Orice activitate economică, prin producția de bunuri și servicii și prin consum, implică utilizarea de resurse naturale. Prin utilizarea mai eficientă a materialelor și obținerea unei valori economice mai mari din fiecare unitate de resurse utilizată, rata de creștere a utilizării de materiale poate fi mai mică decât rata de creștere economică, așadar se produce o „decuplare” a utilizării materialelor de creșterea economică. Decuplarea creșterii economice de degradarea mediului este una dintre principalele obiective ale strategiei de dezvoltare durabilă a UE în cadrul provocării cheie privind consumul și producția durabilă și economia circulară.

În cadrul provocării cheie privind conservarea și gestionarea resurselor naturale, este esențială îmbunătățirea eficienței utilizării resurselor, pentru a reduce consumul total al resurselor naturale neregenerabile și impactul asupra mediului aferent utilizării materiilor prime. Strategia Uniunii Europene 2020 prevede o „Europă eficientă a resurselor”, pentru a sprijini trecerea la o economie cu emisii scăzute și creșterea gradului de utilizare al resurselor regenerabile de energie, pentru a moderniza sectorul transporturilor și a promova eficiența energetică.

Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Gorj, 2019-2025 vizează, printre altele, stabilirea necesarului de investiții și a politicii în domeniul gestionării deșeurilor, realizarea și dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor la nivel județean și stabilirea măsurilor de prevenire a generării deșeurilor, în baza măsurilor propuse în Programul Național de Prevenire a Generării Deșeurilor (PNPGD).

Colectarea deșeurilor municipale este responsabilitatea municipalităților, care își pot realiza aceste atribuții fie direct (prin serviciile de specialitate din cadrul Consiliilor Locale), fie indirect (prin delegarea acestei responsabilități pe bază de contract, către firme specializate și autorizate pentru desfășurarea serviciilor de salubritate). În perioada 2015-2019, a crescut atât cantitatea totală de deșuri municipale generate (de 2,65 ori, de la 28231,13 tone în 2015 la 74912,94 tone în 2019) cât și cantitatea de deșuri pe locuitor, de la 85 kg/loc./an în 2015 la 210 kg/loc./an în 2019.

Indicii de generare a deșeurilor municipale în județul Gorj sunt sub media națională. Diferența poate fi cauzată atât de consumul mai redus de bunuri, cât și de subestimarea cantităților de deșuri municipale generate. De asemenea, un alt factor poate fi faptul că populația din mediul rural are o pondere mai mare decât cea din mediul urban. Indicele de generare a deșeurilor menajere din mediul urban înregistrează o valoare medie constantă de 0,74 kg/loc./zi în perioada 2015-2019, valoare ce depășește media la nivel național de 0,66 kg/loc./zi. În mediul rural, indicele de generare prezintă o tendință ascendentă începând cu anul 2017 și valori sub media la nivel național în perioada 2015-2017, pentru ca în anul 2018 să ajungă de la 0,22 kg/loc./zi cât era în 2015, la 0,31 kg/loc./zi, valoare aproape similară cu media națională (0,30 kg/loc./zi).

Compoziția deșeurilor menajere (mediul urban și mediul rural) și similare provenite de la agenții economici din județul Gorj a fost realizată²⁸ în perioada de iarnă, luna ianuarie 2020, pe eșantioane

²⁸ Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Gorj, 2019-2025

reprezentative pentru întreg județul. Ponderea cea mai mare în compoziția medie a deșeurilor municipale revine fracției biodegradabile (59,57%), urmată de deșeurile de ambalaje cu o pondere de 23.03%. În ceea ce privește deșeurile din servicii municipale, deșeurile din construcții și demolări, deșeurile municipale generate și necolectate, față de ținta stabilită în județul Gorj de 200 kg/loc./an, în perioada 2015-2019 această cantitate a fost depășită în 2017 (260 kg/loc./an) și ușor depășită în 2019 (210 kg/loc./an).

În mediul urban, colectarea separată a deșeurilor menajere și reciclabile în zona de blocuri se realizează prin intermediul punctelor de precolectare amplasate și echipate cu eurocontainere standardizate pentru deșuri menajere biodegradabile, deșuri de hârtie/carton, deșuri din plastic și metal, și deșuri din sticlă. Pentru gospodăriile individuale, în zona de case, colectarea deșeurilor menajere se prestează direct din fața proprietății, dotate cu europubele de 120 l, iar colectarea deșeurilor reciclabile se face în saci de 120 l, care se ridică de două ori pe lună. Colectarea deșeurilor de la agenții economici și instituțiile publice, atât din mediul urban, cât și din cel rural, în funcție de cantitatea generată de fiecare în parte, conform activității prestate, se realizează în europubele de 120 l, 240 l și containere de 1,1 mc. În mediul rural, colectarea deșeurilor menajere se prestează direct din fața gospodăriilor individuale, dotate cu recipiente standardizate (europubele de 240 litri, europubele de 120 l), o dată pe săptămână. Colectarea deșeurilor reciclabile se realizează fie din „poartă în poartă” în saci de 120 l, care se ridică de două ori pe lună, fie în puncte de colectare dotate cu recipiente standardizate.

Deșeurile voluminoase, respectiv deșeurile solide de dimensiuni mari (ex. mobilier, obiecte casnice, deșuri vegetale, lemnoase etc.), deșeurile din echipamente electrice și electronice (DEEE) și deșeurile periculoase municipale sunt colectate la cerere sau periodic, în cadrul campaniilor de colectare specifice, organizate de către operatorul de colectare. De asemenea, pot fi transportate de către populație la spațiile de depozitare existente în anumite localități din județul Gorj.

Deșeurile din parcuri și grădini sunt colectate de către operatorii de salubritate SC Apă Canal Salubritate SRL, SC Turcenisal SRL, SC Salubris Gilort SRL, precum și de operatorii economici, care prestează și activități de amenajări peisagistice pe domeniul public al localităților și de întreținere a spațiilor verzi, SC Edilitara Publică SA și Servicii Publice Locale Rovinari SRL. În general, deșeurile din parcuri și grădini nu sunt colectate separat, acestea fiind incluse în deșeurile menajere colectate în amestec și eliminate la depozitul ecologic Polaris Mediu din Târgu Jiu.

Colectarea deșeurilor stradale se realizează în amestec, de către cinci operatori de salubritate: SC Polaris M Holding SRL, SC Salubris Gilort SRL, SC Supercom SA, SC Turcenisal SRL, SC. Apă Canal Salubritate SRL și un operator economic SC Edilitara Publică SA.

Deșeurile din piețe sunt colectate în amestec de operatorii de salubritate: SC Polaris M Holding SRL și SC Apă Canal Salubritate SRL, precum și de operatorul economic SC Edilitara Publică SA.

Gradul de conectare la serviciul de salubritate în anul 2015 la nivelul județului Gorj era de 11% în mediul urban și 12% în mediul rural, însă începând cu anul 2017 acesta a crescut la 100% în mediul urban și 85% în cel rural. Cantitatea de deșuri municipale colectate selectiv a crescut de la 325,5

tone în 2015 la 30583,3 tone în 2019, iar cantitatea de deșeuri reciclate a crescut de la 325,5 tone în 2015 la 1576,5 tone în 2019. A crescut și cantitatea de deșeuri biodegradabile colectate din deșeurile municipale depozitate de la 136 tone în 2015 la 3560,9 tone în 2019, deși în perioada 2015-2019 atât numărul stațiilor de transfer și sortare a rămas constant, la 5 astfel de stații, tot constant fiind și numărul de depozite municipale conforme în operare, unul. În județul Gorj există 5 stații de transfer și sortare cu o capacitate totală autorizată de 45.691 tone/an.

Stația de transfer și sortare Turceni, amplasată în orașul Turceni, este operată de SC Turcenisal S.R.L., care asigură colectarea și transportul deșeurilor municipale generate pe raza unităților administrativ teritoriale Turceni și comuna asociată Brănești. În cadrul stației, deșeurile colectate sunt supuse operațiunilor de recepție și inspecție vizuală, urmând ca cele menajere să fie transferate în prescontainere de mare capacitate (24 mc) și transportate la depozitul conform din Târgu Jiu. Deșeurile reciclabile sunt sortate, presate și balotate, fiind apoi predate către operatori autorizați pentru valorificare.

Stația de transfer și sortare Motru, amplasată în municipiul Motru, este operată de SC Direcția Publică Motru SA, care asigură colectarea și transportul deșeurilor municipale generate în municipiul Motru și în localitățile aparținătoare: Roșița, Ploștina, Horăști, Leurda, Însurăței, Râpa și Dealul Pomilor. Deșeurile menajere colectate sunt supuse operațiunilor de recepție și inspecție vizuală, urmând a fi transferate în utilaje speciale și transportate la depozitul conform din Târgu Jiu. Deșeurile reciclabile sunt sortate în cadrul stației de sortare.

Stația de transfer și sortare Rovinari își desfășoară activitatea în punctul de lucru situat în orașul Rovinari, zona stației de epurare și este operată de SC Apă Canal Salubritate SRL, care asigură colectarea și transportul deșeurilor municipale generate în orașul Rovinari. În cadrul stației de sortare, deșeurile reciclabile sortate sunt presate și balotate, fiind apoi predate către operatori autorizați pentru valorificare.

Stația de transfer și sortare Novaci își desfășoară activitatea în punctul de lucru situat în orașul Novaci, fiind operată de BCA Vio Service SRL din Drobeta Turnu Severin, care asigură colectarea și transportul deșeurilor municipale generate în orașul Novaci și localitățile componente (Pociovaliștea, Hirișești, Rânca, Bercești, Sitești). În cadrul stației de transfer, deșeurile biodegradabile colectate sunt supuse operațiunilor de cântărire, urmând a fi transferate în prescontainere și transportate la depozitul conform din Târgu Jiu. Deșeurile reciclabile sortate sunt presate, balotate și predate către operatori autorizați pentru valorificare.

Stația de transfer Cărbunești, amplasată în orașul Târgu-Cărbunești, este operată de SC Salubris Gilort SRL, care asigură colectarea și transportul deșeurilor menajere și reciclabile de pe raza orașelor Târgu Cărbunești, Țicleni și a comunelor Crușet, Bărbătești, Vladimir, Scoarța, Săcelu, Albeni, Hurezani, Licurici, Roșia de Amaradia, Tg. Logrești, Bustuchin, Prigoria, Aninoasa. Operațiile tehnologice în stația de transfer și sortare implică cântărirea autogunoierelor, descărcarea deșeurilor în pâlnia transportorului cu bandă de pe care se face selectarea manuală a deșeurilor reciclabile (hârtie/carton, PET-uri, plastic și doze de aluminiu), balotarea acestora și depozitarea baloților în

spațiu special amenajat în apropierea posturilor de sortare. Deșeurile reciclabile sunt predate către operatori autorizați pentru valorificare. Deșeurile nesortate sunt transportate de depozitul conform din Târgu Jiu.

Stațiile de transfer și sortare nu funcționează la parametri optimi, iar pentru a răspunde cerințelor legislative în vigoare privind indicatorii de performanță necesită investiții pentru re tehnologizarea acestora.

În județul Gorj se află în operare depozitul ecologic Polaris Mediu din Târgu Jiu, amplasat în punctul Dealul Calului, în nordul orașului Târgu Jiu. Depozitul a fost realizat în cadrul unui parteneriat public privat între Primăria Târgu Jiu și SC UEG Mediu SRL și a fost dat în funcțiune în anul 2009. Obiectivul construit inițial de SC UEG Mediu SRL a fost preluat de SC POLARIS MEDIU SRL, care operează și în prezent depozitul. Depozitul a fost proiectat pentru o capacitate de 1.925.310 m³ și prevăzut cu realizarea a 6 compartimente (C1 - C6) pe o suprafață totală de 115.700 mp. Capacitatea compartimentului C1, cu o suprafață de 28.550 mp, a fost epuizată în proporție de 100%, fiind în curs de închidere. În anul 2016 a început construirea compartimentului C2 de depozitare deșeuri, ce este operabil în prezent. Compartimentul ocupă o suprafață de 37.240 mp și a fost estimat că va funcționa aproximativ 14 ani. În prezent, au fost demarate lucrările de proiectare în vederea construcției celulei 3, care va ocupa o suprafață activă de 41.910 mp. Compartimentele C4, C5, C6 (107.700 mp), se vor realiza succesiv, prin supraînălțarea depozitului cu 20 m peste compartimentele C1, C2, C3, ajungându-se în final la o înălțime de 40 m coloană deșeuri. Timpul de funcționare pentru fiecare din celulele C4, C5 și C6 a fost estimat la 4 ani. Exploatarea întregului depozit a fost estimată pentru o perioadă de aproximativ 40 ani. Perioada de monitorizare post închidere, în funcție de stabilitatea depozitului, va fi de cel puțin 30 de ani.

Deși perioada de planificare se finalizează în 2025, la stabilirea măsurilor și la estimarea noilor capacități de investiții pentru gestionarea deșeurilor municipale, au fost luate în considerare obiectivele și țintele naționale și europene până în anul 2040. Pentru a se evita supradimensionarea instalațiilor noi, au fost luate în considerare cerințele pachetului economiei circulare aprobat în iunie 2018, care prevăd o creștere a țintelor de pregătire pentru reutilizare și reciclare până în anul 2035, iar pentru anul 2040 îndeplinirea țintei de reducere a deșeurilor municipale depozitate la 10% din cantitatea generată.

Pentru o economie circulară, este esențial să fie create cunoștințele, valorile, atitudinile și comportamentul care să dea naștere unor măsuri pozitive ce își propun drept țel central atingerea pragului de „zero deșeuri”. Educația și responsabilizarea comunității gorjene pentru o economie circulară va avea efecte în conservarea energiei, gestionarea deșeurilor, protejarea biodiversității și diminuarea efectului schimbărilor climatice.

3.6.3. Zone de risc natural

Riscurile naturale sunt favorizate de manifestările extreme (prin surplus sau prin deficit) ale precipitațiilor, care pot genera secete sau viituri și inundații. În condițiile în care excesul pluviometric se manifestă în zona deluroasă gorjeană, cu pante accentuate și sol argilos, pot

apărea și alunecări de teren, mai ales atunci când supra-umectarea solului prin aportul de apă din precipitații se suprapune cu momentul topirii zăpezii.

Anul 2019 s-a caracterizat printr-un regim termic normal și cu precipitații reduse, cu mențiunea că în prima jumătate a anului s-au semnalat precipitații abundente pe termen scurt, cu scurgeri pe versanți, băltiri, care au generat creșteri de debite pe anumite cursuri de apă din județ ce au favorizat formarea viiturilor. Astfel, în 11 februarie 2019, pe teritoriul județului Gorj, ploaia căzută asociată cu încălzirea vremii a determinat topirea stratului de zăpadă și intensificarea scurgerilor de pe versanți, ce au generat 7 viituri. De altfel, în intervalul noiembrie 2018-februarie 2019, cantitățile mari de precipitații care s-au înregistrat au fost de 347,8 l/mp la Sadu, 274,4 l/mp la Rovinari, 259,7 l/mp la Godinești, 343,0 l/mp la Celei, 410,3 l/mp la Runcu, 264,2 l/mp la Stolojani, 300,6 l/mp la Telești, 176,8 l/mp la Turceni, 211,1 l/mp la Târgu-Cărbunești, 207,2 l/mp la Turburea, 249,7 l/mp la Baia de Fier, 201,4 l/mp la Ciocadia, 234,7 l/mp la Săcelu, 207,0 l/mp la Bustuchin, 207,0 l/mp la Pojaru, 171,0 l/mp la Novaci, 359,0 l/mp la Tismana. Fenomenele hidrometeorologice periculoase (precipitații abundente și topirea zăpezii, viituri, ape mari și inundații), înregistrate în perioada noiembrie 2018-februarie 2019 în județul Gorj, au afectat comuna Samarinești și cinci sate componente (Samarinești, Valea Bisericii, Țirioi, Larga, Băzăvani), inclusiv 10,215 km drumuri comunale și 8,325 km de străzi; comuna Bustuchin (sat Bustuchin), unde s-a reactivat o alunecare de teren și a fost blocată o secțiune din râul Amaradia pe 100 m.

În intervalul 5-8 mai 2019, pe teritoriul județului Gorj au căzut precipitații bogate cantitativ, sub formă de ploaie și însoțite de intensificări de scurtă durată ale vântului. Cantitățile de precipitații au cumulat 27,6 l/mp la Sadu, 9,4 l/mp la Rovinari, 14,2 l/mp la Godinești, 18,9 l/mp la Celei, 17,9 l/mp la Runcu, 12,0 l/mp la Stolojani, 11,6 l/mp la Telești, 19,2 l/mp la Turceni, 30,3 l/mp la Târgu-Cărbunești, 23,8 l/mp la Turburea, 32,9 l/mp la Baia de Fier, 33,2 l/mp la Ciocadia, 32,5 l/mp la Săcelu, 25,7 l/mp la Bustuchin, 25,7 l/mp la Pojaru, 24,8 l/mp la Novaci și 18,7 l/mp la Tismana. Revărsările pâraielor și creșterea debitelor pe râuri în prima decadă a lunii mai 2019 au afectat orașul Novaci cu satele Bercești și Pociovaliștea, și comuna Bengești Ciocadia, satul Bengești. În aceste localități, au fost afectate de inundații și scurgeri de pe versanți un pod, 3 podețe și 2,4 km străzi.

În intervalul 31 mai - 6 iunie 2019, pe teritoriul județului Gorj au căzut ploi cu caracter torențial, însoțite de descărcări electrice și intensificări ale vântului. Cantitățile de precipitații au înregistrat valori de 34,9 l/mp la Sadu, 62,3 l/mp la Rovinari, 31,0 l/mp la Godinești, 47,0 l/mp la Celei, 36,5 l/mp la Runcu, 47,3 l/mp la Stolojani, 41,1 l/mp la Telești, 49,6 l/mp la Turceni, 36,2 l/mp la Târgu-Cărbunești, 42,6 l/mp la Turburea, 47,7 l/mp la Baia de Fier, 47,0 l/mp la Ciocadia, 53,1 l/mp la Săcelu, 31,9 l/mp la Bustuchin, 31,9 l/mp la Pojaru, 45,2 l/mp la Novaci, 18,8 l/mp la Tismana și 48,4 l/mp la Tg. Jiu. Ca urmare, a crescut debitul și nivelul apei pe râul Jiu și pe afluenții acestuia, fiind atinse cotele de apărare pe cursul de apă Celei. Viiturile au afectat municipiul Motru (sat Ploștina), orașul Tismana și satele: Celei, Racoți, Vâlcele, Sohodol, Pocruia, Vânăta, Gornovița și Topești, comuna Turburea și satele Poiana, Cocorova, Spahii. Canalizarea a fost suprasolicitată, apa nu a putut fi integral preluată de rețeaua de canalizare și a afectat o casă, 30 anexe gospodărești, 30 podețe, 0,8 km drumuri comunale, 11,22 km de străzi, 35 fântâni, rețeaua electrică, a provocat 2,0

km eroziuni de mal și colmatarea albiei minore pe o distanță de 5 km.

Precipitațiile torențiale căzute în intervalul 3-5 iunie 2019, însoțite de descărcări electrice și intensificări de scurtă durată ale vântului, cu aspect de vijelie, au cumulat 31,9 l/mp la Sadu, 48,6 l/mp la Rovinari, 31,7 l/mp la Godinești, 58,8 l/mp la Celei, 53,6 l/mp la Runcu, 45,8 l/mp la Stolojani, 31,2 l/mp la Telești, 27,2 l/mp la Turceni, 33,6 l/mp la Târgu-Cărbunești, 24,9 l/mp la Turburea, 46,6 l/mp la Baia de Fier, 72,4 l/mp la Ciocadia, 56,7 l/mp la Săcelu, 28,3 l/mp la Bustuchin, 28,3 l/mp la Pojaru, 37,6 l/mp la Novaci, 53,3 l/mp la Tismana, 55,0 l/mp la Ohaba, 55,0 l/mp la Bălănești și 48,2 l/mp la Târgu Jiu. Ca urmare, debitele și nivelurile pe râul Jiu și pe afluenții acestuia au crescut, fiind atinse cotele de apărare pe cursul de apă Celei. Fenomenele hidrometeorologice periculoase (precipitații abundente, scurgeri de pe versanți, revărsări de pâraie, creșteri de debite pe râuri, incapacitatea de preluare a apei de rețeaua de canalizare) au afectat comuna Bălănești cu satele Bălănești, Voiteștii din Deal, Glodeni, comuna Godinești cu satele Rățez, Chiliu, Arjoci, comuna Mușetești cu satele Arșeni, Stăncești, Stăncești-Larga, Mușetești. În aceste localități, au fost afectate 11 anexe gospodărești, 9 poduri și podețe, 0,2 km de drumuri județene, 6,4 km de drumuri comunale, 13,5 km de străzi, 300 mp captare au fost colmate, la fel și 12,25 km șanțuri de scurgere.

În intervalul 19-21 iunie 2019, în zone din județul Gorj au căzut precipitații sub formă de ploaie, cu caracter torențial, însoțite de descărcări electrice și intensificări de scurtă durată ale vântului, care au căpătat pe alocuri aspect de vijelie. Cantitățile de precipitații înregistrate au atins 2,5 l/mp la Sadu, 5,7 l/mp la Rovinari, 0,3 l/mp la Godinești, 18,2 l/mp la Celei, 12,8 l/mp la Stolojani, 3,3 l/mp la Telești, 21,4 l/mp la Turceni, 17,4 l/mp la Târgu-Cărbunești, 0,2 l/mp la Turburea, 4,1 l/mp la Baia de Fier, 3,6 l/mp la Ciocadia, 3,8 l/mp la Săcelu, 18,5 l/mp la Bustuchin, 18,5 l/mp la Pojaru, 8,4 l/mp la Novaci, 8,0 l/mp la Tismana, 16,0 l/mp la Târgu Jiu. Prin urmare, debitele și nivelurile pe râul Jiu și pe afluenții acestuia au crescut, ceea ce a determinat scurgeri de pe versanți și inundații care au afectat comuna Polovragi cu satele Polovragi și Racovița, 4 poduri și podețe, 0,850 km de drum comun și s-a produs eroziune de mal pe o lungime de 1,7 km.

Intervalul 23-24 iunie 2019 s-a caracterizat, în zone din județul Gorj, prin precipitații torențiale bogate, care au fost frecvent însoțite de oraje și intensificări de scurtă durată ale vântului, cantitățile de precipitații înregistrate fiind de 22,0 l/mp la Sadu, 34,5 l/mp la Rovinari, 32,0 l/mp la Godinești, 24,1 l/mp la Celei, 48,5 l/mp la Runcu, 34,2 l/mp la Stolojani, 49,2 l/mp la Telești, 14,7 l/mp la Târgu-Cărbunești, 35,8 l/mp la Baia de Fier, 38,2 l/mp la Ciocadia, 44,2 l/mp la Săcelu, 16,5 l/mp la Bustuchin, 16,5 l/mp la Pojaru, 21,0 l/mp la Novaci, 31,5 l/mp la Tismana, 40,0 l/mp la Ohaba, 40,0 l/mp la Bălănești și 62,0 l/mp la Târgu Jiu. Fenomenele hidrometeorologice periculoase (precipitații abundente cu caracter de aversă, scurgeri de pe versanți) au afectat comuna Samarinești cu satele Valea Bisericii, Băzăvani, Samarinești, Țirioi, Valea Mică, Boca, Duculești, Valea Poienii, Larga și comuna Bălești cu satele Bălești, Ceauru, Tămășești și Cornești. În aceste localități au fost afectate de inundații 70 de anexe gospodărești, 6 poduri și podețe, 8,715 km de drumuri comunale și 13,585 km de străzi.

Bazinul hidrografic Jiu deține un sistem complex de lucrări hidrotehnice cu rol de gestionare cantitativă

a resurselor de apă, conținând mai multe derivații de tranzitare a volumelor de apă dintr-un curs de râu în altul. La nivelul Administrației Bazinale de Apă Jiu au fost executate și sunt în funcțiune numeroase lucrări de reducere a riscului la inundații. Printre cele mai semnificative asemenea lucrări se numără: regularizări de albie în lungime de 549 km; lacuri de acumulare nepermanente însumând un volum de 150,5 mil.m³ (Rovinari cu un volum de 150 mil.m³ și Prodila cu un volum de 0,5 mil.m³) și lacuri de acumulare permanente, ce contribuie la atenuarea undelor de viitură.

3.6.4. Biodiversitatea

La nivelul județului Gorj există 9 arii naturale protejate de interes județean, 40 de arii naturale protejate de interes național, din care două parcuri naționale și 11 arii naturale protejate de importanță comunitară. Suprafața ocupată de siturile Natura 2000 din județul Gorj reprezintă 39,015% din suprafața totală a județului.

În anul 2019 s-a realizat un studiu ce a avut ca scop evaluarea speciilor alogene de plante din Parcul Național Defileul Jiului și identificarea celor care ar trebui supuse urgent unor măsuri de control și/sau eradicare. Observațiile din teren au fost comparate cu liste mai vechi și s-au identificat 45 de taxoni (specii și subspecii), concentrați în lungul drumului DN 66 și al râului Jiu, unde au fost inventariați 30 taxoni și în cele patru gări (Meri, Lainici, Pietrele Albe și Strâmbuța) unde au fost inventariați între 16 și 19 taxoni. Habitatele forestiere și pajiștile montane sunt, în general, lipsite de plante alogene. Inventarul total al plantelor alogene raportate din Parcul Național Defileul Jiului, obținut prin cumularea datelor actuale cu cele raportate anterior, este de 63 taxoni. Dintre aceștia, *Ailanthus altissima* și *Impatiens glandulifera* se află incluse pe „lista neagră” europeană (Regulamentul 1141/2016 și Regulamentul 1262/2019), iar *Ambrosia artemisiifolia* face obiectul Legii 62/2018. Cele trei specii ar trebui să fie urgent incluse în programe de control și/sau eradicare, având în vedere și amploarea distribuției lor în aria naturală protejată. Metodele pentru prevenirea, combaterea și distrugerea plantei *Ambrosia artemisiifolia* care au fost întreprinse pentru eradicarea acesteia la nivelul județului Gorj sunt: cosirea repetată a terenurilor înainte de înflorirea plantei, manual sau mecanic; smulgerea manuală a plantei; erbicidarea culturilor agricole; informarea populației privind impactul negativ al polenului ambrosiei asupra stării de sănătate.

Depozitarea deșeurilor menajere reprezintă una dintre presiunile cele mai răspândite la nivelul județului. Efectele negative ale deșeurilor constau nu numai în poluare continuă ci și într-o degradare a peisajului. Acumularea deșeurilor biodegradabile atrage după sine răspândirea speciilor ruderales.

Afectarea calității apei în sensul modificării parametrilor acvatice și evoluția spre o stare inadecvată a calității habitatelor acvatice pentru pești poate fi cauzată de poluări datorate activităților antropice: deversarea în apă de materiale reziduale, infiltrații ale apei uzate în pânza freatică ce alimentează pâraiele, tăierea arborilor de pe malurile apelor și afectarea integrității malurilor, aplicarea de tratamente chimice împotriva defoliatorilor forestieri etc. În județul Gorj nu există date disponibile centralizate pentru indicatorii care pot determina modul în care este amenințată biodiversitatea de poluarea cu nutrienți.

Presiunile antropice se manifestă prin creșterea gradului de ocupare a terenurilor, a numărului

populației, dezvoltarea agriculturii și economiei, modificarea peisajelor și a ecosistemelor, distrugerea spațiului natural, utilizarea nerațională a solului, supraconcentrarea activităților pe zone sensibile cu valoare ecologică ridicată. Se observă o tendință de impulsione a construcțiilor/renovărilor acestora în zonele izolate (denumite „plaiuri”). Construcțiile sunt de regulă vechi (peste 50 ani), realizate tradițional (piatră, lemn), cu funcțiuni de locuit pe perioada verii, înregistrate majoritar ca anexe de exploatații agricole. Însă nu sunt realizate cu documentații conform legislației actuale. În mod similar se prezintă situația și cu împrejurimile suprafețelor agricole sau cu obiectivele cu funcțiuni de stână.

Deteriorarea capitalului natural este un proces real cu manifestări complexe pe termen lung și cu o evoluție ce este dependentă de ritmul, formele și amploarea dezvoltării sistemelor socio-economice. De multe ori efectele acțiunilor antropice sunt greu sesizabile, altele afectează interesele economice ale omului, iar în unele împrejurări, când afectează biocenoze întregi, pot fi de-a dreptul catastrofale pentru existența populațiilor umane, din zonele respective.

La nivelul județului Gorj au fost inventariate un număr de 36 de tipuri de habitate de interes comunitar, și anume: un habitat din turbării și mlaștini, 3 tipuri de habitate de ape dulci, 9 tipuri de habitate de pajiști și tufărișuri, 6 tipuri de habitate de stâncării și peșteri și 17 tipuri de habitate de pădure.

Și în anul 2019 s-a menținut fenomenul de abandon al pajiștilor în zonele de plai (Trântor, Bâlbea, Comandă), efectul fiind extinderea vegetației forestiere pe suprafețele de tip pajiște aparținând proprietarilor persoane fizice. Activitatea de utilizare a pajiștilor (cosit/pășunat) se înregistrează doar pe terenurile ce sunt declarate și pentru care se primește subvenția APIA. La nivelul florei și faunei sălbatice nu se constată dezechilibre ecologice, generate de dezvoltarea unei specii în detrimentul altei specii. De asemenea, nu au fost înregistrate calamități sau incendii și nici alte fenomene, care să afecteze ireversibil fauna și flora sălbatică protejată de lege în rezervațiile și parcurile naționale de pe teritoriul județului Gorj.

În ariile protejate din județul Gorj au fost identificate specii de plante și animale de interes comunitar care au stat la baza argumentului și motivației declarării de arii naturale protejate de interes comunitar: 5 specii de pești din care o specie vulnerabilă, 5 specii de amfibieni din care o specie periclitată, 34 de specii de păsări din care 10 specii vulnerabile și 4 specii rare, 11 specii de mamifere din care 6 vulnerabile și 2 periclitate. La acestea se adaugă 9 specii de nevertebrate, din care 4 sunt specii vulnerabile și una periclitată.

O problemă majoră pentru protejarea biodiversității o reprezintă fragmentarea ecosistemelor cu efecte în alterarea acestora prin separarea spațială a unităților de habitat față de forma inițială, caracterizată de continuitate. Fragmentarea antropică a habitatelor are loc mai ales prin conversia terenurilor, urbanizare, poluare, despăduriri și introducerea de specii alohtone. În cea mai mare parte a județului Gorj s-au identificat o serie de presiuni antropice, cu intensități diferite de acțiune asupra ecosistemelor: tendința de dezvoltare a unor activități economice cu impact negativ asupra mediului care conduc la modificarea peisajelor (cariere de piatră); tendința de urbanizare,

în detrimentul habitatelor și peisajelor naturale; dezvoltarea haotică a turismului neorganizat și mai ales a celui de week-end, care nu ține cont de valorile naturale și nu realizează valorificarea optimă a întregului potențial turistic al județului. Din păcate, la nivelul județului nu există informații centralizate privind fragmentarea arealelor naturale și semi-naturale.

Ca urmare a evaluării stării de conservare a habitatelor Natura 2000 din județul Gorj, pentru câteva dintre ele se observă modificări substanțiale. Astfel, în cazul habitatului de interes comunitar R3608 Pajiști sud-est carpatice de *Scorzonera rosea* și *Festuca nigrescens* datorită contactului direct, în mod natural, cu comunitățile vegetale arbustive aparținând habitatului 4060, în structura acestor pajiști pătrund o serie de specii arbustive precum *Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium vitis-idaea* etc. care, deși realizează o acoperire redusă în prezent, în timp abundența/dominanța lor ar putea crește, ducând la înlocuirea habitatelor de pajiști cu habitate de tufărișuri. Măsurile care trebuie luate constau în reconstrucția habitatului prin pășunat, cosirea tradițională (manuală), cosirea mecanică și îndepărtarea materialului vegetal, controlul utilizării fertilizanților, controlul aplicării amendamentelor cu calciu, controlul speciilor invazive, inclusiv al celor lemnoase.

Supraexploatarea resurselor naturale poate duce la dispariția multor specii de animale, un exemplu în acest sens fiind amenajarea hidroenergetică a râului Jiu. Impactul negativ este dat de reducerea drastică a debitului: din debitul mediu multianual 18,8 mc/sec. înregistrat la intrarea în defileu și respectiv 22,8 mc/s la ieșire, la finalizare lucrărilor de amenajare se va păstra un debit de servitute de 2,7 mc/s. Distanța pe care râul Jiu este afectat de captarea apei este de 30 km și cea mai mare parte a habitatelor ocupate de speciile reofile (pești și nevertebrate benthice) cât și de habitatele ripariene, care se află în sectorul defileului, vor fi afectate în mod sigur de această investiție.

Se intenționează totodată captarea afluenților de pe malul drept (pârâiele Dumitra și Bratcu) fără a se asigura debit de servitute, producându-se astfel ruperea legăturii directe cu râul Jiu. Prin această întrerupere va fi afectată populația de salmonide existentă în acești afluenți. Fluctuațiile de nivel ale apei, cauzate de lacul de acumulare, vor influența negativ fauna acvatică și habitatele din zonă, iar fluctuațiile termice vor modifica microclimatul zonei.

În județul Gorj se observă o creștere a numărului de exploatare de resurse minerale (piatră, nisip), a celor de masă lemnoasă și a solicitărilor pentru valorificarea de ciuperci, plante medicinale și fructe de pădure. O componentă esențială în managementul ariilor protejate o reprezintă identificarea și evaluarea realistă a presiunilor și amenințărilor ce se manifestă în interiorul acestora, cu scopul de a elimina efectele negative ale activităților cu potențial impact.

În privința stării de conservare a ecosistemelor și habitatelor din județul Gorj, din cele nouă arii naturale protejate de interes comunitar care au o suprafață semnificativă în județul Gorj, opt au planul de management aprobat prin ordin de ministru, singurul areal care nu are un plan de management aprobat fiind Parcul Național Defileul Jiului.

Starea de conservare a habitatelor se menține favorabilă, la fel ca în anii anteriori, fiind menținută ca urmare a impactului scăzut, manifestat temporar sau absenței factorilor cu impact destabilizator de pe suprafața parcului (factori naturali sau antropici). Un exemplu de bune practici îl constituie

proiectul Agenției pentru Protecția Mediului Gorj „Restaurarea coridoarelor de migrație și a habitatelor pentru speciile de pești reofili din râul Gilort” - Fish for Life, care asigură conectivitatea râului Gilort și se derulează în perioada 1 octombrie 2017 - 31 martie 2021. În baza protocolului de colaborare cu Universitatea din Oradea s-a reluat activitatea de monitorizare a genului *Triturus*, în cele opt habitate permanente/temporare din Parcul Național Defileul Jiului, în vederea realizării unui studiu privind dinamica populațională.

3.6.5. Surse regenerabile de energie

În condițiile reducerii consumului de energie și al economiei circulare, județul Gorj beneficiază de planuri și programe de îmbunătățire a eficienței energetice.

Alimentarea cu energie electrică în județul Gorj se realizează prin intermediul rețelei de distribuție a energiei aflată în concesiunea, exploatarea și mentenanța operatorului de distribuție CEZ Energie.

Programul de îmbunătățire a eficienței energetice pentru municipiul Târgu Jiu prevede o serie de obiective în concordanță cu potențialul economic al orașului, investiții din bugetul propriu și finanțare pe bază de credite sau fonduri europene, printre care: reducerea consumului total de energie termică și electrică în clădirile municipale până în 2020; realizarea de unități de producere a energiei pentru consum propriu (energie fotovoltaică, panouri solare pentru obținerea apei calde, energie eoliană); introducerea de prevederi legate de eficiența energetică în proiectele tehnice pentru clădirile municipale noi, astfel încât acestea să corespundă unor standarde de înaltă eficiență energetică; achiziționarea de electronice utilizate în administrația locală care să răspundă cerințelor de eficiență economică în vigoare la nivel european; creșterea eficienței energetice a clădirilor reabilitate; reducerea consumului de combustibil la vehiculele controlate de primăria Târgu Jiu (transport elevi, salubritate) cu 10%; reducerea consumului de energie la nivelul populației și agenților economici prin responsabilizarea cetățenilor; modernizarea și eficientizarea energetică a locuințelor prin atragerea de fonduri europene; crearea unei infrastructuri pentru transport urban cu bicicleta și promovarea acestuia în cadrul comunității; promovarea în rândul comunității a achiziționării și utilizării vehiculelor hibride; creșterea gradului de conștientizare și responsabilizare a cetățenilor și agenților economici cu privire la problemele energetice locale și a găsirii soluțiilor optime de eficientizare energetică; promovarea unui comportament eco-eficient în cadrul comunității locale. Aceste obiective sunt cuprinse într-o serie de proiecte prioritare, precum: modernizarea iluminatului public prin schimbarea corpurilor clasice de iluminat cu unele cu LED-uri; introducerea unor sisteme de control pe bază de senzori pentru iluminatul în clădirile și spațiile publice; înlocuirea corpurilor de iluminat din spațiile publice (în clădirile aflate în administrarea primăriei) cu unele cu LED, mai eficiente energetic; instalarea unui sistem inteligent, centralizat, de monitorizare a iluminatului public pentru monitorizarea în timp real a rețelei și a corpurilor de iluminat, care să conducă la eficientizarea consumului energetic, la posibilitatea modificării intensității luminii corpurilor de iluminat în funcție de necesitate și îmbunătățirea planului de mentenanță; achiziția mijloacelor de transport în comun electrice; dezvoltarea unei baze de date referitoare la eficiența energetică la nivel local și posibilitatea instalării unor senzori de monitorizare în timp real a consumurilor

energetice; înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare ale clădirilor municipale cu unele performante din punct de vedere energetic, fără a prejudicia arhitectura imobilului; izolarea termică a pereților exteriori pentru clădirile administrative utilizând termosisteme din produse naturale (plută, vată bazaltică) și utilizând tencuiala naturală, care să asigure izolație termică, acustică și ignifugă, aderență pe orice suprafață, rezistență de lungă durată inclusiv la apă și foc, aplicare monobloc; izolarea termică a planșelor peste subsoluri pentru clădirile administrative; termo-hidroizolarea acoperișului/planșeului peste ultimul nivel a clădirilor publice; refacerea finisajelor anvelopei la clădirile publice; introducerea unor sisteme de siguranță în trafic (semafoare, semne de circulație cu semnale luminoase) pe bază de tehnologie LED, alimentate din surse regenerabile; instalarea a două stații de încărcare pentru vehicule electrice și hibride; pregătirea personalului din departamentul primăriei ce se ocupă cu proiectele din fonduri europene pentru specializarea în elaborarea și implementarea acelor proiecte care să atragă finanțări europene în domeniul eficienței energetice; organizarea unor întâlniri, evenimente care să popularizeze în rândul cetățenilor (informare, educare, conștientizare, responsabilizare) măsurile pe care le poate lua fiecare pentru diminuarea consumului de energie și eficientizare energetică; punerea în valoare a orașului prin proiecte de regenerare urbană.

Planul de acțiuni și măsuri pentru creșterea eficienței energetice în Motru a fost corelat cu planurile de măsuri și programele de eficiență pregătite și raportate de către companiile de utilități publice care își desfășoară activitatea pe raza municipiului: CEZ Energie, Distrigaz Rețele Sud cu furnizorul S.C Premier S.A, Compania de apă S.C Aparegio Gorj S.A, Compania de termoficare SC UATAA Motru SA și S.C Direcția Publică Motru SA. Programul de îmbunătățire a eficienței energetice a fost corelat cu cele două documentații SDL 2014-2020 și PIDU Motru și ține cont de direcțiile de acțiune stabilite pentru un plan de implementare în perspectivă a conceptului de *smart city*. Pentru a pune bazele unui program realist și asumat, s-a adoptat într-o primă etapă concentrarea acțiunilor pe consolidare a competențelor de management energetic și a funcționării efective a acestui serviciu la nivelul Primăriei Motru, în Compartimentul Energetic.

Planul de restructurare și de decarbonare a Complexului Energetic Oltenia se referă și la amplasarea a patru parcuri fotovoltaice, în depozitele de zgură și cenușă închise ale termocentralelor și pe o haldă a unei cariere²⁹. Astfel, se are în vedere construcția unui parc fotovoltaic cu o putere instalată de cca 60 MW pe depozitele de zgură și cenușă închise aferente S.E. Rovinari, construcția unui parc fotovoltaic cu o putere instalată de cca 80 MW pe depozitele de zgură și cenușă închise aferente S.E. Turceni, construcția unui parc fotovoltaic cu o putere instalată de cca 75 MW pe depozitele de zgură și cenușă închise aferente S.E. Ișalnita și un parc fotovoltaic, E.M.C. Roșia - Rovinari, cu o putere instalată de cca 95 MCV pe halda interioară din cadrul carierei Tismana - E.M.C. Roșia - Rovinari. În acest scop, Complexul Energetic Oltenia pune la dispoziție 595 de hectare de teren pentru construcția acestor parcuri fotovoltaice. Randamentul mediu anual al fiecărei instalații trebuie să fie de cel puțin 15%, iar durata de viață a fiecărui parc fotovoltaic trebuie să fie de cel puțin 20 de ani, cu o

²⁹ www.e-nergia.ro

reducere maximă a randamentului de maxim 20% la sfârșitul acestei perioade. De asemenea, se are în vedere și crearea posibilităților de introducere în circuitul economic a unor terenuri eliberate de sarcini tehnologice.

De altfel, încă din 2013 în județul Gorj există un parc fotovoltaic amplasat pe un fost izlaz din localitatea gorjeană Târgu-Cărbunești care alimentează 20000 de locuințe. Puterea instalată a centralei fotovoltaice este de 20 de MW/oră. La acel moment, parcul fotovoltaic era cel mai mare din România și odată cu inaugurarea acestuia au fost create aproximativ 80 de locuri de muncă.

Din 2018 și comuna Bustuchin este independentă din punct de vedere energetic. Capacitatea de producție a parcului fotovoltaic de la Bustuchin este de 400 MW pe an. Energia produsă de parcul fotovoltaic asigură iluminatul public și consumul instituțiilor de pe raza comunei, dar și energia necesară stației de pompare pentru alimentarea cu apă a localității.

Planul de gestionare a deșeurilor prevede, printre altele, valorificarea la maxim atât material, cât și energetic deșeurile municipale reziduale. Astfel, fracția grea din deșuri (care conține în principal componenta organică) este tratată prin digestie anaerobă pentru obținerea biogazului (folosit în instalații de cogenerare - producție de energie electrică, o parte fiind folosită în derularea procesului de digestie, iar restul fiind introdus în sistemul național - și de energie termică, care poate fi folosită în alte procese pe amplasament), a unei fracții lichide/semilichide (care se folosește ca fertilizant) și o fracție solidă (digestat) care se poate transforma prin degradare aerobă ulterioară, în CLO/compost. Fracția ușoară (care conține materiale reciclabile de tipul hârtie, carton, plastic, lemn, textile) care prin prelucrare ulterioară (mărunțire, presare, peletizare) se folosește drept combustibil solid (RDF). RDF (*Refused Derived Fuel*) este un amestec de deșuri reciclabile cu potențial energetic, cu capacitate calorică de 12-16 MJ/kg, care poate fi folosit ca și combustibil, mai ales în fabricile de ciment sau centrale termice.

În managementul modern al deșeurilor, incinerării îi revine sarcina de a elimina deșeurile ce nu mai pot fi valorificate, cu următoarele rezultate: folosirea valorii calorice (energetice) a deșeurilor reziduale în vederea conservării resurselor de energie; inertizarea deșeurilor reziduale, cu emisii minime în aer și apă; distrugerea materialelor organice nocive, respectiv concentrarea materialelor anorganice; transformarea deșeurilor reziduale în materii prime secundare (de exemplu, cenușa poate fi utilizată în construcții), cu scopul conservării resurselor materiale; reducerea cantității de deșuri depozitate.

Coincinerarea reprezintă valorificarea energetică a anumitor tipuri de deșuri în industrie, cum ar fi de exemplu, valorificarea anvelopelor uzate sau a altor categorii de deșuri pe post de combustibili alternativi în centrale electrice, cuptoare de ciment sau oțelării. Deșeurile ce pot fi tratate termic în cadrul coincinerării sunt deșeurile municipale, nămolul orășenesc, deșeurile de producție periculoase și nepericuloase, însă pentru a putea fi introdus în acest proces, pentru fiecare tip de deșeu trebuie analizate foarte atent caracteristicile tehnice (compoziție, umiditate, valori calorice, conținut de metale grele, conținut de sulf etc.). Principalele avantaje ale coincinerării sunt: reducerea cantității de deșuri depozitate; valorificarea energetică a deșeurilor care nu pot fi valorificate material și

conservarea combustibililor tradiționali, utilizați pentru producerea de energie.

Prin gazeificarea deșeurilor se poate obține gazul sintetic (syngas) și topitura (cca 5% din masa materialului inițial). Cantitatea de syngas obținut depinde de conținutul de carbon al deșeurilor. Syngasul este un amestec de mai multe gaze, cea mai mare proporție fiind însă hidrogenul și monoxidul de carbon, putând fi folosiți ca sursă de energie în anumite instalații care obțin energie electrică.

Parcurile solare și fotovoltaice sunt o sursă eficientă de energie, în condițiile în care municipiul Târgu Jiu beneficiază de o durată mare de strălucire a soarelui, așadar de numeroase zile senine și/sau cu radiație solară difuză.

Din păcate, energia eoliană nu este o soluție pentru județul Gorj, în condițiile în care la stația meteorologică Târgu Jiu viteza medie a vântului nu depășește, lunar, 2 m/s. Ori, pentru un randament optim al centralelor eoliene, este nevoie de viteză constantă de cca. 6-8 m/s, situație care nu se regăsește pe teritoriul gorjean.

3.6.6. Modalități de atenuare și adaptare la schimbările climatice

Amenințările rezultate din schimbări climatice pe termen lung, care pot fi legate de încălzirea globală și manifestări extreme ale vremii vulnerabilizează mediul, afectând deopotrivă habitatele și speciile de plante și animale, inclusiv omul. Perturbarea factorilor de mediu într-o manieră drastică are efect direct asupra evoluției ființelor vii, asupra capacității lor de adaptare și chiar asupra capacității de supraviețuire, putând constitui, în cazuri extreme, factori de eliminare a anumitor specii din rețelele trofice cu consecințe drastice asupra evoluției biodiversității la nivel local și cu impact la nivel general. Activități cum ar fi defrișarea și supraexploatarea pășunilor pot conduce la exacerbarea efectelor schimbărilor climatice. De aceea, sunt necesare acțiuni concrete și eficiente de limitare a efectelor produse de schimbările climatice.

Schimbările climatice reprezintă cea mai mare amenințare asupra mediului înconjurător cu care se confruntă umanitatea în acest secol. Este astfel fundamentală schimbarea formei de producere și utilizare a energiei, cea mai mare furnizoare de emisii de CO₂. Înlocuirea formelor poluatoare de obținere a energiei cu altele sustenabile, durabile, necesită stoparea noilor proiecte de centrale termice, închiderea treptată a centralelor nucleare și sprijinul pentru generarea de electricitate bazată pe surse regenerabile. Referitor la impactul negativ al schimbărilor climatice asupra sănătății, acestea pot influența exacerbarea afecțiunilor reumatismale și creșterea frecvenței accidentelor vasculare sau a tulburărilor alergice, precum și scăderea rezistenței organismelor sensibile la schimbările de vreme. Meteorosensibilitatea este un fenomen biologic caracterizat prin modificări fiziologice de adaptare a organismelor.

Strategia națională privind schimbările climatice 2016-2020 abordează cele două direcții de acțiune: procesul de reducere a emisiilor de GES în vederea atingerii obiectivelor naționale asumate, prin adoptarea de ținte cuantificabile în conformitate cu cerințele UE de reducere cu 40% a emisiilor GES totale față de anul 1990 și adaptarea la efectele schimbărilor climatice prin abordările îndreptate spre protecția cetățenilor și a activităților economice împotriva evenimentelor extreme. Strategia

subliniază necesitatea adaptării la schimbările climatice pe baza unor evaluări sectoriale care se axează pe acțiuni concrete.

Foarte expuse la caniculă sunt așezările urbane, unde temperaturile sunt amplificate de prezența masivă a betonului și asfaltului ce înmagazinează o mare cantitate de căldură. În asemenea localități, indicii de confort termic, ce indică temperatura resimțită de corpul uman prin coroborarea temperaturii aerului cu umiditatea relativă, depășește frecvent pragul critic de 80 de unități, în anotimpul cald. O creștere medie cu 2-5°C în următorii 50-100 de ani, va determina o creștere a numărului de zile cu o temperatură mai mare de 38°C. Creșterea mortalității prin stres caloric poate fi așteptată de la o creștere a temperaturii peste 32°C. Acest lucru va afecta în special populația cu boli cronice și imunitate scăzută și, probabil, populația infantilă. De asemenea, iritanții respiratori vor polua în continuare aerul ambiant, ceea ce va duce la o creștere a morbidității și mortalității prin boli pulmonare de tipul bronșitelor, astmului bronșic, infecțiilor acute ale căilor respiratorii superioare etc. O importantă arie de cercetare științifică în domeniul sănătății populației o constituie crearea unui sistem de supraveghere. Specialiștii recunosc că realitatea consecințelor schimbărilor climatice asupra sănătății omului nu este suficient cunoscută din punct de vedere al magnitudinii efectelor. De aceea, identificarea consecințelor asupra stării de sănătate rămâne încă de natură prospectivă. Astfel, se estimează că schimbările climatice vor afecta sănătatea umană fie în mod direct, în relație cu efectele fiziologice ale căldurii și frigului, fie în mod indirect, prin modificarea comportamentelor umane (migrație forțată, mai mult timp petrecut în exterior), creșterea incidenței bolilor cu transmitere prin alimente sau prin vectori sau prin alte efecte ale schimbărilor climatice, precum inundațiile.

Chiar dacă vara, temperatura aerului trece frecvent peste 30°C, uneori chiar peste 35°C, organismul uman nu resimte acest disconfort termic deoarece umezeala relativă a aerului are valori medii sub 80%, iar indicii de confort termic se situează sub pragul de 80 de unități. Iarna, indicii de răcire (rezultat din combinația temperaturilor negative sub -10°C și viteza mare a vântului) se înscrie în limite moderate, astfel că organismul uman nu resimte disconfort de acest tip. Totuși, poluanții prezenți în aer împreună cu umezeala mai ridicată prezentă în aerul atmosferic de joasă înălțime poate crea neplăceri persoanelor care au boli pulmonare cronice sau persoanelor vârstnice și copiilor.

La nivelul județului Gorj, există patru stații meteorologice. Acestea sunt amplasate în localitățile: Apa Neagră, Plovrăgi, Târgu Jiu și Târgu Logrești. Potrivit datelor furnizate de Administrația Națională de Meteorologie prin Centrul Meteorologic Regional Oltenia, situația temperaturilor medii anuale și maxime anuale, pe ultimii 5 ani relevă creșteri ale temperaturii aerului, care pot avea consecințe directe asupra persoanelor cu afecțiuni cardiace, pot genera disfuncții ale celor cu boli severe ale aparatului circulator, ischemie, infarct miocardic, pot agrava boli respiratorii severe de tipul astmului bronșic sau pneumonie. Consecințe indirecte ale creșterii temperaturii aerului și umezelii din aer sunt și creșterea numărului de țânțari ce pot conduce la răspândirea unor boli, inclusiv boala Lyme.

Toate sectoarele economice sunt și vor fi afectate de schimbările climatice. Producția agricolă depinde în mare măsură de condițiile meteorologice și climatice și, ca urmare, este unul dintre sectoarele cele mai vulnerabile. Schimbările de temperatură și de precipitații, precum și condițiile meteorologice

și climatice extreme influențează deja productivitatea culturilor și producția animalieră din județul Gorj. În anumite zone din sudul sudului județului, acest lucru poate duce la abandonarea terenurilor agricole defavorizate climatic. Condițiile meteorologice și climatice afectează, de asemenea, resursele de apă necesare pentru irigații, practicile de adăpare a animalelor, prelucrarea produselor agricole, precum și condițiile de transport și depozitare. Pe termen scurt, s-ar putea ca schimbările climatice viitoare să aibă câteva efecte pozitive asupra sectorului, datorită perioadei de vegetație mai lungi și condițiilor de cultură mai prielnice din zonele submontane gorjene, dar deficitul de apă, valurile de căldură, precipitațiile abundente care contribuie la eroziunea solurilor și alte condiții meteorologice și climatice extreme vor duce probabil la scăderea producției agricole. În plus, efectele în lanț produse de schimbările climatice pot afecta prețul, cantitatea și calitatea produselor și, deci, modelele comerciale, care la rândul lor, pot afecta veniturile din activități agricole.

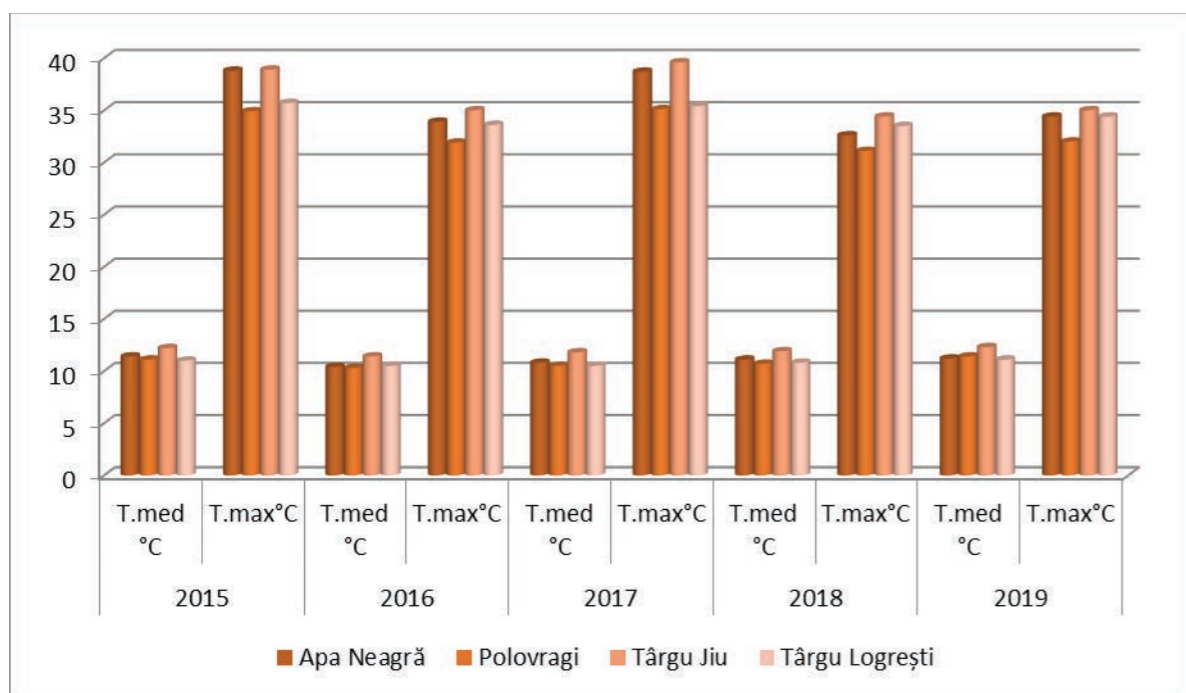

Figura nr. 70 Variația temperaturii medii și maxime absolute a aerului la stațiile din județul Gorj în intervalul 2015-2019

Sursa: date prelucrate Raportul de Mediu APM Gorj, 2019

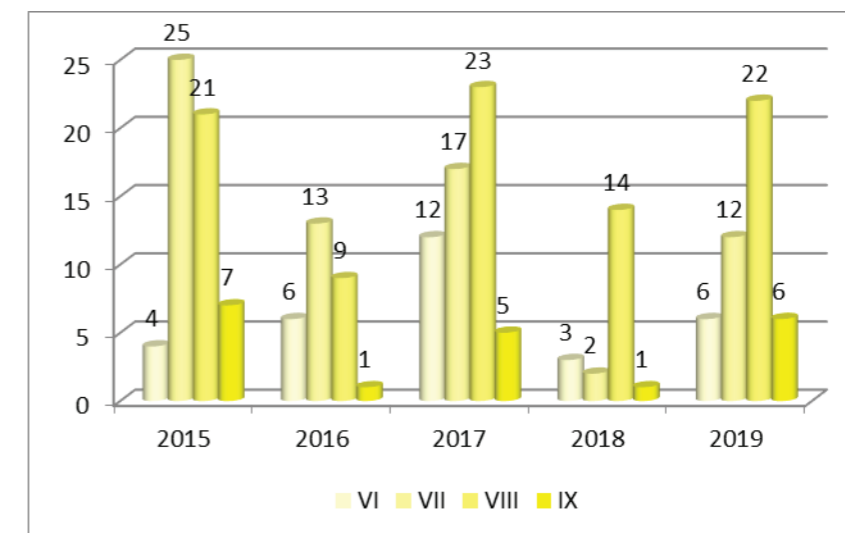

Figura nr. 71 Numărul zilelor cu temperatura aerului $\geq 30^{\circ}$ C la stația meteorologică Apa Neagră (2015-2019)

Sursa: date prelucrate Raportul de Mediu APM Gorj, 2019

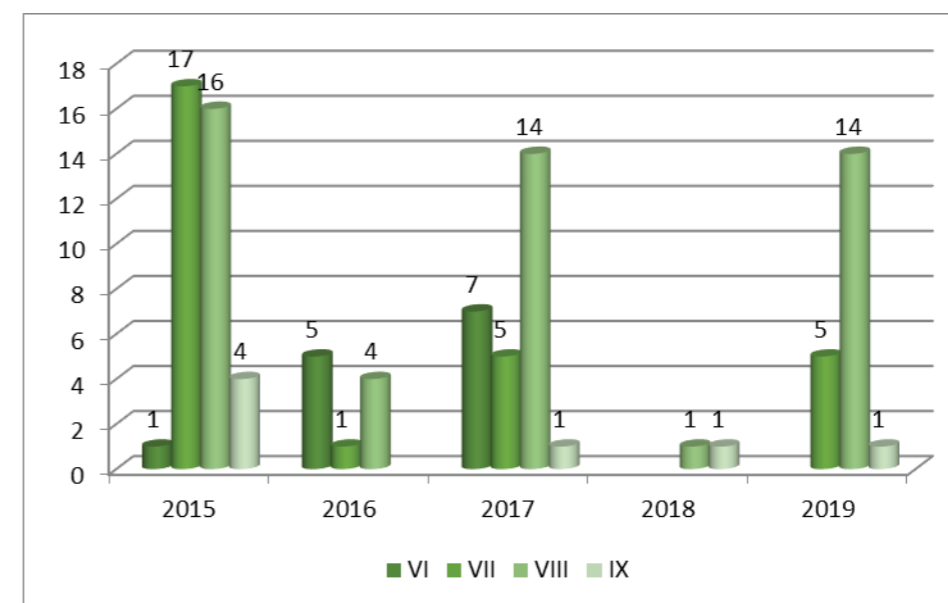

Figura nr. 72 Numărul zilelor cu temperatura aerului $\geq 30^{\circ}$ C la stația meteorologică Polovragi (2015-2019)

Sursa: date prelucrate Raportul de Mediu APM Gorj, 2019

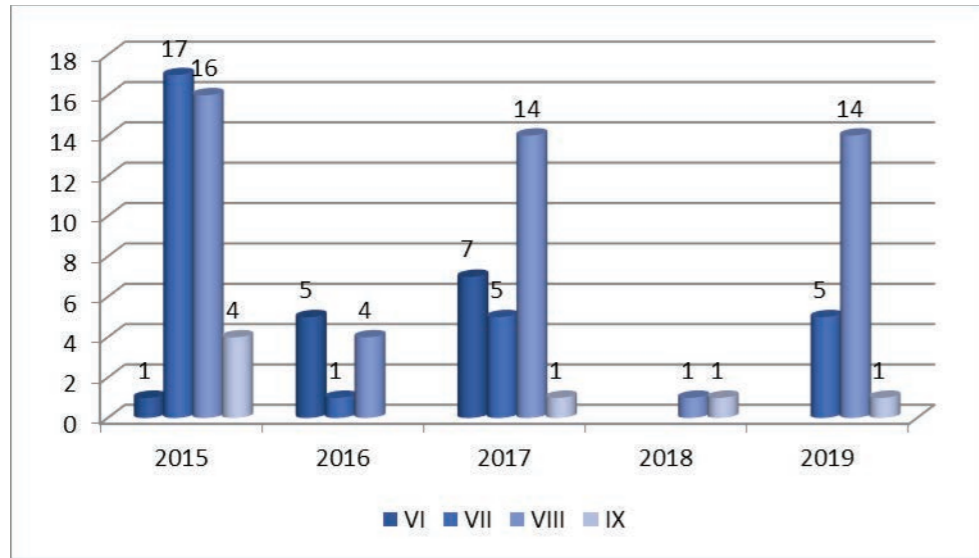

Figura nr. 73 Numărul zilelor cu temperatura aerului $\geq 30^{\circ}\text{C}$ la stația meteorologică Târgu Jiu (2015-2019)

Sursa: date prelucrate Raportul de Mediu APM Gorj, 2019

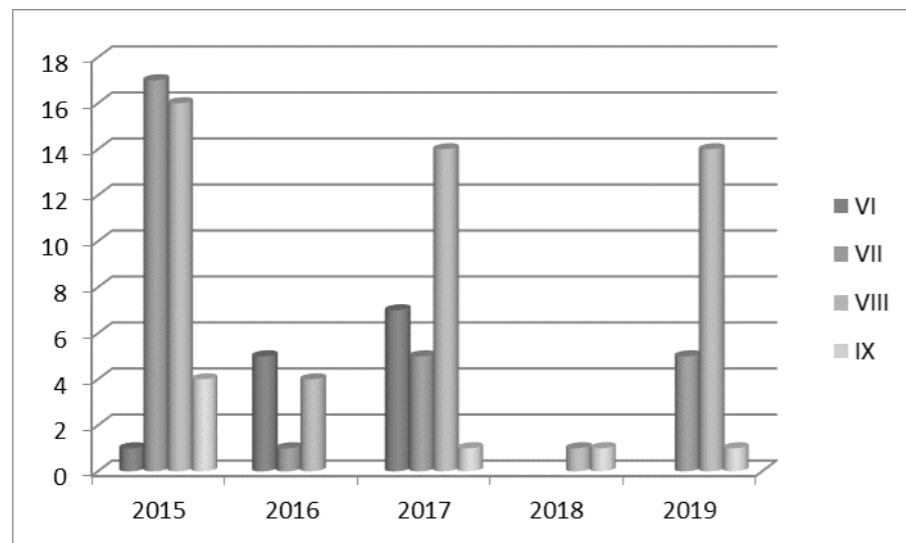

Figura nr. 74 Numărul zilelor cu temperatura aerului $\geq 30^{\circ}\text{C}$ la stația meteorologică Târgu-Logrești (2015-2019)

Sursa: date prelucrate Raportul de Mediu APM Gorj, 2019

Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de irigații în județul Gorj a rămas aceeași în intervalul 2014-2019, adică 562 ha, ceea ce reprezintă 0,09% din suprafața amenajată cu irigații din Regiunea SV Oltenia. Suprafața agricolă amenajată cu irigații în județul Gorj este de 561 ha.

Există deja multe posibilități de introducere, la nivel de exploatare, a unei game largi de măsuri

existente, de îmbunătățire a gestionării solurilor și a apei, care pot fi de folos pentru adaptare, atenuare, mediu și economie. În multe cazuri însă, la nivelul exploatațiilor agricole, adaptarea nu s-a produs încă din motive cum ar fi lipsa de resurse pentru investiții, lipsa de inițiative politice de adaptare, de capacitate instituțională și de acces la informații despre adaptare.

3.6.7. Analiza SWOT - Mediul înconjurător

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - existența unor importante lucrări hidrotehnice în județ (îndiguiri, regularizări cursuri de apă ș.a.); - calitatea aerului, apelor subterane și de suprafață, a solului, se înscriu în limitele maxime admise; - existența numeroaselor arii naturale protejate, ce asigură o mare biodiversitate; - prezența zonelor umede, a spațiilor verzi naturale și amenajate; - valorile peisagistice aflate în echilibru stabil și care trebuie păstrate; - menținerea curățeniei în spațiile publice, în spațiile verzi din interiorul orașelor, dar și la contactul acestor spații cu arealul locuințelor; - existența infrastructurii de menținere a curățeniei în spațiile publice și spațiile verzi prin amenajarea locurilor de depozitare controlată și selectivă a deșeurilor menajere; - colectarea cu regularitate a deșeurilor menajere; - interesul municipalităților pentru instituirea infrastructurii de producere a energiei regenerabile și eficientizare energetică; - existența ONG-urilor care se preocupă de starea mediului și de păstrarea biodiversității. 	<ul style="list-style-type: none"> - sistem încă slab dezvoltat de epurare al apelor uzate la nivelul județului, îndeosebi în mediul rural; - existența siturilor contaminate; - prezența a numeroase corpuri de apă puternic modificate; - disfuncționalități în sistemul de alimentare cu apă potabilă în toate localitățile rurale gorjene; - creșterea constantă a cantității de deșeuri municipale generate și colectate; - lipsa proiectelor de conștientizare și responsabilizare a populației privind eficiența și importanța colectării selective a deșeurilor menajere; - declinul zonelor verzi prin reducerea continuă a spațiilor înverzite în intravilan prin activități de decopertare a gazonului, tăierea copacilor pentru extinderea construcțiilor; - amenzi prea mici pentru cei care încalcă legislația de mediu și care pun în pericol siguranța și sănătatea cetățeanului; - nivelul scăzut al investițiilor pentru protecția mediului.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - posibilitatea accesării fondurilor europene pentru acțiuni de mediu, inclusiv legate de eficientizarea energetică; - existența strategiilor naționale și europene în probleme de mediu și de combatere a efectelor schimbărilor climatice; - finanțări prin programele de tranziție justă a decarbonizării zonelor afectate de exploatarea de cărbuni; - amenajarea culoarelor verzi și a pistelor pentru bicicliști; - creșterea rolului factorilor de decizie pentru acțiuni de reducerii a poluării mediului; - implementarea economiei circulare, cu efecte benefice asupra resurselor mediului. 	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea frecvenței și a violenței cu care se produc fenomenele meteorologice și hidrologice generatoare de riscuri (secete, exces sau deficit pluviometric, inundații, alunecări de teren, eroziunea solului) datorită schimbărilor climatice; - deteriorarea calității apei pe termen lung, în cazul în care evacuările de ape uzate și menajere va continua să se facă necontrolat; - lucrările hidrotehnice periclitează rezervațiile naturale din Natura 2000 în Parcul Național Defileul Jiului.

3.6.8. Concluzii

Dezvoltarea durabilă promovează conceptul de conciliere între progresul economic și social fără a pune în pericol echilibrul natural al planetei. Dezvoltarea durabilă a fost gândită ca o soluție la criza ecologică determinată de intensă exploatare industrială a resurselor și degradarea continuă a mediului și caută în primul rând prezervarea calității mediului înconjurător. Politicile de dezvoltare durabilă au o componentă importantă, mediul. Prin limitarea efectelor schimbărilor climatice, a costurilor și consecințelor negative pentru societate și mediu, asigurarea că transportul satisface nevoile economice, sociale și de mediu ale societății noastre dar minimizând impactul nedorit asupra economiei, societății și mediului, promovarea modelelor de producție și consum durabile sunt doar câteva modalități de protejare a mediului la nivel local și european. În plus, îmbunătățirea managementului și evitarea supraexploatării resurselor naturale, alături de promovarea dezvoltării durabile pe scară largă sunt asigurări că politicile naționale de mediu sunt în acord cu angajamentele europene și internaționale ale României.

3.7. CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ ȘI IMPACTUL POLITICILOR DE ATRAGERE A FONDURILOR EUROPENE NERAMBURSABILE ÎN PERIOADA 2014-2020

3.7.1. Structura administrației publice județene și locale

Activitatea unităților administrativ-teritoriale de la nivelul județului Gorj se desfășoară în conformitate cu reglementările legale menționate anterior și se structurează după cum urmează:

- la nivel județean - Consiliu Județean, Instituția Prefectului Județul Gorj și serviciile publice deconcentrate ale ministerelor;
- la nivel local - Primării și Consilii locale municipale, orașenești și comunale.

Județul Gorj are în structura organizării administrativ-teritoriale 2 municipii (Târgu Jiu și Motru), 5 orașe (Tismana, Bumbesti Jiu, Novaci, Rovinari, Târgu Cărbunești și Țicleni) și 63 de comune.

Consiliul Județean, ca autoritate a administrației publice locale, funcționează pe baza principiilor cuprinse în art.120-122 din Constituția României și a Codului Administrativ, aprobat prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57 din 3 iulie 2019. Potrivit art. 122 alin. 1 din Constituție, Consiliul Județean este autoritatea administrației publice pentru coordonarea activității consiliilor comunale și orașenești, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean.

Principalele atribuții ale consiliului județean sunt prevăzute la art. 173 din Codul Administrativ, aprobat prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57 din 3 iulie 2019, subsumate mai multor categorii de competențe, astfel:

- atribuții privind înființarea, organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al consiliului județean, a instituțiilor publice de interes județean și a societăților și regiilor autonome de interes județean;
- atribuții privind dezvoltarea economico-socială a județului;

- atribuții privind administrarea domeniului public și privat al județului;
- atribuții privind gestionarea serviciilor publice de interes județean;
- atribuții privind cooperarea interinstituțională pe plan intern și extern.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare și de Regulamentul de organizare și funcționare, aprobat de Președintele Consiliului Județean, Consiliul Județean Gorj organizează și asigură funcționarea unui aparat de specialitate care este în subordinea directă a președintelui.

În funcție de specificul atribuțiilor, aparatul de specialitate este organizat conform organigramei și Statului de funcții, în direcții, servicii, birouri și compartimente.

Aparatul de specialitate este o structură organizatorică permanentă, care asigură realizarea atribuțiilor Consiliului Județean și ale conducerii executive a acestuia, stabilite prin legi și alte acte normative, precum și a celor reieșite din propriile hotărâri și respectiv, dispoziții ale președintelui.

La nivelul Consiliului Județean Gorj, aparatul de specialitate este organizat, conform organigramei și a Statului de funcții, în direcții, servicii și compartimente, astfel:

- Direcția buget, finanțe, monitorizare servicii comunitare de utilități publice, proiecte și programe naționale
 - Serviciul unitatea județeană pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, proiecte și programe naționale
 - Serviciul financiar-contabilitate
 - Serviciul buget, situații financiare și sinteze
- Direcția managementul proiectelor și relații externe
 - Serviciul promovare, turism și comunicare
 - Serviciul managementul proiectelor, dezvoltare regională și relații externe
- Direcția tehnică, investiții, infrastructură drumuri publice și transport public județean
 - Serviciul investiții publice
 - Serviciul infrastructură drumuri publice
 - Serviciul pentru transport public județean și activități suport
 - Compartimentul IT
- Direcția urbanism, amenajarea teritoriului, evidența patrimoniului și protecția mediului
 - Serviciul urbanism și amenajarea teritoriului
 - Compartimentul evidență patrimoniu public și privat
 - Compartimentul protecția mediului

- Direcția juridică, dezvoltarea capacității administrative și achiziții publice
 - Serviciul juridic-contencios
 - Manager public
- Serviciul achiziții publice și relații contractuale
- Compartimentul guvernanta corporativă și structuri asociative
- Serviciul resurse umane, managementul funcției publice și al unităților sanitare preluate
- Compartimentul audit intern
- Compartimentul control intern
- Compartimentul managementul calității și informații clasificate

Conform Codului administrativ, ministerele și alte organe de specialitate ale administrației publice centrale pot avea în subordinea lor servicii publice deconcentrate, ca structuri de specialitate în unitățile administrativ-teritoriale. Conform legii, prefectul conduce și coordonează activitatea serviciilor publice deconcentrate de la nivelul județului pentru asigurarea implementării măsurilor din programul de guvernare și în situații care implică intervenția urgentă a organelor statale în teritoriu.

Serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale organizate la nivelul județului Gorj sunt³⁰: Direcția de Sănătate Publică Gorj (Ministerul Sănătății), Direcția Județeană pentru Cultură Gorj (Ministerul Culturii), Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Gorj (Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri), Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului (Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri), Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Gorj (Ministerul Muncii și Protecției Sociale), Organismul Intermediar Regional pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane - Regiunea Sud-Vest Oltenia (Ministerul Muncii și Protecției Sociale), Inspectoratul Teritorial de Muncă Gorj (Ministerul Muncii și Protecției Sociale), Casa Județeană de Pensii Gorj (Ministerul Muncii și Protecției Sociale), Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Gorj (Ministerul Muncii și Protecției Sociale), Direcția Județeană pentru Sport și Tineret (Ministerul Tineretului și Sportului), cluburi sportive municipale, Casa de cultură a tineretului, (Ministerul Tineretului și Sportului), Administrația Județeană a Finanțelor Publice Gorj (Ministerul Finanțelor), Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Gorj (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), Inspectoratul Teritorial pentru Calitatea Semințelor și Materialului Săditor Dolj -Filiala Gorj (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), Direcția Silvică Gorj (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură Gorj (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), Camera Agricolă Județeană Gorj (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Gorj - O.S.P.A. (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), Oficiul

³⁰ Anexa nr. 1 la OUG nr.105/2008 Lista cuprinzând serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale și alte servicii publice

județean de zootehnie Gorj (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), Oficiul Județean pentru Finanțarea Investițiilor Rurale Gorj (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), Agenția pentru Protecția Mediului Gorj (Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor), Garda de Mediu - Comisariatul Județean Gorj (Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor), Administrația de Apă Bazinală Jiu - SGA Gorj (Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor), Direcția Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Gorj (Secretariatul General al Guvernului), Direcția Județeană de Statistică Gorj (Secretariatul General al Guvernului), Agenția Națională pentru Resurse Minerale - C.I.T. Craiova, arondare județ Gorj (Secretariatul General al Guvernului), Inspectoratul Regional în Construcții Sud-Vest Oltenia - Inspectoratul Județean în Construcții Gorj (Secretariatul General al Guvernului), Filiala Teritorială a Agenției Române pentru Conservarea Energiei Craiova, arondare județele Dolj, Mehedinți și Gorj (Secretariatul General al Guvernului), Oficiul Județean de Poștă Gorj (POSTA ROMANA S.A.), Registrul Auto Român Gorj (Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor), Agenția Teritorială a ARR Gorj - Autoritatea Rutieră Română (Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor), Registrul Auto Român R.A. -Reprezentanța Gorj (Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor).

3.7.2. Structuri asociative ale localităților din județul Gorj

Pe teritoriul județului Gorj au fost constituite patru Asociații de dezvoltare intercomunitară: ADI Sud-Vest Oltenia, Asociația de dezvoltare intercomunitară în domeniul serviciilor publice de salubritate "ADIS" Gorj, ADI Oltenia și ADIA.

Asociațiile de dezvoltare intercomunitară (ADI) sunt forme asociative cu personalitate juridică, de drept privat, prin care autoritățile locale și județene pot colabora pentru derularea unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional și/sau pentru furnizarea în comun de servicii publice. Acest tip de asociere a fost introdus în România o dată cu Legea administrației publice locale nr. 215/2001, preluând modelul francez de cooperare inter-comunală. ADI-urile reprezintă un instrument de cooperare relativ nou, funcționând pe un cadru de reglementare încă incomplet.

Legea 215/2001 prevede (Art. 11, paragraful (1)) că „Autoritățile administrației publice locale au dreptul ca, în limitele competențelor lor, să coopereze și să se asocieze cu alte autorități ale administrației publice locale din țară sau din străinătate, în condițiile legii”. Cu toate acestea, prevederile privind modalitatea de înființare și funcționare a acestor asocieri sunt insuficient detaliate, prin urmare ADI-urile funcționează în fapt conform Ordonanței nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.

ADI Sud-Vest Oltenia a fost constituită în data de 8 aprilie 2008, cu scopul de a fost solicitată finanțare nerambursabilă pentru achiziționarea în comun a echipamentelor pentru intervenții în situații de urgență și a furniza în comun serviciul public de intervenții în situații de urgență la nivelul întregii regiuni. Această asociație este formată din județele Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vâlcea.

Asociația de dezvoltare intercomunitară în domeniul serviciilor publice de salubritate "ADIS" Gorj a fost înființată la sfârșitul anului 2008 și este formată din toate cele 71 unități administrativ-teritoriale ale județului Gorj, inclusiv județul Gorj, având ca obiect de activitate serviciile de utilități

publice, ca persoană juridică de drept privat, cu statut de utilitate publică. Asociația este constituită în scopul înființării, organizării, reglementării, finanțării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun, pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre a activităților serviciului de salubritate, prevăzute de Legea nr. 51/2006. Scopul Asociației este promovarea și reprezentarea intereselor unităților administrativ-teritoriale membre, în legătură cu:

- promovarea, finanțarea și implementarea în comun a Proiectului „Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Gorj”;
- gestionarea în comun a activităților de salubritate;
- înființarea, organizarea, coordonarea, reglementarea, finanțarea, monitorizarea și controlul furnizării/prestării activităților;
- funcționarea, administrarea și exploatarea în comun a sistemelor de utilități publice aferente activităților;
- realizarea în comun a proiectelor de investiții publice pentru reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare aferente activităților, pe baza unei strategii locale comune de dezvoltare a activităților și a sistemelor de utilități publice aferente, aprobată la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale membre prin hotărâri ale autorităților (inclusiv activitățile de exploatare a stațiilor de transfer/sortare/compostare construite prin Proiect, precum și transportul deșeurilor de la acestea la depozitul conform).

ADI Oltenia a fost constituită în 2007 și este formată din 102 unități administrativ teritoriale din județele Dolj și Gorj. Această asociație a fost constituită în scopul reglementării, înființării, organizării, finanțării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente serviciului, pe baza strategiei de dezvoltare a serviciului. Modalitatea de gestiune a Serviciului este gestiunea delegată, realizată în baza Contractului de delegare a gestiunii nr. 122/12.05.2009 atribuit direct Operatorului Regional S.C. Compania de Apă Oltenia S.A., al cărui capital social este deținut integral de unități administrativ teritoriale membre ale Asociației.

Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ADIA” (asociație ce a înființat operatorul unic comun - SC APAREGIO GORJ SA). Prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană, România are obligații care implică investiții importante în serviciile de alimentare cu apă și canalizare până în anul 2015 pentru un număr de 263 de aglomerări urbane cu un echivalent - locuitor mai mare de 10.000 și până în 2018 în 2.346 aglomerări urbane cu un e.l. cuprins între 2.000 și 10.000. În acest sens, în data de 30.05.2007 a fost înființată Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ADIA”, care, conform capitolului II Art. 4, din statut are ca scop realizarea în comun a proiectelor de dezvoltare a infrastructurii aferente și serviciilor pe baza strategiei de dezvoltare a județului Gorj, cu scopul declarat de îmbunătățire a calității serviciilor și nu în ultimul rând de creștere a capacității de absorbție a fondurilor externe

nerambursabile pentru finanțarea investițiilor. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „ADIA” nu poate avea decât capital integral public, reprezentând aport al autorităților locale membre ale asociației și anume: municipiul Târgu Jiu, municipiul Motru, orașul Târgu Cărbunești, orașul Bumbești-Jiu, orașul Țicleni și Consiliul Județean Gorj. Prin Hotărârea Consiliului Municipiului Târgu Jiu nr. 75/2007 s-a aprobat înființarea SC APAREGIO GORJ SA, societate comercială pe acțiuni, acționarii fiind localitățile: Târgu Jiu, Motru, Rovinari, Târgu-Cărbunești, Bumbești Jiu, Țicleni și Novaci, prin Consiliile Locale și județul Gorj, prin Consiliul Județean Gorj. Scopul constituirii S.C. APAREGIO GORJ S.A. a fost acela de a înființa un OPERATOR UNIC COMUN, în conformitate cu prevederile Ordonanței nr. 72/2002, care va asigura serviciile de alimentare cu apă și canalizare, sub jurisdicția autorităților locale asociate, prin intermediul unui singur CONTRACT DE CONCESIUNE.

3.7.3. Grupurile de acțiune locală din județul Gorj

O altă formă de cooperare la nivel teritorial este reprezentată de Grupurile de Acțiune Locală, fiind înregistrate cinci astfel de inițiative în cadrul județului, selectate spre finanțare de către MADR, fiind structurate pe microregiuni ce cuprind unități administrativ-teritoriale atât din județ, cât și în unele cazuri din extremitățile județelor învecinate.

Noțiunea de microregiune este utilizată în legislația românească cu referire la o arie ce prezintă o specificitate și omogenitate privind identitatea locală (cultural - istorică), morfologică sau funcțională și poate reprezenta un teritoriu acoperind localități dintr-unul sau mai multe județe.

Ca formă de organizare în vederea implementării de proiecte comune de interes micro-regional, actorii locali ai unor asemenea teritorii pot opta pentru a se asocia sub forma unei asociații de dezvoltare intercomunitară, a unui grup de acțiune locală sau a unei asociații simple (organizație non-guvernamentală conform OG nr. 26/2000).

Formele de asociere cel mai des întâlnite sunt asociațiile de dezvoltare intercomunitară și grupurile de acțiune locală (GAL). Diferența dintre aceste forme de organizare este reprezentată de tipologia membrilor asociații, precum și finanțările și programele suport la care acestea au acces. În cazul ADI-urilor, membrii asociații sunt reprezentați doar de autorități publice locale pe când în cazul GAL-urilor (ce guvernează teritoriile LEADER), membrii asociații numără și reprezentanți ai mediului privat (întreprinzători, cooperative agricole, grupuri de producători etc.) și ai societății civile (ONG-uri, persoane fizice etc.). Totodată, condițiile de eligibilitate stipulează ca la nivelul procesului decizional al unui GAL, reprezentanții mediului privat și ai societății civile trebuie să depășească ponderea de 50%, iar cei ai autorităților locale să reprezinte mai puțin de 50%. Având în vedere că un GAL poate gestiona problematica existentă într-un teritoriu cu o populație cuprinsă între 10.000 - 100.000 de locuitori, în județul Gorj au fost constituite următoarele 5 Grupuri de Acțiune Locală:

- Asociația GAL „Cheile Sohodolului” care cuprinde: Arcani, Bălești, Cîlnic, Godinești, Lelești, Pestișani, Runcu, Schela, Stănești, Turcinești jud. Gorj. Oraș Uricani jud. Hunedoara;
- Asociația GAL Sudul Gorjului care cuprinde: Oraș Rovinari, Oraș Turceni, Aninoasa, Bîlteni, Borăscu, Brănești, Cătunele, Ciuperceni, Dănești, Drăgotesti, Drăguțești, Fărcășești, Glogova, Ionești, Mătăsari, Negomir, Urdari, Slivilești, Telești, Grozești (jud. Mehedinți);

- Asociația GAL „Parâng” care cuprinde: Alimpești, Alunu-jud.Vâlcea, Baia de Fier, Benghești-Ciocadia, Bumbesti-Pițic, Crasna, Novaci, Mușetești, Polovragi, Săcelu;

- Asociația GAL „Gilort” care cuprinde: Albeni, Bălănești, Bărbătești, Jupânești, Târgul Cărbunești, Prigoria, Roșia de Amaradia, Săulești, Scoarța, Vladimir;

- Asociația GAL „Amaradia-Gilort-Olteț” care cuprinde: Bustuchin, Berlești, Căpreni, Hurezani, Licurici, Logrești, Stejari, Stoina, Țânțăreni, Turburea, Grădiștea (jud. Vâlcea).

Aceste GAL-uri acoperă aproape întregul teritoriu al județului Gorj, excepție făcând orașul Tismana, care nu este arondat nici unui GAL și comunele Padeș (nord), Crușeț și Dănciulești (sud), care sunt arondate la GAL-uri cu sediul în județe vecine (Caraș-Severin și Dolj).

3.7.4. Guvernanța electronică și Smart-City

Consiliului Județean Gorj acordă o importanță deosebită dezvoltării și eficientizării serviciilor de e-administrație atât pentru cetățeni cât și pentru mediul de afaceri și unitățile din subordine, prin implementarea unor proiecte care își propun să utilizeze soluții informatice integrate, eficientizarea activității interne a UAT-urilor, modernizarea infrastructurii TIC, toate acestea pentru a preîntâmpina efectele procedurilor de lucru lente, pentru a rezolva neajunsurile bazelor de date insuficiente, non-interconectate și non-interoperabile, pentru a fluidiza circuitul sinuos al documentelor și pentru a preîntâmpina ineficiența relației cu cetățenii sau persoanele direct interesate de serviciile publice oferite.

Printre beneficiile implicite ale adoptării soluțiilor de e-guvernare sunt de amintit creșterea volumului de informații integrate, creșterea încrederii și a transparenței în administrația publică locală, eficientizarea sistemului de management și reducerea timpului de procesare a solicitărilor în vederea rezolvării atribuțiilor curente ale autorităților administrației publice locale.

La nivelul județului Gorj au fost derulate în perioada 2014-2020 o serie de proiecte care au avut ca obiective implementarea unor soluții de e-guvernare, prin completarea și îmbunătățirea infrastructurii actuale a unităților administrative cu sisteme performante, capabile să asigure o platformă operațională eficientă („Implementare soluții de E-Guvernare la nivelul Județului Gorj, Zona Centru, pentru eficientizarea Serviciilor Publice oferite către cetățeni”, finanțat prin Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, „Implementare soluții de E-Guvernare la nivelul Județului Gorj, Zona Est, pentru eficientizarea Serviciilor Publice oferite către cetățeni”, finanțat prin Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice; „Eficientizarea Planificării Strategice la nivel Organizațional” (EPSO), finanțat prin POCA, „Optimizarea performanței sistemelor interne manageriale” finanțat prin POCA). Cu toate acestea, în anul 2020 exista un grad redus de digitalizare a serviciilor administrațiilor publice locale, încă sunt utilizate sistemele clasice de registratură, iar relația cu cetățenii se desfășoară preponderent prin intermediul ghișeelor.

În ceea ce privește conceptul de Smart-City, implementarea acestuia la nivelul județului Gorj este în faza incipientă, fiind derulate investiții, prin intermediul Programului Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 3.1. - *Sprrijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice*

și în sectorul locuințelor, în modernizarea sistemelor de iluminat public (Primăria Municipiului Târgu Jiu, Primăria Orașului Rovinari, Primăria Comunei Căpreni, Primăria Comunei Fărcășești). Pe lângă beneficiile economice, noile sisteme de iluminat vor fi controlate printr-un sistem integrat de dimming și telegestiune, ce va permite controlul de la distanță, identificarea rapidă a defectelor, precum și stabilirea intensității luminii în funcție de condițiile meteo.

O parte din unitățile administrativ-teritoriale din județul Gorj promovează accesul gratuit la Wi-Fi în spații publice, prin intermediul inițiativei WiFi4EU (Târgu Jiu, Țicleni, Runcu, Fărcășești, Arcani, Bustuchin, Turceni etc). La nivelul județului doar 10 instituții sunt înrolate în cadrul sistemului național GHISEUL.RO (ANAF, Primăria Arcani, Primăria Baia de Fier, Primăria Bălești, Primăria Licurici, Primăria Motru, Primăria Rovinari, Primăria Scoarța, Primăria Târgu Cărbunești, Primăria Târgu Jiu), pentru plata online a impozitelor și taxelor.

3.7.5. Ordinea publică și siguranța cetățenilor

La nivel național, Ministerul Afacerilor Interne este autoritatea administrației publice centrale de specialitate, care exercită, în conformitate cu legea, atribuțiile ce îi revin cu privire la respectarea ordinii publice, apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, a proprietății publice și private, prevenirea și combaterea faptelor antisociale, respectarea regimului juridic al frontierei de stat, apărarea împotriva incendiilor și protecția civilă, contribuind prin întreaga sa activitate la apărarea democrației constituționale, suveranității, unității și integrității teritoriale ale României.

Starea de ordine și siguranță publică se realizează prin măsuri generale, de natură economică, socială și politică, precum și prin măsuri speciale, cu caracter preponderent preventiv. Din analiza acestora rezultă menținerea vulnerabilității siguranței cetățeanului, perpetuarea fenomenului infracțional și dezvoltarea criminalității organizate, deși capacitatea de răspuns a instituțiilor statului de drept la riscurile și amenințările specifice a crescut.

La nivelul județului Gorj, analiza activităților privind ordinea publică și siguranța cetățenilor din perioada 2016-2019, arată că o creștere a numărului de misiuni desfășurate de instituțiile cu atribuții în domeniu, dar și creșterea numărului de infracțiuni sesizate (în anul 2019 au fost sesizate cu 11,54% mai multe infracțiuni decât anul anterior). Analiza activității Inspectoratului de Poliție Județean Gorj arată că în anul 2020 au crescut numărul de infracțiuni sesizate cu 11,54% comparativ cu anul 2018, respectiv 9.241 de infracțiuni, din care 4.834 infracțiuni în mediul urban (52,31% din total) și 4.400 infracțiuni în mediul rural (47,61% din total). Infracțiunile stradale sesizate au înregistrat un trend descendent (-15 fapte), de la 236 în anul 2018 la 221 în anul 2019, ceea ce reprezintă o scădere procentuală de 6,36%.

Prevenirea și combaterea fenomenului infracțional în sectorul silvic constituie o preocupare majoră a poliției, în condițiile în care acesta tinde să devină din ce în ce mai complex, având implicații deosebite asupra mediului înconjurător, ecosistemului și economiei naționale. În ceea ce privește siguranța rutieră, în anul 2019, pe raza județului Gorj s-a înregistrat un număr de 118 accidente grave, soldate cu 26 persoane decedate și rănirea gravă a altor 113, au fost constatate 860 de infracțiuni pe linie de circulație rutieră, au fost aplicate 38.043 de sancțiuni contravenționale, au

fost reținute în vederea suspendării un număr de 5287 permise de conducere.

Începând cu anul 2020, în cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Gorj s-a înființat structura teritorială pentru Poliția Animalelor care are ca scop întărirea măsurilor de protecție a animalelor.

În anul 2019, Inspectoratul de Jandarmi Județean „Tudor Vladimirescu” Gorj a executat un număr de 247 misiuni de asigurare a ordinii publice la adunări cu public numeros, astfel: 118 misiuni la manifestări cultural-artistice, religioase, comemorative, 57 misiuni la manifestări sportive, 6 misiuni la manifestații de protest, 5 misiuni la vizite oficiale, 6 misiuni PES RO 2019, alegeri europarlamentare și prezidențiale, 53 misiuni cu prilejul desfășurării probelor scrise la Evaluarea națională și la Bacalaureat, 2 alte acțiuni.

Activitatea de ordine și siguranță publică a Poliției Locale a Municipiului Târgu Jiu a vizat prevenirea și descoperirea faptelor antisociale în scopul realizării competențelor sale din domeniul siguranței publice, constatarea și aplicarea sancțiunilor contravenționale privind încălcarea normelor de conviețuire socială.

3.7.6. Prevenirea și combaterea actelor de corupție

La nivelul județului Gorj au fost luate o serie de măsuri pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție - SNA pe perioada 2016-2020. Astfel, a fost dezvoltat un Plan de integritate pentru implementarea strategiei naționale anticorupție 2016-2020, cu respectarea prevederilor instituite de Strategia națională anticorupție 2016-2020 aprobată prin HG nr. 583/2016, care are următoarele obiective generale:

- Dezvoltarea unei culturi a transparenței pentru o guvernare deschisă la nivel local,
- Creșterea integrității instituționale prin includerea măsurilor de prevenire a corupției ca elemente obligatorii ale planurilor manageriale și evaluarea lor periodică ca parte integrantă a performanței administrative,
- Creșterea gradului de cunoaștere și înțelegere a standardelor de integritate de către angajați și beneficiarii serviciilor publice,
- Consolidarea performanțelor de combatere a corupției prin mijloace penale și administrative,
- Creșterea gradului de implementare a măsurilor anticorupție prin aprobarea planului de integritate și autoevaluarea periodică.

3.7.7. Impactul atragerii fondurilor europene în perioada 2014-2020

Atragerea fondurilor rămâne un deziderat și o posibilitate ca Gorjul să realizeze o creștere economică sustenabilă. Un accent deosebit a fost pus pe *problematika dezvoltării regionale și integrării europene*, ce au avut ca obiective implementarea și/sau monitorizarea implementării proiectelor finanțate din fondurile post-aderare, identificarea și accesarea fondurilor europene puse la dispoziție în cadrul fondurilor structurale și de investiții europene.

La nivelul autorităților administrației publice locale din județul Gorj în perioada 2018-2019 au

fost derulate 71 de proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile în valoare totală de 313.987.539,12 RON, în cadrul următoarelor programe: Programul Operațional Regional 2014-2020, Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, Mecanismul pentru interconectarea Europei, Banca Mondială.

Dintre proiectele implementate amintim:

Programul Operațional Regional 2014-2020:

- „Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea unității de primiri urgențe din cadrul Spitalului Județean de Urgență Târgu Jiu, locația str. Tudor Vladimirescu”, cod SMIS 121889;
- „Extindere și dotare Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Târgu Jiu”;
- „Reabilitare sistem rutier pe DJ671b, km 4+500 - km 41+000, limită județ Mehedinți-Văgiulești-Samarinești-Motru-Lupoaia-Cătunele-Glogova-Cămuiești, județul Gorj”, cod SMIS 125982;
- „Reabilitarea energetică a Spitalului Județean de Urgență Târgu Jiu, locația str. Tudor Vladimirescu”, cod SMIS 110328;
- „Modernizare drum județean (675c), cu originea în DN67b, ce traversează localitățile Târgu Logrești, Popești, Bustuchin, Poiana Seciuri, Seciurile, Roșia de Amaradia, Becheni, Corșoru, Alimpești, Sârbești, Ciupercenii de Olteț, până în DN 67”, Cod SMIS 108998;
- „Modernizare drum județean (675b) ce traversează localitățile Câmpu Mare-Albeni-Călugăreasa-Prigoria-Zorlești Alimpești, până în DJ 675c”, Cod SMIS 109005;
- „Conservarea, restaurarea și valorificarea turistică și culturală a casei memoriale Iosif Keber”.

Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

- „Optimizarea performanței sistemelor interne manageriale”, Codul MySMIS 120638;
- „Transparență, etică și integritate”, Cod SMIS 116766/cod SIPOCA 409;
- „Eficientizarea Planificării Strategice la nivel Organizațional” (EPSO), Codul MySMIS 125603.

Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020

- „Consolidarea capacității de gestionare a crizei sanitare COVID-19 la nivelul județului Gorj”, CodSMIS 138189;
- „Gestionarea crizei sanitare COVID-19 la nivelul DGASPC Gorj”, Cod SMIS 139233.

Programul Operațional Competitivitate 2014-2020:

- Conectarea sectorului cercetare-dezvoltare-inovare cu mediul de afaceri prin animarea și promovarea CLUSTERULUI INOVATIV - MANAGEMENTUL ENERGIEI SI DEZVOLTARII DURABILE, SMIS 107754;

- Utilizarea deșeurilor din industriile extractivă, energetică și metalurgică drept surse alternative de materii prime la fabricarea produselor refractare termoizolatoare și a materialelor de construcții, SMIS 105628;
- Dezvoltarea unei soluții inovative de management SaaS pentru domeniile HoReCa și Retail, SMIS 127128.

3.7.8. Analiza SWOT - Capacitate Administrativă

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Existența comisiilor specializate pe domenii în cadrul instituțiilor publice județene care tratează independent subiecte specifice; - Existența diferitelor forme de asociere (parteneriate public - privat) care asigură dezvoltarea comunităților (ADI, GAL); la nivel județean există 5 structuri asociative de tip GAL, care beneficiază de fonduri europene pentru implementarea proiectelor cuprinse în strategii; cele mai multe UAT din județ sunt membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară înființate pentru atragerea de fonduri europene și realizarea de investiții; - Implementarea programelor de dezvoltare privind managementul integrat al resurselor de apă; - Număr semnificativ de ONG-uri care activează în domeniile social, sportiv și cultural în toate UAT-urile; - Bună expertiză în privința accesării fondurilor europene, în privința creșterii capacității administrative. - Numeroase proiecte de succes realizate - Consiliul Județean Gorj a înregistrat performanțe deosebite în accesarea finanțărilor nerambursabile din diferite programe aferente perioadei 2014-2020; - Interes ridicat pentru accesarea fondurilor europene de către administrațiile publice locale; - Program anual de finanțare a proiectelor societății civile; - Interes față de procese de planificare strategică la nivel local sau județean. 	<ul style="list-style-type: none"> - Capacitate redusă de absorbție a fondurilor nerambursabile de către organizațiile private (IMM, ONG-uri etc.); - Resursele financiare de care dispun autoritățile locale din județ, mai ales cele din orașele mici și din mediul rural, sunt insuficiente pentru realizarea de investiții și cofinanțarea proiectelor, uneori chiar și pentru cheltuielile curente; - Număr mic de instituții care pun la dispoziția cetățenilor servicii online și facilități de plată a taxelor și impozitelor locale;

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Disponibilitatea fondurilor pentru investiții semnificative, îndeosebi în infrastructură până la orizontul anului 2030, îndeosebi a Fondului pentru Tranziție Justă; - Dezvoltarea structurilor asociative și a lanțurilor de furnizare. 	<ul style="list-style-type: none"> - Criza economică și financiară; - Apariția de noi pandemii; - Lipsa de implicare a sectorului privat în gestionarea problemelor locale; - Pierderea finanțărilor dedicate grupurilor asociative și structurilor de tipul ONG-urilor; - Creșterea presiunii asupra autorităților publice în gestionarea unui volum foarte mare de solicitări în activitatea curentă; - Creșterea disparităților între mediul urban și rural din cauza accesului inegal la resurse; - Limitarea alocării de fonduri de la bugetul de stat pentru proiecte ale administrației locale; - Deciziile luate în cadrul administrației publice din România, la alte nivele decât cel județean și care pot duce la plecări masive din structurile publice sau dezinteres din partea angajaților; - Lipsa unor măsuri guvernamentale pentru dezvoltarea sectorului privat; - Lipsa de pregătire a resurselor umane din zonele rurale în atragerea de fonduri europene și implementarea acestora.

3.7.9. Concluzii

Activitatea unităților administrativ-teritoriale de la nivelul județului Gorj este asigurată la nivel județean de către Consiliul Județean și serviciile publice deconcentrate ale ministerelor, Instituția Prefectului Județul Gorj, iar la nivel local de Primării și Consilii locale municipale, orașenești și comunale.

Cu cele 70 de UAT-uri, județul Gorj se încadrează în media națională de 77 UAT-uri/județ, indicând un grad mediu de fragmentare, care ridică, totuși, o serie de provocări la nivelul cooperării interinstituționale.

În județ sunt constituite 4 Asociații de Dezvoltare Intercomunitară, forme asociative cu personalitate juridică, de drept privat, care sunt constituite de către autoritățile locale și județene în scopul derulării în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional și/sau pentru furnizarea în comun de servicii publice.

O altă formă de cooperare la nivel teritorial este reprezentată de Grupurile de Acțiune Locală, fiind înregistrate 5 astfel de inițiative în cadrul județului, selectate spre finanțare de către MADR.

Reforma administrației publice cu privire la e-guvernare evoluează lent, în continuare existând autorități publice locale și instituții care nu oferă servicii on-line, procedurile operaționale fiind cele standard, cu birocrație excesivă. Deși este reglementat procesul de semnătură electronică, activitățile se derulează cu preponderență utilizând formatul fizic, pe hârtie și în paralel, parțial, prin transmiterea electronică a documentelor. Activitățile cu publicul se derulează în continuare prin intermediul ghișeelelor, însă există și instituții care încurajează transmiterea on-line a cererilor.

Conceptul de Smart City este implementat lent la nivelul județului Gorj, fiind necesare investiții în acest sens pentru toate orașele și municipiile din județ.

CAPITOLUL 4: CONSULTAREA ACTORILOR LOCALI

4.1. REZULTATUL ANCHETEI SOCIOLOGICE

Pe durata contractului au fost consultați un număr de 2085 actori locali din instituțiile publice, sectorul privat și societatea civilă, prin aplicarea unui chestionar de sondaj cu scopul de a obține informații relevante, care au contribuit la stabilirea obiectivelor strategiei.

Ancheta din teren pe bază de chestionar a cuprins 2085 respondenți cu vârsta cuprinsă între 18 și 70 de ani, din care 852 respondenți de gen masculin (40,9%) și 1233 respondenți de gen feminin (59,1%). Vârsta medie a participanților la sondaj a fost 46,1 ani, fapt ce ne îndreptățește să considerăm că respondenții au răspuns cu maturitate și responsabilitate, pe baza unei experiențe personale de muncă și de viață în comunitățile din județul Gorj. Dintre respondenți, 58,3% locuiesc în mediul urban, iar 41,7% locuiesc în mediul rural. Sondajul a cuprins 24 întrebări, 10 dintre ele fiind cu răspunsuri multiple.

La întrebarea referitoare la locul unde își desfășoară activitatea, răspunsurile respondenților au relevat că 41,4% lucrează în Consiliile locale din județul Gorj, 16,6% în Consiliul Județean Gorj, 14,6% în serviciile publice deconcentrate de la nivel județean, 13,3% în alte instituții publice gorjene, operatori economici din județul Gorj sunt 11,2%, în ONG-uri activează 1,6% dintre respondenți, 0,7% în Instituția Prefectului Gorj, 0,3% în sindicate și 0,2% în GAL-uri și alte forme asociative. Așadar, 86,7% dintre respondenți activează în sectorul public, 11,2% în unități economice și 2,1% în organizații asociative (ONG-uri, GAL-uri, sindicate).

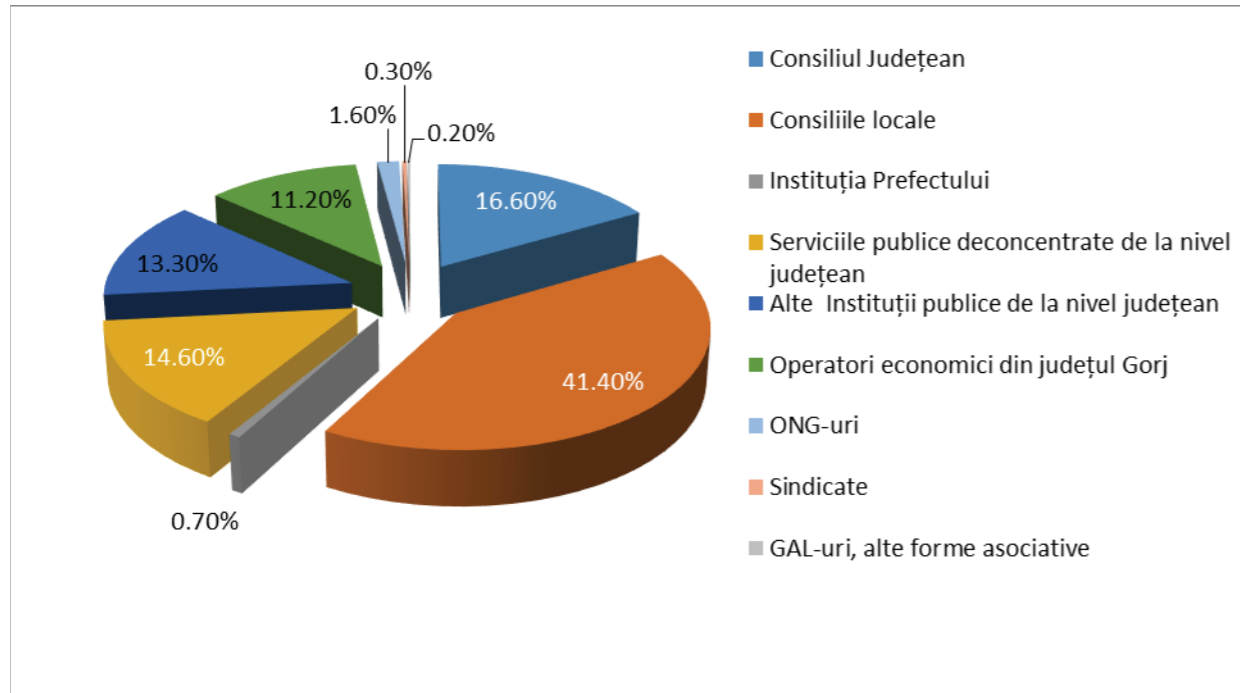

Figura nr. 75 Ponderea răspunsurilor respondenților referitor la instituțiile/organizațiile în care își desfășoară activitatea

Sursa: date prelucrate chestionar

Răspunsurile la întrebarea privind implementarea soluțiilor de e-guvernare în instituțiile/organizațiile în care își desfășoară activitatea respondenții au relevat că în 2/3 dintre acestea nu sunt implementate astfel de soluții. Dintre respondenți, 65,9% au considerat că în instituțiile/organizațiile în care își desfășoară activitatea nu sunt implementate soluții de e-guvernare, iar 34,1% consideră că aceste soluții sunt implementate în unitățile în care lucrează. Unul dintre respondenții care a răspuns afirmativ la această întrebare a completat că activitatea se desfășoară în conformitate cu PSNA 2020³¹.

Digitalizarea este o necesitate, evidențiată mai ales în condiții de pandemie. La nivel național, proiectul „Cadru strategic pentru adoptarea și utilizarea de tehnologii inovative în administrația publică 2021-2027 - soluții pentru eficientizarea activității”, cu finanțare nerambursabilă din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capacitate Administrativă „Competența face diferența!” este în faza de implementare, începută în decembrie 2020. Obiectivul general al proiectului constă în realizarea unei analize naționale corelată cu strategiile internaționale în vederea utilizării de tehnologii inovative cu scopul eficientizării activității instituționale în relația cu cetățenii, prin dezvoltarea de sisteme și instrumente de management și prin îmbunătățirea politicilor publice și creșterea calității reglementărilor. O serie de activități ce se vor derula în cadrul proiectului vizează

³¹ Programul statistic național anual 2020

elaborarea cadrului strategic național în domeniul tehnologiilor blockchain³² pentru administrația publică și fundamentarea unui program de finanțare în cadrul acestuia pentru perioada de finanțare 2021-2027, fundamentarea conceptului digital innovation hubs, care să faciliteze transformarea digitală, complementar cu mecanismul Digital Innovation Hub al Comisiei Europene, înființarea unui Digital Policy Lab care va facilita dezvoltarea unui ecosistem de infrastructuri, procese, instrumente și rețele care generează inovare în procesul de formulare a politicilor publice, analiza și actualizarea legislației din tehnologiile de tip blockchain și inteligență artificială prin simplificare și completare, în concordanță cu standardele europene.

De altfel, încă din decembrie 2013, Consiliul Județean Gorj a derulat proiectul „Implementare soluții de e-guvernare la nivelul județului Gorj, zona centru, pentru eficientizarea serviciilor publice oferite către cetățeni,”. Proiectul a vizat municipiul Târgu Jiu, orașele Rovinari și Țicleni, comunele Negomir, Dănești, Bălești, Bălteni, Drăgotești, Turcinești, Urdari, Bălănești, Godinești, Schela, Hurezani, Licurici și Alimpești. În cele 18 luni de derulare a proiectului, s-a realizat implementarea unor soluții de e-guvernare, prin completarea și îmbunătățirea infrastructurii actuale a unităților administrative cu sisteme performante, capabile să asigure o platformă operațională eficientă, care să deservească atât actul administrativ cât și serviciile publice oferite în sprijinul cetățenilor și a mediului de afaceri. Obiective specifice ale proiectului au fost eficientizarea activităților interne ale instituțiilor publice, prin optimizarea gestionării principalelor fluxuri de activități și date, utilizând mijloace specifice TIC; îmbunătățirea interacțiunii cu beneficiarii actului administrativ, prin dezvoltarea de servicii publice online și implementarea unui sistem informatic integrat, interoperabil și interconectat pentru gestionarea Registrului Agricol în format electronic și a altor servicii specifice administrației publice locale (partenerii din proiect), inclusiv instruirea corespunzătoare a personalului intern, în vederea asigurării utilizării și actualizării corecte a sistemului informatic și a conținutului informațional.

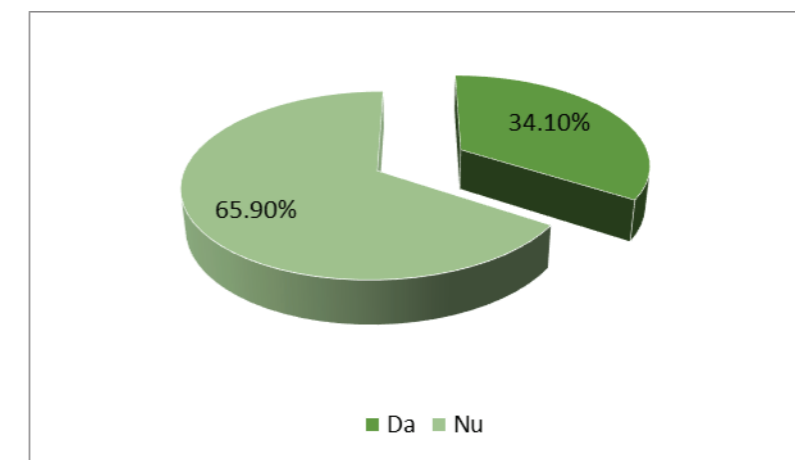

Figura nr. 76 Ponderea răspunsurilor respondenților referitor la implementarea soluțiilor de e-guvernare în instituțiile/organizațiile în care își desfășoară activitatea

Sursa: date prelucrate chestionar

³² Registru digital

Referitor la părerea respondenților privind principale probleme legate de digitalizarea județului Gorj, atât pentru mediul de afaceri/întreprinderi, cât și pentru autoritățile publice, remarcăm ponderea mare a celor care au ales ca problemă lipsa resurselor financiare (29,5%), urmați de cei care consideră că nivelul scăzut de informatizare (19,4%) și procedurile dificile (19,1%) reprezintă un impediment. 16,0% consideră că dezinteresul mediului de afaceri/întreprinderilor și autorităților publice reprezintă un motiv pentru problemele privind digitalizarea județului Gorj și aceeași pondere au avut-o și cei care au considerat că lipsa de interoperabilitate între sistemele actuale creează neajunsuri. Fiind o întrebare cu răspunsuri multiple, peste jumătate dintre respondenți au ales două sau chiar trei variante de răspuns.

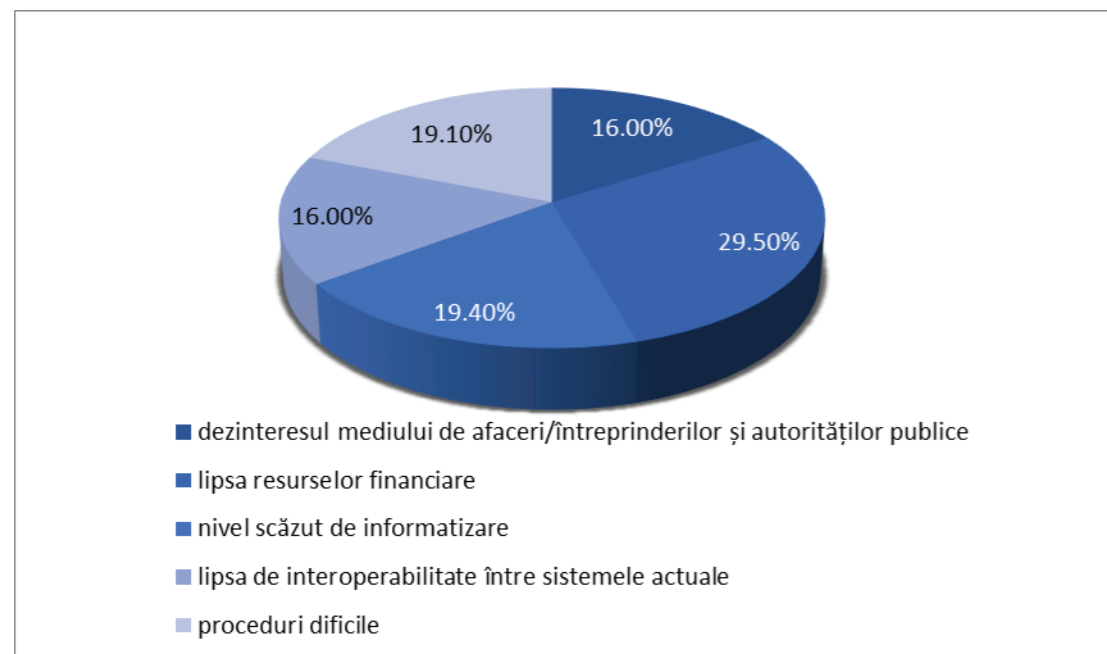

Figura nr. 77 Ponderea răspunsurilor respondenților referitor la principale probleme legate de digitalizarea județului Gorj, atât pentru mediul de afaceri/întreprinderi, cât și pentru autoritățile publice

Sursa: date prelucrate chestionar

Tot pe tema digitalizării activității din județul Gorj s-a axat și întrebarea privind părerea respondenților cu privire la rolul digitalizării tuturor serviciilor publice în modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale. Aproape toți respondenții (94,1%) au fost de părere că digitalizarea activității ar conduce la simplificarea și modernizarea activității, doar 5,9% au răspuns negativ la această întrebare. Reticența unor respondenți cu privire la digitalizarea activității poate avea legătură cu teama de a-și pierde locul de muncă sau cu dificultăți generate de vârsta mai înaintată în accesarea site-urilor serviciilor publice. Este evident însă că viitorul este unul cu activități digitalizate, iar pandemia nu a făcut altceva decât să impulsioneze acest lucru.

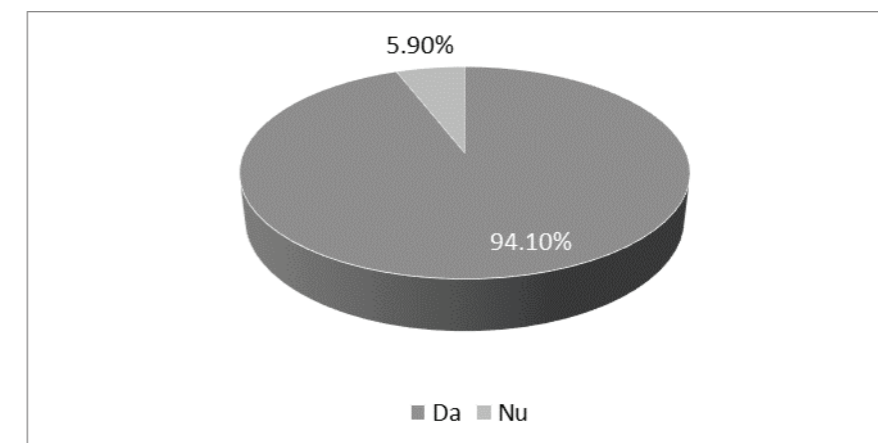

Figura nr. 78 Ponderea răspunsurilor respondenților cu privire la rolul digitalizării tuturor serviciilor publice în modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale

Sursa: date prelucrate chestionar

Cu privire la posibilitatea implementării conceptului de Smart-city în localitățile urbane gorjene, 95,8% au fost de părere că acest lucru ar trebui făcut și doar 4,2% au arătat reticență.

Promovarea soluțiilor inteligente pentru dezvoltarea durabilă implică investiții în capitalul uman și social, în infrastructura de transport, gestionarea responsabilă a resurselor naturale prin acțiuni participative și angajament, pentru creșterea calității vieții. O zonă urbană inteligentă asigură o bună colaborare între serviciile publice care funcționează într-un mediu deschis, împărțind date, proiecte, pentru a face serviciile mai eficiente și centrate pe beneficiari, creând în același timp economii majore în bugetele locale. Un oraș inteligent gândește durabil și sustenabil, economisește energie, apă, materii prime, alimente și resurse financiare pentru a continua să prospere, reducând în același timp emisiile poluante. Orașul inteligent îi încurajeze pe cetățenii săi, companiile și serviciile publice să eficientizeze organizarea, comunicarea și producția pentru a dezvolta zona urbană prin servicii inovative. **Integrarea tuturor locuitorilor prin creșterea calității vieții fiecăruia** va reduce disparitățile sociale și va crește siguranța, gradul de educație și sănătate al cetățenilor, a căror participare activă este esențială. Conceptul de oraș inteligent funcționează în numeroase locuri din țară (Alba-Iulia, Cluj-Napoca, Oradea, Brașov, Sibiu, Piatra-Neamț, Iași, Arad etc.), astfel că nu mai este doar un deziderat, ci un set de acțiuni care concretizează soluții inteligente pentru sustenabilitatea urbană.

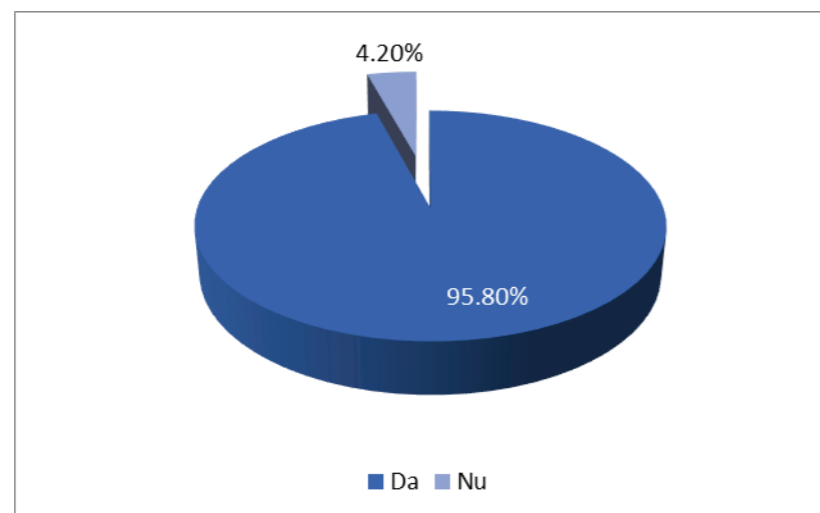

Figura nr. 79 Ponderea răspunsurilor privind la posibilitatea implementării conceptului de Smart-city în localitățile urbane gorjane
Sursa: date prelucrate chestionar

În ceea ce privește modalitatea de comunicare dintre instituții/autorități publice și cetățeni, cei mai mulți respondenți (81,4%) au afirmat că aceasta se face atât prin intermediul ghișeelor înființate pentru acest scop, cât și prin mijloace electronice. Varianta de comunicare doar prin intermediul ghișeelor înființate pentru acest scop a fost aleasă de 14,2% dintre respondenți, iar varianta de comunicare doar prin mijloace electronice a fost aleasă de 3,2% dintre respondenți. 1,2% au precizat că această comunicare se face prin intermediul ghișeelor, a mijloacelor electronice, dar și prin poștă. Nemulțumirea respondenților a fost consemnată cu privire la unele instituții precum ANAF, unde solicitanții sunt trimiși la 2-3 ghișee pentru rezolvarea problemei lor. Anul 2020 a marcat, cu siguranță, o creștere importantă a numărului de utilizatori care au ales comunicarea cu instituțiile prin mijloace electronice. De altfel, recomandarea instituțiilor gorjane a fost aceea ca programul cu publicul să se desfășoare, pe cât posibil, prin intermediul poștei, pe cale electronică sau prin telefon/fax. În plus, Guvernul a aprobat printr-o ordonanță de urgență măsuri care au permis utilizarea înscrisurilor în formă electronică, acestea fiind semnate cu semnătură electronică atât de către instituții, cât și de persoane fizice sau juridice, documentele fiind considerate autentice. Pe portalul instituțiilor au fost postate formulare în format electronic, pentru ca cetățenii să le poată completa și trimite în format digital. Folosirea Internetului în comunicarea dintre instituții și cetățeni reprezintă o condiție pentru dezvoltarea societății informaționale. Astfel, funcționarii din administrația publică au și vor avea în continuare nevoie să integreze în munca administrativă și de birou tehnicile moderne de comunicare, în scopul creșterii calității serviciilor pe care le oferă cetățenilor. E-comunicarea oferă nenumărate avantaje, începând de la diseminarea rapidă și sigură a informațiilor către o masă mare de receptori, în cazul de față cetățeni și funcționari publici, și până la scutirea unor costuri substanțiale. E-comunicarea scurtează procesul administrativ, timpul pierdut

la ghișeele din cadrul birourilor administrațiilor locale și degrevarea funcționarilor publici de o serie de activități de rutină. Administrația prin e-comunicare oferă funcționarilor eficiență în gestionarea contractelor și problematicilor instituționale, dar și în comunicarea directă cu cetățenii și cu ceilalți funcționari.

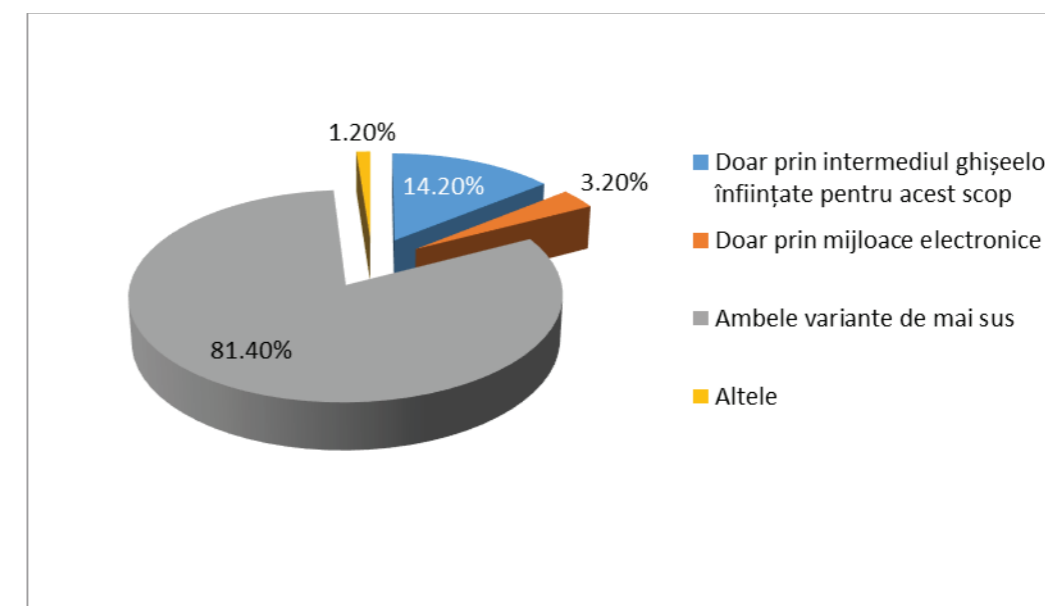

Figura nr. 80 Ponderea răspunsurilor referitor la modalitatea de comunicare dintre instituții/autorități publice și cetățenii din județul Gorj
Sursa: date prelucrate chestionar

Recunoscând diversitatea tradițiilor și a practicilor curente în sectorul construcțiilor, dar și condițiile climatice și procedurile diferite de abordare în întreaga UE, nu s-a instituit o metodologie uniformă pentru punerea în aplicare a conceptului de clădire cu aproape zero energie convențională (nZEB), determinând fiecare stat membru să dezvolte propria definiție a nZEB. În același timp, statele membre ale UE sunt obligate să elaboreze planuri naționale de punere în aplicare a nZEB specifice, planuri care trebuie să țină seama de condițiile naționale, regionale sau locale. Aceste planuri vizează punerea în aplicare a conceptului nZEB în măsuri practice, în vederea creșterii numărului de clădiri cu consum de energie aproape zero. Pentru îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor existente este esențială, nu numai atingerea obiectivelor naționale de eficiență energetică pe termen mediu, ci și îndeplinirea obiectivelor pe termen lung ale strategiei privind modificările climatice și trecerea la o economie competitivă cu emisii scăzute emisiilor de bioxid de carbon până în 2050. Având în vedere aceste preocupări strategice, politica europeană privind consumul de energie în sectorul clădirilor a fost consolidată în ultimii ani, în principal, prin reformularea directivelor privind performanța energetică a clădirilor. Reducerea consumurilor de energie pentru exploatarea clădirilor nu poate fi separată de calitatea mediului interior și influența asupra celui exterior, iar toate acestea sunt rezultatul acțiunii simultane a unui complex de factori care, în esență, sunt definiți

de caracteristicile constructive și arhitecturale, amplasament, condiții climatice, funcționarea instalațiilor, comportamentul utilizatorilor. Reabilitarea termică a clădirilor existente are în vedere reducerea consumurilor energetice pentru exploatare, dar și asigurarea confortului și a unui mediu interior sănătos, în condițiile unor cheltuieli de investiție minime. La nivelul Regiunii SV Oltenia, municipiul Craiova a derulat proiectul TRACE (Tool for Rapid Assessment of City Energy - Instrument de Evaluare Rapidă a Eficienței Urbane, un instrument simplu și practic de evaluare rapidă a utilizării de energie în orașe.

Pentru creșterea eficienței energetice, o serie de clădiri au fost reabilite din punct de vedere energetic. Este și motivul pentru care respondenții au fost rugați să precizeze dacă Instituția/organizația/întreprinderea în cadrul căreia își desfășoară activitatea funcționează într-o clădire reabilitată energetic. 70,8% dintre respondenți au precizat că își desfășoară activitatea într-o clădire care nu a fost reabilitată energetic, doar 29,2% au afirmat că locul unde muncesc este într-o clădire reabilitată energetic. Chiar dacă ponderea răspunsurilor negative este mare, cu siguranță lucrurile se vor îmbunătăți semnificativ în următorii ani, în condițiile în care Târgu Jiu și Motru au planuri aprobate pentru eficientizarea energetică a municipiilor.

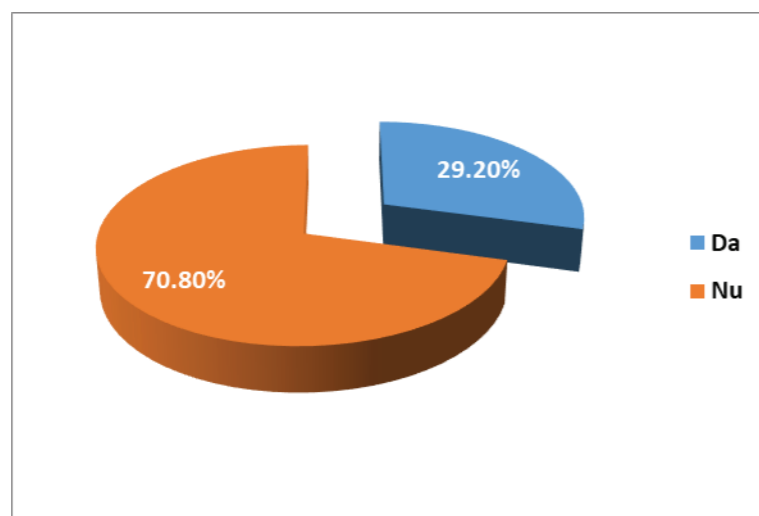

Figura nr. 81 Ponderea răspunsurilor privind reabilitarea energetică a clădirilor în care funcționează instituția/organizația/întreprinderea din județul Gorj în care-și desfășoară activitatea respondenții

Sursa: date prelucrate chestionar

La întrebarea deschisă referitoare la principalele surse de poluare ale județului Gorj, respondenții au nominalizat în majoritate transportul urban (parcul auto pentru transportul public este vechi și poluant), urmate de deșeuri, fie deversate în ape, fie aruncate la întâmplare (pe lângă containere sau coșuri de gunoi, gradul foarte redus de reciclare a deșeurilor, poluarea fonică și praful, activități industriale de tip minerit sau producția de energie electrică). S-a semnalat totodată poluarea datorată depozitului de deșeuri de la Bârsești (cartierul Slobozia), canalizarea defectuoasă. Respondenții au semnalat prezența deșeurilor de la periferia orașelor fie aruncate pe câmp, fie pe malul apelor.

Respondenții au evidențiat și lipsa conștientizării consecințelor unei poluări excesive a mediului și implicit degradarea calității vieții.

Riscurile naturale cu care se confruntă populația din județul Gorj sunt numeroase, motiv pentru care participanții la sondajul de opinie au evidențiat pe primul loc inundațiile (47,8%), urmate de alunecările de teren (34,1%), incendiile - risc ce nu are, cel mai adesea, cauze naturale - (15,5%) și cutremurele (0,8%). Dintre respondenți, 1,8% au completat și alte riscuri precum seceta, care afectează din ce în ce mai mult sectorul agricol la nivel de țară și implicit, și județul Gorj.

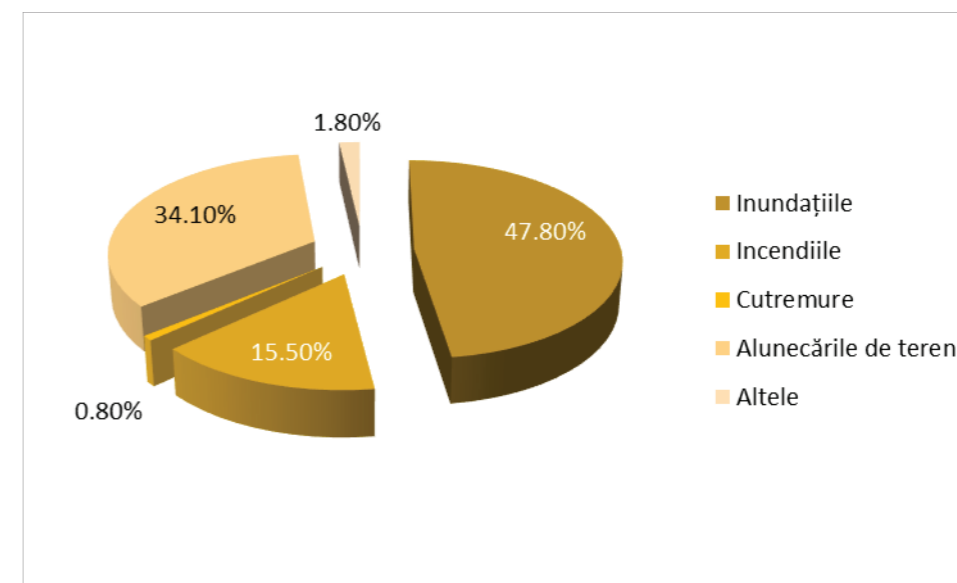

Figura nr. 82 Ponderea răspunsurilor privind riscurile naturale cu care se confruntă populația județului Gorj

Sursa: date prelucrate chestionar

La nivelul Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Lt. Col. Dumitru Petrescu” al județului Gorj a fost elaborat, în 2017, un Plan de analiză și acoperire a riscurilor, unde sunt evidențiate principalele riscuri naturale, tehnologice, biologice și sociale posibile și modul în care efectele acestora, în cazul în care se produc, sunt limitate ca extindere și pagube. Studiul evidențiază, pe baza unor hărți tematice, zonele cu risc la inundații, alunecări de teren, risc de avalanșe și căderi masive de zăpadă, risc de incendii forestiere, riscuri tehnologice și de poluare accidentală a apelor și solului, riscul la epizootii/zoonoze, dar și arealele de intervenție ale detașamentelor de pompieri Târgu Jiu și Motru, al secției de pompieri Turceni și gărzilor de intervenție Bumbesci-Jiu, Novaci, Tismana și Hurezani.

Extinderea suprafețelor de parcuri și spații verzi, simultan cu creșterea calității acestora este o necesitate, în condițiile în care vegetația preia o parte din poluanții generați de traficul urban, de sistemele de încălzire sau de activitatea industrială. Respondenții consideră, în proporție de 72,6%, că spațiile verzi din zonele locuite de ei nu sunt suficiente nici ca dimensiune, nici calitativ și doar 27,4% sunt mulțumiți. Această „infrastructură urbană verde” trebuie să asigure diminuarea efectelor negative ale schimbărilor climatice și ale poluării dar în același timp trebuie să asigure furnizarea

permanentă de servicii ecosistemice către comunitățile urbane, prin atractivitate, și diversitate, contribuind astfel inclusiv la stimularea economică a așezării. Atractivitatea poate fi determinată de istoricul locației, modul de utilizare al infrastructurii, proximități, amplasare sau complexitatea infrastructurii. Diversitatea infrastructurilor verzi este influențată de elementele ce o compun și poate stimula gradul de atractivitate al respectivei infrastructuri. În același timp o infrastructură caracterizată printr-un grad ridicat de diversitate furnizează o gamă mai largă de servicii. Prezența unei infrastructuri verzi într-un anumit spațiu poate cataliza dezvoltarea economică a acelui spațiu prin creșterea prețului terenurilor sau a locuirii. Dezvoltarea unor zone funcționale urbane noi gravitează, în general, în jurul unei infrastructuri verzi care este amenajată astfel încât să crească gradul de atractivitate al zonei funcționale respective.

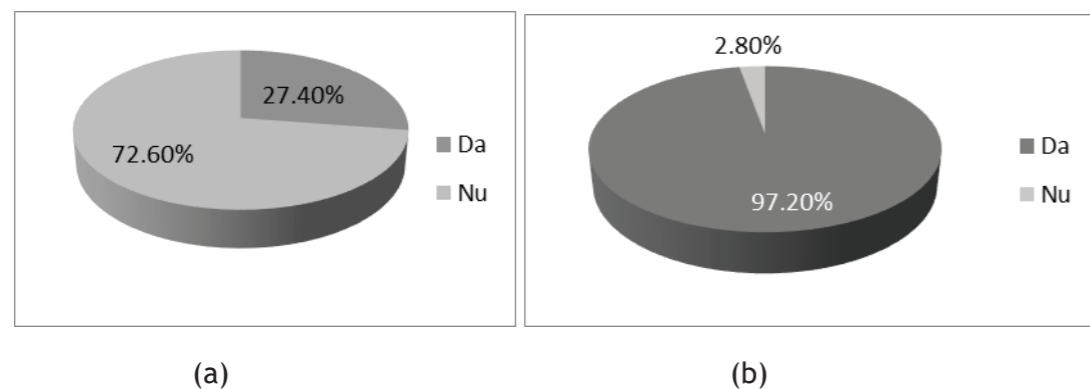

Figura nr. 83 Ponderea răspunsurilor privind satisfacția legată de dimensiunea și calitatea spațiilor verzi din județul Gorj (a) și necesitatea regenerării urbane durabile (b)

Sursa: date prelucrate chestionar

În plus, 97,2% dintre respondenți sunt de părere că sunt necesare investiții în regenerarea urbană durabilă prin crearea de infrastructură verde, coridoare ecologice cu rol în atenuarea gradului de poluare al aerului, punerea în valoare a spațiilor urbane degradate și a terenurilor abandonate.

De altfel, majoritatea orașelor din România se confruntă astăzi cu disfuncții majore la nivel de mediu construit, ca urmare a unor procese de transformare cu caracter radical suferite de țesutul urban în perioada anterioară anului 1990. Pe fondul problematelor legate de mediu și societate, a ritmului accelerat al dezvoltării imobiliare, a standardelor europene și a direcțiilor de dezvoltare durabilă, se impune instrumentarea mecanismelor care contribuie la valorificarea potențialului urbanistic. Conversia clădirilor implică o abordare complexă a proiectelor, în spiritul regenerării urbane, concept de actualitate orientat către identificarea și prezervarea valorilor comunitare, cu intervenții inteligente asupra mediului construit existent, ca premiză a perenității și identității urbane. Conversia se orientează pe două direcții: renovarea unei structuri existente, vechi sau noi, cu un grad de valoare estetică și istorică sau de reper la nivel urban și conversia funcțională a acestei structuri prin remodelarea spațiului interior și exterior (recompartimentări, extinderi etc.). Conversia clădirilor apare ca un demers integrator pentru recuperarea acelor spații care prezintă potențial de a fi transformate în centre de interes, care să contribuie la revitalizarea și regenerarea

urbană. Aceste operațiuni de arhitectură și urbanism pot să fie factori importanți care să contribuie la regenerarea orașului și la îmbogățirea (sau chiar la apariția) traseelor culturale.

În condițiile creșterii eficienței energetice și a utilizării energiei neconvenționale, mai prietenoasă cu mediul, doar 2,4% dintre respondenți au afirmat că au fost implementate sisteme de distribuție inteligente/eficiente energetic. În accepțiunea a 45,2% dintre respondenți se impune modernizarea rețelei de termoficare, 21,8% au constatat că majoritatea sistemelor de termoficare sunt centralizate și 13,8% consideră că sistemele de termoficare ale mediului urban și rural sunt bazate pe combustibili alternativi și resurse regenerabile. 16,8% au afirmat că la nivelul județului Gorj doar municipiul Motru are sistem de termoficare, în rest populația folosește centralele de apartament în mediul urban și sobe sau centrale pe lemne în spațiul rural.

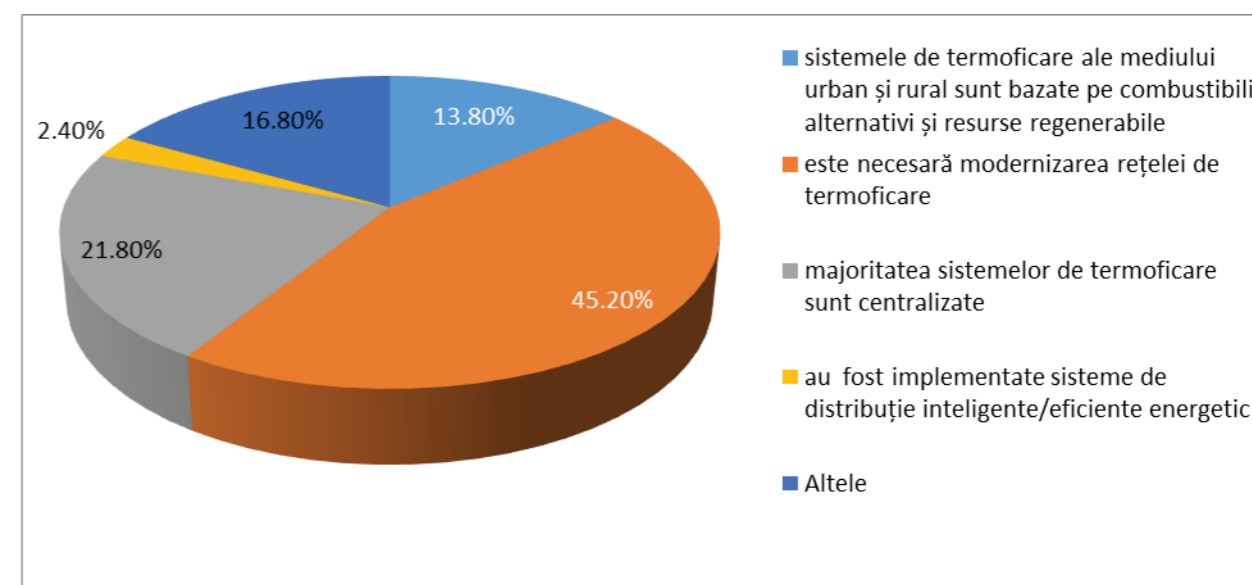

Figura nr. 84 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a sistemului de termoficare din județul Gorj

Sursa: date prelucrate chestionar

Cât privește starea actuală a transportului public urban la nivelul județului Gorj, 91,9% afirmă că mijloacele de transport sunt învechite și poluante și doar 4,3% sunt de părere că au fost dezvoltate sisteme verzi de transport urban public (gen autobuze electrice) 3,9% dintre respondenți susțin fie că au fost achiziționate mijloace moderne de transport, fie că nu dețin informații pe această temă.

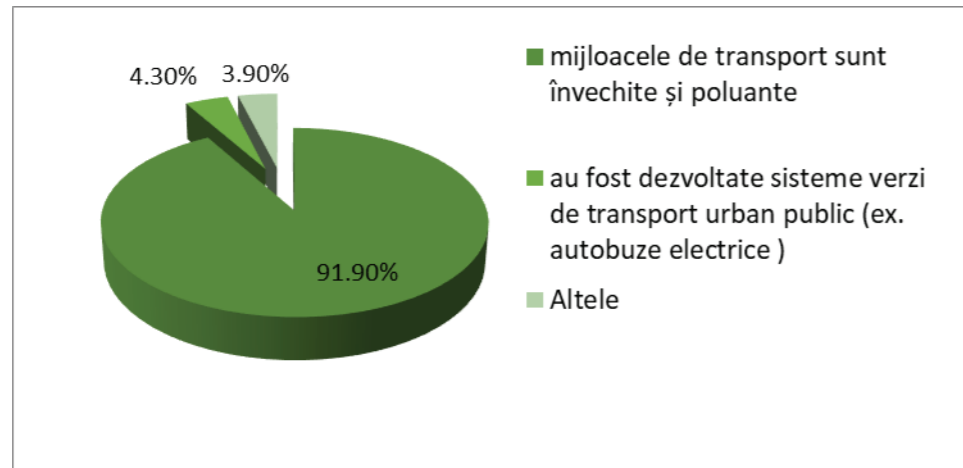

Figura nr. 85 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a transportului public urban din județul Gorj

Sursa: date prelucrate chestionar

La nivelul Consiliului Județean Gorj a fost elaborat în anul 2017 studiul privind dezvoltarea infrastructurii de drumuri și poduri, iar la nivel regional, ADR Sud-Vest Oltenia a derulat în perioada 2016-2020 proiectul REGIO-MOB - Învățare interregională spre o mobilitate durabilă în Europa, finanțat în cadrul programului Interreg Europe, Axa Prioritară 3, Obiectivul Specific 3.1 Îmbunătățirea politicilor bazate pe o economie cu emisii scăzute de carbon, proiect al cărui obiectiv principal a fost asigurarea unei creșteri durabile prin promovarea unei mobilități durabile. Proiectul este materializat prin dezvoltarea de strategii regionale de mobilitate, cu o abordare holistică (factori de mediu, economici și sociali).

Referitor la starea actuală a infrastructurii de transport (rutieră/feroviară) din județul Gorj, 23,4% dintre respondenți consideră că sunt necesare investiții pentru conectarea la rețele transeuropene de transport rutier/feroviar, 23,1% dintre respondenți au afirmat că sunt necesare investiții în infrastructura de transport pentru a crește conectivitatea cu Europa, 17,4% sunt de părere că sunt necesare investiții pentru conectarea la rețele transeuropene de transport rutier/feroviar, în condițiile în care 11,6% afirmă că există decalaj de dezvoltare în domeniul infrastructurii de transport, iar 10,6% afirmă că există trafic de tranzit ridicat la nivelul a numeroase localități care nu beneficiază de variante de ocolire.

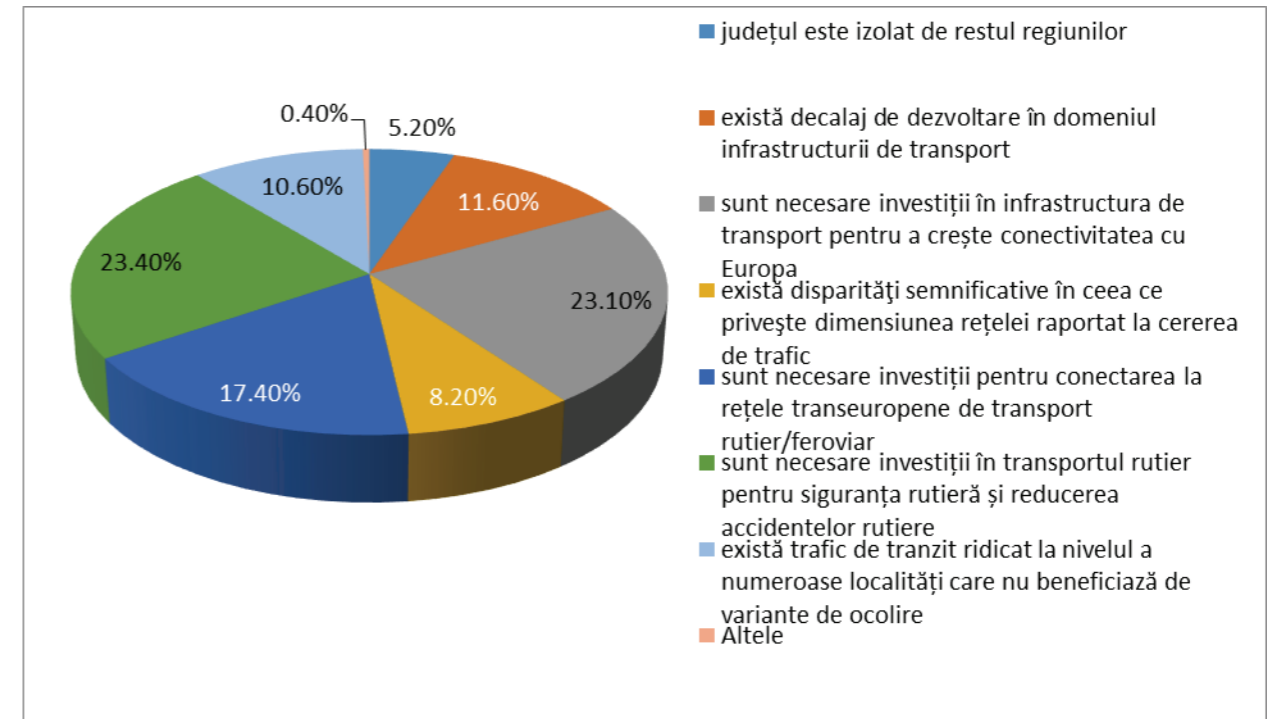

Figura nr. 86 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a infrastructurii de transport (rutieră/feroviară) din județul Gorj

Sursa: date prelucrate chestionar

Cu privire la starea actuală a sistemului educațional din județul Gorj, 33,3% dintre respondenți consideră că investițiile în modernizarea clădirilor în care funcționează universități, școli, licee, grădinițe ș.a. sunt insuficiente, 30,6% reclamă lipsa investițiilor în sisteme moderne de predare (echipamente IT, digitalizare etc.), 12,8% sunt de părere că există un număr redus de unități de învățământ profesional și tehnic, 12,3% consideră că numărul de elevi înscriși în învățământul profesional și tehnic este mic și 10,1% dintre respondenți avertizează asupra gradului mare de abandon școlar al elevilor care provin din grupuri vulnerabile. La nivelul Regiunii Sud-Vest Oltenia, a fost elaborat în anul 2017 Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ 2016-2025.

Regândirea relației dintre mediul universitar gorjean și mediul economic reprezintă un element strategic pentru misiunea viitoare a universității, printr-o reformulare a politicilor de colaborare reciprocă. Schimbările rapide în domeniul tehnologic și în diversele medii sociale conduc spre modificări structurale în care metodele și abordările clasice nu mai pot oferi soluții viabile. Sunt necesare așadar mecanisme de intervenție inovative în vederea susținerii căilor sustenabile de realizare a legăturii cu mediul socio-economic. În ceea ce privește colaborarea universității cu mediul socio-economic, este de remarcat legătura dezvoltată și consolidată de universitate, prin Facultatea de Inginerie și Dezvoltare Durabilă, cu Complexul Energetic Oltenia, Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare Horticolă

Târgu Jiu, Administrația Naturală Gorjul Nordului de Vest, Ocolul Silvic Gorj, Oficiul pentru Studii Pedologice și Agrochimice Gorj, SC Succes Nic Com SRL, Agenția de Protecția Mediului Gorj, MIRFO SA, GRIMEX SA, colaborare materializată în proiecte comune de cercetare sau proiecte instituționale, o bună relație cu Inspectoratul Școlar Județean Gorj, cu toate liceele din Gorj, cu Direcția Județeană de Tineret și Sport, cu Primăria municipiului Târgu Jiu, cu alte instituții sau autorități locale din Gorj. În privința învățământului profesional și tehnic, este necesară în continuare reorganizarea rețelei școlare prin concentrarea resurselor în centre de pregătire profesională viabile, în campusurilor școlare, la care să aibă acces un număr cât mai mare de elevi și care să poată oferi un nivel de formare profesională adecvat și competitiv. Absolvenții de gimnaziu optează în număr mic pentru învățământ profesional, fiind necesară o consiliere și orientare profesională în concordanță cu aptitudinile și competențele personale, dar și corelată cu nevoile pieței muncii locale și regionale.

Relația dintre universități și mediul economic reprezintă un domeniu complex, cu interacțiuni și provocări multiple. În cadrul unei societăți și economii globalizate, în care cunoașterea a devenit principalul factor de creștere economică, atât universitatea cât și partenerii sociali își redefinesc poziția în raport cu demersul academic. Totodată, la nivelul învățământului liceal, Colegiul Tehnic „General Gheorghe Magheru” din Târgu Jiu deține un plan de acțiune al școlii pentru perioada 2016-2021. Chiar dacă nu este suficient, sunt premise ca prin colaborarea unităților de învățământ preuniversitar și universitar cu mediul economic să fie reanalizate necesitățile de forță de muncă specializată și calificată, astfel ca specialiștii să poată fi integrați în activitatea economică și de cercetare gorjeană.

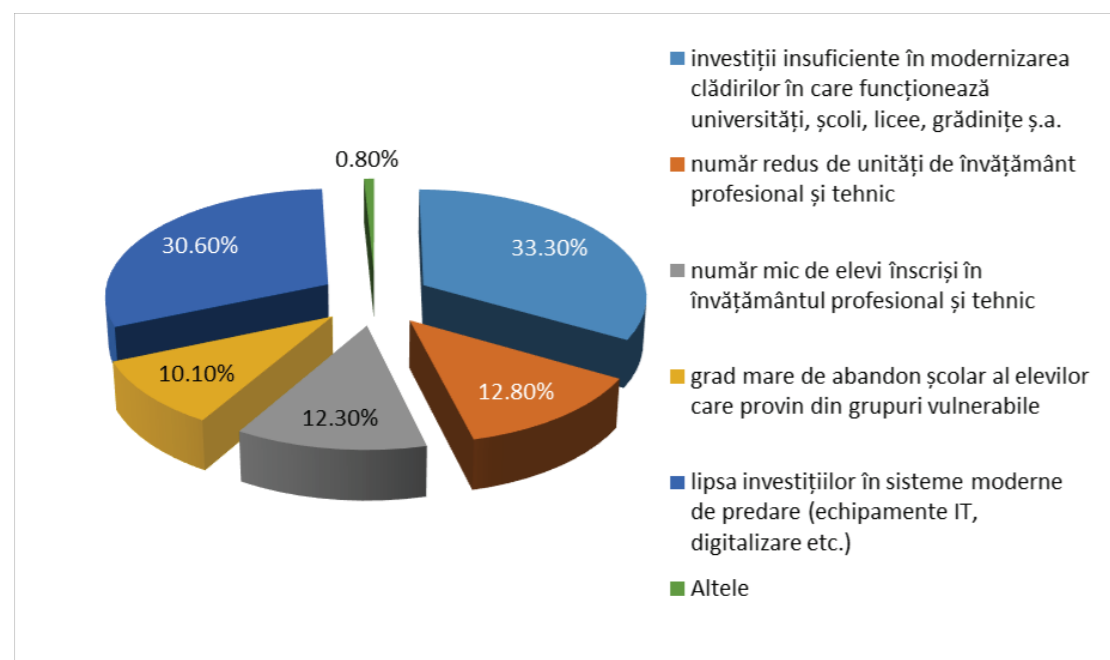

Figura nr. 87 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a sistemului educațional din județul Gorj

Sursa: date prelucrate chestionar

Referitor la starea sistemului de de sănătate din județul Gorj, 36,7% dintre respondenți afirmă că sunt investiții insuficiente în modernizarea și dotarea cu echipamente a spitalelor, 18,4% constată că există un număr redus de furnizori de servicii medicale în mediul rural, iar 16,9% reclamă lipsa unor spitale regionale. În plus, 14,8% dintre respondenți sunt de părere că există număr mare de persoane defavorizate care nu au acces la servicii medicale de bază, iar 11,9% dintre respondenți reclamă distanța mare între comunele din județ și spitalele existente. Din păcate, situațiile semnalate de respondenți sunt aplicabile la nivel regional și național, motiv pentru care fondurile ce urmează să fie puse la dispoziția forurilor decizionale gorjene ar trebui să ia în calcul și domeniul sănătății, pentru creșterea calității vieții.

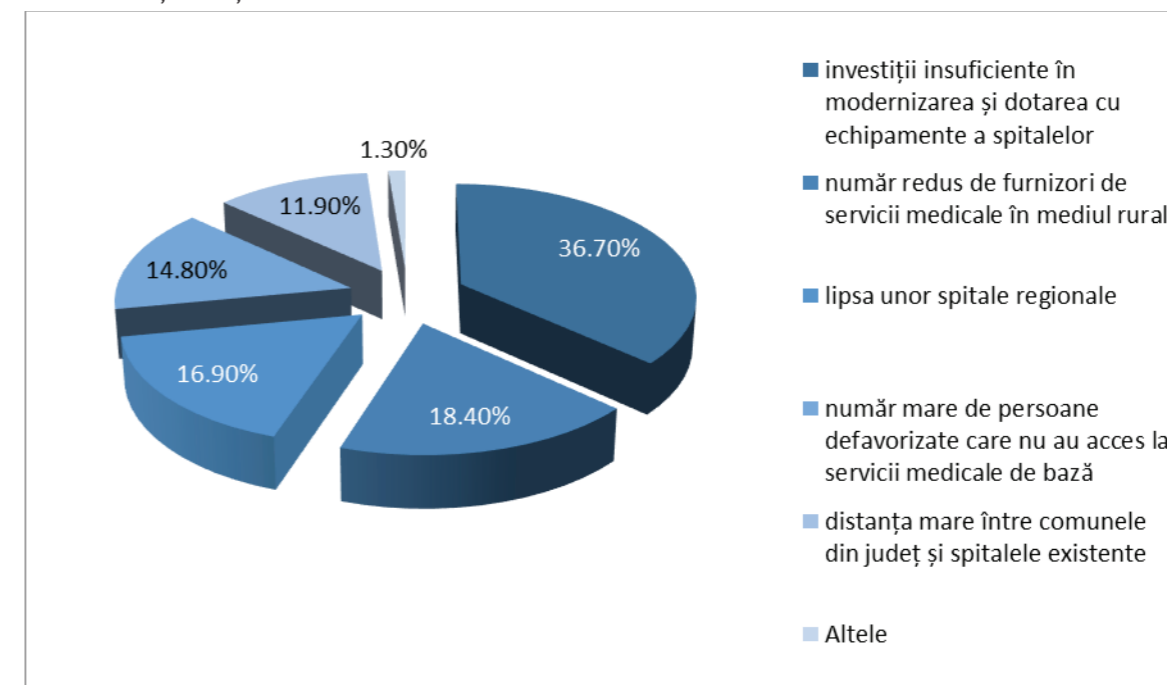

Figura nr. 88 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a sistemului de sănătate din județul Gorj

Sursa: date prelucrate chestionar

Nici la capitolul referitor la sistemul de servicii sociale din județul Gorj respondenții nu au avut păreri diferite față de starea sistemului de sănătate, în sensul că 32,6% consideră că investițiile în modernizarea și dotarea cu echipamente a clădirilor unde sunt oferite servicii sociale (cămine de bătrâni, cantine sociale, centre pentru copii ș.a.) sunt insuficiente, 19,8% sunt de părere că există număr insuficient de centre pentru asigurarea serviciilor sociale, 16,9% afirmă că există număr redus de personal specializat în oferirea de servicii sociale, 16,1% reclamă faptul că există un număr mare de localități din mediul rural care nu beneficiază de infrastructură specifică serviciilor sociale, iar 13,9% dintre respondenți avertizează asupra deficitului de servicii sociale oferite persoanelor cu dizabilități.

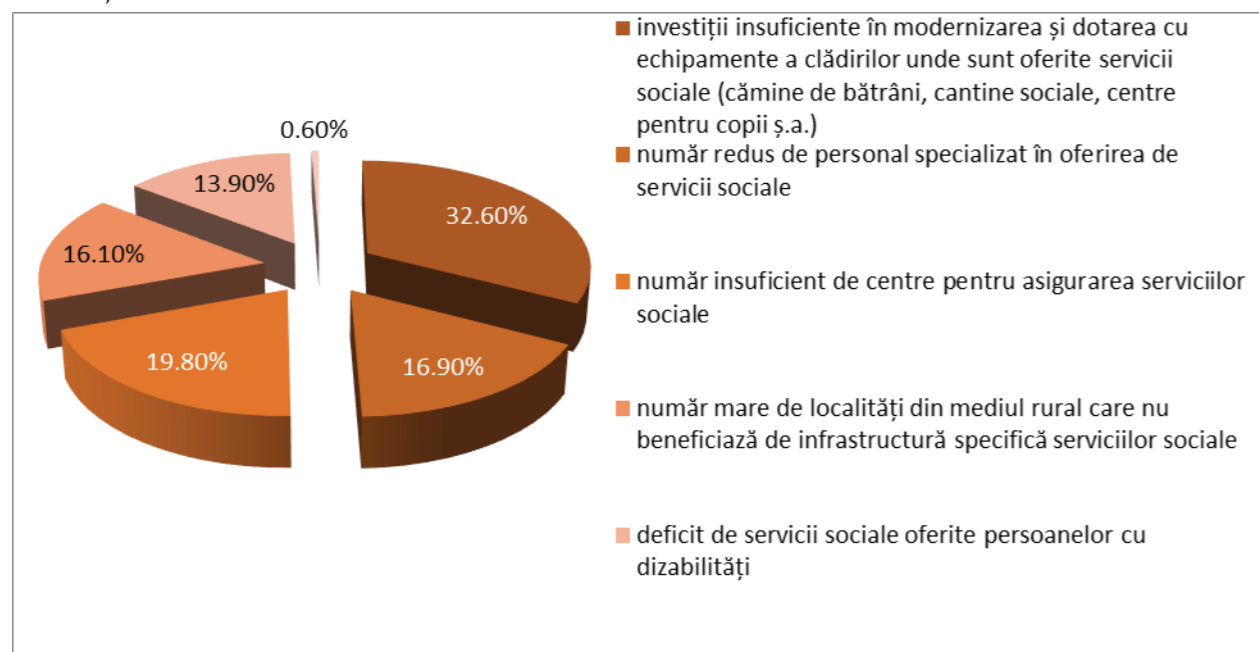

Figura nr. 89 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a serviciilor sociale din județul Gorj

Sursa: date prelucrate chestionar

În ceea ce privește starea actuală a infrastructurii de turism din județul Gorj, 28,1% dintre respondenți consideră că obiectivele turistice nu sunt puse în valoare (insuficient promovate, nu există tehnologie modernă și atractivă pentru turiști), 27,3% sunt de părere că investițiile în modernizarea clădirilor de patrimoniu sunt insuficiente, 20,8% cred că sunt necesare investiții în modernizarea stațiilor turistice, 14,4% opinează că sunt necesare trasee turistice diversificate pentru turiști, iar 8,7% dintre persoanele chestionate reclamă lipsa colaborării între mediul de afaceri și agențiile de turism.

Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud-Vest Oltenia identifică dezvoltarea turismului și a culturii ca o prioritate în contextul dezvoltării socio-economice a teritoriului, dat fiind potențialul turistic existent la nivel regional. Acest potențial justifică sprijinul financiar acordat reabilitării infrastructurii zonelor cu potențial turistic și valorificării patrimoniului cultural. La nivelul județului Gorj, potențialul turistic remarcabil este insuficient valorificat, iar infrastructura turistică

necesită îmbunătățiri și modernizări în acord cu exigențele actuale. Dezvoltarea turismului ar putea fi catalizatorul creșterii economice gorjene, în condițiile în care tranziția spre o economie verde necesită asigurarea unor locuri de muncă în special în zonele miniere. La nivel european, o serie de zone industriale dezafectate au devenit atracții turistice. Un astfel de model ar putea crește gradul de interes pentru fostele zone de exploatare a cărbunului, care ar asigura locuri de muncă în activități de turism pentru persoanele disponibilizate. În plus, creșterea numărului de unități de cazare de capacitate redusă în zone mai retrase, liniștite, este o oportunitate în vremuri de pandemie, când turiștii caută destinații pitorești, dar sigure.

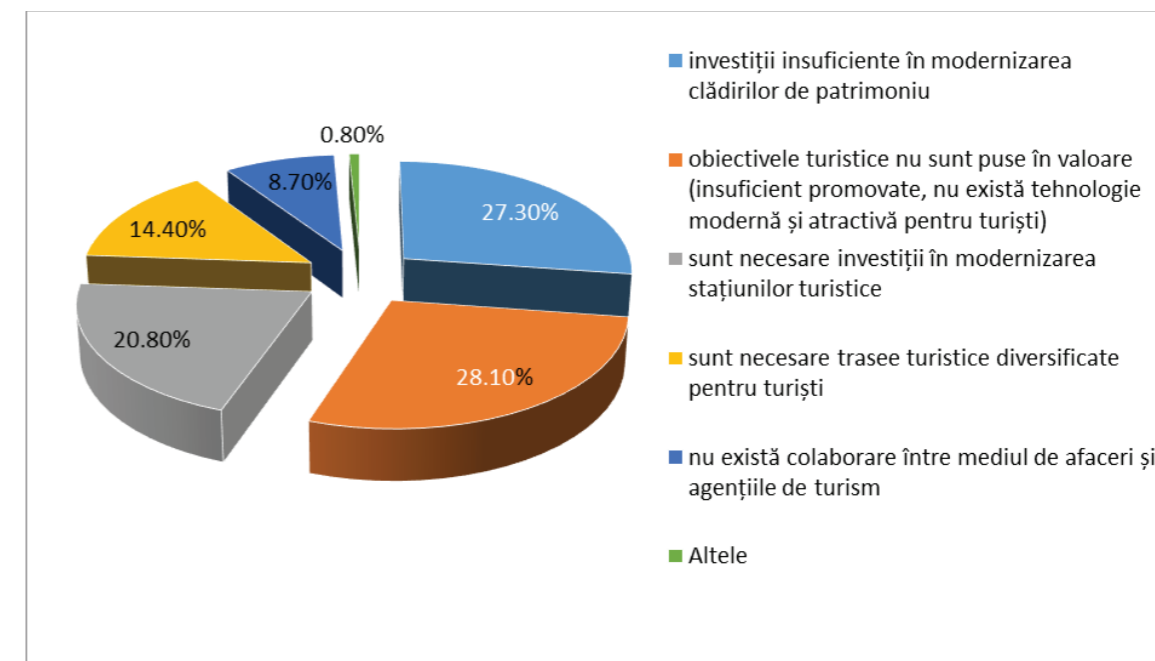

Figura nr. 90 Ponderea răspunsurilor privind starea actuală a infrastructurii de turism din județul Gorj

Sursa: date prelucrate chestionar

Referitor la gradul de satisfacție (mulțumire) cu privire la o serie de servicii publice oferite în județul Gorj, răspunsurile celor intervievați au evidențiat că cei mai mulți sunt mulțumiți de aceste servicii, o pondere importantă de respondenți sunt nemulțumiți, destul de mulți sunt foarte nemulțumiți și cel mai mic procent aparține celor foarte mulțumiți de aceste servicii. Răspunsurile s-au referit la:

- serviciile de sănătate, de care 44,9% dintre respondenți sunt mulțumiți, 35,9% sunt nemulțumiți, 14,5% sunt foarte nemulțumiți și doar 4,9% sunt foarte mulțumiți;
- serviciile de educație, de care 63,6% dintre respondenți sunt mulțumiți, 27,9% sunt nemulțumiți, 6,0% sunt foarte nemulțumiți și numai 2,5% sunt foarte mulțumiți;
- serviciile de asistență socială, de care 56,3% dintre respondenți sunt mulțumiți, 34,6% sunt nemulțumiți, 5,7% sunt foarte nemulțumiți și numai 3,4% sunt foarte mulțumiți;

- serviciile de siguranță și ordine publică, de care 61,1% dintre respondenți sunt mulțumiți, 27,7% sunt nemulțumiți, 7,0% sunt foarte nemulțumiți și numai 4,3% sunt foarte mulțumiți;
- serviciile privind curățenia și gestionarea deșeurilor, de care 43,0% dintre respondenți sunt mulțumiți, 38,7% sunt nemulțumiți, 16,2% sunt foarte nemulțumiți și doar 2,2% sunt foarte mulțumiți;
- serviciile de urgență (pompieri, poliție, salvare), de care 73,7% dintre respondenți sunt mulțumiți, 14,3% sunt nemulțumiți, 3,4% sunt foarte nemulțumiți și 8,6% sunt foarte mulțumiți;
- iluminatul public, de care 70,1% dintre respondenți sunt mulțumiți, 17,4% sunt nemulțumiți, 3,3% sunt foarte nemulțumiți și 9,3% sunt foarte mulțumiți;
- oferta de evenimente culturale, de care 53,9% dintre respondenți sunt mulțumiți, 34,9% sunt nemulțumiți, 7,9% sunt foarte nemulțumiți și numai 3,3% sunt foarte mulțumiți;
- facilități de petrecere a timpului liber, de care 47,5% dintre respondenți sunt mulțumiți, 38,6% sunt nemulțumiți, 12,5% sunt foarte nemulțumiți și numai 1,4% sunt foarte mulțumiți.

Este evident că lucrurile trebuie să se schimbe, în sensul în care aceste servicii trebuie să fie unele de calitate și disponibile pentru toți cetățenii gorjeni.

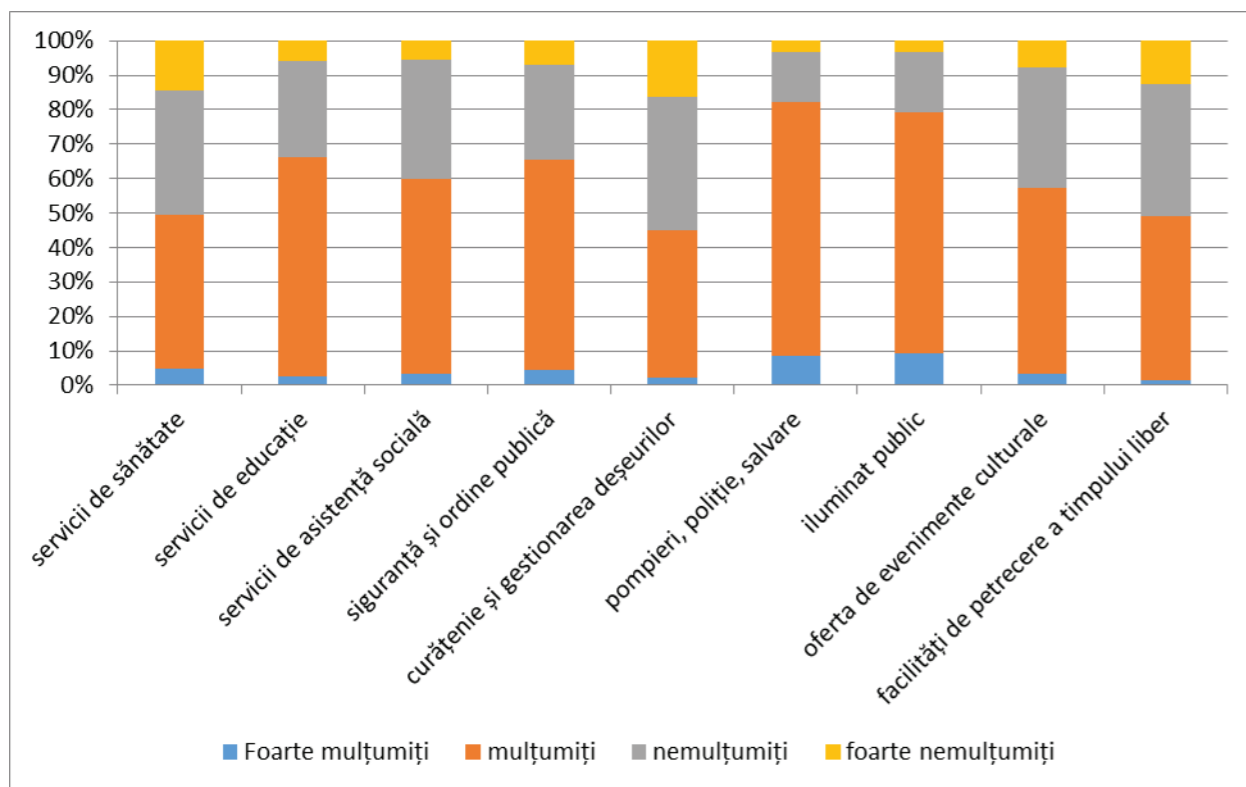

Figura nr.91 Ponderea răspunsurilor privind gradul de satisfacție cu privire la calitatea serviciilor publice oferite în județul Gorj
Sursa: date prelucrate chestionar

Cât privește părerea respondenților cu privire la cele mai importante probleme cu care se confruntă județul Gorj, s-au menționat lipsa/insuficiența locurilor de muncă (21% dintre respondenți), starea infrastructurii de transport (drumuri, trotuare, locuri de parcare, gări nerenovate etc.) nesatisfăcătoare, chiar de multe ori precară (17,8%), starea/insuficiența sistemelor de apă/canalizare/epurarea apelor/gestionarea deșeurilor (15,6%), starea de degradare/insuficiența spitalelor/grădinițelor/școlilor (13,3%), starea de degradare/insuficiența spațiilor publice/spațiilor verzi/spațiilor de petrecere a timpului liber (9,8%), probleme legate de consolidarea clădirilor publice și private, inclusiv eficiență energetică (9,0%), lipsa curățeniei (7,1%), nesiguranța cetățenilor (5,9%). În scopul rezolvării unora dintre problemele identificate de respondenți, autoritățile locale cu contribuția societății civile, a partenerilor economici și sociali, joacă un rol cheie în identificarea și prioritizarea problemelor reale cu care se confruntă comunitatea gorjeană, urmate de stabilirea principalelor direcții de dezvoltare și de acțiuni concrete pentru creșterea bunăstării cetățenilor.

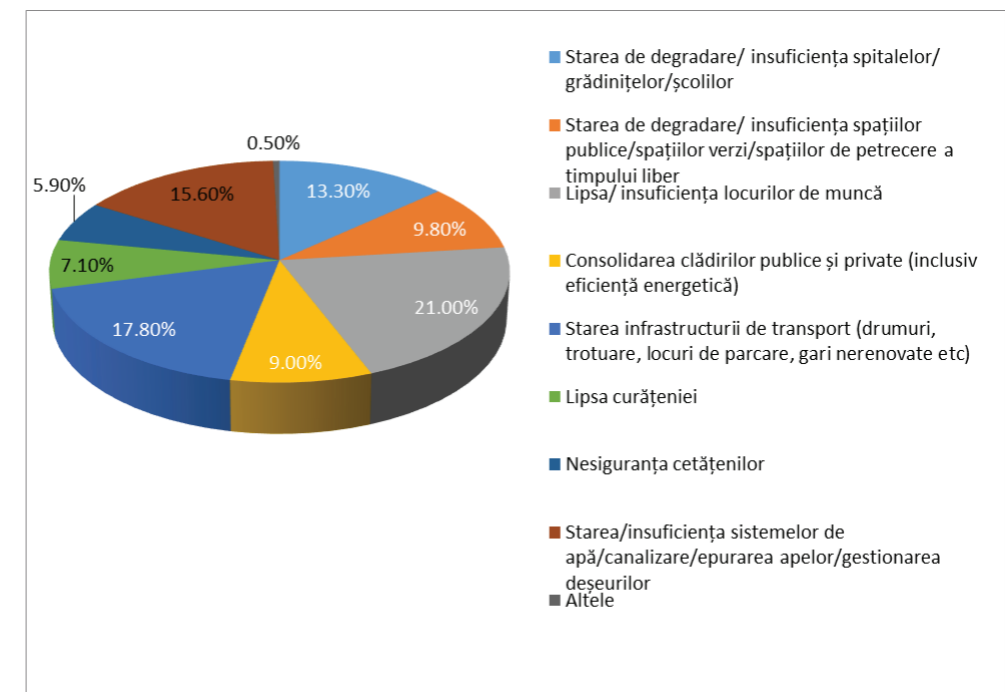

Figura nr. 92 Ponderea răspunsurilor privind prioritizarea celor mai importante probleme din județul Gorj
Sursa: date prelucrate chestionar

De altfel, 53,1% dintre respondenți consideră că într-o măsură limitată nivelul de trai al populației (asigurat de venituri, utilități, servicii) din județul Gorj este satisfăcător, 30,6% sunt de părere că în mică măsură nivelul de trai al populației este unul satisfăcător, 10,4% afirmă că nivelul de trai al populației nu este deloc satisfăcător și doar 5,9% dintre cei chestionați spun că nivelul de trai al populației gorjene este unul satisfăcător.

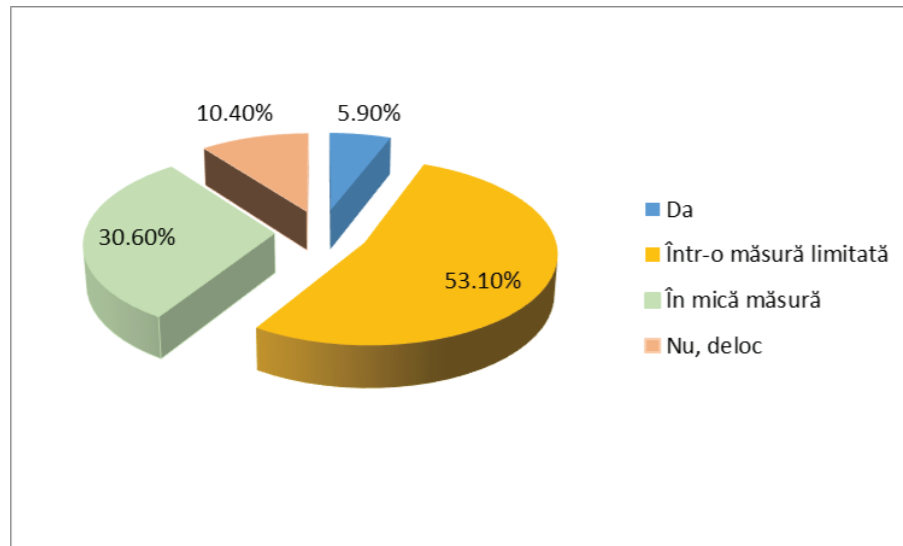

Figura nr. 93 Ponderea răspunsurilor privind considerații asupra gradului de satisfacție privind nivelul de trai al populației (asigurat de venituri, utilități, servicii) din județul Gorj

Sursa: date prelucrate chestionar

Activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare din județul Gorj este un subiect sensibil, asupra căruia respondenții cred că subfinanțarea acestei activități (30,2%) este principala problemă, urmată de numărul redus de personal de specialitate (cercetători), problemă semnalată de 21,4% dintre cei chestionați, lipsa infrastructurii specifice (clustere, entități de transfer tehnologic, incubatoare de afaceri, acceleratoare ș.a.) în opinia a 18,7% dintre respondenți, salariile mici (15,7%), lipsa de colaborare între organizațiile de cercetare-dezvoltare și întreprinderi (12,3%).

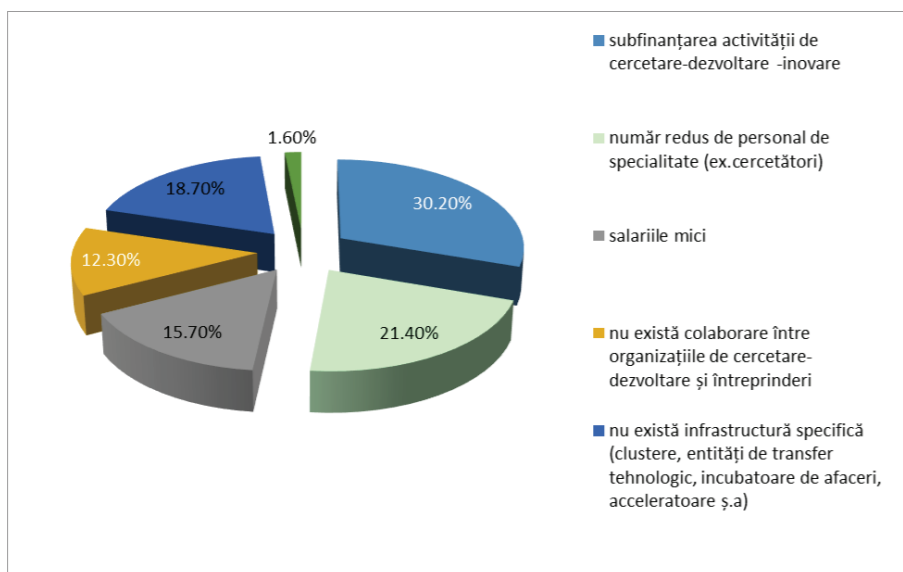

Figura nr. 94 Ponderea răspunsurilor privind considerații asupra problemele cu care se confruntă activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare din județul Gorj

Sursa: date prelucrate chestionar

În sprijinul dezvoltării activității de cercetare-inovare în județul Gorj este Strategia Regională de Specializare Inteligentă elaborată în anul 2020, document ce reprezintă o precondiție pentru accesarea finanțărilor europene disponibile în cadrul Obiectivului de politică 1 „O Europă mai inteligentă” aferent noii Politici de Coeziune a UE și se bazează pe parteneriatul regional între ADR Sud-Vest Oltenia și toți actorii cheie regionali, relevanți în identificarea nevoilor reale de dezvoltare a regiunii și în stabilirea direcțiilor prioritare specifice domeniului CDI. Este evident că existența strategiilor de specializare inteligentă la nivelul fiecărui teritoriu reprezintă un instrument necesar pentru realizarea unor investiții eficiente și eficace în materie de cercetare, dezvoltare și inovare. De altfel, sprijinirea investițiilor în cercetare și inovare reprezintă o condiție prealabilă pentru utilizarea Fondului European de Dezvoltare Regională destinat dezvoltării competitive în perioada 2021-2027. În vederea maximizării impactului investițiilor în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării, este esențial ca strategia de specializare inteligentă la nivelul unui teritoriu să fie bazată pe o analiză riguroasă în vederea concentrării resurselor pe un set limitat de priorități în materie de cercetare și inovare.

În final, respondenții au fost consultați cu privire la prioritizarea problemelor care ar trebui rezolvate în regim de urgență în județul Gorj în următorii 7 ani. Cu privire la:

- întreținerea drumurilor existente și realizarea de conexiuni cu rețeaua de transport europeană, 63,7% dintre respondenți consideră că este foarte necesar, 35,8% cred că este necesar, iar 0,5% susțin că problema nu este stringentă, deoarece aceste lucruri deja există;
- renovarea și dotarea instituțiilor de învățământ este foarte necesară în accepțiunea a 46,6% dintre respondenți, necesară pentru 51,1% și nu e necesară, deoarece există deja consideră 2,3% dintre respondenți;

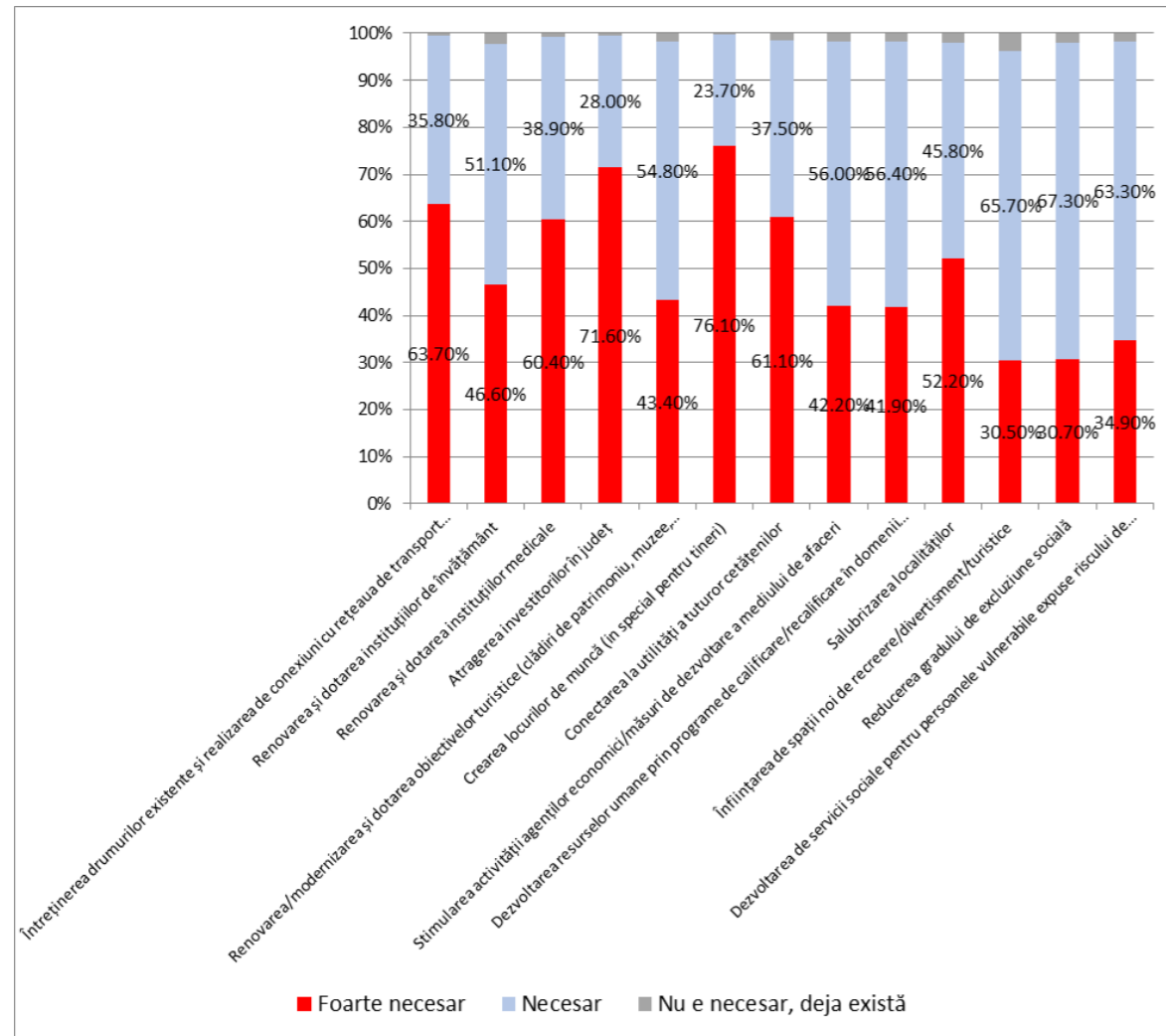

Figura nr. 95 Ponderea răspunsurilor privind considerații prioritizarea problemelor care ar trebui rezolvate în regim de urgență în județul Gorj în următorii 7 ani

Sursa: date prelucrate chestionar

- renovarea și dotarea instituțiilor medicale este foarte necesară consideră 60,4% dintre respondenți, necesară pentru 38,9% și nu e necesară, deoarece există deja consideră 0,7% dintre respondenți;
- atragerea investitorilor în județ este considerată ca fiind foarte necesară de 71,6% dintre respondenți, necesară de 28,0% și 0,4% cred că nu e necesară, deoarece există deja;
- renovarea/modernizarea și dotarea obiectivelor turistice (clădiri de patrimoniu, muzee, biblioteci, piețe publice, grădini publice ș.a.) este considerată ca fiind foarte necesară de 43,4% dintre respondenți, necesară de 54,8% și 1,9% cred că nu e necesară, deoarece există deja;
- crearea locurilor de muncă (în special pentru tineri) este considerată ca fiind foarte necesară de 76,1% dintre respondenți, necesară de 23,7% și doar 0,2% cred că nu e necesară, deoarece există deja;

- conectarea la utilități a tuturor cetățenilor este considerată a fi foarte necesară de 61,1% dintre respondenți, necesară de 37,5% și 1,5% consideră că nu este necesară, deoarece există deja;
- stimularea activității agenților economici/măsurile de dezvoltare a mediului de afaceri este considerată a fi foarte necesară de 42,2% dintre respondenți, necesară de 56,0% și 1,9% consideră că nu este necesară, deoarece există deja;
- dezvoltarea resurselor umane prin programe de calificare/recalificare în domenii competitive pe piața muncii este considerată a fi foarte necesară de 41,9% dintre respondenți, necesară de 56,4% și 1,7% consideră că nu este necesară, deoarece există deja;
- salubritatea localităților este considerată a fi foarte necesară de 52,2% dintre respondenți, necesară de 45,8% și 2,1% consideră că nu este necesară, deoarece există deja;
- înființarea de spații noi de recreere/divertisment/turistice reprezintă un lucru foarte necesar pentru 30,5% dintre respondenți, 65,7% consideră că este necesar, iar 3,8% cred că nu este necesar, deoarece există deja;
- reducerea gradului de excluziune socială este considerată a fi foarte necesară de 30,7% dintre respondenți, necesară de 67,3% și 2,0% consideră că nu este necesară, deoarece există deja;
- dezvoltarea de servicii sociale pentru persoanele vulnerabile expuse riscului de marginalizare este considerată a fi foarte necesară de 34,9% dintre respondenți, necesară de 63,3% și 1,9% consideră că nu este necesară, deoarece există deja.

Considerăm că ancheta pe bază de chestionar este un instrument realist, care a permis identificarea nevoilor economico-sociale ale populației din județul Gorj, inclusiv prioritizarea problemelor cu care aceasta se confruntă și care ar trebui rezolvate în următorii ani.

4.2. ORGANIZAREA ATELIERELOR DE LUCRU

Stabilirea obiectivelor strategice prevăzute în Strategia județeană 2021-2027 s-a realizat cu implicarea directă a cca 120 de actori locali, factori de decizie din sectorul public și reprezentanți ai sectorului neguvernamental și privat, din următoarele instituții și organizații: Consiliul Județean Gorj (consilieri județeni, funcționari publici din aparatul propriu de specialitate), Consiliile locale (primari, vice-primari, consilieri locali), Instituția prefectului -Județul Gorj, serviciile publice deconcentrate de la nivel județean, instituții publice de la nivel județean și regional, organizații neguvernamentale active în domeniul dezvoltării comunitare, domeniul social și economic și sindicate, operatori economici din județul Gorj.

În procesul de elaborare a strategiei au fost organizate 3 ateliere de lucru, pe durata a 3 zile, cu scopul de stabili principalele obiective prioritare/strategice ale Strategiei de dezvoltare județeană 2021-2027 a județului Gorj. În cadrul celor 3 ateliere au participat un număr de 121 persoane.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

ANEXA NR. 1 LA STRATEGIA DE DEZVOLTARE JUDEȚEANĂ 2021-2027 PORTOFOLIUL ORIENTATIV DE PROIECTE AL JUDEȚULUI GORJ 2021-2027

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
PRIORITATEA 1: SPRIJINIREA CĂTRE O TRANZIȚIE VERDE					
Obiectivul strategic 1.1: Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 15% până în 2027					
M1.1.1. Reabilitarea clădirilor publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice și consolidare seismică					
1.	Folosirea resurselor sustenabile de energie pentru clădirile UAT Peștișani-eficientizarea sistemului termic: arhitectura solară pasivă; instalațiile și sistemul HVAC („Heat, Ventilation, Air Conditioning”/căldură, ventilație, aer condiționat); energia electrică; iluminat	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
2.	Reabilitare termică și modernizare Cămin Social C7	UAT Municipiul Motru	2022-2025	700.000	POIDS; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
3.	Modernizare/reabilitare blocuri în Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru	2022-2025	10.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
4.	Reabilitarea termică și modernizare Casa Multiculturală Motru	UAT Municipiul Motru	2022-2025	1.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
5.	Reabilitarea termică și modernizare clădiri Primăria Municipiului Motru	UAT Municipiul Motru	2022-2026	4.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
6.	Reabilitarea, creșterea eficienței energetice, gestionarea eficientă a energiei la imobilele existente, modificări interioare, consolidare și extindere spații de lucru (C3), amenajare incintă și refacere la I.P.J. și S.J.I. Gorj	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2021-2025	72.750.000	Fonduri extrabugetare

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
7.	Reabilitarea, creșterea eficienței energetice, gestionarea eficientă a energiei la imobilul existent, modificări interioare, amenajare incintă și refacere la Poliția Oraș Târgu Cărbunești, din cadrul IPJ Gorj	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2022-2025	9.680.000	Fonduri extrabugetare
8.	Investiție, construire și amenajare incintă la Postul de Poliție Brănești din cadrul IPJ Gorj	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2021-2025	9.680.000	Fonduri extrabugetare
9.	Reabilitarea, creșterea eficienței energetice, gestionarea eficientă a energiei la imobilul existent, modificări interioare, amenajare incintă și refacere la Poliția Oraș Novaci, din cadrul IPJ Gorj	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2022-2025	4.840.000	Fonduri extrabugetare
10.	Reabilitarea, creșterea eficienței energetice, gestionarea eficientă a energiei la imobilul existent, modificări interioare, amenajare incintă și refacere la Poliția Oraș Bumbesti Jiu, din cadrul IPJ Gorj	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2022-2025	4.840.000,00	Fonduri extrabugetare
11.	Reabilitarea, creșterea eficienței energetice, gestionarea eficientă a energiei la imobilul existent, modificări interioare la imobilul cu locuințe de intervenție din mun. Târgu Jiu, str. Nicolae Titulescu, bl.6	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2022-2025	9.680.000,00	Fonduri extrabugetare
12.	Anvelopare termică a instituțiilor publice	UAT Comuna Borăscu	2025-2027	5.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
13.	Lucrări de execuție pentru obiectivul "Mansardare, modificari interioare, dotare, spațiu de joacă și creștere capacitate la creșa orașului Turceni	UAT Orașul Turceni	2021-2024	995.519,00	Buget local
14.	Îmbunătățirea eficienței energetice, reabilitarea și modernizarea instalațiilor pavilionului administrativ I.J.J. Gorj	Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General al Jandarmeriei Române, IJJ Gorj	2021-2027	15.840.000,00	Mecanismul de Redresare și Reziliență, Buget propriu, Buget național

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
15.	Restaurarea și consolidarea corpului vechi al Palatului Administrativ din Municipiul Târgu Jiu	Instituția Prefectului -Județul Gorj	2021-2027	14.400.000,00	POR, Buget local
16.	Creșterea eficienței energetice și scăderea amprentei ecologice a Primăriei Alimpești, prin clădirile publice și iluminatul public	UAT Comuna Alimpești	2021-2024	4.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
17.	Gestionarea eficientă a energiei în corpul nou al Palatului Administrativ din Municipiul Târgu Jiu	Instituția Prefectului -Județul Gorj	2021-2027	8.640.000,00	POR
18.	Reabilitarea termică și energetică a clădirilor administrative din cadrul Secției de pompieri Turceni	Inspectoratul pentru Situații de Urgență "Lt.col. Dumitru Petrescu" al județului Gorj, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Consiliul Județean Gorj	2021-2027	2.136.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
19.	Îmbunătățirea eficienței energetice, reabilitarea și modernizarea instalațiilor pavilionului administrativ din cadrul Grăzii de intervenție Tismana	Inspectoratul pentru Situații de Urgență "Lt.col. Dumitru Petrescu" al județului Gorj, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Consiliul Județean Gorj	2021-2027	1.980.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
20.	Îmbunătățirea eficienței energetice, reabilitarea și modernizarea instalațiilor pavilionului administrativ din cadrul Detașamentului de pompieri Motru	Inspectoratul pentru Situații de Urgență "Lt.col. Dumitru Petrescu" al județului Gorj, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Consiliul Județean Gorj	2021-2027	2.100.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
M1.1.2. Reabilitarea clădirilor rezidențiale în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice					
1.	Creșterea eficienței energetice a blocurilor de locuințe din orașul Turceni, județul Gorj	UAT Orașul Turceni	2021-2027	30.000.000,00	POR+Buget local+Buget de stat
2.	Reabilitare bloc 6 apartamente	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
3.	Modernizare/reabilitare/reabilitare termică blocuri în Orasul Țicleni	UAT Orașul Țicleni/ Asociațiile de Proprietari/ Grupuri de inițiativă	2021-2027	10.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
4.	Refaceri și igienizări subsoluri blocuri din orasul Țicleni	UAT Orașul Țicleni/ Asociațiile de Proprietari/ Grupuri de inițiativă	2021-2027	100.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
5.	Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe din comuna Mătășari	UAT Comuna Mătășari	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
6.	Refaceri și igienizări subsoluri blocuri din comuna Mătășari	UAT Comuna Mătășari	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Modernizare/reabilitare blocuri în Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru	2022-2025	10.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
M1.1.3. Îmbunătățirea eficienței energetice, precum și reducerea emisiilor cu efect de seră					
1.	Modernizarea sistemului centralizat de încălzire din Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru	2021-2025	37.600.000	PODD, Buget local; Alte surse
2.	Construcție bloc de 475MW pe gaz natural la SE Turceni care va înlocui o capacitate existentă de 330 MW pe lignit	Complexul Energetic Oltenia SA	2021-2026		Fond modernizare/fond Tranziție Justă/Mecanismul de Redresare și Reziliență/ surse proprii
3.	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin eficientizarea sistemului de iluminat public în orașul Bumbăști-Jiu, județul Gorj	UAT Orașul Bumbăști-Jiu	2021-2022	1.218.800,00	AFN

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
M1.1.4. Sprijinirea utilizării surselor alternative de energie în sectorul public și privat					
1.	Construire parc fotovoltaic, Comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	24.000.000	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Eficientizarea energetică a comunei Runcu, jud. Gorj/Crearea infrastructurii necesare reducerii costurilor cu energia electrică	UAT Comuna Runcu	2021-2027	2.400.000	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Producerea de energie verde prin înființarea de parcuri fotovoltaice	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	20.000.000	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Achiziționare sisteme solare pentru energie electrică în instituțiile publice și parcuri	UAT Comuna Borăscu	2021-2023	10.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
5.	Înființare parcuri fotovoltaice	UAT Comuna Urdari	2024-2027		Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
6.	Înființare parc panouri fotovoltaice	UAT Orașul Tismana	2021-2027	4.800.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
7.	Construcția unui parc fotovoltaic cu o putere instalată de aprox 100MW pe depozitele de zgură și cenușă închise aferente SE Turceni	Complexul Energetic Oltenia SA	2021-2023		Fond modernizare/fond Tranziție Justă/Mecanismul de Redresare și Reziliență/surse proprii
8.	Reabilitarea și modernizarea microhidrocentralei cu putere instalată de 9,9MW la SE Turceni	Complexul Energetic Oltenia SA	2021-2022		Fond modernizare/fond Tranziție Justă/Mecanismul de Redresare și Reziliență/surse proprii
9.	Construcție Parc fotovoltaic	UAT Comuna Alimpești	2022-2027	20.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
10.	Construire Parc fotovoltaic 1 MW	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	500.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
11.	Producerea de energie verde prin înființarea unui parc fotovoltaic	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	10.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
12.	Construcția unui parc fotovoltaic cu o putere instalată de aprox 75MW pe depozitele de zgură și cenușă închise aferente SE Rovinari	Complexul Energetic Oltenia S.A.	2021-2023		Fond modernizare/fond Tranziție Justă/Mecanismul de Redresare și Reziliență/surse proprii
13.	Construcția unui parc fotovoltaic cu o putere instalată de aprox.115MW pe halda interioară din Tismana 1-EMC Roșia Tismana -Rovinari	Complexul Energetic Oltenia S.A.	2021-2023		Fond modernizare/fond Tranziție Justă/Mecanismul de Redresare și Reziliență/surse proprii
14.	Construcția unui parc fotovoltaic cu o putere instalată de aprox.118MW pe halda interioară din Tismana 2-EMC Roșia -Rovinari	Complexul Energetic Oltenia S.A.	2021-2023		Fond modernizare/fond Tranziție Justă/Mecanismul de Redresare și Reziliență/surse proprii
15.	Construcția unui parc fotovoltaic cu o putere instalată de aprox.110MW pe halda interioară Rovinari Est	Complexul Energetic Oltenia S.A.	2021-2023		Fond modernizare/fond Tranziție Justă/Mecanismul de Redresare și Reziliență/surse proprii
16.	Construcția unui parc fotovoltaic cu o putere instalată de aprox.60MW pe halda exterioară Pinoasa	Complexul Energetic Oltenia S.A.	2021-2023		Fond modernizare/fond Tranziție Justă/Mecanismul de Redresare și Reziliență/surse proprii
17.	Construcția unui parc fotovoltaic cu o putere instalată de aprox.17MW pe halda exterioară Bohorel	Complexul Energetic Oltenia S.A.	2021-2023		Fond modernizare/fond Tranziție Justă/Mecanismul de Redresare și Reziliență/surse proprii

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
Obiectivul strategic 1.2: Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor cu cel puțin 30% până în 2027					
M1.2.1. Modernizarea infrastructurii de transport, colectare și reciclare a deșeurilor					
1.	Implementarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Ecologizarea și protejarea mediului înconjurător prin colectarea selectivă	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	50.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Introducerea colectării selective a deșeurilor la sursă prin dotarea utilizatorilor cu pubele pe tipuri de culori caracteristice fiecărui tip de deșeu	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	30.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Realizare stație de sortare pentru deșeurile colectate selectiv	UAT Comuna Mătășari	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
5.	Dotarea cu utilaje și echipamente pentru serviciul de salubritate (mașină de colectare)	UAT Comuna Mătășari	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
6.	Achiziție autospecială gunoi menajer 18 mc	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Modernizarea sistemului de salubritate din Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru/ Directia Publică Motru	2021-2025	2.500.000	PODD; Buget local; Alte surse
8.	Realizarea de acțiuni de promovare a colectării separate a deșeurilor	UAT Municipiul Motru/ Directia Publică Motru	2021-2027	70.000	PODD; Buget local; Alte surse
9.	Dotarea gospodăriilor cu containere de compostare	UAT Municipiul Motru/ Directia Publică Motru	2021-2024	250.000	PODD; Buget local; Alte surse
10.	Realizarea de acțiuni de promovare a compostării deșeurilor	UAT Municipiul Motru/ Directia Publică Motru	2021-2027	70.000	PODD; Buget local; Alte surse

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
11.	Colectarea selectivă a deșeurilor menajere	UAT Comuna Borăscu	2021-2023	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
12.	Achiziționare pubele ecologice pentru instituții publice și populație	UAT Comuna Borăscu	2021-2023	200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
13.	Puncte reciclare deșeurii selectivă comună	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
14.	Extinderea capacității de stocare și reciclare a deșeurilor	UAT Orașul Turceni	2023-2027	90.000.000,00	POIM+ Buget local
15.	Implementarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor	UAT Orașul Țicleni	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
16.	Gestionarea integrată, inteligentă și inovativă a deșeurilor din zona de Nord-Vest a județului Gorj	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	120.000.000	Fonduri europene
M1.2.2. Dezvoltarea economiei circulare					
1.	Valorificarea deșeurilor municipale	UAT Municipiul Motru/ Directia Publică Motru	2022-2027	2.000.000	POTJ; PODD; Buget local; Alte surse
Obiectivul strategic 1.3: Creșterea numărului de localități conectate la rețelele de apă și apă uzată cu cel puțin 15% până în 2027					
M1.3.1. Dezvoltarea/modernizarea și extinderea rețelelor de apă și apă uzată					
1.	Înființare/extindere rețea canalizare menajeră	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Reabilitare stație de tratare a apei/Reabilitare rezervoare de înmagazinare a apei	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Realizare foraj apă pentru sistemul de alimentare cu apă satele Gornăcel și Simbotin	UAT Comuna Schela	2-3 ani	1.500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
4.	Reabilitarea sistemului existent de alimentare cu apă din punct de vedere al potabilității	UAT Comuna Stănești, Consiliul Județean Gorj, Municipiul Tg. Jiu	3-5 ani	3.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale (Fondul de Mediu)
5.	Sisteme de alimentare cu apă, mărire capacitate stații tratare și construire rezervoare înmagazinare apă în comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	13.440.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
6.	Introducere rețele noi de canalizare și realizare stații de epurare în comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	24.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Extinderea rețelei de canalizare și racorduri pentru toate localitățile componente ale comunei Bălănești	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	1.200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
8.	Extindere și modernizare alimentare cu apă comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2023-2025	6.109.930,00	Fonduri europene+Fonduri naționale
9.	Sistem inteligent de canalizare	UAT Comuna Schela	2-5 ani	11.345.168,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
10.	Extindere sistem de canalizare în satele Brădet și Brădețel	UAT Comuna Mătășari	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
11.	Înființare sistem de canalizare în satul Croici	UAT Comuna Mătășari	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
12.	Înlocuire țevă metalică de apă potabilă și bransamente în satele Brădet și Brădețel	UAT Comuna Mătășari	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
13.	Extindere rețea de canalizare zona Clean, zona Ghencea și zona Stație Pompare	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
14.	Extindere canalizare sat Tămășești, zona Tudorescu Ion (Ciobanu) -Armegioiu	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
15.	Extindere canalizare zona DN67-CF Mertecom	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
16.	Extindere rețea canalizare linia II, zona Ghinoiu spre Rasova	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
17.	Schimbare amplasament SP Tămășești, zona Doc. Dovlete cca 70 ml	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
18.	Extindere canalizat sat Rasova și Seci Bălești	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
19.	Execuție lucrare-Extindere canalizare Rasova -Seci și toată extinderea canalizării în comună	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
20.	Subtraversare sat Ceauru, Bălești canalizare menajeră	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
21.	Extindere alimentare apă cartier nou	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
22.	Extinderea rețelei de canalizare	UAT Municipiul Motru/ APAREGIO GORJ	2021-2024	5.000.000	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
23.	Fazarea proiectului-Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și apă uzată în județul Gorj	APAREGIO GORJ SA, „ADIA” GORJ, UAT Municipiul Tg. Jiu, Bumbesti-Jiu, Motru	2017-2023	42.310.354,00	PODD; Buget local; Alte surse

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
24.	Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată în județul Gorj	APAREGIO GORJ SA, „ADIA” GORJ, 12 UAT-uri (Municipiul Tg. Jiu, Bumbesti-Jiu, Motru, Târgu Cărbunești, Țicleni, Novaci, Rovinari, Tismana, Turceni, Turcinești, Peștișani, Baia de Fier)	2019-2023	902.458.080,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
25.	Canalizare menajeră și stație de epurare apă uzată în satele Somanesti și Telești, comuna Telești, județul Gorj	UAT Comuna Telești	2021-2027	16.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
26.	Canalizarea în satul Iliești	UAT Comuna Ionești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
27.	Înființare sistem alimentare cu apă în satele Miluța, Menții din Dos și Calăpăru	UAT Comuna Borăscu	2021-2024	15.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
28.	Înființare sistem canalizare în satele Miluța, Menții din Dos și Calăpăru și extindere în satul Bărăscu	UAT Comuna Borăscu	2021-2024	25.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
29.	Extindere rețea apă curentă	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
30.	Extindere rețea de canalizare în zona centrală a orașului și satele Gârbovu, Valea Viei și Strâmba Jiu	UAT Orașul Turceni	2021-2027	80.000.000,00	POIM+ Buget local
31.	Extindere și reabilitare sistem de canalizare menajeră în comuna Alimpești, județul Gorj	UAT Comuna Alimpești	2022-2027	9.450.169,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
32.	Înființare rețea publică de canalizare în comuna Glogova, județul Gorj	UAT Comuna Glogova	2021-2024	20.000.000,00	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
33.	Înființare canalizare menajeră și stație de epurare în comuna Ciuperceni	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	25.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
34.	Construire și echipare puț forat pentru sistemul de alimentare cu apă din sat Vârtopu, comuna Ciuperceni, jud.Gorj	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	1.200.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
35.	Executare branșamente apă în satul Strâmba Vulcan	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	30.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
36.	Extindere alimentare cu apă în sat Peșteana Vulcan, L=1,2 km și Ciuperceni, L=600m	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	2.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
37.	Extindere și punere în funcțiune sistem canalizare în satele Comunei Bălteni	UAT Comuna Bălteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
38.	Realizare rețea de canalizare și realizare stații de epurare în comuna Bengești-Ciocadia, satele Bircii, Bălcești, Ciocadia, jud.Gorj	UAT Comuna Bengești-Ciocadia	2021-2027	22.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
39.	Extindere sistem de alimentare cu apă în comuna Bengești-Ciocadia, jud.Gorj	UAT Comuna Bengești-Ciocadia	2021-2027	5.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
40.	Finalizare realizare podețe, dalări șanturi și ziduri de sprijin -etapa a III-a	UAT Orașul Țicleni	2021-2027	700.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
41.	Realizare 2 foraje apă pentru sistemul de alimentare cu apă al orașului Țicleni (Stadion și Centrul de activități extracurriculare)	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	1.500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
42.	Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată în județul Gorj	APAREGIO GORJ SA, „ADIA” GORJ, 12 UAT-uri (Municipiul Tg. Jiu, Bumbesti-Jiu, Motru, Târgu Cărbunești, Țicleni, Novaci, Rovinari, Tismana, Turceni, Turcinești, Peștișani, Baia de Fier)	2021-2027	56.568.388,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
43.	Infrastructură rurală (creare și modernizare a infrastructurii rutiere locale și a sistemelor de alimentare cu apă/apă uzată, constituie elemente de bază pentru comunitatea rurală)	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	2.500.000 Euro/comună, pentru înființarea infrastructurii de apă și apă uzată (pentru extindere. 1.500.000 euro), 4.000.000 euro, pentru proiectele colective fără a depăși valoarea maximă/comună/tip de sprijin	FEADR și buget de stat
44.	EXTINDEREA INFRASTRUCTURII PUBLICE DE APĂ CANAL A LOCALITĂȚII POLOVRAGI PENTRU ACOPERIREA NECESARULUI LA NIVELUL ÎNTREGII COMUNITĂȚI	UAT Comuna Polovragi	2021-2025	10.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
45.	Realizare conductă de apă din rețeaua ISVARNA	UAT Căpreni UAT Crușeț UAT Stoina UAT Hurezani UAT Licurici UAT Scoarța UAT Tg. Cărbunești	2021-2027		POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
46.	Realizare podețe, dalări șanturi și ziduri de sprijin -etapa a IV-a (îmbunătățirea sistemului de colectare a apelor)	UAT Orașul Țicleni	2021-2026	5.249.715,58	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
Obiectivul strategic 1.4: Creșterea gradului de adaptare a infrastructurii de îmbunătățiri funciare și schimbări climatice cu cel puțin 10% până în 2027					
M1.4.2. Combaterea eroziunii solurilor, riscului de alunecări și degradarea terenurilor					
1.	Sprijin pentru investitii privind refacerea terenurilor agricole	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	200.000 euro/proiect	FEADR și buget de stat
M1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii pentru combaterea căderilor de grindină și creșterea precipitațiilor					
1.	Sistem antigrindină	UAT Comuna Polovragi	2024-2027	1.461.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
M1.4.4. Modernizarea sistemelor de desecare-drenaj pentru prevenirea și reducerea riscului la inundații și înmlăștinire					
1.	AMENAJARE PENTRU APĂRARE ÎMPOTRIVA INUNDAȚIILOR PE RÂUL TĂRĂIA ȘI AFLUENȚI ÎN COMUNA POLOVRAGI, JUDEȚUL GORJ	UAT Comuna Polovragi	2023-2027	4.991.100,00	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
2.	Regularizarea albiei pârâului Amaradia și a afluenților	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	20.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Execuție lucrare -Regularizare cu beton canal Cernazia	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Lucrări regularizare a albiei pârâului Jilț și apărări de maluri	UAT Comuna Borăscu	2021-2025	2.450.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
5.	Amenajare pentru apărare împotriva inundațiilor pe râul Olteț și afluenți	UAT Comuna Alimpești	2022-2024	750.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
6.	Lucrări de regularizare a albiei râurilor și pâraurilor de pe raza comunei Bălteni	UAT Comuna Bălteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
7.	Regularizarea albiei pâraului Cioiana și a afluenților	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri SGA+Buget local+Fonduri guvernamentale
M1.4.5. Creșterea capacității operaționale și de răspuns în situații de urgență					
1.	Realizare centru de pregătire și antrenament al personalului cu atribuții în domeniul situațiilor de urgență	Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Lt.col. Dumitru Petrescu” al județului Gorj, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Consiliul Județean Gorj	2021-2027	14.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
2.	Modernizarea și dotarea serviciului de intervenții în caz de urgență	UAT Oras Ticleni	2021-2027	10.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
3.	Reducerea timpilor de intervenție în situații de urgență prin crearea unei rute alternative	UAT Orașul Turceni	2021-2027	1.000.000,00	POR, Buget local
Obiectivul strategic 1.5: Protejarea mediului și a biodiversității prin creșterea cu cel puțin 10% a suprafeței spațiilor verzi					
M1.5.1. Îmbunătățirea calității aerului					
1.	Implementare sistem inteligent de monitorizare a factorilor de mediu din Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru/APM Gorj	2021-2022	50.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
2.	Realizarea de perdele forestiere	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	20.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Amenajare parc "Copacul inteligent"	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	1.440.000	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
M1.5.2. Conservarea biodiversității și protecția naturii					
1.	Împădurirea unor terenuri degradate	UAT Comuna Borăscu	2021-2023	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
M1.5.3. Regenerarea spațiilor degradate și dezvoltarea infrastructurii verzi					
1.	Amenajarea a 3 parcuri, locuri de joacă pentru copii	UAT Comuna Schela	4 ani	1.500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Construire piste biciclete în comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	4.800.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Amenajarea de spații verzi și parcuri de joacă pentru copii	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	5.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Plantare și amenajare spații verzi în satele Polovragi și Racovița, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2023-2027	974.000,00	Fonduri europene
5.	Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe colective	UAT Municipiul Motru	2021-2027	6.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
6.	Modernizare zona centrală a Municipiului Motru	UAT Municipiul Motru	2022-2025	5.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
7.	Crearea/modernizarea infrastructurii pentru biciclete și pietoni	UAT Municipiul Motru	2021-2027	2.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
8.	Realizare sistem de închiriere biciclete (bike-sharing)	UAT Municipiul Motru	2022-2024	1.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
10.	Modernizarea parcurilor din Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru	2022-2025	3.000.000	Buget național; Buget local; Alte surse
11.	Realizare pădure de recreere pe suprafața haldei Leurda	UAT Municipiul Motru/Proprietarii de teren	2023-2027	2.000.000	POTJ; PODD; Buget local; Alte surse

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
12.	Realizare piste pentru bicicliști și înființare centru de închiriere	UAT Orașul Tismana	2021-2027	3.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
13.	Lucrări de amenajări pentru extinderea spațiilor verzi	UAT Orașul Turceni	2022-2027	36.000.000,00	AFIR+Buget local
14.	Amenajare parc „Copacul inteligent”	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	1.440.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
15.	Amenajare și dotare spații verzi și locuri de joacă în comuna Ciuperceni	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
16.	Plantare și amenajare spații verzi în orasul Țicleni	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	1.000.000,00	Buget local+Buget de stat
17.	Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe colective (Realizarea de lucrări integrate care vizează amenajarea de spații verzi, locuri de joacă și recreere, modernizarea căilor de acces și a iluminatului public pietonal, amenajarea de parcări, inclusiv construirea de parcări colective)	UAT Oras Țicleni	2021-2027	6.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
18.	Construire piste biciclete strada Petrolistilor	UAT Oras Țicleni	2021-2027	4.500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
19.	Închidere Cariera Peșteana	Complexul Energetic Oltenia S.A.	2022-2026		Fond Tranziție Justă/Surse proprii
20.	Închidere Cariera Lupoia	Complexul Energetic Oltenia S.A.	2026		Fond Tranziție Justă/Surse proprii
21.	Închidere Grup 3 Turceni	Complexul Energetic Oltenia S.A.	2021		Fond Tranziție Justă/Surse proprii
22.	Închidere Grup 3 Rovinari	Complexul Energetic Oltenia S.A.	2024		Fond Tranziție Justă/Surse proprii

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
PRIORITATEA 2: CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI TRANSFORMARE DIGITALĂ					
Obiectivul strategic 2.1: Dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare și inovare a județului și adoptarea tehnologiilor avansate cu cel puțin 10% până în 2027					
M2.1.2. Susținerea activităților de inovare în companii publice și private					
1.	Creșterea valorii adăugate a producției prin colaborarea atelierelor sociale meșteșugărești cu studio-uri de design, universități de profil pentru creație, cercetare-dezvoltare, transfer tehnologic și fundamentarea procesului de inovare	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	4.800.000	Fonduri europene
Obiectivul strategic 2.2: Creșterea capacității de digitalizare a instituțiilor și companiilor în beneficiul cetățenilor cu cel puțin 10% până în 2027					
M2.2.2. Digitalizarea în administrația publică locală					
1.	Digitalizarea compartimentelor din cadrul aparatul Primăriei Comunei Padeș	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Modernizarea rețelei de iluminat existente -transformarea acesteia în rețea inteligentă	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Integrarea sistemelor informatice la nivelul localității	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Integrarea sistemelor informatice la nivelul localității	UAT Comuna Bengești-Ciocadia	2021-2027	10.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
5.	Gestionarea inteligentă a energiei la sistemul de iluminat public din orașul Ticleni, județul Gorj	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia sau MDLAP	2021-2027	1.000.000,00	AFM+ Buget local
6.	Integrarea sistemelor informatice la nivelul localității	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
7.	DIGITALIZAREA SERVICIILOR ȘI MODERNIZAREA SISTEMELOR INFORMATICE LA NIVELUL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN COMUNA POLOVRAGI, JUDEȚUL GORJ	UAT Comuna Polovragi	2021-2024	1.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
8.	Digitalizare Regstru agricol	UAT Comuna Ionești	2021-2027		Fonduri europene
9.	Dezvoltarea și utilizarea aplicată și eficientă a tehnologiilor digitale pentru modernizarea infrastructurii de utilitate publică	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri europene
M2.2.3. Digitalizarea serviciilor (educație, sănătate, cultură, sisteme energetice inteligente etc.)					
1.	Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii tehnologiei informațiilor și comunicațiilor (TIC) în domeniul e-educație în școlile și liceele din Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru/Școlile și liceele din municipiu	2021-2022	500.000	POC; Buget local; Alte surse
2.	Realizare sistem de monitorizare a consumului de energie și apă pentru clădirile publice aflate în administrarea Primăriei Municipiului Motru	UAT Municipiul Motru	2021-2022	200.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
3.	Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei la sistemul de iluminat public din orașul Turceni, județul Gorj	UAT Orașul Turceni	2021-2022	1.000.000,00	AFM+ Buget local
4.	Servicii publice electronice pentru cetățeni, instituții și firme prin informatizare și comunicații furnizate de Instituția Prefectului - Județul Gorj	Instituția Prefectului -Județul Gorj	2021-2027	2.880.000,00	POR
5.	BiblioACCES - Catalogul public partajat al bibliotecilor gorjene	Consiliul Județean Gorj, Biblioteca Județeană „Christian Tell„Gorj, minim 10 primării și biblioteci publice din județ	2022-2027	192.000,00	Buget CJ/BJCT, PNRR 2021-2027, POR 2021-2027, POCIDIF 2021-2027

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
6.	Biblioteca digitală gorjeană	Consiliul Județean/Biblioteca Județeană „Christian Tell” Gorj/entități private	2022-2027	1.800.000,00	Buget CJ/BJCT/POR 2021-2027/POCIDIF 2021-2027
7.	SMARTAcces la patrimoniu	Consiliul Județean Gorj, Biblioteca Județeană „Christian Tell„Gorj	2022-2027	1.470.000,00	Buget CJ/BJCT, PNRR 2021-2027, POR 2021-2027, POCIDIF 2021-2027
8.	ÎMBUNĂȚĂȚIREA INFRASTRUCTURII TIC ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI ȘI A PROCESULUI DE DIGITALIZARE A ȘCOLILOR DIN COMUNA POLOVRAGI, JUDEȚUL GORJ	UAT Comuna Polovragi	2021-2023	1.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
9.	DEZVOLTAREA ȘI UTILIZAREA APLICATĂ ȘI EFICIENTĂ A TEHNOLOGIILOR DIGITALE PENTRU MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE UTILITATE PUBLICĂ ÎN COMUNA POLOVRAGI, JUDEȚUL GORJ	UAT Comuna Polovragi	2021-2024	500,000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
10.	Dotarea așezămintelor culturale din teritoriu cu aparatură de specialitate care să permită comunicarea prin internet	Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
M2.2.4. Interoperabilitatea bazelor de date utilizate de către administrația publică					
1.	Servicii publice electronice pentru cetățeni, instituții și firme prin informatizare și comunicații furnizate de Instituția Prefectului - Județul Gorj 1.Extindere Sistem Dm cu funcționalități noi pentru integrarea cu fluxurile de date primite de la UAT-uri; 2.Implementare semnătură electronică; 3..Implemetare soluție de notificări SMS și E-mail; 4. Portal de servicii electronice atât pentru cetățeni cât si pentru instituții subordonate și UAT-uri;5. Scanare și indexare arhivă fizică; 6. Implementare arhivă electronică	Instituția Prefectului - Județul Gorj	2021-2027	2.880.000	POR

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
Obiectivul strategic 2.3: Consolidarea competitivității economiei județului Gorj prin creșterea gradului de investiții productive în companii cu cel puțin 10% până în 2027					
M2.3.1. Dezvoltarea parteneriatului cu mediul de afaceri					
1.	Derularea sesiuni de informare a agenților economici cu privire la programele de finanțare disponibile	UAT Municipiul Motru/ Agenții economici	2021-2027	70.000	Buget local; Alte surse
2.	Acordarea de facilități fiscale pentru persoanele juridice care realizează lucrări de eficientizare energetică a imobilelor din fonduri proprii	UAT Municipiul Motru	2021-2027	70.000	Buget local; Alte surse
M2.3.2. Dezvoltarea infrastructurii de sprijin a afacerilor					
1.	Amenajarea spațiilor pentru dezvoltarea de activități tehnologice/industriale/de business	UAT Municipiul Motru/ Investitori IMM-uri	2021-2024	4.000.000	POTJ; PODD; Buget local; Alte surse
2.	Înființarea unui parc industrial în orașul Turceni	UAT Orașul Turceni	2021-2027	2.500.000,00	Fonduri europene+Buget local
3.	Reabilitarea/modernizarea și extinderea Parcului Industrial Gorj S.A.	UAT Județul Gorj	2021-2027	125.000.000	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
4.	Amenajarea spațiilor pentru dezvoltarea de activități tehnologice/industriale/de business	UAT Oras Ticleni/Investitori IMM-uri	2021-2027	2.000.000	POTJ; PODD; Buget local; Alte surse
5.	Creștere și diversificare economică prin: Inovare turistică, agro - incubator, depozite strategice și zonă de agrement în Comuna Peștișani	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	139.200.000	Fonduri europene
6.	Realizare incubator de turism	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	50.400.000	Fonduri europene
M2.3.3. Creșterea competitivității companiilor					
1.	Acordarea de stimulente financiare pentru mediul economic (scheme de minimis)	UAT Municipiul Motru	2021-2027	700.000	Buget local; Alte surse
2.	Fabrica imbuteliere apa plata	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
M2.3.4. Sprijinirea creării de noi companii					
1.	Sprijinirea înființării de întreprinderi cu activități non-agricole, în special industrii creative, TIC	UAT Orașul Turceni, GAL Sudul Gorjului	2021-2027	3.600.000,00	POCU+Buget local
2.	Sprijinirea înființării de IMM cu profil agricol/non-agricol, în special industrii creative, TIC	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	3.000.000,00	POCU+Buget local
3.	RECICLARE = SĂNĂTATE Concurs de proiecte de afaceri pentru viitori antreprenori în vederea înființării de microîntreprinderi sau societăți de colectare și reciclare a deșeurilor (hârtie, mase plastice etc.) ce vor fi finanțate	CONSILIUL JUDEȚEAN GORJ PRIMĂRII ANTREPRENORI MICI ÎNTREPRINZĂTORI	2021-2027		Fonduri Europene Nerambursabile, Fonduri de La Bugetul Local
4.	Înființare activități neagricole	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	70.000 Euro/proiect în cazul activităților de producție, servicii medicale, sanitar-veterinare și de agroturism, 50.000 Euro/proiect în cazul altor activități	FEADR și buget de stat

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
Obiectivul strategic 2.4: Creșterea accesului la infrastructura TIC de mare viteză cu cel puțin 10% până în 2027					
M2.4.1. Investiții în asigurarea accesului la comunicații în bandă largă de foarte mare capacitate și acoperirea rețelelor 5G pe teritoriul județului Gorj					
1.	Internet wireless în spațiile publice	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Internet wireless în toată comuna	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Îmbunătățirea infrastructurii de bandă largă și a accesului la internet în orașul Turceni	UAT Orașul Turceni, Operatori economici	2022-2027	2.000.000	Buget local
Obiectiv strategic 2.5: Creșterea gradului de digitalizare al transporturilor cu cel puțin 10% până în 2027					
M2.5.1. Investiții în tehnologii ecologice și digitale în sectorul transporturilor					
1.	Realizarea unei rețele de stații de alimentare cu energie a autovehiculelor electrice și electrice hibride	UAT Municipiul Motru	2021-2027	500.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
2.	Stații de încărcare pentru vehicule electrice și electrice hibrid plug-in	UAT Orașul Turceni	2021-2027	1.000.000,00	POR+Buget local
3.	Dezvoltarea mobilității urbane din UAT Turceni prin modernizarea sistemului de transport public local	UAT Orașul Turceni	2021-2027	10.000.000,00	POR+Buget local
4.	Dezvoltarea mobilității urbane din UAT Ticleni prin modernizarea sistemului de transport public local green	UAT Orașul Ticleni	2021-2027	10.000.000,00	POR+Buget local

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
5.	Tranziție verde-Transport verde - Tranziție verde pentru mobilitate urbană-achiziție de microbuze electrice(două) de 20 locuri pentru transportul turiștilor în interiorul comunei achiziție autoutilitare electrice/hibride-cisternă, basculantă, miniîncărcător frontal, măturătoare electrică, mașină spălat străzile necesare întreținerii spațiilor verzi, infrastructurii destinate evenimentelor turistice	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	14.400.000	Fonduri europene
PRIORITATEA 3: DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI URBANĂ DURABILĂ					
Obiectivul strategic 3.1: Creșterea investițiilor în infrastructura de transport pentru îmbunătățirea conectivității, accesibilității și atractivității județului Gorj cu cel puțin 10% până în 2027					
M3.1.1. Investiții în infrastructura rutieră pentru îmbunătățirea conectivității la rețeaua TEN-T					
1.	Asfaltarea drumului de acces spre satul Samarinești spre satul Larga, din comuna Samarinești	UAT Comuna Samarinești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Modernizarea drumurilor locale	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Extindere modernizare drum CFF Capra până în Cerna Sat	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Reabilitare, modernizare DJ644A Ursati-Curpen-Rugi -10 km	UAT Comuna Stănești, Consiliul Județean Gorj, Municipiul Tg. Jiu	3-5 ani	2.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
5.	Extindere DJ644A Ursati-Curpen prin preluare DF Curpen-Vaidei-Straja prin pasul Vâlcan, 30 km	UAT Comuna Stănești, Consiliul Județean Gorj, ONG-uri	5 ani	60.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
6.	Modernizare DF Valea Susenilor -legătura stațiune Straja, L=17 km	UAT Comuna Runcu	2021-2027	14.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Construire centură ocolitoare Comuna Runcu, jud. Gorj, L=7km	UAT Comuna Runcu	2021-2027	12.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
8.	Modernizare drumuri locale în comuna Runcu	UAT Comuna Runcu	2021-2027	24.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
9.	Reabilitare și modernizare drumuri comunale, stradale, vicinale și de exploatare	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	5.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
10.	Modernizare infrastructură de transport drumuri, străzi de interes local, alei pietonale și piste bicicliști	UAT Comuna Polovragi	2022-2027	49.491.180,00	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
11.	Modernizare drumuri de interes local în satele Polovragi și Racovița, comuna Polovragi, județ Gorj	UAT Comuna Polovragi	2022-2025	13.901.580,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
12.	Modernizare și consolidare drumuri locale și construire 3 poduri	UAT Comuna Polovragi	2022-2025	11.859.130,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
13.	Asfaltare drumuri de interes local	UAT Comuna Schela	4 ani	1.300.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
14.	Asfaltare drumuri comunale comuna Udrescu, zona Tâmplărie, zona Fântâna lui Coșbuc, legătura DN67-Centura Ceauru (zona Brăilă)	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
15.	Execuție lucrare-Sate sistematizare rigole betonate, trotuare DN67, rigole	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
16.	Asfaltare drumuri comunale (reasfaltări comuna Bălești), fonduri europene	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
17.	Reabilitare, modernizare drum Cale Ferată	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
18.	Modernizare B-dul Gării, Str. Primăverii, Str. Mesteacănului, Str. Motrului (limita Str. Cuznețov)	UAT Municipiul Motru	2021-2023	1.200.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
19.	Modernizare Str. Magnoliilor, Aleea Zambilelor, Aleea Vișinului, Str. Tineretului	UAT Municipiul Motru	2021-2023	2.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
20.	Modernizare străzi urbane Cartier Sud-Vest din Municipiul Motru (Str. Salciei, Str. Kuznețov, Str. Parcului - prelungire, Str. Căminelor)	UAT Municipiul Motru	2021-2024	500.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
21.	Reabilitare străzi urbane zona Vest din Municipiul Motru (Str. Stadionului, Str. Constantin Brâncusi, Str. Constantin Rădulescu Motru, Str. Poarta Sărutului, Str. Panduri, Aleea Cerveniei)	UAT Municipiul Motru	2021-2024	1.800.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
22.	Modernizare străzi urbane zona de Sud a Municipiului Motru (Aleea Teilor-prelungire, Str. Lacului, Str. Dafinului, Str. Motrului - prelungire)	UAT Municipiul Motru	2021-2023	2.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
23.	Modernizare străzi din localități componente și apartinatoare Municipiului Motru - Horăști, Leurda (Strada Principala - Horăști, Ulița Scoarța Horăști, Strada Salcânilor- Horăști, Strada Leurdei, Strada Frasinului, Ulița Minei, Ulița Plopilor, Ulița Teilor, Ulița Nucilor, Ulița Bisericii, Ulița Perilor, Ulița Liliacului- Leurda)	UAT Municipiul Motru	2021-2025	2.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
24.	Modernizare străzi din localități componente și aparținătoare Municipiului Motru - Ploștina, Roșiuta, Dealu Pomilor (Strada Brânduselor, Strada Salcânilor, Strada Gorunului, Ulița Teilor, Ulița Macului, Ulița Fagului, Ulița Macesului, Ulița Iasomieii, Ulița Pinului, Ulița Castanului, Ulița Bisericii, Ulița Alunului - Ploștina, Ulița Cimitirului - Roșiuta, Ulița Pomilor - Dealu Pomilor)	UAT Municipiul Motru	2021-2025	2.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
25.	Modernizare drumuri locale satele Telești și Buduhaia în comuna Telești, județul Gorj	UAT Comuna Telești	2021-2027	12.000.000,00	CNI
26.	Modernizare drumuri de interes local în comuna Telești, județul Gorj	UAT Comuna Telești	2021-2027	5.000.000,00	CNI
27.	Construire pod peste râul Bistrița în punctul La Surca în satul Telești, județul Gorj	UAT Comuna Telești	2021-2027	1.500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
28.	Asfaltarea ulițelor comunale	UAT Comuna Ionești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
29.	Modernizare drumuri sătești	UAT Comuna Borăscu	2021-2023	70.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
30.	Modernizare drumuri agricole	UAT Comuna Borăscu	2021-2023	50.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
31.	Modernizarea infrastructurii rutiere	UAT Comuna Urdari	2021-2024		CNI
32.	Modernizarea infrastructurii pietonale -piste de biciclete și alei pietonale	UAT Comuna Urdari	2023-2027		Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
33.	Reabilitarea infrastructurii rutiere	UAT Comuna Urdari	2023-2027		PNDL
34.	Pod din beton armat L=12,50 m peste râul Jilț pe drumul comunal DC7 Bolboși -Bălăcești, județul Gorj	UAT Comuna Bolboși	2021	349.548,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
35.	Modernizare DS679 -Valea	UAT Comuna Bolboși	2021	341.300,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
36.	Întreținerea curentă, îmbărcăminți asfaltice comună la drumuri de interes local, comuna Bolboși, județul Gorj	UAT Comuna Bolboși	2021	389.636,00	Buget local
37.	Reabilitare drumuri sătești	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
38.	Reabilitare drumuri tarla	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
39.	Reparații podeț pe DC75 punct Licărete	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
40.	Extindere Pod peste pârâul Jilț pe DC 75	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
41.	Modernizare DC122 Racoți	UAT Orașul Tismana	2021-2027	12.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
42.	Modernizare DC125 Pocruia Costeni	UAT Orașul Tismana	2021-2027	14.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
43.	Modernizare DC126 Pocruia Sohodol	UAT Orașul Tismana	2021-2027	9.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
44.	Modernizare drumuri sătești	UAT Orașul Tismana	2021-2027	19.200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
45.	Modernizare DF Valea Pocruii	UAT Orașul Tismana	2021-2027	24.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
46.	Modernizare străzi în orașul Turceni, județ Gorj	UAT Orașul Turceni	2021-2024	21.133.244,00	CNI +Buget local
47.	Amenajare parcări și căi de acces în orașul Turceni, județ Gorj	UAT Orașul Turceni	2021	1.539.683,00	Buget local
48.	Asfaltare (modernizare) DC47 Țicleni-Aninoasa	UAT Orașul Țicleni	2021-2026	8.896.268,52	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
49.	Modernizare și afaltare drumuri comunale și drumuri stradale în comuna Alimpești, județul Gorj	UAT Comuna Alimpești	2022-2024	15.131.444,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
50.	Reabilitare strada Bumbesti și str. Gheorghe Tătărăscu în vederea îmbunătățirii mobilității urbane în orașul Bumbesti Jiu	UAT Orașul Bumbesti-Jiu	01.05.2017 31.05.2021	23.755.408,21	POR Axa 3.2

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
51.	Realizare rigole DC3A	UAT Orașul Bumbești-Jiu	2021	500.000,00	Buget de stat
52.	Reabilitare drum comunal DC149 și DS6, orașul Bumbesti-Jiu, județul Gorj	UAT Orașul Bumbești-Jiu	2021-2022	6.892.633,22	Buget de stat, buget local
53.	Reabilitare DS 5	UAT Orașul Bumbești-Jiu	2021-2024	1.721.150,00	Buget local
54.	Reabilitare drumuri de interes local	UAT Orașul Bumbești-Jiu	2021-2024	7.500.000,00	Buget local
55.	Reabilitarea drumurilor comunale	UAT Comuna Glogova	2021-2024	10.000.000,00	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
56.	Modernizare drumuri de tarla	UAT Comuna Glogova	2021-2027	12.000.000,00	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
57.	Modernizare drumuri stradale în comuna Ciuperceni	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	3.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
58.	Modernizare drum de exploatare în parteneriat cu Comuna Glogova, L=1,5km	UAT Comuna Ciuperceni, UAT Comuna Glogova	2021-2027	600.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
59.	Reparare și reabilitare drum comunal DC106 Vârtopeu, L=3,5 km	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	800.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
60.	Modernizare drum strategic de exploatare în parteneriat cu comuna Godinești, L=10 km	UAT Comuna Ciuperceni, UAT Comuna Godinești	2021-2027	18.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
61.	Modernizare drumuri stradale și vicinale	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
62.	Modernizare centru civic Peșteana Jiu (parcări, trotuare, parc în jurul monumentului Eroilor și Fiilor Satului)	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
63.	Reabilitare/modernizare drumuri de tarlale	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
64.	Modernizarea drumurilor locale	UAT Comuna Bengești-Ciocadia	2021-2027	12.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
65.	Asfaltare (modernizare) DC47 Țicleni-Aninoasa	UAT Orașul Țicleni	2021-2027	8.896.268,52	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
66.	Reabilitare, modernizare DJ674A Târgu Jiu-Țicleni	Consiliul Județean Gorj, UAT Orașul Țicleni	2021-2027	6.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
67.	Construire centura ocolitoare	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	3.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
68.	Modernizare infrastructură de transport drumuri, străzi de interes local, trotuare, alei pietonale și piste bicicliști	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	4.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
69.	Construire pod peste pârâul Cioana în zona Alea Morenciului	UAT Oras Ticleni	2021-2027	1.500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
70.	„Modernizare drum județean (605A), cu originea la limita cu județul Dolj, ce traversează localitățile Petrâchei, Dănciulești, Hălăngești, Rădinești, Bibulești, Obârșia, până la limită cu județul Vâlcea”	UAT Județul Gorj	2021-2024	83.876.260	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local
71.	„Modernizare drum județean (605B), cu originea în DN6B, ce traversează localitățile Brătești, Baloșani, Stejari, Popești Stejari, Piscoiu, Obârșia”.	UAT Județul Gorj	2021-2024	89.864.018	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local
72.	„Modernizare drum județean (662) ce traversează localitățile (DN66) Brănești, Aninoasa, Săulești, Vladimir, Totea de Hurezani (DN6B), județul Gorj”.	UAT Județul Gorj	2021-2024	98.000.000	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local
73.	Modernizare drum județean 665A, Ce traversează localitățile Bălănești, Voitești din Vale, Gru, județul Gorj”	UAT Județul Gorj	2021-2024	32.000.000	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local
74.	„Modernizare drum județean 665C, ce traversează localitățile Dumbrăveni, Buzești, Mogoșani, Bobu, Pojogeni, județul Gorj”.	UAT Județul Gorj	2021-2024	70.000.000	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
75.	„Reabilitare drum județean 671, ce traversează localitățile: (DN67D) Apa Neagră - Padeș - Călugăreni - Cloșani - Valea Mare, județul Gorj”.	UAT Județul Gorj	2021-2024	57.957.986	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local
76.	„Modernizare drum județean 671C, ce traversează localitățile Ohaba-Jiu, Covrigi, Văgiulești, județul Gorj”.	UAT Județul Gorj	2021-2024	45.000.000	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local
77.	„Modernizare drum județean (674A) ce traversează localitățile Târgu Jiu, Bucureasa, Brătuia, Țicleni, județul Gorj”	UAT Județul Gorj	2021-2024	70.000.000	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local
78.	„Modernizare drum județean (674B) ce traversează localitățile Negomir, Artanu, Valea Racilor, Raci, Nucetu, Baniu, Borăscu, Gura Menți, Menții din Dos, până la limita cu județul Mehedinți”.	UAT Județul Gorj	2021-2024	75.121.646	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local
79.	„Modernizare drum județean 675A, ce traversează localitățile Licurici, Berlești, Bustuchin, județul Gorj”.	UAT Județul Gorj	2021-2024	50.000.000	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local
80.	Modernizarea infrastructurii rețelei de drumuri sătești și vicinale din comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2021-2024	5.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
81.	Modernizarea rețelei de drumuri agricole și forestiere din comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2022-2025	2.500.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
82.	Modernizare infrastructură rutieră de interes județean pe DJ 662 cu originea în DN 66 ce străbate localitățile Capu Dealului-Gilort-Pârâu-Groșerea-Aninoasa-Bibești-Andreești-Vladimir-Totea-Totea de Hurezani-Hurezani, până în DN 6B, județul Gorj	UAT Județul Gorj	2021-2027	152.486.410	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
83.	Modernizare infrastructură rutieră de interes județean pe drumul județean 663 A, ce traversează localitățile Tg-Jiu (DN66)-Botorogi-Văcarea-Țârculești (DJ 674A)-intersecție cu DJ 663 și drum județean 674 Ace traversează localitățile Țârculești (DJ 663A)- Țicleni (DJ 675)	UAT Județul Gorj	2021-2027	77.610.828.25	Programul Operațional Regional 2021-2027, Buget local
84.	Preluarea în administrare și modernizarea drumului Cloșani -Izvoarele Cernei	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
85.	Reabilitare și modernizare drumuri comunale, stradale, vicinale și de exploatare	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri europene
86.	Modernizare drumuri de interes local	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri europene
87.	Modernizare drumuri de tarla	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri europene
88.	Modernizare centru civic (parcări, trotuare)	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri europene
89.	Reabilitare infrastructură drum Hobița-Seuca-Câlnic	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri europene
M3.1.2. Investiții în modernizarea infrastructurii feroviare					
1.	Reabilitare clădire călători din stația CF Motru	UAT Municipiul Motru/SNCFR	2023-2027	3.000.000	POT; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
2.	Centru intermodal de transport Turceni	UAT Orașul Turceni	2023-2027	15.000.000,00	POR+Buget local
M3.1.3. Dezvoltarea infrastructurii de transport aerian					
1.	Înființarea/amenajarea unui aeroport/aerodrom pentru avioane ușoare în județul Gorj (Asigurarea traficului aerian pe culoarul Vâlcan, fiind un excelent sprijin de mobilitate pentru regiunea Sud-Vest Oltenia, fiind situat la: 120 km de Deveselu (Craiova), 250 km de Timișoara, 200 km de Sibiu, 300 km de București)	UAT Comuna Dănești, UAT Județul Gorj, Municipiul Tg. Jiu, Ministerul Apărării	2021-2027	25.000.000	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale (PNDL)

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
Obiectivul strategic 3.2: Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor zone urbane și rurale de calitate, mai atractive și incluzive					
M3.2.1 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitară					
1.	Înființare distribuție gaze naturale în comuna Padeș	UAT Comuna Padeș	2021-2027	36.830.180,44	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Extindere rețele de distribuție a energiei electrice	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Montare sistem de supraveghere video în toate spațiile publice	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Alimentare rețea gaze, comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	153.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
5.	Relocare rețele edilitare, electrice, telefonie fixă și internet în comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	96.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
6.	Extindere rețea energie electrică în comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	9.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Înființarea rețelei de gaze naturale în comuna Bălănești	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	3.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
8.	Extinderea rețelei de distribuție a energiei electrice pe suprafețele propuse în PUG să fie introduse în intravilan	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	5.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
9.	Modernizarea iluminatului public pe raza întregii comunei	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	800.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
10.	Construirea și amenajarea de stații de autobuz peste tot unde se impune redimensionarea, modernizarea celor existente în toate satele din comună	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
11.	Dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale în vederea creșterii nivelului de flexibilitate, siguranță, eficiență în operare precum și de integrare a activităților de transport, distribuție și consum final în comuna Polovragi, cu localitățile aparținătoare (Polovragi, Racovița), județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2022-2027	32.613.000,00	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
12.	Extinderea rețelei electrice de distribuție și a celei de iluminat public în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2024-2027	2.435.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
13.	Introducere rețea gaze	UAT Comuna Schela	5 ani	9.213.786,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
14.	Extindere gaze în satul Corneștii Noi, linia Sud, 1000 ml	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Buget local
15.	Extindere gaze naturale DN 67 Tămășești, zona Mălăescu-Fântâna lui Coșbuc	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
16.	Extindere rețea iluminat-zona Cartier Nou (izlaz Bălești), str. Forajelor, Cornești Noi	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
17.	Extindere iluminat public Cornești-Stolovani (Cămin de bătrâni)	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
18.	Extindere rețea camere video în comuna Bălești	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
19.	Înlocuiri stații microbuz în comuna Bălești	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
20.	Reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public în Municipiul Motru, Județul Gorj	UAT Municipiul Motru	2021-2023	2.500.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
21.	Extinderea rețelei de alimentare cu gaze	UAT Municipiul Motru/ Operatorul de gaze zonal	2021-2024	3.000.000	POIM; POTJ; Buget local; Alte surse
22.	Extinderea și modernizarea sistemului de monitorizare video la nivel local	UAT Municipiul Motru	2021-2023	100.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
23.	Dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale în vederea creșterii nivelului de flexibilitate, siguranță, eficiență în operare, precum și de integrare a activităților de transport, distribuție și consum final în comuna Telești și localitățile aparținătoare (Telești, Somanesti, Buduhala) județul Gorj	UAT Comuna Telești	2021-2027	29.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
24.	Construire, modernizare și extindere rețea de iluminat public stradal în comuna Telești, județul Gorj	UAT Comuna Telești	2021-2027	1.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
25.	Alimentare cu gaze naturale	UAT Comuna Ionești	2021-2027	12.478.150,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
26.	Înființare rețea de gaze naturale în toată comuna	UAT Comuna Borăscu	2021-2024	40.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
27.	Modernizare rețea iluminat public	UAT Comuna Borăscu	2021-2027	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
28.	Înființare rețea distribuție gaze naturale	UAT Comuna Urdari	2021-2026		Buget de stat
29.	Achiziționarea și montarea de stații de călători moderne	UAT Comuna Urdari	2023-2027		Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
30.	Extindere rețea electrică	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
31.	Extindere rețea gaze, Orașul Tismana, județ Gorj	UAT Orașul Tismana	2021-2027	19.200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
32.	Dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale în vederea creșterii nivelului de flexibilitate, siguranță, eficiență în operare, precum și de integrare a activităților de transport, distribuție și consum final în comuna Alimpești și localitățile aparținătoare (Alimpești, Ciupercenii de Olteț, Corșoru, Nistorești, Sârbești), județul Gorj	UAT Comuna Alimpești	2022-2027	36.698.826,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
33.	Înființare rețea distribuție rețea gaze naturale în comuna Glogova, județul Gorj	UAT Comuna Glogova	2021-2023	15.000.000,00	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
34.	Înființare distribuție gaze naturale în comuna Ciuperceni	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	30.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
35.	Realizare sistem de supraveghere video în spațiile publice	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	200.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
36.	Modernizare iluminat public în toate satele comunei Ciuperceni	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	400.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
37.	Extindere sistem de distribuție gaze naturale	UAT Comuna Bâteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
38.	Înființare rețea distribuție gaze naturale în comuna Bengești-Ciocadia, satele Bengești, Bălcești, Bircii, Ciocadia	UAT Comuna Bengești-Ciocadia	2021-2027	41.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
39.	Modernizare iluminat public în comuna Bengești-Ciocadia	UAT Comuna Bengești-Ciocadia	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
40.	Sistem de monitorizare video la nivel local	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	5.000.000,00	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
41.	Dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale în vederea creșterii nivelului de flexibilitate, siguranță, eficiență în operare, precum și de integrare a activităților de transport, distribuție și consum final în orasul Ticleni	UAT Oras Ticleni	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
42.	Extindere rețele de distribuție a energiei electrice	UAT Oras Ticleni	2021-2027	1.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
43.	Distribuție apă în satul Polovragi, străzile Cotisso și Scorilo, comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2023-2025	300,000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
44.	Extinderea și modernizarea sistemului de monitorizare video la nivel local în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2022-2025	100,000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
45.	Rețea distribuție gaze -inițiere prin studii și consultanță	UAT Comuna Bolboși	2021	50.000,00	Buget local
46.	Implementarea unui sistem de supraveghere video a traficului rutier și pietonal în mod deosebit în apropierea unităților de învățământ	UAT Comuna Borăscu	2022-2024	100.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
47.	Achiziție sisteme de protecție și monitorizare video obiective turistice	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	-	Fonduri europene
48.	Sistem iluminat inteligent obiective turistice	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	-	Fonduri europene

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
49.	Dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor ourist în vederea creșterii nivelului de flexibilitate, siguranță, eficiență în operare precum și de integrare a activităților de transport, distribuție și consum final în comuna Peștișani cu satele ouristic-Peștișani, Frânțești, Brădiceni, Hobița, Seuca, Boroșteni, Gureni.	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	39.000.000	Fonduri europene
50.	Relocare rețele edilitare, electrice, telefonie fixă și internet în comuna Peștișani	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	120.000.000	Fonduri europene
51.	Reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public pe raza întregii comune	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	-	Fonduri europene
52.	Dezvoltarea serviciilor de administrație publică	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	-	Fonduri europene
M3.2.2. Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate și pentru situații de urgență					
1.	Dotare cu aparatură medicală Centru Medical de Permanență Bilita, comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	7.200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Modernizarea Spitalului Municipal Motru	UAT Municipiul Motru, Spitalul Municipal Motru	2021-2025	5.000.000	POS; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
3.	Modernizarea cabinetelor medicilor de familie	UAT Municipiul Motru, Medicii de familie	2022-2027	500.000	POS; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
4.	Înființarea unui centru de furnizare a serviciilor de asistență medicală comunitară	UAT Municipiul Motru, Cabinete medicale	2022-2025	200.000	POS; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
5.	Modernizarea infrastructurii în care se furnizează servicii de asistență medicală școlară	UAT Municipiul Motru/ Cabinetele Medicale Școlare și preșcolare	2021-2025	500.000	POS; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
6.	Realizarea unor campanii de promovare a schimbării stilului de viață și încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție	UAT Municipiul Motru	2023-2027	500.000	POS; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
7.	Creșterea capacității de gestionare a crizei sanitare COVID-19	UAT Municipiul Motru, Spitalul Municipal Motru	2021-2023	1.500.000	POIM; POS; Buget local; Alte surse
8.	Modernizare și dotare a unității sanitare din comuna Telești, județul Gorj	UAT Comuna Telești	2021-2027	200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
9.	Reabilitare și dotare dispensar uman	UAT Comuna Borăscu	2025-2027	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
10.	Crearea și dotarea unui serviciu de intervenții în caz de urgență	UAT Comuna Borăscu	2021-2023	10.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
11.	Construire și dotare dispensar uman	UAT Comuna Urdari	2021-2023		CNI
12.	Reabilitarea termică a Spitalului Orășenesc Turceni, județul Gorj	UAT Orașul Turceni	2021-2022	5.219.428,00	POR +Buget local
13.	Realizare împrejmuire Spital Orășenesc Turceni și amenajarea peisagistică a curții exterioare	UAT Orașul Turceni	2021-2024	80.000,00	Buget local
14.	Construire Dispensar uman în comuna Alimpești, județul Gorj	UAT Comuna Alimpești	2022-2027	1.107.890,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
15.	Reabilitare, modernizare, extindere și dotare Spitalul Orășenesc Dr. Ghe Constantinescu, Bumbesti-Jiu	UAT Orașul Bumbesti-Jiu	2021-2024		CNI
16.	Construire Dispensar uman în comuna Benghești-Ciocadia, județul Gorj	UAT Comuna Benghești-Ciocadia	2021-2027	700.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
17.	Dotare cu aparatură medicală Centru Medical de Permanență Țicleni	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
18.	Realizarea unor campanii de promovare a schimbării stilului de viață și încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție	UAT Oraș Țicleni	2021-2027	50.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
19.	Modernizarea infrastructurii în care se furnizează servicii de asistență medicală școlară	UAT Oraș Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
20.	Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea Spitalului Județean de Urgență Târgu Jiu.	UAT Județul Gorj	2022-2026	750.000.000	Fonduri europene și naționale
21.	Reabilitare și dotare dispensar uman în comuna Polovragi, localitatea Polovragi, nr. 134, jud. Gorj	UAT Comuna Polovragi	2023-2027	2.500.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
22.	Construire clinică de tratament și recuperare în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi Parteneri privați	2023-2027	10.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
23.	Modernizarea, reabilitarea și dotarea dispensarelor medicale din localitate	UAT Comuna Bălănești și medicii de familie	2021-2027	800.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
24.	Reabilitare și modernizare Școală Primară sat Glodeni și schimbarea destinației în Centrul de permanență medicală	UAT Comuna Bălănești și medicii de familie	2021-2027	12.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
M3.2.3. Dezvoltarea infrastructurii sociale					
1.	Construirea de capele în toate satele comunei	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	5.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Construire și dotare anexe sociale la bisericile de pe raza comunei Bălănești	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	5.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
3.	Construire locuințe sociale pentru persoane vulnerabile	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	8.200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Înființarea unei cantine sociale	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	2.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
5.	Amenajare spațiu pentru cazare temporară fără asigurarea mesei pentru persoane cu probleme sociale	UAT Comuna Polovragi	2024-2027	2.000.000,00	FRDS +Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
6.	Înființare capele mortuare Biserica Bălești, Ceauru, Rasova	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Reabilitare gard biserică Bălești D.N. 67	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
8.	Amenajare cămin pentru persoane vârstnice	UAT Municipiul Motru	2022-2025	3.000.000	POIDS; Buget local; Alte surse
9.	Dezvoltarea de servicii suport care susțin îmbătrânirea activă	UAT Municipiul Motru	2022-2027	500.000	POIDS; Buget local; Alte surse
10.	Dezvoltarea de servicii sociale pentru persoanele vârstnice	UAT Municipiul Motru	2022-2027	1.000.000	POIDS; Buget local; Alte surse
11.	Construire și dotare Cămin de bătrâni	UAT Comuna Urdari	2021-2025		CNI
12.	Construirea de locuințe sociale	UAT Comuna Urdari	2024-2027		Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
13.	Înființare și dotare centru de zi pentru copii, orașul Turceni, județul Gorj	UAT Orașul Turceni, GAL Sudul Gorjului	2021-2024	651.504,11	AFIR+Buget local
14.	Dezvoltarea serviciilor sociale prin înființare centru de îngrijire destinat persoanelor vârstnice	UAT Orașul Turceni, GAL Sudul Gorjului	2021-2024	10.000.000,00	POR/AFIR+Buget local

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
15.	Construire locuințe pentru tineri -Bloc ANL	UAT Orașul Bumbesti-Jiu	2021-2027		ANL
16.	Realizare blocuri de locuințe sociale în orașul Bumbesti-Jiu	UAT Orașul Bumbesti-Jiu	2020-2022	10.207.620,00	MLPDA
17.	Reabilitare infrastructura fosta scoala de jandarmi în vederea realizării unui centru de îngrijire persoane vârstnice	UAT Orașul Bumbesti-Jiu	2021-2024	12.000.000,00	Buget local
18.	Realizarea infrastructurii și utilități pentru dezvoltarea unui cartier de locuințe	UAT Orașul Bumbesti-Jiu	2021-2024	2.000.000,00	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
19.	Înființare centru social de zi pentru persoane defavorizate în satul Pesteana Vulcan	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	950.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
20.	Construire de capele mortuare în curtea bisericilor din satele Moi, Vlădueni, Bâlteni și Peșteana Jiu	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
21.	Înființare centru pentru asistență și îngrijire persoane vârstnice	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
22.	Dezvoltarea de servicii sociale pentru persoanele vârstnice	UAT Oras Țicleni	2021-2027	1.000.000	POIDS; Buget local; Alte surse
23.	Dezvoltarea de servicii suport care susțin îmbătrânirea activă	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	500.000	POIDS; Buget local; Alte surse
24.	Construire si amenajare cămin pentru persoane vârstnice	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	3.000.000	POIDS; Buget local; Alte surse
25.	Construirea de capele la cele 4 biserici din Orasul Țicleni	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	1.500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
26.	CENTRE COMUNITARE - DA MAI DEPARTE, MAGAZIN SOCIAL	PRIMĂRII, CONSILIUL JUDEȚEAN GORJ, AGENȚI ECONOMICI,	2021-2025		Fonduri Europene Nerambursabile, Fonduri De La Bugetul Local

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
27.	Restructurarea Centrului de Reabilitare și Recuperare Bîlteni (CRR)-90 locuri prin înființarea unui Centru de abilitare și reabilitare pentru persoane adulte cu dizabilități de CABR -50 locuri în clădirea existentă a Complexului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică pentru Adulți „Bîlteni” (CRRNA) și înființarea unui CIA-50 locuri prin construcție nouă;	Județul Gorj, DGASPC Gorj	2021-2027	5.000.000	Programul Operațional Regional 2021-2027
28.	Restructurarea Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică pentru Adulți „Bîlteni” Tg-Jiu (CRRN) - 80 locuri prin înființarea unui CIA -50 locuri, construcție nouă, și înființarea unui CIA -50 locuri prin reabilitarea/modernizarea/dotarea clădirii din strada Dumbrava nr.34 Bis Tg Jiu, unde în prezent funcționează Centrul de Plasament Destinat Protecției Rezidențiale a Copiilor cu Nevoi Speciale Tg Jiu.	Județul Gorj, DGASPC Gorj	2021-2027	5.000.000	Programul Operațional Regional 2021-2027
29.	Înființarea unui CABR Suseni cu o capacitate de 40 locuri prin reabilitarea/recompartimentarea/dotarea clădirii bloc alimentar pavilion D din cadrul Complexului de Îngrijire și Asistență Suseni din comuna Runcu, județul Gorj.	UAT Județul Gorj DGASPC Gorj	2021-2027	564.000	Programul Operațional Regional 2021-2027

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
30.	Inchiderea centrelor de plasament din cadrul DGASPC Gor, prin înființarea a 8 (opt) case de tip familial pentru copii: - Centrul de Plasament destinat protecției rezidențiale a copiilor - din cadrul CSC-CD Târgu Cărbunești - Centrul de plasament destinat protecției rezidențiale a copiilor cu dizabilități - din cadrul CSC-CNS Târgu Jiu (copii cu dizabilități) - Centrul de plasament destinat protecției rezidențiale a copiilor cu dizabilități - din cadrul CSC-CH Târgu Jiu (copii cu dizabilități)	UAT Județul Gorj DGASPC Gorj	2021-2027	25.000.000	Programul Operațional Regional 2021-2027
31.	Înființarea de centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoanele vârstnice, centre de tip respiro/centre de criză, locuințe protejate pentru persoanelor vârstnice, centre pentru îngrijiri paleative a persoanelor vârstnice	UAT Județul Gorj DGASPC Gorj	2021-2027	5.000.000	Programul Operațional Regional 2021-2027
32.	Restructurare Centrul de recuperare și reabilitare pentru adulți „Bîlteni”, Tg- Jiu, cu o capacitate actuală de 90 locuri.	UAT Județul Gorj DGASPC Gorj	2021-2027		Programul Operațional Regional 2021-2027
33.	Construire azil de bătrâni în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2024-2026	3.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
34.	Centru de zi pentru bătrâni	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	2.700.000	Fonduri europene
35.	Construirea de capele în cele 7 sate ale comunei	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri europene
M3.2.4. Modernizarea infrastructurii educaționale					
1.	Grădiniță cu program prelungit	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
2.	Modernizare, reabilitare și dotare școli în comuna Runcu	UAT Comuna Runcu	2021-2027	9.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Construire after-school	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	8.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Construire grădiniță cu program normal	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	2.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
5.	Întreținerea, reabilitarea și conservarea școlilor dezactivate	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	100.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
6.	Reabilitare și modernizare Școală Generală sat Glodeni și schimbarea destinației în Centrul SPA și săli de tratament	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	20.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Tehnologizarea și construirea de ateliere școlare	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	40.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
8.	Reabilitare, extindere și modernizare Școala Gimnazială Racovița, sat Racovița, comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2022-2025	2.435.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
9.	Execuție lucrare-Reabilitare sedii Școli Generale fără activitate (Tălpășești, Stolojani, Tămășești, Bălești)	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
10.	Execuție lucrare -Reabilitare Școală Generală Ceauru	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
11.	Reabilitare, modernizare și echipare Colegiul Național George Coșbuc Motru	UAT Municipiul Motru/ Colegiul Național George Coșbuc Motru	2021-2024	4.500.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
12.	Reabilitare, modernizare și echipare Școala Generală Nr. 1 Motru	UAT Municipiul Motru/Școala Generală Nr. 1 Motru	2023-2026	3.500.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
13.	Reabilitare, modernizare și echipare Școala Generală Nr. 2 Motru	UAT Municipiul Motru/Școala Generală Nr. 2 Motru	2021-2024	1.500.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
14.	Implementarea serviciilor de educație de tip „școala după școală”	UAT Municipiul Motru/Școlile și liceele din municipiu	2021-2027	500.000	POEO; Buget local; Alte surse
15.	Dezvoltare centru de excelență pentru identificarea, sprijinirea și promovarea copiilor cu abilități înalte	UAT Municipiul Motru/Școlile și liceele din municipiu	2023-2027	500.000	POEO; Buget local; Alte surse
16.	Reabilitarea fondului construit în care au funcționat unitățile de învățământ din localitățile componente	UAT Municipiul Motru	2022-2025	5.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
17.	Modernizarea și dotarea unităților de învățământ de pe raza comunei Borăscu	UAT Comuna Borăscu	2021-2025	980.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
18.	Extindere, modernizare și dotare Școala Gimnazială Nicolae Costescu	UAT Comuna Bolboși	2021	1.062.823,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
19.	Extindere, modernizare și dotare Școala Gimnazială nr.1 Valea	UAT Comuna Bolboși	2021	919.006,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
20.	Modernizare, extindere și dotare Liceul Tehnologic Tismana	UAT Orașul Tismana	2021-2027	14.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
21.	Modernizare, dotare și construcție sală de sport Școală generală Pocruia	UAT Orașul Tismana	2021-2027	14.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
22.	Eficientizarea energetică a Școlilor din localitățile Celei, Costeni, Sohodol și Topești	UAT Orașul Tismana	2021-2027	2.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
23.	Înființare After school pentru 60 de elevi complet dotat, orașul Tismana, județul Gorj	UAT Orașul Tismana	2021-2027	3.360.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
24.	Înființare creșă cu 3 grupe complet dotată oraș Tismana, județ Gorj	UAT Orașul Tismana	2021-2027	3.360.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
25.	Îmbunătățirea calității vieții populației orașului Turceni, județul Gorj, prin modernizare și dotare Școala Gimnazială cu clasele I-VIII Strâmba-Jiu și realizare teren de sport	UAT Orașul Turceni	2021-2022	5.048.194,00	POR+Buget local
26.	Construire after-school în orașul Turceni	UAT Orașul Turceni	2021-2024	500.000,00	POR+Buget local
27.	Modernizare instituții de învățământ prin eficientizarea energetică a Școlilor din localitățile Celei, Costeni, Sohodol și Topești	UAT Orașul Tismana	2021-2027	2.400.000	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
28.	Amenajarea și dotarea centrului multifuncțional al Liceului Tehnologic Țicleni, strada Petrolistilor, nr.710, oraș Țicleni, județul Gorj	UAT Orașul Țicleni	2021-2025	2.000.000,00	Buget local+Buget de stat
29.	Programul pentru școli al României în perioada 2017-2023, HG 640/2017	APIA, UAT-uri, instituții școlare, Consiliul Județean, Consiliul local			FEGA
30.	Reabilitare școala gimnazială nr.1 Bumbesti-Jiu, achiziție dotări Școală gimnazială, reabilitare infrastructură rutieră	UAT Orașul Bumbesti-Jiu	13.12.2016 30.09.2021	7.072.427,73	POR Axa13.1
31.	Modernizarea grădinițelor Bâlteni și Peșteana Jiu și crearea condițiilor pentru funcționarea în sistem after-school	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
32.	Dotarea școlilor și grădinițelor cu mobilier	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
33.	Reabilitare Școală „Dinca Schileru” -Monument istoric	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
34.	Amenajarea și dotarea centrului multifuncțional al Liceului Tehnologic Țicleni, strada Petrolistilor, nr.710, oraș Țicleni, județul Gorj	UAT Orașul Țicleni	2021-2027	2.400.000,00	Buget local+Buget de stat
35.	Înființare și dotare After school pentru 50 de elevi, orașul Țicleni	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	3.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
36.	Întreținerea, reabilitarea și conservarea școlilor dezactivate	UAT Oras Țicleni	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
37.	Modernizare, reabilitare și dotare școli și gradinite în orasul Țicleni	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
38.	Tehnologizarea și construirea de ateliere școlare	Orasul Ticleni/	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
39.	Reabilitarea fondului construit în care au funcționat unitățile de învățământ	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	5.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
40.	COMPETENTE DIGITALE - MESERII. PROFESII de VIITOR Dotarea unităților de învățământ preuniversitar din județul Gorj cu Stații de încărcare universale pentru dispozitive de încărcare iPad și Tablet în vederea accesului la tehnologie în procesul educațional și dezvoltarea abilităților digitale pentru elevii de azi, adulții de mâine	CONSILIUL JUDEȚEAN GORJ; PRIMĂRII; UNITĂȚI DE ÎNVĂȚĂMÂNT,	2021-2027		Fonduri Europene Nerambursabile, Fonduri De La Bugetul Local
41.	Reabilitare și modernizare imobil situat în municipiul Târgu Jiu, str. Nicolae Titulescu, nr. 8, județul Gorj	UAT Județul Gorj Școala Populară de Artă Târgu Jiu	2022-2025	20.000.000	Fonduri europene și naționale
42.	Reabilitarea, modernizarea și dotarea Școlii Gimnaziale Ionești	UAT Comuna Ionești	2021-2027		Fonduri europene
43.	Reabilitarea, modernizarea și dotarea Școlii Primare Iliești	UAT Comuna Ionești	2021-2027		Fonduri europene
44.	Reabilitare, extindere și dotare, laborator și atelier, Școla Gimnazială nr. 1 în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2021-2025	1.500.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
45.	Reabilitare și dotare grădiniță cu program prelungit și after school în localitatea Racovița, comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi Școala Gimnazială Polovragi	2022-2027	3.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
46.	Construire și dotare creșă în localitatea Racovița, comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi Școala Gimnazială Polovragi	2022-2027	5.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
47.	Tabără școlară cu tematica „Tradiții și datini creștine” în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2022-2025	2.500.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
48.	Diversificarea și dezvoltarea specializărilor oferite în sistemul de învățământ local al comunei Polovragi, județul Gorj și construirea unei școli de meserii cu toate dotările aferente și spații de cazare pentru cursanți	UAT Comuna Polovragi Școala Gimnazială Polovragi	2022-2025	2.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
49.	Construire creșă	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri europene
50.	Construire after school	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri europene
M3.2.5. Sprijinirea dezvoltării infrastructurii sportive și de tineret					
1.	Bază sportivă dotată cu bazin de înot	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Construire bazin de inot, sat Runcu, comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	7.200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Construire circuit motosport pentru competiții auto, moto, ciclism, kart, alergat, Oltenia Motor Ring (OMR), comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	62.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Construire sală de sport sat Polovragi, comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2023-2025	5.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
5.	Construire și dotare bază sportivă în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2025-2027	50.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
6.	Crearea locuri de joacă în comuna Bălești -zona ST Epurare Ceauru, zona Stadion Ceauru, zona Sală Sport Ceauru	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Construire bazin de înot acoperit	UAT Municipiul Motru	2021-2023	1.300.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
8.	Realizare bază sportivă multifuncțională în satul Telești, comuna Telești, județul Gorj	UAT Comuna Telești	2021-2027	1.222.200,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
9.	Construire sală de sport	UAT Comuna Borăscu	2023-2025	50.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
10.	Realizare noi locuri de joacă	UAT Comuna Borăscu	2025-2027	200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
11.	Înființare parc de joacă pentru copii	UAT Comuna Urdari	2022-2025		Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
12.	Amenajare parcuri de joacă	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
13.	Reabilitare bază sportivă Tismana	UAT Orașul Tismana	2021-2027	9.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
14.	Reabilitare, modernizare, dotare și extindere bază sportivă multifuncțională în orașul Turceni, județul Gorj	UAT Orașul Turceni	2021-2024	200.000,00	CNI/PNDL, Buget local
15.	Bazin de înot acoperit	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	14.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
16.	Construire sală de sport sat Alimpești, comuna Alimpești, județul Gorj	UAT Comuna Alimpești	2022-2026	5.550.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
17.	Construire bazin de înot didactic	UAT Orașul Bumbăști-Jiu	2021-2024		

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
18.	Reabilitare strand	UAT Orașul Bumbești-Jiu	2021-2024		Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
19.	Amenajare și dotare bază sportivă modernă în sat Ciuperceeni	UAT Comuna Ciuperceeni	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
20.	Amenajarea terenurilor de sport cu noaptea și teren sintetic scolare Moi, Vladuleni, Balteni și Pesteană Jiu	UAT Comuna Bălteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
21.	Construire sală de sport	UAT Comuna Bengești-Ciocadia	2021-2027	3.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
22.	Amenajare și dotare parcul și loc de joacă zona parcare Tunsii	UAT Oraș Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
23.	Amenajare teren sintetic în satul Iliești	UAT Comuna Ionești	2021-2027		Fonduri europene
24.	Bazin de înot, sat polovragi, comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2023-2025	6.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
Obiectivul strategic 3.3: Creșterea investițiilor în protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și natural și a ecoturismului cu cel puțin 10% până în 2027					
M3.3.1.Sprrijinirea dezvoltării integrate a turismului					
1.	Desfășurare spectacole multianuale - Povestea orașului/satului meu	Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Conceperea și realizarea programului „Târgu Jiu -capitală culturală balcanică”	Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Punerea în valoare a complexului turistic culă-biserică, Cula I.C. Davani, Biserica Sf. Nicolae	UAT Comuna Samarinești			Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
4.	Deschiderea de trasee turistice în interiorul Peșterii Cloșani	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
5.	Construire domeniu schiabil (pârtie, unități de cazare) Valea Susenilor	UAT Comuna Runcu	2021-2027	31.200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
6.	Amenajarea de trasee turistice pe Valea Sohodolului/Valea Susenilor, Comuna Runcu, Jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	600.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Amenajare zonă camping rulote, utilități și grupuri sociale	UAT Comuna Runcu	2021-2027	2.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
8.	Centru de informare turistică, comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	2.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
9.	Modernizarea drumurilor de acces către obiectivele turistice	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
10.	Amenajarea și restaurarea pivnițelor din dealul Glodeniului	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	20.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
11.	Modernizarea circuitului de vizitare Peștera Polovragi	UAT Comuna Polovragi	2024-2027	5.000.000,00	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
12.	Realizare „vatră dacică” (amenajare expoziție temporară) în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2018-2027	1.050.000,00	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
13.	Centru al meșteșugurilor și tehnici tradiționale din zona Polovragi, județul Gorj, realizarea unui muzeu al satului	UAT Comuna Polovragi	2025-2027	1.500.000,00	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
14.	Construire și dotare parcare pentru obiective turistice în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2021-2024	1.500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
15.	Amenajare vatra târgului, prin construirea unei rețele interne de alei rutiere și pietonale și a unor standuri destinate activităților comerciale în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2021-2024	600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
16.	Înființare rețea alimentare cu apă, canalizare menajeră și modernizare drumuri în Satul de vacanță „Luncile Oltețului”, comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2021-2024	3.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
17.	Organizarea de evenimente cultural-educative	UAT Municipiul Motru	2023-2027	500.000	Buget local; Alte surse
18.	Amenajarea unei zone de agrement pe digul Râului Motru (infrastructura blue-green)	UAT Municipiul Motru/ABA Jiu	2022-2025	2.500.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
19.	Modernizarea Bazei de agrement - Strandul Motru	UAT Municipiul Motru	2022-2024	1.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
20.	Organizare Festivalul toamnei	UAT Municipiul Motru	2021-2027	70.000	Buget local; Alte surse
21.	Realizare Muzeul Mineritului Motru	UAT Municipiul Motru	2023-2026	3.000.000	POTJ; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
22.	Construire Centru spa	UAT Comuna Urdari	2023-2027		Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
23.	Amenajare spațiu de agrement și zona de picnic în orașul Turceni, județul Gorj	UAT Orașul Turceni	2021-2024	1.404.064,00	Buget local
24.	Amenajare parcare autocare Casa Muzeu „Constantin Brâncuși” Hobița	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	960.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
25.	Inovare și digitalizare în sistemul de informare și promovare turistică al localității Peștișani, la nivel regional, național și internațional	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	1.920.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
26.	Infrastructură organizare evenimente stațiune turistică	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	14.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
27.	Amenajare Muzeul tradițiilor, meșteșugurilor și artelor populare Hobița	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	21.850.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
28.	Modernizare și reabilitare a infrastructurii rutiere „Drumul lui Brâncuși”, amenajare spații de campare, punerea în valoare a obiectivelor turistice	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	43.200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
29.	Înființare centru turistic muzeal Castru Roman	UAT Orașul Bumbesci-Jiu	2021-2024	58.800.000,00	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
30.	Reabilitare drumul Plaiului	UAT Orașul Bumbesci-Jiu	2021-2024		Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
31.	Reabilitare fostă școală Curtisoara si realizare salina artificiala	UAT Orașul Bumbesci-Jiu	2021-2024	800.000,00	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
32.	Consolidare, restaurare, punere în valoare turistică Cula Glogovenilor, comuna Glogova, județul Gorj	UAT Comuna Glogova	2021-2025	9.000.000,00	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
33.	Construire bază de agrement și punerea în exploatare a apelor surfuroase în satul Cămuiești, comuna Glogova, județul Gorj	UAT Comuna Glogova	2021-2027	8.000.000,00	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
34.	Realizare Muzeul Petrolului Ticleni	UAT Oras Ticleni	2021-2027	3.000.000	POTJ; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
35.	Iluminare ambientală biserici oras Țicleni, baze sportive, locuri de joaca, parcuri	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
36.	ARTE TRADIȚIONALE DIN TRECUT PENTRU VIITOR	Consiliul Județean Gorj, Școala Populară de Arte „Constantin Brâncuși” Târgu Jiu, Primării din județul Gorj (minim 10)	2022-2027	1.500.000,00	Buget CJ/SPA, POR 2021-2027, POEO 2021-2022

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
37.	Realizare vatră dacică	Comuna Polovragi/UAT Județul Gorj și CJPC Gorj	2021-2027	25.000.000	POR 2021-2027
38.	Restaurarea, punerea în valoare și introducerea în circuitul turistic a castrului roman Bumbesti Jiu, Județul Gorj	UAT Bumbesti Jiu, UAT Județul Gorj	2021-2027		POR 2021-2027
39.	Organizarea de evenimente și manifestări turistice	UAT Județul Gorj	2021-2027		POR 2021-2027
40.	Construire și amenajare patinoar artificial în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2022-2027	7.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
41.	Diversificarea serviciilor pentru turiști prin identificarea și prezervarea moștenirii culturale în arta meșteșugurilor tradiționale prin inventarierea produselor, tehnicilor și metodelor de producție, persoanelor care dețin cunoștințele și deprinderile aferente	UAT Comuna Polovragi	2021-2027	1.680.000	Fonduri europene
42.	Înființarea atelierelor sociale meșteșugărești de producție cu management privat și a expozițiilor cu vânzare aferente pentru produsele proprii prin acordare de grant-uri	UAT Comuna Polovragi	2021-2027	4.800.000	Fonduri europene
43.	Constituirea unui sat turistic rustic cu funcție de cazare în satul Seuca (Amenajare sat de vacanță/ zonă de agrement adresată populației pentru turismul de weekend)	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	7.200.000	Fonduri europene
44.	Promovarea în plan național și internațional a stațiunii Peștișani ca destinație turistică	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	2.400.000	Fonduri europene
45.	Muzeul Mocăniței Brădiceni	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	-	Fonduri europene
46.	Creșterea potențialului turistic al zonei prin refacerea traseului mocăniței	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	-	Fonduri europene
47.	Reabilitare fostă școală sat Gureni și realizare salină artificială	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	-	Fonduri europene

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
48.	Sistem iluminat turistic pentru obiective turistice	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	-	Fonduri europene
49.	Modernizarea drumurilor de acces către obiectivele turistice	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	-	Fonduri europene
M3.3.2. Sprijinirea dezvoltării agroturismului și a produselor tradiționale					
1.	Promovarea resurselor și produselor locale	UAT Comuna Borăscu	2021-2027	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
2.	Construirea de pensiuni agroturistice	UAT Comuna Bălănești Cetățenii comunei	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Construirea de pensiuni agroturistice	UAT Oras Ticleni/Investitori IMM-uri	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
4.	Dezvoltarea unor noi produse turistice specifice și promovarea unor posibile brand-uri locale (realizare și comercializare suveniruri locale/ produse provenind de la meșteșugari/artiștii populari locali etc -susținerea producătorilor locali prin acordare de grant-uri)	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	480.000	Fonduri europene
5.	Diversificarea ofertei turistice prin amenajarea de microferme ecologice	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	720.000	Fonduri europene
M3.3.3. Investiții în infrastructura din domeniul cultural					
1.	Crearea de "refugii culturale" în zone de interes din municipii, orașe și sate din județ	Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj	2021-2027		Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj
2.	Dezvoltarea industriilor creative	Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj	2021-2027		Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj
3.	Reabilitarea, consolidarea și punerea în valoare a monumentelor istorice de importanță clasa B	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
4.	Modernizare și dotare cămine culturale în comuna Runcu	UAT Comuna Runcu	2021-2027	9.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
5.	Iluminare ambientală biserici de pe raza comunei Runcu	UAT Comuna Runcu	2021-2027	2.400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
6.	Reabilitarea și restaurarea monumentelor istorice -biserici de lemn de pe raza comunei	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Extindere și dotare Cămin cultural, comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2023-2024	600.000,00	Fonduri europene+Fonduri naționale
8.	Reabilitarea celor 3 cămine culturale	UAT Comuna Schela	3-5 ani	1.200.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
9.	Iluminat arhitectural Biserici Bălești, Ceauru, Corneștii Noi	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
10.	Monumentul Eroilor în parcul Comunei Bălești	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
11.	Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural	UAT Municipiul Motru	2022-2027	3.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
12.	Dotarea Casei de Cultură a Municipiului Motru	UAT Municipiul Motru	2021-2023	1.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
13.	Modernizarea Căminului Cultural Roșița	UAT Municipiul Motru	2022-2025	1.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
14.	Înființarea Căminului Cultural Ionești	UAT Comuna Ionești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
15.	Construire Cămin cultural	UAT Comuna Borăscu	2023-2025	30.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
16.	Reabilitarea și modernizarea bisericilor	UAT Comuna Borăscu	2024-2027	25.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
17.	Muzeul Evoluției Omului „Peștera Cioarei”	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	9.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
18.	Lacuri agrement Peștișani, Brădiceni	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	9.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
19.	Complex recreațional tip SPA cu elemente de agrement și recuperare medicală	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	105.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
20.	Amenajare tabără sculptură/creație "Constantin Brâncuși" -Centru de rezidențe artistice Brâncuși/ Hobița/Peștișani (tabără de arte)	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	4.800.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
21.	Amenajare trasee turistice și piste pentru biciclete	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	12.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
22.	Amenajare parc Casa Muzeu „Constantin Brâncuși” Hobița, construcție și amenajare spațiu multifuncțional, dotări multimedia, magazine suveniruri, cafenea de studiu	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	9.600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
23.	Modernizare Centru Cultural Multifuncțional „Constantin Brâncuși”	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	4.800.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
24.	Reabilitare, modernizare, dotare și extindere Cămin Cultural în comuna Alimpești, județul Gorj	UAT Comuna Alimpești	2021-2024	2.277.766,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
25.	Construire Cămin cultural în satul Iormănești, comuna Glogova, județul Gorj	UAT Comuna Glogova	2021-2024	3.000.000,00	Finanțare nerambursabilă, buget de stat, buget local
26.	Reabilitare și dotare cămin cultural Vârtopu	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	400.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
27.	Biblioteca de cartier	Consiliul Județean Gorj, Biblioteca Județeană „Christian Tell” Gorj, Primăria Târgu Jiu	2022-2025	770.100,00	Buget CJ/BJCT, PNRR 2021-2027, POR 2021-2027
28.	Bibliotecile publice centre inovative de învățare pe tot parcursul vieții	Consiliul Județean Gorj, Biblioteca Județeană „Christian Tell” Gorj, minim 5 primării comunale/mic-urbane	2022-2027	1.127.000,00	Buget CJ/BJCT, PNRR 2021-2027, POR 2021-2027, POEO 2021-2027
29.	Protejare patrimoniu cultural	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021 - 2027	maxim 500.000 euro	FEADR și buget de stat
30.	Consolidare-restaurare Casa memorială „Ion Popescu Voitești”	UAT Județul Gorj, Muzeul Județean Gorj Alexandru Ștefulescu	2022-2025	3.750.000	Fonduri europene și naționale
31.	Renovarea și revitalizarea Casei Moangă-Pleșoianu	UAT Județul Gorj, Muzeul Județean Gorj Alexandru Ștefulescu	2021-2027		POR 2021-2027
32.	Restaurarea și revitalizarea Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu”, Municipiul Târgu Jiu, str. Geneva, nr. 8	UAT Județul Gorj, Muzeul Județean Gorj Alexandru Ștefulescu	2021-2027	31.000.000	POR 2021-2027
33.	Restaurarea și revitalizarea Muzeului Arhitecturii Populare, Curtișoara	UAT Județul Gorj, Muzeul Județean Gorj Alexandru Ștefulescu	2021-2027	59.500.000	POR 2021-2027
34.	Reabilitare Biserica Sfinții Voievozi din satul Ionești, care datează din anul 1836	UAT Comuna Ionești	2021-2027		Fonduri europene
35.	Reabilitare Biserică din satul Picu	UAT Comuna Ionești	2021-2027		Fonduri europene
36.	Reabilitarea și extinderea clădirii Muzeului de Artă din Târgu Jiu	UAT Județul Gorj, Muzeul Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu”. + ONG-uri	2022-2025	5.000.000	Consiliul Județean Gorj (proiectare), fonduri europene (finanțare)

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
37.	CONSERVAREA, DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA UNEI INFRASTRUCTURI ADIACENTE ADECVATE PENTRU VALORIFICAREA ELEMENTELOR UNUI MIX UNIC DE PATRIMONIU, NATURAL, CULTURAL ȘI ISTORIC (PEȘTERA POLOVRAGI, CHEILE OLTEȚULUI, MĂNĂSTIREA POLOVRAGI, SITE-UL ARHEOLOGIC - AȘEZARE DACICĂ FORTIFICATĂ) DIN COMUNA POLOVRAGI, JUDEȚUL GORJ	UAT Comuna Polovragi	2024-2027	80.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
38.	Construire locaș de cult- în sat Moi - continuare lucrări	UAT Comuna Bâteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
39.	Repararea capitală - Cula „Cioabă - Chințescu” sat Șiacu, com. Slivilești, jud. Gorj	UAT Județul Gorj, Muzeul Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu” + ONG-uri	2022-2024	5.000.000	Consiliul Județean Gorj (proiectare), fonduri europene (finanțare)
40.	Modernizare Cămin Cultural Peștișani	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	-	Fonduri europene
PRIORITATEA 4: REZILIENȚĂ ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ					
Obiectiv strategic 4.1: Creșterea gradului de investiții în sectorul agro-alimentar, pescuit și forestier cu cel puțin 10% până în 2027					
M4.1.1. Dezvoltarea sustenabilă a agriculturii					
1.	Realizarea unui centru de colectare și prelucrare a legumelor și fructelor	UAT Comuna Schela	3-4 ani	600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Utilizarea durabilă a fondului silvic aparținând comunității locale din regiunea Stănești și dezvoltarea alternativelor economice la nivel local și regional	UAT Comuna Stănești, Județul Gorj, Obștile locale, ONG-uri, Ministerul Educației și Cercetării -Natura 2000	10 ani	7.000.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale (Fondul de Mediu)
3.	Înființarea de asociații agricole și viticole	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	100.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Organizarea unui târg pentru vânzarea de produse agricole on-line	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	10.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
5.	Realizare depozit de legume/fructe pentru producătorii locali - AGRO Motru	UAT Municipiul Motru/ Producătorii agricoli	2021-2023	1.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
6.	Sprijinirea fermelor agricole	UAT Orașul Turceni, GAL Sudul Gorjului	2021-2027	600.000,00	AFIR+Buget local
7.	Sprijinirea tinerilor fermieri	UAT Orașul Turceni, GAL Sudul Gorjului	2021-2027	720.000,00	AFIR+Buget local
8.	Accesarea plăților directe, a ajutoarelor naționale tranzitorii și a măsurilor de dezvoltare rurală prin cererea unică de plată OUG 3/2015, OMADR 619/2015, PNDR 2014-2020, Regulamentul (UE) nr.1306/2013	APIA, UAT-uri	2021-2027		FEGA, FEADR, BN
9.	Ajutoare naționale tranzitorii -ANT	APIA, UAT-uri	2021-2027		FEGA, FEADR, BN
10.	Măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenuri agricole PNDR 2014-2020	APIA, UAT-uri			FEGA, FEADR, BN
11.	Ajutor de stat pentru reducerea accizei la motorină utilizată în agricultură (HG 1174/2014, OMADR 1727/2015)	APIA, UAT-uri			Bugetul național prin bugetul MADR
12.	Ajutor de stat în sectorul creșterii animalelor - determinarea calității genetice a raselor de animale HG 1179/2014	APIA, UAT-uri			Buget național
13.	Renta viageră Lg.247/2005	APIA, UAT-uri			Buget național
14.	Măsura 15-Submăsura 15.1 Plăți pentru angajamente de silvomediu, din cadrul PNDR 2014-2020	APIA, UAT-uri			Buget național, FEADR
15.	Măsura 8, Submăsura 8.1.Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite, din cadrul PNRC 2014-2020	APIA, UAT-uri			Buget național, FEADR
16.	Sprijin financiar comunitar și național acordat sectorului apicol -Planul Național Apicol 2020-2022, HG 339/2020	APIA, ACA, ANARZ, DSV			FEGA, Bugetul național

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
17.	Sprijinirea gospodăriilor țărănești pentru dezvoltare și asociere	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
18.	Realizarea unui centru de colectare și prelucrare a legumelor, fructelor și ciupercilor	UAT Oras Ticleni/ADR SV OLtenia	2021-2027	600.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
19.	Sprijin pentru participarea pentru prima dată la schemele de calitate (sprijinirea fermierilor și grupurilor de fermieri care aplică pentru prima dată la schemele de calitate, în scopul creșterii numărului de aplicanți care produc și comercializează produse agricole și alimentare în baza schemelor de calitate)	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	max. 3.000 de euro/ exploatație/an	FEADR și buget de stat
20.	Investiții în exploatații agricole (sprijinirea investițiilor pentru creșterea competitivității exploataților agricole prin dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum și investițiile pentru modernizarea fermei)	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	100.000 euro - 2.000.000 euro	FEADR și buget de stat
21.	Sprijin pentru investiții în procesarea și marketingul produselor agricole	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	1.000.000 - 2.500.000 euro	FEADR și buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
22.	Infrastructură agricolă și forestieră	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	1.000.000 Euro/proiect pentru sistemele de irigații aferente stațiilor de punere sub presiune (SPP), - 1.500.000 Euro/proiect pentru amenajarea sistemelor de irigații aferente 23 stațiilor de pompare și repompare (SPA. SRP), 1.000.000 Euro/proiect agricol, 1.500.000 Euro/proiect pentru amenajarea drumurilor forestiere	FEADR și buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
23.	Srijin investiții măsuri preventive pt reducerea efectelor dezastrelor naturale, evenimentelor adverse și catastofale - BENEFICIARI PUBLICI	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • 30.000 euro pentru investiții în instalații de dezinsecție și dezinsecție, • 100.000 euro pentru investiții în creșterea capacității operaționale a laboratoarelor. prin dotarea acestora și achiziția de mijloace de transport a probelor, • 20.000 euro pentru achiziții de camere frigorifice pentru depozitarea temporară a animalelor sălbatice ucise 	FEADR și buget de stat
24.	Srijin pentru instalarea tinerilor fermieri	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	maximum 50.000 Euro/PROIECT	FEADR și buget de stat
25.	Dezvoltare ferme mici	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	15.000 euro	FEADR și buget de stat

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
26.	Schema pentru micii fermieri	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	echivalentul a 120% din cuantumul anual al sprijinului acordat pe schema de micii fermieri din Pilonul 1	FEADR și buget de stat
27.	Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	maxim 100.000 euro/an	FEADR și buget de stat
28.	Sprijin înființare și funcționare grupuri operaționale, pt. dezvoltare proiecte pilot noi, produse dar și procese în sectorul pomicol	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	maxim 500.000 euro	FEADR și buget de stat
29.	Sprijin pentru cooperare agricolă și pomicolă	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	maxim 100,000 euro	FEADR și buget de stat
30.	Prime de asigurare a culturilor, a animalelor și a plantelor	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	70% din valoarea primei de asigurare eligibile și plătită efectiv de către fermier	FEADR și buget de stat
31.	Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite; Plăți pentru angajamente de silvomediu	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale	2021-2027	conform contractelor de finanțare	FEADR și buget de stat
32.	Construire, amenajare și dotare piață agroalimentară în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2023-2024	2.000.000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
Obiectiv strategic 4.3: Creșterea accesului la educație și formare a resurselor umane cu cel puțin 10% până în 2027					
M4.3.1. Investiții în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții					
1.	Derularea de programe remediale pentru elevii de liceu	UAT Municipiul Motru/Școlile și liceele din municipiu	2023-2027	250.000	POEO; Buget local; Alte surse
2.	Diversificarea și dezvoltarea specializărilor oferite în sistemul de învățământ dual	UAT Municipiul Motru/Școlile și liceele din municipiu	2023-2027	250.000	POEO; Buget local; Alte surse
3.	Derularea unor programe de reconversie profesională pentru adulți	UAT Municipiul Motru/AJO FM	2021-2024	1.000.000	POIDS; Buget local; Alte surse
4.	Programe de calificare și recalificare a personalului SE Turceni	Complexul Energetic Oltenia SA, Parteneri publici sau privați	2021-2027		POCA+Buget local
5.	Organizare cursuri de formare profesională de scurtă durată și acțiuni de dobândire de competențe în domeniul agricol	UAT Orașul Turceni, GAL Sudul Gorjului	2021-2027	600.000,00	POCA+Buget local
6.	Derularea de programe de reconversie profesională, calificare și recalificare a personalului din domeniul petrolier	Fosta Schela de Petrol Ticleni, Parteneri publici sau privați	2021-2027	800.000,00	POCA+Buget local
7.	Acțiuni sociale și dezvoltare locală în orasul Ticleni (Îmbunătățirea condițiilor de viață a populației; instruirea personalului existent în cadrul unor cursuri de specializare; crearea de locuri de muncă)	UAT Orașul Ticleni	2021-2027	3.000.000,00	Fonduri europene
8.	ArtANTREPRENOR	Consiliul Județean Gorj, Școala Populară de Arte „Constantin Brâncuși” Târgu Jiu	2022-2027	2.450.000,00	Buget CJ/SPA, POR 2021-2027, POEO 2021-2027

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
9.	EDUCAȚIE PENTRU VIITOR (Informarea și conștientizarea abilităților elevilor, atât de către aceștia, cât și de către familii și cadre didactice prin servicii de orientare în carieră; Creșterea gradului de inserție profesională în acord cu specializările/calificările obținute prin înființarea de noi specializări în cadrul profilurilor tehnic, vocațional, tehnologic (învățământ profesional și dual) la unitățile de învățământ preuniversitar de stat și particulare de nivel liceal acreditate)	INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN GORJ, AGENȚIA JUDEȚEANĂ DE OCUPARE A FORȚEI DE MUNCĂ GORJ, CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ GORJ, UNITĂȚI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DE NIVEL LICEAL, PRIMĂRII, AGENȚI ECONOMICI DIN JUDEȚUL GORJ	2021-2027		Fonduri Europene Nerambursabile, Fonduri De La Bugetul Local
10.	PĂRINȚI RESPONSABILI (Formarea și dezvoltarea cunoștințelor, atitudinilor, abilităților și competențelor parentale, favorabile unei creșteri și dezvoltări biopsihosociale armonioase a copiilor, viitori adulți)	CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ GORJ; CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIA INCLUZIVĂ TG-JIU; CONSILIUL JUDEȚEAN GORJ; DIRECȚIA GENERALĂ DE ASITENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA COPILULUI GORJ; MEDICI DE FAMILIE; EXPEȚI ÎN PARENTING; PRIMĂRII; UNITĂȚI DE ÎNVĂȚĂMÂNT,	2021-2024		Fonduri Europene Nerambursabile, Fonduri De La Bugetul Local
11.	Dezvoltarea resursei umane în domeniul serviciilor turistice	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	1.440.000	Fonduri europene
12.	Calificarea resursei umane fără loc de muncă prin cursuri de specialitate în meșteșuguri și meserii tradiționale: sculptura lemnului, țesut/cusut în parteneriat cu școli profesionale, meșteri populari locali și școli populare de artă	UAT Comuna Peștișani	2021-2027	1.440.000	Fonduri europene

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
Obiectivul strategic 4.4: Creșterea gradului de ocupare a resurselor umane cu cel puțin 10% până în 2027					
M4.4.1. Ocupare și mobilitate pe piața forței de muncă					
1.	Program de consiliere și orientare profesională pentru șomeri, persoane inactice sau persoane în căutarea unui loc de muncă	UAT Comuna Borăscu	2021-2027	50.000	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
Obiectivul strategic 4.5: Creșterea gradului de incluziune socială și combaterea sărăciei cu cel puțin 10% până în 2027					
M4.5.2. Investiții integrate în educație, sănătate și ocupare					
1.	Centru de zi pentru persoanele defavorizate	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Acțiuni sociale și dezvoltare locală în comuna Polovragi	UAT Comuna Polovragi	2022-2025	4.870.000,00	Fonduri europene
M4.5.3. Sprijinirea categoriilor de populație aflată în situații de risc					
1.	Reducerea disparităților dintre copiii aflați la risc de sărăcie/excluziune socială și ceilalți copii	UAT Municipiul Motru	2022-2027	500.000	POIDS; Buget local; Alte surse
2.	Dezvoltarea de servicii de educație și îngrijire pentru copii și servicii de sprijin educațional pentru adulții vulnerabili	UAT Municipiul Motru	2022-2027	500.000	POIDS; Buget local; Alte surse
3.	Servicii sociale integrate pentru comunitățile marginalizate din orașul Turceni, județul Gorj	UAT Orașul Turceni	2021-2023	4.500.000,00	POCU+Buget local
Obiectivul strategic 4.6: Creșterea gradului de transparentizare în instituțiile publice locale cu cel puțin 10% până în 2027					
M4.6.1. Modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale					
1.	Concepere și realizare Strategie județeană de dezvoltare a sectorului cultural pentru perioada 2021-2027	Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
2.	Realizarea de sondaje și anchete sociologice privind necesitățile și opțiunile culturale ale noilor generații și includerea acestora în agendele culturale ale instituțiilor și așezămintelor cu atribuții în acest sens	Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj			Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Realizare de măsurători cadastrale	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Crearea unui centru de suport pentru a raporta în timp real probleme apărute la nivelul comunei	UAT Comuna Padeș	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
5.	Realizarea de studii de specialitate și consolidări în vederea stopării alunecărilor de teren din comuna Bălănești	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	150.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
6.	Întregirarea instituției publice la sistemul național electronic de plată online a taxelor și impozitelor locale prin înrolarea la platforma ghiseul.ro	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	5.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
7.	Studii de fezabilitate Extindere canalizare Racsova - Seci, si toata extinderea canalizării în comună	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
8.	Studii de fezabilitate -Reabilitare, modernizare, dotare Grădiniță Cornești	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
9.	Studii de fezabilitate-Reabilitare sedii Școli Generale fără activitate (Tălpășești, Stolojani, Tămășești, Bălești)	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
10.	Studii de fezabilitate-Reabilitare Școală Generală Ceauru	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
11.	Studii de fezabilitate -Regularizare cu beton canal Cernazia	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
12.	Studii de fezabilitate-Sate sistematizare rigole betonate, trotuare DN67, rigole	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
13.	Studii de fezabilitate-Asfaltare drumuri comunale (reasfaltări comuna Bălești), fonduri europene	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
14.	PUZ Amenajare zona centrală a Municipiului Motru	UAT Municipiul Motru	2021-2022	75.000	Buget local; Alte surse
15.	Reactualizare PUG al Municipiului Motru	UAT Municipiul Motru	2021-2024	500.000	Buget local; Alte surse
16.	Actualizarea PMUD al Municipiului Motru pentru perioada 2021-2027	UAT Municipiul Motru	2021-2022	30.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
17.	Actualizarea PAED al Municipiului Motru pentru perioada 2021-2027	UAT Municipiul Motru	2021-2022	30.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
18.	Realizarea Registrului local al spațiilor verzi din Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru	2021-2022	100.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
19.	Realizarea cadastrului sistematic în Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru/OCPI Gorj	2021-2024	1.000.000	Buget național; Buget local; Alte surse
20.	Realizare ghișeu unic la Primăriei Municipiului Motru pentru relația cu cetățenii	UAT Municipiul Motru	2021-2022	500.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
21.	Dezvoltare sistem GIS la nivelul Administrației Publice Locale din Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru	2021-2022	400.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
22.	Modernizare sistem informatic la nivelul Administrației Publice Locale din Municipiul Motru	UAT Municipiul Motru	2021-2023	1.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
23.	Plan Local de Acțiune pentru implementarea utilizării vehiculelor electrice de către companiile private	UAT Municipiul Motru	2021-2027	70.000	Buget local; Alte surse

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
24.	Studiu de fundamentare a necesității și oportunității operării transportului feroviar	UAT Municipiul Motru/ SNCFR/Guvern	2021-2022	10.000	Buget local; Alte surse
25.	Realizare studiu de oportunitate privind valorificarea în scop economic a patrimoniului minier	UAT Municipiul Motru/CEO/ Guvern	2021-2022	30.000	POTJ; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
26.	Actualizarea Planului Urbanistic General	UAT Comuna Borăscu	2022-2023	100.000,00	Fonduri europene+Budget local+Budget de stat
27.	Lucrări de amenajare sistematică pe sectoare cadastrale (inventarierea corectă și legală a tuturor proprietăților, crearea posibilităților reale de comasare și circulație liberă a terenurilor)	UAT Comuna Borăscu	2021-2023	10.000.000,00	Fonduri europene+Budget local+Budget de stat
28.	Modernizare bază informatică în instituțiile publice ale comunei Borăscu	UAT Comuna Borăscu	2021-2022	500.000,00	Fonduri europene+Budget local+Budget de stat
29.	Implementarea registrului agricol național pe raza UAT Borăscu	UAT Comuna Borăscu	2021	1.000.000,00	Fonduri europene+Budget local+Budget de stat
30.	Modernizare străzi-studiu topografic	UAT Comuna Bolboși	2021	50.000,00	Buget local
31.	Canalizare -studii topografice și alte studii și proiectare	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
32.	Servicii de cadastru sistematic	UAT Comuna Bolboși	2021	134.084,00	Buget de stat
33.	Actualizare PUG	UAT Comuna Bolboși	2021	40.000,00	Buget local
34.	Studii topo domeniul public (drumuri și clădiri)	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
35.	Elaborare registru local al spațiilor verzi din orașul Turceni	UAT Orașul Turceni	2021-2023	70.000,00	Buget local
36.	Arhivare electronică și retrodigitalizare în cadrul Primăriei Orașului Turceni	UAT Orașul Turceni	2021-2027	500.000,00	Buget local
37.	Arhivare electronică și retrodigitalizare în cadrul Spitalului Orășenesc Turceni	UAT Orașul Turceni	2021-2027	1.500.000,00	Buget local

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
38.	Elaborarea strategiei de dezvoltare durabilă a orașului Turceni pentru următoarea perioadă de programare	UAT Orașul Turceni	2027	50.000,00	Buget local
39.	Întocmire Studiu de fezabilitate și proiect tehnic pentru restaurare biserică Strâmba Vulcan	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	12.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Budget local
40.	Realizare lucrări de cadastrare a comunei Ciuperceni	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	2.000.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Budget local
41.	Realizare PUG	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Budget local
42.	Lucrări de cadastrare a proprietăților/drumuri/terenuri etc, aflate în domeniul public al comunei Bâlteni	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Budget local
43.	Reactualizare PUG al Comunei Bengești-Ciocadia	UAT Comuna Bengești-Ciocadia	2021-2027	250.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Budget local
44.	Digitalizarea compartimentelor din cadrul aparatul Primăriei	UAT Oras Ticleni	2021-2027	1.000.000,00	Fonduri europene+Budget local+Fonduri guvernamentale
45.	Realizarea Registrului local al spațiilor verzi din orasul Ticleni	UAT Orasul Ticleni	2021-2027	100.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
46.	Lucrări de amenajare sistematică pe sectoare cadastrale	UAT Oras Ticleni	2021-2027	10.000.000,00	Fonduri europene+Budget local+Budget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
47.	Dosarul electronic al copilului cu CES/Grad de handicap	CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ GORJ, CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIA INCLUZIVĂ TG-JIU, CONSILIUL JUDEȚEAN GORJ, DIRECȚIA GENERALĂ DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA CŌPILULUI GORJ, MEDICI DE FAMILIE, PRIMĂRII UNITĂȚI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	2021-2027		Fonduri Europene Nerambursabile, Fonduri De La Bugetul Local
M4.6.2. Investiții în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii specifice administrației publice locale					
1.	Construire sediu primărie comuna Runcu, jud. Gorj	UAT Comuna Runcu	2021-2027	4.800.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Amenajare peisagistică și construire magazie utilaje sediul primăriei	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	800.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
3.	Introducerea de bancomate în datele comunei pentru încasarea impozitelor și taxelor locale	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	300.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
4.	Achiziționarea de utilaje pentru întreținerea drumurilor în cadrul primăriei: buldoexcavator, avator, autogreder, tractor și camion	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
5.	Achiziționarea de buldoexcavator	UAT Comuna Schela	1 an	350.000,00	Buget local+buget de stat
6.	Reabilitare sediu primărie	UAT Comuna Schela	5 ani	400.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
7.	Adăpost pentru câinii fără stăpân	UAT Comuna Mătășari	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
8.	Achiziție miniexcavator pentru canalizare și alimentare cu apă	UAT Comuna Bălești	2021-2027		Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
9.	Organizarea transportului școlar	UAT Municipiul Motru/școlile și liceele din municipiu	2022-2024	1.500.000	POEO; POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
10.	Modernizarea sistemelor de întreținerea a spațiilor verzi existente (Achiziționarea de echipamente moderne utilizate în procesul de întreținerea a spațiilor verzi)	UAT Municipiul Motru	2021-2023	2.000.000	Buget național; Buget local; Alte surse
11.	Construirea unui arest conform normelor europene, sediu Serviciului de Acțiuni Speciale pentru conductorii câinilor de serviciu	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2022-2026	14.520.000,00	Fonduri extrabugetare
12.	Modernizare sediul Primăriei Telești și a sălii de Stare Civilă	UAT Comuna Telești	2021-2027	1.000.000,00	CNI
13.	Reparații sediu Primăria Bolboși	UAT Comuna Bolboși	2021	34.000,00	Buget local
14.	Amenajare cimitire	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
15.	Achiziție buldoexcavator	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
16.	Reabilitare sediu primărie	UAT Comuna Bolboși	2021		Buget local
17.	Reabilitare, modernizare și dotare sediu -Primăria orașului Turceni	UAT Orașul Turceni	2021-2024	2.500.000,00	Buget local
18.	Lucrări de execuție pentru obiectivul „Construire garaje și spații de depozitare” în orașul Turceni, județul Gorj	UAT Orașul Turceni	2021-2024	832.958,00	Buget local

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
19.	Reabilitare, dotare și digitalizare sediu Primărie	UAT Comuna Ciuperceni	2021-2027	1.500.000,00	Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
20.	Amenajare centru de documentare și informare la nivel de comună	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
21.	Amenajare/modernizare sediu primărie	UAT Comuna Bâlteni	2021-2027		Fonduri europene+Fonduri guvernamentale+Buget local
22.	Achiziționarea de utilaje pentru întreținerea drumurilor în cadrul primăriei: buldoexcavator, autogreder, tractor și camion	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
23.	Reabilitarea termică și modernizare clădiri Primăria Orasului Ticleni	UAT Orasul Ticleni	2021-2027	4.000.000	POR SV Oltenia; Buget local; Alte surse
24.	Adăpost pentru animalele fără stăpân	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
25.	Achiziționare container mixt pentru simulare incendiu (lemn și gaz) : FTS 8000	Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Lt.col. Dumitru Petrescu” al județului Gorj, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Consiliul Județean Gorj	2021-2027	2.421.120,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
26.	Construire și dotare sediu administrativ cu remiză psi în comuna Polovragi, județul Gorj	UAT Comuna Polovragi	2021-2025	2,500,000	Fonduri de la bugetul local, fonduri guvernamentale, fonduri europene
27.	Reabilitate sediu primărie	UAT Comuna Peștișani	2021-2027		Fonduri europene

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
M4.6.3. Dezvoltarea resurselor umane și a competențelor digitale					
1.	Organizarea de cursuri de perfecționare profesională pentru toți angajații din primărie	UAT Comuna Bălănești	2021-2027	30.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
2.	Formarea continuă a personalului	UAT Municipiul Motru	2021-2027	200.000	POCIDIF; Buget local; Alte surse
3.	Angajarea de personal cu competențe în dezvoltarea proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă	UAT Municipiul Motru	2021-2022	672.000	Buget local; Alte surse
4.	Prevenirea violenței domestice	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2022-2024	2.420.000,00	Fonduri extrabugetare
5.	Prevenirea delincvenței juvenile și victimizării minorilor	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2022-2025	4.840.000,00	Fonduri extrabugetare
6.	Prevenirea infracțiunilor contra patrimoniului	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2022-2025	4.840.000,00	Fonduri extrabugetare
7.	Prevenirea infracțiunilor contra persoanei	Inspectoratul de Poliție Județean Gorj	2022-2025	4.840.000,00	Fonduri extrabugetare
8.	Organizarea de cursuri de perfecționare profesională pentru toți angajații din primărie	UAT Oras Ticleni/ADR SV Oltenia	2021-2027	30.000,00	Fonduri europene+Buget local+Fonduri guvernamentale
Obiectivul strategic 4.7: Creșterea gradului de implicare a partenerilor sociali și cetățenilor în politicile publice cu cel puțin 10% până în 2027					
M4.7.1. Implicarea cetățenilor în procesul de decizie publică					
1.	Bugetare participativă	UAT Municipiul Motru	2021-2027	70.000	Buget local; Alte surse
2.	Consultare populației în etapele de realizare, evaluare și monitorizare a documentelor strategice	UAT Municipiul Motru	2021-2027	70.000	Buget local; Alte surse

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr. crt.	Titlul proiectului	Responsabil /Partener	Orizont de timp	Valoarea estimată (lei)	Surse potențiale de finanțare
3.	Sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, Gal-uri	2021-2027	maxim 200.000 euro/proiect	FEADR și buget de stat
M4.7.2. Încurajarea parteneriatului public-privat și public-public					
1.	Acordarea de facilități fiscale pentru persoanele fizice care realizează lucrări de eficientizare energetică a locuințelor individuale	UAT Municipiul Motru	2021-2027	70.000	Buget local, alte surse
2.	Campanii de conștientizare privind avantajele utilizării sistemului centralizat de energie termică	UAT Municipiul Motru UATAA Motru	2021-2027	70.000	Buget local, alte surse
3.	Crearea unei structuri asociative - Zona Funcțională Urbană Valea Motru	UAT Municipiul Motru/UAT din zona/CJ	2021-2022	10.000	Buget local; Alte surse
4.	Realizarea de parteneriate în vederea dezvoltării comunei	UAT Comuna Borăscu	2021-2027	500.000,00	Fonduri europene+Buget local+Buget de stat
5.	Pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale GAL	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, Gal-uri	2021-2027	maximum 200.000 euro/GAL	FEADR și buget de stat
6.	Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, Gal-uri	2021-2027	conform contractelor de finanțare	FEADR și buget de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

Titlul proiectului: Eficientizarea Planificării Strategice la nivel Organizațional
Codul proiectului: Cod SIPOCA 528/ Cod SMIS: 125603
Denumirea beneficiarului: UAT Județul Gorj
Data publicării: august 2021

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene
sau a Guvernului României
